TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
DİN SOSYOLOJİSİ BİLİM DALI

DİJİTAL BİR KARŞI–KAMU OLARAK İNCELLERDE DİNİN MÜZAKERESİ: INCELS.IS FORUMUNDA DİNÎ GÖSTERGELERİN SÖYLEMSEL İŞLEVLERİ

Doktora Tezi

Rüveyda ÇINAR

Ankara, 2026

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
DİN SOSYOLOJİSİ BİLİM DALI

DİJİTAL BİR KARŞI–KAMU OLARAK İNCELLERDE DİNİN MÜZAKERESİ: INCELS.IS FORUMUNDA DİNÎ GÖSTERGELERİN SÖYLEMSEL İŞLEVLERİ

DOKTORA TEZİ

Prof. Dr. İhsan ÇAPCIOĞLU

TEZ JÜRİSİ ÜYELERİ

Adı ve Soyadı

1– Prof. Dr. İhsan ÇAPCIOĞLU

2– Prof. Dr. Niyazi AKYÜZ

3– Prof. Dr. Rabiye ÇETİN

4– Doç. Dr. Salih AYDEMİR

5– Dr. Öğr. Ü. Ramazan ÇINAR

Tez Savunma Tarihi

22.06.2026

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Prof. Dr. İhsan ÇAPCIOĞLU danışmanlığında hazırladığım **"Dijital Bir Karşı–Kamu Olarak İncellerde Dinin Müzakeresi: Incels.is Forumunda Dinî Göstergelerin Söylemsel İşlevleri (Ankara 2026)"** doktora tezimdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallarına uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul edeceğimi beyan ederim.

01/07/2026
Rüveyda ÇINAR

KISALTMALAR

AWALT : All Women Are Like That

CCCS : Centre for Contemporary Cultural Studies

DEHB : Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu

EE : Emotional Energy (Duygusal Enerji)

Femcel : Female Involuntary Celibate

Foid/Femoid : Female Humanoid

Incel : Involuntary Celibate (istemsiz bekar)

LDAR : Lay Down and Rot

MGTOW : Men Going Their Own Way

MRA : Men's Rights Activists

Muslimcel : Muslim Incel

SMV : Sexual Market Value

PUA : Pickup Artists

ÖN SÖZ

Dijital kültürün görünürde dağınık, geçici ve yüzeysel kabul edilen alanları, yakından incelendiğinde çağdaş insanın kırılganlıklarını, hınçlarını, anlam arayışlarını ve düzen taleplerini yoğunlaştıran derin sosyolojik evrenler sunmaktadır. İncel kültürüne yönelen bu araştırma, romantik yoksunluk, reddedilme, statü kaybı ve toplumsal dışlanma deneyimlerinin çevrimiçi bir altkültür içinde nasıl kolektif mağduriyet anlatısına dönüştüğü sorusundan hareketle şekillenmiştir. Araştırma süreci ilerledikçe bireysel kırılmaların beden, arzu, kadınlık, erkeklik, statü ve adalet eksenlerinde kurulan kategoriler aracılığıyla kapsamlı bir gerçeklik tasavvuruna yerleştirildiği görülmüştür. Bir altkültürün kendi yaralarını anlamlandırma, deneyimlediği yoksunluğu ortak bir açıklama sistemine dönüştürme ve hâkim toplumsal düzene karşı alternatif bir bilgi rejimi kurma iradesi, çalışmanın düşünsel merkezini oluşturmuştur. İnceleme derinleştikçe dinî göstergelerin, kutsal göndermelerin, ahlaki yargıların, cemaat tasavvurlarının ve aşkın anlam arayışlarının söz konusu söylemsel evren içinde merkezî işlevler üstlendiği belirginleşmiştir. Din, kimi bağlamlarda acıyı taşınabilir kılan bir anlam çerçevesine, kimi bağlamlarda yoksunluğu telafi etmeye yönelen bir imkâna, kimi bağlamlarda cinsiyet düzenini yeniden kuran normatif bir otoriteye, kimi bağlamlarda ise blackpill epistemolojisinin sınamasına maruz kalan kırılgan bir söylemsel alana dönüşmüştür. Bu çalışma, dijital karşı–kültürlerde dinin nerede ve nasıl aranması gerektiği sorusunu incel söyleminin düşün dünyası, mağduriyet dili ve kendi iç düzenini kurma çabası üzerinden ele alma arzusuyla biçimlenmiştir.

Yıllara yayılan araştırma süreci, yoğun zihin seti çözümlemelerinin, yöntemsel arayışların, kavramsal yeniden kurmaların, veriyle geçirilen uzun saatlerin ve zaman zaman oldukça yorucu hale gelen zihinsel eşiklerin içinden geçerek olgunlaşmıştır. Her yeni aşama, önceki kabullerin yeniden gözden geçirilmesini, araştırma sorularının daha

dikkatli biçimde sınanmasını ve ulaşılan sonuçların daha güçlü bir bilimsel zemine yerleştirilmesini gerektirmiştir. Forum verilerinin katmanlı dili, blackpill epistemolojisinin karamsar gerçeklik iddiası, cinsiyetçi ve saldırgan söylemin yarattığı ağırlık, teodise arayışları, dinî başa çıkma biçimleri ve normatif düzen talepleri, çalışmanın her safhasında analitik dikkat, fikrî sabır ve duygusal dayanıklılık gerektirmiştir. Ortaya çıkan metin, belirli bir akademik aşamanın tamamlanmasını temsil etmenin ötesinde uzun yıllar boyunca sürdürülen düşünsel ve duygusal emeğin, yeniden sorgulamanın ve zihinsel olgunlaşmanın kaydına dönüşmüştür.

Çalışmanın olgunlaşma sürecinde ilmî birikimleri, akademik dikkatleri ve insani incelikleriyle kıymetli katkılar sunan jüri üyelerimi şükranla anmak isterim. Bölüm başkanımız olarak görev yaptığı dönemde sergilediği ilmî vakar, kurumsal sorumluluk anlayışı ve güven veren akademik duruşuyla yer edinen Prof. Dr. Niyazi Akyüz hocamın tecrübesi, bir kadın olarak gücünü zarafet ve bilimsel yetkinlikle temsil eden Prof. Dr. Rabiye Çetin hocamın ilham verici varlığı, eleştirel dikkati ve ufuk açıcı değerlendirmeleriyle çalışmanın kavramsal çerçevesinin berraklaşmasına katkı sunan Doç. Dr. Salih Aydemir hocamın ilmî yaklaşımı, bu sürecin kıymetli dayanakları arasında yer almıştır.

En derin şükranımı kıymetli danışman hocam Prof. Dr. İhsan Çapcıoğlu'na sunarım. Uzun yıllara yayılan doktora sürecinde araştırma konuma ve şahsıma duyduğu güven, alışılmış sınırların dışında kalan bu çalışmanın kendi düşünsel ritmi içinde olgunlaşmasına tanıdığı zaman ve sürecin zorlaştığı dönemlerde sergilediği anlayış, akademik yolculuğumun en kıymetli dayanakları arasında yer almıştır. Akademik üretimin her zaman doğrusal bir ilerleyiş izlemediğini, bazı çalışmaların kavramsal derinliğe ulaşabilmesi için sabra, sükûnete ve düşünsel serbestiyete ihtiyaç duyduğunu gözeten yaklaşımı, araştırmayı aceleci sonuçlara teslim etmeden sürdürebilmemi

mümkün kılmıştır. Kendisinden gördüğüm anlayışı ve akademik olgunluğu hocamdan devraldığım kıymetli bir miras olarak kabul ediyor, bu mirası gelecekteki akademik hayatım boyunca aynı hassasiyetle taşımayı içtenlikle arzuluyorum.

Hayatı kavrayış biçimleri, eleştirel dikkatleri ve sevgileriyle düşün ve duygu dünyamın temelini oluşturan canım anneciğim ve canım babacığıma duyduğum minneti birkaç cümleye sığdırmak kolay olmayacak. Bana sağladıkları habitus, sosyal sermaye ve sosyolojik bakış melekesi, akademik hayatım boyunca taşıdığım zihin ve kimlik değerlerimin temelini oluşturmuştur. Toplumsal cinsiyet, kadınlık ve erkeklik meselelerine ilişkin duyarlılığı adeta sosyal genlerime işleyen, insan ilişkilerindeki görünmez eşitsizlikleri sezebilme yeteneğimi besleyen canım annemin emeği, araştırma yönelimlerimin oluşumunda derin bir iz bırakmıştır. Toplumsal gerçekliği daha dikkatli okuyabilmem için sosyal teyakkuzumu tetikte tutan, dünyaya karşı daha uyanık, daha dirençli ve daha sorumlu bir bakış kazanabilmem adına beni şefkatle zorlayan, her daim rıza ve iyi ilişkiler kurma hiyerarşisini (Allah–aile–iş–benlik) hatırlatan canım babamın etkisi ise hayatımın her döneminde güçlü bir yön duygusu sağlamıştır. Bu değerler etrafında örüntülediğim zihin setimin bir ürünü olan çalışmamda en büyük pay, beni bugün olduğum insan kılan sevgileri, emekleri ve dualarıyla canım anneme ve canım babama aittir. Son olarak, uzun çalışma saatleri boyunca bilgisayar başından kalkmamı sabırla bekleyen, en yorucu ve en zor zamanlarımda tek başına sessiz varlığıyla gönlümü hafifleten, sevgisiyle dünyayı ve hayatı daha yaşanabilir kılan, biricik pamuk kedim İpek'ime en saf, kalbi duygularımla sıcacık sarılırım.

Rüveyda ÇINAR

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR ..... **i**
ÖN SÖZ ..... **ii**
İÇİNDEKİLER ..... **v**
GİRİŞ **1**
1. Araştırmanın Problemi 4
2. Araştırmanın Amacı 7
3. Araştırmanın Soruları 9
4. Araştırmanın Kapsamı 10
5. Araştırmanın Sınırlılıkları 13
6. Araştırmanın Önemi ve Özgün Değeri 16
7. Araştırmanın Yapısı 19
BİRİNCİ BÖLÜM **26**
KÜLTÜR, KARŞI–KÜLTÜR VE DİJİTAL KAMUSALLIK EKSENİNDE DİNİN TEMSİLİ **26**
1.1. Kültür Kavramı: Anlam, Toplum ve Sembolik Düzen 28
1.2. Kültür Çalışmaları ve Kültür Sosyolojisi: Temsil, İktidar ve Söylem 32
1.3. Kültür Türleri ve Kültürel Farklılaşma 40
1.4. Alt–Kültür ve Karşı–Kültürde Norm, Sapma, Direniş ve Alternatif Anlam Düzenleri 46
1.5. Karşı–Kültür Grupları ve Karşı–Kamular Ekseninde Görünürlük, Temsil ve Alternatif Kamusallık 54
1.6. Dijital Kültür, İnternet Altkültürleri ve Platform Dinamikleri 61
1.7. Dijital Karşı–Kültürel Gruplarda Dinin Söylemsel Müzakeresi 68
İKİNCİ BÖLÜM **74**
KÜRESEL MANOSFERDE İNCEL SÖYLEMİNİN SOSYOLOJİK ZEMİNİ **74**
2.1. Erkeklik Krizinin Tarihsel Arka Planı, Cinsiyet Rolleri ve Erkek Hakları Söylemi 77
2.1.1. Erkek Kurtuluşu Hareketi ve Cinsiyet Rolü Dilinin Doğuşu 81
2.1.2. Cinsiyet Rolü Teorisi ve Simetri Tartışması 85
2.1.3. Erkek Hakları Aktivizmi ve Anti–Feminist Mağduriyet Söylemi 91
2.2. Dijital Manosferin Oluşumu ve Anti–Feminist Erkeklik Söylemi 99
2.3. Dijital Manosferden İncel Kimliğine İstemsiz Bekârlığın Söylemsel Dönüşümü 101
2.3.1. İstemsiz Bekârlığın Kavramsal Kökenleri 105
2.3.2. Manosfer İçinde İncel Kimliği 109

2.3.3. İncel Forumlaşma Süreci 113
2.4. Dijital Bir Karşı–Kamu Olarak İnceller 116
2.5. İncel Kültürünün Yapısal Dinamikleri 120
2.5.1. İncel Dili, Jargonu ve Kriptolekt 123
2.5.2. Cinsel Değer Rejimi ve Stratejik Erkeklik 128
2.5.3. Pill Anlatıları 132
2.5.3.1. Blue Pill – Mavi Hap Felsefesi 136
2.5.3.2. Red–Pill – Kırmızı Hap Felsefesi 138
2.5.3.3. Black Pill – Kara Hap Felsefesi/İdeolojisi 144
2.5.3.4. Diğer Hap Anlatıları 150
2.5.4. Kolektif Mağduriyet, Sosyal İzolasyon ve Duygusal Enerji 156
2.5.5. Dehümanizasyon, Dijital Radikalleşme ve Stokastik Terör Eşiği 162
2.5.5.1. Düşmanlaştırma, Dehümanizasyon ve Ahlaki Eşiğin Aşınması 165
2.5.5.2. Algoritmik Yayılım, Makul İnkâr ve Stokastik Risk 170
2.5.5.3. Şiddetin Ahlaki Rasyonalizasyonu ve Fail Yüceltimi 176
2.5.5.4. İncel Şiddet Hafızasında Azizleştirme Dili ve Failin Yarı–Dinsel Statüsü 189
2.6. Küresel İncel Literatüründe Tematik Yönelimler ve Dinî Söylem Boşluğu 195
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM 207
METODOLOJİ 207
3.1. Araştırma Deseni 207
3.2. Veri Kaynağı 209
3.3. Ampirik Veri Alanının Sınırları ve Söylemsel Yorumlama Çerçevesi 213
3.4. Korpusun Tanımlanması ve Anahtar Sözcük Operasyonelleştirmesi 217
3.4.1. Anahtar Sözcük Stratejisinin Metodolojik Gerekçesi 218
3.4.2. Küme 1 – Genel Din ve İnanç Kavramları 220
3.4.3. Küme 2 – Spesifik Dinler ve Dini Kimlik Göstergeleri 222
3.4.4. Küme 3 – İncel Jargonu: Din Türevi Terimler 225
3.5. Anahtar Sözcük Kümelerinden Nitel Analiz Eksenlerine Geçiş 228
3.6. Nitel Veri Analizi Süreci 230
3.6.1. Amaçlı Örnekleme Stratejisinin Kavramsal Gerekçesi ve Çalışma Evreninin Tanımlanması 233
3.6.2. Algoritmik Destekli Aday Havuzunun Oluşturulması: Örnekleme Betiğinin Teknik Yapısı ve Eksen Filtre Mantığı 235
3.6.2.1. Eksen Bazlı Küme 3 Alt–Terimlerinin Operasyonelleştirilmesi 238

3.6.3. Ham Aday Havuzunun Temizlenmesi ve Analitik Örnekleme Dönüşümü 244
3.6.4. Bağlamsal Kodlama Süreci ve Eksen Atama Karar Kriterleri 247
3.6.5. Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirlik Çerçevesi 250
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM..... 255
INCELS.IS KORPUSUNDA DİN SÖYLEMİNE İLİŞKİN NİCEL BULGULAR 255
4.1. Korpus Düzeyinde Din Söyleminin Dağılımı..... 256
4.2. Küme 1 – Genel Din ve İnanç Söyleminin Örüntüleri..... 262
4.3. Küme 2 – Spesifik Dinlerin Temsili 268
4.4. Küme 3 – İncel Din Jargonu: Morfolojik Yapı ve Dönemsel Dağılım..... 274
4.5. Bigram ve Co–occurrence Analizleriyle Din Söyleminin Kavramsal Yoğunlaşmaları ve Söylemsel Eksenlerin Belirginleşmesi 281
4.6. Söylemsel Eksenlerin Tümevarımsal İnşası 289
BEŞİNCİ BÖLÜM..... 292
INCELS.IS KORPUSUNDA DİN SÖYLEMİNE İLİŞKİN NİTEL BULGULAR 292
5.1. Teodise ve Anlam Arayışı Söylemi 293
5.1.1. Anlam Üretimi ve Çöküş 298
5.1.1.1. Pozitif Teodise (Anlam Üretimi)..... 298
5.1.1.2. Negatif Teodise (Çöküş)..... 303
5.1.1.3. İşlevsiz Teodise (Çöküşün İleri Formu) 307
5.1.2. Teodisenin İronik Yeniden Kodlanması 311
5.1.3. Meşrulaştırma..... 315
5.1.4. Yeniden Kurulum..... 319
5.2. Dini Başa Çıkma Söylemi..... 324
5.2.1. Dini Başa Çıkmanın Söylemsel İnşası 328
5.2.2. Dini Başa Çıkmanın İşleyiş Biçimleri 331
5.2.2.1. İşlevsel Olarak Kurulan Dinî Başa Çıkma 332
5.2.2.1.1. Dışsal–İdealleştirici Konumlanış 334
5.2.2.1.2. Normatif–Yönlendirici Öneri..... 336
5.2.2.1.3. İçselleştirilmiş–Deneyimsel İşleyiş..... 338
5.2.2.2. Erişilemeyen Başa Çıkma..... 345
5.2.2.2.1. Epistemik Erişememe 346
5.2.2.2.2. Rasyonel Erteleme 351
5.2.2.2.3. Yüksek Yoğunluklu Dinsel Başa Çıkmaya Erişememe..... 353

5.2.2.3. İşlevsiz (İşlevini Yitirmiş) Başa Çıkma 357
5.2.2.3.1. Arzu–Norm Uyumsuzluğu Kaynaklı İçsel Çöküş 360
5.2.2.3.2. Teodise Krizi Kaynaklı İçsel Çöküş ve İşlevsiz Başa Çıkma 363
5.2.2.3.3. Kronik Zamansal Yıpranma Kaynaklı Çöküş 367
5.2.2.3.4. Normatif Geçersizleştirme: Topluluk Söyleminde Dini Başa Çıkmanın Tanınmaması 368
5.2.2.4. İkame Başa Çıkma 373
5.2.2.4.1. Psikolojik–Duygusal İkame Başa Çıkma 376
5.2.2.4.2. Bedensel–Performatif İkame Başa Çıkma 385
5.2.2.4.3. Ekonomik–Pragmatik İkame Başa Çıkma 387
5.2.3. Meta–Başa Çıkma Eleştirisi 392
5.3. Dini Normativite ve Cinsel Düzen Söylemi 399
5.3.1. Dinî Normativitenin İşleyişi 405
5.3.1.1. Kutsal/Dinsel Otoriteyle Cinsiyet Düzeninin Meşrulaştırılması 407
5.3.1.2. Cinsel Öz–Denetim, Günah ve Saflık Rejimi 419
5.3.1.3. Etno–Dinî Evlilik, Soy ve Grup Sadakati 428
5.3.2. Dinsel Normativitenin Çöküşü, Yokluğu ve Telafi Krizi 438
5.3.2.1. Dinî Kurum ve Cemaatlerin Normatif Başarısızlığı 441
5.3.2.2. Telafi Krizleri ve Dinî Karşılıkların İşlevsizleşmesi 450
5.3.3. Dinî Normativitenin Yeniden Tesisi ve Araçsallaştırılması 459
5.3.3.1. Religionmaxxing'in Normatif Yeniden Tesis Aracı Olarak Kurulması 460
5.3.3.2. Blackpill'in Dinî Normativite Üzerinde Üst Epistemik Ölçüte Dönüşmesi 464
5.3.3.3. Transnasyonel ve Irksallaştırılmış Patriyarkal Evlilik ve Cinsel Erişim Mühendisliği 472
TARTIŞMA ve SONUÇ 481
KAYNAKÇA 488
EKLER 521
Ek–1. Analitik Örneklem ve Kodlama Kapsamı 521
Ek–1.1. Analitik Örneklem Listesi 521
Ek–2. Genel Din ve Spesifik Din Referanslarına İlişkin Frekans Analizleri 529
Ek–2.1. Küme 1 Genel Din ve İnanç Kavramları Frekans Analizi Betiği 529
Ek–2.2. Küme 1 Genel Din ve İnanç Kavramları Doğrulama Betiği 531
Ek–2.3. Küme 1 Genel Din ve İnanç Kavramları Doğrulama Çıktısı 533
Ek–2.4. Küme 2 Spesifik Dinler Frekans Analizi Betiği 534

Ek–2.5. Küme 2 Spesifik Dinler Doğrulama Betiği 536
Ek–2.6. Küme 2 Spesifik Dinler Doğrulama Çıktısı 538
Ek–3. İncel Din Jargonunun Tespiti, Genişletilmesi ve Doğrulanması 539
Ek–3.1. Küme 3 Birinci Aşama Frekans Analizi Betiği 539
Ek–3.2. Küme 3 Birinci Aşama Frekans Analizi Çıktısı 541
Ek–3.3. Küme 3 İkinci Aşama Frekans Analizi Betiği 541
Ek–3.4. Küme 3 İkinci Aşama Frekans Analizi Çıktısı 544
Ek–3.5. Din İçerikli Postlarda Bigram ve Morfolojik Jargon Tarama Betiği 544
Ek–3.6. Bigram ve Morfolojik Jargon Tarama Çıktısı 547
Ek–3.7. Küme 3 Nihai Frekans Analizi Betiği 548
Ek–3.8. Küme 3 Nihai Frekans Analizi Çıktısı 551
Ek–3.9. Küme 3 Nihai Frekans Değerleri Doğrulama Betiği 552
Ek–3.10. Küme 3 Nihai Frekans Değerleri Doğrulama Çıktısı 553
Ek–4. Küme 3 Terimlerinin Söylemsel Bağlam Analizi 555
Ek–4.1. Küme 3 Co–occurrence Analizi Betiği 555
Ek–4.2. Küme 3 Co–occurrence Analizi Çıktısı 557
Ek–5. Amaçlı Örnekleme Havuzunun Oluşturulması 560
Ek–5.1. Amaçlı Örnekleme İçin Konu Bazlı Ön Filtreleme Betiği (filter_religion.py) 560
Ek–5.2. Amaçlı Örnekleme İçin Konu Bazlı Ön Filtreleme Çıktısı 561
Ek–5.3. Amaçlı Örnekleme Betiği (ornekleme_FINAL.py) 563
Ek–5.4. Amaçlı Örnekleme Betiği Çıktısı 568
Ek–6. İncel ve Manosfer Jargonu Sözlüğü 570
ÖZET 596
ABSTRACT 598

GİRİŞ

Dijital kültür, çağdaş toplumsal hayatın iletişim biçimlerini dönüştüren teknik bir zemin olmanın çok ötesinde, kimliklerin, mağduriyet anlatılarının, karşıt kamusallıkların, cinsiyet rejimlerinin ve anlam arayışlarının yeniden üretildiği yoğun bir sosyolojik alan haline gelmiştir. Çevrimiçi platformlar, ana akım toplumsal normlarla çatışan gruplar açısından ifade imkânı sunan mecralar olmanın yanında yeni aidiyet biçimlerinin kurulduğu, öfke ve dışlanma deneyimlerinin kolektif dile kavuştuğu, toplumsal hiyerarşilerin yeniden yorumlandığı ve alternatif hakikat iddialarının üretildiği söylemsel evrenler meydana getirmektedir. Bu bağlamda dijital karşı–kültürler, günümüz toplumlarında marjinal toplulukların görünürlük kazandığı alanlar şeklinde sınırlı bir kavrayışla ele alınamaz. Söz konusu alanlar, modern öznenin kırılma, yoksunluk, hınç, anlam kaybı ve norm arayışı gibi deneyimlerini yoğunlaştıran sosyolojik laboratuvarlar olarak da değerlendirilmelidir.

Küresel manosfer içinde yer alan incel söylemi, bu dönüşümün en dikkat çekici ve tartışmalı örneklerinden biridir. İncel toplulukları, romantik ve cinsel ilişki kuramama deneyimini bireysel başarısızlık anlatısından çıkararak bedensel determinizm, cinsel hiyerarşi, kadın seçiciliği, erkek mağduriyeti, toplumsal dışlanma ve blackpill epistemolojisi etrafında kurulan kolektif bir açıklama rejimine dönüştürmektedir. Bu rejim içinde yalnızlık ve cinsel yoksunluk, öznel bir acı deneyimi olarak kalmaz. Forum dili, jargon, mizah, öfke, dış grup imgeleri ve tekrar eden kavramsal kategoriler aracılığıyla daha geniş bir dünya yorumuna bağlanır. Böylece incel söylemi, dijital çağın karşı–kültürel erkeklik anlatılarından biri olarak toplumsal cinsiyet ilişkilerini, cinsel erişim normlarını, mağduriyet siyasetini ve dijital kamusallığın kırılgan yapılarını birlikte düşünmeye zorlayan özgül bir araştırma alanı sunar.

Mevcut incel literatürü, bu söylemin mizojini, radikalleşme, anti–feminizm, erkeklik krizi, blackpill, dehümanizasyon, çevrimiçi nefret ve platform dinamikleriyle ilişkisini güçlü biçimde görünür kılmıştır. Bu çalışmalar, incel kültürünün kamusal önemini, dijital şiddet potansiyelini ve manosfer içindeki yerini açıklamak bakımından vazgeçilmezdir. Buna karşılık, incel söyleminde dinin nasıl dolaşıma girdiği, hangi anlamlandırma stratejilerine bağlandığı ve hangi normatif işlevleri üstlendiği henüz yeterince sistematik bir araştırma problemi haline gelmiş değildir. Din, bu literatürde çoğu zaman arka plan kimliği, kültürel aidiyet, ideolojik gönderme, uç jargon veya teolojik eleştiri düzeyinde görünür. Oysa incel forumlarında dinî referanslar inanç beyanı ya da kurumsal aidiyet göstergesi şeklinde sınırlı bir işleve sahip değildir. Tanrı, kader, günah, cennet, cehennem, iffet, evlilik, bekâret, ibadet, dua, İslam, Hristiyanlık, Muslimcel, Christiancel, godpill, faithmaxxing ve benzeri ifadeler, forum söylemi içinde çok daha karmaşık işlevler kazanır.

Bu araştırma, söz konusu karmaşık işleyişi din sosyolojisi açısından merkezi bir problem haline getirmektedir. Çalışmanın çıkış noktası, dinin ancak kurumsal aidiyet, ibadet pratiği, cemaat yapısı veya açık teolojik iddia biçiminde görünür olduğunda sosyolojik olarak incelenebilir hale geldiği yönündeki dar kabulü sorgulamaktır. Dijital karşı–kültürlerde din, çoğu zaman parçalı, ironik, araçsal, çatışmalı ve bağlama göre değişen biçimlerde dolaşıma girer. Kimi bağlamlarda acıyı anlamlandıran bir teodise şeması, kimi bağlamlarda umutsuzluk karşısında kurulmaya çalışılan bir başa çıkma imkânı, kimi bağlamlarda cope olarak geçersizleştirilen bir yanılsama, kimi bağlamlarda kadınlık, erkeklik, cinsellik, evlilik ve iffet üzerinde normatif düzen kuran bir söylemsel otorite haline gelir. Bu nedenle incel söyleminde dinin analizi, kullanıcıların gerçekten dindar olup olmadığını saptama girişimiyle sınırlandırılamaz. Asıl mesele, dinî göstergelerin forum söyleminde hangi işlevsel konumlara yerleştiğini ve bu konumların hangi söylemsel örüntüler içinde kurulduğunu açıklamaktır.

Bu çalışma, incels.is forumunda üretilen dinî söylemi üç temel analitik eksen üzerinden incelemektedir. Birinci eksen, teodise ve anlam arayışı söylemidir. Bu eksen, cinsel yoksunluk, dışlanma, acı, başarısızlık ve kader algısının dinî ya da yarı–dinî anlam şemaları içinde nasıl yorumlandığını ele alır. İkinci eksen, dinî başa çıkma ve epistemik çerçeveleme söylemidir. Bu eksen, dinin hangi bağlamlarda işlevli bir başa çıkma kaynağı, hangi bağlamlarda erişilemeyen veya çöken bir imkân, hangi durumlarda cope olarak etiketlenen ve geçersizleştirilen bir söylemsel kaynak haline geldiğini inceler. Üçüncü eksen, dinî normativite ve cinsel düzen söylemidir. Bu eksen, dinî referansların kadınlık, erkeklik, evlilik, iffet, bekâret, cinsel erişim ve ahlaki hiyerarşi gibi alanlarda nasıl normatif işlev kazandığını araştırır.

Araştırmanın temel veri alanını, 2017–2023 dönemini kapsayan incels.is forum korpusu [1] oluşturmaktadır. Bu korpus, küresel incel söyleminin yoğun biçimde gözlemlenebildiği dijital alanlardan biridir. Çalışma, geniş ölçekli metinsel veri üzerinde hesaplamalı metin analizi ile bağlam temelli nitel içerik analizini bir araya getiren çok aşamalı bir tasarıma dayanmaktadır. İlk aşamada genel din ve inanç kavramları, spesifik din adları ve incel jargonu içinde din türevi terimler üzerinden anahtar sözcük kümeleri oluşturulmuştur. Ardından frekans dağılımları, bigram yapıları, birlikte–geçiş örüntüleri yoluyla dinî söylemin korpus düzeyindeki görünürlüğü ve kavramsal yoğunlaşmaları incelenmiştir. Nicel örüntüler, nihai anlamı kendiliğinden üreten sonuçlar olarak konumlandırılmamış, nitel çözümlemeye yön veren izlenebilir ve denetlenebilir kanıt

[1] Korpus, belirli bir araştırma amacı doğrultusunda sınırları tanımlanmış metinler bütünüdür. Bu çalışmada incels.is forumundan elde edilen gönderi metinlerinden oluşan araştırma verisini ifade etmektedir.

alanları şeklinde değerlendirilmiştir. Son aşamada Post_ID[2] temelli tekilleştirme yoluyla oluşturulan 160 postluk[3] nitel analiz korpusu, teodise, dinî başa çıkma ve dinî normativite eksenlerinde bağlam temelli olarak kodlanmıştır.

Bu araştırmanın temel katkısı, incel söylemindeki dinî referansları bireysel dindarlık ölçümü, teolojik doğruluk tartışması ya da kimlik aidiyeti sorusu üzerinden ele almamasında yatmaktadır. Çalışma, dinî göstergeleri dijital karşı–kültürel söylem içinde anlam, başa çıkma ve normatif cinsel düzen üretimine katılan işlevsel kaynaklar olarak analiz etmektedir. Böylece din sosyolojisine, kurumsal–dışı ve periferik dinsel söylemlerin dijital karşı–kültürlerde nasıl işlediğini gösteren bir açılım sunmayı hedefler. İncel ve manosfer literatürüne, radikalleşme, mizojini ve erkeklik krizi eksenlerine ek olarak dinin söylemsel işlevlerini görünür kılan yeni bir analitik çerçeve kazandırır. Yöntemsel düzeyde ise hesaplamalı metin analizi ile nitel içerik analizinin birlikte kullanıldığı bir tasarım aracılığıyla, dijital din sosyolojisi araştırmalarında geniş ölçekli veri ile bağlam duyarlı yorumun nasıl birleştirilebileceğine ilişkin özgün bir örnek ortaya koyar.

1. Araştırmanın Problemi

Din sosyolojisi, uzun bir teorik birikim sürecinde dini; cemaat, ritüel, kurum, aidiyet ve gündelik pratik eksenlerinde ele almış; bu odak, disiplinin hem açıklayıcı gücünü hem de

[2] Post_ID, veri setindeki her gönderiyi diğerlerinden ayıran benzersiz kayıt numarasıdır. Aynı gönderinin tekrar sayılmasını önlemek ve gönderileri analiz sürecinde izleyebilmek için kullanılmıştır.

[3] Post, çevrimiçi forum veya platformlarda kullanıcı tarafından yayımlanan tekil gönderidir. Bu çalışmada incels.is forumundaki bireysel forum gönderileri için kullanılmaktadır.

analitik sınırlarını belirlemiştir. Bu birikim, dinin çoğu zaman tanımlanabilir inanç sistemleri, örgütlü topluluklar, ritüel pratikler veya kurumsal aidiyet biçimleri üzerinden analiz edilmesine yol açmış; buna karşılık dinin kurumsal–dışı, parçalı, ironik, araçsal ve çatışmalı dijital söylemler içinde nasıl işlev kazandığı daha sınırlı biçimde ele alınmıştır. Radikalleşme araştırmaları ise özellikle dijital platformlarda görünürlük kazanan aşırı hareketleri ideoloji, şiddet eğilimi, kimlik politikaları ve çevrimiçi ağ yapıları çerçevesinde incelemiş; ancak dinin açık ideolojik angajman ya da örgütlü radikalleşme dışında – bireysel kırılma, mağduriyet anlatısı, epistemik yeniden çerçeveleme ve normatif meşrulaştırma düzeylerinde – nasıl işlevselleşebildiğini açıklama konusunda belirgin bir boşluk bırakmıştır. Bu nedenle din sosyolojisi ile dijital radikalleşme çalışmalarının kesişiminde, dinin yalnızca kurumsal, doktrinel ya da kolektif bir sistem olarak değil; söylemsel olarak dolaşıma giren, bağlama göre işlev değiştiren ve bazen inançtan çok anlam, meşruiyet ve norm üretimi sağlayan bir kaynak olarak analiz edilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır. Söz konusu eksiklik, yalnızca literatürde yeterince çalışılmamış bir tematik alanın varlığının ötesinde daha derin bir yapısal kör noktaya işaret etmektedir. Bu kör nokta, dinin ancak tanınabilir inanç biçimleri, örgütlü aidiyetler, kurumsal otoriteler ya da açık teolojik iddialar üzerinden işlediğinde analitik olarak görünür hale gelmesiyle ilgilidir. Oysa incels.is forumunda din, tam olarak bu koşulların hiçbirini karşılamadan işlev kazanır: ironiyle iç içe geçer, nihilist söylemle yan yana gelir, bireysel acının açıklanmasına araç olur, toplumsal hiyerarşilerin meşrulaştırılmasına katkı sağlar ya da bizzat işlevsizleştirilen bir başa çıkma formuna dönüştürülür. Sorun incel söyleminde dinin yeterince incelenmemiş olması değildir; mevcut kavramsal çerçevelerin dinin bu tür kurumsal–dışı, çatışmalı ve işlevsel görünümlerini sistematik olarak yakalamakta yetersiz kalmasıdır.

Bu kavramsal sınırlılık, incel kültürünün söylemsel dokusuna bakıldığında somut bir zemin kazanmaktadır. Küresel manosfer ekosistemi içinde incels.is forumu, incel

kültürünün en yoğun biçimde gözlemlenebildiği dijital söylem alanlarından biri olarak; cinsel yoksunluğu kişisel başarısızlık değil yapısal bir haksızlığın kanıtı olarak kavramsallaştıran, bedensel determinizm, mağduriyet anlatıları, kader fikri ve anlam kaybını tek bir söylemsel evren içinde birleştiren özgün bir karşı–kültür alanı üretmektedir. Mevcut literatürde incel kültürü büyük ölçüde radikalleşme, mizojini, erkeklik krizi ve manosfer ideolojisi çerçevelerinde incelenmiştir. Bu çalışmalar incel söyleminin nefreti, cinsiyetçiliği ve radikalleşme potansiyelini güçlü biçimde açıklar; ancak aynı söylem içinde dinin acıyı anlamlandırma, başa çıkma mekanizması üretme, normatif cinsel düzen kurma ya da başarısız teodise biçimlerine dönüşme kapasitesini sistematik olarak analiz etmez. Din bu literatürde çoğu zaman ya tali bir unsur olarak geçilmekte ya da yalnızca ideolojik bir referans düzeyinde değerlendirilmektedir.

Bu araştırma söz konusu problemi üç analitik eksen üzerinden ele almaktadır: acıyı, yoksunluğu ve varoluşsal başarısızlık deneyimini ilahî ya da aşkın bir düzen içinde anlamlandıran teodise ve anlam üretimi söylemi (E1); dinî kaynakları başa çıkma stratejisi olarak işlevselleştiren, bu işlevi tartışmalı hale getiren ya da çöküşe uğratan dinî başa çıkma ve epistemik çerçeveleme söylemi (E2); cinsiyet, cinsellik, evlilik ve ahlaki hiyerarşi alanlarında dinî referansların normatif düzen üretimindeki rolünü açığa çıkaran dinî normativite ve cinsel düzen söylemi (E3). Bu üç eksen, araştırmanın yalnızca tematik ayrımlarını ve daha da ötesinde *dinin incel söyleminde üstlendiği farklı işlevsel konumları ve bu konumlar arasındaki geçişkenlik yapısını* belirlemektedir.

Araştırma, incel kullanıcılarının gerçek inanç durumlarını, psikolojik profillerini ya da manosfer ekosisteminin tamamını açıklama iddiası taşımamaktadır. *Bu çalışmanın nesnesi özne değil, söylemdir.* İncels.is forumu; dijital incel kültüründe dinin temsil ve işlev biçimlerini analiz etmeye imkân veren yoğunlaşmış bir vaka alanı olarak ele alınmakta, bulgular bu platformun söylemsel sınırları içinde tutulmaktadır.

Bu çerçevede araştırmanın temel problemi şöyle formüle edilmektedir: İncel söyleminde din, kurumsal aidiyet, açık inanç beyanı ya da örgütlü dinî pratik biçimlerine indirgenemeyen; aksine teodise, dinî başa çıkma ve normatif düzenleme eksenlerinde farklı işlevsel konumlara yerleşen bir söylemsel kaynak olarak nasıl işlemektedir? Bu işleyiş, incel kültüründe acının anlamlandırılması, yoksunluğun açıklanması, öznenin epistemik olarak yeniden konumlandırılması ve cinsiyet/cinsellik normlarının meşrulaştırılması bakımından hangi örüntüleri üretmektedir?

2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, incels.is forumunda üretilen incel söylemi içinde dinin hangi söylemsel bağlamlarda görünür hale geldiğini, hangi çerçeveleme ve işlevselleştirme biçimleriyle dolaşıma girdiğini ve bu işlevlerin teodise, dinî başa çıkma ve normatif düzenleme eksenlerinde nasıl yapılandığını analiz etmektir. Araştırma, dinin incel söyleminde yalnızca doktrinel bir inanç sistemi ya da açık bir dindarlık beyanı olarak değil; acıyı anlamlandıran, başa çıkma imkânlarını kuran veya geçersizleştiren, epistemik konumları yeniden çerçeveleyen ve cinsiyet/cinsellik alanında normatif meşruiyet üreten çok katmanlı bir söylemsel kaynak olarak nasıl işlediğini ortaya koymayı hedeflemektedir. Çalışma, incel kullanıcılarının bireysel inanç durumlarını ya da dindarlık düzeylerini ölçmeyi değil; forum söyleminde dinî referansların hangi bağlamlarda, hangi örüntülerle ve hangi söylemsel sonuçlarla dolaşıma girdiğini sistematik olarak betimlemeyi ve açıklamayı amaçlamaktadır.

Bu amaç doğrultusunda araştırma, incel söylemini anaakım romantik, cinsel ve toplumsal cinsiyet normlarına karşı konumlanan dijital bir karşı–kültür alanı olarak kavramsallaştırmaktadır. İncel forumu, ortak mağduriyet anlatılarının yalnızca tekrarlandığı bir alan değil; bu anlatıların sınırlarının, meşruiyet ölçütlerinin ve normatif içeriğinin kullanıcılar arası söylemsel etkileşimler içinde sürekli olarak yeniden

kurulduğu bir dijital söylem ortamıdır. Din, bu yeniden kurulum sürecinde hem tartışmanın nesnesi hem de anlamlandırma, meşrulaştırma ve sınır çizme aracı olarak belirmektedir. Dindarlık ile incel kimliği arasındaki uyum veya çatışma, din ile blackpill epistemolojisi arasındaki gerilim ve dinin erkeklik tahayyüllerini güçlendiren ya da geçersizleştiren bir kaynak olarak kullanımı, forum içinde topluluk sınırlarını, kimlik kriterlerini ve normatif düzen tasavvurlarını belirleyen tartışma alanlarına dönüşmektedir. Araştırma bu müzakereyi, öznel aktör niyetleri düzeyinde değil, söylemsel örüntüler ve işlevsel konumlar düzeyinde analiz etmektedir.

Araştırmanın özgül amacı, incel söyleminde dinin üç temel analitik eksen içinde nasıl işlediğini açıklamaktır. Birinci eksen olan teodise ve anlam üretimi söylemi (E1) bağlamında din; yoksunluğu, acıyı, dışlanmayı ve cinsel erişimsizliği ilahî, kozmik ya da aşkın bir düzen içinde anlamlandıran bir şema olarak incelenmektedir. İkinci eksen olan dinî başa çıkma ve epistemik çerçeveleme söylemi (E2) bağlamında din; kimi zaman işlevli bir başa çıkma ve anlamlandırma kaynağı, kimi zaman geçersizleştirilen bir yanılsama, kimi zaman ise kurulmak istense bile içselleştirilemeyen kırılgan bir başa çıkma imkânı olarak ele alınmaktadır. Üçüncü eksen olan dinî normativite ve cinsel düzen söylemi (E3) bağlamında din; cinsiyet, kadınlık, erkeklik, cinsellik, evlilik, iffet ve ahlaki hiyerarşi alanlarında normatif otorite üreten ve bu otoriteyi meşrulaştıran bir söylem kaynağı olarak analiz edilmektedir.

Bu minvalde araştırma, incel söyleminde dinin tekil, sabit ve homojen bir anlam taşımadığını; bağlama göre teodise üreten, başa çıkma imkânı sağlayan veya bu imkânı çökerten, cinsiyetlendirilmiş normatif düzeni meşrulaştıran ya da ironik biçimde geçersizleştirilen çok işlevli bir söylemsel kaynak olarak dolaşıma girdiğini göstermeyi amaçlamaktadır. Bu yapının sistematik olarak belgelenmesi, hem din sosyolojisine dijital karşı–kültürlerde dinin kurumsal–dışı işlevlerine ilişkin kavramsal bir genişleme sunmayı

hem de incel araştırmalarına radikalleşme ve mizojini eksenlerinin ötesinde dinin söylemsel rolünü açıklayan özgün bir analitik çerçeve kazandırmayı hedeflemektedir.

3. Araştırmanın Soruları

Bu araştırma, birbiriyle hiyerarşik ilişki içinde yapılandırılmış bir temel araştırma sorusu ve tematik gruplar hâlinde düzenlenmiş alt sorular etrafında kurulmaktadır. Temel araştırma sorusun incel söyleminde din olarak belirlenmiştir. Dinin kurumsal aidiyet, açık inanç beyanı ya da örgütlü dinî pratik biçimlerine indirgenemeyen; teodise, dinî başa çıkma ve normatif düzenleme eksenlerinde farklı işlevsel konumlara yerleşen bir söylemsel kaynak olarak nasıl işlemekte ve bu eksenler arasında hangi geçişkenlik örüntüleri üretmektedir?

– İncel forum söyleminde dinle ilişkili kelime kümeleri, bigram yapıları ve birlikte–geçiş örüntüleri nicel düzeyde nasıl bir dağılım sergilemekte; din hangi kavramsal alanlarla birlikte görünür hale gelmektedir?

– “Religion/religious” eksenli genel din söylemi ile din adları, dinî aidiyet sıfatları ve topluluk jargonu üzerinden kurulan din temsilleri arasında nasıl bir dağılım ve anlam farkı bulunmaktadır?

– İncel söyleminde din, acıyı, yoksunluğu, dışlanmayı ve cinsel erişimsizliği anlamlandıran bir teodise mekanizması olarak nasıl işlemektedir; bu anlamlandırma süreci hangi aşamalardan geçmekte ve hangi söylemsel biçimler almaktadır?

– Teodise söylemi, incel öznesini acı, kader, kozmik düzen, epistemik ayrıcalık ve ilahî iradenin nesnesi olarak konumlandırılma bağlamlarında nasıl kurmaktadır?

– İncel söyleminde dinî başa çıkma mekanizmaları hangi biçimlerde tezahür etmekte; işlevli, erişilemeyen ve çökmüş başa çıkma örüntüleri söylemsel düzeyde nasıl ayrışmaktadır?

– Din, incel söyleminde hangi koşullarda işlevli bir başa çıkma kaynağı, hangi koşullarda geçersizleştirilen bir yanılsama, hangi koşullarda ise arzulanan fakat içselleştirilemeyen kırılgan bir imkân olarak kurulmaktadır?

– Din, incel söyleminde cinsiyet, cinsellik, evlilik, iffet ve kadın–erkek hiyerarşisi alanlarında normatif bir otorite kaynağı olarak nasıl işlevselleştirilmektedir?

– Belirli dinî kimlikler ve incel jargonu –özellikle Muslimcel, Christiancel, religioncel, godpill, faithmaxxing ve benzeri kullanımlar– inceldom ile din arasındaki ilişkiyi hangi söylemsel biçimlerde kurmakta ve dönüştürmektedir?

– E1, E2 ve E3 eksenleri incel söyleminde hangi noktalarda kesişmekte; teodise, dinî başa çıkma ve normatif düzenleme işlevleri arasında nasıl geçişkenlikler ortaya çıkmaktadır?

– Hesaplamalı metin analizi ile bağlam temelli nitel içerik analizinin birleştirildiği çift aşamalı yöntemsel yapı, dijital din sosyolojisi araştırmaları için nasıl bir analitik imkân sunmaktadır?

4. Araştırmanın Kapsamı

Bu araştırmanın birincil kapsamını, incels.is forumunda üretilmiş metinsel söylem verisi oluşturmaktadır. Forum gönderileri, araştırma nesnesinin doğrudan gözlemlendiği dijital söylem alanı olarak ele alınmakta; kullanıcıların çevrimiçi etkileşimlerinde dinî referansları hangi bağlamlarda, hangi örüntülerle ve hangi işlevsel konumlarda kullandıkları incelenmektedir. Araştırma, forum söylemini bireysel inanç beyanlarının dolaysız bir yansıması olarak konumlandırmaktan kaçınmakta; onu topluluk içinde

üretilen, dolaşıma giren, dönüştürülen ve bağlama göre farklı işlevler kazanan söylemsel bir alan olarak kavramlaştırmaktadır.

Araştırmanın kavramsal kapsamı, din sosyolojisi, dijital din çalışmaları, erkeklik çalışmaları, manosfer literatürü ve çevrimiçi karşı–kültür analizlerinin kesişim noktasında şekillenmektedir. Din, bu araştırmada kurumsal aidiyet ya da teolojik inanç sistemine indirgenemeyen bir analitik nesne olarak ele alınmakta; anlamlandırma, meşrulaştırma, başa çıkma, epistemik konumlandırma ve normatif düzenleme kaynaklarının her birinde kendine özgü bir işlev konumuna yerleşen çok boyutlu bir söylemsel kaynak olarak kavramsallaştırılmaktadır. Bu nedenle araştırma, dinin incel söylemindeki açık inanç referanslarını olduğu kadar ironik, hibrit, reddedilmiş ya da araçsallaştırılmış biçimlerini de kapsam içinde tutmaktadır.

Araştırmanın analitik kapsamı üç eksen üzerine inşa edilmiştir. Birinci eksen olan teodise ve anlam üretimi söylemi (E1) çerçevesinde din; acı, kader, ilahî adalet ve varoluşsal yoksunluk deneyimleriyle nasıl ilişkilendirildiği sorusu ekseninde irdelenmektedir. İkinci eksen olan dinî başa çıkma ve epistemik çerçeveleme söylemi (E2) çerçevesinde din; hangi koşullarda işlevli bir başa çıkma kaynağı, hangi koşullarda geçersizleştirilen bir yanılsama, hangi koşullarda ise içselleştirilemeyen kırılgan bir imkân olarak kurulduğu sorusu etrafında analiz edilmektedir. Üçüncü eksen olan dinî normativite ve cinsel düzen söylemi (E3) çerçevesinde din; cinsiyet, cinsellik, evlilik, iffet ve ahlaki hiyerarşi alanlarında normatif otorite üretimindeki rolü açısından ele alınmaktadır.

Veri kapsamı bakımından araştırma, Golbeck tarafından Harvard Dataverse üzerinde CC BY–SA 4.0 [4] lisansıyla erişime açılan incels.is forum veri setine dayanmaktadır. [5] Zamansal kapsam, bu veri setinin kapsadığı 2017–2023 dönemiyle sınırlı tutulmuştur. Söz konusu dönem, incel kültürünün uluslararası kamusal gündemde belirginleştiği ve forum söyleminin iç farklılaşmalarının daha görünür bir boyut kazandığı bir süreç olması bakımından analitik açıdan anlamlıdır. Nicel aşamada tüm uygun korpus kullanılmış; nitel kodlama aşamasında ise Python betikleriyle[6] üretilen aday havuzun Post_ID temelli tekilleştirilmesi sonucunda oluşturulan 160 postluk nitel analiz korpusu (E1: n=43, E2: n=51, E3: n=66) esas alınmıştır. Araştırmanın temel analiz birimini bireysel forum gönderileri oluşturmakta olup gönderiler hem nicel hem nitel aşamada Post_ID numaraları üzerinden izlenmiştir.

Yöntemsel kapsam bakımından araştırma, hesaplamalı metin analizi ile bağlam temelli nitel içerik analizini birbirine eklemleyen bir tasarım üzerine kurulmuştur. Geniş korpus üzerinde, co–occurence örüntülerinin çıkarılması, bigram analizi yapılmış; bu araçlardan elde edilen nicel örüntüler, araştırmacı tarafından yürütülen bağlam temelli nitel kodlama sürecine sistematik bir zemin hazırlamıştır. Hesaplamalı çıktılar nihai

[4] CC BY–SA 4.0, uygun atıf verilmesi koşuluyla eserin kullanılmasına, paylaşılmasına ve uyarlanmasına izin veren Creative Commons lisans türüdür. “SA” koşulu, türetilen çalışmaların da aynı lisansla paylaşılmasını gerektirir.

[5] Jennifer Golbeck, “Radicalization and Deradicalization in Online Communities” (Harvard Dataverse, 2023).

[6] Betik, belirli işlemleri otomatik olarak gerçekleştirmek üzere yazılan kısa program veya komut dizisidir. Bu çalışmada veri tarama, filtreleme ve örnekleme işlemlerini yürütmek için kullanılmıştır.

anlam olarak değerlendirilmemekte; nitel yorumun izlenebilir ve denetlenebilir kanıt havuzları olarak konumlandırılmaktadır.

5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırmanın sınırlılıkları, yalnızca teknik ya da uygulamalı düzeyde ortaya çıkan güçlükler olarak ele alınmamaktadır. Söz konusu sınırlılıklar, aynı ölçüde dijital alan araştırmalarında verinin üretimi, dolaşımı ve erişilebilirliği üzerinde belirleyici olan yapısal koşulların araştırma tasarımına kaçınılmaz biçimde yansımaları olarak okunmalıdır.

Birinci sınırlılık, tek platform kapsamından doğmaktadır. İncel kültürü yalnızca incels.is forumuna özgü bir oluşum olmayıp Reddit, 4chan, Discord, Telegram ve çeşitli manosfer platformları incel söyleminin farklı biçimlerini üretmektedir. Bunun yanı sıra inceldom'a ilişkin belirli subredditlerin[7] platform politikaları doğrultusunda kapatılması ve bu içeriklerin başka platformlara dağılması, tek bir platform üzerinden kapsamlı bir temsil kurma olasılığını yapısal olarak sorunlu hale getirmektedir. Bu süreç, araştırma nesnesinin dijital alanda sabit bir mekânda konumlanmadığını; platform denetimi ve yönetişim pratikleriyle sürekli biçimde yer değiştiren, parçalanan ve yeniden kümelenen bir yapıda var olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Araştırma, incels.is'i küresel manosfer içinde söylemsel yoğunluğu ve sürekliliği yüksek bir vaka alanı olarak bilinçli bir tercihle seçmektedir. Bununla birlikte bu tercihin, platformlar arası söylemsel

[7] Subreddit, Reddit platformu içinde belirli bir konu, ilgi alanı veya topluluk etrafında oluşan alt forum alanıdır.

dolaşımı bütünüyle temsil etmediği ve bir tür seçilim etkisi (survivorship bias)[8] üretme potansiyeli taşıdığı kabul edilmektedir. Bulgular bu çerçevede incels.is bağlamına özgü söylemsel bir vaka çözümlemesi olarak değerlendirilmelidir.

İkinci sınırlılık, canlı platforma erişim ve bağlamsal doğrulama koşullarından kaynaklanmaktadır. Araştırma, temel veri kaynağı olarak Harvard Dataverse üzerinde erişime açılan açık veri setine dayanmaktadır. Bununla birlikte incels.is forumunun canlı arayüzüne Türkiye'den erişimin kısıtlı olması, forumun güncel yapısını, arayüz düzenini ve bazı bağlamsal unsurlarını doğrudan gözlemleme imkânını sınırlandırmıştır. Bu olgu, dijital alan araştırmalarında veriye erişimin nötr bir teknik işlem olmadığını; ulusal erişim düzenlemeleri, platform politikaları ve dijital yönetişim koşullarının biçimlendirdiği bir süreç olduğunu somut düzeyde göstermektedir. Söz konusu sınırlılık; veri setinin kaynak, kapsam ve tarih bilgilerinin açıkça raporlanması, analiz birimlerinin Post_ID üzerinden izlenmesi ve yorumların erişilebilir metinsel veriyle sınırlı tutulması yoluyla yönetilmiştir.

Üçüncü sınırlılık, söylemsel verinin epistemolojik doğasından kaynaklanmaktadır. Forum kullanıcılarının gerçek kimlikleri, dinî aidiyetleri, etnik kökenleri, yaşları ya da kişisel inanç düzeyleri, metin verisi üzerinden kesin bir çıkarımla belirlenemez. Bu araştırma, kullanıcıların gerçekten dindar olup olmadığını ya da hangi dine mensup bulunduklarını saptamak gibi bir iddia taşımaktan özenle kaçınmaktadır. Analitik odağı oluşturan şey, forum söyleminde dinî referansların hangi bağlamlarda, hangi örüntülerle ve hangi söylemsel işlevlerle dolaşıma girdiğidir. Bu araştırmanın nesnesi söylemdir; öznenin iç dünyası ya da bireysel inanç durumu değil.

[8] Survivorship bias, yalnızca erişilebilir, ayakta kalmış veya görünür durumda olan örneklere bakılması nedeniyle araştırma nesnesinin eksik ya da yanlı temsil edilmesi riskidir.

Dördüncü sınırlılık, anahtar sözcük temelli veri erişiminin yapısal kısıtlarından doğmaktadır. Dinle ilişkili söylemin tespitinde üç katmanlı bir tarama sözlüğünden yararlanılmıştır: genel din ve inanç terimleri (religion, religious, god, faith, hell, heaven), belirli din adları ve aidiyet sıfatları (Islam, Muslim, Christianity, Christian, Judaism, Jewish) ile topluluk jargonu (Muslimcel, godpill, faithmaxxing, religioncel ve türevleri). Bu yapı, açık ve yarı–açık dinî referansları sistematik biçimde görünür kılmakla birlikte, din olgusunu doğrudan adlandırmayan örtük göndermeler ya da metaforik kullanımlar zaman zaman kapsam dışında kalabilmektedir. Özellikle "hell" ve "heaven" gibi terimlerin gündelik, argo ya da metaforik bağlamlarda da kullanılabildiği göz önünde bulundurulduğunda, bu kelimelerin dinî anlamı yalnızca bağlam temelli okuma yoluyla değerlendirilebilmiştir. Araştırma bu riski minimize etmek amacıyla tekil kelime taramasıyla sınırlı kalmamış; birlikte–geçiş örüntülerinin çıkarılması, bigram analizi ve bağlam temelli nitel okuma süreçleri bir arada işletilmiştir.

Beşinci sınırlılık, incel söyleminin kendine özgü dilsel karakterinden kaynaklanmaktadır. Forum söylemi, yoğun ironi, argo, topluluk içi jargon, parodi ve performatif abartı içeren katmanlı bir dil evreni üzerinde şekillenmektedir. Bu nedenle dinî ifadelerin her koşulda literal anlamda kullanıldığını varsaymak epistemolojik olarak mümkün görünmemektedir. "Godpill", "faithmaxxing" ya da "religioncel" gibi kullanımlar bağlama göre ciddi bir inanç pozisyonunu, stratejik bir kimlik konumlanmasını ya da alaycı nitelikte bir söylem hamlesini temsil edebilmektedir. Araştırmada kodlama süreci bu ihtimaller gözetilerek yürütülmüş; her gönderi yalnızca taşıdığı kelimelerle değil, söylemsel tonuyla, bağlamsal konumuyla ve kavramın metin içindeki işlevsel rolüyle birlikte değerlendirilmiştir.

Altıncı sınırlılık, hesaplamalı analiz araçlarının yorumlayıcı sınırlarına ilişkindir. Birlikte–geçiş ve bigram örüntüleri, belirli söylemsel yapıları istatistiksel düzeyde görünür kılmakta; ancak metnin sosyolojik anlamını kendiliğinden ortaya çıkarma

kapasitesi taşımamaktadır. Bu araçların çıktıları, nitel analiz için yönlendirici ve denetlenebilir kanıt alanları olarak işlev görmüş; yorumlayıcı sorumluluk her aşamada araştırmacıya ait tutulmuştur. Hesaplamalı çıktıların nitel yorumu zorunlu kılması, hesaplamalı metin analizi ile nitel içerik analizini birleştiren çok aşamalı araştırma tasarımlarının ayrılmaz bir özelliği olarak değerlendirilmektedir.

Yedinci sınırlılık, araştırmanın etik çerçevesine ilişkindir. Analiz edilen veriler açık erişimli bir veri setinden elde edilmiş olmakla birlikte, çevrimiçi ortamda üretilen her söylemin insan öznelerle doğrudan ilişkili olduğu araştırma boyunca gözetilmiştir. Bu bilinçle hareket edilerek kullanıcı adları ve kimliği doğrudan açığa çıkarabilecek tanımlayıcı unsurlar analiz sürecinin merkezine taşınmamıştır. Zarar verici, aşağılayıcı ya da nefret içerikli ifadelerin aktarımında doğrudan alıntılara yalnızca analitik bir zorunluluk bulunduğunda başvurulmuş; kullanıcıyı teşhis edebilecek unsurlar budanmış; gerekli görülen durumlarda bağlamı koruyacak ölçüde kısmi alıntı, çeviri ya da parafraz tercih edilerek ikincil zarar riski azaltılmaya çalışılmıştır.

Bu yedi sınırlılık araştırmanın genelleme iddiasını genişletmek yerine incels.is bağlamında dinin teodise, dinî başa çıkma ve normatif düzenleme eksenlerinde kazandığı temsil ve işlev biçimlerine ilişkin sistematik, şeffaf ve bağlam duyarlı bir çözümleme üretmeyi amaçlayan söylemsel bir vaka analizi olarak konumlandığı görülmektedir.

6. Araştırmanın Önemi ve Özgün Değeri

Bu araştırma, incel söylemine ilişkin mevcut açıklama hatlarının görece gölgede bıraktığı dinsel boyutu sistematik biçimde görünür kılması bakımından önem taşımaktadır. İncel ve manosfer literatürü büyük ölçüde cinsiyetçi söylem, erkek mağduriyeti, çevrimiçi radikalleşme, anti–feminizm, şiddet potansiyeli ve dijital altkültürler etrafında yoğunlaşmaktadır. Bu güçlü literatür birikimi içinde din, çoğu zaman tali bir gönderme, ideolojik bir unsur ya da kimlik düzeyinde sınırlı bir referans olarak kalmaktadır. Bu

çalışma, dinî referansları incel forum söyleminde inanç beyanını ölçen göstergeler gibi okumaz. Acının anlamlandırılması, cinsel yoksunluğun açıklanması, başa çıkma imkânlarının kurulması veya çökmesi, cinsiyetlendirilmiş normatif düzen tasavvurlarının meşrulaştırılması gibi farklı işlevler üstlenen söylemsel kaynaklar olarak ele alır. Bu yaklaşım, araştırmanın analiz nesnesini bireysel dindarlık yerine dinî göstergelerin söylemsel işlevine yerleştirir.

Din sosyolojisi açısından çalışmanın özgün değeri, dinin çevrimiçi marjinal söylem alanlarında hangi biçimlerde dolaşıma girdiğini, hangi bağlamlarda anlam kurucu veya anlam çözücü bir işlev kazandığını ve hangi koşullarda normatif otorite kaynağına dönüştüğünü tartışmaya açmasından kaynaklanmaktadır. Dijital periferide din, yalnız dindar öznelerin pratikleriyle sınırlı bir inceleme nesnesi olarak belirmez. Dinle mesafeli duran, dinî dili ironikleştiren, kutsal referansları altkültürel jargonla yeniden kodlayan veya bu referansları kendi mağduriyet anlatısına eklemleyen söylem topluluklarında da güçlü bir analitik iz bırakır. Bu yaklaşım, din sosyolojisinin kurum, ritüel ve cemaat merkezli açıklama repertuvarını genişletir. Dinin söylemsel kaynak, meşruiyet üreticisi ve normatif düzen kurucu işlevlerini dijital karşı–kültür bağlamında tartışmaya imkân verir.

Araştırmanın incel ve manosfer çalışmaları açısından özgün yönü, incel söyleminde dinin üç temel analitik eksen üzerinden sistematik biçimde çözümlenmesidir. Birinci eksen olan teodise ve anlam arayışı söylemi, cinsel yoksunluk, bedensel determinizm, toplumsal dışlanma ve varoluşsal başarısızlık deneyimlerinin dinî ya da yarı–dinî anlam şemaları içinde nasıl yorumlandığını incelemektedir. İkinci eksen olan dinî başa çıkma ve epistemik çerçeveleme söylemi, dinin kimi bağlamlarda işlevli bir başa çıkma kaynağı, kimi bağlamlarda cope olarak etiketlenen ve geçersizleştirilen bir yanılsama, kimi bağlamlarda ise arzulanan fakat içselleştirilemeyen kırılgan bir imkân şeklinde nasıl kurulduğunu analiz etmektedir. Üçüncü eksen olan dinî normativite ve

cinsel düzen söylemi, kadınlık, erkeklik, evlilik, iffet, bekâret, cinsel erişim ve ahlaki hiyerarşi gibi alanlarda dinî referansların hangi normatif işlevleri üstlenebildiğini tartışmaktadır. Bu üçlü yapı, incel söyleminde dinin sabit bir anlam birimi olarak kalmadığını, bağlama göre teodise, coping ve normativite arasında hareket eden çok işlevli bir söylemsel kaynak olarak çalıştığını göstermektedir.

Araştırmanın yöntemsel özgünlüğü, geniş ölçekli dijital veri üzerinde hesaplamalı metin analizi ile bağlam temelli nitel içerik analizini birlikte kullanmasında ortaya çıkmaktadır. Anahtar sözcük kümeleri, frekans dağılımları, bigram analizi, birlikte–geçiş örüntüleri aracılığıyla din söyleminin korpus düzeyindeki nicel görünürlüğü ortaya konulmaktadır. Bu nicel örüntüler, bağlam temelli nitel kodlama sürecinde teodise, dinî başa çıkma ve dinî normativite eksenleri doğrultusunda derinleştirilmektedir. Hesaplamalı çıktılar çalışmada nihai anlamın kendisi olarak konumlandırılmaz. Nitel yoruma zemin hazırlayan, araştırma sürecini izlenebilir kılan ve kodlama kararlarını denetlenebilir hale getiren kanıt alanları şeklinde değerlendirilir. Bu yönüyle çalışma, dijital din sosyolojisi ve çevrimiçi karşı–kültür araştırmalarına tematik düzeyin yanında yöntemsel düzeyde de katkı sunmaktadır.

Bu özgün değer, araştırmanın temel nesnesinin kullanıcıların içsel inanç durumları yerine forum söyleminde dinî göstergelerin kazandığı işlevsel konumlar olmasından ileri gelmektedir. Çalışma, incel kullanıcılarının gerçekten dindar olup olmadığını, hangi dine mensup bulunduklarını veya bireysel inanç düzeylerini ölçmeye yönelmez. Dinî referansların incel söyleminde hangi bağlamlarda görünür hale geldiğini, hangi anlamlandırma stratejilerine eklemlendiğini, hangi başa çıkma veya geçersizleştirme işlevleri üstlendiğini ve hangi normatif düzen tahayyüllerini meşrulaştırdığını inceler. Bu nedenle araştırmanın özgün katkısı, dinin çevrimiçi karşı–kültürlerdeki varlığını aidiyet ölçümü üzerinden kurmamasında, onu söylemsel çok işlevlilik problemi olarak ele almasında belirginleşmektedir.

7. Araştırmanın Yapısı

Araştırma, giriş ile Tartışma ve Sonuç kısmı dışında beş ana bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde incel söyleminde dinin hangi gerekçelerle bağımsız bir sosyolojik araştırma problemine dönüştüğü açıklanmakta, çalışmanın amacı, temel soruları, kapsamı, sınırlılıkları, önemi ve özgün değeri ortaya konulmaktadır. Dinî göstergelerin incels.is forumundaki varlığı, kullanıcıların bireysel inanç durumlarını veya dindarlık düzeylerini ölçmeye imkân veren doğrudan göstergeler şeklinde ele alınmamaktadır. Analitik ilgi, dinî referansların acının anlamlandırılması, yoksunlukla başa çıkma, epistemik konumlanma ve cinsel düzenin meşrulaştırılması süreçlerinde üstlendiği söylemsel işlevlere yönelmektedir. Teodise ve anlam arayışı, dinî başa çıkma, dinî normativite ve cinsel düzen eksenleri çevresinde yapılandırılan araştırma soruları, geniş ölçekli dijital veri ile bağlam duyarlı yorumlama arasında kurulacak yöntemsel ilişkinin sınırlarını da belirlemektedir. Girişte tanımlanan problem alanı, dinin dijital karşı-kültürel ortamlarda parçalı, ironik, çatışmalı ve araçsal biçimlerde dolaşıma girebildiği kabulüne dayanmakta, ilk iki teorik bölümün izleyeceği kavramsal yönelimi hazırlamaktadır.

Birinci bölüm, incel söyleminin özgül dünyasına geçmeden önce kültür, karşı-kültür ve dijital kamusallık ekseninde gerekli sosyolojik zemini kurmaktadır. Kültür kavramının anlam, toplum ve sembolik düzenle ilişkisi açıklandıktan sonra kültür çalışmaları ile kültür sosyolojisinin temsil, iktidar ve söylem tartışmalarına sunduğu analitik imkânlar ele alınmaktadır. Kültürel farklılaşma biçimlerinin değerlendirilmesi, alt-kültür ve karşı-kültür kavramlarının norm, sapma, direniş ve alternatif anlam düzenleriyle ilişkisini görünür hale getirmektedir. Buradan karşı-kamu tartışmasına geçilmesi, egemen kamusal söylem içinde yeterli temsil imkânı bulamayan grupların kendi dilini, sınırlarını, hakikat iddialarını ve aidiyet biçimlerini hangi toplumsal koşullarda ürettiğini açıklama ihtiyacından kaynaklanmaktadır. Dijital kültür, internet altkültürleri ve platform dinamikleri, söz konusu oluşumların çevrimiçi ortamlarda

kazandığı yeni biçimleri anlamayı mümkün kılmaktadır. Dijital platformların sağladığı dolaşım, görünürlük, tekrar ve etkileşim kapasitesi, marjinal söylemlerin dağınık ifadeler olmaktan çıkarak süreklilik gösteren anlam evrenlerine dönüşmesini kolaylaştırmaktadır. Bölümün sonunda dijital karşı-kültürel gruplarda dinî göstergelerin müzakere edilme biçimleri ele alınmakta, dinin kurumsal temsil alanlarından uzak dijital çevrelerde dahi sembolik sınır çizme, kimlik işaretleme, anlamlandırma ve meşrulaştırma süreçlerine katılabildiği gösterilmektedir. Elde edilen kavramsal zemin, incel söylemini genel dijital karşı-kültür tartışması içinden ayrıştırarak kendi tarihsel ve sosyolojik koşulları içinde incelemeyi gerekli hale getirmektedir.

İkinci bölüm, ilk bölümde kurulan genel çerçeveyi küresel manosfer ve incel kültürü bağlamında somutlaştırmaktadır. Erkeklik krizinin tarihsel arka planı, erkek kurtuluşu hareketi, cinsiyet rolü teorisi, simetri tartışması ve erkek hakları aktivizmi incelenerek anti-feminist erkek mağduriyeti söyleminin hangi düşünsel ve toplumsal hatlar üzerinden şekillendiği açıklanmaktadır. Dijital manosferin oluşumu, söz konusu mağduriyet repertuvarının çevrimiçi ağlarda yoğunlaşmasını, farklı gruplar arasında dolaşıma girmesini ve giderek sertleşen bir cinsiyet söylemine dönüşmesini mümkün kılmıştır. İstemsiz bekârlığın kavramsal kökenlerinden incel kimliğine uzanan süreç, romantik ve cinsel ilişki kuramama deneyiminin bireysel bir başarısızlık anlatısından kolektif bir açıklama rejimine dönüşümünü görünür hale getirmektedir. İncel forumlaşma süreci ve incellerin dijital bir karşı-kamu olarak konumlanışı ele alındığında, forumun ortak mağduriyet duygusunu tekrar eden kullanıcıların rastlantısal buluşma alanı olmadığı anlaşılmaktadır. İncel dili, jargon, kriptolekt,[9] cinsel değer rejimi, stratejik erkeklik tahayyülü, pill anlatıları, kolektif mağduriyet, sosyal izolasyon ve duygusal

[9] Kriptolekt, belirli bir grup içinde anlamı paylaşılan, dışarıdan bakanlar için ise kapalı veya zor anlaşılır kalan özel dil kullanımını ifade eder.

enerji örüntüleri, topluluk içi anlam üretiminin birbirine bağlı unsurları olarak işlemektedir. Blackpill epistemolojisinin bedensel determinizm ve cinsel hiyerarşi üzerinden kurduğu hakikat iddiası, dinî göstergelerin hangi şartlarda kabul edildiğini, yeniden yorumlandığını veya geçersizleştirildiğini anlamak bakımından özel önem taşımaktadır. Dehümanizasyon, algoritmik yayılım, makul inkâr, stokastik risk, şiddetin ahlaki rasyonalizasyonu, fail yüceltimi ve azizleştirme dili ise söylemsel sertleşmenin farklı eşiklerini ortaya koymaktadır. Küresel incel literatürünün değerlendirilmesiyle tamamlanan bölüm, mevcut çalışmaların mizojini, erkeklik krizi ve radikalleşme alanlarında güçlü bir açıklama repertuvarı geliştirdiğini, dinî göstergelerin işlevsel dolaşımını ise sistematik bir problem olarak yeterince görünür kılmadığını göstermektedir. Ortaya çıkan araştırma boşluğu, hesaplamalı metin analizi ile bağlam temelli nitel çözümlemeyi bir araya getiren yöntemsel tasarımın gerekçesini oluşturmaktadır.

Üçüncü bölüm, teorik tartışmalar aracılığıyla belirginleşen araştırma problemini ampirik olarak inceleyebilmek için geliştirilen metodolojik tasarıma ayrılmıştır. Araştırma deseni, veri kaynağı, ampirik veri alanının sınırları, söylemsel yorumlama çerçevesi ve etik ilkeler açıklanarak incels.is forum korpusunun hangi ölçütlerle ele alındığı belirlenmektedir. Geniş veri alanında dinle ilişkili içeriklerin sistematik biçimde tespit edilebilmesi, anahtar sözcüklerin açık ve denetlenebilir bir stratejiyle operasyonelleştirilmesini gerekli kılmıştır. Genel din ve inanç kavramlarından oluşan Küme 1, spesifik dinler ve dinî kimlik göstergelerinden oluşan Küme 2 ve incel jargonu içinde din türevi terimleri içeren Küme 3, dinî söylemin farklı görünürlük düzeylerini kapsayacak biçimde oluşturulmuştur. Anahtar sözcük kümelerinden elde edilen verilerin nitel analize doğrudan aktarılması yerine, frekans dağılımları, bigram yapıları ve co-occurrence örüntüleri aracılığıyla korpusun kavramsal yoğunlaşma alanları incelenmiştir. Hesaplamalı çıktılar sosyolojik anlamı kendiliğinden üreten nihai sonuçlar olarak

konumlandırılmamış, nitel okumanın yönünü belirleyen izlenebilir kanıt alanları şeklinde değerlendirilmiştir. Amaçlı örnekleme stratejisinin kavramsal gerekçesi, çalışma evreninin sınırlandırılması, Python betikleriyle oluşturulan aday havuz, eksen filtre mantığı, Küme 3 alt-terimlerinin operasyonelleştirilmesi, ham aday havuzunun temizlenmesi ve Post_ID temelli tekilleştirme süreci, nicel örüntülerden 160 postluk analitik örnekleme geçişin her aşamasını şeffaf hale getirmektedir. Bağlamsal kodlama, eksen atama karar kriterleri, geçerlik ve güvenirlik çerçevesi ise yorumlayıcı çözümlemenin hangi ilkeler doğrultusunda yürütüldüğünü açıklamaktadır. Metodolojik sürecin ayrıntılı biçimde ortaya konulması, nicel bulguların sonraki bölümde bağımsız tablolar halinde sıralanması yerine, nitel analiz eksenlerinin tümevarımsal inşasına katkı sağlayan ampirik göstergeler olarak okunmasını mümkün kılmaktadır.

Dördüncü bölüm, incels.is korpusunda din söyleminin nicel görünürlüğünü ve kavramsal yoğunlaşmalarını incelemektedir. Korpus düzeyindeki genel dağılımın ortaya konulmasının ardından Küme 1 kapsamında genel din ve inanç söyleminin örüntüleri, Küme 2 kapsamında spesifik dinlerin temsili, Küme 3 kapsamında incel din jargonunun morfolojik yapısı ve dönemsel dağılımı analiz edilmektedir. Her küme, dinî göstergelerin forum söyleminde hangi kelime aileleri, kimlik işaretleri ve altkültürel türetimler aracılığıyla görünür hale geldiğini farklı bir düzeyde açıklamaktadır. Frekans değerleri söylemin nicel hacmini ortaya koyarken bigram ve co-occurrence analizleri, kavramların hangi anlam alanlarıyla birlikte kullanıldığını göstermektedir. Dinî göstergelerin acı, kader, cennet, cehennem, kadın, cinsellik, evlilik, cope, blackpill ve çeşitli kimlik terimleriyle kurduğu birliktelikler, forumdaki din söyleminin rastlantısal göndermelerden ibaret olmadığını ortaya koymaktadır. Nicel bulguların bütünsel değerlendirilmesi, dinî referansların üç temel işlev alanında yoğunlaştığını göstermiştir. Acının ve yoksunluğun aşkın bir düzen içinde açıklanması teodise ve anlam arayışı eksenini, dinî kaynakların dayanma, erteleme, ikame veya geçersizleştirme amacıyla kullanılması dinî başa çıkma

eksenini, kadınlık, erkeklik, cinsellik, evlilik ve iffet hakkında norm üretme girişimleri ise dinî normativite ve cinsel düzen eksenini belirginleştirmiştir. Söylemsel eksenlerin tümevarımsal biçimde inşa edilmesi, nitel çözümlemenin veriye dışarıdan uygulanmış sabit kategorilere dayanmadığını, korpus düzeyinde gözlenen örüntülerin bağlamsal okuma yoluyla derinleştirildiğini göstermektedir.

Beşinci bölüm, nicel analiz aracılığıyla belirginleşen üç söylemsel ekseni bağlam temelli nitel çözümleme yoluyla incelemektedir. İlk eksen olan teodise ve anlam arayışı söyleminde cinsel yoksunluk, dışlanma, bedensel determinizm ve varoluşsal başarısızlık deneyimlerinin aşkın anlam şemaları içinde yorumlanma biçimleri ele alınmaktadır. Pozitif teodise anlam üretiminin sürdürülebildiği örüntüleri, negatif teodise ilahî adalet fikrinin sorgulandığı kırılmaları, işlevsiz teodise ise aşkın açıklamanın öznenin acısını taşıma kapasitesini kaybettiği ileri çöküş biçimlerini görünür hale getirmektedir. İronik yeniden kodlama, meşrulaştırma ve yeniden kurulum örüntüleri, teodisenin sabit bir açıklama modeli şeklinde işlemediğini, forum söylemi içinde sürekli sınandığını göstermektedir. Teodisenin taşıma kapasitesinde ortaya çıkan kırılmalar, ikinci eksende incelenen dinî başa çıkma biçimlerine geçişi hazırlamaktadır. Dinî başa çıkma söylemi, öznenin acıyla kurduğu ilişkinin dinî kaynaklar aracılığıyla nasıl düzenlendiğini, sürdürüldüğünü veya çözüldüğünü açıklamaktadır. İşlevsel olarak kurulan başa çıkma biçimleri dışsal-idealleştirici konumlanış, normatif-yönlendirici öneri ve içselleştirilmiş-deneyimsel işleyiş üzerinden incelenirken erişilemeyen başa çıkma epistemik erişememe, rasyonel erteleme ve yüksek yoğunluklu dinsel başa çıkmaya ulaşamama örüntülerini kapsamaktadır. İşlevini yitirmiş başa çıkma biçimleri arzu ile norm arasındaki uyumsuzluk, teodise krizi, kronik zamansal yıpranma ve topluluk söyleminde dinî başa çıkmanın tanınmaması üzerinden açıklanmaktadır. Psikolojik-duygusal, bedensel-performatif ve ekonomik-pragmatik ikame biçimleri ile meta-başa çıkma eleştirisi, dinin cope söylemiyle kurduğu gerilimli ilişkiyi görünür hale getirmektedir. Başlangıçta

bireysel acıyı taşıma imkânı çevresinde gelişen tartışma, öznenin hangi yaşam düzeni içinde telafi edilebileceği sorusuyla birleştiğinde dinî normativite ve cinsel düzen eksenine yönelmektedir. Üçüncü eksen, dinî referansların kadınlık, erkeklik, cinsellik, evlilik, iffet, bekâret ve cinsel erişim alanlarında normatif otorite üretme kapasitesini incelemektedir. Kutsal ve dinsel otoriteyle cinsiyet düzeninin meşrulaştırılması, cinsel öz-denetim, günah ve saflık rejimi ile etno-dinî evlilik, soy ve grup sadakati örüntüleri, dinî göstergelerin cinsel hiyerarşiyi düzenleme arzusuna nasıl eklemlendiğini ortaya koymaktadır. Normatif düzen arayışı forum söyleminde istikrarlı bir karşılık bulmamaktadır. Dinî kurum ve cemaatlerin öznenin romantik ve cinsel yoksunluğunu telafi edememesi, kutsal normların yaşanabilir bir hayat düzeni üretme kapasitesini tartışmalı hale getirmektedir. Telafi krizleri, dinî karşılıkların öznenin erişemediği arzulanma, romantik karşılıklılık, cinsel deneyim ve aile kurma imkânlarının yerine geçemediği eşiklerde belirginleşmektedir. Normatif çözülmenin ardından ortaya çıkan yeniden tesis girişimleri, religionmaxxing'in stratejik bir araç olarak kurulması, blackpill'in dinî normativite üzerinde üst epistemik ölçüte dönüşmesi ve transnasyonel-ırksallaştırılmış patriyarkal evlilik ile cinsel erişim mühendisliği üzerinden incelenmektedir. Üç eksenin ardışık biçimde okunması, dinî göstergelerin forum söyleminde birbirinden kopuk temalar halinde görünmediğini ortaya koymaktadır. Teodise acıya anlam kazandırmaya çalışmakta, dinî başa çıkma öznenin yoksunlukla ilişkisini düzenlemekte, normativite ise yaşanabilir kabul edilen cinsel ve toplumsal düzenin sınırlarını kurmaktadır. Her eksende ortaya çıkan kırılmalar, dinin anlam üretme kapasitesi kadar işlevsizleşme, araçsallaşma ve blackpill tarafından sınanma biçimlerini de açığa çıkarmaktadır.

Tartışma ve Sonuç kısmında nicel görünürlük örüntüleri ile nitel çözümleme bulguları ortak bir analitik düzlemde değerlendirilmektedir. Teodise ve anlam arayışı, dinî başa çıkma, dinî normativite ve cinsel düzen eksenleri arasındaki geçişkenlik, dinî

göstergelerin incels.is forumunda sabit bir anlam taşımadığını göstermektedir. Din, kimi söylemsel bağlamlarda acıyı açıklayan bir anlam şeması, kimi örneklerde yoksunlukla başa çıkmayı mümkün kılan veya geçersizleştiren bir kaynak, kimi örüntülerde cinsiyetlendirilmiş cinsel düzeni meşrulaştıran normatif bir otorite, kimi durumlarda ise blackpill epistemolojisi tarafından ölçülen ve araçsallaştırılan kırılgan bir karşılık olarak işlemektedir. Araştırmanın din sosyolojisine sunduğu katkı, kurumsal aidiyet, ritüel pratik veya açık inanç beyanı üzerinden kolayca tanımlanamayan periferik dinî görünümleri söylemsel işlevleri aracılığıyla analiz edilebilir hale getirmesinde belirginleşmektedir. Dijital din çalışmaları, manosfer ve incel literatürü açısından ortaya çıkan katkılar ile hesaplamalı metin analizi ve bağlam temelli nitel içerik analizini bir araya getiren yöntemsel yaklaşımın imkânları değerlendirildikten sonra araştırmanın sınırlılıkları ve gelecek araştırmalara yönelik öneriler açıklanmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KÜLTÜR, KARŞI–KÜLTÜR VE DİJİTAL KAMUSALLIK EKSENİNDE DİNİN TEMSİLİ

Kültür, insan topluluklarının dünyayı anlamlandırma, toplumsal ilişkileri düzenleme, ortak değerler üretme ve sembolik sınırlar kurma biçimlerinin en temel zeminlerinden birini oluşturmaktadır. Toplumsal hayat, insanların içinde yaşadıkları gerçekliği kendiliğinden kavradıkları yalın bir alan olarak şekillenmemekte, dil, anlatı, ritüel, imge, norm, temsil, alışkanlık ve gündelik pratikler aracılığıyla sürekli anlamlandırılmaktadır. Dolayısıyla kültür, toplumsal düzenin arka planında sessizce duran bir değerler toplamı olmaktan ziyade, insanların kendilerini, başkalarını, aidiyetlerini ve çatışmalarını yorumladıkları dinamik bir anlam alanı olarak işlemektedir. Sosyal bilimlerde kültür kavramının antropolojiden sosyolojiye, oradan kültür çalışmaları ve kültür sosyolojisine uzanan serüveni, toplumsal grupların davranışlarını anlamak için maddi ilişkiler kadar sembolik düzenlerin, temsil biçimlerinin ve kolektif anlam sistemlerinin de dikkate alınması gerektiğini göstermektedir.

Kültür çalışmalarının ve kültür sosyolojisinin sunduğu kuramsal imkân, kültürel alanın temsil, iktidar, söylem, kolektif kimlik ve sembolik sınır üretimi üzerinden çözümlenmesine imkân tanımaktadır. Temsil biçimleri, toplumsal grupların kendilerini hangi adlandırmalarla kurduklarını, hangi kimlikleri görünür kıldıklarını, hangi farkları büyüttüklerini ve hangi hiyerarşileri meşru düzen imgeleri olarak sunduklarını açığa çıkarırken, kültür sosyolojisi söz konusu temsil biçimlerinin daha geniş anlam sistemleri, kolektif aidiyetler ve toplumsal eylem kalıpları içinde nasıl yerleştiğini görünür kılmaktadır. Kültür türleri ve kültürel farklılaşma tartışmaları da tam olarak bu noktada önem kazanmaktadır. Maddi kültür, manevi kültür, popüler kültür, halk kültürü, gençlik kültürü, siber kültür ve dijital kültür gibi ayrımlar, kültürün tekil ve kapalı bir yapı

biçiminde kavranamayacağını, farklı toplumsal alanlarda farklı üretim, tüketim, aidiyet, temsil ve çatışma biçimleriyle işlediğini göstermektedir.

Kültürel farklılaşma, egemen kültürle kurulan ilişki üzerinden daha belirgin hâle geldiğinde alt–kültür ve karşı–kültür tartışmaları devreye girmektedir. Alt–kültürler, geniş toplumsal yapı içinde kendine özgü dil, stil, değer, pratik ve aidiyet biçimleri geliştiren grup oluşumlarını açıklarken, karşı–kültürler mevcut normlara yöneltilen itirazı, tersine çevirme arzusunu, sembolik direnişi ve alternatif anlam düzeni kurma eğilimini daha görünür kılmaktadır. Sapma, normatif sınır, grup içi düzen, etiketleme, gençlik kültürleri ve post–altkültürel aidiyet biçimleri etrafında gelişen tartışmalar, kültürel grupların pasif birliktelikler olarak kavranamayacağını, her birinin kendine özgü anlam üretme ve toplumsal konum alma biçimleri geliştirdiğini ortaya koymaktadır. Karşı–kültür kavramı, bu anlamıyla egemen düzenle yaşanan gerilimi, kültürel itirazı ve alternatif sembolik dünyaların kuruluşunu birlikte düşünmeye imkân vermektedir.

Karşı–kültürel oluşumların kamusal alanda nasıl varlık kazandığı sorusu, karşı–kamu ve alternatif kamusallık tartışmalarını bölümün kavramsal hattına eklemektedir. Egemen kamusal alanın çevresinde veya karşısında konumlanan gruplar, kendi deneyimlerini görünür kılmak, temsil edilme biçimlerine itiraz etmek ve kolektif kimliklerini alternatif söylem alanlarında kurmak üzere farklı kamusal zeminler üretebilmektedir. Dijitalleşme, bu süreci daha hızlı, daha yoğun ve daha etkileşimli bir yapıya taşımakta, çevrimiçi platformları kültürel ifadelerin aktarıldığı teknik kanalların ötesinde anlamın, görünürlüğün, duygusal yoğunlaşmanın, dış grup imgelerinin ve kolektif sınırların üretildiği toplumsal alanlar hâline getirmektedir. İnternet altkültürleri, anonim kullanıcı ağları, forumlar, jargonlar, memetik anlatılar ve platforma özgü etkileşim biçimleri, çağdaş karşı–kültürlerin dijital ortamlarda nasıl yoğunlaştığını ve süreklilik kazandığını anlamak bakımından belirleyici bir kavramsal alan açmaktadır.

Dinin karşı–kültür grupları içindeki temsili, bu kavramsal hattın sonunda daha açıklayıcı bir zemine kavuşmaktadır. Kültürün anlam üretici niteliği, alt–kültürlerin grup içi sembolik düzeni, karşı–kültürlerin egemen normlarla kurduğu gerilim, karşı–kamuların temsil mücadelesi ve dijital platformların gösterge dönüştürücü etkisi birlikte düşünüldüğünde din, kurumsal aidiyet göstergesinden ibaret bir unsur olarak ele alınamaz. Dinî semboller, anlatılar, ahlaki ayrımlar ve normatif göndermeler, karşı–kültürel gruplar içinde kimi zaman meşruiyet üreten bir dil, kimi zaman grup sınırlarını belirleyen bir sembolik kaynak, kimi zaman egemen kültüre yöneltilen itirazı ahlaki bir zemine taşıyan araç, kimi zaman da dijital jargon, ironi, etiket ve anlatı biçimleri içinde yeniden müzakere edilen kültürel göstergeler olarak işlev kazanabilmektedir. Bu bölüm, kültürden dijital karşı–kültürlere uzanan kavramsal güzergâhı kurarak, karşı–kültürel gruplarda dinin temsil edilme, dönüştürülme ve müzakere edilme biçimlerini çözümleyebilmek için gerekli teorik zemini hazırlamaktadır.

1.1. Kültür Kavramı: Anlam, Toplum ve Sembolik Düzen

Kültür, en geniş anlamıyla insan toplumunda sosyal olarak aktarılan değerlerin, bilgi biçimlerinin, alışkanlıkların, sembollerin, normların ve anlamlandırma pratiklerinin bütününü ifade etmektedir. Sosyal antropolojinin kurucu isimlerinden biri kabul edilen Edward Burnett Tylor, 1871 yılında kaleme aldığı *Primitive Culture* adlı eserinde kültür kavramının ilk sistematik tanımını "bilgi, inanç, sanat, ahlak, hukuk, gelenek ve insanın toplumun bir üyesi olarak edindiği diğer yetenekler ve alışkanlıkları içeren karmaşık bir bütün" şeklinde yapmıştır.[10] Antropologlarca uzun süre müzakere edilen bu sistematik tanım, insan toplumlarının gelişimini ve kültürel evrimlerini anlamaya yönelik bir çaba olarak değerlendirilmiş, ilkel toplumlardan modern ulus–devletlere veya çok uluslu

[10] Tucker Robert C., "Culture, Political Culture, and Communist Society", *Political Science Quarterly* 88/2 (01 Haziran 1973), 173.

yapılara uzanan insan topluluklarının gelişim süreçlerinde "kültürel" faktörün ele alınmasına yardımcı olacak işlevsel bir çerçeve olarak kabul edilmiştir. Kültürün bu erken kavramsallaştırması, insan topluluklarını davranış örüntülerinin toplamı şeklinde ele almak yerine, onları bilgi, inanç, değer, alışkanlık ve sembolik aktarım biçimleriyle birlikte kavramaya imkân sağlaması bakımından sosyal bilimlerde kurucu bir eşik oluşturmaktadır. Geertz'in kültür kavramına yönelttiği yorumlayıcı müdahaleyi değerlendiren çağdaş tartışmalar da Tylor'un geniş kültür tanımının antropoloji tarihinde belirleyici bir başlangıç noktası oluşturduğunu, fakat kültürün anlam ve sembolik düzen boyutunun daha dar, işlevsel ve yorumlayıcı bir kavrayışla ele alınmasının teorik açıdan daha verimli olduğunu göstermektedir.[11]

Kültür kavramının ilksel ve otantik olanı keşfetme, tanıma ve tanımlama işlevinden sosyolojik çözümleme alanına doğru genişleyen serüveninde masabaşı antropologların etkili olduğu bilinmektedir. Yirminci yüzyılın ortalarında dünyadaki kültürel dönüşümden etkilenen insan bilimleri, kültürel sosyolojinin veya kültür sosyolojisinin oluşmasına zemin hazırlamıştır. Bu dönüşüm, kültürün uzak toplumların incelenmesine özgü antropolojik bir nesne olmaktan çıkarak modern toplumların, gündelik yaşamın ve toplumsal anlam üretiminin merkezî kavramlarından biri hâline gelmesiyle ilişkilidir. Emile Durkheim ve Marcel Mauss gibi hem antropoloji hem de sosyoloji açısından kurucu öneme sahip isimlerin, klasik sosyologlar olarak din sosyolojisine odaklanmaları ve kültürel sosyolojinin gelişimine katkıda bulunmaları bu bakımdan son derece önemlidir. [12] Bu katkı, din fenomeninin kültürün başat

[11] Simon Susen, "The Interpretation of Cultures: Geertz Is Still in Town", *SSRN Electronic Journal*, (2024), 29-31.

[12] Jeffrey C. Alexander, "Recovering the primitive in the modern: The cultural turn and the origins of cultural sociology", *Thesis Eleven* 165/1 (2021), 10-12.

dinamiklerinden biri olarak birey, toplum ve kültürle karşılıklı biçimde yapılandırıcı ilişkiler kurduğu literatürün temelini güçlendirmiştir. Burada din, bu başlığın ana tartışma ekseni hâline getirilmeden, kültür kavramının norm, değer ve kolektif temsil boyutunu görünür kılan temel dinamiklerden biri olarak konumlanmaktadır.

Kültür kavramının yeniden tanımlanması ihtiyacı, İkinci Dünya Savaşı sonrasında yaşanan sosyoekonomik dönüşümlerin antropoloji ve sosyoloji arasındaki disipliner sınırları bulanıklaştırdığı bir süreç içinde daha belirgin hâle gelmiştir. Clifford Geertz gibi antropologlar, kültürün egzotik, otantik, ilksel ve uzak toplumlarla sınırlı bir inceleme nesnesi olarak kavranamayacağını, gündelik yaşamın bir parçası hâline geldiğini ve toplumsal bir sorun alanı olarak düşünülmesi gerektiğini vurgulamıştır. [13] Geertz'in yaklaşımı, kültürü davranışların arkasında duran soyut bir arka plan gibi ele almak yerine, insanların kendi dünyalarını semboller aracılığıyla yorumladıkları ve anlamlandırdıkları bir düzen olarak kavramaya imkân vermektedir. Bu nedenle kültür, modern sosyal bilimlerde hem toplumsal ilişkilerin anlam dünyasını hem de insan eyleminin sembolik bağlamını çözümlemek için kullanılan temel kategorilerden biri hâline gelmiştir. Geertz'in yorumlayıcı antropolojisini yeniden değerlendiren güncel okumalar da kültürü göstergeler, semboller, temsil biçimleri ve anlam ağları üzerinden kavrayan yaklaşımın, kültürel analizi yasa arayan deneysel bir bilim modelinden çok anlamı çözümlemeye yönelen yorumlayıcı bir faaliyet olarak temellendirdiğini göstermektedir.[14]

Kültür kavramının bu geçiş serüveninde sosyoloji ve antropoloji farklı kavramsal önceliklerle ilerlemiştir. Sosyoloji toplumu öncelikli kavram ve fenomen olarak ele

[13] Edyta Barańska, "Migrating Notion of Culture. Around Clifford Geertz's Anthropology", *Social Contexts* 8/2 (18 Mayıs 2021), 6.

[14] Susen, "The Interpretation of Cultures", 31, 39.

alırken, antropoloji ve kültür bilimleri kültürü merkeze alarak gelişmiştir. Antropolojik yaklaşım içinde kültür, maddi, ideolojik ve sosyal düzen bileşenleriyle birlikte tartışılmış, bu durum sosyoloji ile sosyal antropoloji arasındaki metodolojik ve kavramsal farklılıkları belirginleştirmiştir. Matthew Arnold ve Edward Burnett Tylor'un etkisiyle kültür kavramı Kıta Avrupası düşüncesinde önemli bir yer edinmiş, Britanya ve Amerikan akademilerinde ise Durkheimcı etkinin de katkısıyla "toplum" kavramı daha baskın bir konum kazanmıştır. Parsons ve Radcliffe–Brown gibi Amerikan sosyolojisi temsilcilerinin kültürü toplumsal yapının alt kavramı olarak kullanmaları, kültürün idealist ve antropolojik anlamları arasında kavramsal gerilimler üretmiştir. Alman ekolü ise Fransız geleneğinde öne çıkan toplum kavramından farklı olarak kültür kavramını merkeze almış, sosyolojinin *Gesellschaft* ve *Menschenkreis* gibi terimlerle toplumu sosyal eylemler ve kültürel anlamların yorumlanması üzerinden açıklamasına imkân tanımıştır. Weberyen perspektifle birlikte toplum, sabit bir yapıdan çok kültürel bir matris içinde sürekli şekillenen ve anlamlandırılan ilişkiler alanı olarak kavranmıştır. *Kultursoziologie* yaklaşımı da Weber'in sosyolojiye getirdiği yenilikçi katkılardan biri olarak kültürü hem idealler hem de somut pratikler üzerinden incelemiştir. [15] Çağdaş kültür tartışmaları, kültürün antropoloji, sosyoloji, felsefe, siyaset ve eleştirel teori içinde farklı anlamlar kazandığını, sosyal gerçekliğin inşasında dilsel, normatif, ideolojik, ekonomik ve dini boyutlarla birlikte işlediğini ortaya koymaktadır.[16]

Bu çerçevede kültür kavramı, insanı varoluşsal anlamda ele alan antropolojik ve hümanistik içeriğinden, somut toplumsal yapıları yorumlamak için kullanılan dinamik bir sosyolojik kategoriye doğru genişlemiştir. Sosyolojinin "toplum bilimi" olarak

[15] Gavin Walker, "Society and Culture in Sociological and Anthropological Tradition", *History of the Human Sciences* 14/3 (2001), 32-44.

[16] Susen, "The Interpretation of Cultures", 46-47.

tanımlanması, toplumsal yapının analizinde norm, değer, din, sembol ve anlam gibi makro–kültürel dinamikleri zorunlu biçimde gündeme getirmiştir. Alman geleneği ve Weberyen kültürel sosyoloji, toplumun kültürel anlamlar aracılığıyla kurulan, yorumlanan ve dönüştürülen bir ilişkiler alanı olarak kavranmasına katkı sağlamış, kültürün sosyolojik teori içindeki araçsal ve kurucu işlevini belirginleştirmiştir. Bu nedenle sosyal teori, toplumsal yapıyı açıklarken kültürün dinamik doğasını göz önünde bulundurmak durumundadır. Kültür, bu başlıkta sonraki tartışmalara zemin hazırlayan temel kavram olarak, toplumsal grupların anlam üretme, sembolik düzen kurma, aidiyet inşa etme ve normatif sınırlar oluşturma süreçlerini anlamaya imkân veren kurucu bir analitik kategori olarak değerlendirilmektedir.

1.2. Kültür Çalışmaları ve Kültür Sosyolojisi: Temsil, İktidar ve Söylem

Weberyen sosyoloji, kültürün toplumsal eylem, anlam, rasyonelleşme ve modern kurumlar üzerinden çözümlenmesine güçlü bir teorik zemin sağlamaktadır. Weber'in rasyonelleşme, bürokrasi, modernitenin dönüşümü ve *Verstehen* kavramları etrafında geliştirdiği yaklaşım, kültürel süreçlerin nasıl yapılandığını, bireylerin toplumsal eylem ve kurumlara nasıl anlam yüklediğini, modern toplumların dinî, ahlaki ve ideolojik davranış kalıplarıyla nasıl biçimlendiğini açıklamak bakımından kültür çalışmalarına kuramsal bir hazırlık sunmaktadır. *Protestan Ahlakı ve Kapitalizmin Ruhu*'nda Protestanlığın iktisadi yaşamı ve gündelik pratikleri hangi yönde şekillendirdiğini, inançların birey davranışlarını, birey davranışlarının disiplinleri ve kurumları, bu süreçlerin de kapitalist sistemi nasıl ortaya çıkardığını rasyonelleşme ekseninde çözümlemesi, kültürün dinî, ahlaki ve ideolojik davranış kalıplarıyla ekonomik pratikler arasında nasıl örüldüğünü göstermektedir.[17] Weber'in *Verstehen* kavramı ile toplumsal

[17] Max Weber, *The Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism* (London: Routledge Classics, 2001).

eylemin anlamını aktörün perspektifinden kavramaya yönelmesi, kültürel sembollerin ve pratiklerin nasıl yorumlandığını anlamak için temel metodolojik araçlardan birini ortaya koymaktadır.[18] İdeal tip metodolojisi de karmaşık toplumsal yapıların kültürel analizinde soyut normların, değer yönelimlerinin ve ideolojilerin sistematik biçimde ele alınmasına imkân tanıdığı için kültür çalışmalarının kuramsal araç dağarcığını besleyen önemli bir zemin oluşturmaktadır.

Kültürün kavramsal ve bağlamsal çerçevelerinin araştırma alanına dönüşmesi, yirminci yüzyılın ortalarından itibaren kültür çalışmalarının kurumsallaşmasıyla daha belirgin hâle gelmiştir. Birmingham Üniversitesi bünyesinde gelişen bu alan, Richard Hoggart, Raymond Williams, E. P. Thompson ve Stuart Hall'un katkılarıyla kültürel üretim, temsil, güç ilişkileri ve toplumsal yapılar arasındaki dinamik etkileşimleri çözümlemeye yönelen eleştirel bir sosyal teori çizgisi kazanmıştır. Kültür çalışmalarının tarihsel seyri, kültürün yüksek sanat ve seçkin estetik alanıyla sınırlandırılan kavrayışını genişleterek gündelik yaşam pratikleri, sınıf ilişkileri, kimlik mücadeleleri, medya, popüler kültür ve iktidar mekanizmalarıyla birlikte ele alınmasını mümkün kılmıştır. Bu çerçevede Marx'ın üretim ilişkileri, Weber'in statü ve güç kavramları ile Gramsci'nin hegemonya kuramı, kültürel yapılardaki iktidar ilişkilerini ve güç dinamiklerini çözümlemede temel referans noktaları olarak öne çıkmaktadır. Söz konusu yaklaşım, kültürün toplumsal eşitsizliklerin üretildiği, meşrulaştırıldığı ve dolaşıma sokulduğu alanlardan biri olarak kavranmasını sağlamaktadır.[19] Kültür kavramının kültür çalışmaları içinde kazandığı bu genişleme, kavramı tekil bir estetik kategori olmaktan çıkararak

[18] Michael Martin, *Verstehen: The Uses of Understanding in Social Science* (New Brunswick, N.J.: Transaction Publishers, 2000), 4.

[19] Brian Longhurst (ed.), "Culture, Power, Globalisation and Inequality", *Introducing Cultural Studies* (Harlow, England; New York: Pearson/Longman, 2008), 65-73.

toplumsal yaşamın farklı alanlarında işleyen, iktidar ve temsil ilişkileriyle iç içe geçmiş dinamik bir analiz düzlemine taşımaktadır.[20]

Temsil, iktidar ve söylem ekseni, kültür çalışmalarının kültürel alanı nasıl çözümlediğini gösteren temel kavramsal hattı oluşturmaktadır. Temsil, toplumsal gerçekliğin düz biçimde aktarımı anlamına gelmemekte, anlamın dil, imge, sembol, medya ve gündelik pratikler aracılığıyla kurulmasını ifade etmektedir. Bu nedenle temsil ilişkileri, kültürel grupların kendilerini hangi adlandırmalarla kurduklarını, hangi kimlikleri görünür kıldıklarını, hangi farkları büyüttüklerini ve hangi hiyerarşileri doğal düzen imgeleri olarak sunduklarını anlamak için belirleyici bir çözümleme zemini sağlamaktadır. [21] Stuart Hall'un temsil kuramı da anlamın kültür içinde dilsel ve göstergebilimsel sistemler aracılığıyla üretildiğini, temsilin kültürel anlamların dolaşıma girdiği kurucu bir pratik olduğunu vurgulamaktadır.[22] Söylem ise temsil biçimlerinin tekrar, dolaşım, kurumsal bağlam, medya ortamı ve grup içi kullanım aracılığıyla daha geniş anlam düzenlerine yerleşmesini sağlamaktadır. Barthes'ın göstergebilimsel analizleri ve Foucault'nun söylem çözümlemesi, kültürel metinlerin yapısal ve iktidar ilişkileri içindeki işleyişini kavramak için önemli bir teorik zemin sağlamış, hegemonya, ideoloji, temsil, gerçeklik ve feminizm gibi kavramların kültürel iktidar ilişkilerini anlamadaki yerini güçlendirmiştir. [23]

---

[20] Tony Bennett, "Cultural Studies and the Culture Concept", *Cultural Studies* 29/4 (04 Temmuz 2015), 546-568.

[21] Brian Longhurst (ed.), "Culture, Communication and Representation", *Introducing Cultural Studies* (Harlow, England; New York: Pearson/Longman, 2008), 35, 43.

[22] Stuart Hall, The Open University (ed.), *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices* (Los Angeles: SAGE, 1997), 16-18.

[23] Longhurst, "Culture, Communication and Representation", 35, 43.

Kültür çalışmalarının bilimsel bir disiplin olarak gelişmesi, disiplinlerarası yönelimi ve yöntemsel çoğulluğu sayesinde mümkün olmuştur. Tarih, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, dilbilim, edebiyat eleştirisi, sanat tarihi, müzikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve medya çalışmaları, kültür çalışmalarının kuramsal alanını birlikte beslemekte, kültürel anlamların çözümlenmesi de psikanaliz, anket araştırmaları, içerik analizi, tematik analiz, etnografi, göstergebilim ve söylem analizi gibi araçlarla yürütülmektedir.[24] Kültürel metinlerin, medya içeriklerinin, gündelik pratiklerin ve kimlik anlatılarının farklı yöntemlerle incelenebilmesi, kültür çalışmalarını disiplinlerarası bir araştırma zemini hâline getirmektedir. Güncel sosyal bilim tartışmalarında söylem analizinin sosyal olguları açıklama kapasitesine ilişkin çalışmalar da dilsel pratiklerin, kurumsal süreçlerin ve toplumsal dönüşümlerin anlam üretimi yoluyla nasıl kavranabileceğini göstermektedir.[25] Kültür çalışmalarının kültürel coğrafya, kimlik politikaları, beden sosyolojisi ve medya araştırmaları gibi alanlarda somutlaşması, kültürel mekânların, kimlik inşalarının ve temsil mücadelelerinin toplumsal yapı ile ilişkili biçimde okunmasına imkân tanımaktadır.[26]

Kültür çalışmaları, başlangıçta toplumsal eşitsizlikler, ideolojik mekanizmalar ve iktidar ilişkileri etrafında eleştirel ve politik bir araştırma alanı olarak belirginleşmiş, zamanla postmodernizm, küreselleşme, postkolonyal söylem, diaspora politikaları,

[24] Brian Longhurst (ed.), "Researching Culture", *Introducing Cultural Studies* (Harlow, England ; New York: Pearson/Longman, 2008), 103.

[25] Corrado Matta, "The Explanatory Power of Discourse Analysis", *Philosophy of the Social Sciences* 54/5 (01 Eylül 2024), 363-386.

[26] Brian Longhurst (ed.), "Topographies of Culture: Geography and Meaning of Power", *Introducing Cultural Studies* (Harlow, England; New York: Pearson/Longman, 2008), 130-134.

feminizm, queer teori, teknokültür, dijital medya, kimlik politikaları ve çokkültürlülük gibi alanlara genişlemiştir.[27] Kültür çalışmaları, başlangıçta toplumsal eşitsizlikler, ideolojik mekanizmalar ve iktidar ilişkileri etrafında eleştirel ve politik bir araştırma alanı olarak belirginleşmiş, zamanla postmodernizm, küreselleşme, postkolonyal söylem, diaspora politikaları, feminizm, queer teori, teknokültür, dijital medya, kimlik politikaları ve çokkültürlülük gibi alanlara genişlemiştir.[28]

Modern uygarlıkları besleyen başlıca araçlardan biri olarak teknolojinin yükselişi, kültür çalışmalarının medya, iletişim, tüketim, güncellik ve dijitalleşme meselelerine yönelmesini hızlandırmıştır. Martins'in aktardığı "atomlardan bitlere" uzanan dönüşüm vurgusu, modern kültürel deneyimin ideoloji, duyusallık, hız, anlık deneyim ve teknolojik dolaşım arasındaki yeni ilişkiler içinde şekillendiğini göstermektedir.[29] Evrensel bir hedef, ilerleme miti ya da aşkın amaç etrafında örüntülenen toplumsal tahayyüller, modern teknolojik döngüler içinde araçların sürekli çoğaldığı, deneyimlerin hızlandığı ve kültürel dikkatin giderek şimdiye odaklandığı bir yapıya doğru kaymaktadır. Geleneksel çizgisel zaman anlayışı ve metafizik ilkeler, teknolojinin yenilik döngüsü içinde sarsılmakta, anlıkçılık duygusu, hızlandırılmış tüketim ve sürekli yenilenme kültürel deneyimin temel yönelimleri arasında belirginleşmektedir. Kültür çalışmalarının ekseninin farklı toplumsal grupların yaşam tarzlarına, toplumsal değişime, medya alımlamasına ve tüketim pratiklerine yönelmesi bu dönüşümle doğrudan ilişkilidir.[30]

---

[27] Ziauddin Sardar - Borin Van Loon, *Introducing - Cultural Studies* (United Kingdom: Icon Books, 1999).

[28] Moisés de Lemos Martins, "Cultural Studies as the New Humanities", *Revista Lusófona de Estudos Culturais* 3/1 (2015), 365.

[29] Martins, "Cultural Studies as the New Humanities", 368.

[30] Martins, "Cultural Studies as the New Humanities", 364-366.

Medya ve iletişim çalışmaları, kültür çalışmalarının çağdaş araştırma alanlarıyla kurduğu ilişkinin en güçlü hatlarından birini oluşturmaktadır. İletişim, kültürün aktarımında ve yeniden üretilmesinde temel bir rol üstlenmekte, bireylerin sosyal kimlikleri, sosyokültürel değerleri ve toplumsal ilişkileri üzerinde belirleyici etkiler üretmektedir. Kültür çalışmalarının iletişim araştırmalarıyla kesiştiği noktada sosyal dönüşümler, medya etkisi, kültürel kimlik politikaları ve toplumsal eşitsizlikler üzerine eleştirel bir söylem gelişmektedir. Medya, kültürel temsillerin ve belirli kimliklerin inşasında oynadığı rolle toplumsal yapının, kültürel grupların ve toplumsal hareketlerin oluşumuna katkı sağlamakta, kitle iletişim araçları aracılığıyla görünür hâle gelen popüler kültürü çağdaş kültür çalışmaları için temel veri alanlarından birine dönüştürmektedir. Sosyal medya ve dijital platformlara ilişkin güncel çalışmalar, dijital söylemin içerik, pratik, dolaşım, platform mantığı, katılım ve etkileşim ilişkileriyle birlikte incelenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.[31] Sosyal medyada kültürel anlam inşasını inceleyen çalışmalar da dijital içerik üreticileri, sembolik kodlama pratikleri ve izleyici etkileşimleri aracılığıyla kültürel anlatıların farklı düzeylerde kurulduğunu göstermektedir.[32] Bu nedenle kültür çalışmaları, medya tüketimi, ekran kültürleri, internet kullanım alışkanlıkları, gençlik altkültürleri, kimlik politikaları, kültür endüstrileri ve yeni medya pratikleri üzerinden çağdaş kültürel alanın işleyişini görünür kılan disiplinlerarası bir araştırma zemini sağlamaktadır.

[31] Rodney H. Jones, "Discourse Analysis and Social Media", *The Routledge Handbook of Discourse Analysis* (Abingdon: Routledge, 2023), 427-440.

[32] Jingfang Li vd., "Exploring Cultural Meaning Construction in Social Media: An Analysis of Liziqi's YouTube Channel", *Journal of Intercultural Communication* 23/4 (10 Aralık 2023), 01-12.

Kültür sosyolojisi, kültür çalışmalarının açtığı geniş alanla temas hâlinde gelişmekle beraber, kültürü toplumsal yaşamın anlam yapıları, kolektif kimlikleri ve eylem biçimleri üzerindeki etkileri bakımından sosyolojik analizin merkezine yerleştirmektedir. Kültür sosyolojisi veya kültürel sosyoloji, anlam yapılarının toplumsal yaşam üzerindeki etkilerine odaklanarak kültürel süreçlerin toplumsal yapı üzerindeki rolünü incelemekte, yapı ve failler arasındaki etkileşimin toplumsal değişim dinamiklerini nasıl şekillendirdiğini tartışmaktadır. Sosyal teoride 1980'lerden itibaren hız kazanan kültürel dönüş, kültürü toplumsal ilişkilerin ve kimliklerin kurucu unsuru olarak ele alan bir paradigma değişimini ifade etmektedir. Bu dönüşüm, yapısal determinizm merkezli açıklamaların sınırlarını aşarak dil, sembol, temsil ve anlam analizine dayanan yorumlayıcı bir yaklaşımı öne çıkarmıştır. [33] Türkiye'de kültür sosyolojisinin toplumsalı anlamada zorunlu bir perspektif olarak değerlendirilmesi de kültürün toplumsal yapılar, kurumlar, iktidar ilişkileri ve anlam sistemleri arasındaki bağı kavramadaki önemini göstermektedir. [34] Kültür sosyolojisi, bu bakımdan toplumsal dünyayı anlamada temel bir analiz perspektifi olarak ortaya çıkmakta, kültürün bireysel ifade biçimleriyle makro ölçekte toplumsal düzeni yeniden üreten, yönlendiren ve şekillendiren etkileri arasındaki bağlantıyı görünür kılmaktadır.

Kültür sosyolojisinin katkısı, kültürü belirli sanat, medya ya da estetik alanlarına özgü dar bir inceleme konusu olmaktan çıkararak her tür toplumsal olgunun çözümlenmesinde kullanılabilecek genel bir analitik perspektif hâline getirmesinde belirginleşmektedir. Bu yaklaşım, mikro düzeyde bireysel eylemler ile makro düzeyde

[33] Kate Nash, "The `Cultural Turn' in Social Theory: Towards a Theory of Cultural Politics", *Sociology* 35/1 (2001), 77-81.

[34] Caner Işık, "Kültür Sosyolojisi: Toplumsalı Anlamada Bir Zorunluluk", *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi* 16/2 (01 Nisan 2013), 151-169.

toplumsal yapılar arasında anlam üretimi üzerinden bağ kurmakta, kültürel ürünlerin sembolik dizgeler aracılığıyla toplumsal hayattaki rolünü, üretim süreçlerini, medyanın kültürel formları yaymadaki etkisini ve kurumların kültürü şekillendirme biçimlerini birlikte incelemektedir.[35] Kültür sosyolojisinin evrensel analitik perspektifi, bütüncül kültür anlayışından uzaklaşması, bilişsel kategorilere ve pratiklere odaklanması, söylem–iktidar ilişkilerini merkeze alması, kültürel süreçlerin bileşenlerini ve anlamın kolektif doğasını birlikte değerlendirmesi, toplumsal olguları anlamlandırmada güçlü bir çözümleme çerçevesi sunmaktadır. Bu çerçevede sanat, ahlak ve din gibi kurumsal kültür alanlarının ürettiği anlamlar ile gündelik pratikler, söylemler ve kolektif etkileşimler arasındaki bağ kültürel çözümlemenin merkezine yerleşmektedir. Kültür sosyolojisi, toplumsal gerçekliği verili bir yapı olarak almak yerine, aktörlerin dünyayı hangi kategorilerle algıladıklarını, hangi sembolik sınırlarla ayrımlar kurduklarını ve hangi anlatılarla ortak anlamlar ürettiklerini incelemektedir.

Kültür sosyolojisinin çağdaş sosyolojideki önemi, farklı sosyolojik yaklaşımlar arasında köprü kurabilmesinden ve toplumsal olguların açıklanmasında kültürel boyutu analizin merkezine taşımasından kaynaklanmaktadır. Mikro düzeyde bireysel eylemler ile makro düzeyde toplumsal yapılar arasında bağ kurması, kültürü farklı araştırma alanları için ortak bir analitik zemin hâline getirmesi, anlam sistemlerini toplumsal olguların açıklanmasında nedensel öneme sahip süreçler olarak ele alması ve alışıldık açıklamaları yeni kavramsal sorularla genişletmesi bu alanın çağdaş sosyolojik araştırmadaki kurucu işlevini göstermektedir.[36] Kültürel sosyolojinin toplumsal analize katkısı, kültürel boyutu merkeze alan kapsamlı, çok katmanlı ve anlam odaklı bir

[35] Işık, "Kültür Sosyolojisi"; Mark D. Jacobs - Lyn Spillman, "Cultural Sociology at the Crossroads of the Discipline", *Poetics* 33/1 (Şubat 2005), 1-14.

[36] Jacobs - Spillman, "Cultural Sociology at the Crossroads of the Discipline".

yaklaşım geliştirmesinde görülmektedir. Bu başlık açısından kültür çalışmaları ile kültür sosyolojisinin birlikte ele alınması, sonraki aşamada kültür türleri ve kültürel farklılaşma tartışmasına geçiş için gerekli kuramsal zemini hazırlamaktadır. Kültür çalışmaları temsil, iktidar, medya, söylem ve kimlik politikaları üzerinden kültürel alanın çatışmalı yapısını görünür kılarken, kültür sosyolojisi anlam sistemlerinin toplumsal yapı, kolektif kimlik ve eylem biçimleri üzerindeki kurucu etkisini açıklamaktadır. Bu nedenle kültürün nasıl inceleneceğini ortaya koyan temsil, iktidar, söylem, yöntem ve anlam sistemi tartışmalarını kurmakta, bir sonraki başlıkta ele alınacak kültür türleri ve kültürel farklılaşma meselesi için gerekli kavramsal geçişi sağlamaktadır.

1.3. Kültür Türleri ve Kültürel Farklılaşma

Kültür çalışmalarının ve kültür sosyolojisinin kuramsal altyapısı, kültürü tarihsel olarak oluşan, toplumsal ilişkiler içinde sürekli biçimlenen ve sembolik anlamlarla donatılan çok katmanlı bir alan olarak kavramaya imkân sağlamaktadır. Kültür, bu çerçevede toplumsal ilişkilerin, güç yapılarının, ideolojik mücadelelerin, dilsel göstergelerin ve anlam üretim süreçlerinin kesişiminde şekillenen dinamik bir gerçeklik alanı olarak belirmektedir. Saussurecü dil kuramı başta olmak üzere yapısal ve göstergebilimsel yaklaşımlar, toplumsalı, özneyi ve yapıyı anlamlandırırken kültürel örüntülerin açıklayıcı rolünü görünür kılmıştır. Dil, kültür incelemelerinde sözlü iletişimin dar sınırına sıkışmayan, toplumsal kimliklerin, değerlerin, normların ve sembolik ayrımların oluşumunu taşıyan dinamik bir yapı olarak ele alınmaktadır. Toplumun klasik yaklaşımlarda bütüncül ve sabit bir yapı gibi düşünülmesine karşılık, kültürel dönüş sonrasında toplumsal hayat farklı anlam alanları, kimlik konumları ve normatif düzenler içinde kavranmaya başlanmıştır. Bu nedenle kültür, toplumu açıklamak için merkezî bir araç hâline gelmekte, kendi içinde farklı yaşam biçimlerini, değer düzenlerini, sembolik pratikleri ve statü konumlarını barındıran çoklu bir yapı olarak makro toplumsal düzenin kuruluşuna katılmaktadır.

Bu çok katmanlı yapı, kültürün tek bir biçim altında ele alınamayacağını, farklı toplumsal bağlamlarda farklı türler, düzeyler ve işlevlerle belirdiğini göstermektedir. Toplumlar maddi kültür, manevi kültür, popüler kültür, halk kültürü, alt kültür, karşı kültür, yüksek kültür, düşük kültür, ideal kültür ve gerçek kültür gibi farklılaşmış kültürel kategorileri bünyesinde taşımaktadır. Daha geniş bir kültür evreni içinde yüksek kültür, düşük kültür, kamusal kültür, kitle kültürü, rock kültürü, siyah kültürü, Siyah Britanya kültürü, gey kültürü, kolonyal kültür, postkolonyal kültür, küresel kültür, stil kültürü, siber kültür, gençlik kültürü, popüler kültür ve postmodern kültür gibi türler de kültürel alanın çeşitlenmiş biçimleri arasında gösterilmektedir.[37] Söz konusu ayrımlar, kültür türlerinin somut ve soyut, gündelik ve seçkin, genel ve özel, yerleşik ve muhalif, teorik ve pratik boyutlarıyla farklı akademik disiplinlerde ayrı ayrı incelenmesine imkân sağlamaktadır. Kültürel olguların sosyolojik, antropolojik, psikolojik, ekonomik ve tarihsel bağlamları içeren karmaşık yapısı, her bir kültür türünün üretim ve tüketim biçimleri, anlam dünyası, toplumsal işlevi ve iktidar ilişkileri içindeki konumu açısından ayrı değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır. Bu ayrımın amacı, kültürel pratiklerin birbirleriyle ilişkisini, toplumların iç farklılaşmasını, kimlik oluşumlarını, sembolik sermaye biçimlerini ve toplumsal değişim süreçlerindeki işlevlerini daha derinlikli biçimde açıklamaktır.

Maddi kültür, insan yapımı nesnelerin kültürel hayat içindeki etkin konumunu görünür kılan önemli bir tartışma alanıdır. Nesneler, teknolojiler ve maddi objeler pasif süsleme unsurları gibi görülemez, kültürün oluşumunda, öznelerin kendilerini kurma biçimlerinde, sosyal ilişkilerin örgütlenmesinde ve kimliklerin şekillenmesinde aktif rol üstlenen unsurlar olarak değerlendirilmelidir. Miller'ın maddi kültür yaklaşımında kültür, öznenin nesnelerle kurduğu ilişki aracılığıyla kendini biçimlendirdiği bir objektifikasyon

[37] Sardar - Loon, *Introducing - Cultural Studies*.

süreci olarak tanımlanmaktadır.[38] Bu yaklaşım, maddi kültürün birey ve toplumların kültürel kimlik inşasında taşıdığı kurucu rolü açıklamak bakımından önemlidir. Miller merkezli maddi kültür tartışmaları, tüketim kültürü, sosyal medya ve dijital teknolojiler gibi alanlara doğru genişlediği ölçüde, maddi kültürün çağdaş toplumsal deneyim içindeki dinamik niteliğini daha açık biçimde göstermektedir.[39] Dolayısıyla maddi kültür, fiziksel ürünlerin üretim ve tüketim ilişkileriyle sınırlı bir alan olmaktan çıkarak, teknik araçlar, dijital ortamlar, kullanım pratikleri ve gündelik nesneler aracılığıyla özne, kimlik ve toplumsal ilişki biçimlerini dönüştüren bir kültürel süreç olarak kavranmalıdır.

Manevi kültür ise insan faaliyetlerinin ruhsal, toplumsal ve sembolik boyutlarını kapsayan geniş bir alana işaret etmektedir. Siyasi, hukuki, dinî, ahlaki, felsefi, bilimsel, edebî ve mimari bilinç biçimleri, insan faaliyetlerinin manevi kültür içindeki tezahürleri olarak değerlendirilmektedir. Eğitim, dil, yazı ve folklor da bu alanın önemli bileşenleri arasında yer almakta, kültürel mirasın aktarımında ve toplumların ayırt edici değerlerinin görünür kılınmasında belirleyici işlevler üstlenmektedir.[40] Manevi kültürün toplum üzerindeki etkileri, değerlerin değişimi, dönüşümü ve yozlaşması tartışmalarında, özellikle gençlik kültürü, küreselleşme ve bilgi teknolojilerinin gelişimi bağlamında daha belirgin hâle gelmektedir. Küreselleşen ve dijitalleşen dünyada manevi kültüre ilişkin

---

[38] Gosewijn van Beek, "The Object as Subject New Routes to Material Culture Studies", *Critique of Anthropology* 9/3 (1989), 94-96.

[39] Nita Mathur, "Consumption and its Consequences by Daniel Miller", *Theory, Culture & Society* 30/5 (01 Eylül 2013), 159-162.

[40] Viktoriia Khodunova - Oleksandr Oleksiienko, "Methodological Aspects of Capacity Development of the Potential, Conceptual and Categorial Apparatus of Spiritual Culture and Its Systemic Multidiscipline", *Humanities Studios: Pedagogy, Psychology, Philosophy* 2/10 (13 Haziran 2022), 53-54.

değerler ve öncelikler dönüşürken, gençlik kültürleri manevi kültürün yeniden üretiminde, toplumsal gelişme ve dönüşüm süreçlerinde önemli roller üstlenmektedir. Bu dönüşüm, kültürel çatışmaların, değer algılarının ve manevi kültürün anlamlandırılma biçimlerinin küreselleşme faktörüyle daha karmaşık bir hâl aldığını göstermektedir.[41]

Manevi kültürün değer, inanç, ahlak ve sembolik aktarım boyutları, kültürel farklılaşmanın normatif zeminini görünür kılmasıyla modern toplumlarda kültür türlerinin egemenlik, tüketim, kuşak deneyimi ve dijital etkileşim eksenlerinde de ayrıştığı görülmektedir. Hâkim ya da baskın kültür, belirli bir toplumsal düzende geçerli sayılan değerleri, davranış kalıplarını, estetik ölçütleri, ilişki biçimlerini ve meşruiyet sınırlarını belirleyen ana kültürel çerçeveyi ifade etmektedir. Gramsciyen hegemonya tartışmaları, kültürel egemenliğin salt zor aracılığıyla kurulmadığını, politik ve ideolojik liderlik, onay üretimi, toplumsal alışkanlıklar, medya ve gündelik anlamlandırma biçimleri aracılığıyla sürdürüldüğünü göstermektedir. Sosyal medya çağında hâkim kültür, ulusal ya da yerel sınırları aşan imgeler, yaşam tarzları, tüketim arzuları ve başarı anlatıları üzerinden daha hızlı dolaşıma girmekte, kültürel çoğulluğu bazen piyasa beğenileri, görünürlük ölçütleri ve dijital onay mekanizmaları içinde yeniden düzenlemektedir.[42]

---

[41] Yktiyar Paltore vd., "Spiritual Culture of Modern Youth: A Cultural and Philosophical Analysis", *XLinguae* 16/3 (Haziran 2023), 117-124.

[42] John Abraham Ziswan Suryosumunar - Fuad Noorzeha, "Antonio Gramsci's Perspective on Dominant Culture and Social Media's Impact in the Era of Globalization in Indonesia", *Journal of US-China Public Administration* 18/1 (28 Şubat 2021), 38-39, 45.

Popüler kültür ve kitle kültürü, bu egemen anlam düzeninin gündelik dolaşım biçimlerini anlamak açısından önem taşımaktadır. Popüler kültür, geniş toplumsal kesimlerin kolayca eriştiği, tükettiği, paylaştığı ve kimlik inşasında kullandığı imgeler, anlatılar, eğlence biçimleri, medya içerikleri ve dijital ürünler aracılığıyla işlemektedir. Dijital toplumda popüler kültür, sosyal medya, video oyunları, film, podcast, dijital görseller ve algoritmik öneri sistemleriyle çevrim içi ve çevrim dışı alanlarda sürekli hareket hâlinde bulunan bir kitle kültürü formuna yaklaşmaktadır.[43] Gençlik kültürü ise kuşaksal deneyimlerin, akran ilişkilerinin, stil arayışlarının, statü kaygılarının, aidiyet biçimlerinin ve kimlik müzakerelerinin yoğunlaştığı alan olarak kültürel farklılaşmanın dinamik yönünü görünür kılmaktadır. Güncel dijital ortamda gençlik kültürü, kimlik inşası, öz–sunum, akran onayı, sosyal karşılaştırma ve çevrimiçi izleyici ilişkileriyle iç içe gelişmektedir. Sosyal medya ortamları, gençlerin kendilerini ifade ettikleri, farklı kimlik olasılıklarını denedikleri, akran geri bildirimi aldıkları ve sosyal modellerle özdeşleşme süreçleri yaşadıkları alanlar olarak kimlik oluşumuna güçlü biçimde katılmaktadır. [44] Bu nedenle gençlik kültürü, çevrimiçi aidiyetlerin, akran karşılaştırmalarının, sosyal statü kaygılarının ve dijital kimlik performanslarının anlaşılması açısından 1.4'te ele alınacak alt–kültür tartışmasına doğrudan zemin hazırlamaktadır.

Dijital kültür ve siber kültür, kültürel farklılaşmanın çağdaş toplumsal koşullar içinde kazandığı yeni biçimleri açıklamak bakımından ayrı bir öneme sahiptir. Dijital kültür, internet, mobil cihazlar, veri izleri, dijital üretim biçimleri ve çevrimiçi

[43] Sue Spaid, "Popular Culture in a Digital Society: Nine Paradoxes", *Encyclopedia* 6/1 (Ocak 2026), 12.

[44] Vanesa Pérez-Torres, "Social Media: A Digital Social Mirror for Identity Development During Adolescence", *Current Psychology* 43/26 (01 Temmuz 2024), 22170-22180.

etkileşimler aracılığıyla bireylerin gündelik yaşamını, iletişim tarzlarını, aile ve arkadaşlık ilişkilerini, kültürel ürünlerle temas biçimlerini dönüştüren geniş bir kültürel alanı ifade etmektedir.[45] Siber kültür ise bilgisayar ağları, çevrimiçi sosyal alanlar, online topluluklar, çok oyunculu oyunlar, çevrimiçi kimlikler, dijital iletişim pratikleri ve sanal etkileşim ortamlarıyla ilişkili kültürel oluşumları kapsamaktadır.[46] İlerleyen bölümlerde inceldom kültürünü anlamaya çalışırken, bu kültür türleri özellikle önem kazanacaktır. İncel söylemi, hâkim kültürün romantik başarı, bedensel çekicilik, cinsel erişim ve erkeklik statüsü hakkındaki ölçütleriyle gerilim kurmakta; popüler kültür ve kitle kültürünün dolaşıma soktuğu beden, arzu, ilişki ve başarı imgelerini kendi mağduriyet dili içinde yeniden yorumlamakta; gençlik kültürüyle temas eden yalnızlık, akran karşılaştırması ve dijital aidiyet deneyimlerini forum ortamlarında yoğunlaştırmakta; siber kültürün anonimlik, jargon, etiketleme ve çevrimiçi topluluk mantığı içinde özgül bir karşı–kültürel forma yaklaşmaktadır. Bu nedenle kültür türleri tartışması, maddi ve manevi kültür ayrımıyla sınırlı kalmayıp hâkim kültürden dijital kültüre uzanan farklılaşma düzlemlerini de kapsamalıdır.

Kültür türleri ve kültürel farklılaşma tartışması, toplumsal alanın maddi, manevi, popüler, kitlevi, kuşaksal, dijital ve siber düzlemlerde çoğalan anlam üretim biçimleriyle kurulduğunu göstermektedir. Hâkim kültürün meşru değerleri, popüler kültürün dolaşıma soktuğu beden, arzu ve başarı imgeleri, gençlik kültürünün aidiyet ve statü arayışları, dijital kültürün platformlaşmış etkileşimleri ve siber kültürün anonim topluluk pratikleri, kültürel farklılaşmanın gündelik yaşam içinde nasıl somutlaştığını açıklamaktadır. Farklı

[45] Furkan Sürün - Ali Şimşek, "Levels of Digital Inequality and The Process of Adaptation to Digital Culture", *Medya ve Kültür* 4/1 (30 Haziran 2024), 26-27.

[46] Zafirah Quroatun 'Uyun - Lukman Hakim, "Cyberculture on Social Media: Identity as Trash of Information", *Orasi: Jurnal Dakwah dan Komunikasi* 11/1 (2020), 141-142.

kültür türleri arasındaki bu ayrışma, toplumsal grupların egemen değerlerle kurduğu uyum, mesafe, çatışma veya tersine çevirme ilişkilerini de görünür kılmaktadır. Kültürel alan içinde bazı gruplar hâkim normlarla uyumlu biçimde konumlanırken, bazıları kendine özgü dil, stil, pratik ve aidiyet biçimleri geliştirerek egemen kültürel düzenden ayrışmakta, kimi oluşumlar ise bu ayrışmayı daha açık bir itiraz ve alternatif anlam düzeni arayışına dönüştürmektedir. Bu nedenle kültür türleri ve kültürel farklılaşma tartışması, bir sonraki başlıkta ele alınacak alt–kültür, karşı–kültür ve post–altkültürel yaklaşımlar için doğrudan bir kavramsal eşik oluşturmaktadır.

1.4. Alt–Kültür ve Karşı–Kültürde Norm, Sapma, Direniş ve Alternatif Anlam Düzenleri

Kültürel farklılaşma, bir önceki başlıkta ele alındığı üzere, toplumun maddi, manevi, popüler, kitlevi, kuşaksal ve dijital düzlemlerde çoğalan anlam üretim biçimleriyle kurulduğunu göstermektedir. Farklı kültür türleri arasındaki ayrımlar, toplumsal grupların egemen değerlerle nasıl ilişki kurduğunu, hangi normları benimsediğini, hangi sembolik sınırları belirginleştirdiğini ve hangi durumlarda mevcut kültürel düzenle gerilim ürettiğini anlamak açısından belirleyici bir zemin sunmaktadır. Alt–kültür ve karşı–kültür tartışmaları tam olarak bu noktada devreye girmekte, kültürel farklılaşmanın grup kimliği, normatif ayrışma, sapma, etiketleme, direniş ve alternatif anlam düzenleriyle nasıl iç içe geçtiğini görünür kılmaktadır. Toplum biliminin erken dönemlerde makro yapılar, kurumlar ve toplumsal düzen sorunlarına yoğunlaşması ile kültür bilimlerinin gündelik pratiklere, anlam biçimlerine ve sembolik farklılıklara yönelmesi arasındaki ayrım, alt–kültür tartışmalarının neden sosyoloji ve antropoloji arasında gelişen ortak bir problem alanı hâline geldiğini de açıklamaktadır.

Alt–kültür ve karşı–kültür kavramlarının önemi, kültürün toplum içinde bütünleşmiş ve tek merkezli bir yapı biçiminde işlememesinden kaynaklanmaktadır.

Toplumların kültürel yapıları, çok sayıda alt kategori ve kültürel tür aracılığıyla incelendiğinde, egemen kültürel çerçeve içinde farklı değer, dil, davranış ve norm sistemlerinin gelişebildiği görülmektedir. Karşı kültür, bu geniş farklılaşma alanı içinde egemen kültürün değerlerine, normlarına ve pratiklerine bilinçli biçimde itiraz eden, alternatif yaşam biçimleri ve ideolojiler geliştiren toplumsal hareketleri ifade etmektedir. Mevcut toplumsal düzeni eleştirerek radikal değişim ve dönüşüm arayışına yönelen bu oluşumlar, özellikle 1960'ların hippi hareketi, savaş karşıtlığı, çevre duyarlılığı ve özgürlükçü yaşam tarzları gibi örneklerde egemen kültüre yönelik açık meydan okuma biçimleriyle görünürlük kazanmıştır. Karşı kültürün diğer kültür türleriyle ilişkisi de çok katmanlıdır. Alt–kültürler egemen kültür içinde farklılaşan grupları ifade ederken, karşı kültürler bu farklılaşmayı daha belirgin bir itiraz, reddiye veya alternatif düzen arayışına taşımaktadır. Popüler kültür geniş kitlelerin benimsediği pratikler üzerinden işlerken, karşı kültürler bu pratiklere eleştirel yaklaşabilmekte, yüksek kültür seçkin estetik ve entelektüel beğeni alanlarını temsil ederken, karşı kültürler bu seçkinci ayrımları da sorgulayabilmektedir. Akademik literatürde karşı kültürlerin sosyolojik ve antropolojik açıdan incelenmesi, kimlik oluşum süreçlerini, toplumsal değişime katkılarını ve egemen kültürle kurdukları gerilimli ilişkiyi anlamaya yönelmektedir.

Alt–kültür kavramının klasik tartışmalardaki yeri, Yinger'in yaptığı ayrım üzerinden daha açık biçimde kavranmaktadır. Yinger, alt–kültür kavramının sosyoloji ve antropoloji disiplinleri kapsamında üç farklı kullanım alanına sahip olduğunu belirtmekte, öncelikle antropolojik düzeyde bu kavramın kültür öncesi eğilimlerle ve insan doğasının evrensel yönelimleriyle ilişkilendirildiğini ifade etmektedir. Kroeber ve Linton'un insan doğasının organik ya da biyolojik temellerine dayandırdığı yaklaşımda alt–kültür, kültürel varyasyonların öncesinde yer alan sosyo–biyolojik bir zeminle bağlantılı görülmektedir. Alt–kültür kavramının ikinci kullanım alanı ise toplum ve topluluklardaki norm çeşitliliğini ve toplumsal normların dışında kalan davranışların normatif yönlerini

çerçevelemeye yöneliktir. Sosyoloji ve antropoloji disiplinlerinin kuruluş dönemlerinde kültürün toplumdan topluma değişen otantik yapısını ortaya koyma amacı, kültürel göreceliğin temel bir ilke hâline gelmesine katkı sağlamış, hâkim kültürün kendi örfünü iyi, doğru ve normatif olan biçiminde meşrulaştırma gücünü görünür kılmıştır. Belirli bir grup ya da kategoriye özgü öğrenilen ve paylaşılan davranış kalıpları ile toplum içindeki farklı alt grupların kendilerine ait düşünme ve davranma biçimleri, kültür içinde fraksiyonlara ayrılan alt–kültürleri meydana getirmektedir. [47]

Sosyolojik kullanımda alt–kültür, hem toplumun baskın normatif yapısından sapma gösteren grupların değer sistemlerini hem de bu sapmaların arkasındaki toplumsal süreçleri anlamaya yönelmektedir. Tanımdaki muğlaklık, alt–kültürün bir yandan ana normatif düzenin dışında kalan küçük grupların alternatif normlar geliştirdiği bir alan olarak ele alınmasından, diğer yandan bireysel kimlik oluşumu, grup dinamikleri ve toplumsal çatışmalarla birlikte düşünülmesinden kaynaklanmaktadır. Yinger'in belirttiği üzere alt–kültür, ana akım normatif yapıdan ayrışan grupların değer sistemlerini ve bu farklılaşmayı üreten süreçleri anlamayı hedefleyen bir kavramsal araçtır.[48] Bu yaklaşım, alt–kültür gruplarının tek yönlü ve kapalı tanımlarla açıklanamayacağını, bireysel psikoloji, grup içi etkileşim, sosyal konum, çatışma deneyimi ve normatif sınır üretimi gibi çoklu etkenlerin birlikte değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir. Güncel alt–kültür literatüründe de kavramın sapma çalışmalarıyla kurduğu tarihsel ilişki önemini korumaktadır. Blackman, alt–kültür kuramının sosyolojiye girişini ve sapkın davranışı anlamlandırmak için nasıl kullanıldığını tarihsel ve çağdaş boyutlarıyla ele almakta,

[47] Blaine Mercer, *The Study of Society* (New York: Harcourt-Brace, 1958), 34.

[48] J. Milton Yinger, "Contraculture and Subculture", *American Sociological Review* 25/5 (1960), 627.

kavramın gençlik, norm dışılık, sınıf, müzik, eyleyicilik ve toplumsal yapı ilişkileri içinde yeniden düşünülmesi gerektiğini göstermektedir.[49]

Alt–kültürün üçüncü kullanım alanı, daha büyük toplumla çatışma, gerilim veya hayal kırıklığı içinde gelişen normlara odaklanmaktadır. Bu bağlamda alt–kültür, toplumun genelinden daha küçük birimlerin, etnik grupların, dinsel cemaatlerin, mesleki veya yerel toplulukların benimsediği özgül normları ifade etmektedir. Dil, değer, inanç, beslenme alışkanlıkları ve giyim tarzı gibi alanlarda genel toplumdan farklılaşan gruplar, kendilerine ait normatif sistemler ve yaşam tarzları geliştirmektedir. Yinger'in tartışmasında daha büyük toplumla çatışan, toplum tarafından reddedilen ya da normlarını bu çatışma deneyimi içinde kuran gruplar da alt–kültür kavramı içinde değerlendirilmektedir. Suç grupları ve muhalif gençlik hareketleri gibi örnekler, bu kullanımın en belirgin görünümlerini oluşturmaktadır. Öfke, hayal kırıklığı, dışlanma hissi ve sosyal izolasyon gibi psiko–sosyal dinamikler, söz konusu grupların norm kurma ve norm sürdürme biçimlerinde etkili olmaktadır.[50] Bu nedenle alt–kültür, toplumsal yapının kıyısında bulunan grupların tepkisel davranışlarıyla sınırlı bir kategori olmaktan çıkmakta, grup içi anlam üretimi, aidiyet, normatif düzen ve dış dünyayla kurulan gerilim üzerinden işleyen bir kültürel form hâline gelmektedir.

Karşı kültür kavramı, alt–kültür tartışmasının egemen normlarla daha doğrudan çatışan yönünü açıklamaktadır. Yinger'e göre karşı ya da karşıt kültürler, içinde bulundukları toplumun normlarına ve baskın değerlerine açık biçimde meydan okuyan,

[49] Shane Blackman, "Subculture Theory: An Historical and Contemporary Assessment of the Concept for Understanding Deviance", *Deviant Behavior* 35/6 (Haziran 2014), 496-512.

[50] Yinger, "Contraculture and Subculture", 627-628.

çoğu zaman politik bir nitelik taşıyan gruplardır. Alt–kültür ise daha geniş tabanlı biçimde sosyoekonomik durum, etnik köken, sapma ve suç temelli ayrışmalarla ilişkili alt grupları ifade etmektedir. Bu ayrım, alt–kültür ile karşı–kültür arasında sabit bir sınır çizmekten çok, iki kavramın egemen kültürle kurulan gerilimin yoğunluğuna göre farklılaştığını göstermektedir. Chicago Okulu'nun toplumun periferisinde kalan, marjinalleşen ya da ana akım hedeflere erişmekte zorlanan gruplara yönelmesi, alt–kültür çalışmalarının sapma ve gerilim tartışmalarıyla bağını güçlendirmiştir. Merton'un gerilim teorisi, ana akım hedeflere ulaşamayan grupların yaşadıkları baskı ve engellenmişlik sonucunda alternatif uyum biçimleri geliştirebildiğini göstermekte, Cohen'in yaklaşımı ise bu grupların bilinçli bir reddedişle kendi yollarını ve özgün kültürel örüntülerini kurabildiğini vurgulamaktadır. 1960'larda sivil haklar hareketleri, savaş karşıtlığı, hippi kültürü ve öğrenci hareketleri gibi toplumsal mobilizasyonların yükselmesiyle karşı–kültür kavramı daha politik bir anlam kazanmış, alt–kültür ve karşı–kültür arasındaki sınırlar keskin bir ayrımdan çok tarihsel bağlama göre değişen geçirgen bir ilişki biçiminde düşünülmeye başlanmıştır.

Sapma tartışmasının alt–kültür çalışmalarındaki merkezi konumu, Becker'in etiketleme teorisiyle farklı bir analitik düzleme taşınmıştır. Becker, klasik alt–kültürlerin örgütlenme biçimlerinin temelinde yer alan sapma fikrine içeriden bakarak, bir davranışın kendi başına sapkın sayılmadığını, sapmanın davranışı gerçekleştiren kişi ile toplumun ya da toplumdaki güç sahiplerinin o kişiye yapıştırdığı etiket arasındaki ilişkide üretildiğini göstermiştir. Becker'in caz müzisyenliği deneyimi ve alan notları, etiketleme teorisinin sosyal dünyaların iç mantığını anlamaya dönük yönünü güçlendirmiştir. Caz müzisyenlerinin kendilerini *hip* ya da farkında kişiler olarak tanımlayıp mekân sahiplerini ve müşterileri *squares* yani tekdüze ve anlayışsız kişiler biçiminde konumlandırmaları, grup içi normatif düzenin dış dünyaya karşı kurulan sembolik ayrımlarla nasıl

pekiştirildiğini göstermektedir.[51] Müller'in Becker üzerine yaptığı değerlendirme, Chicago caz çevresi, marijuana kullanımı, müzisyen kültürü ve *Outsiders* arasındaki bağlantıyı ortaya koyarak Becker'in sapma, etiketleme ve sosyal dünya çözümlemesini nasıl deneyimsel bir zeminden kurduğunu ayrıntılandırmaktadır.[52] Becker'in yaklaşımı, alt ve karşı–kültür gruplarının hâkim kültürle karşılaştırıldığında normal ve anormal arasındaki çizginin kendiliğinden oluşmadığını, bu çizginin kimler tarafından, hangi güç ilişkileri içinde ve hangi etiketleme pratikleriyle çizildiğini anlamaya imkân tanımaktadır.

Chicago Okulu'nun sapma ve etiketleme merkezli yaklaşımının ardından, Birmingham Okulu olarak bilinen Çağdaş Kültürel Çalışmalar Merkezi, alt–kültür tartışmasına sınıf, stil, gençlik ve sembolik direniş boyutunu eklemiştir. CCCS, punk gibi gençlik kültürlerini moda veya stil alanında görünen yüzeysel eğilimler şeklinde ele almak yerine, işçi sınıfı gençliğinin kendi koşullarına ve ebeveyn kültürüne verdiği ideolojik tepki olarak yorumlamıştır. Bu yaklaşım, alt–kültürün sembolik direniş niteliğini vurgulamakta, stilin toplumsal çelişkilerin kültürel düzeyde ifade edildiği bir alan hâline geldiğini göstermektedir. Aynı dönemde orta sınıf kökenli, daha bilinçli ve politik–aktivist özellik taşıyan öğrenci hareketleri karşı–kültür olarak tanımlanmış, işçi sınıfı gençliğinden doğan hareketlerin alt–kültür, orta sınıf hareketlerinin karşı–kültür şeklinde ayrıştırılması ise önemli bir tartışma alanı yaratmıştır. Williams ve Hannerz'in alt–kültür çalışmalarında "counter" unsurunu yeniden ele alan tartışması, karşıtlık, direniş ve muhalefetin alt–kültür analizinde tali bir ayrıntı gibi görülemeyeceğini, alt–kültürel

[51] "Who's the Deviant Here?" (Erişim 24 Haziran 2025).

[52] Thaddeus Müller, "Chicago, Jazz and Marijuana: Howard Becker on *Outsiders*", *Symbolic Interaction* 37/4 (Kasım 2014), 576-594.

aidiyetlerin egemen kültürle kurdukları ilişki içinde anlam kazandığını göstermektedir.[53] Haenfler'in straight edge hareketi üzerine etnografik çalışması da direnişi tek biçimli bir politik reddiye ya da stil üzerinden görünür olan sembolik bir jest olarak sınırlamadan, bireysel, kolektif, kişisel ve politik düzeylerde işleyen çok katmanlı bir pratik olarak kavramayı önermektedir.[54]

Post–altkültürel yaklaşımlar, 1980'lerden sonra klasik sınıf merkezli alt–kültür analizinin sınırlarını tartışmaya açmış, kimliklerin daha akışkan, bireysel, geçişli ve tüketim odaklı biçimlerde kurulduğunu ileri sürmüştür. Neo–kabile, sahne, yaşam tarzı ve haz eksenli aidiyet gibi kavramlar, alt–kültürel grupların katı ve homojen yapılar olarak düşünülmesini zorlaştırmış, gençlik kültürlerinin medya, tüketim, müzik, stil ve geçici aidiyet biçimleriyle daha esnek hâle geldiğini savunmuştur. Fakat post–altkültürel yaklaşımın yapısal eşitsizlikleri, sınıf, cinsiyet, etnisite ve kolektif kimlik sürekliliklerini zayıflatma riski taşıdığı da vurgulanmıştır. Hodkinson, gençlik kültürleri tartışmasında subculture ve post–subculture ikiliğinin aşırı kutuplaştırılmış biçimde ele alınmasını eleştirerek, kültürel aidiyetin gençlik dönemiyle sınırlı bir deneyim gibi düşünülmemesi gerektiğini, yaşam seyri, süreklilik, bağlılık ve kimlik oluşumu içinde daha geniş bir çerçevede ele alınabileceğini göstermektedir.[55] Hannerz'in alt–kültürel olanı yeniden tanımlama girişimi de alt–kültürün tek bir anlam setine indirgenemeyeceğini, nesnelerin, eylemlerin, kimliklerin ve anlam yapılarını iletişim, yorum ve pratik içinde farklı

[53] Patrick Williams - Erik Hannerz, "Articulating the 'Counter' in Subculture Studies", *M/C Journal* 17/6 (11 Ekim 2014).

[54] Ross Haenfler, "Rethinking Subcultural Resistance: Core Values of the Straight Edge Movement", *Journal of Contemporary Ethnography* 33/4 (2004), 406-436.

[55] Paul Hodkinson, "Youth Cultures and the Rest of Life: Subcultures, Post-Subcultures and Beyond", *Journal of Youth Studies* 19/5 (2015), 629-645.

biçimlerde alt–kültürel hâle geldiğini ortaya koymaktadır. [56] Bu okumalar, post–altkültürel tartışmanın klasik alt–kültür teorisini bütünüyle geçersizleştirmediğini, aksine alt–kültürün sınırlarını, iç çoğulluğunu ve direniş biçimlerini daha esnek kavramaya yönelttiğini göstermektedir.

Alt–kültür ve karşı–kültür arasındaki ilişki, kavramsal olarak ayrıştırılabilse de toplumsal pratiklerde çoğu zaman iç içe geçen bir yapı göstermektedir. Alt–kültürler toplumun genel, hegemonik ya da baskın kültüründen bazı yönleriyle ayrışan, fakat ondan bütünüyle kopmayan grup kültürleri olarak tanımlanmaktadır. Küçük grupların normatif sistemleri, yaşam tarzları, inançlar, değer yargıları ve davranış biçimleri gibi farklı unsurlara dayanmakta, bu durum alt–kültürlerin oluşumunda bireylerin yerel ve sosyal bağlamlarının, kültürel miraslarının, sosyal ve kültürel sermayelerinin ve kişisel deneyimlerinin etkili olduğunu göstermektedir.[57] Egemen kültür ve karşıt kültür birbirini karşılıklı biçimde tanımlayan iki düzlem olarak ele alındığında, alt–kültür ile karşı–kültür arasındaki ilişki de daha dinamik bir hâl almaktadır. "Alt" ifadesi bir grubun daha büyük yapı içindeki konumunu belirtirken, aynı anda karşıtlık, mesafe ve alternatif norm üretimi ihtimalini de barındırabilmektedir. Williams ve Hannerz'in vurguladığı üzere güncel çalışmalarda alt–kültür ve karşı–kültür kavramları, muhalif örüntüleri, norm dışılığı, kültürel fark üretimini ve egemen düzenle kurulan gerilimi anlamak için birlikte kullanılmaktadır.[58]

[56] Erik Hannerz, "Redefining the Subcultural: The Sub and the Cultural", *Educare* 2 (2016), 50-74.

[57] "ALTKÜLTÜR Ansiklopediler - TÜBİTAK" (Erişim 17 Şubat 2025).

[58] Williams - Hannerz, "Articulating the 'Counter' in Subculture Studies".

Kavramsal düzeyde alt–kültür, egemen kültür içindeki farklılaşmış norm sistemlerini, grup içi aidiyetleri ve sembolik sınırları açıklamakta, karşı–kültür ise bu farklılaşmanın açık itiraz, alternatif değer sistemi ve toplumsal düzeni dönüştürme arzusu kazandığı durumları görünür kılmaktadır. Toplumsal normlardan sapma ile başlayan kimi alt–kültürel oluşumlar, politik baskılar, kültürel çatışmalar veya toplumsal krizler karşısında daha belirgin karşı–kültürel yönelimler kazanabilmektedir. Dönüşümün yönü, protestonun düzeyi, toplumsal muhalefetin açıklığı, alternatif değer sistemlerinin gücü ve grup içi anlam düzeninin ne ölçüde egemen kültürle çatıştığına bağlıdır. Güncel toplumlarda alt–kültür ve karşı–kültür arasındaki sınırların daha akışkan hâle gelmesi, bu kavramların sabit kategorilerden çok kültürel konumlanma, normatif mesafe, sembolik direniş ve alternatif anlam üretimi süreçleri olarak ele alınmasını gerektirmektedir. Bu başlıkta kurulan norm, sapma, etiketleme, direniş ve alternatif anlam düzeni tartışması, bir sonraki başlıkta karşı–kültür gruplarının kamusal görünürlük, temsil ve alternatif kamusallık içinde nasıl varlık kazandığını ele almak için gerekli kavramsal zemini hazırlamaktadır.

1.5. Karşı–Kültür Grupları ve Karşı–Kamular Ekseninde Görünürlük, Temsil ve Alternatif Kamusallık

Alt–kültür ve karşı–kültür tartışmaları, egemen kültürel düzenle gerilim içinde şekillenen grupların kendi normlarını, sembolik sınırlarını ve alternatif anlam düzenlerini nasıl kurduklarını göstermektedir. Kültürel itiraz, grup içi anlam üretimi düzeyini aştığında kamusal görünürlük, temsil ve söylemsel müdahale sorunları gündeme gelmektedir. Karşı–kültür grupları egemen normlara yönelik eleştirilerini kendi iç pratikleriyle taşırken, karşı–kamular bu eleştirinin tartışma, dolaşım, tanınma ve kolektif ifade alanına dönüşen biçimlerini açıklamaktadır. Karşı–kültür, yerleşik kültürel değerlerle çatışan alternatif yaşam ve anlam sistemlerini ifade ederken, karşı–kamu bu çatışmanın kamusal

alanda hangi görünürlük biçimleriyle taşındığını, hangi söylem alanlarında müzakere edildiğini ve hangi temsil mücadeleleriyle kurulduğunu anlamaya imkân sağlamaktadır.

Kamusal alan tartışması, modern toplumlarda yurttaşların ortak meseleleri tartıştıkları, kanaat oluşturdukları ve toplumsal meşruiyet süreçlerine katıldıkları alanı açıklamak için merkezi bir teorik zemin sunmaktadır. Habermasçı kamusal alan modeli, rasyonel tartışma, erişilebilirlik ve ortak meseleler etrafında şekillenen kamusal iletişim fikriyle önemli bir başlangıç noktası oluşturmuş, sonraki eleştirel yaklaşımlar ise bu modelin toplumsal eşitsizlikler, dışlanma biçimleri ve temsil asimetrileri karşısındaki sınırlarını görünür kılmıştır. Kamusal alan literatürü, kavramın kamuoyu fenomenini aşan, farklı politik kuramsal duruşlara imkân veren, hem analitik hem eleştirel bir kavramsal araç olarak ele alınabileceğini göstermektedir.[59] Kamusal alanın bu geniş anlamı, karşı–kamuların görünürlük arayışı, fikirlerin dolaşımı, deneyimlerin ifade edilmesi, kolektif gövdelerin sahneye çıkması ve temsil ilişkilerinin yeniden kurulması açısından neden merkezi bir kategori olduğunu açıklamaktadır.

Fraser'ın kamusal alan eleştirisi, karşı–kamu kavramının teorik olarak en güçlü dayanaklarından birini oluşturmaktadır. Fraser, modern kamusal alanın kapsayıcı ve eşitlikçi bir tartışma alanı gibi sunulmasının toplumsal eşitsizlikleri görünmez kılabildiğini, tabakalı toplumlarda tek ve kapsayıcı kamu varsayımının katılım eşitsizliklerini derinleştirebildiğini vurgulamaktadır.[60] Bu nedenle dışlanan gruplar, kimliklerini, çıkarlarını ve ihtiyaçlarını hâkim söylemin dışında formüle ettikleri paralel söylem alanları meydana getirmektedir. Fraser'ın "madun karşı–kamular" olarak

[59] Ceren Avcil, "Kamusal Alanı Dijitalleşme Çerçevesinde Yeniden Okumak", *Liberal Düşünce Dergisi* 26/103 (27 Eylül 2021), 85.

[60] Nancy Fraser, "Rethinking the Public Sphere: A Contribution to the Critique of Actually Existing Democracy", *Social Text* 25/26 (1990), 66-67.

adlandırdığı bu alanlar, marjinalleştirilmiş grupların kendi deneyimlerini adlandırdıkları ve karşıt söylemler geliştirdikleri alternatif kamusal zeminler olarak işlemektedir.[61] Karşı–kamular bir yandan geri çekilme, yeniden yapılanma ve grup içi dayanışma alanı sunmakta, diğer yandan daha geniş kamusal alanlara yönelik müdahale ve dönüşüm faaliyetleri için hazırlık zemini oluşturmaktadır.[62] Bu çerçeve, karşı–kültür gruplarının kamusal alanda nasıl temsil edildiklerini anlamak kadar, bu grupların kendilerini hangi söylemsel araçlarla temsil ettiklerini analiz etmeyi de gerekli kılmaktadır.

Karşı–kamu kavramının açıklayıcı gücü, kamusal alanı mekânsal bir toplanma yeri ya da kurumsal tartışma ortamı gibi daraltmadan, söylemlerin dolaşıma girdiği ve muhataplarını ürettiği ilişkisel bir alan olarak düşünmesinden kaynaklanmaktadır. Warner'a göre kamular, hazır toplulukların kendiliğinden görünürleşmesiyle oluşmaz, metinlerin, çağrıların, dolaşım pratiklerinin ve hitap biçimlerinin etrafında kurulur.[63] Karşı–kamular da hâkim kamusal ufukla gerilim içinde şekillenmekte, kendi üyelerini ve karşıt konumunu söylemsel dolaşım içinde üretmektedir. Warner'ın yaklaşımında karşı–kamu, hâkim kamunun değerleriyle karşılaşan aşağı ya da ikincil konum bilinciyle hareket etmekte, çatışma fikir ayrılığı kadar konuşma türlerine, hitap biçimlerine ve kamusal davranış örüntülerine de uzanmaktadır. Karşı–kamusal söylem, katılımcılarını sıradan muhataplar olarak çağırmaz, onları belirli biçimde sosyal olarak işaretlenmiş ve dönüşmeye açık özneler olarak kurar.[64] Bu yaklaşım, karşı–kültür gruplarının varlığını toplumsal konumlarıyla açıklamakla yetinmeyen, onların kullandığı dil, dolaşıma

[61] Fraser, "Rethinking the Public Sphere", 1990, 67.

[62] Fraser, "Rethinking the Public Sphere", 1990, 68.

[63] Michael Warner, "Publics and Counterpublics", *Public Culture* 14/1 (2002), 50-51.

[64] Warner, "Publics and Counterpublics", 2002, 85-87.

soktuğu imgeler, ürettiği metinler ve kurduğu muhataplık biçimleriyle birlikte değerlendiren daha incelikli bir analiz imkânı sağlamaktadır.

Karşı–kamuların "karşı" niteliği, hangi grupların dışlandığını belirlemekle tüketilemeyecek ölçüde söylemsel bir meseledir. Asen, karşı–kamu kavramının kişilere, mekânlara ya da belirli konu başlıklarına indirgenmesi hâlinde analitik gücünü kaybedebileceğini belirtmekte, "karşı" olanın esasen dışlayıcı kamusal düzenle kurulan söylemsel ilişki içinde ortaya çıktığını vurgulamaktadır.[65] Dışlanmanın tanınması, bu dışlanmaya yanıt veren alternatif söylem normlarının kurulması ve bu normların kamusal dolaşıma sokulması karşı–kamusal oluşumun merkezinde yer almaktadır.[66] Asen'in kişiler, yerler ve konular etrafında yapılan indirgemelere yönelik eleştirisi, karşı–kamunun sabit bir grup adı gibi kullanılması yerine, kamusal söylemde hangi dışlanma biçimlerine, hangi temsil mücadelelerine ve hangi söylemsel pratiklere bağlı olarak işlediğinin araştırılması gerektiğini göstermektedir.[67] Squires'ın çoklu kamusal alanlara ilişkin kavramsal ayrımı da bu noktada önem taşımaktadır. Enclave public, counterpublic ve satellite public ayrımları, marjinal grupların egemen kamusal alanla kimi zaman içe kapanma, kimi zaman açık itiraz, kimi zaman sınırlı temas ve dolaşım stratejileri üzerinden ilişki kurduğunu göstermektedir.[68] Böyle bir ayrım, karşı–kültür gruplarının kamusal varlık biçimlerini tek bir muhalefet tarzına indirgemeden, farklı görünürlük ve temsil stratejileriyle birlikte kavramaya imkân vermektedir.

---

[65] Robert Asen, "Seeking the 'Counter' in Counterpublics", *Communication Theory* 10/4 (2000), 424-426.

[66] Asen, "Seeking the 'Counter' in Counterpublics", 426.

[67] Asen, "Seeking the 'Counter' in Counterpublics", 430-432.

[68] Catherine R. Squires, "Rethinking the Black Public Sphere: An Alternative Vocabulary for Multiple Public Spheres", *Communication Theory* 12/4 (2002), 446-468.

Karşı–kamuların işlevi, egemen kamusal alana yönelen itirazın ötesinde, dışlanan grupların kendi deneyimlerini adlandırabildikleri ve kolektif anlam dünyalarını kurabildikleri alanlar üretmesinde belirginleşmektedir. Bu alanlarda ortak duygular düzenlenmekte, kolektif bellek biçimlenmekte, grup sınırları sembolik olarak pekişmekte ve temsilin dışlayıcı düzenine karşı alternatif söylem normları geliştirilmektedir. Geri çekilme işlevi, grubun kendi iç dilini, değerlerini ve kimlik anlatılarını kurmasına imkân sağlarken, müdahale işlevi bu anlatıların daha geniş kamusal alanlarda tanınma, itiraz ve dönüşüm talebine dönüşmesini mümkün kılmaktadır. Fenton ve Downey, karşı kamusal alanların küresel modernlik bağlamında önem kazandığını, neoliberal dönüşüm, küreselleşme, demokratik güven erozyonu ve hâkim kamusal alanlardaki istikrarsızlıkların alternatif kamusal alanları daha görünür hâle getirdiğini belirtmektedir.[69] Bu okuma, karşı–kamuların modern toplumlarda tali ya da istisnai alanlar olarak ele alınamayacağını, kamusal düzenin çatlaklarını, temsil krizlerini ve dışlanma biçimlerini görünür kılan yapılar olarak değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Karşı–kamu teorisinin önemli bir genişleme alanı, kavramın özgürleştirici ya da ilerlemeci hareketlerle sınırlı tutulamayacağına dair tartışmalardır. Toplumsal olarak dışlanan grupların kendi deneyimlerini görünür kıldığı karşı–kamular, feminist, işçi sınıfı, etnik azınlık ya da cinsel azınlık hareketleriyle güçlü biçimde ilişkilendirilmiş olsa da sağ popülist, dışlayıcı, anti–demokratik ya da reaksiyoner oluşumlar da kamusal temsil krizlerini kullanarak alternatif söylem alanları geliştirebilmektedir. Venema, karşı–kamuların farklı ideolojik bağlamlarda nasıl ele alınabileceğini tartışırken, kavramın her dışlanma iddiasına otomatik olarak uygulanmasının teorik sorunlar yaratabileceğini,

[69] Natalie Fenton - John Downey, "Counter Public Spheres and Global Modernity", *Javnost - The Public* 10/1 (Ocak 2003), 15-32.

aktörlerin ana akım medya ve kamusal yapılara karşı geliştirdikleri konumlanmanın tarihsel ve yapısal bağlam içinde değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.[70] Bu tartışma, karşı–kamu kavramının analitik değerini korumak için iki yönlü bir dikkat gerektirmektedir. Bir yanda dışlanan grupların temsil mücadelesi ciddiye alınmalı, diğer yanda dışlanma iddiasının her durumda eşitlikçi ya da demokratik bir içerik taşıdığı varsayımından uzak durulmalıdır.

Dijitalleşme, karşı–kamusal oluşumların görünürlük, dolaşım ve temsil üretme biçimlerini önemli ölçüde dönüştürmüştür. Sosyal medya, yorum bölümleri, hashtag kampanyaları, alternatif haber siteleri ve ağ bağlantılı iletişim biçimleri, hâkim kamusal alanlarda görünürlük bulamayan aktörler için yeni ifade kanalları açmakta, karşı–kamusal anlatıların daha hızlı ve geniş ölçekli dolaşıma girmesine imkân vermektedir. Jackson ve Foucault Welles, Twitter üzerinden gelişen karşı–kamusal anlatıların hâkim kurumların ürettiği kamusal imajı nasıl kesintiye uğratabildiğini, sosyal medyanın muhalif deneyimleri dolaşıma sokarak ana akım anlatıyı yeniden çerçevelemeye zorlayabildiğini göstermektedir.[71] Aynı çalışmada ana akım medyanın karşı–kamusal anlatıları yeniden sahiplenme, sınırlama veya depolitize etme eğilimi tartışılmakta, dijital karşı–kamuların hâkim medya yapılarıyla gerilimli bir dolaşım ilişkisi içinde işlediği gösterilmektedir. Hashtag mimarisi ve dijital dolaşım, karşı–kamusal stratejilerin ana akım söylem alanına sızmasını, kolektif çerçeveler üretmesini ve görünürlüğün ağ bağlantılı biçimlerde

[70] Niklas Venema, "Counterpublics and Structural Change in Media and Politics: A Theoretical Framework on Transformations Within a Long-Term Historical Perspective", *Javnost - The Public* 31/2 (02 Nisan 2024), 231-252.

[71] Sarah J. Jackson - Brooke Foucault Welles, "Hijacking #myNYPD: Social Media Dissent and Networked Counterpublics: Hijacking #myNYPD", *Journal of Communication* 65/6 (Aralık 2015), 932-934.

genişlemesini mümkün kılmaktadır.[72] Toepfl ve Piwoni'nin haber sitelerinin yorum bölümleri üzerine çalışması ise yorum alanlarının hegemonik ana akım kamusal alanlara tepki olarak karşı–kamusal alanlar üretebildiğini ve bu alanların medya türlerine, siyasal konumlara ve söylemsel çerçevelere göre farklı biçimler alabildiğini göstermektedir.[73]

Dijital karşı–kamular, kamusal alanı genişleten teknik imkânlar sunmakla birlikte temsilin demokratikleşmesiyle sınırlı bir tablo üretmemektedir. Dijital ağlar dışlanmış deneyimleri görünür kılabildiği gibi, öfke, kutuplaşma, dış grup inşası, komplo anlatıları ve reaksiyoner aidiyetleri de hızlandırabilmektedir. Dahlberg'in dijital demokrasi tartışmasında ayırdığı liberal–bireyci, müzakereci, karşı–kamusal ve otonomist pozisyonlar, dijital medyanın tek bir demokratik yönelim taşımadığını, farklı siyasal tahayyüller ve kamusal etkileşim biçimleri için değişik imkânlar ürettiğini göstermektedir.[74] Karşı–kamusal dijital demokrasi pozisyonu, dışlanan seslerin karşı–kamular oluşturması, karşı–söylemler geliştirmesi, birbirine bağlanması ve ana akım söylemin sınırlarını tartışmaya açması üzerinden açıklanmaktadır.[75] Bu nedenle dijital karşı–kamular, erişim ve görünürlük alanı olarak taşıdıkları potansiyel kadar, söylemin yoğunlaşma, grup içi kapanma ve karşıt kimlik üretme kapasitesiyle birlikte düşünülmelidir. Karşı–kültür grupları açısından dijital kamusallık, egemen kamusal alana karşı ses alanı açarken, grup içi dilin sertleştiği, temsil iddialarının duygusal yoğunluk

[72] Jackson - Foucault Welles, "Hijacking #myNYPD", 946-949.

[73] Florian Toepfl - Eunike Piwoni, "Public Spheres in Interaction: Comment Sections of News Websites as Counterpublic Spaces", *Journal of Communication* 65/3 (2015), 465-488.

[74] Lincoln Dahlberg, "Re-Constructing Digital Democracy: An Outline of Four 'Positions'", *New Media & Society* 13/6 (Eylül 2011), 855-872.

[75] Dahlberg, "Re-Constructing Digital Democracy".

kazandığı ve alternatif gerçeklik tasavvurlarının pekiştiği bir zemin de oluşturabilmektedir.

Karşı–kültür grupları ile karşı–kamular arasındaki ilişki, kültürel itirazın hangi koşullarda görünürlük, temsil ve kolektif ifade alanına dönüştüğünü anlamak açısından belirleyici bir kavramsal eşik sunmaktadır. Alt–kültür ve karşı–kültür, egemen normlarla kurulan mesafeyi, direnişi ve alternatif anlam üretimini açıklarken, karşı–kamu bu anlam üretiminin kamusal dolaşım, temsil mücadelesi ve muhatap oluşturma süreçleri içinde nasıl yapılandığını göstermektedir. Karşı–kamular, bir yandan dışlanan grupların kendilerini tanımlama ve kendi söylem alanlarını kurma imkânını büyütmekte, diğer yandan egemen kamusal alanla kurulan gerilimi daha görünür, daha tartışmalı ve daha etkili hâle getirmektedir. Dijital medya ortamları bu süreci hızlandırmakta, fakat platformların teknik yapısı, dolaşım mantığı, etkileşim biçimleri ve görünürlük rejimleri karşı–kamusal oluşumların niteliğini doğrudan şekillendirmektedir. Bu nedenle karşı–kültür gruplarının alternatif kamusallık biçimlerini anlamak, bir sonraki başlıkta ele alınacak dijital kültür, internet altkültürleri ve platform dinamikleri tartışması için zorunlu bir geçiş oluşturmaktadır.

1.6. Dijital Kültür, İnternet Altkültürleri ve Platform Dinamikleri

Alt–kültür ve karşı–kültür tartışmalarının dijital kültür bağlamına taşınması, kültürel grupların artık fiziksel mekân, sınıfsal konum, gençlik stilleri veya yüz yüze etkileşim ağlarıyla sınırlı biçimde kavranamayacağını göstermiştir. Klasik alt–kültür kuramları, başlangıçta toplumun alt sınıflarında görülen norm dışı pratikleri, sapma, suç, engellenmişlik, sınıfsal gerilim ve kolektif tepki bağlamında açıklamaya yönelmiş, Birmingham Okulu'yla birlikte alt–kültürel oluşumlar sınıf, cinsiyet, etnisite, otoriteye karşıtlık, kimlik arayışı ve sembolik direniş ekseninde daha eleştirel bir düzleme taşınmıştır. 1970'lerde ABD ve Avrupa'da yükselen savaş karşıtı mobilizasyon, sivil haklar hareketleri, ikinci dalga feminizm, hippi toplulukları ve öğrenci isyanları, alt–

kültür, hegemonya ve yeni toplumsal hareketler bağlamında bölgesel sınırları aşan modern alt–kültürel oluşumların önünü açmıştır.[76] Post–altkültürel tartışmalar ise kimliklerin akışkan, geçişli, tüketimle ilişkili ve medya dolayımlı biçimlerini öne çıkarmış, buna rağmen yapısal eşitsizlikler, kolektif kimlikler ve grup aidiyetlerinin hâlâ açıklayıcı gücünü koruduğunu gösteren çalışmalar klasik alt–kültür kuramlarının bütünüyle terk edilemeyeceğini ortaya koymuştur.[77] Dijitalleşmeyle birlikte alt–kültür tartışmasının temel odağı, internet, sosyal medya ve küresel ağlar üzerinden kurulan kimliklere, çevrimiçi aidiyet biçimlerine, toplumsal cinsiyet ve gençlik deneyimlerinin dijital ortamlarda nasıl yeniden şekillendiğine yönelmiştir.

Dijital kültür, teknolojik araçların toplumsal hayata eklenmesiyle oluşan ikincil bir ortam olarak kavranamaz; katılım, dolaşım, görünürlük, üretim, etkileşim, taklit, paylaşım ve yeniden anlamlandırma pratikleriyle kültürel alanın işleyişini dönüştüren kurucu bir düzlem olarak değerlendirilmelidir. Jenkins ve arkadaşlarının katılımcı kültür yaklaşımı, dijital ayrım tartışmasını teknik erişim sorunundan kültürel yeterlilik, toplumsal beceri, üretime katılım ve çevrimiçi topluluklara dâhil olma imkânlarına taşımaktadır. Katılımcı kültür, üyelerin katkılarının anlamlı olduğuna inandıkları, içerik üretme ve paylaşma konusunda görece düşük engellerle karşılaştıkları, deneyimli katılımcıların yenilere rehberlik ettiği ve toplumsal bağ duygusunun üretildiği bir kültürel ortam olarak tanımlanmaktadır.[78] Bu yaklaşım, dijital kültürde kullanıcının edilgen alıcı

---

[76] Sune Qvotrup Jensen, "Towards a Neo-Birminghamian Conception of Subculture? History, Challenges, and Future Potentials", *Journal of Youth Studies* 21/4 (2018), 406.

[77] Shane Blackman, "Subculture Theory: An Historical and Contemporary Assessment of the Concept for Understanding Deviance", *Deviant Behavior* 35/6 (2014), 496-512.

[78] Henry Jenkins vd., *Confronting the Challenges of Participatory Culture: Media Education for the 21st Century* (MacArthur Foundation, 2006), 3-4.

konumunda kalmadığını, medya içeriklerini arşivleme, dolaşıma sokma, yeniden işleme, yorumlama ve farklı topluluklar içinde anlamlandırma pratikleriyle kültürel üretimin aktif bir bileşenine dönüştüğünü göstermektedir.[79] Dolayısıyla dijital kültür, teknik altyapı ile kültürel katılımın, kullanıcı eylemi ile platform mimarisinin, bireysel ifade ile kolektif aidiyetin kesiştiği bir toplumsal alan hâline gelmektedir.

İnternet altkültürleri, dijital kültürün bu katılımcı yapısı içinde ortak dil, tekrar eden etiketler, çevrimiçi ritüeller, görsel kodlar, grup içi mizah ve platforma özgü etkileşim kalıpları aracılığıyla kurulmaktadır. Boyd'un ağ bağlantılı kamular yaklaşımı, sosyal ağ sitelerini insanların bir araya geldiği hazır ortamlar şeklinde değil, görünürlük, etkileşim, kalıcılık ve dolaşım imkânlarıyla şekillenen kamusal alanlar olarak kavramaya imkân sağlamaktadır. Ağ bağlantılı kamuların kalıcılık, çoğaltılabilirlik, ölçeklenebilirlik ve aranabilirlik gibi özellikleri, çevrimiçi ifadelerin kaydedilmesini, tekrar dolaşıma girmesini, bağlamından koparak yeni izleyicilere ulaşmasını ve farklı zamanlarda yeniden yorumlanmasını mümkün kılmaktadır.[80] Dijital altkültürler açısından söz konusu özellikler belirleyicidir; grup içi söylemler arşivlenmekte, tekrar eden kalıplar kimlik göstergesine dönüşmekte, eski içerikler yeni etkileşimlerde yeniden anlam kazanmakta ve platform üzerinde oluşan ortak hafıza, topluluğun aidiyet duygusunu beslemektedir. Çevrimiçi altkültürler bu nedenle ortak fiziksel mekândan çok ortak kodlar, erişilebilir arşivler, paylaşılan anlatılar ve katılımcıların birbirini tanıdığı dilsel işaretler üzerinden kurulan kültürel oluşumlar olarak işlemektedir.

---

[79] Jenkins vd., *Confronting the Challenges of Participatory Culture: Media Education for the 21st Century*, 8.

[80] Danah Boyd, "Social Network Sites as Networked Publics: Affordances, Dynamics, and Implications", *Networked Self: Identity, Community, and Culture on Social Network Sites*, ed. Zizi Papacharissi (Routledge, 2010), 45-47.

Platform dinamikleri, dijital kültürün nötr bir teknik zemin üzerinden ilerlemediğini daha açık biçimde göstermektedir. Sosyal medya ve forumlar, kullanıcıların birbirleriyle temas ettiği boş kanallar olmaktan çok, görünürlüğü, bağlantıyı, etkileşim hızını, içerik dolaşımını ve grup içi pekiştirmeyi belirli kurallarla düzenleyen kültürel mimariler olarak çalışmaktadır. Van Dijck ve Poell, sosyal medya mantığını platformlar, kullanıcılar, kitle medyası ve kurumlar arasındaki ilişkileri düzenleyen normlar, stratejiler, mekanizmalar ve ekonomiler üzerinden ele almakta, sosyal medya platformlarının gündelik etkileşimleri ve kurumsal rutinleri dönüştüren güçlü bir mantık ürettiğini belirtmektedir.[81] Söz konusu mantık programlanabilirlik, popülerlik, bağlantısallık ve verileştirme ilkeleri üzerinden işlerken, hangi içeriklerin dolaşıma gireceğini, hangi etkileşimlerin görünürlük kazanacağını ve hangi kullanıcı davranışlarının teşvik edileceğini belirleyen bir düzen kurmaktadır.[82] Platform dinamiklerini anlamak, dijital altkültürlerin neden belirli söylemleri tekrar ettiğini, belirli etiketleri yoğunlaştırdığını ve belirli grup normlarını pekiştirdiğini açıklamak için bu nedenle zorunlu bir kavramsal adımdır.

Platformların kullanıcıya sunduğu imkânlar, arayüz tasarımları ve algoritmik düzenlemeler dijital kültürel pratiklerin biçimini doğrudan etkilemektedir. Bucher ve Helmond'un sosyal medya affordance tartışması, kullanıcı eylemini teknik özelliklerle toplumsal pratiklerin kesişiminde değerlendirmekte, platform özgüllüğünün dijital

[81] José Van Dijck - Thomas Poell, "Understanding Social Media Logic", *Media and Communication* 1/1 (12 Ağustos 2013), 2-4.

[82] Dijck - Poell, "Understanding Social Media Logic", 5-11.

etkileşimleri anlamada dikkate alınması gerektiğini vurgulamaktadır.[83] Sosyal medya ortamlarında affordance'lar tek başına teknik özelliklere indirgenemez; kullanıcı beklentileri, platform mimarisi, veri akışları, görünürlük rejimleri ve algoritmik düzenlemelerle birlikte işler. Algoritmaların gizli affordance'lar gibi çalışabildiği yönündeki tartışma, platformların kullanıcı davranışlarını doğrudan emretmeden yönlendirdiğini, belirli içeriklerin daha görünür, belirli etkileşimlerin daha ödüllendirilebilir ve belirli söylemlerin daha yoğun dolaşıma açık hâle geldiğini göstermektedir.[84] Bu nedenle internet altkültürleri, katılımcıların niyetlerinden ibaret olmayan, platformların teknik ve ekonomik düzenleriyle iç içe gelişen kültürel oluşumlar olarak da değerlendirilmelidir.

Dijital altkültürlerin en ayırt edici yönlerinden biri, ortak bir jargon, memetik dil ve grup içi sembolik kodlar üretme kapasitesidir. İnternet memleri, hashtagler, kısaltmalar, ironik ifadeler, görsel şablonlar ve grup içi argo, çevrimiçi topluluklarda basit iletişim araçları olarak kalmamakta, üyelik hissini kuran, dışarıdakileri ayıran, ortak deneyimi sınıflandıran ve kolektif kimliği pekiştiren sembolik kaynaklara dönüşmektedir. Milner'ın internet memleri üzerine çalışması, memlerin kamusal katılımı, çok sesli yorum üretimini ve popüler kültür formlarıyla politik ifadelerin birleşimini mümkün kılan görsel–söylemsel araçlar olarak işlediğini göstermektedir. Dijital altkültürlerde internet memleri, hashtagler, kısaltmalar, ironik ifadeler ve görsel şablonlar, üyelik hissini kuran, dışarıdakileri ayıran, ortak deneyimi sınıflandıran ve kolektif kimliği pekiştiren sembolik

[83] Taina Bucher - Anne Helmond, "The Affordances of Social Media Platforms", *The SAGE Handbook of Social Media*, kitap editörü Jean Burgess vd., 233-253 (1 Oliver's Yard, 55 City Road London EC1Y 1SP: SAGE Publications Ltd, 2018), 10-12.

[84] Bucher - Helmond, "The Affordances of Social Media Platforms", 28-32.

kaynaklara dönüşmektedir.[85] Grup içi jargonun yalnızca hızlandırılmış iletişim sağlamadığı, aynı zamanda içeridekiler ile dışarıdakiler arasındaki sembolik eşiği belirlediği, dijital altkültürlerin normatif ve duygusal yoğunluğunu artırdığı anlaşılmaktadır.

Dijital platformlarda altkültürel aidiyetin kurulma biçimi, çevrimiçi toplulukların karşı–kültürel yönelim kazanmasını da kolaylaştırabilmektedir. Forumlar, yorum alanları ve sosyal medya ağları, katılımcıların benzer deneyimleri tekrar ederek ortak bir mağduriyet dili geliştirmelerine, dış grup imgelerini sabitlemelerine ve alternatif gerçeklik tasavvurlarını pekiştirmelerine imkân sunmaktadır. Dijital kültürde içeriklerin kalıcı, aranabilir, tekrarlanabilir ve yeniden bağlamlandırılabilir olması, grup içi anlatıların süreklilik kazanmasına katkı sağlamaktadır. Platformların popülerlik ve görünürlük mantığı ise duygusal olarak yoğun, çatışmalı veya kutuplaştırıcı içeriklerin daha fazla etkileşim almasına zemin hazırlayabilmektedir. Bu nedenle dijital altkültürler, kimi durumlarda yalnızca kültürel farklılaşma alanları olarak kalmamakta, egemen normlara yönelik tepkisel, dışlayıcı veya reaksiyoner anlam düzenleri üreten dijital karşı–kültürel formlara dönüşebilmektedir.

İncel söylemi, bu başlıkta ayrıntılı tarihsel veya sosyolojik çözümlemeye açılmadan, dijital altkültür ve platform dinamikleri tartışmasının ilerleyen bölümlerde hangi ampirik alana bağlanacağını göstermek üzere sınırlı biçimde konumlandırılmalıdır. Manosfer ekosistemini geniş ölçekli verilerle inceleyen Ribeiro ve arkadaşları, 28,8 milyon gönderi, altı forum ve elli bir subreddit üzerinden yürüttükleri analizde erkeklik krizine odaklanan çevrimiçi toplulukların web üzerindeki dolaşımını ve bu topluluklar

[85] Ryan M. Milner, "Pop Polyvocality: Internet Memes, Public Participation, and the Occupy Wall Street Movement", *International Journal of Communication* 7 (30 Ekim 2013), 2357-2390.

arasındaki geçişleri göstermektedir.[86] Lindsay'in çalışması da incel söyleminde blackpill'in dijital karşı–kamusal kimlik inşasına katkı sağladığını ve çevrimiçi tartışma alanlarında kolektif incel kimliğinin kurulmasına hizmet ettiğini belirtmektedir.[87] Bu bulgular, incel söylemini bu başlıkta ayrıntılı biçimde açmayı gerektirmez; daha sınırlı ve teorik açıdan daha işlevsel olan nokta, incel alanının forumlar, anonim profiller, tekrar eden jargonlar, memetik dil, mağduriyet anlatıları ve platforma özgü etkileşim biçimleri üzerinden dijital altkültürel özellikler taşıyan bir söylem topluluğu olarak kavranabilecek olmasıdır. Hâkim romantik ve cinsel normlara yönelen reaksiyoner itirazı nedeniyle söz konusu söylem, ilerleyen bölümlerde dijital karşı–kültürel yönelimi bulunan bir kültürel form olarak ele alınmaya elverişli hâle gelmektedir.

Dijital kültür, internet altkültürleri ve platform dinamikleri tartışması, karşı–kültürel grupların çevrimiçi ortamlarda yalnızca görünür hâle gelmediğini, aynı zamanda kendi dilini, sınırlarını, hafızasını, dış grup imgelerini ve normatif dünyasını platform koşulları içinde yeniden kurduğunu göstermektedir. Katılımcı kültür, ağ bağlantılı kamular, platform mantığı, affordance'lar, memetik dil ve internet jargonu birlikte düşünüldüğünde, dijital karşı–kültürlerin sabit grup kimliklerinden çok dolaşıma giren semboller, tekrar edilen anlatılar, etkileşim biçimleri ve platform mimarileri aracılığıyla kurulduğu anlaşılmaktadır. Bu kavramsal zemin, bir sonraki başlıkta karşı–kültür gruplarında dinin nasıl temsil edildiğini ve dijital ortamlarda nasıl müzakere edildiğini

[86] Manoel Horta Ribeiro vd., "The Evolution of the Manosphere across the Web", *Proceedings of the International AAAI Conference on Web and Social Media* 15 (22 Mayıs 2021), 196-207.

[87] Angus Lindsay, "Swallowing the Black Pill: Involuntary Celibates' (Incels) Anti Feminism within Digital Society", *International Journal for Crime, Justice and Social Democracy* 11/1 (01 Mart 2022), 210-224.

tartışmak için gerekli geçişi sağlamaktadır. Zira dinî semboller de dijital karşı–kültürel alanlarda kurumsal inanç beyanlarının ötesinde, jargon, ironi, etiket, anlatı, meşruiyet ve grup içi kodlar içinde yeni işlevler kazanabilmektedir.

1.7. Dijital Karşı–Kültürel Gruplarda Dinin Söylemsel Müzakeresi

Kültür, kültürel farklılaşma, alt–kültür, karşı–kültür, karşı–kamu ve dijital platform dinamikleri üzerinden kurulan teorik hat, dinin dijital karşı–kültürel gruplar içinde nasıl temsil edildiğini ve hangi söylemsel işlevlerle müzakere edildiğini anlamak için gerekli kavramsal zemini hazırlamak üzere ele alınmıştır. Din, burada kurumsal aidiyet, ibadet pratiği ya da doktrinel kabul alanına indirgenebilecek dar bir olgu olarak ele alınamaz. Karşı–kültürel grupların anlam üretme, ahlaki sınır çizme, meşruiyet kurma, düzen ve bozulma anlatıları geliştirme, grup kimliğini işaretleme ve egemen kültüre yönelik itirazı sembolik düzeyde yoğunlaştırma biçimleri içinde din, çok katmanlı bir gösterge alanı olarak işlemektedir. Dinsel semboller, anlatılar, kavramlar ve ahlaki ayrımlar, kimi zaman egemen kültüre yöneltilen itirazın dili, kimi zaman kaybedilmiş düzen arzusunun sembolik kaynağı, kimi zaman grup içi sınırları belirleyen sınıflandırma aracı, kimi zaman da alay, ironi, etiket ve dijital jargon içinde yeniden biçimlenen göstergeler olarak görünürlük kazanmaktadır.

Karşı–kültür gruplarında dinî göstergelerin dolaşımı, dinin toplumsal gruplar tarafından hazır, sabit ve tek anlamlı biçimde taşınmadığını göstermektedir. Dinî semboller ve kavramlar, mevcut kültürel gerilimler içinde seçilmekte, dönüştürülmekte ve yeni bağlamlara yerleştirilmektedir. Boss'un ABD karşı–kültüründe Güney Asya dinî göstergelerinin kullanımı üzerine çalışması, *karma* gibi kavramların karşı–kültürel söylem içinde şiddet, tarihsel sorumluluk ve hegemonik düzenin kör noktalarını

açıklamak için kullanılabildiğini göstermektedir.[88] İlgili çalışma, dinî sembollerin karşı–kültürel gruplarda şikâyetleri daha etkili biçimde çerçevelemek, farklı hareketler arasında söylemsel köprüler kurmak ve hâkim kültüre karşı alternatif bir anlam dili üretmek için işlev kazanabildiğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte karşı–kültürel sahiplenme her zaman özgürleştirici ya da tutarlı bir yönelim üretmemekte, kimi örneklerde eleştirilen hâkim kültürün kalıpları, stereotipleri ve ayrıcalık biçimleri yeniden üretilebilmektedir. Dinî göstergenin karşı–kültürel dolaşımı bu nedenle tek yönlü bir muhalefet biçimi olarak okunmamalı, bağlama göre muhalif, müzakereci, ironik, seçmeci ya da hegemonik anlam katmanları taşıyan dinamik bir kültürel işlem olarak değerlendirilmelidir.

Dinî sembollerin popüler ve karşı–kültürel dolaşımı, kutsal anlamın ortadan kalkmasından çok sembolün bağlam değiştirmesiyle ortaya çıkan anlam çoğalmasını görünür kılmaktadır. Kołodziejska'nın haç sembolünün popüler kültürdeki kullanımları üzerine yaptığı çalışma, dinî sembollerin geleneksel, mizahi ve alaycı biçimlerde yeniden kullanılabildiğini, bu kullanımların tek bir sekülerleşme ya da kutsaldan arındırma anlatısına sığmadığını göstermektedir.[89] Popüler kültürün esnek, ironik ve dönüştürücü iletişim mantığı, dinî sembolleri kendi kurumsal bağlamından çıkararak yeni bir anlam alanına taşıyabilmekte, bu taşıma süreci bazı alımlayıcılar için estetik ya da mizahi ifade, bazıları için hakaret, kutsala saldırı veya ahlaki ihlal olarak okunabilmektedir.[90] Karşı–

[88] Aleksandra Boss, "Between Protest and Privilege: South Asian Religious Signifiers and the US Counterculture", *Südasien-Chronik - South Asia Chronicle* 7 (2017), 319-322.

[89] Marta Kołodziejska, "Symbol of the Cross in Popular Culture: an Analysis of the Use and Transformation of the Symbol in Machina Magazine", *Polish Sociological Review* 2/182 (2013), 213-220.

[90] Kołodziejska, "Symbol of the Cross in Popular Culture: an Analysis of the Use and Transformation of the Symbol in Machina Magazine", 219-220.

kültürel gruplar açısından bu durum, dinî sembolün doğrudan inanç beyanı olmaktan çıkıp anlamın çekişmeli, tartışmalı ve çok katmanlı biçimde müzakere edildiği bir göstergeye dönüşebildiğini göstermektedir.

Dijital din literatürü, dinî göstergelerin çevrimiçi ortamlarda sabit içerikler olarak taşınmadığını, dijital kültür içinde yeniden biçimlenen pratikler, kimlikler, topluluklar ve otorite ilişkileriyle birlikte düşünülmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Campbell ve Evolvi, dijital din çalışmalarını çevrimiçi ve çevrimdışı dinî alanların, pratiklerin ve kimliklerin birbirine bağlandığı, iç içe geçtiği ve bulanıklaştığı bir araştırma sahası olarak tanımlamaktadır. Bu alan, dinî kimlik, topluluk ve otorite meselelerini dijital medya bağlamında yeniden ele almakta, dinin dijital teknolojilerle kurduğu ilişkinin basit bir aktarım ilişkisi olmadığını göstermektedir.[91] Dijital din yaklaşımı, dinin internet ortamında yeniden yayımlanmasını değil, dijital kültürün normları, katılım biçimleri, ağ yapıları ve platform pratikleri içinde yeniden kurulmasını incelemektedir. Karşı–kültürel gruplarda dinî göstergelerin klasik inanç açıklamalarını aşan söylemsel işlevler kazanabilmesi, tam olarak bu dijital yeniden bağlamlandırma süreci içinde anlaşılabilir hâle gelmektedir.

Helland'ın çevrimiçi din tartışması, dinî içeriğin internette yer alması ile dinî pratiğin çevrimiçi etkileşim içinde kurulması arasındaki ayrımı metodolojik açıdan daha dikkatli düşünmeyi gerektirmektedir. Helland, "religion online" ile "online religion" ayrımını tartışırken, ilkini daha çok bilgi sunumu, ikincisini ise etkileşim, katılım ve dinî pratiğin çevrimiçi icrası olarak ele almakta, zamanla bu ayrımın iki keskin kutup yerine

[91] Heidi A. Campbell - Giulia Evolvi, "Contextualizing Current Digital Religion Research on Emerging Technologies" 2/1 (2019), 5-7.

bir süreklilik içinde düşünülmesi gerektiğini göstermektedir.[92] Çevrimiçi dinî eylemin anlamını belirleyen unsur, teknik olarak bir dinî içeriğe erişimden ibaret değildir. Katılımcının niyeti, etkileşimin biçimi, ifadenin bağlamı ve topluluk tarafından nasıl anlamlandırıldığı da belirleyici hâle gelmektedir.[93] Dijital karşı–kültürel gruplarda Tanrı, günah, kader, dua, ceza, iffet, arınma ya da kurtuluş gibi kavramlar görüldüğünde, bu ifadeler otomatik biçimde dindarlık göstergesi sayılmamalıdır. Asıl analitik soru, bu göstergelerin hangi söylemsel bağlamda, hangi grup içi işleve bağlı olarak ve hangi anlam alanını kurmak üzere kullanıldığıdır.

Dijital karşı–kültürel ortamlarda dinî göstergeler, platformların dilsel ve teknik yapıları içinde yeni dolaşım biçimleri kazanmaktadır. Forumlar, anonim profiller, tekrar eden etiketler, memetik dil, arşivlenebilir tartışmalar ve grup içi jargon, dinî kavramların kurumsal bağlamlarından ayrılarak farklı işlevler üstlenmesine imkân vermektedir. Dinsel gösterge, bu ortamlarda ciddi bir ahlaki referans, ironik bir ifade, kimlik etiketi, dış grup eleştirisi, mağduriyet anlatısı, başa çıkma formu ya da acının anlamlandırılmasına aracılık eden açıklama şeması olarak dolaşıma girebilmektedir. Bu nedenle dijital karşı–kültürel gruplarda dinin müzakeresi, teolojik doğruluk ya da kurumsal aidiyet ölçütleriyle sınırlı biçimde ele alınmamalı, söylemin içinde üstlendiği işlev, ürettiği sınır, kurduğu meşruiyet ve dönüştürdüğü anlam üzerinden incelenmelidir.

Karşı–kültürel gruplarda dinin temsili çoğu zaman ahlaki meşruiyet ve grup sınırı üretimiyle ilişkilidir. Egemen kültüre itiraz eden gruplar, mevcut toplumsal düzeni

---

[92] Christopher Helland, "Online Religion as Lived Religion Methodological Issues in the Study of Religious Participation on the Internet", *Heidelberg Journal of Religions on the Internet* 1/1 (2005), 1-3.

[93] Helland, "Online Religion as Lived Religion Methodological Issues in the Study of Religious Participation on the Internet", 4-6.

bozulmuş, sahte, adaletsiz, yozlaşmış ya da ahlaki açıdan çökmüş biçimde temsil ederken dinî kavramlara başvurabilmektedir. Kutsal ve profan, saf ve kirlenmiş, günahkâr ve ahlaklı, kurtulmuş ve lanetlenmiş, düzen ve kaos, kader ve adalet gibi ikilikler, grup içi ve grup dışı ayrımları sembolik düzeyde güçlendirmektedir. Dinî dil, bu biçimde grubun dış dünyaya yönelik itirazını yoğunlaştıran bir ahlaki sözlüğe, grup içi aidiyeti pekiştiren bir sınır aracına ve alternatif düzen tahayyülünü besleyen bir anlam kaynağına dönüşmektedir. Karşı–kültürel kullanım, dinî göstergenin her zaman saygı, bağlılık ya da geleneksel inanç biçiminde taşındığı anlamına gelmemektedir. Dinî dil kimi zaman normatif ciddiyetle, kimi zaman alay ve parodiyle, kimi zaman öfke ve hayal kırıklığıyla, kimi zaman da grup içi kimlik etiketleriyle birlikte işlemektedir.

Bu problematiğin esasen önemi, dinî göstergeleri "inanç var mı, yok mu?" sorusunun ötesinde, söylemsel işlevleri bakımından analiz etmeye imkân sağlamasında yatmaktadır. Din, dijital karşı–kültürel alanlarda çoğu zaman inanılan doktrinden çok; kullanılan, dönüştürülen, tartışılan ve yeniden işlevlendirilen bir gösterge alanı olarak ortaya çıkmaktadır. Bir dinî kavram, aynı söylem alanında kimi zaman acıyı anlamlandıran teodise dili, kimi zaman yoksunluğu taşımaya çalışan başa çıkma formu, kimi zaman cinsiyet ve ahlak düzenini meşrulaştıran normatif kaynak, kimi zaman da alay, ironi veya grup içi kimlik etiketi olarak işleyebilmektedir. Bu nedenle dinin temsili, salt içerik düzeyinde dinî kelimelerin varlığıyla tespit edilecek bir unsur değildir. Dinsel göstergenin söylem içindeki konumu, hangi ilişkiye bağlandığı, hangi sorunu açıklamak için kullanıldığı, hangi kimlik ayrımını ürettiği ve hangi normatif iddiayı desteklediği dikkate alınmalıdır.

Bu bağlamda birinci bölüm boyunca kurulan kavramsal hat, incels.is forumunun hangi kültürel statüyle ele alınacağını da belirginleştirmek üzere tasarlanmıştır. incels.is, ortak jargon, grup içi hiyerarşiler, tekrar eden mağduriyet anlatıları, dış grup imgeleri ve anonim forum pratikleri aracılığıyla dijital alt–kültürel özellikler taşıyan bir söylem alanı

olarak değerlendirilebilir. Hâkim cinsiyet, romantik ilişki, cinsel erişim, beden, arzu ve erkeklik normlarına yönelttiği tepkisel itiraz nedeniyle bu alan, karşı–kültürel bir yönelim de kazanmaktadır. Forum yapısı ise söz konusu söylemin dolaşıma girdiği, görünürlük kazandığı ve kolektif mağduriyet anlatısına alan açtığı dijital karşı–kamusal bir ifade zemini olarak işlev görmektedir. Bu kavramsal konumlandırma, incels.is forumunu tek bir kategoriye sıkıştırmadan, onun dijital alt–kültürel, karşı–kültürel ve karşı–kamusal boyutlarını birlikte düşünmeye imkân sağlamaktadır.

Ulaşılan kavramsal sonuç, çalışmanın ilerleyen bölümlerinde kullanılacak analiz mantığını da hazırlamaktadır. Kültür, karşı–kültür, karşı–kamu ve dijital platform tartışmaları, incels.is forumunu sıradan çevrimiçi öfke ifadeleri toplamı olarak ele almak yerine, kendi sembolik düzenini, normatif sınırlarını, mağduriyet bilgisini ve grup içi anlam dünyasını üreten dijital karşı–kamusal bir söylem alanı olarak kavramayı mümkün kılmaktadır. Din ise bu söylem alanında dışarıdan eklenmiş ikincil bir tema olarak değil, anlam üretme, acıyı açıklama, başa çıkmayı kurma ya da geçersizleştirme, cinsiyet düzenini normatif biçimde yorumlama ve grup sınırlarını ahlaki bir dille işaretleme potansiyeline sahip bir gösterge alanı olarak görünür hâle gelmektedir. Bu çerçeve, sonraki bölümde incel söyleminin küresel manosfer içindeki sosyolojik zeminini ele almaya ve daha sonra dinî göstergelerin korpus temelli çözümlemesine geçmeye imkân sağlamaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

KÜRESEL MANOSFERDE İNCEL SÖYLEMİNİN SOSYOLOJİK ZEMİNİ

Birinci Bölüm'de kültür, karşı–kültür, karşı–kamu ve dijital platform dinamikleri üzerinden kurulan kavramsal çerçeve, incel söylemini çağdaş dijital kültür içindeki sıradan bir yakınma alanı olarak ele almanın yetersizliğini göstermiştir. İncel söylemi, bireysel yalnızlık, romantik başarısızlık ya da cinsel erişimsizlik deneyimlerinin dağınık biçimde yan yana gelmesiyle açıklanabilecek sınırlı bir çevrimiçi ifade biçimi değildir. Daha geniş ölçekte bakıldığında bu söylem, modern erkeklik tahayyülünün sarsıldığı, toplumsal cinsiyet düzeninin yeniden tartışmaya açıldığı, feminist kazanımların kimi erkek çevrelerinde statü kaybı ve ayrıcalık aşınması olarak yorumlandığı, dijital platformların ise kırılganlık, öfke ve mağduriyet anlatılarını kolektif kimlik formlarına dönüştürdüğü sosyolojik bir zemin içinde anlam kazanmaktadır. İncel topluluklarının ürettiği dil, ilişki kuramama, arzulanmama ve cinsel deneyimden mahrum kalma hâlini kişisel bir yoksunluk alanından çıkararak erkeklik, statü, beden, görünüş, kadın arzusu, cinsel hak iddiası, toplumsal tanınma ve dijital aidiyet etrafında yoğunlaşan karşı–kamusal bir kültür alanına yerleştirmektedir.

Küresel manosfer, erkeklik krizinin çevrimiçi ortamda ortak bir dil, duygusal yoğunluk ve ideolojik yönelim kazandığı geniş bir dijital ekoloji olarak işlemektedir. Erkek hakları aktivizmi, babalık hakları çevreleri, pick–up artist kültürü, red pill ağları, anti–feminist platformlar ve incel toplulukları farklı tarihsel kökenlere sahip olmalarına rağmen kadınlık, erkeklik, cinsellik, arzu ve toplumsal düzen hakkında birbirine temas eden anlam kümeleri üretmektedir. Manosfer içinde erkeklik çoğu kez korunması gereken tehdit altındaki bir konum, feminizm ise erkeklerin statü kaybını hızlandıran başat kültürel güç olarak temsil edilmektedir. Dijital platformlar, bu anlatıları hızlandırmakta, görünür kılmakta ve birbirine bağlamakta, erkeklik krizini bireysel başarısızlık

duygusundan kolektif mağduriyet bilgisine dönüştüren karşı–kamusal dolaşım alanları meydana getirmektedir. İncel söylemi, bu ekoloji içinde en karamsar, en içe kapanık ve cinsel erişimsizlik deneyimini en kapalı hakikat rejimine dönüştüren söylemsel oluşumlardan biri olarak belirginleşmektedir.

İncel söyleminin manosfer içindeki özgüllüğü, romantik ve cinsel başarısızlığı sosyal beceri eksikliği, rastlantı ya da bireysel tercih meselesi olarak açıklamaması, bu deneyimi değiştirilemez biyolojik hiyerarşiler, görünüş temelli değer düzenleri, kadınların seçiciliği, cinsel pazar mantığı ve blackpill epistemolojisi üzerinden anlamlandırmasında yatmaktadır. Blackpill, incel öznesine dünyayı açıklayan kapalı bir bilgi rejimi sunmakta, arzulanmama deneyimini kader, mağduriyet ve epistemik üstünlük iddiasıyla birleştirmektedir. Dışlanmışlık, bu söylem içinde edilgen bir acı hâli olarak kalmamakta, kadınlara, Chad figürlerine, feminizme, normatif ilişki düzenine ve toplumsal başarı ideallerine yönelen ahlaki öfkenin kaynağına dönüşmektedir. Forum ortamları, kullanıcıların bu kırılmaları ortak kavramlar, iç grup etiketleri, düşman imgeleri, pill metaforları ve tekrar eden mağduriyet anlatıları aracılığıyla yeniden düzenledikleri dijital mekânlar olarak çalışmaktadır.

İncel kimliğinin sosyolojik olarak çözümlenebilmesi, cinsel yoksunluk deneyiminin psikososyal zemini ile bu deneyimin dijital ortamlarda kolektif bir söyleme dönüştürülme biçimlerinin birlikte değerlendirilmesini gerektirmektedir. Hegemonik erkeklik ideali, erkek özneyi cinsel erişim, romantik başarı, bedensel çekicilik, statü ve rekabet kapasitesi üzerinden değerlendirirken, incel söylemi bu ölçütlere erişememe hâlini erkeklikten dışlanma biçiminde yorumlamaktadır. Pick–up artist kültürünün kendini geliştirme, stratejik davranma ve cinsel pazarda değer yükseltme vaadi, incel anlatısında çoğu zaman başarısızlığa uğramış bir umut olarak geri dönmekte, redpill'in dönüştürülebilir erkeklik fikri blackpill içinde biyolojik kaderciliğe ve görünüş determinizmine kapanmaktadır. Cinsel pazar, SMV, pill anlatıları ve blackpill

epistemolojisi, incel söyleminin kavramsal jargonunu aşarak dünyayı anlama, acıyı açıklama ve mağduriyeti hakikat iddiasına dönüştürme biçimini oluşturmaktadır.

Dijital platformların sunduğu anonimlik, tekrar, arşivlenebilirlik, yankı etkisi ve grup içi pekiştirme mekanizmaları, incel söyleminde mağduriyetin duygusal yoğunluğunu artırmaktadır. Forum içi etkileşimler, yalnızlık ve başarısızlık deneyimini bireysel bir hikâyeden paylaşılan bir kader duygusuna, dış gruplara yönelen öfkeye ve kapalı bir epistemik düzene bağlamaktadır. Dehümanizasyon, dış grup imgelerinin sertleşmesi, fail ikonlaştırması, stokastik şiddet tartışmaları ve alt–sağla kurulan geçişlilikler, incel söyleminin bazı uç örneklerde radikalleşme süreçleriyle nasıl eklemlenebildiğini göstermektedir. İkinci Bölüm'de incel söylemi doğrudan şiddete indirgenmeden, şiddeti mümkün kılan dilsel, duygusal, epistemik ve platform temelli koşullar ayrıştırılarak ele alınacaktır. Böyle bir ayrıştırma, incel topluluklarını homojen bir tehdit kategorisi olarak sabitlemekten kaçınırken, söylemin hangi düzeylerde mağduriyet, hınç, dışlama ve radikalleşme potansiyeli ürettiğini daha incelikli biçimde açıklamaya imkân sağlamaktadır.

Bölümün temel amacı, incel söylemini dijital çağın rastlantısal bir sapması olarak sunmak yerine, erkeklik krizinin tarihsel mirası, anti–feminist mağduriyet dili, manosferin duygusal karşı–kamusal yapısı, cinsel pazar tahayyülü, pill anlatıları, blackpill epistemolojisi ve çevrimiçi radikalleşme mekanizmaları içinde oluşan özgül bir dijital karşı–kamusal söylem alanı olarak konumlandırmaktır. Bu sosyolojik zemin kurulduğunda, incels.is forumunda dinî göstergelerin hangi bağlam içinde ele alınacağı da daha açık hâle gelmektedir. Dinî göndermeler, ilerleyen bulgu bölümlerinde soyut inanç beyanları olarak okunmayacak; erkeklik krizi, cinsel yoksunluk, mağduriyet bilgisi, teodise, başa çıkma ve normatif meşruiyet arayışlarıyla kesişen söylemsel göstergeler olarak incelenecektir. İkinci Bölüm, Birinci Bölüm'de kurulan kültür, karşı–kültür ve dijital karşı–kamusal alan tartışmasını incel söyleminin sosyolojik tarihine bağlamakta,

ardından metodoloji ve bulgular bölümünde yürütülecek korpus temelli dinî gösterge analizine gerekli kavramsal geçişi sağlayacaktır.

2.1. Erkeklik Krizinin Tarihsel Arka Planı, Cinsiyet Rolleri ve Erkek Hakları Söylemi

Erkeklik krizinin çağdaş dijital görünümleri, yirminci yüzyılın ikinci yarısında toplumsal cinsiyet düzeninin geçirdiği tarihsel dönüşümler içinde anlam kazanmaktadır. Kadın özgürleşme hareketinin aile, emek, cinsellik, kamusal otorite ve gündelik yaşam üzerinde oluşturduğu eleştirel baskı, erkekliği; doğal üstünlük, aile reisliği ve kamusal iktidar konumu olarak kabul eden geleneksel varsayımları sarsmıştır. Erkeklik bu süreçte kendiliğinden sahip olunan sabit bir statü olmaktan çıkmış, kültürel beklentiler, toplumsal kurumlar, duygusal disiplinler ve davranış kalıpları içinde üretilen tarihsel bir rol düzeni olarak tartışılmaya başlanmıştır. Erkek kurtuluşu hareketinin erken dönem tartışmaları, geçim sağlama, rekabet, duygusal dayanıklılık, askerlik, aile reisliği ve başarı beklentilerini erkekliğin görünmeyen maliyetleri olarak gündeme getirmiş, "erkek cinsiyet rolü"nün erkeklerin sağlık, duygusal yaşam ve ilişki biçimleri üzerinde yarattığı baskıları görünür kılmıştır.[94]

Cinsiyet rolü teorisi, erkekliğin bu tarihsel momentte sorgulanabilir bir toplumsal konum hâline gelmesinde belirleyici bir kavramsal zemin sağlamıştır. Erkeklik ve kadınlık, biyolojik yazgıdan gelen değişmez nitelikler olarak ele alınmak yerine, aile içi sosyalleşme, kültürel kodlar, öğrenilmiş beklentiler ve kurumsal düzenlemelerle biçimlenen roller olarak yorumlanmıştır. Bu yaklaşım, erkeklerin duygusal ifade, yakınlık

[94] Michael A. Messner, "The Limits of 'The Male Sex Role': An Analysis of the Men's Liberation and Men's Rights Movements' Discourse", *Gender and Society* 12/3 (1998), 255-256.

kurma, bakım, kırılganlık ve bağımlılık alanlarında maruz kaldığı sınırlanmaları açıklamak için güçlü bir dil üretmiştir. Ancak cinsiyet rolü teorisinin kurduğu simetri dili, kadınların tarihsel ve yapısal baskı deneyimi ile erkeklerin rol maliyetlerini benzer düzlemde okuma eğilimi taşıdığı ölçüde patriyarkal düzenin erkeklere sağladığı kurumsal avantajları geri plana itebilmiştir. Messner'in erkek kurtuluşu ve erkek hakları hareketleri üzerine çözümlemesi, erkek hareketlerinin tam da bu gerilim noktasında iki farklı güzergâha ayrıldığını göstermektedir: bir hat erkekliği patriyarkal iktidar ilişkileri içinde eleştirel biçimde dönüştürmeye yönelmiş, diğer hat erkekliğin maliyetlerini feminizm karşısında kayıp, ihmal ve haksızlık duygusuna bağlayan erkek hakları söylemine yaklaşmıştır.[95]

Erkek hakları aktivizmi, erkeklik krizinin antifeminist biçimde örgütlenen en görünür damarlarından birini oluşturmuştur. Boşanma, velayet, nafaka, askerlik, erkek intiharları, sağlık sorunları, aile içi şiddet ve asılsız suçlama iddiaları, erkeklerin modern toplumda cezalandırılan, ihmal edilen ya da dezavantajlı hâle getirilen taraf olduğu iddiasıyla yorumlanmıştır. Erkek hakları ve babalık hakları çevrelerinde erkekler, sağlayıcı rolünün yükünü taşıyan, boşanma ve velayet süreçlerinde haksızlığa uğrayan, medya ve hukuk düzeni tarafından görmezden gelinen bir toplumsal kategori olarak kurulmuştur. Bu mağduriyet anlatısı, kadınlara, kadın hareketlerine ve feminist kazanımlara yönelen bir karşı–hareket mantığıyla birleşmiştir.[96] Blais ve Dupuis–Déri'nin maskülinist karşı–hareket analizinde de erkeklerin "toplumun feminizasyonu"

[95] Messner, "The Limits of 'The Male Sex Role'", 256.

[96] Michael Flood, "Backlash: Angry Men's Movements", *The Battle and Backlash Rage On: Why Feminism Cannot Be Obsolete* (Philadelphia: Xlibris Press, 2004), 261-263.

nedeniyle krize girdiği iddiasının babalık, boşanma, nafaka, velayet ve aile içi şiddet tartışmaları çevresinde örgütlenen bir mobilizasyon hattına dönüştüğü gösterilmektedir.[97]

Bu tarihsel ayrışma, dijital manosferin duygusal ve ideolojik kaynaklarını anlamak açısından kurucu bir eşik oluşturmaktadır. Profeminist erkek hareketleri erkekliğin maliyetlerini yapısal ayrıcalıklarla ilişkili biçimde tartışırken, erkek hakları aktivizmi erkeklik krizini statü kaybı, hukuki mağduriyet, ailevi çözülme ve feminizm karşısında savunma diliyle kurmuştur.[98] Dijital platformlar, erkek hakları ve babalık hakları ağlarına uluslararası destek toplulukları kurma, yayınlara erişme, strateji paylaşma ve kadınlara ya da feministlere yönelen daha serbest bir öfke dili üretme imkânı sağlamıştır.[99] Erkek hakları söyleminin dijitalleşen biçimleri üzerine yapılan yeni çalışmalar da bu tarihsel hattın çevrimiçi ortamlarda daha geniş bir söylemsel alan kazandığını göstermektedir. Gotell ve Dutton, popüler erkek hakları sitelerindeki söylemleri inceleyerek cinsel şiddet, aile içi şiddet, yanlış suçlama, erkek mağduriyeti ve feminist "ahlaki panik" iddialarının manosfer içinde birbirine bağlanan bir antifeminist söylem seti hâline geldiğini belirtmektedir.[100] Eslen–Ziya ve Bjørnholt'un Türkiye ve Norveç örneklerini karşılaştıran çalışması ise erkek hakları mobilizasyonunun kadın hareketlerinin kazanımlarına karşı gelişen bir karşı–hareket mantığı içinde, farklı ulusal

[97] Melissa Blais - Francis Dupuis-Déri, "Masculinism and the Antifeminist Countermovement", *Social Movement Studies* 11/1 (Ocak 2012), 21, 31-33.

[98] Messner, "The Limits of 'The Male Sex Role'", 256.

[99] Flood, "Backlash: Angry Men's Movements", 266.

[100] Lise Gotell - Emily Dutton, "Sexual Violence in the 'Manosphere': Antifeminist Men's Rights Discourses on Rape", *International Journal for Crime, Justice and Social Democracy* 5/2 (01 Haziran 2016), 65-66.

bağlamlarda aile, babalık, nafaka, velayet, toplumsal cinsiyet eşitliği ve antifeminizm etrafında benzer meseleleri dolaşıma soktuğunu göstermektedir.[101]

Çağdaş manosfer, bu tarihsel birikimin çevrimiçi ortamda hız, görünürlük, yankı, duygusal yoğunluk ve grup aidiyeti kazanmış yeni bir biçimi olarak okunmalıdır. Nicholas ve arkadaşlarının güncel çalışması, manosfer içeriğinin antifeminist ve masculinist duygu mantığını erkek mağduriyeti, feminizm karşıtlığı, "alternatif gerçekler" ve şiddeti gerekçelendiren söylemsel çerçevelerle ilişkilendirmektedir.[102] Bu nedenle incel söylemi, erkeklik krizini icat eden yalıtılmış bir dijital alt oluşum olarak ele alınmamalıdır. Daha isabetli okuma, incel söylemini erkek kurtuluşu hareketinin rol–maliyeti tartışmalarından, erkek hakları aktivizminin antifeminist mağduriyet dilinden, dijital manosferin karşı–kamusal kültüründen ve blackpill epistemolojisinin cinsel kadercilik iddiasından beslenen geç dönem bir söylemsel yoğunlaşma olarak değerlendirmektir. İncel söylemi, bu tarihsel mirasın en karamsar uçlarından biri olarak erkeklik krizini cinsel pazar mantığı, kadınların seçiciliği, görünüş hiyerarşisi ve kolektif dışlanmışlık anlatısı içinde yeniden kurmaktadır. Bu tarihsel çerçeve, dijital manosferin erkeklik krizi, antifeminizm ve duygusal karşı–kamu ekseninde nasıl oluştuğunu ele alacak sonraki başlık için gerekli zemini hazırlamaktadır.

---

[101] Hande Eslen-Ziya - Margunn Bjørnholt, "Men's Rights Activism and Anti-Feminist Resistance in Turkey and Norway", *Social Politics: International Studies in Gender, State & Society* 30/1 (17 Mart 2023), 213-216, 236, 237.

[102] Lucy Nicholas vd., "Antifeminist, Manosphere and Right-Wing Extremist Sentiment Among Men Who Use Domestic and Family Violence: Masculinism, Misinformation, and the Justificatory Logics of Violence", *Norma: International Journal for Masculinity Studies*, (21 Kasım 2024), 1-2.

2.1.1. Erkek Kurtuluşu Hareketi ve Cinsiyet Rolü Dilinin Doğuşu

Erkek kurtuluşu hareketi, kadın özgürleşme hareketinin toplumsal cinsiyet düzeninde açtığı sorgulama alanı içinde, erkekliğin de kültürel olarak kurulan ve bedeller üreten bir rol düzeni olarak tartışılmaya başlanmasıyla şekillenmiştir. 1970'li yıllarda erkekliğe ilişkin erken tartışmalar, erkeklerin sahip olduğu kurumsal ayrıcalıklar ile erkeklik rolünün erkekler üzerinde oluşturduğu duygusal, bedensel ve ilişkisel maliyetler arasındaki gerilimi görünür kılmıştır.[103] ABD'de ikinci dalga feminizmin ardından ortaya çıkan erkek kurtuluşu hareketinin liberal feminizmle temas içinde doğması, fakat kısa sürede feminizmle kurduğu ilişki üzerinden farklı güzergâhlara ayrılması, hareketin başından itibaren içsel bir gerilim taşıdığını göstermektedir.[104] Erkek kurtuluşu hareketinin erken evresi, erkekliği doğuştan gelen bir kudret alanı gibi kavrayan kabulleri sarsmış, erkek olmanın toplumsal kurumlar, kültürel beklentiler, duygusal disiplinler ve yinelenen davranış kalıpları içinde kurulduğunu görünür hâle getirmiştir.

Erken dönemde "erkek cinsiyet rolü" ifadesi, geçim sağlama, güçlü görünme, rekabet etme, duygusal dayanıklılık gösterme, aile otoritesini taşıma ve kamusal başarı üretme beklentilerini çözümlemek için merkezi bir kavramsal araç hâline gelmiştir. Erkekliğin başarı üzerinden ölçülmesi, erkekleri para, prestij, statü ve kamusal tanınma arayışına bağlamış, erkek olmanın değerini insani gelişimden çok hiyerarşik üstünlükle ilişkilendiren bir normatif düzen üretmiştir. Erkek cinsiyet rolü tartışmasını sosyal bilimsel düzeyde sistematikleştiren Pleck, erkek rolünün çağdaş toplumda çelişkili

[103] Messner, "The Limits of 'The Male Sex Role'", 256.

[104] Louis Bachaud, "US Men's Liberation in the 1970s: Autopsy of a Movement", *The Journal of Men's Studies* 34/1 (01 Temmuz 2025), 145-148; Michael A Messner, "Forks in the Road of Men's Gender Politics: Men's Rights vs Feminist Allies", *International Journal for Crime, Justice and Social Democracy* 5/2 (2016), 6-8.

beklentiler taşıdığını, erkeklerden başarı ve fiziksel yeterlilik beklenirken modern iş ve ilişki düzeninin entelektüel ve kişilerarası becerileri talep ettiğini belirtmektedir. [105] Bachaud'nun 1970'ler ABD erkek kurtuluşu hareketine ilişkin güncel değerlendirmesi de hareketin geleneksel erkekliği "başarı zorunluluğu", "duygusal kısıtlama", "baskınlık" ve "erkekler arası rekabet" üzerinden eleştirdiğini göstermekte, erkek kurtuluşçu söylemin ana meselesinin erkekliği bireysel karakter kusuru olarak görmekten çok kültürel rol baskısı olarak kavramak olduğunu ortaya koymaktadır.[106]

Erkek kurtuluşu söyleminde başarı ve baskınlık idealinin eleştirisi, hareketin erkeklik anlayışını yalnız toplumsal konum meselesi olarak ele almadığını, erkek öznenin gündelik hayatını, bedenini ve duygu dünyasını biçimlendiren daha geniş bir disiplin alanı olarak gördüğünü göstermektedir. Erkeklerden sosyal ilişkilerde ve çalışma hayatında sürekli nüfuz, denetim ve rekabet kapasitesi beklenmesi, her erkeğe açık bir özgürleşme imkânı üretmemekte, tersine erkekleri sürekli kıyaslanma, yeterlilik ispatı ve başarısızlık korkusu altında tutmaktadır. Erkeklik başarı, gelir, statü ve baskınlıkla özdeşleştiğinde, erkek özne kendi değerini ilişkisel, duygusal ve etik kapasiteleri üzerinden kurmak yerine, başkaları karşısında üstünlük üretebilme ölçüsüne bağlanmaktadır. Tam da bu noktada erkek kurtuluşu hareketi, erkekliğin kamusal başarı ve baskınlık talebiyle kurulmasının erkeklere sunduğu imtiyazlarla birlikte onların insanî potansiyelini de daraltan bir düzenleme biçimi olduğunu ileri sürmüştür.

Erkek kurtuluşu hareketinin ikinci önemli odağı, duygusal bastırma ve erkekliğin kırılganlıkla kurduğu sorunlu ilişkidir. Erkeklerden ağlamama, zayıflık göstermeme, bağımlılık hissetmeme, bakım talep etmeme ve kırılganlığını saklama beklentisi,

[105] Joseph Pleck, "The Male Sex Role: Definitions, Problems, and Sources of Change", *Journal of Social Issues* 32 (19 Nisan 2010), 156.

[106] Bachaud, "US Men's Liberation in the 1970s", 146-154.

erkekliği duygusal açıdan yoksullaştıran bir disiplin alanı üretmiştir. Pleck, erkek rolüne ilişkin sorunların temelinde duygulanımın bastırılmasının yer aldığını, erkeklerden kadınlara kıyasla daha fazla duygusal denetim beklendiğini ve bu beklentinin erkekler arası yakınlığı da sınırladığını belirtmektedir.[107] İngiltere'deki anti–seksist erkek çevrelerinin 1970'ler ve 1980'lerde kadın özgürleşme hareketiyle kurduğu temas da erkeklerin feminizm karşısında politik konumlarının yanı sıra duygu düzenlerini, bakışlarını ve gündelik ilişkilenme biçimlerini yeniden düşünmeye yöneldiklerini göstermektedir.[108] Delap'ın çalışması, anti–seksist erkeklerin bilinç yükseltme, çocuk bakımı, erkek bakışı, suçluluk ve utanç gibi alanlarda "farklı hissetme" çabasını politik bir mesele olarak ele aldıklarını ortaya koymaktadır.[109]

Anti–seksist erkek hareketi içinde bilinç yükseltme grupları, yayın ağları ve erkeklerin kendi cinsiyetlenmiş konumlarını sorgulama pratikleri, erkekliğin duygusal daralmasına karşı geliştirilen önemli cevaplar arasında yer almıştır. İngiltere'de Achilles Heel çevresinde oluşan anti–seksist erkek hareketi, 1970'ler ve 1980'lerde erkeklerin feminizmle temasını, erkeklik pratiklerini sorgulama ve kendi duygusal–siyasal konumlarını yeniden yazma çabası içinde ele almıştır.[110] Rowan'ın tarihsel ve kişisel anlatısı, Achilles Heel dergisi ve çevresinin anti–seksist erkek hareketi içinde yalnız yayın faaliyeti yürütmediğini, erkeklerin kendi iç dünyalarını, terapi pratiklerini, politik

[107] Pleck, "The Male Sex Role", 156-157.

[108] Lucy Delap, "Feminism, Masculinities and Emotional Politics in Late Twentieth Century Britain", *Cultural and Social History* 15/4 (2018), 571.

[109] Delap, "Feminism, Masculinities and Emotional Politics in Late Twentieth Century Britain", 571-575, 589-591.

[110] John Rowan, "Achilles Heel and the Anti-Sexist Men's Movement", *Psychotherapy and Politics International* 3/1 (2004), 58-60.

sorumluluklarını ve patriyarkal alışkanlıklarını tartışmaya açan bir deneyim alanı oluşturduğunu göstermektedir.[111] Erkek kurtuluşu, bu düzeyde erkeklerin kadınlarla ilişkilerinin ötesine geçerek kendi bedenleriyle, korkularıyla, kırılganlıklarıyla ve birbirleriyle kurdukları ilişki biçimlerini de tartışmaya açmıştır.

Erken dönem erkek kurtuluşu söyleminin önemi, erkekliği daha sonraki erkek hakları aktivizminin mağduriyetçi ve antifeminist diline doğrudan indirgenemeyecek kadar karmaşık bir başlangıç alanı olarak kurmasından kaynaklanmaktadır. Hareket, erkeklerin toplumsal cinsiyet kalıpları içinde biçimlendiğini, bu kalıpların duygusal, bedensel ve ilişkisel maliyetler doğurduğunu, erkekliğin başarı ve baskınlık etrafında kurulduğunda insani kapasiteyi daralttığını göstermiştir. Flood'un erkek hareketleri sınıflandırması da erkek hareketlerinin tek yönlü bir çizgide ilerlemediğini, anti–seksist, profeminist, erkek kurtuluşçu, erkek hakları odaklı ve babalık hakları merkezli farklı yönelimler ürettiğini ortaya koymaktadır.[112] Daha güncel değerlendirmelerde erkeklerin toplumsal cinsiyet eşitliği ve şiddet karşıtı çalışmalara dâhil edilmesinin feminist bir sosyal adalet çerçevesiyle kurulması gerektiği, aksi durumda erkeklerin dönüşümü meselesinin yapısal eşitsizlikler yerine bireysel tutum değişimine daralma riski taşıdığı vurgulanmaktadır.[113]

Erkek kurtuluşu hareketinin erken dili, erkekliğin doğal ve değişmez bir özden kaynaklanmadığını, toplumsal normlar ve kurumsal beklentiler içinde üretildiğini

---

[111] Rowan, "Achilles Heel and the Anti-Sexist Men's Movement", 65-70.

[112] Flood, "Backlash: Angry Men's Movements", 1-2.

[113] Michael Flood, "Work with Men to End Violence Against Women: A Critical Stocktake", *Culture, Health & Sexuality* 17 (16 Ekim 2015), 159-162; Michael Flood, "Sexual Violence Prevention with Men and Boys as a Social Justice Issue", *Engaging Boys and Men in Sexual Assault Prevention* (Elsevier, 2022), 50-55.

göstermesi bakımından kurucu bir aşama oluşturmuştur. Ancak erkeklerin rol maliyetleri ile patriyarkal ayrıcalıkları arasındaki ilişkinin nasıl kurulacağı meselesi, ilk evrede gerilimli bir soru olarak kalmıştır. Messner'in daha sonraki erkek hareketleri tartışmasında belirttiği üzere, erkeklerin feminizme tepkileri tarihsel cinsiyet formasyonları içinde farklılaşmış, erkek kurtuluşu hareketi kısa sürede profeminist müttefiklik ile erkek hakları çizgisi arasında ayrışan bir kavşağa sürüklenmiştir.[114] Norveç erkek hareketi üzerine güncel bir çalışma da erkek kurtuluşundan hak temelli erkek hareketlerine geçişin yalnız ABD'ye özgü bir kırılma olmadığını, farklı ulusal bağlamlarda erkek hareketlerinin özgürleşme, aile, babalık ve hak söylemleri etrafında değişen örgütsel formlar kazandığını göstermektedir.[115] Bir sonraki başlıkta ele alınacak cinsiyet rolü teorisi ve simetri tartışması, tam olarak bu gerilimin neden daha sonra profeminist erkeklik eleştirisine ve erkek hakları mağduriyet söylemine farklı güzergâhlar açtığını gösterecektir.

2.1.2. Cinsiyet Rolü Teorisi ve Simetri Tartışması

Cinsiyet rolü teorisi, erkek kurtuluşu hareketinin kullandığı "erkek cinsiyet rolü" dilini mümkün kılan başlıca kavramsal zeminlerden biridir. 1950'ler ve 1960'larda sosyal bilimlerde yaygınlık kazanan bu yaklaşım, kadınlık ve erkekliği biyolojik yazgıdan doğan sabit nitelikler gibi görmek yerine, aile, okul, akran çevresi, kültürel beklentiler ve kurumsal düzenlemeler aracılığıyla öğrenilen toplumsal roller şeklinde kavramıştır. Cinsiyet farklılıklarını doğallaştıran açıklamalar karşısında önemli bir açılım sağlayan bu bakış açısı, bireylerin kendilerine atfedilen davranış kalıplarını hangi sosyalizasyon

[114] Messner, "Forks in the Road of Men's Gender Politics: Men's Rights vs Feminist Allies".

[115] Simon Gramvik, "From liberation to rights: the organized men's movement in Norway, 1978–1980", *NORMA* 19/4 (01 Ekim 2024), 213-229.

süreçleriyle içselleştirdiğini tartışmaya imkân vermiştir. Ann Oakley'nin cinsiyet ve toplumsal cinsiyet ayrımını sistematik biçimde kuran çalışması, kadınlık ve erkeklik davranışlarının biyolojik belirlenimle açıklanamayacağını, kültürel düzenekler ve sosyal öğrenme süreçleriyle oluştuğunu göstermesi bakımından bu tartışmanın kurucu kaynaklarından biri olarak değerlendirilmektedir.[116] West ve Zimmerman'ın klasikleşmiş "doing gender" yaklaşımı da bu hattı daha ileri taşıyarak cinsiyet, cinsiyet kategorisi ve toplumsal cinsiyet arasındaki analitik ayrımı belirginleştirmiş, toplumsal cinsiyetin gündelik etkileşim içinde sürekli üretilen, yinelenen ve hesap verilebilir bir başarı olarak işlediğini göstermiştir.[117] Cinsiyet rolü teorisinin 1970'lerde erkek kurtuluşu hareketi tarafından benimsenmesi bu nedenle tesadüfî değildir. Erkeklik artık doğal güç, otorite ve dayanıklılık ifadesi olarak değil, öğrenilmiş beklentiler, kültürel yükümlülükler ve bedensel–duygusal disiplinler içinde şekillenen bir rol düzeni olarak okunabilir hâle gelmiştir.

Cinsiyet rolü teorisinin erken dönem sosyolojik arka planında işlevselci aile çözümlemeleri önemli bir yer tutmaktadır. Parsons ve Bales'in aile, sosyalizasyon ve etkileşim süreçlerine dair yaklaşımı, modern çekirdek aile içinde erkeklerin araçsal rollere, kadınların ise ifade edici rollere yönlendirildiği bir toplumsallaşma düzeni varsaymıştır. Bu modelde erkeklik dış dünyayla ilişki kurma, ekonomik sorumluluk, başarı ve araçsal rasyonaliteyle; kadınlık ise bakım, duygusal düzenleme ve aile içi

[116] Ann Oakley, *Sex, Gender and Society* (England: Ashgate, 2015), 17-22.

[117] Candace West - Don H. Zimmerman, "Doing Gender", *Gender and Society* 1/2 (1987), 125-127, 136, 137.

bütünleşmeyle ilişkilendirilmiştir.[118] Savaş sonrası dönemin aile merkezli toplumsal düzenini açıklamak için işlevsel bir çerçeve sunan bu ayrım, erkeklik ve kadınlığı tamamlayıcı roller şeklinde tanımlayarak cinsiyet farklılıklarının kurumsal düzeyde nasıl yeniden üretildiğini de görünür kılmıştır. Ridgeway ve Correll'in toplumsal cinsiyet sistemi üzerine geliştirdiği yaklaşım, toplumsal cinsiyet inançlarının gündelik etkileşimlerde "oyunun örtük kuralları" gibi işleyerek erkekler ve kadınlar hakkında beklenti ürettiğini, bu beklentilerin statü ayrımlarıyla birleşerek eşitsizliği yeniden düzenlediğini göstermektedir.[119] Erkek kurtuluşu hareketinin daha sonra "erkek rolü"nün maliyetlerine yönelmesi, bu işlevselci çerçevenin bıraktığı izlerle birlikte düşünülmelidir. Erkeklere atfedilen araçsal rol, kamusal başarı ve geçim sağlama yükümlülüğünü erkekliğin merkezine yerleştirirken, duygusal ifade, bakım ve kırılganlık alanlarını erkeklik tanımının dışına itmiştir.

Erkek çocukların sosyalleşmesine ilişkin erken çalışmalar, cinsiyet rolü teorisinin erkeklik bakımından neden önemli hâle geldiğini daha açık göstermektedir. Ruth Hartley, erkek çocukların erkek cinsiyet rolüne uyum sağlama sürecinde yoğun baskılarla karşılaştığını, "erkeksi" olma beklentisinin çocukların davranış repertuarını daralttığını ve rol çatışmasını artırdığını ortaya koymuştur.[120] Erkek çocuklardan sert, bağımsız,

---

[118] Talcott Parsons, "The American Family: It's Relations to Personality and to the Social Structure", *Family, Socialization and Interaction Process* (New York: The Free Press, 1955), 16-17.

[119] Cecilia L. Ridgeway - Shelley J. Correll, "Unpacking the Gender System: A Theoretical Perspective on Gender Beliefs and Social Relations", *Gender and Society* 18/4 (2004), 513-515.

[120] Ruth E. Hartley, "Sex-Role Pressures and the Socialization of the Male Child", *Psychological Reports* 5/2 (01 Eylül 1959), 457-458.

güçlü ve kendi başının çaresine bakabilen bireyler olmaları beklenirken, aynı çocukların gündelik bakım ve öğrenme süreçlerinde kadınlarla yakın temas içinde sosyalleşmeleri, erkeklik normlarının daha çocuklukta gerilimli bir yapı kazandığını göstermektedir. Hartley'in erkek çocuklarda gözlemlediği rol baskısı, erkekliğin yetişkinlikte aniden beliren bir kimlik krizi biçiminde ortaya çıkmadığını, çocukluk sosyalizasyonundan itibaren bedene, duyguya ve davranışa işleyen bir normatif eğitim süreciyle kurulduğunu göstermesi açısından önemlidir. Cinsiyet rolü teorisi, erkek kurtuluşu hareketinin "erkekler de belirli roller tarafından sınırlandırılır" iddiasına bu nedenle psikososyal bir açıklama zemini sağlamıştır.

Joseph Pleck'in erkek cinsiyet rolüne ilişkin çözümlemesi, bu tartışmayı daha sistematik bir teorik düzeye taşımıştır. Pleck, erkek rolünün modern toplumda çelişkili beklentilerle örüldüğünü belirtmektedir: erkeklerden başarı, yeterlilik ve fiziksel güç beklenirken, değişen toplumsal koşullar daha karmaşık kişilerarası, entelektüel ve duygusal beceriler talep etmektedir. Erkeklerden kadınlara kıyasla daha yoğun duygusal denetim beklenmesi, öfke ve saldırganlığın ise belirli bağlamlarda erkeklik onayı üreten davranışlar olarak tolere edilmesi, erkek rolünün içsel gerilimlerinden birini oluşturmaktadır. [121] Pleck'in vurguladığı diğer nokta, erkeklerin duygusal ifade alanındaki kısıtlanmasının kadınlarla kurulan ilişkileri de etkilemesidir. Erkek, kendi kırılganlığını ve duygusal ihtiyacını doğrudan ifade etmek yerine, erkekliğini kadınlar aracılığıyla doğrulama eğilimine yönelir. Bu durum, kadınlara duygusal bakım, telafi ve onay sağlayıcı rolü yükleyerek erkeklik rolünün maliyetlerini cinsiyetler arası ilişkilere aktarmaktadır. Daha güncel erkeklik psikolojisi literatüründe de erkek cinsiyet rolü gerilimi, geleneksel erkeklik normlarına uyum sağlayamama, bu normların psikolojik açıdan işlevsiz sonuçlar üretmesi ve değişen tarihsel koşulların erkek rolünü baskı alanına

[121] Pleck, "The Male Sex Role", 156.

dönüştürmesi bakımından tartışılmaktadır.[122] Böylece cinsiyet rolü teorisi, erkekliğin içsel baskılarını açıklarken, bu baskıların kadınlarla ilişkilerde yeni yükler ve asimetriler ürettiğini de düşünmeye açmaktadır.

Cinsiyet rolü teorisinin en güçlü imkânı ile en belirgin sınırı aynı kavramsal düzlemde ortaya çıkmaktadır. Teori, erkekliğin ve kadınlığın doğa tarafından verilmiş özler olmadığı fikrini güçlendirmiş, erkeklerin de başarı baskısı, duygusal bastırma, geçim sağlama yükümlülüğü ve bağımsızlık ideali altında zorlandığını açıklamıştır. Buna karşılık bu açıklama dili, kadınların yapısal olarak tabi kılınması ile erkeklerin rol maliyetlerini benzer düzlemde okuma eğilimi taşıdığında, patriyarkal güç ilişkilerinin asimetrik karakterini zayıflatma riski üretmiştir. Feminist sosyolojide 1970'lerin sonlarından itibaren cinsiyet rolü teorisine yöneltilen temel eleştiriler de bu noktada yoğunlaşmıştır: rol dili, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini bireylerin öğrendiği davranış kalıplarına indirgeme eğilimi taşımış, iktidar ilişkilerini, tarihsel direnç biçimlerini, kurumların cinsiyetlendirilmiş yapısını ve patriyarkal düzenin erkeklere sağladığı kolektif avantajları açıklamada sınırlı kalmıştır. Acker'ın cinsiyetlendirilmiş örgütler yaklaşımı, bu sınırlılığı kurumsal düzeye taşıyarak işlerin, hiyerarşilerin, bedenlerin, yöneticilik imgelerinin ve "ideal çalışan" kabullerinin cinsiyet açısından nötr görünse bile erkeklik varsayımlarıyla örgütlenebildiğini göstermektedir.[123] Connell ve Messerschmidt'in hegemonik erkeklik tartışması da erkekliği tekil bir rol kalıbı yerine, erkekler arası hiyerarşiler, kadınlarla kurulan iktidar ilişkileri, bedensel pratikler ve

[122] Joseph H. Pleck, "The Gender Role Strain Paradigm: An Update", *A New Psychology of Men*, ed. Ronald F. Levant, William S. Pollack (New York: Basic Books, 1995), 11-15.

[123] Joan Acker, "Hierarchies, Jobs, Bodies: A Theory of Gendered Organizations", *Gender and Society* 4/2 (1990), 145-150.

tarihsel olarak değişen toplumsal cinsiyet düzeni içinde düşünmenin gerekliliğini ortaya koymaktadır. [124]

Simetri tartışması, erkek kurtuluşu hareketinin sonraki ayrışmaları bakımından bu nedenle belirleyici hâle gelmiştir. Erkek kurtuluşu söylemi, cinsiyet rollerinin kadınlara ve erkeklere zarar verdiğini ileri sürerek feminizmin erkekler için de özgürleştirici olabileceği düşüncesini taşımıştır. Warren Farrell'ın erken dönem metinlerinde erkeklerin "ekmek kazanan" ve "koruyucu" rollerine hapsolduğu, başarı baskısı altında duygusal olarak daraldığı ve kadınların işgücüne katılımının erkekleri de bu kalıplardan çıkarabileceği fikri bu simetrik yaklaşımın tipik örneklerinden biridir. [125] Ancak simetri dili, kadınların tarihsel olarak maruz kaldığı yapısal bağımlılık, kamusal dışlanma ve erkek egemen kurumsal düzenle erkeklerin rol baskıları arasında yeterli analitik ayrımı kuramadığında, erkek mağduriyetine yaslanan daha savunmacı yorumlara açık hâle gelmiştir. Messner'in erkek hareketlerine ilişkin çözümlemesi, erkek kurtuluşu söyleminin tam da bu noktada iki farklı güzergâha ayrıldığını gösterir: bir hat erkeklerin kurumsal ayrıcalıklarını sorgulayan profeminist çizgiye yönelmiş, diğer hat erkeklerin rol maliyetlerini feminizm karşısında kayıp ve haksızlık duygusuyla yorumlayan erkek hakları söylemine yaklaşmıştır. [126] West ve Zimmerman'dan Ridgeway ve Correll'e, Acker'dan Connell ve Messerschmidt'e uzanan eleştirel literatür, bu ayrışmanın neden salt kuramsal bir ayrıntı sayılamayacağını göstermektedir. Cinsiyet rolü dili erkekliğin toplumsal olarak üretildiğini görünür kılmış, fakat toplumsal cinsiyetin etkileşimsel, kurumsal ve hiyerarşik düzeylerde nasıl örgütlendiği açıklanmadığında erkek

[124] R. W. Connell - James W. Messerschmidt, "Hegemonic Masculinity: Rethinking the Concept", *Gender and Society* 19/6 (2005), 829-832, 846-848.

[125] Akt. Messner, "The Limits of 'The Male Sex Role'", 256.

[126] Messner, "The Limits of 'The Male Sex Role'", 256.

mağduriyeti söylemine açılabilecek bir simetri zemini de üretmiştir. Temel mesele, cinsiyet rolü teorisinin tümüyle terk edilecek yetersiz bir yaklaşım ya da erkeklik krizini tek başına açıklayabilecek nihai bir çerçeve şeklinde görülmemesidir. Teori, erkekliğin kültürel olarak üretildiğini, erkekliğin çocukluktan itibaren sosyalizasyon yoluyla inşa edildiğini, erkeklere yüklenen başarı ve duygusal denetim beklentilerinin kişilik, beden, ilişki ve gündelik yaşam üzerinde maliyetler doğurduğunu açıklamıştır. Buna karşılık rol dili, toplumsal cinsiyet düzeninin iktidar, kurum, tarih ve yapısal eşitsizlik boyutlarını yeterince taşıyamadığı ölçüde erkeklik tartışmasını simetrik baskılar anlatısına sürükleyebilmiştir. Bu gerilim, bir sonraki başlıkta ele alınacak erkek hakları aktivizminin neden erkekliğin maliyetleri söylemini antifeminist mağduriyet anlatısına dönüştürebildiğini anlamak için kritik bir eşiğe işaret etmektedir. Cinsiyet rolü teorisi erkeklik krizinin erken kavramsal dilini kurmuş, simetri tartışması ise bu dilin hangi yönlerden profeminist bir eleştiriye, hangi yönlerden erkek hakları söylemine açılabileceğini görünür kılmıştır.

2.1.3. Erkek Hakları Aktivizmi ve Anti–Feminist Mağduriyet Söylemi

Cinsiyet rolü teorisinin açtığı simetri tartışması, erkek kurtuluşu hareketinin erken evresinde özgürleştirici bir imkân üretirken, ilerleyen süreçte erkek hakları aktivizmine taşınacak mağduriyet dilinin de kavramsal eşiğini hazırlamıştır. Jack Sawyer'ın erkek kurtuluşuna ilişkin metni, erkekliğin baskınlık, rekabet ve kadınlar üzerinde üstünlük kurma beklentisiyle tanımlandığı bir toplumsal düzende erkeklerin de insani kapasitelerinin daraldığını savunmakta; anti–egaliter kadın–erkek rolleri ve stereotipleriyle örülmüş düzenin yerine erkeklerin kendi aralarında ve kadınlarla birlikte paylaştığı, baskın bir rol için çaba göstermeyen daha eşitlikçi bir sistemin geçirilmesini önermektedir.[127] Bu erken söylem, erkeklerin kadınlarla ilişkisini salt iktidar ve tahakküm

[127] Jack Sawyer, "On male liberation", *Liberation* 15/6, 7, 8 (1970), 32-33.

sorunu üzerinden okumak yerine, erkekliği şekillendiren başarı, baskınlık ve duygusal bastırma beklentilerinin erkek öznenin kendi bedeniyle, duygularıyla ve başkalarıyla kurduğu ilişkiyi nasıl daralttığını da görünür kılmıştır. Fakat bu dil, kadınların patriyarkal kurumlar içindeki tarihsel ve yapısal konumuyla erkeklerin rol maliyetleri arasındaki farkı yeterince ayrıştıramadığı noktada, erkek mağduriyetini merkeze alan daha savunmacı bir politik hatta açılmaya başlamıştır.

Erken erkek kurtuluşu söyleminde kadınlara ve erkeklere dayatılan rollerin her iki cinsi de sınırladığı fikri güçlü bir yer tutsa da, bazı metinlerde vurgu giderek erkekliğin erkekler üzerindeki maliyetlerine kaymıştır. Herb Goldberg, *The Hazards of Being Male* çizgisinde erkek cinsiyet rolünün kadın cinsiyet rolünden daha katı olduğunu, kadınların feminizm aracılığıyla kendilerine dayatılan kadınsılık kalıplarını aşma imkânı bulduklarını, erkeklerin ise duygularını ifade etmeyi engelleyen kültürel baskılar altında kalırken gerçek baskıcı olarak görüldüklerini ileri sürmektedir. Bu vurgu, erkek kurtuluşu hareketinin simetri dilinden erkek mağduriyetini merkeze alan daha problemli bir söylemsel hatta geçişin erken belirtilerinden biridir. Goldberg'in metnindeki şu uzun pasaj, erkekliğin maliyetleri söyleminin nasıl kolaylıkla feminizm karşısında savunmacı bir erkek mağduriyeti diline kayabileceğini açık biçimde göstermektedir:

> "*Kadınların bazı sorunlarının aksine, erkeklerin sorunları yasa yoluyla kolayca değiştirilemez. Erkeğin öfkesini yöneltebileceği belirgin ve net hedefler yoktur. Yine de o, duygularını ifade etmeyi yasaklayan kültürel baskılar tarafından ezilir; ancak gerçek baskıcı olarak kendisi algılanır. Feminist iddialara cevap olarak çuval giyip üzerine kül serpmekte, kendini kırbaçlamakta ve kadının (feminizmin) onu suçladığı şeylerle kendini suçlamaktadır. O (feminizm), erkeğin kültürel olarak ayrıcalıklı olduğu mitine inanmaktadır – bu fikir, her türlü yaşam süresi, hastalık, intihar, suç, kaza, çocukluk dönemi duygusal rahatsızlıkları, alkolizm ve*

uyuşturucu bağımlılığına ilişkin kritik istatistiklerin erkeklerde orantısız derecede daha yüksek olduğunu gösteren verilere rağmen inatla tutulan bir düşüncedir".[128]

Bu pasaj, erkeklik rolünün maliyetlerini açıklayan dilin hangi noktada patriyarkal ayrıcalık eleştirisinden uzaklaşarak feminizmi erkeklerin acısını görünmez kılan bir karşı güç gibi konumlandırabildiğini göstermektedir. Goldberg'in metninde erkek, duygusal bastırma, sağlık riskleri, erken ölüm, intihar, suç, bağımlılık ve psikolojik kırılganlık üzerinden ağır bir rol yükü altında temsil edilmekte, buna karşın feminist eleştiri erkeğin bu yükünü tanımayan ve onu ayrıcalıklı fail konumunda sabitleyen bir söylem gibi kurulmaktadır. Erkek hakları söylemi açısından bu kayma belirleyicidir: erkekliğin maliyetleri artık erkeklerin patriyarkal düzenle kurduğu çelişkili ilişki içinde ele alınmak yerine, kadın hareketleri ve feminist kazanımlar karşısında tanınmayan bir erkek acısının kanıtı olarak sunulmaya başlamaktadır. Messner'in 2016 tarihli çalışması da erkek hareketlerinin feminizme verdiği tepkilerin tarihsel toplumsal cinsiyet formasyonları içinde ayrıştığını, 1970'lerin içsel olarak çelişkili erkek kurtuluşu hareketinin zamanla anti–feminist erkek hakları çizgisi ile feminist müttefiklik çizgisi arasında bölündüğünü göstermektedir.[129]

Erkek hakları aktivizmi, 1970'lerin sonları ve 1980'lerle birlikte bu mağduriyet vurgusunu daha örgütlü bir politik dile dönüştürmüştür. 1977'de hukuki ve politik reformları hedefleyen Men's Rights, Inc. adlı örgütün kurulması, erkek kurtuluş hareketinin erkek hakları yöneliminde kurumsallaşması bakımından önemli bir eşik

[128] Herb Goldberg, *Erkek Olmanın Tehlikeleri* (Ankara: Öteki Yayınevi, 1992), 20.

[129] Michael A. Messner, "Forks in the Road of Men's Gender Politics: Men's Rights vs Feminist Allies", *International Journal for Crime, Justice and Social Democracy* 5/2 (01 Haziran 2016), 6-10.

oluşturmuştur. 1980'de Free Men Koalisyonu'nun oluşması ve aynı dönemde babalık hakları örgütlerini bir araya getirmeyi amaçlayan National Congress for Men'in kurulması, erkek hakları söyleminin boşanma, velayet, nafaka, aile içi şiddet, cinsel taciz, pornografi, fuhuş ve asılsız suçlama iddiaları çevresinde örgütlenen daha geniş bir aktivizm alanına yayıldığını göstermektedir. [130] Bu örgütlenmelerde erkekler, daha önce feminist hareketin kadın mağduriyetiyle ilişkilendirdiği alanlarda "asıl mağdur" konumuna yerleştirilmiş, kadınların maruz kaldığı yapısal şiddet ve eşitsizlik tartışmaları erkeklerin görünmezleştirildiği iddiasıyla tersine çevrilmiştir. Bu nedenle erkek hakları aktivizmi, erkek kurtuluşu hareketinin rol maliyeti tartışmasını devralmakla kalmamış, bu tartışmayı feminizm karşısında kayıp, ihmal ve haksızlık duygusuyla birleştiren bir karşı–hareket mantığına dönüştürmüştür.

Bu karşı–hareket mantığı, erkek mağduriyetini desteklemek için çoğu zaman seçici veri kullanımı, anekdotsal kanıtlar ve feminist araştırmaların geçersizleştirilmesi üzerinden işlemektedir. Messner'in aktardığı üzere erkek hakları söylemi, yaygın kabul görmüş sosyolojik, ekonomik ve psikolojik çalışmaları büyük ölçüde göz ardı eden, erkek mağduriyetini merkeze alan ve duygusal yoğunluğu yüksek bir ideolojik çerçeve üretmiştir. Free Men Koalisyonu gibi örgütler Amerika'da şiddet gören eşlerin en az yarısının erkek olduğunu ileri sürmüş, buna karşılık ABD Ulusal Suç Anketi verileri eş şiddeti mağdurlarının büyük çoğunluğunun kadın olduğunu ve erkeklere yönelik şiddet oranının oldukça düşük kaldığını göstermiştir. [131] "Şiddet gören koca sendromu"nun büyük ölçüde mit niteliği taşıdığını gösteren veriler bulunmasına rağmen, erkek hakları savunucuları bu anlatıyı özellikle boşanma sonrası velayet kararlarında haksızlığa uğradığını düşünen babaların öfke ve adaletsizlik duygularını dile getirmek için güçlü bir

[130] Messner, "The Limits of 'The Male Sex Role'", 266.

[131] Akt. Messner, "The Limits of 'The Male Sex Role'", 267.

söylemsel araç hâline getirmiştir.[132] Gotell ve Dutton'ın erkek hakları siteleri üzerine çalışması da benzer bir söylemsel mekanizmayı cinsel şiddet tartışmalarında göstermekte, erkek hakları söyleminin cinsel şiddeti toplumsal cinsiyet açısından nötr bir sorun gibi kurduğunu, feministlerin erkek mağduriyetini sildiğini, yanlış suçlama iddialarını yaygınlaştırdığını ve "tecavüz kültürü" kavramını feminist bir ahlaki panik gibi sunduğunu ortaya koymaktadır.[133]

Cinsiyet rolü teorisinin sınırlılıkları burada daha açık hâle gelmektedir. Rol dili, kimi zaman cinsiyetçi düşünce ve tutumları, kurumların cinsiyete dayalı yapısını ve farklı gruplar arasındaki iktidar ilişkilerini yeterince derinlikli ele alamadığı için, kadınların ve erkeklerin sorunlarını benzer ve eşit düzeyde baskılar olarak yorumlayan simetrik bir çerçeveye kayabilmektedir. Bu kayma, erkeklerin rol maliyetlerini görünür kılarken, kadınların tarihsel olarak maruz kaldığı yapısal bağımlılık, kamusal dışlanma, bedensel denetim ve erkek egemen kurumsal düzenle erkeklerin yaşadığı rol baskıları arasındaki analitik farkı zayıflatmaktadır. Erkek hakları aktivizmi, tam olarak bu zayıflayan ayrım üzerinden güç kazanmış, erkeklerin yaşam süresi, sağlık sorunları, zorunlu askerlik, boşanma, nafaka, velayet, intihar ve aile çözülmesi gibi alanlardaki kırılganlıklarını feminizmin erkekleri cezalandırdığı veya görmezden geldiği iddiasıyla birleştirmiştir. Eslen–Ziya ve Bjørnholt'un Türkiye ve Norveç örneklerini karşılaştıran çalışması, erkek hakları mobilizasyonunu kadın hareketlerinin kazanımlarına karşı gelişen bir karşı–hareket olarak ele almakta, Türkiye'de erkek hakları söyleminin geleneksel aileyi

[132] Akt. Messner, "The Limits of 'The Male Sex Role'", 268.

[133] Lise Gotell - Emily Dutton, "Sexual Violence in the 'Manosphere': Antifeminist Men's Rights Discourses on Rape", *International Journal for Crime, Justice and Social Democracy* 5/2 (01 Haziran 2016), 65, 66, 72, 73.

savunma ve toplumsal cinsiyet eşitliği politikalarına direnme eğilimiyle, Norveç'te ise eşitlik dilinin maskülinist biçimde yeniden sahiplenilmesiyle işlediğini göstermektedir.[134]

Erkek hakları aktivizminin gelişimi, erkek hareketlerinin tek yönlü bir çizgide ilerlemediğini de göstermektedir. Bir tarafta erkeklerin sahip olduğu kurumsal ayrıcalıkları sorgulamaya yönelen profeminist örgütlenmeler bulunmakta, diğer tarafta erkekliği feminizm karşısında baskıya uğrayan, cezalandırılan ve görmezden gelinen bir toplumsal konum olarak kuran erkek hakları söylemi belirginleşmektedir. Messner'in çözümlemesinde profeminist erkekler, liberal ve terapötik erkek kurtuluşu dilinden uzaklaşarak toplumsal cinsiyet ilişkileri, hiyerarşi ve erkek egemenliği meselesine odaklanmış, cinsiyetçiliği öğrenilmiş tutumlar toplamı olarak görmekten ziyade erkek egemenliğine dayalı bir sistem olarak kavramaya yönelmiştir. Buna karşın erkek hakları çizgisi, erkeklerin kurumsal avantajlarını sorgulayan bu hattı zayıflatmış, erkeklerin aile, hukuk, emek, cinsellik ve kamusal temsil alanlarında mağdur edildiği iddiasını merkezîleştirmiştir. Bu nedenle erkek hakları aktivizmi, erkek kurtuluşu hareketinin erken dilinde yer alan erkekliğin dönüşümü sorusunu devralmış, fakat bu soruyu büyük ölçüde feminizm karşısında tanınma, savunma ve karşı saldırı diliyle yeniden kurmuştur.

İnternetin yaygınlaşması, erkek hakları söyleminin kamusal dolaşımını belirgin biçimde değiştirmiştir. 2000'li yıllarda dijital platformlar, erkek hakları savunucularına kendi mağduriyet anlatılarını yayma, feministler tarafından baskı altına alındıklarını savunma, siber aktivizm yoluyla erkekler aleyhine işlediği varsayılan kültürel normları

[134] Eslen-Ziya - Bjørnholt, "Men's Rights Activism and Anti-Feminist Resistance in Turkey and Norway", 213-216.

değiştirme ve ulusaşırı bir destek ağı kurma imkânı sağlamıştır.[135] Ging'in manosfer çözümlemesi de erkek hakları çevreleri, pick–up artist ağları, red pill alanları ve incel toplulukları arasında geçişken bir erkeklik siyaseti bulunduğunu, bu alanların "alfa", "beta" ve "incel" gibi hiyerarşik kimlik kategorileriyle dijital erkeklik anlatılarını yeniden kurduğunu göstermektedir.[136] Bununla birlikte Venäläinen'in çevrimiçi ve çevrimdışı bağlamlarda erkek mağduriyetine ilişkin duygulanımsal–söylemsel pratikleri incelediği çalışması, erkeklerin mağduriyetine ilişkin söylemlerin sempatiden öfkeye ve nefrete uzanan duyguları harekete geçirdiğini, daha ılımlı görünen erkek mağduriyeti anlatılarının bile manosferin daha sert anti–feminist ideolojileriyle rezonans kurabildiğini göstermektedir.[137] Göründüğü üzere dijitalleşme, erkek hakları aktivizminin yalnızca daha fazla kişiye ulaşmasını sağlamamış, erkek mağduriyeti dilinin daha yoğun, daha hızlı ve daha ağ bağlantılı bir karşı–kamusal kültüre dönüşmesine de zemin hazırlamıştır. Marwick ve Caplan, manosferin erkek hakları savunucuları, anti–feministler, pick–up artistler ve uç gruplardan oluşan gevşek bir çevrimiçi ağ olarak işlediğini, bu alanların feministleri ve kamusal kadın figürlerini hedef alan ağ bağlantılı taciz biçimleriyle ilişkili

[135] Angus Lindsay, "Swallowing the Black Pill: Involuntary Celibates' (Incels) Anti Feminism within Digital Society", *International Journal for Crime, Justice and Social Democracy* 11/1 (01 Mart 2022), 212.

[136] Debbie Ging, "Alphas, Betas, and Incels: Theorizing the Masculinities of the Manosphere", *Men and Masculinities* 22/4 (01 Ekim 2019), 635.

[137] Satu Venäläinen, "Nobody Cares for Men Anymore: Affective-Discursive Practices around Men's Victimisation across Online and Offline Contexts", *European Journal of Cultural Studies* 25/4 (01 Ağustos 2022), 1228-1231.

ortak bir dil ürettiğini göstermektedir.[138] James'in 2024 tarihli çalışması da manosferin farklı topluluklarının erkeklerin kadınlar ve feminizm tarafından mağdur edildiği anlatısında birleştiğini, buna karşın mağduriyetin biçimi, nedeni ve çözümüne ilişkin farklı alt anlatılar ürettiklerini belirtmektedir. Aynı çalışma, erkek hakları aktivistlerinin kurumsal misandri, aile hukuku, velayet, nafaka, yanlış cinsel saldırı suçlamaları ve erkek mağduriyeti iddiaları etrafında örgütlendiğini, incellerin ise bu mirası kadınların cinsel özerkliği, cinsel pazar, değişmez erkeklik hiyerarşisi ve dışlanmışlık anlatısı içinde daha karamsar bir biçimde yeniden kodladığını göstermektedir.[139]

Erkek kurtuluşu hareketinin erkek cinsiyet rolü, başarı baskısı ve duygusal bastırma etrafında açtığı tartışma, cinsiyet rolü teorisinin simetri dili içinde erkeklerin de toplumsal cinsiyet düzeni tarafından sınırlandırıldığı iddiasıyla genişlemiş, erkek hakları aktivizmiyle birlikte feminizm karşısında tanınmayan erkek acısı, hukuki mağduriyet, aile krizi ve kurumsal haksızlık anlatısına doğru yön değiştirmiştir. Dijital platformların sağladığı hız, görünürlük, etkileşim ve karşı–kamusal dolaşım imkânları, bu mağduriyet dilini daha yoğun, daha yayılabilir ve daha kolektif bir erkeklik siyasetine dönüştürmüştür. İncel söylemi de tam olarak bu tarihsel birikimin karamsar ve cinsel yoksunluk merkezli ucunda konumlanmakta, erkek hakları mağduriyetçiliğini kadınların seçiciliği, görünüş hiyerarşisi, cinsel pazar dışlanması ve blackpill kaderciliği üzerinden yeniden kurmaktadır. Böylece erkeklik krizi, çevrimiçi alanda rastlantısal biçimde beliren dağınık bir öfke alanı olarak değil, anti–feminist mağduriyet söyleminin platform

[138] Alice E. Marwick - Robyn Caplan, "Drinking Male Tears: Language, the Manosphere, and Networked Harassment", *Feminist Media Studies* 18/4 (04 Temmuz 2018), 543-559.

[139] Rina James, "Take the Red Pill, Blame Feminism: Victimization Narratives Across the Manosphere", *Men and Masculinities* 27/5 (Aralık 2024), 525-527.

mantıkları, duygusal yoğunlaşma ve karşı–kamusal kültür içinde kazandığı yeni bir dijital ekoloji olarak görünür hâle gelmektedir.

2.2. Dijital Manosferin Oluşumu ve Anti–Feminist Erkeklik Söylemi

Erkek hakları aktivizmi içinde biçimlenen mağduriyet dili, dijital platformlarda yeni bir ölçek, hız ve dolaşım kapasitesi kazanarak manosfer adı verilen çevrimiçi erkeklik ekolojisinin temel zeminlerinden birini oluşturmuştur. Manosfer, erkeklik krizini kişisel başarısızlık, tekil öfke ya da dağınık şikâyetler düzeyinde bırakmamakta, kadınların kamusal güç kazandığı, feminizmin erkekleri gerilettiği ve çağdaş toplumun erkekliği değersizleştirdiği iddiası etrafında ortak bir yorum çerçevesine dönüştürmektedir. Neoliberal kültürün romantik başarıyı, cinsel erişimi, beden değerini ve sosyal statüyü rekabetçi bir pazar mantığı içinde değerlendirmesi, erkek özneyi kendi arzu edilebilirliğinden, ilişki performansından ve cinsel başarısından sorumlu girişimci bir aktör gibi konumlandırmaktadır. Post–feminist söylem ise toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlandığı, kadınların avantajlı konuma geçtiği ve erkeklerin görünmez mağduriyetler yaşadığı iddiasını güçlendirerek bu rekabetçi zemine ideolojik meşruiyet sağlamaktadır. Manosfer, söz konusu kesişimde erkeklik krizini öfke, hınç, incinmişlik, aşağılanma ve statü kaybı duygularıyla beslenen dijital bir karşı–kamusal kültür alanına dönüştürmektedir.[140]

Duygusal karşı–kamu niteliği, manosferin fikir alışverişi yapılan sıradan bir çevrimiçi ortamdan çok, erkek mağduriyetinin tanındığı, tekrarlandığı ve sertleştiği bir anlam alanı şeklinde işlemesinden kaynaklanmaktadır. Kullanıcılar yalnızlık, başarısız ilişki deneyimi, cinsel dışlanmışlık, boşanma, velayet krizi veya feminizm karşısındaki kayıp duygusunu birbirinin acısını tanıyan ortak bir anlatı içinde yorumlamaktadır.

[140] Angus Lindsay, "Incel Violence as a Reclamation of Masculinity and Defence of Patriarchy on Three Distinct Levels", *New Zealand Sociology* 36/1 (2021), 25-49.

Kişisel kırılma, platformlarda tekrarlandıkça kolektif erkek mağduriyetine dönüşmekte, öfke grup içi aidiyetin ve dış gruba yönelen düşmanlığın duygusal malzemesi hâline gelmektedir. Ağ bağlantılı kadın düşmanlığı literatürü, çevrimiçi mizojininin tekil kullanıcıların aşırı ifadelerinden ibaret olmadığını, kültürel erkek üstünlüğü, maskülen kırılganlık, feminist kazanımlara tepki ve platformların görünürlük mantığı içinde örgütlendiğini göstermektedir.[141] Reddit ve web verileri üzerinden yürütülen geniş ölçekli çalışmalar da kadınlara yönelik aşağılayıcı, nesneleştirici ve saldırgan dilin manosferin farklı alt alanlarında dolaşıma girdiğini, bazı kullanıcı geçişlerinin daha eski ve görece ılımlı topluluklardan incel ve MGTOW gibi daha sert alanlara yönelebildiğini ortaya koymaktadır.[142] Bununla birlikte manosferin anti–feminist dili, erkeklik krizini kadın–erkek ilişkileriyle sınırlı bir sorun gibi kurmak yerine aile, hukuk, emek, cinsellik, beden, kültürel değişim, ırk ve ulus hakkında daha geniş bir kayıp anlatısına bağlamaktadır. Erkek hakları çevrelerinde hukuki mağduriyet, velayet, nafaka ve yanlış suçlama iddiaları öne çıkarken, red pill alanlarında cinsel ve romantik ilişkiler kadınların stratejik avantaj sağladığı bir piyasa gibi kurgulanmaktadır. Pick–up artist kültürü erkeklere bu piyasada teknik ustalık yoluyla yükselme vaadi sunarken incel söylemi bu vaadin çöktüğü noktada cinsel erişimsizliği değiştirilemez görünüş hiyerarşisi ve kadın seçiciliğiyle açıklamaktadır. Manosferin bazı alt alanlarında cinsiyetçi öfkenin etnik, ırksal veya milliyetçi korkularla temas kurabilmesi, erkeklik krizinin kimi bağlamlarda

[141] Sarah Banet-Weiser - Kate M. Miltner, "#MasculinitySoFragile: Culture, Structure, and Networked Misogyny", *Feminist Media Studies* 16/1 (02 Ocak 2016), 171-174.

[142] Tracie Farrell vd., "Exploring Misogyny across the Manosphere in Reddit", *Proceedings of the 10th ACM Conference on Web Science* (WebSci '19: 11th ACM Conference on Web Science, Boston Massachusetts USA: ACM, 2019), 87-96; Horta Ribeiro vd., "The Evolution of the Manosphere across the Web".

daha geniş bir kültürel tehdit anlatısıyla birleşebildiğini göstermektedir.[143] Alfa, beta ve incel gibi hiyerarşik kategoriler, parçalı görünen bu alanı ortak bir erkeklik sınıflandırması etrafında birbirine bağlamaktadır.[144]

Dijital platformların anonimlik, takma ad kullanımı, hızlı etkileşim, arşivlenebilirlik, algoritmik görünürlük, viral dolaşım ve yankı etkisi gibi olanakları, mağduriyet anlatılarının tekrar edilmesini, grup içi kavramların sabitlenmesini ve dış grup imgelerinin sertleşmesini kolaylaştırmaktadır. Manosfer, erkeklik krizinin çevrimiçi ortamdaki rastlantısal bir yansıması olarak kavranamaz; erkek hakları aktivizmiyle güçlenen anti–feminist mağduriyet dilinin platform mantıkları, duygusal yoğunlaşma ve karşı–kamusal kültür içinde kazandığı dijital ekoloji olarak değerlendirilmelidir. İncel söylemi de bu ekolojinin en karamsar ve en kapalı hatlarından biri olarak erkek hakları mağduriyetçiliğini cinsel yoksunluk, arzulanmama, bedensel değersizlik, kadınların seçiciliği ve blackpill kaderciliği üzerinden yeniden kurmaktadır. Manosfer zemini kurulduğunda, incel söyleminin doğuşu, forumlaşma süreci, içe kapanan jargon dünyası, mağduriyet epistemolojisi ve kadın karşıtı duygusal yoğunluğu daha anlaşılır hâle gelmektedir.

2.3. Dijital Manosferden İncel Kimliğine İstemsiz Bekârlığın Söylemsel Dönüşümü

Dijital manosferin anti–feminist erkeklik söylemi içinde incel kimliği, romantik ilişki kuramama ya da cinsel deneyimden uzak kalma halinin kişisel bir yetersizlik anlatısından çıkarak, çevrimiçi erkek toplulukları içinde ortak kavramlar, mağduriyet dili, bedensel hiyerarşi ve kadınların seçiciliğine ilişkin açıklamalarla yeniden kurulduğu özgül bir söylemsel formu ifade eder. Kavramın ilk ortaya çıkışı, günümüzdeki sertleşmiş ve

[143] Robin Mamié vd., "Are Anti-Feminist Communities Gateways to the Far Right? Evidence from Reddit and YouTube", 2021, 139-147.

[144] Ging, "Alphas, Betas, and Incels", 01 Ekim 2019.

erkek–merkezli ideolojik anlamından önce, erken internet kültürünün anonim, metin ağırlıklı ve destek odaklı paylaşım alanlarıyla ilişkilidir. Alana'nın "Involuntary Celibacy Project" adıyla başlattığı girişim, kadınları, erkekleri, queer ve non–binary bireyleri dışarıda bırakmayan, ilişki kuramama deneyimini utanç ve damgalanma alanından çıkarıp paylaşılabilir bir yalnızlık meselesi olarak ele alan kapsayıcı bir platform şeklinde tasarlanmıştır.[145] ELLE'de yayımlanan röportaj, Alana'nın kendi dış görünüşü, çekingenliği ve romantik ilişki kuramama deneyimi üzerinden kavrama yöneldiğini, kurduğu sitenin ilk aşamada ilişki kurmakta zorlanan insanlar arasında destek, paylaşım, arkadaşlık ve evlilik imkânı üretmeyi hedeflediğini aktarmaktadır.[146] Donnelly ve arkadaşlarının hayat seyri analizinde görüldüğü üzere, istemsiz bekârlığın erken anlamı yetişkinlik, romantik yakınlık kuramama, cinsellikten dışlanma, beden algısı, sosyal beceri ve yaşam dönemleri içinde deneyimlenen yalnızlıkla bağlantılı daha geniş bir problem alanına işaret etmektedir.[147]

Manosferin gelişimiyle birlikte istemsiz bekârlık kavramı, destek ve paylaşım merkezli ilk anlamından uzaklaşarak erkek kullanıcıların yoğunlaştığı, romantik başarısızlığın kadınların seçiciliği, bedensel değer, cinsel rekabet ve erkek mağduriyeti üzerinden yorumlandığı daha kapalı dijital alanlara taşınmıştır. Böyle bir dönüşüm, incel kimliğini kişisel bir deneyim adlandırmasından çevrimiçi topluluklar içinde tanınan, yeniden üretilen ve grup sınırlarıyla korunan bir dijital aidiyet biçimine dönüştürmüştür.

---

[145] Brandon Sparks vd., "Involuntary Celibacy: A Review of Incel Ideology and Experiences with Dating, Rejection, and Associated Mental Health and Emotional Sequelae", *Current Psychiatry Reports* 24/12 (Aralık 2022), 731-732.

[146] "The Woman Who Accidentally Started the Incel Movement", *ELLE* (01 Mart 2016).

[147] Denise Donnelly vd., "Involuntary Celibacy: A Life Course Analysis", *The Journal of Sex Research* 38/2 (01 Mayıs 2001), 159-169.

Aiolfi ve arkadaşlarının sistematik kapsam incelemesi, güncel incel fenomeninin çevrimiçi topluluk yapısı, kendine özgü sözlük, bedensel hiyerarşi anlayışı, sosyal reddedilme anlatıları, blackpill ideolojisi ve kadın karşıtı dilin kesişiminde şekillendiğini göstermektedir.[148] Yine de incel söyleminin her boyutunu aynı anda tüketen bir anlatı, bölüm kurgusu açısından tekrar riski üretir. İstemsiz bekârlığın söylemsel dönüşümü önce kavramın kökeni, kimlikleşme süreci ve forumlaşma mantığı üzerinden kurulmalı; cinsel pazar, pill anlatıları, blackpill, psikososyal kırılganlık ve radikalleşme tartışmaları ilerleyen başlıklarda kendi analitik kapsamları içinde ele alınmalıdır.

Forumlaşma süreci, incel kavramının kolektif dijital kimliğe dönüşmesinde merkezi bir eşik oluşturmuştur. Çevrimiçi incel alanları, ilişki kuramama deneyimlerinin paylaşıldığı teknik mekânlar olmaktan çıkarak, kullanıcıların başarısızlıklarını ortak kavramlarla açıkladığı, kendi konumlarını grup içi hiyerarşiler içinde belirlediği, kadınları ve cinsel açıdan başarılı erkekleri dış grup figürleri olarak sabitlediği, tekrar eden mağduriyet anlatıları aracılığıyla alternatif bir hakikat duygusu ürettiği söylemsel alanlara dönüşmüştür. Chad, Stacy, Becky, normie, foid, blackpill, looksmaxxing, heightcel ve gymcel gibi ifadeler, ilerleyen başlıklarda ayrıntılı biçimde incelenecek grup içi sınıflandırma ve kodlanmış anlam üretimi açısından önem taşır. Gothard ve arkadaşlarının incel sözlüğü üzerine çalışması, bu dilin grup kimliğini pekiştiren, mizojiniyi mizah ve kapalı ifade biçimleriyle dolaşıma sokan, topluluğun sınırlarını belirleyen bir kriptolekt gibi işlediğini ortaya koymaktadır.[149]

[148] Irene Aiolfi vd., "The Incel Phenomenon: A Systematic Scoping Review", *Current Psychology* 43/32 (Ağustos 2024), 26264-26265.

[149] Kelly Gothard vd., "The Incel Lexicon: Deciphering the Emergent Cryptolect of a Global Misogynistic Community", arXiv, arXiv.org, 1-3, 15-20.

Platform değişimleri ve yasaklamalar, incel söyleminin forumlaşma sürecini daha parçalı, hareketli ve göçebe bir dijital yapıya taşımıştır. Reddit'te bazı incel alt–dizinlerinin kapatılması, incel içeriklerinin ortadan kalkmasıyla sonuçlanmamış, kullanıcıların farklı forumlara, alternatif platformlara ve daha kapalı çevrimiçi alanlara yönelmesini beraberinde getirmiştir. Ribeiro ve arkadaşlarının web üzerindeki manosfer evrimini inceleyen geniş ölçekli analizi, eski ve görece daha ılımlı alanlardan incel ve MGTOW gibi daha sert çevrimiçi topluluklara doğru kullanıcı geçişleri bulunduğunu, platform kapatmaları ile topluluk göçlerinin söylemsel yoğunlaşma üzerinde etkili olabildiğini göstermektedir.[150] Bu hareketlilik, incel alanlarını tek bir platformla sınırlı topluluklar olarak kavramak yerine, dağılma, yeniden toplanma ve daha kapalı dijital mekânlarda yoğunlaşma kapasitesi taşıyan bir söylem ağı olarak düşünmeyi gerekli kılar.

İncel kavramının Alana'nın kapsayıcı ve destekleyici projesinden forumlaşmış, erkek–merkezli ve anti–feminist dijital kimlik alanına doğru geçirdiği dönüşüm, kişisel yalnızlığın kolektif mağduriyet bilgisine, arzulanmama deneyiminin kadınlara ve cinsel açıdan başarılı erkeklere yönelen ahlaki öfkeye, ilişki kuramama halinin ise bedensel hiyerarşi ve cinsel rekabet anlatılarıyla örülü bir açıklama düzenine bağlandığını göstermektedir. Yalnızlık, reddedilme, sosyal destek arayışı, düşük benlik değeri, depresyon, kaygı ve anlaşılma ihtiyacı incel çevrimiçi alanlarının psikososyal zeminini oluştururken, aynı kırılganlıklar bazı bağlamlarda kadın karşıtlığı, dış grup nefreti,

[150] Manoel Horta Ribeiro vd., "The Evolution of the Manosphere across the Web", *Proceedings of the International AAAI Conference on Web and Social Media* 15 (22 Mayıs 2021), 196-207.

dehümanizasyon, fail ikonlaştırması ve radikalleşme süreçleriyle kesişebilmektedir.[151] Bu nedenle incel söylemi, gündelik ilişki kuramama deneyimine indirgenemeyeceği gibi baştan bütünüyle şiddet kategorisi içinde de açıklanamaz. Daha güçlü sosyolojik okuma, incel kimliğini dijital manosferin anti–feminist erkeklik dili içinde doğan, forumlaşma yoluyla kendi kavramlarını ve sınırlarını üreten, sonraki aşamada dijital karşı–kamusallık, psikososyal kırılganlık, pill anlatıları, blackpill epistemolojisi ve radikalleşme tartışmalarıyla açılacak çok katmanlı bir söylem alanı olarak konumlandırabilir.

2.3.1. İstemsiz Bekârlığın Kavramsal Kökenleri

İstemsiz bekârlık kavramının tarihsel kökeni, incel kimliğinin dijital manosfer içinde kazandığı güncel anlamı geriye doğru doğal ve kaçınılmaz bir çizgi halinde okumayı engelleyen daha karmaşık bir başlangıca sahiptir. 1990'ların metin temelli internet kültürü, romantik yakınlık kuramama, cinsel deneyimden uzak kalma, çekingenlik, beden algısına ilişkin kaygılar ve mahrem yetersizlik hissi gibi gündelik yüz yüze ilişkilerde kolayca ifade edilemeyen kırılganlıkların daha düşük eşikli biçimde paylaşılmasına imkân tanıyan bir iletişim zemini üretmiştir. Cinsellik araştırmalarında internetin erken dönemden itibaren özel bir imkân olarak görülmesi de bu zeminin niteliğiyle ilişkilidir: Burgess ve arkadaşları, internetin temsil sorunları ve örneklem sınırlılıklarına rağmen, mahrem ve ulaşılması güç deneyim alanlarına erişim sağladığını, kullanıcıların hassas konuları çevrimiçi ortamlarda daha açık tartışabildiğini ve cinsellik araştırmalarında saklı kalmış gruplara ulaşmak için yeni yöntemsel imkânlar sunduğunu belirtmektedir.[152]

---

[151] Kaitlyn Regehr, "In(Cel)Doctrination: How Technologically Facilitated Misogyny Moves Violence Off Screens and on to Streets", *New Media & Society* 24/1 (Ocak 2022), 139-143.

[152] Elisabeth O. Burgess vd., "Surfing for Sex: Studying Involuntary Celibacy Using the Internet", *Sexuality and Culture* 5/3 (01 Eylül 2001), 5-6.

Alana'nın 1997'de "Involuntary Celibacy Project" adıyla başlattığı girişim de böyle bir teknik ve kültürel bağlamda ortaya çıkmış, ilişki kurmakta zorlanan kişilerin deneyimlerini paylaşabildiği bir akran desteği alanı olarak şekillenmiştir. Sparks, Zidenberg ve Olver, kavramın 1997'de Alana'nın flört ve ilişki kurma alanındaki güçlüklerini belgelemek amacıyla oluşturduğu siteye dayandığını, bu girişimin forumlar, makale paylaşımı ve e–posta listesi içeren, farklı yaşlardan, cinsiyetlerden ve cinsel yönelimlerden kişilere açık gayriresmî bir destek alanına dönüştüğünü belirtmektedir.[153] ELLE'de yayımlanan görüşme, Alana'nın kendi çekingenliği, dış görünüş kaygısı ve romantik deneyim kurma güçlüğünden hareketle kavrama yöneldiğini, sitenin ilk aşamada ilişki kurma güçlüğünü kişisel utançtan çıkarıp paylaşılabilir bir deneyim alanına taşımayı hedeflediğini aktarmaktadır.[154]

Erken akademik literatürde istemsiz bekârlık, güncel incel topluluklarının erkek–merkezli, ideolojik ve çatışmacı diliyle özdeşleşmiş dar bir kategori yerine, hayat seyri içinde farklı biçimlerde ortaya çıkabilen romantik ve cinsel erişimsizlik deneyimi olarak ele alınmıştır. Donnelly ve arkadaşlarının 82 katılımcıyla yürüttüğü öncü çalışma, istemsiz bekârlığı cinsel ilişki arzuladığı halde istekli bir partner bulamayan kişilerin konumu olarak tanımlamakta, çalışmada altı aylık süre ölçütü kullanılsa da belirleyici eşiğin kişinin kendi durumunu istemsiz bekârlık olarak adlandırması olduğunu vurgulamaktadır. Aynı araştırma, istemsiz bekârlığı tek bir cinsel deneyimsizlik biçimine indirgemek yerine üç farklı konum üzerinden incelemektedir: hiç cinsel deneyim yaşamamış kişiler, geçmişte cinsel deneyimi bulunduğu halde güncel olarak partner bulamayan kişiler ve romantik ilişki içinde yer almasına rağmen cinsel yakınlığa erişemeyen kişiler. Çalışmanın kendi dönemsel terminolojisiyle heteroseksüel, biseksüel,

[153] Sparks vd., "Involuntary Celibacy", 731-732.

[154] "The Woman Who Accidentally Started the Incel Movement" (01 Mart 2016).

homoseksüel ve transseksüel bireyleri kapsayan bu çerçeve, kavramın ilk akademik dolaşımında cinsiyet ve cinsel yönelim bakımından daha çoğul bir deneyim alanına açık olduğunu göstermektedir. Hayat seyri yaklaşımı ise istemsiz bekârlığı bireysel başarısızlık anlatısı içinde bırakmaz; romantik ve cinsel geçişlerin toplumsal olarak beklenen zamanlamasından uzaklaşma, akranlar arasında gecikmiş hissetme ve normatif yetişkinlik güzergâhından sapma deneyimiyle birlikte kavrar.[155] Dolayısıyla kavramın erken akademik içeriği, kadınlara ya da cinsel açıdan başarılı erkeklere yönelen düşmanlık dilinden önce, cinsel yakınlık kurma arzusuyla bu arzuya karşılık bulamama arasındaki gerilimin sosyal, duygusal ve zamansal boyutlarını görünür kılmaktadır.

Erken destek kültüründen güncel incel aidiyetine uzanan hatta süreklilik kadar belirgin bir anlam kayması da bulunmaktadır. Romantik reddedilme, sosyal destek eksikliği, yalnızlık, düşük benlik değeri, kaygı ve depresif belirtiler güncel incel araştırmalarında sıkça öne çıkmakta, fakat bu psikososyal göstergeler kavramın tarihsel kökeniyle güncel forumlaşmış kimliği arasındaki farkı kapatmak yerine, ilişkinin nasıl dönüştüğünü anlamaya imkân vermektedir. Sparks ve arkadaşlarının inceller ile incel olmayan erkekleri karşılaştıran çalışması, incellerin daha yüksek yalnızlık, daha düşük sosyal destek, daha fazla depresif ve kaygılı belirti, daha düşük benlik değeri ve daha sorunlu başa çıkma örüntüleri bildirdiğini ortaya koymaktadır.[156] Daly ve Reed'in incellerle yürüttüğü nitel görüşme çalışması, katılımcıların erkeklik normları, romantik fırsatlara erişememe, dış görünüşe dayalı aşağılanma ve "subhuman" olarak görülme hissi üzerinden kendi deneyimlerini anlamlandırdığını göstermekte, incel kimliğinin kişisel acı, hegemonik erkeklik baskısı ve çevrimiçi doğrulanma ihtiyacı arasındaki temas

[155] Donnelly vd., "Involuntary Celibacy", 159-161.

[156] Brandon Sparks vd., "One Is the Loneliest Number: Involuntary Celibacy (Incel), Mental Health, and Loneliness", *Current Psychology* 43/1 (01 Ocak 2024), 392-406.

alanında şekillendiğini ortaya koymaktadır.[157] Maryn ve arkadaşlarının eski incellerle yaptığı çalışma, incel topluluklarına yönelimin çoğu zaman kadınlarla ilişki kuramama, yalnız kalma ve değersiz hissetme gibi erkeklik normlarıyla ilişkili güçlükler için çevrimiçi yardım arama süreciyle başladığını, toplulukların katılımcılara "suç sende yok", "buraya aitsin" ve "özel bir hakikati görüyorsun" biçiminde özetlenebilecek doğrulayıcı anlatılar sunduğunu göstermektedir.[158] Bu noktada erken destek kültürüyle sonraki incel forumları arasındaki ayrım netleşir: ilk kullanımda ilişki kuramama hali ortak bir kırılganlığın paylaşımı olarak kurulurken, daha sonraki dijital çevrelerde aynı deneyim, erkeklik statüsü, bedensel değersizlik ve kalıcı romantik dışlanma anlatılarıyla daha kapalı bir kimlik düzenine taşınmıştır.

Kavramın erken çevrimiçi geçmişi, güncel incel kimliğini açıklarken iki yanılgıdan kaçınmayı gerektirir: ilişki kuramayan her bireyi incel sayan genişletici okuma ve incel ifadesini baştan bütünüyle şiddet ya da nefret kategorisine yerleştiren daraltıcı okuma. Smith, Butler–Warke ve Stevens'ın inceldomdan çıkış deneyimlerine odaklanan çalışması, eski incellerin güzergâhını "inceldom öncesi istemsiz bekârlık", dünyaya karşı yenilmişlik hissi, kadınlarla başarısız olmayı hayat başarısızlığına eşitleme, güvenli alan arayışı, çevrimiçi çözülme ve geride kalan tortular gibi aşamalar üzerinden analiz etmektedir. Aynı çalışma, ilk çevrimiçi deneyimlerin her zaman kadın karşıtı kapalı forumlarla başlamadığını, bazı katılımcıların daha destekleyici, daha karma ve daha az düşmanca alanlarda cinsel kaygılarını ya da romantik güçlüklerini paylaştığını, zamanla

[157] Sarah E. Daly - Shon M. Reed, "'I Think Most of Society Hates Us': A Qualitative Thematic Analysis of Interviews with Incels", *Sex Roles* 86/1 (01 Ocak 2022), 15.

[158] Alyssa Maryn vd., "Identifying Pathways to the Incel Community and Where to Intervene: A Qualitative Study with Former Incels", *Sex Roles* 90/7 (01 Temmuz 2024), 910-912.

daha karamsar ve erkek–merkezli açıklama biçimlerinin bu alanlara sızabildiğini göstermektedir.[159] Ayrıca incel fenomeni güncel araştırmalarda teorik, teknolojik, şiddetle ilişkili ve psikososyal bileşenleri birlikte içeren çok katmanlı bir alan haline gelmiştir. İstemsiz bekârlığın erken çevrimiçi destek kültürü içinde doğuşu, incel kimliğinin sonraki alt başlıkta tartışılacak sınırlarını belirlemek için bu nedenle kritik bir eşik sunar: romantik ve cinsel erişimsizlik tek başına incel kimliği üretmez; bu erişimsizliğin çevrimiçi topluluklar içinde nasıl adlandırıldığı, hangi açıklama şemalarıyla bağlandığı, hangi erkeklik krizleriyle iç içe geçtiği ve hangi grup aidiyeti içinde yeniden anlamlandırıldığı incel kimliğinin sosyolojik sınırlarını belirler.

2.3.2. Manosfer İçinde İncel Kimliği

İstemsiz bekârlık kavramı, dijital manosfer içinde incel kimliğine dönüşürken, romantik ya da cinsel ilişki kuramama deneyimi artık bireysel yalnızlık, mahrem yetersizlik veya destek arayışı ekseninde kalan esnek bir adlandırma olmaktan çıkarak, erkeklik statüsü, arzulanabilirlik, cinsel hiyerarşi, kadınların tercih gücü ve çevrimiçi aidiyet üzerinden kurulan daha kapalı bir kimlik formuna yerleşir. Manosfer, erkek hakları aktivizmi, pick–up artist çevreleri, redpill toplulukları, MGTOW ve incel alanları gibi farklı eğilimleri aynı dijital ekosistem içinde buluşturan gevşek bir anti–feminist ağdır; bu ağ içinde gruplar arasında amaç, üslup ve strateji farkları bulunsa da feminizmin erkekleri dezavantajlı hale getirdiği, kadınların cinsel/romantik alanda aşırı seçici davrandığı ve çağdaş toplumsal düzenin erkeklik konumlarını zayıflattığı yönündeki ortak varsayımlar

[159] David S. Smith vd., "'Even Though I'm Not an Incel, I'm Still an Involuntary Celibate': A Journey in and Out of Inceldom", *The Communication Review* 28/1 (02 Ocak 2025), 1, 2-8.

dolaşımdadır.[160] İncel kimliğinin özgünlüğü, tam da bu geniş anti–feminist erkeklik evreni içinde ilişki kuramama deneyimini bir yaşam başarısızlığı, erkeklik eksikliği ve cinsel piyasadan dışlanma duygusuyla birleştirmesinde belirginleşir. Redpill çevreleri erkeklere kadınlarla ilişkilerde strateji geliştirme, duygusal denetim kazanma ve cinsel/romantik başarıyı artırma yönünde taktiksel bir dil sunarken, incel söylemi çoğu zaman arzulanmama, seçilmeme, dışlanma ve bu dışlanmanın kalıcı olduğu hissi etrafında şekillenir. Bu ayrım, manosfer içindeki farklı erkeklik konumlarının aynı çizgide ilerlemediğini, incel kimliğinin özellikle mağduriyet, değersizlik ve cinsel erişimsizlik etrafında daha yoğun bir özdeşleşme ürettiğini gösterir.

İncel kimliği, en yalın biçimiyle, kişinin arzuladığı romantik ya da cinsel ilişkilere erişemediğini düşünmesi ve bu erişimsizliği kendi kimliğinin kurucu unsurlarından biri haline getirmesiyle ilişkilidir. Ancak her yalnız erkek, her sevgilisi olmayan kişi, her cinsel deneyimsiz birey ya da her romantik başarısızlık yaşayan erkek incel kategorisine dâhil edilemez. İncel kimliğini ayırt eden unsur, cinsel/romantik erişimsizliğin çevrimiçi topluluklar içinde belirli açıklama kalıplarıyla yorumlanması, kişinin kendisini daha geniş bir erkek mağduriyeti anlatısına yerleştirmesi ve bu deneyimin kadınların seçiciliği, erkekler arası görünüş/statü farkı, hegemonik erkekliğe erişememe ve toplumsal olarak tanınmama duygusuyla birlikte anlam kazanmasıdır. Costello ve arkadaşları, incelleri romantik ya da cinsel ilişki kuramadıklarına ilişkin algıları etrafında kimlik geliştiren erkeklerden oluşan bir altkültürel topluluk olarak tanımlar ve bu kimliğin algılanan eş değeri düşüklüğü, mağduriyet eğilimi ve düşük iyi oluş göstergeleriyle birlikte

[160] Shawn P. Van Valkenburgh, "Digesting the Red Pill: Masculinity and Neoliberalism in the Manosphere", *Men and Masculinities* 24/1 (Nisan 2021), 84-86; Ging, "Alphas, Betas, and Incels", 01 Ekim 2019, 638-642.

incelenmesi gerektiğini belirtir.[161] Maxwell ve arkadaşlarının r/Braincels verisine dayanan tematik analizi de kendisini incel olarak tanımlayan kullanıcıların deneyimlerini kadınlara ilişkin kurgulanmış imgeler, patriyarkal erkeklik ideali, toplumsal cinsiyet konusunda çelişkili yaklaşımlar ve incel kimliğinin kendisi etrafında anlamlandırdığını göstermektedir.[162] Bu çerçevede incel, cinsel ilişki kuramamış herhangi bir bireyden ziyade, romantik ve cinsel dışlanmasını çevrimiçi bir topluluk içinde tanınabilir, paylaşılabilir ve açıklanabilir bir erkeklik konumuna dönüştüren özneyi ifade eder.

Manosfer içindeki incel kimliği, kendisini çoğunlukla iki karşıt figür aracılığıyla kurar: arzulanabilir, cinsel açıdan başarılı ve kadınlar tarafından seçilen erkek ile dışlanmış, görünüşü ya da statüsü nedeniyle seçilmediğini düşünen erkek. Bu karşıtlık, incel söyleminde erkekler arası farkın salt kişisel özgüven, sosyal beceri ya da bireysel çabayla açıklanmasını engeller; görünüş, beden, boy, yüz, sosyal statü ve kadınların tercihleri üzerinden doğallaştırılmış bir hiyerarşi tahayyülü üretir. Menzie'nin incel retoriğinde kadınlık ve hegemonik erkeklik inşasını ele alan çalışması, "Stacy", "Becky" ve "Chad" gibi figürlerin kadınları ve erkekleri arzu, erişilebilirlik ve statü düzeylerine göre sınıflandırdığını, bu sınıflandırmanın incel öznenin kendi aşağı konumunu açıklayan

[161] William Costello vd., "Levels of Well-Being Among Men Who Are Incel (Involuntarily Celibate)", *Evolutionary Psychological Science* 8/4 (12 Eylül 2022), 375-377.

[162] December Maxwell vd., "'A Short Story of a Lonely Guy': A Qualitative Thematic Analysis of Involuntary Celibacy Using Reddit", *Sexuality & Culture* 24/6 (01 Aralık 2020), 1852-1874.

söylemsel bir düzen kurduğunu göstermektedir.[163] O'Malley, Holt ve Holt'un iki incel topluluğundan 8.000'den fazla gönderiye dayanan analizi ise incel altkültürünün cinsel pazar, kadınların doğal kötülüğü, meşru erkeklik, erkek baskılanmışlığı ve şiddet olmak üzere beş ilişkili normatif düzen etrafında örgütlendiğini ortaya koymaktadır.[164] Bu bulgular, incel kimliğinin tek başına cinsel yoksunlukla açıklanamayacağını, söz konusu yoksunluğun kadınlık, erkeklik, arzu edilme, seçilme ve toplumsal tanınma üzerine kurulan daha geniş bir anlam sistemi içinde kimliğe dönüştüğünü göstermektedir.

İncel kimliğinin ayırt edici yönlerinden biri de bireysel deneyimi kolektif bir mağduriyet dili içinde yeniden adlandırmasıdır. "Ben ilişki kuramıyorum" ifadesi, çevrimiçi incel alanlarında giderek "biz seçilmeyen, dışlanan ve toplumsal düzen tarafından görmezden gelinen erkekleriz" biçiminde daha geniş bir özdeşleşmeye açılır. Farrell ve arkadaşlarının Reddit manosferi üzerine yürüttüğü büyük ölçekli çalışma, yedi farklı toplulukta altı milyon gönderiyi ve yaklaşık üç yüz bin konuşmayı inceleyerek çevrimiçi manosfer içinde kadınlara yönelik aşırı ve şiddet yüklü dilin farklı topluluklarda nasıl dolaşıma girdiğini, feminist literatürden türetilen dokuz mizojini kategorisinin hesaplamalı yöntemlerle izlenebildiğini ortaya koymaktadır.[165] İncel kimliği bu geniş mizojinik dolaşım içinde, erkekliğin kaybı ya da gerilemesi anlatısını kişisel romantik yenilgiyle birleştirerek daha yoğun bir duygusal bağ kurar. Ging'in manosfer analizinde

---

[163] Lauren Menzie, "Stacys, Beckys, and Chads: The Construction of Femininity and Hegemonic Masculinity Within Incel Rhetoric", *Psychology & Sexuality* 13/1 (2022), 70-72.

[164] Roberta Liggett O'Malley vd., "An Exploration of the Involuntary Celibate (Incel) Subculture Online", *Journal of Interpersonal Violence* 37/7-8 (01 Nisan 2022), NP4981-NP5008.

[165] Farrell vd., "Exploring Misogyny across the Manosphere in Reddit".

vurguladığı “aggrieved manhood” ve “beta masculinity” temaları, incel söyleminin neden yalnız bir cinsel başarısızlık söylemi sayılamayacağını açıklar; burada erkeklik, iktidara doğrudan sahip olan konumdan çok, kaybedilmiş hak, gasp edilmiş arzu ve tanınmamış mağduriyet diliyle yeniden üretilir.[166] Dolayısıyla incel kimliği, hegemonik erkekliğe ulaşamama halini patriyarkal düzenin dışına çıkış olarak kurmaz; tam aksine, erişilemeyen erkeklik ayrıcalıklarını geri talep eden, kadınların arzu ve seçim kapasitesini sorunun merkezine yerleştiren, kendi aşağı konumunu toplumsal ve cinsel düzenin haksızlığına bağlayan bir aidiyet üretir.

2.3.3. İncel Forumlaşma Süreci

İncel kimliğinin çevrimiçi topluluk formu kazanması, romantik ve cinsel dışlanma deneyiminin belirli dijital mekânlarda birikmesi, tekrarlanan etkileşimler aracılığıyla tanınabilir hale gelmesi ve kullanıcılar arasında ortak bir anlam ufku üretmesiyle mümkün olmuştur. Forumlaşma, bu bağlamda teknik bir barınma alanından ibaret kalmaz; kişisel başarısızlık, reddedilme, yalnızlık ve arzulanmama gibi deneyimlerin aynı dijital mekânda karşılaştırıldığı, benzer anlatılarla teyit edildiği ve zamanla daha kalıcı bir topluluk kimliğine bağlandığı sosyolojik bir dönüşüm sürecine işaret eder. Erken çevrimiçi destek kültüründe ilişki kurma güçlüğü daha gevşek, daha kapsayıcı ve daha akran desteği odaklı bir paylaşım alanı içinde dile getirilebilirken, forumlaşmış incel alanları bu deneyimi daha belirgin sınırları, daha yoğun grup içi etkileşimi ve daha sert topluluk normları olan bir dijital çevreye taşımıştır. Manosferin web üzerindeki evrimini inceleyen geniş ölçekli çalışma, Reddit, 4chan ve bağımsız forumlar arasındaki kullanıcı hareketliliğinin eski ve görece yumuşak erkeklik topluluklarından incel ve MGTOW gibi daha sert alanlara doğru kayabildiğini, 28,8 milyon gönderi, 6 forum ve 51 subreddit üzerinden manosferin platformlar arası geçişlerle genişleyen bir dijital ekosistem niteliği

[166] Ging, “Alphas, Betas, and Incels”, 01 Ekim 2019.

taşıdığını göstermektedir.[167] Bu nedenle incel toplulukları, tek bir siteye kapanmış sabit bir altkültürden ziyade, farklı platformlara dağılan, yasaklamalar sonrasında yeniden konumlanan ve kullanıcı akışlarıyla süreklilik kazanan dijital bir topluluklaşma süreci içinde değerlendirilmelidir.

Platform göçleri, incel topluluklarının ortadan kaybolmasından çok farklı çevrimiçi düğümlerde yeniden yoğunlaşmasına yol açmıştır. Reddit'teki bazı incel alt–dizinlerinin kapatılması, kullanıcıların bağımsız forumlara, alternatif platformlara, video paylaşım ağlarına ve daha kapalı dijital alanlara yönelmesini hızlandırmış; bu süreç, incel söyleminin belirli bir platform mimarisine bağlı kalmadan farklı medya ortamları içinde dolaşabileceğini göstermiştir. YouTube üzerine yapılan çalışma, incel içeriklerinin forumlarla sınırlı kalmadığını, Reddit bağlantıları, video paylaşımları, yorum alanları ve öneri ağları üzerinden daha geniş bir çevrimiçi dolaşım kazandığını ortaya koymaktadır.[168] Bağımsız forumlar ise bu dağınık ekosistemin daha yoğun ve süreklilik taşıyan merkezlerini oluşturmuştur. Incels.me, incels.co, incels.is, lookism.net, looksmax.me ve Saidit gibi alanlar, farklı dönemlerde kullanıcıların deneyimlerini aktardıkları, birbirleriyle karşılaştırdıkları ve topluluk sınırlarını yeniden ürettikleri dijital mekânlar olarak öne çıkmıştır. İncel forumlarındaki toksik dili karşılaştıran çalışma, incels.co, lookism.net ve looksmax.me'nin etkin çevrimiçi alanlar arasında yer aldığını, bu platformların söylem sertliği, hedef gruplar ve tartışma yoğunluğu bakımından

[167] Ribeiro vd., "The Evolution of the Manosphere across the Web".

[168] Kostantinos Papadamou vd., "'How Over Is It?' Understanding the Incel Community on YouTube", *Proceedings of the ACM on Human-Computer Interaction* 5/CSCW2 (13 Ekim 2021), 1-3.

birbirinden ayrışabildiğini göstermektedir.[169] Bu çeşitlilik, incel alanlarının homojen bir çevrimiçi blok gibi okunamayacağını, farklı forumların ideolojik yoğunluk, görünüş değerlendirme pratikleri, umutsuzluk anlatısı ve kullanıcı etkileşimi bakımından kendi iç eğilimlerine sahip olduğunu ortaya koyar. Bu hat içinde incels.is özel bir konum kazanır; kapanmış veya erişimi zorlaşmış forumların ardından aktif ve metinsel yoğunluğu yüksek bir düğüm haline gelen platform, güncel incel söyleminin forumlaşmış yapısını incelemek için önemli bir veri alanı sunar. Forum arşivlerine dayalı veri seti çalışması, incels.is, Saidit incel forumu, kapanmış r/Incels ve r/Braincels ile r/IncelExit gibi alanları kapsayarak incel topluluklarının platform kayıpları sonrasında dahi izlenebilir metinsel izler bıraktığını göstermektedir.[170] GESIS veri kaydında incels.is forumuna ait verinin arşivlenmiş olması da platformun topluluk içi iletişim alanı olmanın yanında, dijital incel araştırmaları açısından yöntemsel değere sahip bir kaynak niteliği taşıdığını göstermektedir.[171]

Forumlaşma ve dijital topluluklaşma birlikte düşünüldüğünde, incel kimliği bireysel bir özdeşleşme ifadesinden çıkarak belirli platformlarda görünür, tekrarlanabilir, arşivlenebilir ve karşılaştırılabilir bir topluluk formu kazanır. Bu form, kullanıcıların kendi deneyimlerini başkalarının anlatılarıyla ölçmesine, kişisel başarısızlık duygusunu daha geniş bir ortaklık içinde yeniden konumlandırmasına ve çevrimiçi etkileşim aracılığıyla süreklilik taşıyan bir aidiyet zemini üretmesine imkân tanır. Forumlar bu bakımdan pasif içerik depoları gibi işlemez; hangi deneyimin ortak sayılacağını, hangi

[169] Björn Pelzer vd., "Toxic Language in Online Incel Communities", *SN Social Sciences* 1/8 (Ağustos 2021), 1-3, 9-15.

[170] Emily Klein - Jennifer Golbeck, "A Lexicon for Studying Radicalization in Incel Communities", arXiv, arXiv.org.

[171] Lion Wedel, "incels.is forum dataset" (GESIS Data Archive, 2023).

açıklamanın inandırıcı bulunacağını, hangi figürlerin dışarıda bırakılacağını ve hangi mağduriyet anlatılarının tekrar yoluyla güçleneceğini belirleyen etkileşimsel alanlar haline gelir. Bu dijital topluluklaşma, kendi sınırlarını koruyabilmek ve iç düzenini sürdürebilmek için zamanla kendine özgü dilsel kodlar, sınıflandırma etiketleri ve kapalı anlam alanları üretir. İncel kültürünün iç yapısını anlamak için forumların tarihsel ve platformsal sürekliliğini görmek kadar, bu forumlarda işleyen jargonun, kriptolektik dilin ve sınıflandırma mantığının ayrıca çözümlenmesi gerekir.

2.4. Dijital Bir Karşı–Kamu Olarak İnceller

İncel topluluklarının çevrimiçi örgütlenme biçimi, forum mekânı, ortak dil, tekrar eden anlatılar ve grup içi tanınma süreçleri aracılığıyla, kişisel romantik başarısızlıkların toplumsal cinsiyet düzenine yöneltilmiş kolektif bir itiraz biçimine çevrildiği reaksiyoner bir dijital kamusallık üretir. Karşı–kamu kavramı, hâkim kamusal alanda sesi bastırıldığını, deneyimi değersizleştirildiğini veya çıkarları temsil edilmediğini düşünen grupların kendi ihtiyaçlarını, kimliklerini ve taleplerini alternatif söylemsel alanlarda yeniden adlandırmasını açıklamak için elverişli bir kuramsal çerçeve sunar. Yine de karşı–kamusal oluşumların varlığı kendiliğinden demokratik genişleme, eşitlikçi tanınma veya özgürleştirici çoğulluk üretmez; hâkim kamuyla çatışmalı ilişki kuran bazı alanlar dışlayıcı, hiyerarşik, anti–demokratik ve reaksiyoner söylem düzenleri meydana getirebilir.[172] İncel toplulukları, karşı–kamu kavramının tam da gerilimli yönünü görünür kılar. Kadınların romantik ve cinsel özerkliği, feminist eşitlik talebi, flört ilişkilerinde bireysel tercih hakkı ve çağdaş toplumsal cinsiyet normları, incel söyleminde erkeklerin arzulanmama ve seçilmeme deneyimini üreten haksız bir düzen şeklinde yeniden kodlanır. Hâkim kamusal alanda kabul görmeyen kadın karşıtı öfke, cinsel dışlanmaya

[172] Nancy Fraser, "Rethinking the Public Sphere: A Contribution to the Critique of Actually Existing Democracy", *Social Text* 25/26 (1990), 66, 67, 68.

ilişkin kaderci açıklamalar, erkek mağduriyeti iddiaları ve romantik ilişki düzenine yöneltilen suçlayıcı anlatılar, forum içi dolaşımda meşru, paylaşılabilir ve onaylanabilir bir konuşma zeminine kavuşur. Kamuların belirli metinsel dolaşımlar, hitap biçimleri ve katılım pratikleriyle kendi üyelerini çağırdığı dikkate alındığında, incel karşı–kamusuna aidiyet de bir kimlik etiketiyle sınırlı kalmaz; reddedilme, aşağılanma, arzulanmama ve erkeklik kaybı etrafında şekillenen ortak anlatıya katılım yoluyla üretilir.[173]

Dijital ortam, incel karşı–kamusunun örgütlenme kapasitesine klasik kamusal alan biçimlerinden farklı bir sosyo–teknik yoğunluk kazandırır. Türkçe literatürde sanal ortamın karşıt–kamusal alan üretme kapasitesi, internetin bilgi edinme, iletişim, örgütlenme ve etkileşim imkânlarını genişletmesi; sosyal ağların merkezi otoriteye bağımlı olmayan daha yatay temas biçimleri açması ve kullanıcıların duygu, düşünce, görüntü, beklenti ve kolektif taleplerini dolaşıma sokabildiği katılımcı bir kültür üretmesi üzerinden açıklanmaktadır. [174] Bu çerçeve, incel forumlarını dijital eylemci ağların özgürleştirici örnekleriyle aynı düzleme yerleştirmek için değil, sanal ortamın karşıt–kamusal alan yaratma kapasitesinin reaksiyoner, kadın karşıtı ve mağduriyet merkezli biçimler de alabileceğini göstermek için işlevseldir. Çevrimiçi platformlarda anonimlik, kalıcı arşiv, hızlandırılmış dolaşım, bağlantısallık, algoritmik görünürlük, ekran aracılığıyla kurulan mesafe ve tekrar eden etkileşim, dağınık bireysel deneyimleri ortak bir duygusal ve söylemsel hatta taşıyabilir. Ağ bağlantılı kamusallık, fiziksel mekânda bir araya gelmeyen kullanıcıları ortak meseleler, ortak kelimeler ve ortak duygulanımlar etrafında temas ettirirken, duygulanımsal kamusallık öfke, kayıp, hınç, utanç, kırgınlık ve

[173] Michael Warner, "Publics and Counterpublics", *Public Culture* 14/1 (2002), 86-87.

[174] Selda Özturan - Sevtap Örgel, "Sanal Ortamda Karşıt-Kamusal Alanlar Yaratmak: Dijital Eylemci Ağları", *İstanbul Aydın Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi* 1/2 (2015), 85-92.

incinmişlik gibi hislerin siyasal veya yarı–siyasal ifade biçimleri kazanmasına imkân verir.[175] İncel alanlarında sürekli yinelenen reddedilme, bedensel değersizlik, romantik dışlanma ve aşağılanma anlatıları, bireysel acıyı ortak bir erkeklik yaralanması olarak kodlayan duygusal bir dolaşım üretir. Platform mantığı da bu duygusal dolaşıma dışsal bir taşıyıcı olarak eklenmez; çevrimiçi istismar, taciz ve cinsiyetlendirilmiş saldırganlık biçimleri platformların görünürlük, etkileşim, moderasyon ve rekabetçi ifade düzenleri içinde şekillenir.[176] Reaksiyoner incel kamusallığının temel özelliği, kendisini dışlanmış erkeklerin tanınma alanı gibi sunarken, kadınların tercih özgürlüğünü ve feminist kazanımları erkek kaybının kaynağı olarak göstermesidir. Manosfer içinde erkeklerin mağdur, feminizmin düşman, kadınların ise haksız cinsel güç sahibi aktörler olarak konumlandırılması, ağ bağlantılı taciz ve kadın karşıtı dil için meşrulaştırıcı bir zemin üretir.[177] İncel söylemi bu geniş anti–feminist evren içinde daha yoğun bir kırılma yaratır: erkek mağduriyeti hukuki, kültürel ya da siyasal hak kaybı iddiasıyla sınırlı kalmaz, arzulanmama, romantik eşleşmeden dışlanma, bedensel yetersizlik ve cinsel erişimsizlik deneyimleriyle varoluşsal bir yenilgi anlatısına dönüşür. Hâkim kamu, incel forumlarında tarafsız bir sosyal çevre gibi temsil edilmez. Kadınlar, feministler, normieler, medya, terapistler, akademi ve cinsel açıdan başarılı erkekler, incel öznenin acısını inkâr eden, onu alaya alan ya da patolojikleştiren bir dış dünya olarak konumlandırılır. Buna karşılık forum içi konuşma, üyelerine kendi deneyimlerini daha sahici, daha çıplak ve daha gerçekçi bir bilgi düzeni içinde okudukları hissi verir. Manosfer çevrelerinde araştırma,

---

[175] Zizi Papacharissi, *Affective Publics: Sentiment, Technology, and Politics* (Oxford ; New York, NY: Oxford University Press, 2015), 8.

[176] Michael Salter, "From Geek Masculinity to Gamergate: The Technological Rationality of Online Abuse", *Crime, Media, Culture* 14/2 (2018), 247-264.

[177] Marwick - Caplan, "Drinking Male Tears", 546.

istatistik, haber, popüler kültür örneği, görsel veri ve seçilmiş anekdotların kadın karşıtı yargıları destekleyen kanıtlar gibi kullanılması, erkek mağduriyeti merkezli alternatif bilgi düzenini güçlendirir.[178] İncel karşı–kamusunun epistemik kuvveti de bu noktada belirginleşir: kişisel reddedilme ve yalnızlık, feminist modernite, kadınların seçim gücü ve cinsel hiyerarşi tarafından üretilmiş bastırılmış bir gerçeklik gibi yeniden adlandırılır.

Bu dijital karşı–kamusal alan, içe kapanma ile dışa yönelen saldırgan görünürlük arasında hareket eden çift yönlü bir yapı sergiler. Marjinal kamusallık literatüründe enclave, counterpublic ve satellite ayrımı, bazı alanların üyelerini dış çevrenin baskısından koruyan iç grup mekânı gibi çalışırken, bazı durumlarda hâkim kamuyla çatışan daha görünür söylem alanlarına dönüştüğünü gösterir. İncel forumları da benzer bir salınım üretir. İçeride başarısızlık, utanç, aşağılanma, bedensel memnuniyetsizlik ve arzulanmama deneyimi paylaşılır; bu paylaşım kullanıcılara anlaşılma, adlandırılma ve ait olma hissi verir. Dışarıya dönük söylemde ise kadınların seçme hakkı, feminist eşitlik dili, ana akım flört normları ve cinsel açıdan başarılı erkekler incel öznenin kaybını doğuran güçler gibi hedeflenir. Blackpill'in ayrıntılı çözümlemesi daha sonra açılacak olsa da, karşı–kamusal işleyiş açısından belirleyici olan nokta, blackpill'in umut anlatılarını değersizleştiren, dış dünyaya ilişkin açıklama üstünlüğü iddiası kuran, kolektif kimliği disipline eden ve topluluğun sınırlarını keskinleştiren bir anlam çerçevesi haline gelmesidir.[179] Tanınma talebi de eşitlikçi bir kamusal müzakere arayışına dönüşmek yerine, tanınmamış erkek acısını kadınların özerkliğine karşı konumlandıran dışlayıcı bir hatta yerleşir. "Anlaşılmak", forum içi mantıkta çoğu kez topluluğun ortak

[178] Ann-Kathrin Rothermel, "The Role of Evidence-Based Misogyny in Antifeminist Online Communities of the 'Manosphere'", *Big Data & Society* 10/1 (01 Ocak 2023), 1-6.

[179] Lindsay, "Swallowing the Black Pill", 01 Mart 2022.

öncüllerini doğrulamak, kadınların seçiciliğini sorunun merkezine yerleştirmek, romantik başarısızlığı bireysel tarihinden çıkarıp toplumsal adaletsizlik anlatısına bağlamak ve ana akım iyileşme, terapi ya da kişisel gelişim söylemlerini aldatıcı veya aşağılayıcı saymak anlamına gelir. Dışarıdan gelen itirazlar, topluluğun bilgi düzenini sarsan eleştiriler olarak işlemek yerine, hâkim kamunun incel acısını yeniden inkâr ettiği yeni kanıtlar gibi okunur. Böylelikle dışlanma iddiası topluluk aidiyetini, topluluk aidiyeti kadın karşıtı açıklama düzenini, kadın karşıtı açıklama düzeni ise dış dünyanın düşmanlığına ilişkin inancı pekiştirir. İncel alanlarının sosyolojik önemi, içerdiği nefret ifadelerinden ibaret kalmaz; daha derinde, kırılgan erkeklik deneyimlerinin dijital ortamda nasıl kolektif mağduriyet bilgisine, epistemik kapanmaya ve dışlayıcı karşı–kamusal aidiyete dönüştüğünü gösterir. Reaksiyoner incel kamusallığı, üyelerine açıklama, aidiyet ve duygusal yoğunluk sağlarken, kadın karşıtı dili olağanlaştıran, feminist kazanımları düşmanlaştıran ve romantik/cinsel dışlanmayı toplumsal düzenin merkezî adaletsizliği gibi kuran bir anlam ekonomisi üretir. Bu anlam ekonomisinin hangi yalnızlık, reddedilme, aşağılanma, utanç, depresif eğilim ve erkeklik kaybı deneyimleriyle beslendiği, incel söyleminin psikososyal zeminini daha ayrıntılı biçimde tartışmayı gerekli kılar.

2.5. İncel Kültürünün Yapısal Dinamikleri

İnceller, kadınları cezbedememe durumunu merkezi bir kimlik unsuru olarak benimseyen ve bu nedenle öfke ve hayal kırıklığı geliştiren bireylerin oluşturduğu çevrimiçi topluluklardır.[180] Cinsellik, inceller için sadece eşli cinsel faaliyette bulunma arzusundan ziyade, ilişkilerde gelecekteki olası başarı ve sosyal rolleri yerine getirmedeki başarıları gibi daha geniş bir dizi endişeyi temsil etme ihtimalini mümkün kılan bir etmendir. Araştırma bulguları, "incel" terimiyle özdeşleşen erkeklerin cinsel ve romantik ilişkiler

[180] "Study Reveals How 'Incels' Become Violent Extremists" (Erişim 17 Ocak 2025).

kurma konusundaki zorluklarının, yalnızca ilişki kuramama durumu ile sınırlı kalmadığını, bu durumun istemsiz bekarlıkla derinlemesine bağlantılı olduğunu ortaya koymaktadır. Donnelly ve arkadaşlarının incel tanımı ile uyumlu olarak, ilgili çalışmanın örnekleminde incel erkeklerin büyük çoğunluğunun son altı ay içinde partnerli cinsel davranışta bulunmadığı belirtilmektedir. Bu durum, istemsiz olarak bekar kalmanın inceller için belirgin bir sorun teşkil ettiğini göstermektedir. Buna karşılık, incel olmayan erkeklerin %77'si de son 6 ay içinde partnerli cinsel davranışta bulunmadıklarını belirtmiştir.[181] Ancak, bu grubun "incel" kimliğini benimsememesi, istemli bekarlarla istemsiz bekarlar arasındaki önemli bir ayrımı ortaya koymaktadır. (şartlar neredeyse aynı ama kendilerini incel olarak tanımlama noktasında kendilerini bir karşı kültür olarak psikososyal dinamikleri barındıran iradi bir ötekileşmeyi cazip görmüşlerdir.) Araştırma sonuçlarına göre, "incel" kimliğini benimseyen erkekler, akranlarından belirgin farklılıklar göstermektedir. İnceller, incel olmayan akranlarına kıyasla orantısız bir şekilde düşük özgüvene, yüksek sosyal kaygıya, kadınlara yaklaşmada zorluklara ve partnerli cinsel deneyimler konusunda karamsarlığa sahiptirler.[182] Bu bulgular, incellerin sadece cinsel ilişki yoksunluğu yaşamalarıyla değil, bu durumun tetiklediği psikososyal sorunlarla da mücadele ettiklerini göstermektedir. Bu bağlamda, istemsiz bekarlık, incellerin belirgin bir özelliği olarak ortaya çıkmakta ve bu durumun incel kimliğinin şekillenmesinde kritik bir rol oynadığı sonucuna varılmaktadır.

İnceller hem erkeklikle ilgili hegemonik inançlara sahip olmaya yatkındırlar hem de kendilerini hegemonik erkeklik standartlarını karşılayamaz olarak algılamaktadırlar. Bu

[181] Kyle Justin vd., "She's Just Not That Into Me: Sexual Self-Concept Among Heterosexual Men Who Identify as Involuntary Celibates", *Journal of Social, Behavioral, and Health Sciences* 16/1 (27 Haziran 2022), 113-133.

[182] Justin vd., "She's Just Not That Into Me".

çelişki, olumsuz psikolojik sonuçlara sebep olmaktadır.[183] Hegemonik erkeklik ideallerine ulaşma çabası, bireyin değerini diğerleriyle kıyaslayan hiyerarşik bir rekabete yol açar. Bu sınırlı başarı tanımı, çoğu erkeğin idealize edilmiş erkeklik standartlarını karşılamaya çalışırken başarısız olmasına neden olur. Bu başarısızlık, erkekleri hem hegemonik erkeklik normlarına uyum sağlamanın olumsuz sonuçlarına hem de bu normlar ile kendi erkeklik algıları arasındaki uyumsuzluktan kaynaklanan psikolojik çatışmaya maruz bırakır.[184]

Toplumsal cinsiyet bağlamında cinsel partner bulma güçlüğünün kadınlar arasında da görülebildiği belirtilektedir. Buna karşın incel topluluğunun, özellikle bazı fraksiyonlarında kadınlara yönelik nefret söylemini desteklemesi nedeniyle, ağırlıklı olarak cinsel partner bulamayan genç erkeklerden oluşan bir çevrimiçi topluluk şeklinde tanımlandığı görülmektedir. Bu durum, incel kimliğinin toplumsal cinsiyet rolleri, erkeklik beklentileri ve romantik/cinsel başarısızlık deneyimiyle birlikte okunmasını gerekli kılmaktadır.[185]

İnceller, incel olmayan akranlarına kıyasla orantısız bir şekilde düşük benlik saygısı, sosyal kaygı, kadınlara yaklaşmada zorluk ve çeşitli cinsel deneyimler konusunda mücadele etmektedir. İnceller ayrıca sosyal hiyerarşilerle ilgili kavramları da destekleyen

[183] Justin vd., "She's Just Not That Into Me".

[184] Ronald F. Levant - Katherine Richmond, "The Gender Role Strain Paradigm and Masculinity Ideologies.", *APA Handbook of Men and Masculinities.*, ed. Y. Joel Wong - Stephen R. Wester (Washington: American Psychological Association, 2016), 23-49., 28-29.

[185] Justin vd., "She's Just Not That Into Me", 120.

ve mevcut hegemonik erkeklik kavramlarıyla ilgili toplumsal cinsiyet rolü gerginliğine karşı savunmasız bir duruş sergileyen psiko–sosyal tutumlara sahiplerdir.[186]

İncel kimliğinin tanımlanması, partnerli cinsel ilişki arzusu, bu tür bir deneyimin yokluğu ve bireyin kendisini incel topluluğunun bir parçası olarak tanımlaması arasındaki etkileşimle şekillenir.[187] "Etkileşim" kavramı, burada üç temel unsur arasındaki karşılıklı ilişkinin ve bu unsurların birbirini nasıl etkilediğinin altını çizer. Yani, bir bireyin "incel" kimliğini benimsemesi, yalnızca partnerli bir cinsel ilişki arzusu ya da bu tür bir deneyimin yokluğu ile değil, kendisini bu topluluğun bir parçası olarak tanımlama süreciyle de ilgilidir. Bu üç unsurun bir araya gelmesi, kişinin incel kimliğini benimsemesini ve bu toplulukla özdeşleşmesini sağlar. Dolayısıyla, "etkileşim" bu unsurların karşılıklı olarak birbirini nasıl şekillendirdiğini ifade eder.

Heteroseksüel genç yetişkin incellerle incel olmayan erkekleri karşılaştıran çalışma, incel katılımcıların düşük benlik saygısı, sosyal kaygı, kadınlara yaklaşmada güçlük ve partnerli cinsel deneyimlere ilişkin daha kırılgan bir cinsel öz–kavrayış sergilediğini göstermekte; bu farklar, incel kimliğinin yalnız romantik başarısızlıkla değil, erkeklik performansı ve cinsel yeterlilik algısı etrafında şekillenen psikososyal kırılganlıklarla da bağlantılı olduğunu ortaya koymaktadır.[188]

2.5.1. İncel Dili, Jargonu ve Kriptolekt

İncel kültürünün yapısal dinamikleri, en görünür biçimde kendi dilsel evrenini üretme, dolaşıma sokma ve koruma kapasitesinde belirginleşir. Forumlarda kullanılan jargon, gündelik internet argosu ya da geçici mizah kalıpları gibi okunamayacak kadar yoğun bir kültürel sınıflandırma mantığı taşır. İnceller açısından dil, romantik ve cinsel dışlanma

[186] Justin vd., "She's Just Not That Into Me".

[187] Lindsay, "Swallowing the Black Pill", 119.

[188] Justin vd., "She's Just Not That Into Me".

deneyimini adlandırmanın yanında, bu deneyimi grup içinde tanınabilir, ölçülebilir, hiyerarşiye yerleştirilebilir ve başkalarıyla karşılaştırılabilir bir konuma dönüştürür. Kriptolekt kavramı tam da bu noktada açıklayıcıdır: incel dili, dışarıdan bakanların kolayca çözemediği, içeridekiler için ise aidiyet, tanınma, ortak acı, alay, hınç ve yorum üstünlüğü sağlayan kapalı bir anlam düzeni kurar. İncel sözlüğünün yaklaşık üç milyon Reddit yorumu üzerinden incelenmesi, bu dilin küresel kadın karşıtı topluluk içinde grup kimliğini pekiştiren, dışarıdakiler için kapalı anlam alanları üreten ve mizojinik ifadeleri kodlanmış biçimde dolaşıma sokan bir kriptolekt gibi işlediğini göstermektedir. [189] Aktif incel topluluklarında kullanılan kök kelimeler, ön ekler ve son ekler üzerinden hazırlanan sözlük çalışması da incel dilinin durağan bir kelime listesi olmadığını, yeni terimler, türetmeler ve eklemeler aracılığıyla sürekli genişleyen üretken bir dilsel sistem haline geldiğini ortaya koymaktadır.[190] Alt–kültürel bakımdan bu dil, grup üyelerine birbirini tanıma ve dış dünyadan ayrışma imkânı verirken, karşı–kültürel düzeyde ana akım romantik ilişki, toplumsal cinsiyet, kadınlık, erkeklik ve arzu kabullerine karşı alternatif bir anlam dünyası inşa eder. Ana akım kültürde ilişki kurma, duygusal uyum, kişisel tercih veya sosyal beceri üzerinden açıklanabilen alanlar, incel kriptolektinde bedensel değer, cinsel hiyerarşi, kadın seçiciliği, erkek mağduriyeti ve değiştirilemez kader diliyle yeniden adlandırılır.

Terim aileleri, incel kültürünün kendi iç yapısını ve hiyerarşik düzenini en açık biçimde gösterir. “Chad”, kadınlar tarafından arzulanan, fiziksel açıdan üstün, sosyal olarak baskın ve cinsel başarıya sahip erkek figürünü temsil ederken, “Stacy” ve “Becky” kadınlığı arzu edilirlik, erişilebilirlik ve statü farkları üzerinden sınıflandıran karşıt kadın imgeleri olarak çalışır. “Normie”, incel evreninin dışında kalan, sıradan sosyal ve

[189] Gothard vd., “The Incel Lexicon”, 1-3, 15-20.

[190] Klein - Golbeck, “A Lexicon for Studying Radicalization in Incel Communities”.

romantik yaşama katılabilen çoğunluk öznesini işaretler. “Truecel” ve “fakecel” ayrımı, incel kimliğinin sahicilik sınırını kurar: truecel, kendi dışlanmışlığını yapısal, bedensel veya değiştirilemez bir kader gibi okuyan kullanıcıyı ifade ederken, fakecel yeterince dışlanmamış, yeterince umutsuz sayılmayan ya da topluluğun acı hiyerarşisine uygun bulunmayan kişiyi dışlama aracına dönüşür. “Mentalcel”, “heightcel”, “wristcel”, “currycel”, “ricecel” gibi –cel ekli formlar ise incel kimliğini psikolojik durum, boy, beden parçası, etnik konum ve ırksallaştırılmış çekicilik hiyerarşileri üzerinden alt kategorilere ayırır. Irk ve etnisiteyi merkeze alan dilbilimsel analiz, incel neolojizmlerinin cinsellik ve erkeklik kadar etnik ve ırksal kategorileri de içeren bir sınıflandırma mantığı ürettiğini, incel sözlüğünün romantik başarısızlık anlatısını bedensel, ırksal ve kültürel hiyerarşilerle genişlettiğini göstermektedir.[191] Söz konusu terimler, bir kültür grubunun kendisini ana akım toplumdan ayırt etmesinin dilsel araçlarıdır: grup, kendi deneyimini adlandıracak kelimeler üretirken hangi bedenin düşük değerli, hangi erkekliğin sahici, hangi kadınlığın suçlayıcı, hangi kullanıcının içeride ya da dışarıda sayılacağını belirleyen bir anlam düzeni kurar. İncel forumlarında kullanılan sözlük, topluluğun kendi kendisini açıklama biçimiyle birlikte çalışır; kullanıcının kendisini truecel olarak konumlandırması, başkasının fakecel olarak dışlanması, Chad’in cinsel başarı figürü haline getirilmesi ya da currycel ve ricecel gibi türetmelerle etnik konumların cinsel hiyerarşiye yazılması, dilin ifade aracı olmanın ötesinde değer, statü, sahicilik ve topluluk içi meşruiyet düzeni kurduğunu gösterir. Incels.me forumuna ilişkin dilbilimsel analiz, kullanıcıların kendilerine özgü bir vernacular geliştirdiğini, kadınlara yönelik nefret söylemi, homofobi ve ırkçı ifadelerin belirgin dilsel örüntüler halinde izlenebildiğini, forum dilinin grup içi aidiyet ve dış grup düşmanlaştırması bakımından güçlü bir işlev

[191] Ksenija Bogetić, “Race and the Language of Incels: Figurative Neologisms in an Emerging English Cryptolect”, *English Today* 39/2 (Haziran 2023), 1-11.

taşıdığını ortaya koymaktadır.[192] incels.is üzerine yapılan kimlik inşası çalışması da kimlik terimlerinin kadınlar, erkekler ve diğer toplumsal gruplar etrafında yoğunlaştığını, fiziksel görünüş, cinsiyet ve ırksal hiyerarşilerin insan değerini belirleyen temel eksenler gibi çalıştığını göstermektedir.[193]

Maxxing anlatıları, incel jargonunun alt–kültürel değer rejimini ve karşı–kültürel gerilimini daha da görünür kılar. "Looksmaxxing", görünüşü iyileştirme yoluyla cinsel ve romantik değeri artırma çabasını; "gymmaxxing", beden disiplini, kas ve fiziksel performans üzerinden erkekliği yükseltme arzusunu; "heightcel" ve "wristcel" gibi etiketler ise bedensel ölçülerin romantik ve cinsel başarısızlığı belirleyen değişmez eşikler gibi kurgulanmasını ifade eder. Maxxing eki ilk bakışta kendini geliştirme, stratejik çaba ve performans artışı imkânına işaret eder; –cel ekli etiketler ise aynı kullanıcının bedensel, psikolojik, etnik veya sosyal dezavantajını kimliksel bir damgaya dönüştürür. İncel kültürünün iç gerilimi bu dilsel çift yönlülükte toplanır: kullanıcı bir yandan bedenini, görünüşünü, sosyal performansını ya da erkeklik sunumunu iyileştirmeye yönelir, diğer yandan sahip olduğu eksikliklerin cinsel değer düzeninde aşılması güç bir konum ürettiğine inanır. Maxxing dili bu açıdan stratejik erkeklik arayışına açılırken, –cel türetmeleri aynı arayışın bedensel kadercilikle sınırlandığı noktayı gösterir. Dış grup adlandırmaları ise kültürel sınır üretimini daha sert bir düzeye taşır. "Foid", "femoid", "roastie", "landwhale", "subhuman" gibi ifadeler, kadınları veya

[192] Sylvia Jaki vd., "Online Hatred of Women in the Incels.Me Forum: Linguistic Analysis and Automatic Detection", *Journal of Language Aggression and Conflict* 7/2 (25 Kasım 2019), 240-268.

[193] Michael Yoder vd., "Identity Construction in a Misogynist Incels Forum", *The 7th Workshop on Online Abuse and Harms (WOAH)*, ed. Yi-Ling Chung vd. (WOAH 2023, Toronto, Canada: Association for Computational Linguistics, 2023), 1-13.

belirli bedenleri aşağılayan hakaret kalıpları olarak kalmaz; onları bireysellik, ahlak, arzu, akıl ve insani değer alanından uzaklaştıran bir sınıflandırma düzenine yerleştirir. Bu kelimelerin şiddetle ve ahlaki dışlamayla ilişkisi dehümanizasyon ve radikalleşme eşiği bağlamında daha ayrıntılı açılacaktır; incel kültürünün iç dinamikleri açısından vurgulanması gereken nokta, söz konusu jargonun grup üyeleri için bir ayrışma işareti, ana akım dil için ise bir meydan okuma biçimi olarak çalışmasıdır. İncel kriptolekti, dış dünyanın kadınlık, erkeklik, cinsellik ve romantik başarı hakkındaki kavramlarını tersine çevirerek kendi gerçeklik ölçütlerini, düşman figürlerini, mağduriyet bilgisini ve sahicilik sınırlarını üretir.

Dinî ve yarı–dinî çağrışım taşıyan terimler, incel jargonunun sadece cinsel başarısızlık, bedensel hiyerarşi ve kadın karşıtı dışlama üretmediğini, kimi bağlamlarda kader, ahlak, saflık, günah, kutsal erkeklik, cemaat, dinî düzen ve normatif telafi gibi alanlara da açıldığını gösterir. “Godpill”, “religionmaxxing”, “muslimcel”, “christiancel”, “moralcel”, “trad” ve “volcel” gibi ifadeler, incel dilinin dinî göstergelerle temas ettiği eşikleri görünür kılar. Bu terimler aracılığıyla incel deneyimi bazen ilahî kader, bazen ahlaki üstünlük, bazen cemaat ve evlilik düzeni arayışı, bazen cinsel perhiz, bazen de dindar kadınlara veya dinî normatif çevrelere erişim stratejisi üzerinden yeniden anlamlandırılır. Araştırmanın korpus temelli yöntemi açısından jargonun önemi tam bu noktada belirginleşir: incel dili, incel kültürünü betimleyen bir sözlük malzemesi sunmakla kalmaz, anahtar kelime seçimi, korpus filtreleme, dinî jargon terimlerinin ayırt edilmesi ve söylemsel işlevlerin izlenmesi için kurucu bir yöntemsel eşik meydana getirir. İncel sözlüğü, kullanıcılara kendilerini anlatacak kelimeler verirken, başarısızlık, dışlanma, beden, arzu, kadınlık, erkeklik, etnisite, din ve sosyal statü hakkında neyin gerçek, neyin sahte, kimin içeride, kimin dışarıda, hangi acının sahici, hangi umudun aldatıcı sayılacağını düzenleyen bir yorum çerçevesi üretir. Jargonun bu çok katmanlı

işlevi çözümlenmeden incel kültürünün psikososyal, cinsel, epistemik, normatif ve radikalleşmeye açılan boyutları bütünlüklü biçimde kavranamaz.

2.5.2. Cinsel Değer Rejimi ve Stratejik Erkeklik

İncel kültüründe cinsel değer rejimi, romantik ve cinsel ilişkilerin duygu, yakınlık, karşılıklılık ya da kişisel tercih alanı olarak değil, ölçülebilir değerlerin, bedensel göstergelerin, statü işaretlerinin ve rekabetçi seçilme süreçlerinin belirlediği hiyerarşik bir piyasa düzeni olarak kavranmasına dayanır. Manosferik dilde sexual market value ya da SMV, bireyin romantik ve cinsel alandaki arzu edilebilirliğini ifade eden temel ölçüttür. SMV, incel ve redpill çevrelerinde çoğu zaman 1'den 10'a uzanan puanlama diliyle somutlaştırılır; "8/10" ya da "9/10" yüksek çekiciliği ve seçilebilirliği, "sub–5" ise cinsel pazarın alt basamaklarına yerleştirilen, kadınlar tarafından görünmez, değersiz veya romantik rekabetten baştan elenmiş sayılan erkek konumunu ifade eder. Sayısal puanlama burada sıradan bir görünüş değerlendirmesi gibi işlemez; yüz simetrisi, çene hattı, saç çizgisi, boy, kas oranı, ten rengi, etnik konum, gelir, statü, sosyal çevre ve özgüven gibi unsurları tek bir hiyerarşik değere bağlayan kültürel bir hesaplama biçimine dönüşür. Redpill ve incel dilinde sıkça kullanılan LMS, yani Look, Money, Status, bu hesaplamanın en temel şemasını oluşturur: görünüş cinsel çekiciliğin bedensel zemini, para kaynak sağlayabilme kapasitesi, statü ise sosyal arzulanabilirliğin ve başkaları tarafından seçilebilir görünmenin işareti olarak kodlanır. Redpill çizgide erkek, LMS bileşenlerini artırarak cinsel pazarda yükselme imkânına sahip görülürken, incel algısında "Look" çoğu zaman para ve statünün önüne geçer; yüz, boy, kemik yapısı ve etnik kodlama gibi değiştirilemez sayılan göstergeler romantik kaderi belirleyen asli eşikler haline gelir. Cinsel değer rejimi bu yönüyle incel öznenin kendisini "ilişki kurmakta zorlanan biri" olarak değil, sayısal olarak düşük değere sahip, görünüş puanında alt sıraya itilmiş ve cinsel rekabet alanından baştan dışlanmış bir erkek olarak kavramasına imkân verir. Manosferdeki cinsel pazar teorileri, erkek değerini görünüş, para ve statü

bileşenleriyle kurarken, incel konumunu özellikle düşük görünüş değeri ve biyolojik kader söylemiyle ilişkilendirir.[194]

Stratejik erkeklik, bu cinsel değer rejiminin erkek özneye sunduğu müdahale ve yükselme vaadini temsil eder. Pick–up artist kültürü, kadınlarla ilişki kurmayı doğal yakınlık veya karşılıklı bağ kurma süreci olarak kavramaz; romantik ve cinsel başarıyı öğrenilebilir teknikler, beden dili, konuşma akışı, mesajlaşma stratejisi, kontrollü ilgi, duygusal mesafe, özgüven gösterisi, statü performansı ve reddedilme karşısında yeni hamle geliştirme üzerinden kurulabilecek bir sonuç gibi düşünür. Kadına geç cevap vermek, kısa ve ölçülü mesaj yazmak, fazla ilgili görünmemek, konuşmayı yönlendirmek, sosyal baskınlık izlenimi üretmek, "oyunun kurallarını" öğrenmek ve ilişkiyi stratejik bir rekabet alanı gibi okumak, erkekliğin teknikle yönetilebilir ve geliştirilebilir bir performansa dönüştürülmesini sağlar. Mystery gibi figürlerin popülerleşmesi, kurslar, atölyeler, çevrimiçi tavsiye metinleri ve başarı vaatleri, kadınlarla ilişki kurma becerisini kişisel yatkınlıktan çıkarıp pazarlanabilir bir uzmanlık alanı haline getirir. Erkek, düşük SMV konumundan yükselmek için bedenine, giyimine, kas oranına, parasına, statüsüne, konuşma biçimine ve sosyal imajına yatırım yapan stratejik bir özneye dönüştürülür. PUA kültürünün cazibesi de burada yatar: romantik başarısızlık, doğru teknik, doğru özgüven, doğru beden sunumu ve doğru ilişki performansıyla aşılabilir bir eksiklik gibi kurulur. Ancak bu stratejik umut, başarısızlık deneyimiyle karşılaştığında öfke teknik yetersizlikten çıkarak kadınlara, feminizme, hipergamiye ve cinsel düzenin tamamına yönelmeye başlar. PUA'dan incel tepkisine uzanan çizgi, neoliberal öz–yatırım ve

[194] Maddalena Cannito - Raffaella Ferrero Camoletto, "The Rules of Attraction: An Empirical Critique of Pseudoscientific Theories about Sex in the Manosphere", *Sexes* 3/4 (29 Kasım 2022), 594, 602-605.

özgüven endüstrisinin kadınlarla ilişki kurma alanında beklenen karşılığı üretmediği yerde ağ bağlantılı mizojiniye bağlanan bir kırılma hattı üretir.[195]

İncel tepkisi, stratejik erkeklik vaadinin çöktüğü noktada belirginleşir. Redpill ve PUA çizgisi erkeğe hâlâ yükselme, değer artırma ve cinsel pazarda daha avantajlı konuma geçme ihtimali bırakırken, incel algısı bu ihtimali görünüş, genetik, boy, yüz yapısı, etnik kodlama ve kadınların değişmez seçiciliği üzerinden daraltır. PUAHate gibi platformların simgesel önemi de bu kırılmadan kaynaklanır: PUA tekniklerinden, erkeklik koçlarından ve tavlama stratejilerinden beklediği sonucu alamayan kullanıcılar, başarısızlığı teknik eksiklikle açıklamak yerine kadınların hipergamik doğasına, feminizmin erkekleri zayıflatan etkisine, Chad figürünün haksız üstünlüğüne ve ortalama ya da düşük değerli erkeklerin cinsel piyasadan dışlanmasına bağlar. Bu noktada SMV, geliştirilebilir bir performans göstergesi olmaktan çıkarak çıkışsız bir kader göstergesine dönüşür. Looksmaxxing, gymmaxxing, statü artırma veya para kazanma pratikleri çift yönlü anlam kazanır: bir yandan düşük cinsel değeri yükseltme girişimi olarak stratejik erkeklik mirasını sürdürür, diğer yandan "sub–5", "truecel" veya görünüş bakımından "genetik olarak elenmiş" sayılan kullanıcı için hiçbir iyileştirmenin temel hiyerarşiyi aşamayacağı fikrini güçlendirir. Erkeklik tipolojisinin alfa, beta ve incel kategorileriyle ayrıştırılması, cinsel değer düzeninin toplumsal şemasını kurar: alfa ya da Chad yüksek SMV'ye sahip, seçilen ve arzulanan erkeklik figürünü; beta ya da normie sınırlı sosyal erişime sahip ortalama erkekliği; incel ise görünüş, statü veya cinsel seçilebilirlik bakımından piyasanın

[195] Jack Bratich - Sarah Banet-Weiser, "From Pick-Up Artists to Incels: Con(Fidence) Games, Networked Misogyny, and the Failure of Neoliberalism" 13 (2019), 5003-5027.

altına itilmiş erkekliği temsil eder. Bu sınıflandırma, kadınların seçiciliği ve erkeklerin cinsel başarı düzeyleri etrafında kurulan heteroseksüel bir değer düzenine yaslanır.[196]

Cinsel değer rejiminin incel kültüründeki en güçlü boyutu, kendisini bilimsel gerçeklik diliyle destekleme eğilimidir. Hipergami, kadın eş seçimi, genetik kalite, fiziksel uygunluk, kısa ve uzun vadeli çiftleşme stratejileri, doğurganlık ve cinsel seçilim gibi kavramlar, manosferde sıklıkla akademik bağlamlarından koparılarak kadınların yüzeysel, seçici, manipülatif ve düşük değerli erkekleri dışlayan varlıklar olduğu sonucuna bağlanır. Evrimsel psikolojinin kadın eş seçimi üzerine geliştirdiği hipotezler, çevrimiçi anti–feminist alanlarda seçici biçimde alındığında, SMV ve LMS gibi şemalar sahte–bilimsel bir kesinlik kazanır. Erkek öznenin başarısızlığı kişisel tarihinin, sosyal becerilerinin veya belirli ilişki koşullarının ürünü olarak görülmez; biyolojik, cinsel ve ekonomik yasalarla açıklanan değişmez bir sıralama gibi sunulur. Kadınların "üst erkekleri" seçtiği, kısa vadeli cinsel ilişkilerde Chad'e, uzun vadeli güvence için beta erkeğe yöneldiği, düşük değerli erkekleri ise cinsel pazardan dışladığı iddiası, incel algısında hem kadınları suçlayan hem de erkeklerin kendi konumunu doğal bir yenilgi olarak sabitleyen güçlü bir açıklama düzeni üretir. Evrimsel psikoloji literatürünün manosferdeki kullanımı, kadın eş seçimine dair hipotezlerin dar, seçici ve mizojinik yorumlarla yeniden kurulduğunu gösterir.[197]

---

[196] Michael Vallerga - Eileen L. Zurbriggen, "Hegemonic Masculinities in the 'Manosphere': A Thematic Analysis of Beliefs about Men and Women on The Red Pill and Incel", *Analyses of Social Issues and Public Policy* 22/2 (2022), 602-625.

[197] Louis Bachaud - Sarah E. Johns, "Use and Misuse of Evolutionary Psychology in Online Manosphere Communities: The Case of Female Mating Strategies", *Evolutionary Human Sciences* 5/e28 (21 Ekim 2023), 1-15.

Cinsel değer rejimi, PUA ve redpill çizgisindeki "kendini geliştirerek yükselme" vaadi ile blackpill'in "değiştirilemez cinsel kader" fikri arasında kritik bir geçit oluşturur. Erkeklik önce puanlanabilir, artırılabilir ve optimize edilebilir bir değer gibi düşünülür; ardından puanın, bedenin, genetik mirasın ve kadın seçiciliğinin aşılmaz olduğu fikri içinde stratejik umut yerini kaderci mağduriyet bilgisine bırakır. Bu dönüşüm, incel kültüründe kişisel başarısızlığın nasıl sayısal değer kaybı, bedensel yetersizlik, cinsel piyasa dışlanması ve yapısal erkek mağduriyeti olarak kurulduğunu açıklar. Stratejik erkeklik anlatısı, erkeğe cinsel pazarda yükselme vaadi sunduğu ölçüde redpill'in iyimser tarafını taşır; bu vaadin çöktüğü yerde blackpill'in çıkışsızlık dili güç kazanır. Bir sonraki düzeyde hap metaforları, söz konusu geçişi kavramsallaştırır: bluepill ana akım yanılsamayı, redpill acı fakat yönetilebilir gerçekliği, blackpill ise değiştirilemez cinsel hiyerarşiyi ve mağduriyetin hakikat statüsüne taşınmasını temsil eder.

2.5.3. Pill Anlatıları

İncel ve manosfer kültüründe "pill" anlatıları, kullanıcıların toplumsal gerçekliği, erkeklik krizini, kadın–erkek ilişkilerini ve romantik/cinsel hiyerarşileri yorumlama biçimlerini düzenleyen temel metaforik yapılardan biridir. Aşırı sağcı, erkek üstünlükçü ve anti–feminist çevrimiçi alanlarda "hap almak", gerçek bir ilaca gönderme yapmaktan çok, kişinin belirli bir ideolojiye, davaya, dünya görüşüne veya hakikat iddiasına bağlanma düzeyini ifade eden kodlanmış bir aidiyet göstergesi olarak çalışır. Dijitalleşmeyle birlikte aşırılıkçı ve karşı–kültürel hareketlerin önemli bir kısmı çevrimiçi platformlarda örgütlendiği için, ideolojik bağlılığı hızlı, yoğun ve içeriden anlaşılabilir biçimde aktaracak kısaltmalara, metaforlara ve grup içi kodlara duyulan ihtiyaç artmıştır. Stenografi, 19. yüzyılın başlarında Isaac Pitman tarafından mahkeme duruşmalarında, yazının konuşmadan daha yavaş ve zahmetli biçimde tutanaklara aktarılması sorununu çözmek için geliştirilen, konuşmayı hız açısından yazıya uyumlama uygulaması olarak

tanımlanır.[198] Zaman içinde marjinalleşmiş grupların hâkim kültüre ve iktidar söylemine karşı geliştirdikleri muhalif ifade biçimlerinde, özellikle siyahi yazarlar ve aktivistler tarafından kod ve şifre niteliği taşıyan anlatı düzenleriyle ilişkilendirilmiştir.[199] Güncel dijital platformlarda ise stenografik mantık, mesajın mahiyetini deneyimsiz kullanıcıdan gizleyen, grup içi anlaşılabilirliği güçlendiren ve ideolojik aidiyeti dilsel işaretler yoluyla görünür kılan bir kodlama biçimine dönüşür.[200] Manosferdeki pill anlatıları da bu dijital kodlama mantığı içinde işler: blue pill, red pill, black pill ve diğer pill varyantları, uzun ideolojik açıklamaları tek kelimelik birer konum işaretine sıkıştırır, kullanıcının hangi "gerçekliği" gördüğünü, hangi yanılsamayı reddettiğini ve hangi topluluk diline dâhil olduğunu gösterir. Çevrimiçi aşırılıkçı kültürlerde hap metaforlarının ideolojik bağlılığı, radikalleşme aşamasını ve grup içi konumlanmayı gösteren kısaltmalar olarak kullanılması, bu anlatıların sıradan internet mizahı ya da rastgele argo ifadelerden ayrıldığını ortaya koyar.[201] Manosfer özelinde red pill, erkeklerin kadınlar, feminizm ve cinsel pazar hakkındaki ana akım kabulleri reddederek "gerçeği gördükleri" iddiasını taşırken, blackpill bu iddiayı daha karamsar bir düzeye çekerek biyolojik kader, görünüş

[198] Francis Jesmar P. Montalbo - Davood Pour Yousefian Barfeh, "Classification of Stenography using Convolutional Neural Networks and Canny Edge Detection Algorithm", *2019 International Conference on Computational Intelligence and Knowledge Economy (ICCIKE)*, 2019, 305.

[199] Eurie Dahn, "Stenographic Authorship: Pauline E. Hopkins and Literary Infrastructures", *College Literature* 51/4 (2024), 445-475.

[200] Pushpa B, "Efficient Method of Audio Stenography with GUI", *Interantional Journal of Scientıfic Research in Engineerıng and Management* 06/04 (13 Nisan 2022).

[201] "The Extremist Medicine Cabinet: A Guide to Online 'Pills' | ADL" (11 Haziran 2019).

hiyerarşisi ve romantik/cinsel çıkışsızlık fikrine bağlar.[202] Bu nedenle hap metaforları, çevrimiçi erkeklik kültürlerinde bir yandan aidiyet ve kavramsal hız sağlar, diğer yandan ideolojik ilerlemeyi, öfke yoğunluğunu ve karşı–kültürel ayrışmayı belirleyen sembolik eşikler üretir.

Pill anlatılarının kültürel arka planı yalnız çevrimiçi forumlarda üretilmiş dar bir jargon alanından beslenmez; milenyum sinemasında erkeklik kaybı, yabancılaşma, metalaşma, sistem karşıtlığı ve "uyanış" temalarını işleyen anlatılar da bu metaforik evrenin hazırlanmasında belirleyici rol oynar. *American Beauty*, *Dark City* ve *Fight Club* gibi filmler, modern sosyoekonomik yapıların erkeklik üzerindeki aşındırıcı etkilerini, post–endüstriyel kapitalizm içinde erkek öznenin nesneleşmesini, otomatikleşmiş gündelik yaşamdan sıyrılma arzusunu ve "gerçek" kimliğe dönüş arayışını dramatize eder. Fight Club filminde Tyler Durden tarafından çeteye yönelik olarak sarf edilen "You are not special. You are not a beautiful or unique snowflake. You are the same decaying organic matter as everything else (Sen özel değilsin. Sen güzel veya eşsiz bir kar tanesi değilsin. Sen de diğer her şey gibi çürüyen, organik bir maddeden ibaretsin)" şeklindeki replik gerek genel olarak manosferde gerekse de incel literatürü ve söyleminde "reddedildiğinde kırılgan hale gelen erkekler için" ve "kendisini son derece üstün meziyetlere sahip ve erkekleri ikincil gören kadınlara yönelik, onları eleştirmek üzere" kullanılmaktadır. Özellikle snowflake kavramının manosferde "aşırı hassas ve alıngan" anlamlarına karşılık gelen bir hakaret ifadesi olarak kullanılması ve esasen cinsiyet kimliği gey olan bir yazar tarafından kaleme alınan erkeklik eleştirisi olması itibariyle anti–feminist damarı güçlendirerek şiddeti yücelten sistem karşıtı bir söylem olarak işlev

[202] Matteo Botto - Lucas Gottzén, "Swallowing and Spitting Out the Red Pill: Young Men, Vulnerability, and Radicalization Pathways in the Manosphere", *Journal of Gender Studies* 33/5 (03 Temmuz 2024), 596-608.

görmesi dikkat çekicidir.[203] Bu sinemasal ve popüler kültürel zemin, hap metaforlarının manosfer içinde neden bu kadar güçlü bir açıklama aracına dönüştüğünü gösterir: erkek özneye, içinde yaşadığı dünyanın sahte, manipülatif veya kadınlar/feminizm lehine kurulmuş bir düzen olduğu, "uyanış" yoluyla bu düzenin ardındaki gerçekliğin görülebileceği ve bu gerçekliği görenlerin artık eski romantik, toplumsal veya politik kabullere dönemeyeceği anlatılır. Millennial sinemada erkek karakterlerin manipüle edilmiş, otomatikleşmiş yaşamlarından "gerçek" kimliklerine dönüş imkânını sorgulayan epifani anlatıları, bu çevrimiçi uyanış dilinin kültürel öncüllerini oluşturur.[204] The Matrix ise söz konusu metaforik alanı en açık biçimde yoğunlaştırır: mavi hap, konforlu yanılsama içinde kalmayı; kırmızı hap, sert, rahatsız edici ve dönüştürücü hakikatle

[203] Örneğin Fight Club filminde Tyler Durden tarafından çeteye yönelik olarak sarf edilen "You are not special. You are not a beautiful or unique *snowflake*. You are the same decaying organic matter as everything else (Sen özel değilsin. Sen güzel veya eşsiz bir kar tanesi değilsin. Sen de diğer her şey gibi çürüyen, organik bir maddeden ibaretsin)" şeklindeki replik gerek genel olarak manosferde gerekse de incel literatü ve söyleminde "reddedildiğinde kırılgan hale gelen erkekler için" ve "kendisini son derece üstün meziyetlere sahip ve erkekleri ikincil gören kadınlara yönelik, onları eleştirmek üzere" kullanmaktadır. Özellikle *snowflake* kavramının manosferde "aşırı hassas ve alıngan" anlamlarına karşılık gelen bir hakaret ifadesi olarak kullanıldığı ve esasen cinsiyet kimliği gey olan bir yazar tarafından kaleme alınan erkeklik eleştirisi olması itibariyle anti-feminist damarı güçlendirerek şiddeti yücelten sistem karşıtı bir söylem olarak işlev görmektedir. Bk. ExpertAccident, "Snowflake", Reddit Post, *r/CuratedTumblr*, 24 Mayıs 2021.

[204] Daniel Tripp, "'Wake Up!': Narratives of Masculine Epiphany in Millennial Cinema", *Quarterly Review of Film and Video* 22/2 (09 Mart 2005), 181-188.

yüzleşmeyi temsil eder. Manosfer bu ayrımı kadın–erkek ilişkileri, cinsel pazar, feminizm, erkek mağduriyeti ve toplumsal düzen hakkında kendi karşı–hakikat iddialarına uyarlamış, hap metaforlarını çevrimiçi erkeklik kültüründe epistemik bir geçiş dili haline getirmiştir. Popüler kültürün manosferik uyanış anlatılarına sağladığı bu imgesel zemin, red pill'in bir film referansından çıkıp ideolojik bağlılık, mağduriyet bilgisi ve karşı–kültürel konumlanma aracına dönüşmesini açıklar.[205] Böylece pill anlatıları, manosferdeki cinsel değer rejiminin ölçüm ve rekabet diliyle sınırlı bırakmayıp; bu rejimin, kimin kandırılmış, kimin uyanmış, kimin gerçekliği görmüş ve kimin hâlâ yanılsama içinde yaşadığına karar veren bir hakikat rejimine dönüştürdüğünü de çerçevelemektedir.

2.5.3.1. Blue Pill – Mavi Hap Felsefesi

Manosfer içinde erkekliğin epifani, uyanış ve gerçeklikle yüzleşme anlatılarını besleyen popüler kültürel kaynaklar arasında en güçlü temsil, 1999 yapımı *The Matrix* filmindeki mavi hap/kırmızı hap ayrımıdır. Filmde Neo'ya sunulan iki seçenek, iki ayrı gerçeklik rejimini sembolize eder: mavi hap, öznenin konforlu yanılsama içinde kalarak kendisine sunulan dünyayı sorgulamadan sürdürmesini; kırmızı hap ise bu yanılsamanın dışına çıkarak rahatsız edici, sert ve geri dönüşsüz bir gerçeklikle yüzleşmesini ifade eder. Manosferde bu metafor, kadın–erkek ilişkileri, romantik bağlılık, feminizm, cinsel pazar ve erkek mağduriyeti hakkındaki iddiaların merkezine yerleştirilir. Blue pill, erkeğin ana akım romantik ideallere, eşitlikçi ilişki kabullerine, sevginin karşılıksız ve içsel değere

[205] Brian Reedy, "Making and Taking the Red Pill: Deconstructing the Key Manosphere Narrative Tool and Using It to Decode Popular Culture", (2024); Elspeth S. Van Veeren vd., "Taking the Red Pill: Conspiracy Theories, Gender, and the 'elusive epistemologies' of the Manosphere", *International Feminist Journal of Politics* 28/2 (27 Nisan 2026), 437-470.

dayalı olduğu fikrine, kadınların partner seçimlerinin ahlaki veya duygusal saiklerle belirlendiği inancına ve modern toplumsal cinsiyet düzeninin erkekler açısından adil işlediği varsayımına bağlı kalması anlamına gelir. Red pill çevrelerinde blue–pilled erkek, kendi aleyhine çalışan ilişki normlarını fark edemeyen, romantik idealleştirmeyi gerçeklik sanan, kadınların seçiciliğini ve cinsel pazar hiyerarşisini görmezden gelen, sevgi ve sadakat beklentisiyle stratejik erkeklik kapasitesini zayıflatan kandırılmış erkek figürü olarak kurulur. Red pill söylemi, bu figürü küçümserken aynı anda kendi epistemik üstünlüğünü üretir: mavi hap, yanılsama, yumuşaklık ve duygusal saflıkla; kırmızı hap ise sertlik, açıklık, strateji ve gerçekçilikle ilişkilendirilir. The Red Pill forumuna ilişkin nitel analizler, bu çevrelerde erkeklerin baştan çıkarma becerilerini geliştirmek için evrimsel psikoloji, ekonomi ve neoliberal öz–yatırım söylemlerini kullandığını, ana akım romantik anlatıların ise erkekleri cinsel pazarda dezavantajlı kılan yanılsamalar gibi değerlendirildiğini göstermektedir.[206] Red pill'i genç erkeklerin kırılganlık, aidiyet arayışı ve radikalleşme güzergâhları içinde ele alan güncel çalışmalar da bu metaforun yalnız bir film referansı olmaktan çıkarak, kişinin hangi gerçekliği gördüğünü ve hangi topluluk diline dâhil olduğunu belirleyen bir kimlik eşiğine dönüştüğünü ortaya koymaktadır.[207]

Blue pill anlatısının manosferdeki işlevi, özellikle oneitis kavramı üzerinden daha somut hale gelir. Oneitis, bir kadına veya tek bir romantik ihtimale saplantılı biçimde bağlanma, onu benzersizleştirme, kendi duygusal enerjisini o kişiye yatırma ve alternatif ilişkisel imkânları görememe hali olarak ele alınır. Red pill mantığında oneitis, erkeğin romantik idealler tarafından zayıflatıldığı, kendi değerini kadın onayına bağladığı ve

[206] Shawn P. Van Valkenburgh, "Digesting the Red Pill: Masculinity and Neoliberalism in the Manosphere", *Men and Masculinities* 24/1 (01 Nisan 2021), 84-103.

[207] Botto - Gottzén, "Swallowing and Spitting Out the Red Pill".

cinsel pazarın stratejik gerçekliğini kavrayamadığı bir blue pill belirtisidir. Bu nedenle blue–pilled erkek, kadınla kurduğu ilişkiyi karşılıklılık, sadakat, sevgi ve duygusal bağlılık üzerinden anlamlandırırken, red pill çevreleri bu bağlılığı erkek açısından riskli bir bağımlılık, statü kaybı ve stratejik zayıflık olarak okur. Oneitis kavramı, Red Pill öğretisinde erkekleri dezavantajlı bir duruma sürükleyen "bir kişiye/kadına kendini saplantılı bir şekilde kaptırmak" haliyle ilişkilendirilir ve bu saplantı, yanlış yola saplanmış ve kandırılmış blue–pilled erkek konumunun temel göstergelerinden biri sayılır.[208] Bu çerçevede blue pill, manosferde yalnız "gerçeği bilmemek" anlamına gelmez; erkek öznenin duygusal bağa fazla değer vermesi, romantik idealleri stratejik hesaplamadan üstün tutması, kadınların seçiciliğini masumlaştırması ve kendi cinsel değerini artıracak rekabetçi pratiklerden uzaklaşması anlamına da gelir. Dolayısıyla blue pill anlatısı, red pill'in kendi iddiasını kurabilmesi için gerekli karşıt figürü üretir: mavi haplı erkek kandırılmış, duygusal olarak bağımlı ve rekabetçi cinsel düzeni göremeyen öznedir; kırmızı haplı erkek ise bu yanılsamadan çıktığını, kadın–erkek ilişkilerinin piyasa, değer, statü ve güç ilişkileriyle belirlendiğini kavradığını ileri sürer. Blue pill'in bu karşıt konumu, bir sonraki alt başlıkta red pill'in neden yalnız bir "uyanış" metaforu olarak kalmadığını, erkeklik, öz–yatırım, cinsel strateji ve anti–feminist mağduriyet bilgisiyle birleşen daha geniş bir hakikat rejimine dönüştüğünü anlamak için hazırlayıcı bir zemin sunar.

2.5.3.2. Red–Pill – Kırmızı Hap Felsefesi

Kırmızı hap anlatısı, manosferdeki erkeklik krizini, cinsel değer rejimini ve anti–feminist mağduriyet bilgisini birbirine bağlayan en merkezi metaforik yapılardan biridir. Kavram, erkek hareketinden bağımsız biçimde, öncelikle aşırı sağcı ve anti–demokratik çevrelerde

[208] Atilla Akalın, "Red Pill Hareketi ile Woke Kültürü Arasında Bir Köprü Olarak 'Oneitis' Kavramı", *Kültür ve İletişim* 27/53 (25 Mart 2024), 11-12.

liberal gerçeklik algısından kurtulmayı temsil eden bir uyanış metaforu olarak dolaşıma girmiş, Curtis Yarvin'in Mencius Moldbug adıyla bilinen demokrasi karşıtı blogger kimliği üzerinden 2000'lerin sonunda popülerlik kazanmıştır.[209] "–pilled" ekinin "haplanmış" ya da belirli bir gerçeklik görüşüne başlatılmış olma anlamı kazanması, kavramı sıradan bir popüler kültür referansından çıkarıp ideolojik konum bildiricisine dönüştürmüştür. 2016 ABD başkanlık seçimleri sırasında Donald Trump destekçileri arasında red pill söyleminin "toplumun genel kabul ettiği gerçeklere aykırı ortak inançlar dizisine başlatma" anlamı kazanması, kavramın çevrimiçi aşırı sağ kültür ile ana akım politik dolaşım arasındaki geçişkenliğini daha görünür hale getirmiştir.[210] Trump'ın Hillary Clinton'ı Davut Yıldızı yanında gösteren ve "Gelmiş Geçmiş En Yoz Aday!" başlığını taşıyan paylaşımının fringe bir web sitesinden geldiğine dair tartışma, beyaz üstünlükçü söylemlerle bilinen David Duke'ün "Bay Trump'ın Amerikan halkına bazı 'Kırmızı Haplar' verdiğini görmek güzel!" şeklindeki karşılığıyla birlikte, red pill metaforunun politik aşırılık, komplo dili ve anti–liberal uyanış iddialarıyla nasıl birleştiğini göstermiştir.[211] Kavramın manosferde bugünkü anlam evrenine yerleşmesi ise Trump'ın neoliberal alfa erkek imajı, anti–feminist duruşu, agresif söylemleri, self–made milyarder anlatısı ve dominant erkeklik performansıyla red pill değerleri arasında kurulan

[209] "Red pill and blue pill | Meaning, Symbolism, & The Matrix | Britannica" (Erişim 13 Ocak 2025).

[210] "Red pill and blue pill | Meaning, Symbolism, & The Matrix | Britannica".

[211] Matt Flegenheimer - Maggie Haberman, "Donald Trump's Star of David Tweet Came From a Fringe Website, a Report Says", *The New York Times* (04 Temmuz 2016).

bağ üzerinden gerçekleşmiştir.[212] Güncel manosfer çalışmalarında da erkek üstünlükçü çevrimiçi toplulukların kadınlar ve feminizm tarafından mağdur edildikleri iddiasında ortaklaştığı, fakat bu mağduriyeti farklı ideolojik ve pratik yönelimlerle işlediği gösterilir; The Red Pill çevreleri bu genel mağduriyet anlatısını kadınlara ve feminizme karşı bireysel güçlenme, cinsel strateji ve erkeklik performansı programına bağlayan özel bir hat üretir.[213]

Erkeklikler bağlamında red pill, mavi hap anlatısına karşı konumlanan bir kurallar ve uyanış dizgesi olarak işler. Redpilling, erkeklerin mutsuzluğunun, romantik başarısızlığının ve cinsel dışlanmasının kadınların, feministlerin ve modern toplumsal cinsiyet düzeninin sonucu olduğunu benimsemek anlamına gelir. Red Pill anlatısını benimsemenin ilk adımı, kişinin erkek haklarını sınırlamak üzere feministler tarafından kurulduğu varsayılan bir hakikat rejimi içinde yaşadığını fark etmesi ve buna karşı mücadele etmesi gerektiğini kabul etmesidir.[214] Bu nedenle red pill, sadece kadın–erkek ilişkilerine dair yeni bir kanaat üretmez; erkek özneye, daha önce kandırılmış, sömürülmüş ve duygusal olarak zayıflatılmış olduğu hissini veren bir karşı–hakikat düzeni sağlar. Protest kimlikli ve dışlayıcı manosfer grupları, red pill anlatısını pratikleştirerek dünyayı kendi çıkarları yönünde manipüle etmeyi meşru bir strateji gibi görebilir. [215] Red Pill hareketi, modern feminist ideolojinin erkekleri ikincil cins konumuna ittiğini, erkeklerin ekonomik ve cinsel kaynaklarının kadınlar tarafından

[212] Pierce Alexander Dignam - Deana A. Rohlinger, "Misogynistic Men Online: How the Red Pill Helped Elect Trump", *Signs: Journal of Women in Culture and Society* 44/3 (Mart 2019), 603-606.

[213] James, "Take the Red Pill, Blame Feminism", 525, 526.

[214] Ging, "Alphas, Betas, and Incels", 640.

[215] Lindsay, "Swallowing the Black Pill", 01 Mart 2022.

sömürüldüğünü ve bu sömürünün romantik eşitlik, sevgi, hak ve özgürlük söylemleriyle gizlendiğini ileri sürer. Evrimsel psikoloji ve ekonomi teorileri, bu anlatıda erkeklerin cinsel stratejilerini güçlendirmek, kadınların tercih davranışlarını açıklamak ve erkeklerin kadınlar karşısında yeniden üstünlük kurmasını gerekçelendirmek için kullanılır. The Red Pill topluluğunun kendisini "sexual strategy" tartışmalarına ayrılmış bir alan olarak kurması ve bu stratejiyi evrimsel psikoloji ile ekonomik piyasa mantığına bağlaması, red pill'in erkeklik krizini sadece duygusal bir yakınma olarak bırakmadığını, onu erkek öznenin cinsel pazarda daha etkin hareket etmesini sağlayacak bir bilgi programına dönüştürdüğünü gösterir.[216] Manosferde bilimsel bilgi görünümündeki istatistiklerin, çalışmaların, haberlerin ve popüler kültür örneklerinin kadın karşıtı iddiaları desteklemek üzere seçici biçimde kullanılması da bu hakikat düzenini güçlendirir; "evidence–based misogyny" olarak adlandırılan bu strateji, kadın düşmanı iddialara sahte bir otorite hissi verir ve ana akım toplumsal cinsiyet bilgisinin karşısına alternatif bir erkeklik bilgisi koyar.[217]

Red Pill anlatısının temel önermelerinden biri, kadınların doğaları gereği hipergamik olduğu, statü ve kaynak bakımından daha avantajlı erkeklere yöneldiği ve bu nedenle ortalama erkeklerin ilişki piyasasında göz ardı edilerek mağdur edildiğidir. Bu çerçevede alfa ve beta erkek ayrımı, kadınların hipergamik doğası karşısında erkeklerin de metalaştırıldığı bir cinsel pazar düzeni üretir; anlatı kadınları ekonomik ve cinsel olarak meta haline getirirken, erkekleri de değer, güç, statü ve tercih edilebilirlik bakımından sürekli rekabet eden pazar aktörlerine dönüştürür. Erkekler için "acı gerçeklerin reçetesi" artı değer ve meta çıktısı mantığıyla kavranır; duygusal bağ,

[216] Van Valkenburgh, "Digesting the Red Pill", 01 Nisan 2021, 85, 89-90.

[217] Ann-Kathrin Rothermel, "The Role of Evidence-Based Misogyny in Antifeminist Online Communities of the 'Manosphere'", *Big Data & Society* 10/1 (01 Ocak 2023), 1.

kırılganlık ve romantik teslimiyet yerine stoacı denetim, kontrolcü maskülenlik ve güçlü erkeklik ideali öne çıkar.[218] Bu anlatının yerel dijital dolaşımında yer alan şu ifade, red pill'in erkek özneyi sevgi, değer, güç, statü ve mücadele ekseninde nasıl yeniden kurduğunu açık biçimde gösterir:

> *"Kırmızı hap, hayatı tüm gerçekliğiyle ele alır ve gerçekler acıdır! Nedir bu gerçekler? Bu gerçek, aileniz dışında hiç kimsenin sizi gerçekten siz olduğunuz için sevmeyecek olması gerçeği. Aslında bütün ilişkilerin bir çıkar ilişkisi olması. Eğer güçlü değilsen, statün yoksa, korkaksan, zayıfsan hor görülürsün. Erkek olarak mücadele etmediğin, bir değer yaratmadığın sürece kimse tarafından sevilmezsin, farkedilmezsin ve kimse sana elini uzatmaz*".[219]

Bu alıntı, red pill'in romantik ilişkileri çıkar, statü, güç ve performans düzeni içinde okuduğunu, sevgi ve kabul arzusunu ise erkek için riskli bir zayıflık alanı olarak konumlandırdığını göstermektedir. Kadınların makyavelist doğaları gereği erkeklerin duygusal zayıflıklarına tanıklık ettiklerinde onları tercih etmeyecekleri ve bu tür erkeklerin kadınlar gözünde saygınlık kazanamayacağı fikri, red pill'in duygusal açıklığı erkeklik kaybı olarak kodlayan yönünü güçlendirir. Bu nedenle Red Pill anlatısı erkeğe maskülen liderlik nitelikleri geliştirmeyi, alfa erkek olmayı, spor yapmayı, gelir düzeyini yükseltmeyi, sosyoekonomik koşullarını iyileştirmeyi, görünüşüne özen göstermeyi ve özgüvenini artırmayı önerir.[220] Bu reçete, erkek özneye hem cinsel pazarda tercih edilebilir hale gelme hem de kendi hayatı üzerinde kontrol kurma vaadi sunar.

---

[218] Shawn P. Van Valkenburgh, "Digesting the Red Pill: Masculinity and Neoliberalism in the Manosphere", *Men and Masculinities* 24/1 (01 Nisan 2021), 89-90.

[219] "Kırmızı Hap Nedir? Kırmızı Hap Felsefesi Nedir?", *Kırmızı Hap* (Erişim 13 Ocak 2025).

[220] Van Valkenburgh, "Digesting the Red Pill", 01 Nisan 2021, 89.

Red pill'in incel kültürü açısından önemi, onun blackpill'e geçmeden önce hâlâ stratejiye, öz–yatırıma ve dönüşüm ihtimaline alan açan bir eşik olmasıdır. Aşırı sağ ve manosfer çevrelerinde kırmızı hap, sadece bir farkındalık metaforu olarak kalmaz; çoğu zaman eylem çağrısı, politik mobilizasyon ve erkeklik performansını yeniden düzenleme aracı olarak işler. Beyaz üstünlükçü politikayı benimseyenler için red pill, siyasi aktivizme ve beyaz karşıtı sayılan bir sistemle mücadeleye çağrı üretebilirken, inceller açısından kadınları elde eden erkeklerin yüzde yirmilik üst grubuna yaklaşmak için daha çekici olmaya çalışma anlamı taşır. Bu yönüyle red pill, blackpill'e kıyasla daha iyimserdir: dünya adil değildir, kadınların seçiciliği erkeklerin aleyhine işlemektedir ve feminizm erkekleri ikincilleştirmiştir; buna rağmen beden, statü, gelir, görünüş, özgüven ve cinsel strateji üzerinde çalışarak aşılabilecek engeller bulunduğu varsayılır.[221] The Red Pill çevreleriyle PUA alanlarının bireysel öz–güçlendirme ve kendini geliştirme çözümlerine yönelmesi, mağduriyet anlatısını tamamen kaderciliğe kapatmaz; erkek özneye, doğru stratejiyle alfa konumuna yaklaşabileceği ve cinsel pazarda daha avantajlı hale gelebileceği fikrini verir. Buna karşılık incel yorumda aynı biyolojik özcülük, erkekler arası değişmez hiyerarşiye ve genetik kaderciliğe doğru kayarak daha karanlık bir mağduriyet bilgisi üretir.[222] Bu nedenle red pill, cinsel değer rejimi ile blackpill arasındaki kritik ara duraktır: cinsel pazarın acı gerçeklerini gördüğünü iddia eder, fakat hâlâ stratejik erkeklik, öz–yatırım ve güçlenme yoluyla yükselme ihtimalini korur. Bu ihtimalin kapanmasıyla blackpill, red pill'in "acı ama yönetilebilir gerçeklik" iddiasını "değiştirilemez cinsel kader" ve çıkışsız mağduriyet epistemolojisine dönüştürür.

[221] "The Extremist Medicine Cabinet" (11 Haziran 2019).

[222] James, "Take the Red Pill, Blame Feminism", 528.

2.5.3.3. Black Pill – Kara Hap Felsefesi/İdeolojisi

Blackpill, incel kültüründe hap anlatıları içinde en merkezi ve en belirleyici konuma sahiptir; zira blue pill ana akım romantik yanılsamayı, red pill stratejik erkeklik ve cinsel pazarda yükselme ihtimalini temsil ederken, blackpill bu ihtimali büyük ölçüde kapatan, romantik ve cinsel başarının biyolojik determinizm, görünüş hiyerarşisi, cinsel pazar mantığı, kadın seçiciliği ve değiştirilemez toplumsal sıralamalar tarafından belirlendiğini savunan karamsar bir bilgi rejimi üretir. Cinsel ve romantik başarı, bu düzlemde ahlaki nitelik, kişisel emek, duygusal olgunluk veya sosyal beceriyle ilişkilendirilmez; fiziksel görünüş, boy, yüz yapısı, kemik yapısı, statü, ırksal kodlama ve kadınların hipergamik seçiciliği olarak kodlanan faktörler belirleyici kabul edilir. Green vd.'nin "black pill pipeline" olarak adlandırdığı süreç, incel alt–kültürüne dâhil olan bireylerin ortak dışlanma deneyimi üzerinden giderek daha radikal "pill" konumlarına yöneldiğini ve blackpill'in bu güzergâhta hem konum belirleyen hem de şiddet onayına kadar ilerleyebilen bir aşırılaşma hattı ürettiğini göstermektedir.[223] Güncel sistematik derlemeler de incel olgusunun anti–feminist ve mizojinik ideoloji, radikalleşme, şiddet riski, ruh sağlığı, yalnızlık ve çevrimiçi topluluklaşma eksenlerinde yoğunlaştığını; blackpill'in bu alanların kesişiminde kaderci ve çıkışsız bir açıklama düzeni kurduğunu göstermektedir.[224] Bu nedenle blackpill, incel öznesine kendi yoksunluğunu kişisel başarısızlık olarak açıklamak yerine, baştan kurulmuş ve değiştirilemez bir hiyerarşik düzenin sonucu gibi yorumlama imkânı verir. Red pill'in hipergami, cinsel pazar ve stratejik öz–yatırım üzerinden kurduğu "yükselme" ihtimali, blackpill içinde görünüş, genetik ve kadın seçiciliği tarafından iptal edilir; bu yönüyle blackpill, incel kültüründe

[223] R. Green vd., "The Black pill pipeline: A process-tracing analysis of the Incel's continuum of violent radicalization", *Sexualities*, (2023).

[224] Aiolfi vd., "The Incel Phenomenon", 26264.

mağduriyetin salt duygusal bir yakınma olmaktan çıkıp hakikat statüsü kazandığı epistemolojik eşiği oluşturur.

Siyah hapla haplanmış incel özne, deneyimlediği sosyal kimlik kaybını ve dışlanma hissini çoğu zaman sosyal izolasyon yoluyla yönetmeye çalışır; toplum tarafından "sub–human" yani alt–insan olarak görüldüğüne dair inanç, onu çevrimiçi manosfer topluluklarında kendisini ifade etmeye yöneltir.[225] Bu konum, romantik ve cinsel erişimsizliği yalnız ilişki kuramama sorunu olarak değil, insanî değer, sosyal görünürlük ve erkeklik statüsü kaybı olarak yaşatır. Kadınlarla kurulamayan cinsel veya romantik ilişkiler, kadınlara düşmanlık, kadınları nesneleştirme ve başarısızlığın kaynağını kadınların ahlaksızlığına, yüzeyselliğine veya seçiciliğine bağlama eğilimiyle birleşir.[226] Durkheimcı anomie kavramı bu noktada açıklayıcı hale gelir: sosyal bağların zayıflaması, normatif bütünlüğün çözülmesi, toplulukla aidiyet ilişkisi kurulamaması ve romantik tanınma imkânının kapanması, incel öznenin kendisini toplumsal hayat içinde yaşarken sembolik olarak ölü hissetmesine neden olur. Puhrmann ve Schlaerth'in "perceived social death" kavramıyla ele aldığı bu durum, blackpill içinde yalnız bir metafor değildir; depresyon, öz–şiddet, intihar düşüncesi, sosyal izolasyon ve şiddet eğilimiyle kesişen daha geniş bir kırılma alanına işaret eder.[227] İncellerle yürütülen geniş ölçekli güncel araştırmada katılımcıların yüksek düzeyde mağduriyet, öfke ve mizojini algısı taşıdığı, beşte birinin son iki hafta içinde her gün intihar düşündüğü, zarar verme eğilimini öngören bileşenlerin ise öfkeli ruminasyon, intikam planlama, yer değiştirmiş

[225] Aaron Puhrmann - Christian A. I. Schlaerth, "Taking the 'Black Pill': Anomie, Perceived Social Death, and the Incel Phenomenon Online", *Deviant Behavior* 45/5 (03 Mayıs 2024), 774-775.

[226] Puhrmann - Schlaerth, "Taking the 'Black Pill'", 774.

[227] Puhrmann - Schlaerth, "Taking the 'Black Pill'", 781.

saldırganlık, düşmanca cinsiyetçilik, tecavüz mitlerini kabul ve şiddeti gerekçelendirme gibi göstergelerden oluştuğu belirtilmektedir.[228] Blackpill'in bu psikososyal arka planla ilişkisi, ideolojinin yalnız kadın karşıtı bir dünya görüşü üretmesinde değil, dışlanmayı kalıcı, sosyal ölümü ise doğal ve kaçınılmaz bir sonuç gibi kurmasında yoğunlaşır. Feminizm, bu anlatıda kadınların sosyal kimlik ve statülerini yükselterek erkekleri ikincil konuma düşüren, kadınların cinsel özgürlüklerini artıran ve erkeklerin romantik/cinsel erişim imkânını daraltan tarihsel güç olarak temsil edilir.[229] Hipergami döngüsünün dışında bırakıldığını düşünen erkekler, kadınlar tarafından reddedilmiş ve sosyal ölüme terk edilmiş sub–human'lar olarak kendilerini konumlandırırken, kadınları toplumsal yapının suçluları haline getirme eğilimindedir.[230]

Blackpill'in en sert ideolojik iddiası, insan ilişkilerinin üç katmanlı ve geçilemez bir cinsel hiyerarşi içinde işlediği kabulüdür. Bu hiyerarşinin zirvesinde kadınlar tarafından arzulanan alfa erkekler, yani Chad figürü yer alır; orta katmanda sosyal ve romantik hayata sınırlı ölçüde katılabilen normie/beta erkekler bulunur; en altta ise fiziksel açıdan itici, genetik olarak düşük değerli, romantik rekabetten elenmiş ve kadınlar tarafından arzu edilmeyen incel özne konumlandırılır. Bu dikey tasnif, kişileri sadece romantik başarı düzeylerine göre ayırmaz; insan değerini görünüş, boy, kaslılık, ırk, kişilik, yeti, sağlık, nörotip ve sosyoekonomik konum gibi ölçütlerle ilişkilendiren katı bir varlık düzeni üretir. Baele vd.'nin 2018 Toronto saldırısı bağlamında analiz ettiği şiddet dünya

---

[228] Joe Whittaker vd., *Predicting Harm Among Incels (Involuntary Celibates): The Roles of Mental Health, Ideological Belief and Social Networking*, UK Government Report (Commision for Countering Extremism, 2024) (Commision for Countering Extremism, Zotero), 3, 34.

[229] Lindsay, "Swallowing the Black Pill", 217-278.

[230] Puhrmann - Schlaerth, "Taking the 'Black Pill'", 783.

görüşü, incel söyleminde toplumun cinsiyet ve çekicilik çizgileri boyunca hiyerarşik olarak kurulduğunu, iyi görünmeyen erkeklerin romantik ve cinsel ilişkilerden dışlandığını ve forumların bu dışlanmayı radikalleştiren kapalı yankı alanları haline gelebildiğini göstermektedir.[231] Bu hiyerarşik modelin aşırılığı, genetik gerçekliklerin üzerinde başka bir toplumsal düzen tahayyül edilemeyeceği iddiasında ortaya çıkar; blackpill içinde değişim, gelişim, ahlaki iyileşme veya sosyal dönüşüm imkânı giderek zayıflar. Kadınların her durumda bir erkek bulabilecekleri, feminizmin kadınlara cinsel kaderlerini kendi ellerine alma gücü verdiği, özgürlük arttıkça eşitsizliğin arttığı ve bu nedenle modern özgürlükçü hareketlerin erkekleri mağdur ettiği yönündeki anlatılar, incel öznenin kendi başarısızlığını dışsal ve yapısal güçlere devretmesini sağlar. Bu mağduriyet kimliği, yalnız edilgen bir acı pozisyonu üretmez; kimi durumlarda radikal sağ, ırkçılık, neo–Nazizm, faşizm ve kadın karşıtı aşırılıkçılıkla temas eden bir öfke düzenine dönüşür. Sosyal medya ortamlarında sürekli dolaşıma giren lüks hayatlar, bedensel ideal görseller ve arzu edilebilirlik performansları da hâlihazırda sosyal izolasyon içinde bulunan kullanıcıların kendi değersizlik hissini pekiştirir; blackpill mecraları ise bu aşağılık duygusunu, seçkin bir hakikati görmüş olma iddiasıyla üstünlük kompleksine ve grup aidiyetine dönüştürebilir. Bu nedenle blackpill, sadece umutsuzluk üretmez; umutsuzluğu anlamlandıran, meşrulaştıran ve kimi zaman saldırgan bir toplumsal karşılık arayışına bağlayan mağduriyet epistemolojisi meydana getirir.

Blackpill'in biyolojik belirlenimci yapısı, evrimsel psikolojiden seçici biçimde devşirilen hipergami, SMV, female mate choice ve negative sexual selection gibi kavramlarla güçlendirilir. İncel söyleminde romantik ilişkiler işbirliği, karşılıklı bağ

[231] Stephane J. Baele vd., "From 'Incel' to 'Saint': Analyzing the Violent Worldview behind the 2018 Toronto Attack", *Terrorism and Political Violence* 33/8 (17 Kasım 2021), 1675.

kurma veya duygusal uyum alanı olarak görülmez; kısıtlı sayıda partner için verilen sıfır toplamlı bir rekabet gibi tasarlanır. Bu rekabette bazı erkeklerin doğuştan dezavantajlı olduğu, kaslılık, boy uzunluğu, güçlü saç çizgisi, yüz simetrisi ve etnik kodlama gibi özelliklere sahip olmayanların evrimsel kısıtlılıklar nedeniyle romantik alanda başarı şansı bulamayacağı savunulur. Irklar arası farklara dayalı söylemler de aynı biyolojik hiyerarşi mantığına bağlanır: bazı incel anlatılarında siyah erkeklerin burun yapıları üzerinden primatlaştırılması, beyaz erkeklerin daha maskülen kemik yapısına sahip oldukları iddiası ve ırksal çekicilik hiyerarşileri, cinsel pazar düzeninin sadece cinsiyetlendirilmiş değil, ırksallaştırılmış bir değer sistemi olarak da kurulduğunu gösterir.[232] Evrimsel psikolojiden ilham alan dişi seçiciliği ve negatif cinsel seçilim anlatıları, "yüksek kaliteli dişilerin" "düşük kaliteli erkekleri" sistemli biçimde reddettiği ve kötü genlerin yavrulara aktarımının kısıtlandığı yönündeki çalışmalarla desteklenmeye çalışılır; incel söylemi bu tür bulguları bağlamından koparark foidleri genetik olarak alt erkekleri tercih etmeyen alt varlıklar gibi temsil etme eğilimi gösterir.[233] Lindsay'in blackpill analizinde de incel söyleminin hetero–patriyarkal ve ırksal hiyerarşi içinde kurulduğu, cinsiyetsizliği biyolojik determinizm ve kadın/feminizm mağduriyeti

[232] Informationpower, "CMV: Women of all races find White men to be the most attractive compared to men of other races", Reddit Post, *r/changemyview*, 16 Mart 2016.

[233] İnceller, yüksek kaliteli dişilerin, düşük kaliteli erkekleri sistemli biçimde reddettiği; böylece "kötü genler"in yavrulara aktarımının kısıtlandığını gösteren çalışmalar doğrultusunda foidleri de genetik olarak alt erkekleri tercih etmeyen alt varlıklar olarak görme eğilimi gösterirler. Marie-Jeanne Holveck - Katharina Riebel, "Low-quality females prefer low-quality males when choosing a mate", *Proceedings of the Royal Society B: Biological Sciences* 277/1678 (07 Ekim 2009), 153-160.

üzerinden gerekçelendirdiği açıkça görülmektedir.[234] Böyle bir söylem düzeninde foid, roastie, Chad, beta erkek ve sub–human gibi terimler sadece hakaret veya internet argosu değildir; insan potansiyelini, farklılığı ve toplumsal ilişkileri doğal kategorilere indirgemeye yarayan dilsel araçlardır. Erkek rekabetçi, lider ve cinsel strateji gereği üstün; kadın ise seçici, destekleyici ve kontrol edilmesi gereken varlık olarak kurgulanır. Kadınların toplumsal ve siyasal hak talepleri, insanlık tarihinden beri sürdüğü varsayılan arkaik cinsel eğilimlere aykırı müdahaleler gibi okunur; toplumsal eşitsizlikler tarihsel, ekonomik veya politik süreçlerin sonucu olarak değil, doğanın yasası gibi sunulur. Blackpill'in dili, bu nedenle biyolojik pozitivizmle çalışan bir doğallaştırma aygıtıdır.

Feminizm karşıtlığı, blackpill'in biyolojik kadercilik ve sosyal ölüm anlatısını siyasal bir suçlama rejimine bağlar. İncel söyleminde feminizm, kadınları güçlendiren, onların cinsel seçim üzerindeki tekellerini artıran, erkeklerin SMV ve toplumsal konumunu zayıflatan, patriyarkal düzenin erkeklere sunduğu eski avantajları ortadan kaldıran tarihsel kırılma olarak görülür.[235] Bu nedenle blackpill anlatısı sıklıkla pre–feminist dönemi, tek eşliliğin kural olduğu, patriyarkanın hâkim bulunduğu, ataerkil normların sorgulanmadığı ve erken yaşta evliliklerin yaygın olduğu kaybedilmiş bir altın çağ gibi mitleştirir.[236] Bu mit, incel söyleminde dinî ve geleneksel normlara duyulan özlemle de temas edebilir; kadınların babalarının veya kocalarının kontrolünde olmaları gerektiği, özgür cinsel seçimin erkekler aleyhine işlediği ve modern cinsel düzenin erkekleri kadınlara yaranmak zorunda bıraktığı fikri, ilerleyen tartışmalarda dinî normativite, cinsel öz–denetim, bekâret ve kutsal erkeklik temalarıyla karşılaştırılabilecek güçlü bir zemin hazırlar. Lindsay'in belirttiği gibi blackpill, sadece kişisel umutsuzluk söylemi değildir; dijital

[234] Lindsay, "Swallowing the Black Pill", 01 Mart 2022, 219.

[235] Lindsay, "Swallowing the Black Pill", 01 Mart 2022, 216.

[236] Baele vd., "From 'Incel' to 'Saint'", 13-14.

karşı–kamu içinde kolektif incel kimliğinin kurulmasına yardım eden disipline edici bir araç gibi işler ve beta erkek ayaklanması türü çağrıları meşrulaştıran bir mağduriyet düzeni üretir.[237] Bu noktada Türkiye manosferinde bekâret savunusu, alt–sağ mizojini, beta erkek mağduriyeti ve geleneksel cinsiyet düzeni özlemiyle kesişen söylemlerin görülmesi, blackpill'in sadece Batı merkezli bir çevrimiçi alt–kültür olarak değil, farklı yerel bağlamlarda yeniden eklemlenebilen biyolojik–kaderci bir mağduriyet dili olarak okunmasını gerektirir. Blackpill'in din sosyolojisi açısından önemi de burada belirginleşir: Tanrı, kader, günah, saflık veya dinî normlar henüz açıkça devreye girmeden önce bile blackpill, acıya anlam veren, suçluyu belirleyen, dünyayı adaletsiz fakat değiştirilemez bir düzen gibi açıklayan ve öznenin yoksunluğunu daha büyük bir kozmolojiye yerleştiren seküler bir kadercilik formu üretir. Bu nedenle sonraki din ve yarı–dinî imgelem tartışmalarında blackpill, incel söyleminde teodise, coping ve normativite eksenleriyle karşılaştırılabilecek temel epistemik zeminlerden biri olarak kalır.

2.5.3.4. Diğer Hap Anlatıları

Blue pill, red pill ve blackpill üçlüsü, manosfer ve incel kültüründe yanılsama, uyanış, stratejik erkeklik ve çıkışsız kadercilik eksenlerini kuran temel metaforik omurgayı oluşturur. Ne var ki çevrimiçi alt–kültürlerin dilsel üretkenliği, hap anlatılarını söz konusu üçlüyle sınırlı bırakmamış; kadın algısı, cinsel otorite, rıza, femcel kimliği, sağ kadınlık, politik umut, bedensel güç, çevrecilik, gelenekçilik ve ahlaki kendilik gibi farklı alanlara yayılan çok sayıda varyant üretmiştir. İncel kültürü açısından bu varyantların önemi, her birinin ayrı bir "felsefe" olmaktan çok, blackpill etrafında yoğunlaşan cinsel değer rejiminin farklı uçlara nasıl taşındığını göstermesinde yatar. Dog pill ve rape pill gibi anlatılar, kadın bedenine ve kadın rızasına yönelik saldırgan tahayyülü keskinleştirirken,

[237] Lindsay, "Swallowing the Black Pill", 01 Mart 2022, 217.

purple pill ve pink pill ara konumları, cinsiyetlendirilmiş karşı–anlatıları ve femcel deneyimini görünür kılar. White, bread, iron, green ve gold pill gibi anlatılar ise hap metaforlarının incel dünyasını aşarak alt–right, aşırı sol, eko–faşist, gelenekçi, bedenci ya da ahlaki yönelimler içinde yeniden kodlanabildiğini gösterir. Bu çeşitlenme, hap metaforlarının çevrimiçi kültürlerde yalnızca içerik üreten ifadeler olmadığını, grup üyelerinin hangi hakikate bağlandığını, hangi mağduriyet dilini benimsediğini, hangi eylem ufkuna yaklaştığını ve hangi karşı–kültürel aidiyet içinde konumlandığını gösteren kriptolektik işaretler olarak çalıştığını ortaya koyar.

Blackpill merkezli incel söyleminde dog pill, kadın algısının spekülatif, aşağılayıcı ve dehümanize edici biçimde uçlaştırıldığı örneklerden biridir. Dog pill, bazı inceller arasında kadınların kendileri yerine köpeklerle cinsel ilişkiye yönelmeyi tercih edeceklerine dair inancı ifade eder; bu iddia, kadın cinselliğini rasyonel tercih, etik sorumluluk veya duygusal bağ alanından koparıp biyolojik aşağılık, hayvani arzu ve erkekleri aşağılayıcı bir karşılaştırma düzeyine çeker. İlgili söylem, köpek anatomisi üzerine kurulan spekülatif açıklamalar ve sözde kanıtlama girişimleriyle desteklenmeye çalışılır.[238] Rape pill ise incel kültüründe kadın rızasını geçersizleştiren, erkek cinsel otoritesini doğal hak gibi sunan ve cinsel şiddeti biyolojik ihtiyaç söylemiyle meşrulaştırmaya çalışan daha tehlikeli bir varyanttır. Kendilerini rapecel olarak adlandıran alt kümede kadınların kendi cinsel kararlarını verebilecek bilinç ve rasyonaliteye sahip olmadığı, bu kararları erkeklerin kadınlar adına alması gerektiği,

[238] despisesunrise, "aCcEpT tHe DoG pIlL", Reddit Post, *r/IncelTears*, 26 Mart 2019; "The Extremist Medicine Cabinet: A Guide to Online 'Pills' | ADL" (Erişim 28 Ocak 2025); "Incels are wild because they are like, 'women only want CHADS and won't sleep with anyone SUB 8!!!' But then they are like, 'All women are disgusting and will sleep with anything, even a literal dog! DOG PILL!' : r/IncelTears" (Erişim 05 Şubat 2025).

erkek baskınlığının ilişki düzeninin doğal koşulu olduğu düşüncesi öne çıkar. Bu anlatıda kadın rızası, korunması gereken etik bir sınır olmaktan çıkarılıp erkek ihtiyacını geciktiren, cezalandıran veya manipüle eden bir direnç gibi kodlanır. Metinde yer alan şu alıntı, rape pill söyleminin kadın iradesini nasıl yok saydığını ve zorlamayı nasıl "erkek ihtiyacı" adına haklılaştırdığını açık biçimde göstermektedir:

> *"Rapepill," bu nedenle, normal şartlarda "tecavüz" olarak tanımlanan eylemlerin aslında haklı ve doğru olduğunu, çünkü bu eylemlerin erkeğin biyolojik olarak doğal ihtiyacına karşılık geldiğini iddia eder. Kadınların "hayır" demesinin ardındaki motivasyonun genellikle "erkeği cezalandırma" veya "erkeği manipüle etme" amacı taşıdığını öne sürer. Ona göre, bir kadın itaat etmez ve erkeğin cinsel haklarını reddederse, erkek onu tecavüz yoluyla dize getirebilir veya kadını "itaate zorlayabilir." Bu, rapecellere göre, erkeğin gelecekteki ihtiyacı ve güvenliği için gereklidir. Çünkü kadının reddi, erkeğin hayati gereksinimlerini tehlikeye atar; bu nedenle, erkek kadını tecavüz ederek "boyun eğdirtmelidir".*[239]

Rape pill'in kurduğu cinsel otorite anlayışı, kadınları güçsüz, muhtaç ve erkek yönetimine ihtiyaç duyan varlıklar şeklinde tasarladığı için incel söylemindeki dehümanizasyon hattıyla doğrudan bağlantı kurar. Dog pill ve rape pill, kadın düşmanlığının yalnız duygusal öfke biçiminde kalmadığını, kadın bedeninin, rızasının ve cinsel özneliğinin aşındırıldığı bir şiddet tahayyülüne açılabildiğini gösterir.

Purple pill ve pink pill anlatıları, hap metaforlarının incel kültüründe ara pozisyonları ve cinsiyetlendirilmiş karşı–deneyimleri adlandırma kapasitesini görünür kılar. Purple pill, red pill ile blue pill arasında yer alan, kadın–erkek ilişkilerini daha ılımlı, uzlaştırıcı veya

[239] demosthenes131, "The Rapecel Manifesto: as horrible as it sounds", Reddit Post, *r/IncelTears*, 07 Mart 2019.

nispeten dengeli biçimde açıklamaya çalışan bir ara konumu ifade eder. İncel ağırlıklı manosferde mor hap, kırmızı hap farkındalığına ulaşmış fakat bu farkındalığın rahatsız edici sonuçlarını blue pill iyimserliğiyle yumuşatmak isteyen erkeklerin kullandığı bir hüsnü tabir olarak yorumlanır. Tomassi'ye göre kırmızı hap farkındalığına ulaşan bir erkek, mavi hapın safdilliğine dönemeyeceği gibi eski duygusal huzuruna ve doyumuna da geri dönemez.[240] Bu yönüyle purple pill, manosferde tam bir çıkış yolundan çok, red pill'in sert gerçeklik iddiası ile blue pill'in romantik konforu arasında askıda kalan huzursuz bir ara konumu temsil eder. Pink pill ise kadın incellerin ve femcel çevrelerinin deneyimini female–blackpill çerçevesinde adlandırır. Burada tarihsel ironi oldukça önemlidir: involuntary celibate kavramına öncülük eden ve ilk kullanan kişi, bugünkü erkek–merkezli incel kültürünün yöneliminden farklı biçimde Alana adlı bir kadındır; 1993'te herkese açık bir hareket başlatma hedefiyle ortaya konulan Involuntary Celibates Project, zamanla erkek–merkezli, blackpill ağırlıklı ve kadın karşıtı bir dijital kültüre dönüşmüştür.[241] Pink pill, kadınların veya daha geniş anlamıyla feminen öznelerin, zayıflık, itaatkârlık, makyajlılık ve normatif çekicilik gibi kadınlık ideallerini benimsemiş olsalar dahi erkekler için yeterince çekici ve tatmin edici bulunamayacaklarını fark ettikleri bir bilinç düzeyini ifade eder. Femceller, erkek incellerle ortak biçimde cinsel pazardan dışlanmışlık, arzulanmama, bedensel değersizlik ve romantik deneyimlerden mahrumiyet duygusu taşırlar; fakat bu deneyim, erkek incellerin kadın seçiciliğine yönelttiği öfkeden farklı olarak, kadın güzelliği, kadınsı arzulanabilirlik ve kadın bedeninin normatif ölçütleri etrafında kurulur. Kay'in "unfuckability" kavramı etrafında tartıştığı bu deneyim, pink pill'in çekici bulunmayan kadınların romantik deneyimlerden ve kadınsı arzu odağı olmanın sosyal faydalarından dışlandıkları hissini nasıl

[240] Rollo Tomassi, "The Purple Pill" (11 Kasım 2015).

[241] "The Woman Who Accidentally Started the Incel Movement", *ELLE* (01 Mart 2016).

metaforlaştırdığını gösterir.[242] Bu yönüyle pink pill, hap metaforlarının yalnız erkek mağduriyetiyle sınırlı kalmadığını, dijital alt–kültürlerde cinsiyetlendirilmiş dışlanma deneyimlerinin farklı biçimlerde kodlanabildiğini gösterir.

White, bread, iron, green ve gold pill gibi varyantlar, hap metaforlarının kadın–erkek ilişkileri ve incel kültürüyle sınırlı kalmadan daha geniş politik ve varoluşsal alanlara taşındığını gösterir. White pill, Michael Malice örneğinde daha iyi bir politik gelecek umudunu, totaliter rejimlere karşı bireysel direnci ve statükoyu sorgulama cesaretini simgeler; Malice'ye göre beyaz hap, bireylerin umut ederek ve toplumsal devrime gerek duymadan statükoyu sorgulayan sorular sorması yoluyla karanlık ideolojilere karşı direnebilmesini ifade eder.[243] Aşırılıkçı bağlamlarda white–pilled olmak, kişinin ait olduğu harekete inanması ve bu hareket içindeki rolünü olumlaması anlamına da gelebilir.[244] Bread pill farklı alt–kültürlerde farklı ideolojik anlamlar kazanır: aşırı sağcılar için geleneksel cinsiyet rolleri ve aile değerlerini benimsemeyi ifade ederken,[245] aşırı sol bağlamda Kropotkin'in *The Conquest of Bread* eserine gönderme yaparak ekmek gibi temel bir yaşama hakkının ancak anti–kapitalist bir düzen içinde güvence altına alınabileceğini savunan modern ve kültürel bir uyanış metaforu haline

[242] Jilly Boyce Kay, "Abject Desires in the Age of Anger: Incels, femcels and the gender politics of unfuckability", *Imaginin "We" in the Age of "I" - Romance and Social Bonding in Contemporary Culture* (New York: Routledge, Taylor & Francis Group, 2022), 36.

[243] Michael Malice, *The White Pill: A Tale of Good and Evil* (Independently published, 2022), 105.

[244] "The Extremist Medicine Cabinet".

[245] "The Extremist Medicine Cabinet".

gelir.[246] Iron pill, ağırlık kaldırma, egzersiz yapma, bedensel güç ve cinsel iktidar anlamları etrafında dolaşırken, aşırı sağ bağlamlarda yaklaşan ırk savaşına hazırlanma fikrine kadar uzanabilir; sosyal medya mecralarında fiziksel ve cinsel kuvvet, dayanıklılık ve mizahi hiper–maskülenlik göstergesi olarak da kullanılmaktadır.[247] Green pill çevreciliğe işaret eder ve aşırı sağ içinde totaliter faşizmi çevrecilikle birleştiren eko–faşizmle ilişkilendirilir; green–pilled eko–faşist tahayyülde çevreye, doğaya ve "yeşile" tehdit oluşturduğu düşünülen kişi, kurum veya topluluklara karşı şiddet çağrıları meşrulaştırılabilir ve bu düşman figürleri arasında Yahudilerin hedefleştirildiği örnekler bulunmaktadır.[248] Gold pill ise daha manevi ve felsefi bir perspektiften hayatı anlamlandırmayı, maddi servet odaklı hedeflerden ve yüzeysel dünya görüşlerinden uzaklaşarak ahlaki değerlere, etiğe ve kişisel gelişime yönelmeyi temsil eder.[249] Bütün bu varyantlar, hap metaforlarının çevrimiçi alt–kültürlerde ideolojik yönelişi, aidiyet derecesini, umut veya umutsuzluk ufkunu, bedensel performansı, politik mücadeleyi, gelenekçi cinsiyet düzenini ve ahlaki arayışı renkler üzerinden kodlayan bir dilsel sistem haline geldiğini gösterir. İncel kültüründe bu sistemin ağırlık merkezi yine blackpill'e döner; zira dog pill ve rape pill kadın algısının dehümanize edici ve şiddete açık uçlarını, purple pill ara kararsızlığı, pink pill cinsiyetlendirilmiş dışlanmanın kadın versiyonunu, white/gold pill umut ve ahlaki yeniden yönelme ihtimalini, bread/iron/green pill ise daha geniş politik alt–kültürlere açılan kodlama biçimlerini gösterir. Bu nedenle "diğer hap anlatıları", ana omurgadan sapmış tali terimler olarak görülmemelidir; incel kültürünün

[246] "What the heck is the 'breadpill'?", Reddit Post, *r/Anarchy101*, 15 Ocak 2019.

[247] "X'te pepperoni haver: 'gonna call myself iron pilled because I have the most solid hard on known to man' / X", *X (formerly Twitter)* (13 Eylül 2024).

[248] "The Extremist Medicine Cabinet".

[249] "'Gold Pill' Divestment" (20 Şubat 2023).

iç yapısında blackpill'in nasıl genişlediğini, yan metaforlarla nasıl desteklendiğini, kadınlık ve erkeklik algısını nasıl farklı alanlara taşıdığını ve dehümanizasyon ile radikalleşme eşiğine nasıl yaklaştığını anlamak için önemli bir ara düzey sunar.

2.5.4. Kolektif Mağduriyet, Sosyal İzolasyon ve Duygusal Enerji

Blackpill anlatısının romantik ve cinsel dışlanmışlığı değiştirilemez bir hiyerarşik düzenin sonucu olarak kurması, incel öznenin kendi yalnızlığını geçici bir sosyal eksiklik veya bireysel ilişki kurma güçlüğü şeklinde anlamlandırmasını engeller. Yalnızlık, kadınların seçiciliği, Chad figürünün haksız üstünlüğü, normie dünyanın dışlayıcı işleyişi ve feminizmin erkekleri ikincilleştirdiği iddiası üzerinden kolektif bir mağduriyet bilgisine bağlanır. Yankı odası etkisi bu noktada belirleyici hale gelir: benzer düşünen kullanıcıların aynı dijital mekânlarda karşılaşması, dış açıklamaların güvenilmez veya düşmanca sayılması, aynı mağduriyet kalıplarının sürekli tekrarlanması ve karşıt yorumların etkisizleştirilmesi, blackpill'in kaderci açıklamasını gündelik duygu rutinine dönüştürür. Pick–up artist çizgisinin vaat ettiği stratejik başarıdan sonuç alamayan, sosyal hayatta kendisini başarısız, görünmez, değersiz veya romantik rekabetin dışına itilmiş hisseden kullanıcılar, forumlarda aynı anlatılarla karşılaştıkça yalnızlık duygusunu hafifletmek yerine onu daha tutarlı, daha yoğun ve daha ahlaki bir zemine yerleştirir. Yalnızlık artık birinin yokluğuna indirgenemez; sevgi, cinsellik, tanınma, erkeklik statüsü, toplumsal değer ve aidiyet gibi sosyal iyilerin kendisine kapatıldığına inanan öznenin dünyayı kavrama biçimine dönüşür. İncel hareketinde yalnızlığın merkezi bir öz–anlatı olarak işlediği, bu yalnızlığın ressentiment aracılığıyla kadınlara ve topluma yönelen düşmanca duygulara çevrildiği, çevrimiçi toplulukların yalnızlığı hafifletmekten

ziyade çoğu zaman derinleştiren bir izolasyon döngüsü ürettiği görülür.[250] Geniş örneklemli güncel bulgular da incellerin çoğunlukla çevrimiçi alt–kültürel bir kimlik etrafında toplandığını, yüksek mağduriyet, öfke ve mizojini algısı taşıdığını, zayıf ruh sağlığı, ideolojik anlatıya bağlılık ve sosyal ağ kullanımının zararlı tutumlarla birlikte ilerleyebildiğini göstermektedir.[251] Kolektif mağduriyet bu nedenle yalnızlığın paylaşılmasıyla oluşan hafifletici bir dayanışma biçimi olarak çalışmaz; dış dünyaya karşı haksızlık bilinci, iç gruba karşı sahicilik ölçütü ve kadınlara, Chad'lere, normie'lere ya da feminist düzene yönelen ahlaki öfkenin ortak zemini haline gelir.

Alt–kültürlerde duygular, grubun egemen kültür karşısında kendisini nasıl konumlandırdığını anlamak için merkezi bir imkân sunar; karşıtlık, dışlanma ve ana akım değerlerle çatışma, fikir düzeyinde ayrışma üretirken gruba özgü duygu stillerini, ifade biçimlerini ve ortak öfke kalıplarını da meydana getirir. Emotional energy kavramı, Durkheimcı kolektif coşku fikrini mikro–sosyolojik düzeyde yeniden işleyerek etkileşim ritüellerinin bireyde bıraktığı güven, coşku, aidiyet veya çekilme düzeylerini açıklamaya imkân verir. Collins, Durkheim'ın collective effervescence kavramını temel alır ve işe "aynı fiziksel mekânda bedenlerin toplanmasıyla başlayan sosyal elektriklenme" fikriyle başlar. Bu kıvılcımı daha işleyişsel kılmak için coşkunun iki ölçülebilir bileşenden doğduğunu savunur: karşılıklı odaklanma ve ritmik eş–kayma. Katılımcılar birlikte söyler, hareket eder, tempo tutarsa ortak duygu dalgalar halinde yükselir. Durkheim'ın "coşkudan pay alma" sezgisini Collins, bireysel bir stok olarak tanımladığı Emotional

[250] Ruth Rebecca Tietjen - Sanna K. Tirkkonen, "The Rage of Lonely Men: Loneliness and Misogyny in the Online Movement of 'Involuntary Celibates' (Incels)", *Topoi* 42/5 (01 Kasım 2023), 1229-1241.

[251] Whittaker vd., *Predicting Harm Among Incels (Involuntary Celibates): The Roles of Mental Health, Ideological Belief and Social Networking*, 5, 36.

Energy (EE) kavramıyla netleştirir. Ritüelden çıkan kişi, özgüven ve toplumsal meşruiyet hissini cebinde taşır; bu pay, sonraki etkileşimlerde davranışı yönlendirir. Collins, mekanizmayı yalnızca dinsel törenlere değil, kantin sohbetinden miting alanına kadar tüm yüz–yüze buluşmalara genişletir. Böylece her gündelik toplanma, odak–ritim eşiğini aşarsa kolektif coşku üretebilecek potansiyel bir "mikro–ritüel"e dönüşür. Ritüelin başarı–başarısızlık derecesi de ilk kez sistematikleşir: Odak zayıfsa ritüel "boş" kalır, EE düşer; yüksekse enerji pompalanır ve etkileşim ritüeli zincirleri kurulur. Bu zincirler, bireylerin enerjiyi bir ritüelden diğerine aktarmasını açıklar. Ayrıca Collins, coşkunun güç ve tabakalaşma üretme kapasitesini vurgular. Yüksek statülü aktörler daha sık ve yoğun ritüeller düzenleyerek EE biriktirir; dışarıdakiler enerji kaybedip marjinalleşir. Böylece kolektif coşku yalnızca birlik değil, aynı zamanda toplumsal eşitsizlik yaratır.[252]

[252] Collins, Durkheim'ın collective effervescence kavramını temel alır ve işe "aynı fiziksel mekânda bedenlerin toplanmasıyla başlayan sosyal elektriklenme" fikriyle başlar. Bu kıvılcımı daha işleyişsel kılmak için coşkunun iki ölçülebilir bileşenden doğduğunu savunur: karşılıklı odaklanma ve ritmik eş-kayma. Katılımcılar birlikte söyler, hareket eder, tempo tutarsa ortak duygu dalgalar halinde yükselir. Durkheim'ın "coşkudan pay alma" sezgisini Collins, bireysel bir stok olarak tanımladığı Emotional Energy (EE) kavramıyla netleştirir. Ritüelden çıkan kişi, özgüven ve toplumsal meşruiyet hissini cebinde taşır; bu pay, sonraki etkileşimlerde davranışı yönlendirir. Collins, mekanizmayı yalnızca dinsel törenlere değil, kantin sohbetinden miting alanına kadar tüm yüz-yüze buluşmalara genişletir. Böylece her gündelik toplanma, odak-ritim eşiğini aşarsa kolektif coşku üretebilecek potansiyel bir "mikro-ritüel"e dönüşür. Ritüelin başarı-başarısızlık derecesi de ilk kez sistematikleşir: Odak zayıfsa ritüel "boş" kalır, EE düşer; yüksekse enerji pompalanır ve etkileşim ritüeli zincirleri kurulur. Bu zincirler, bireylerin enerjiyi bir ritüelden diğerine aktarmasını açıklar. Ayrıca Collins, coşkunun güç ve tabakalaşma

Etkileşim ritüellerinin bireyde bıraktığı duygu düzeyi, güven, coşku ve girişkenlik ile depresyon, çekilme ve düşük katılım arasındaki süreğen salınımda işler.[253] Bir futbol maçında tribünde binlerce taraftar aynı anda tezahürat yaparken herkesin gözünü sahaya ve sallanan bayrak–atkılara dikmesi, ritmik ses, hareket ve ortak coşkunun "şarj" etkisi yaratması, orada bulunanların yüksek duygusal enerji, özgüven, canlılık ve aidiyet kazanması bu mekanizmayı somutlaştırır. Coşku o anda odaklanılan nesnelere, yani atkı, bayrak ve rozete yapışır; Collins'e göre ritüel, ortak duyguyu kalıcılaştırmak için adeta bu nesneleri "pil" gibi yükler. Maç bittiğinde aynı atkının sokakta görülmesi tribündeki coşkuyu geri çağırır, enerji yeniden yükselir ve kişi takım sohbetine katılmaya ya da bir sonraki maça gitmeye yönelir; sembol, ritüelde depolanan enerjiyi her karşılaşmada geri çağırarak sosyal davranışa yakıt sağlar.[254] İncel forumlarında fiziksel eş–zamanlılık

---

üretme kapasitesini vurgular. Yüksek statülü aktörler daha sık ve yoğun ritüeller düzenleyerek EE biriktirir; dışarıdakiler enerji kaybedip marjinalleşir. Böylece kolektif coşku yalnızca birlik değil, toplumsal eşitsizlik de yaratır. Randall Collins, *Interaction Ritual Chains* (New Jersey: Princeton University Press, 2005), 34-36, 38, 51-52, 118-119, 125; Luca Benvenga, "Sociology of Emotions and Rituals: Some Readings from Durkheim", *Contribuciones a Las Ciencias Sociales* 17/3 (2024), 1-15.

[253] Collins, *Interaction Ritual Chains*, 2005, 108-110.

[254] Örneğin bir futbol maçında tribünde binlerce taraftar aynı anda tezahürat yaparken herkes gözünü sahaya ve sallanan bayrak-atkılara diker; ritmik ses, hareket ve ortak coşku "şarj" etkisi yaratır ve bu sayede orada bulunan herkes yüksek duygusal enerji -özgüven, canlılık, aidiyet- kazanır. Bu coşku o anda odaklanılan nesnelere (atkı, bayrak, rozet) "yapışır" ve onları birer sembole dönüştürür; Collins'e göre ritüel, ortak duyguyu kalıcılaştırmak için adeta bu nesneleri "pil" gibi yükler. Maç bittiğinde ritüelden çıkan insanlar sokakta aynı atkıyı gördüklerinde tribündeki coşkuyu hatırlar, enerjileri yeniden

sınırlı görünse de benzer işleyiş, kelimeler, memler, alay kalıpları, blackpill imgeleri, Chad/foid/normie gibi sembolik figürler ve tekrar eden mağduriyet anlatıları üzerinden kurulur. Çevrimiçi ritüellerde ortak odak nesnesi maddi sembollerden çok söylem ve dil alanına kayar; incel etkileşimlerinde umutsuzluk, öfke ve hınç gibi negatif duygular, topluluk bağlılığını besleyen karanlık duygusal enerji üretir.[255]

Duygusal yoğunlaşmanın incel kültüründeki işleyişi ortak duygu birikiminin ötesine geçer; gruba ait olmanın gerektirdiği duygu tarzı, öfkenin hangi estetikle sergileneceği ve mağduriyetin hangi ifadelerle sahici kabul edileceği de bu düzenin parçasıdır. Duygu kuralları ve duygusal emek yaklaşımı, belirli sosyal alanlarda hangi duyguların uygun, hangi ifadelerin değerli, hangi duygusal performansların tanınabilir sayıldığını anlamak için önemli bir zemin sunar. İncel kültüründe beklenen duygu, gündelik sosyal yaşamda makbul görülen iyimserlik, uyum veya duygusal açıklık değildir; mağduriyetin sahiciliğini gösteren karamsarlık, öfke, aşağılanma duygusu, alay, nihilist mizah, kadınlara yönelen suçlayıcı tavır ve dış gruba karşı ahlaki üstünlük iddiasıdır. Duygusal emek burada belirli bir duyguyu hissediyormuş gibi yapmakla sınırlı kalmaz; grubun tanıdığı üsluba, mizah biçimine, öfke tonuna, karamsarlık estetiğine ve aidiyet işaretlerine uygun bir etkileşim tarzı geliştirmeyi içerir. Alt–kültürel öfke kimi durumda adaletsizliğe verilen politik bir tepki, kimi durumda norm dışı duygularla

---

yükselir ve bu durum, onları takım sohbetine katılmaya, bir sonraki maça gitmeye iter; yani sembol, ritüelde depolanan enerjiyi her karşılaşmada geri çağırarak sosyal davranışa yakıt sağlar.

[255] Patrik Kallio - Anton Törnberg, "Rituals of Resentment: How Dark Emotional Energy Fuels Incel Identity and Solidarity", *Acta Sociologica* 68/3 (01 Ağustos 2025), 289-292.

oynayan performatif bir stil olarak işleyebilir.[256] Duygusal sermaye kavramsallaştırması ise duyguların farklı sosyal alanlarda kullanılabilen bilgi, beceri ve strateji kaynağına dönüşmesini açıklar.[257] İncel bağlamında duygusal sermaye, hıncı yönetme, aşağılanmayı ortak mağduriyet diline çevirme, öfkeyi ahlaki haklılık gibi sunma ve topluluk içinde tanınabilir bir sahici acı performansı gösterebilme becerisinde belirginleşir. Ortak standartların mizojinik ve nihilistik ideolojiler etrafında kurulması, topluluk sınırlarının dışarıdakilere karşı dil, şaka, sembol ve ideolojik sadakat yoluyla sürdürülmesi, forumdaki duygusal alanın güven ve neşe yerine öfke, umutsuzluk ve karamsarlıkla karakterize olması, negatif duygunun topluluğu dağıtan bir yük gibi işlemediğini, tekrarlandıkça üyeliğin, sadakatin ve blackpill'e bağlılığın göstergesine dönüştüğünü ortaya koyar.[258] Kolektif mağduriyetin ahlaki öfkeye, sosyal izolasyonun yankı odası etkisine, karanlık duygusal enerjinin ise grup içi sadakat ve düşman imgesi üretimine dönüşmesi, incel söyleminde şiddete açılan zemini doğrudan hazırlamaktadır. Kadınların, Chad'lerin, normie'lerin ve feminist düzenin sürekli olarak suçun, çürümenin ve haksızlığın kaynağı şeklinde kodlanması, öfkeyi kişisel kırgınlık düzeyinden çıkararak dış gruplara yöneltilen ahlaki bir cezalandırma arzusuna taşır. İncel forumlarında tekrarlanan hınç, aşağılanma ve intikam dili, dış grupların insanî niteliklerini aşındıran söylemlerle birleştiğinde, dehümanizasyon artık münferit hakaretlerden ibaret kalmaz;

[256] Sune Qvotrup Jensen - Emil Damsgaard Thomsen, "Two Theoretical Models of Subcultural Anger— Synthesizing Subcultural Theory with the Sociology of Emotions and Exploring Anger in Hip Hop", *Young* 33/3 (2025), 241.

[257] Marci D. Cottingham, "Theorizing Emotional Capital", *Theory and Society* 45 (2016), 451-470.

[258] Kallio - Törnberg, "Rituals of Resentment", 295, 297.

radikalleşme, fail yüceltimi ve stokastik şiddet ihtimalini besleyen daha geniş bir dijital ekosistemin parçası haline gelir.

2.5.5. Dehümanizasyon, Dijital Radikalleşme ve Stokastik Terör Eşiği

İncel kültürünün yapısal dinamikleri, dilsel ayrışma, cinsel değer rejimi, blackpill kaderciliği ve kolektif mağduriyet hattında ilerledikçe, romantik ve cinsel dışlanmışlığın kişisel bir yoksunluk deneyimi olmaktan çıkarılıp dış gruplara yöneltilen ahlaki ve ideolojik bir suçlama düzenine dönüştüğü daha sert bir söylem alanı üretmektedir. Cinsel pazar mantığı içinde kadınların seçici ve cezalandırıcı, Chad figürünün haksız biçimde ödüllendirilen üstün erkeklik, normie toplumun ise incel acısını görmezden gelen dışlayıcı sosyal dünya olarak kurgulanması, mağduriyetin bireysel kırılganlık düzeyinde kalmasını engelleyerek onu grup kimliğini besleyen bir karşıtlık bilincine bağlamaktadır. İncelosferde görünüş hiyerarşisi, erkeklerin romantik dışlanmışlığı ve kadınların cinsel seçiciliği etrafında kurulan anlam dünyası, kadınları ve cinsel olarak avantajlı görülen erkekleri gündelik toplumsal aktörler olmaktan çıkarıp incel acısının nedeni, taşıyıcısı ve faili gibi temsil etmektedir.[259] Dehümanizasyon, tam da söz konusu eşikte dış grubun insanî ve ahlaki statüsünü aşındıran temel söylemsel mekanizma haline gelmektedir. İnsanî niteliklerin inkârı, hedef alınan grubun hayvani, içgüdüsel ve kendini denetleyemeyen bir varlık biçiminde sunulması ya da mekanik, duygusuz, iradesiz ve nesneleşmiş bir kategoriye indirgenmesiyle işlemektedir.[260] İncel söyleminde kadınlara

[259] Lewys Brace, *Incels and the Incelosphere: An Overview of Current Research and Understanding*, The Centre for Research and Evidence on Security Threats (CREST) (Economic and Social Research Council (ESRC): University of Exeter, 2023) (University of Exeter), 6, 12.

[260] Nick Haslam, "Dehumanization: An Integrative Review", *Personality and Social Psychology Review* 10/3 (2006), 252, 257.

yönelen aşağılayıcı adlandırmalar, biyolojik indirgeme kalıpları ve dış grubu türsel ya da ahlaki olarak aşağı konuma yerleştiren ifadeler, hakaretin dar sınırlarını aşarak empatiyi, ahlaki sorumluluğu ve vicdani frenleri zayıflatan bir dil düzeni meydana getirmektedir. Böylesi bir dil düzeninde kadınlar, Chad'ler, normie'ler veya feminist düzen, ilişkisel hayal kırıklığının muhatapları olarak kalmamakta; erkek mağduriyetini üreten, sürdüren ve cezalandırılması gereken dışsal güçler şeklinde konumlandırılmaktadır. Şiddet ihtimaline açılan eşik de burada belirginleşmektedir: dış grubun insanî statüsü zayıflatıldıkça, ona yönelen öfke daha kolay biçimde intikam, adalet, cezalandırma ya da düzeni onarma arzusu olarak rasyonelleştirilebilmektedir.

Dijital radikalleşme, söz konusu dil düzenini kapalı bir forum içi üslup olmaktan çıkararak tekrar, görünürlük, grup onayı, memetik dolaşım ve inkâr edilebilirlik aracılığıyla daha geniş bir etki alanına taşımaktadır. Dezenformasyon, komplo imaları ve kimliği koruyan inanç kalıpları, incel kültüründe salt yanlış bilgi üretimi biçiminde işlememekte; mağduriyetin doğrulanmasını, dış grubun suçlanmasını ve karşıt bilginin itibarsızlaştırılmasını sağlayan bir anlam ekonomisi kurmaktadır. Nefret dili açık bir emir biçiminde kurulmadığında dahi, aynı mağduriyet anlatılarının, aynı düşman imgelerinin ve aynı insandışılaştırıcı kelime dağarcığının sürekli dolaşımı, mizah, ironi, iç şaka, dog whistle ve makul inkâr stratejileriyle ahlaki hassasiyet eşiklerini aşındırabilmektedir. Stokastik terör kavramının işaret ettiği risk, failin kim olacağının önceden bilinmediği, buna rağmen belirli gruplara yöneltilen yoğun ve tekrarlı düşmanlaştırıcı söylemin şiddet ihtimalini toplumsal olarak üretilebilir hale getirdiği bu belirsiz fakat öngörülebilir alanda belirginleşmektedir.[261] Çevrimiçi mizojininin platform etkileşimi, memetik tekrar ve fail yüceltimiyle birleştiği durumlarda fiziksel şiddete taşınabilmesi, incel söylemini bireysel

[261] Molly Amman - J Reid Meloy, "Stochastic Terrorism: A Linguistic and Psychological Analysis", *Perspectives on Terrorism* 15/5 (2021), 4.

öfke ya da patolojik sapma sınırlarında açıklayan yaklaşımları yetersiz bırakmaktadır.[262] İncel şiddetinin sıradan suç, nefret suçu, yalnız aktör şiddeti, erkek–üstünlükçü aşırılıkçılık ve terörizm kategorileri arasında tartışmalı bir alana yerleşmesi de aynı nedenle önem taşımaktadır. Her incel kullanıcısını şiddete yönelen potansiyel fail gibi okumak bilimsel açıdan sorunlu görünse de ideolojik anlatı, çevrimiçi etkileşim, ruh sağlığı, dışlanma, intikam düşüncesi, silah ilgisi, sızıntı niteliği taşıyan paylaşımlar ve topluluk içi onay mekanizmaları birlikte çalıştığında risk eşiğinin düşebildiği görülmektedir. [263] İncel ilhamlı şiddetin sivil hedeflere yönelmesi, çevrimiçi propagandayla yeniden dolaşıma girmesi ve daha geniş psikolojik etki üretme kapasitesi kazanması, erkek–üstünlükçü şiddetin çağdaş terörizm tartışmalarıyla temas ettiği noktayı görünür kılmaktadır.[264] Dolayısıyla dehümanizasyon hedefi üretmekte, dijital dolaşım dili çoğaltmakta, stokastik risk faili belirsizleştirmekte, ahlaki rasyonalizasyon ise şiddeti bazı kullanıcılar için anlaşılabilir ve haklılaştırılabilir bir ufka yaklaştırmaktadır. İncel kültürü, bu eşikte dijital karşı–kültürel bir öfke alanı olmaktan çıkarak cinsiyet temelli aşırılıkçılığın, erkek–üstünlükçü mağduriyet bilgisinin ve seküler kutsallaştırmaya yaklaşan şiddet hafızasının kesiştiği daha yoğun bir sosyolojik probleme dönüşmektedir.

---

[262] Kaitlyn Regehr, "In(Cel)Doctrination: How Technologically Facilitated Misogyny Moves Violence Off Screens and on to Streets", *New Media & Society* 24/1 (Ocak 2022), 139, 145.

[263] Whittaker vd., *Predicting Harm Among Incels (Involuntary Celibates): The Roles of Mental Health, Ideological Belief and Social Networking*, 21, 36.

[264] Simon Cottee, "Incel (E)Motives: Resentment, Shame and Revenge", *Studies in Conflict & Terrorism* 44/2 (01 Şubat 2021), 93-114.

2.5.5.1. Düşmanlaştırma, Dehümanizasyon ve Ahlaki Eşiğin Aşınması

İncel söyleminde dış gruplara yönelen öfke, romantik ve cinsel dışlanmışlığın doğrudan kadınlara, cinsel olarak başarılı erkeklere ve ana akım toplumsal düzene yüklenmesiyle düşmanlaştırıcı bir anlam kazanmaktadır. Blackpill'in cinsel pazar, görünüş hiyerarşisi ve değiştirilemez erkek değeri etrafında kurduğu dünya tasavvuru, kadınları sıradan ilişki aktörleri olarak konumlandırmak yerine erkek mağduriyetinin faili, Chad/Stacy figürlerini haksız biçimde ödüllendirilmiş cinsel seçkinler, normie toplumu ise bu hiyerarşiyi onaylayan dışlayıcı düzen olarak temsil etmektedir. İncelosferin erkek–üstünlükçü ideolojik kurgusunda kadınlar, tercih hakkını kullanan özneler şeklinde kavranmaktan çıkarılarak düşük statülü erkekleri sistematik biçimde eleyen, aşağılayan, cinsel ve romantik dışlanmayı üreten bir dış grup halinde kurulmaktadır.[265] Bu söylemde kadınların "toplumsal felaketin kaynağı", "doğal düşman", "ahlaki çürümenin taşıyıcısı" ya da "erkekliğin değerini gasp eden seçici güç" gibi temsil edilmesi, incel mağduriyetini kişisel kırılganlık alanından çıkarıp ahlaki ve ideolojik bir suçlama düzenine bağlamaktadır. AWALT türü genelleştirici kalıplar, foid, femoid, roastie, gene thief, parasite, sub–human ve landwhale gibi adlandırmalarla birleştiğinde, kadınlara yönelen dil hakaret sınırını aşarak dış grubun ahlaki ve ontolojik statüsünü düşüren bir anlam düzeni meydana getirmektedir. İncel çevrimiçi ekosisteminde şiddet içerikli aşırılık dilinin zaman içinde ve platformlar arasında artış göstermesi, kadınlara ve dış gruplara ilişkin bu dehümanize edici söz dağarcığının münferit öfke ifadeleriyle sınırlı kalmadığını, daha geniş bir çevrimiçi radikalleşme zeminine bağlanabildiğini

[265] Brace, *Incels and the Incelosphere: An Overview of Current Research and Understanding*, 9-10.

göstermektedir.[266] Güncel sözlük çalışmaları, incel terminolojisinin mizojinik, ırkçı ve dehümanize edici bir karakter taşıdığını, eklemeli ve türetimsel yapıların dışarıdan anlaşılmayı zorlaştırırken grup içi aidiyeti güçlendiren, tehdit dilini örten ve şok değeri üreten bir kriptolektik araç sunduğunu belirtmektedir.[267] Bu dilsel yapı, incel kimliğinin iç sınırlarını belirlediği kadar dış grupların insanî statüsünün hangi kelimeler, metaforlar ve kodlarla aşındırıldığını da görünür kılmaktadır.

Dehümanizasyon kuramı, incel söylemindeki düşmanlaştırma mekanizmasını olumsuz temsil veya kaba hakaret düzeyinde okumaktan çıkararak dış grubun ahlaki muhataplık alanından nasıl uzaklaştırıldığını açıklamaya imkân vermektedir. İnsanî niteliklerin inkârı, hedef alınan grubun hayvani, içgüdüsel, kaba, rasyonel öz–denetimden yoksun bir varlık türü gibi sunulması ya da mekanik, duygusuz, iradesiz, nesneleşmiş ve otomatik bir kategoriye indirgenmesiyle işlemektedir.[268] İncel söyleminde kadınların foid veya femoid olarak adlandırılması, "female humanoid" çağrışımıyla kadınlığı insanî öznelikten eksiltilmiş biyolojik bir forma indirgemekte, roastie, landwhale, parasite ve gene thief gibi ifadeler ise kadın bedenini, cinselliğini ve üreme kapasitesini aşağılayıcı bir biyolojik kodlama alanına çekmektedir.[269] Foid metaforunun kadınları erkeklerle eşdeğer ahlaki muhataplar olarak kavramak yerine hayvanlardan, robotlardan veya alt

[266] Stephane Baele vd., "A Diachronic Cross-Platforms Analysis of Violent Extremist Language in the Incel Online Ecosystem", *Terrorism and Political Violence* 36/3 (02 Nisan 2024), 395.

[267] Klein - Golbeck, "A Lexicon for Studying Radicalization in Incel Communities", 5.

[268] Haslam, "Dehumanization: An Integrative Review", 257.

[269] Ewelina Prażmo, "Foids Are Worse Than Animals. A Cognitive Linguistics Analysis of Dehumanizing Metaphors in Online Discourse", *Topics in Linguistics* 21/2 (2020), 16-27.

türlerden daha aşağı bir varlık düzeyine yerleştirmesi, kadın karşıtı nefretin bilişsel ve dilsel örgütlenişini göstermektedir.[270] "Landwhale" gibi kavramlar, kadın bedenini hem hayvanlaştırıcı hem de alaycı biçimde aşırı hacimli, çekicilikten yoksun ve tiksinti uyandıran bir nesneye dönüştürmektedir.[271] Dehümanizasyonun kişiler arası ilişkilerde ve kolektif düzeyde ahlaki duyarlılığı zayıflatan, özneye yönelik empatik tanımayı aşındıran ve zarar verici davranışların önünü açabilen bir mekanizma olarak işlemesi, incel söylemindeki bu kelime dağarcığının neden basit bir argo meselesi sayılamayacağını göstermektedir.[272] Kadınların biyolojik alt tür, kirletici unsur, parazitik varlık veya sosyal düzenin bozulma kaynağı gibi kodlanması, incel söyleminde mizojininin doğallaştırılması, öfkenin ahlaki üstünlük duygusuyla birleşmesi ve dış grubun vicdani sorumluluk alanından uzaklaştırılması bakımından belirleyici bir işlev üstlenmektedir.

Ahlaki bariyerlerin aşınması, düşmanlaştırma ve dehümanizasyonun şiddet eşiğine bağlandığı noktada belirginleşmektedir. Ahlaki gevşeme kuramında zararlı eylemin meşrulaştırılması, örtmeceli dille yumuşatılması, daha ağır örneklerle kıyaslanarak görece masumlaştırılması, sorumluluğun aktarılması veya yayılması, zararın küçümsenmesi, mağdurun suçlanması ve hedef grubun insanî niteliklerden arındırılması gibi stratejiler, failin vicdan, suçluluk, utanç ve empati gibi öz–denetim

[270] Prażmo, "Foids Are Worse Than Animals. A Cognitive Linguistics Analysis of Dehumanizing Metaphors in Online Discourse", 24.

[271] "Landwhale", *Incel Wiki* (21 Nisan 2024).

[272] Nick Haslam, "Dehumanization and Mental Health", *World Psychiatry* 23/2 (2024), 174.

mekanizmalarından geçici olarak ayrılmasına imkân vermektedir.[273] İncel söyleminde kadınların erkekleri cinsel dışlanmaya mahkûm eden, erkekliğin değerini gasp eden, toplumsal düzeni kirleten veya erkekler arasındaki çatışmanın kaynağı gibi kurulması, şiddeti doğrudan emretmeden de şiddetin ahlaki yasak alanından çıkarılıp intikam, cezalandırma, arınma veya düzeni onarma gibi çerçevelerle düşünülebilmesini kolaylaştırmaktadır. Rodger'ın manifestosunda kadınları medeniyeti kirleten, toplumsal hayatın dışına itilmesi gereken ve erkekler arasındaki çatışmaların temel nedeni gibi konumlandırması, düşmanlaştırma ile dehümanizasyonun birleştiği uç örneklerden birini oluşturmaktadır. [274] Kadınların veba, karantina ve toplumsal hijyen imgeleriyle

[273] Bandura insanların şiddeti içselleştirilmiş etik normlarıyla çelişmeden meşrulaştırmak için başvurdukları sekiz bilişsel stratejiyi şöyle: İlk iki strateji, zararlı eylemi "toplumsal yarara hizmet" olarak ahlâkî gerekçelendirme ve sert fiili "temizlik operasyonu" gibi yumuşatıcı etiketlerle semantik olarak arındıracak biçiminde ortaya çıkar. Ardından gelen elverişli karşılaştırma, failin davranışını daha aşırı örneklerle kıyaslayarak görece masum göstermesine olanak tanır. Sorumluluğun aktarılması ("üstlerin emri") ve sorumluluğun yayılması (grup kararı) mekanizmaları kişisel iradeyi muğlaklaştırarak vicdan baskısını hafifletir. Sonuçların çarpıtılması zararın boyutunu küçümserken, dehümanizasyon hedef kitlenin insani özelliklerini sistematik olarak inkâr etmek suretiyle empatiyi devre dışı bırakır. Son aşama olan mağduru suçlama ise şiddeti "kışkırtılmış ve hak edilmiş" bir karşılık şeklinde çerçeveler. Bu sekiz strateji kolektif olarak işlediğinde, birey zararlı eylemi ahlâken yasaklanmış bir fiil olarak değil, normatif yönden savunulabilir hatta erdemli bir toplumsal ıslah olarak algılar. Albert Bandura, "Moral Disengagement in the Perpetration of Inhumanities", *Personality and Social Psychology Review* 3/3 (1999), 195-200.

[274] Elliot Rodger, "My Twisted World The Story of Elliot Rodger", (ts.), 117, 135.

ilişkilendirildiği pasajlar ise dehümanizasyonun tıbbi, biyolojik ve arındırıcı bir şiddet tahayyülüyle nasıl birleşebildiğini göstermektedir.[275] Bu tür imgeler, kadınları bireysel özne olmaktan çıkarıp toplumun sağlığına, erkek düzenine veya medeniyetin devamına tehdit oluşturan kolektif bir problem gibi kurmakta, failin kendi saldırganlığını kişisel nefretin taşkınlığı şeklinde kavraması yerine "düzeni yeniden kurma" veya "kirletici unsuru uzaklaştırma" fantazisiyle rasyonelleştirmesine alan açmaktadır. Ahlaki gevşeme bu nedenle incel söyleminde psikolojik bir savunma mekanizması olmanın yanında, blackpill kaderciliği, kadın karşıtı suçlama düzeni ve dış grubun insanî statüsünü aşındıran kriptolektik dil aracılığıyla işleyen daha geniş bir söylemsel düzenleme biçimi olarak görünmektedir.

Düşmanlaştırma ve dehümanizasyon, şiddet eylemini doğrudan üretmekten önce, şiddetin düşünülebilir, konuşulabilir ve kimi kullanıcılar açısından ahlaken gerekçelendirilebilir hale geldiği bilişsel eşiği hazırlamaktadır. Blackpill'in sunduğu çıkışsızlık duygusu, forum içi tekrarlarla pekişen kolektif mağduriyet, kadınların ve cinsel olarak başarılı erkeklerin suçlu figürlere dönüştürülmesi, insanî statünün dilsel olarak aşındırılması ve mağduriyetin ahlaki öfkeye çevrilmesi, incel söyleminde vicdani frenlerin zayıflamasına uygun bir zemin meydana getirmektedir. Kadınlara yönelik şiddet açık bir emir biçimiyle kurulmasa dahi, dış grubun aşağı varlık, kirletici güç, parazit, biyolojik mekanizma veya erkekliğe yönelmiş tehdit gibi kodlanması, zarar verme fikrini daha az yasak, daha az suçluluk üreten ve daha az empati gerektiren bir alana taşımaktadır. Dış grubun hedefe dönüştürülmesi, insanî statüsünün zayıflatılması ve ahlaki bariyerlerin söylemsel işlemlerle aşındırılması, incel söyleminde şiddetin duygusal, ahlaki ve bilişsel düzeyde nasıl mümkün hale geldiğini göstermektedir.

[275] Rodger, "My Twisted World The Story of Elliot Rodger", 136.

2.5.5.2. Algoritmik Yayılım, Makul İnkâr ve Stokastik Risk

Dehümanizasyon yoluyla dış grubun insanî ve ahlaki statüsünün aşındırılması, incel söyleminde şiddet eşiğine giden hattı tek başına tamamlamamakta; düşmanlaştırıcı dilin dijital platformlarda tekrar edilebilir, paylaşılabilir, oyunlaştırılabilir ve gerektiğinde inkâr edilebilir hale gelmesi, nefretin kapalı forum sınırlarını aşarak daha geniş bir radikalleşme ortamına taşınmasına imkân vermektedir. Algoritmik yayılım, stokastik riskin temel taşıyıcılarından biri olarak bu noktada devreye girmektedir. YouTube'daki "up–next" ya da TikTok'taki "for you" mantığıyla çalışan öneri sistemleri, kullanıcının önceki izleme, tıklama ve etkileşim alışkanlıklarına benzeyen fakat yoğunluk bakımından giderek sertleşen içerikleri akışa dâhil ederek blackpill, mizojini ve erkek mağduriyeti temalı içeriklerin görünürlüğünü artırmakta, bu görünürlüğü de zaman içinde olağanlaşma hissine dönüştürmektedir. Dijital platformlarda gençlerin karşılaştığı kadın düşmanı içeriklerin çoğu zaman eğlence, oyunlaştırma ve dikkat ekonomisi içinde dolaşıma sokulması, nefret söyleminin açık ideolojik propaganda biçiminden çok, gündelik medya tüketimi içinde yavaşça normalleşen bir kültürel temas alanı üretmesine yol açmaktadır.[276] Öneri motorlarının kullanıcıyı her defasında tanıdık fakat biraz daha yoğun içeriğe yöneltmesi, radikalleşmeyi ani bir kopuştan ziyade tekrar eden küçük doz artışlarıyla ilerleyen bir medya–psikoloji süreci haline getirmektedir. Plymouth saldırganı Jake Davison'un çevrimiçi izleme hattında blackpill kanalları ve silah içerikleriyle kurduğu temasın gündeme gelmesi, algoritmik görünürlük, erkeklik krizi, şiddet fantezisi ve silah kültürü arasında oluşabilecek temasın pratik düzeyde nasıl bir risk alanı meydana

[276] Kaitlyn Regehr vd., *Safer Scrolling: How Algorithms Popularise and Gamify Online Hate and Misogyny for Young People*, Understanding the Cel: Vulnerability, Violence and In(ter)vention (2024), 9.

getirebildiğini göstermektedir.[277] Failin kim olacağı önceden bilinmediği halde hedef grupların sürekli biçimde düşmanlaştırılması, şiddet ima eden içeriklerin platformlar aracılığıyla görünür kalması ve benzer içeriklerin kullanıcının karşısına tekrar tekrar çıkması, stokastik riskin toplumsal olarak üretildiği zemini hazırlamaktadır.

İncel çevrimiçi ortamında radikal düşüncenin normalleşmesi, algoritmik akışın yanı sıra forum içi disiplin, jargon, alay, grup onayı ve duygusal sadakat biçimleriyle de gerçekleşmektedir. Blackpill'e aykırı umut, kendini geliştirme, görünüşe yatırım yapma veya romantik başarının hâlâ mümkün olabileceğini ima eden öneriler, çoğu zaman "cope" ya da "blue–pilled" biçiminde etiketlenerek geçersizleştirilmektedir. Cope, incel jargonunda kişinin blackpill'in "acı gerçekleri" karşısında kendisini avutması, yenilgiyi görmezden gelmesi veya gerçekçi olmayan bir teselliye sığınması anlamına gelmektedir. [278] Moda, stil veya parfüm kullanımı gibi çekici görünmeye dönük stratejilerin kadınların ilgisini değiştirmeyeceği gerekçesiyle "yalancı teselli" sayılması ya da spor salonuna gitmenin kadınların erkekleri her koşulda reddedeceği varsayımı altında boşa çaba şeklinde kodlanması, cope etiketinin blackpill karamsarlığını koruyan bir disiplin aracı olarak nasıl çalıştığını göstermektedir.[279] Umut vaat eden her önerinin

[277] Max McLean, "Guns, America and Incel Culture – What Plymouth Gunman's Social Media Tells Us", *The Standard* (13 Ağustos 2021).

[278] "Cope", *Incel Wiki* (17 Ağustos 2022).

[279] Verilen örnekte cope etiketi, moda ve parfümün blackpill felsefesinin aksine çekici görünme startejisi olarak vurgulanması önermesi üzerinden bu çabanın kadınların ilgisini değiştirmeyeceği gerekçesiyle "yalancı teselli" olarak etiketlendiği görülmektedir. "Fashion/Style Is Cope", *Looksmax.Org - Men's Self-Improvement & Aesthetics* (21 Eylül 2024); Aynı şekilde yine "cope", umutsuz blackpilled incellerin, spor salonuna devam etmek konusunda erkeklerin, "kadınların, onları her şart ve koşulda reddedecekleri

cope sayılması, alternatif yorumların daha baştan itibarsızlaştırılmasına, eleştirel mesafenin bastırılmasına ve grup içi ideolojik kapanmanın güçlenmesine yol açmaktadır. Dış gruplara yöneltilen suçlama ile iç grubun acısını "sahici hakikat" konumuna yerleştiren bu mekanizma, forum üyelerinin blackpill öğretisi etrafında tektipleşmesini kolaylaştırmaktadır. İncel topluluklarında kullanıcıların kendi içeriklerini shitposting olarak adlandırmaları da bu kapanma sürecinin iletişimsel boyutunu oluşturmaktadır; nefret söylemi doğrudan ideolojik beyan biçiminden çıkarılarak mizah, abartı, provokasyon, iç şaka ve şok değeri taşıyan paylaşım biçimlerine dönüştürülmektedir.[280] Shitposting, sıradan trollükten ayrılan daha katmanlı bir iletişim stratejisi olarak işlemekte; aşırılığın mizahi biçimde dolaşıma sokulması, grup içi duygusal enerjinin canlı tutulması, dikkat ve etkileşim kazanılması, yalnızlık, öfke, umutsuzluk ve depresyonun şakayla karışık dışa vurulması, grup sınırlarının iç şakalarla belirlenmesi ve dışarıdan gelen eleştirinin "abartı" veya "şaka" gerekçesiyle boşa çıkarılması gibi işlevler üstlenmektedir.[281] İncel kullanıcılarının çevrimiçi davranışlarını ve nefret içerikli paylaşımlara ilişkin algılarını ele alan güncel uzman değerlendirmeleri de shitposting

gerçeğini" önceleyerek vücut geliştirmeleri halinde dahi istediklerine ulaşamayacakları söylemle temsil edilmiştir. "Ending the Gym Is Cope", *Looksmax.Org - Men's Self-Improvement & Aesthetics* (15 Eylül 2024).

[280] Sarah E. Daly - Annie Laurie Nichols, "'Incels Are Shit-Post Kings': Incels' Perceptions of Online Forum Content", *Journal of Crime and Justice* 47/2 (2023), 1-5.

[281] Daly - Nichols, "'Incels Are Shit-Post Kings': Incels' Perceptions of Online Forum Content", 3, 11.

pratiklerinin, kullanıcıların nefret dilini hem ciddi hem de inkâr edilebilir bir düzlemde dolaşıma sokmalarına imkân verdiğini göstermektedir.[282]

Makul inkâr, şiddeti veya nefret dilini üreten kullanıcının söz konusu içeriği gerektiğinde şaka, ironi, trollük, rol yapma ya da ifade özgürlüğü iddiasıyla geri çekebilmesini sağlayan gri alanı ifade etmektedir. Dog whistle ise dışarıdan bakıldığında masum, belirsiz veya sıradan görünen, grup içi kullanıcılar tarafından ise ideolojik çağrışımı çözülebilen kodlu mesaj biçimidir. İncel ve alt–sağ çevrimiçi kültürlerinde memler, iç şakalar, karikatürleştirilmiş kadın imgeleri, cope etiketleri, foid/roastie gibi jargonlar ve saldırgan mizah biçimleri, dog whistle ile makul inkâr mantığının birlikte çalıştığı bir alan açmaktadır. Böyle bir alanda içerik, platform denetimini aşacak kadar muğlak, grup içi kullanıcıya mesajı aktaracak kadar tanınabilir, dışarıdan gelen eleştiriye karşı ise "şaka" veya "ironi" savunusuna yaslanacak kadar esnek hale gelmektedir. Aşırı sağ dijital söylemde mizahın radikal fikirleri ironi, popüler kültür ve görsel dolaşım katmanları içine yerleştirerek normalleştirmesi, makul inkârı mümkün kılması ve aşırılıkçı mesajların viral dolaşımını artırması, incel ekosistemindeki mizah, meme ve shitposting pratikleriyle birlikte düşünüldüğünde daha açık hale gelmektedir. [283] Sağ–aşırılıkçı memlerin örtük veya açık nefret ve tehdit ifadeleri taşıyabilmesi, silah kullanımını, şiddeti, terör faillerini ya da operasyonel bilgiyi dolaşıma sokabilmesi ve "iyi dinleyiciye" yönelik dog whistle işlevi görebilmesi, memetik kültürün eğlence alanına

[282] Daly - Nichols, "'Incels Are Shit-Post Kings': Incels' Perceptions of Online Forum Content".

[283] Mert Can Atar, "The New Front of the Epistemological War: Digital Radicalization Dynamics and Humor Strategies of the Far-Right", *AJIT-e: Academic Journal of Information Technology* 16/4 (30 Kasım 2025), 311, 313.

indirgenemeyecek politik ve ideolojik bir araç niteliği kazandığını göstermektedir.[284] Christchurch saldırganının 8chan'da "artık shitpostingi bırakıp gerçek hayatta aksiyona geçme vakti" anlamına gelen paylaşımı, şaka, meme, provokasyon ve gerçek şiddet arasındaki sınırın radikalleşme hattında nasıl aşılabildiğini gösteren çarpıcı örneklerden biri olarak değerlendirilmektedir.[285] Mem kültürü, bu çerçevede alt–sağ ve incel ekosistemlerinde politik söylemin hızlı dolaşıma elverişli, duygusal yoğunluğu yüksek ve grup sınırlarını görünür kılan biçimlerinden biri haline gelmektedir.

Alt–right pipeline olarak adlandırılan çevrimiçi radikalleşme hattı, incel ekosistemindeki dijital sertleşmeyi açıklamak için işlevsel bir çerçeve sunmaktadır. Bu hat, kullanıcının bir anda radikal bir ideolojik kırılma yaşamasından ziyade, platformların öneri sistemleri, memler, iç şakalar, grup onayı ve ardışık mikro–dürtüler aracılığıyla giderek daha sert içeriklere yönelmesini ifade etmektedir.[286] Mikro–dürtme, çevrimiçi ortamda kullanıcının çoğu zaman açık biçimde fark etmediği küçük yönlendirmelerle bir sonraki daha uç içeriğe taşınmasıdır. Dijital platformlarda öneri videosu, ilgili içerik kutusu, meme veya arkadaş çevresi tarafından paylaşılan görünüşte hafif bir şaka, kullanıcının algı eşiğini giderek değiştirebilmektedir. Normalleşme, alışma ve dehümanizasyon süreçlerinin üst üste binmesiyle kullanıcı her defasında özgürce "bir içerik daha" seçtiğini düşünürken, algoritma, mizah ve akran onayı üçgeni onu daha sert ideolojik duraklara taşımaktadır. İncel ve blackpill bağlamında roastie, foid, cope, LDAR

[284] National Coordinator for Counterterrorism and Security, *Memes as an Online Weapon: An Analysis into the Use of Memes by the Far Right* (Ministry of Justice and Security, 2024), 29.

[285] Luke Munn, "Alt-Right Pipeline: Individual Journeys to Extremism Online", *First Monday* 24/6 (01 Haziran 2019), 7-8.

[286] Munn, "Alt-Right Pipeline".

ya da kadınların biyolojik alt tür gibi kodlandığı memler başlangıçta şaka, abartı veya grup içi mizah gibi sunulabilmekte, tekrarlandıkça tepki eşiğini düşürmekte ve kadın düşmanı nefretin sağduyuya benzeyen bir açıklama biçimi gibi algılanmasına neden olabilmektedir. Platformlar arası geçiş de bu sürecin önemli bir parçasıdır; daha yaygın ve kısmen denetlenen alanlardan daha kapalı, daha anonim veya daha sert içeriklere izin veren çevrimiçi mekânlara doğru gerçekleşen hareket, kullanıcının ideolojik yoğunlukla temasını artırmaktadır. Algoritmik öneri, memetik tekrar ve grup içi onay, dijital radikalleşmeyi tek bir içerikten doğan ani dönüşüm yerine birikimli, kişiselleştirilmiş ve duygusal olarak güçlendirilmiş bir süreç haline getirmektedir.

Dezenformasyon ve komplo imaları, bu dijital radikalleşme hattında bilgi hatasından çok kimlik koruyucu ve mağduriyet doğrulayıcı işlev üstlenmektedir. Dezenformasyon, kamu yararına hizmet etmeyen, yanıltıcı işlev taşıyan ve çoğu zaman bilerek dolaşıma sokulan yanlış ya da yanıltıcı bilgi olarak tanımlanmaktadır.[287] İncelosferde kadınların doğaları gereği yüzeysel olduğu, feminizmin erkekleri sistematik biçimde cinsel ve toplumsal düzeyde ezdiği, görünüş hiyerarşisinin mutlak biçimde değişmez olduğu veya blackpill'e aykırı bütün örneklerin istisna ya da cope sayılması, dezenformasyonun salt yanlış iddia biçiminde çalışmadığını, inancı koruyan bir anlam düzeni kurduğunu göstermektedir. Kimlik koruyucu biliş, bireyin bağlı olduğu grubun çıkarları, normları ve dünya görüşüyle çelişen bilgileri itibarsızlaştırmasına, kendi kimliğini destekleyen yorumları ise daha kolay kabul etmesine yol açmaktadır. Risk algısının kültürel kimlik, grup aidiyeti ve değer yönelimleriyle şekillenmesi, incel söyleminde blackpill'i zayıflatabilecek bilgilerin neden çoğu zaman reddedildiğini,

[287] Don Fallis, "What Is Disinformation?", *Library Trends* 63/3 (Aralık 2015), 402.

küçümsendiğini veya yeniden çerçevelendiğini açıklamaktadır. [288] İnanç–bilgi çatışmasının yarattığı rahatsızlık, bilgiyi çarpıtma, yeniden yorumlama veya itibarsızlaştırma yoluyla giderildiğinde, dezenformatif içerikler blackpill mağduriyetini besleyen bir epistemik filtre haline gelmektedir. Dijital yayılım, makul inkâr ve stokastik riskin kesiştiği bu düzlemde incel söylemi, nefretin açık bir çağrı olarak sunulmasına ihtiyaç duymadan, algoritmik görünürlük, forum içi disiplin, şaka formu, cope etiketi, memetik tekrar ve kimlik koruyucu biliş aracılığıyla normalleştiği bir radikalleşme zemini üretmektedir.

2.5.5.3. Şiddetin Ahlaki Rasyonalizasyonu ve Fail Yüceltimi

İncel kültüründe erkek–üstünlükçü şiddetin ahlaki rasyonalizasyonu, saldırı çağrısından önce, blackpill'in arzu, beden, statü ve cinsiyet hiyerarşisi hakkında kurduğu kapalı anlam düzeniyle başlamaktadır. Blackpill, romantik ve cinsel dışlanmayı kişisel yetersizlik ya da geçici ilişki krizi sınırından çıkararak kadınların cinsel seçiciliği, Chad figürlerinin bedensel ayrıcalığı, normie erkeklerin toplumsal kabulü ve modern cinsel piyasanın hiyerarşik işleyişi tarafından üretilen kalıcı bir adaletsizlik anlatısına dönüştürmektedir. Erkek öznenin arzu edilmemesi, mahrem alanda yaşanan kırılgan bir deneyim olmaktan uzaklaşıp toplumun erkekliği haksız biçimde dağıttığına, kadınların alt statülü erkekleri sistematik biçimde dışladığına ve feminist dönüşümün beta erkekliği değersizleştirdiğine ilişkin kolektif bir mağduriyet diline yerleşmektedir. Şiddet, söz konusu mağduriyet evreninde dışlanmış erkekliğin kendisini görünür kılma, kaybedilmiş saygınlığı zorla geri alma, cinsel hiyerarşiye karşı son söz söyleme ve dünyaya kendi varlığını kaydettirme biçimi olarak tahayyül edilmektedir. Isla Vista saldırısından sonra Elliot Rodger'ın

[288] Donald Braman vd., "Culture and Identity-Protective Cognition: Explaining the White-Male Effect in Risk Perception", *Journal of Empirical Legal Studies* 4/3 (Kasım 2007), 8.

"Supreme Gentleman" ve "Saint Elliot" adlandırmalarıyla çevrim–içi incel hafızasında dolaşıma girmesi, tekil bir saldırganın şahsına yönelen hayranlıktan ziyade, erişilemeyen erkeklik, tanınma, arzu edilme ve statü imkânlarının şiddet üzerinden geri alınabileceğine ilişkin fantezinin sembolik merkezileşmesini göstermektedir. Rodger'ın ardından Chris Harper–Mercer, William Atchinson, Nikolas Cruz, Alek Minassian ve Scott Paul Beierle gibi faillerin farklı düzeylerde manifesto dili, Rodger referansı, kadın düşmanı intikam anlatısı ya da incel söylemiyle ilişkilendirilmesi, saldırıların birbirinden kopuk adli olaylar şeklinde okunmasını güçleştirmekte, çevrim–içi erkek–üstünlükçü hafızanın bazı failleri tekrar edilebilir eylem modelleri haline getirdiğini ortaya koymaktadır. Parkland saldırganı Cruz'un on yedi kişiyi öldürdüğü saldırıdan sonra şartlı tahliye imkânı olmaksızın ömür boyu hapis cezasına çarptırılması ve Beierle'nin iki kadını öldürdüğü yoga stüdyosu saldırısından önce çevrim–içi videolarında Elliot Rodger'a atıf yapması, incel şiddetinde failin örgütsel emir–komuta ilişkisi içinde hareket etmeksizin dolaşımdaki saldırı hafızası, erkeklik yitimi ve intikam anlatısı içinde anlam kazanabildiğini göstermektedir. [289] [290] Rodger'ın "My Twisted World" başlıklı manifestosu ve saldırı öncesi dijital performansı, erkeklik krizinin yazı, video ve şiddet aracılığıyla sahnelenmesine imkân veren dramatik bir kendilik ilanı olarak okunabilir. Fail, kaybettiğini düşündüğü erkeklik statüsünü geri alamadığı noktada saldırıyı kendi varlığını dünyaya zorla kaydettiren bir performansa dönüştürmektedir.[291]

[289] "ABD'de 17 kişiyi katleden okul saldırganı Cruz, ömür boyu hapis cezası aldı" (Erişim 14 Mart 2025).

[290] "Florida Man Who Killed Two Women at Yoga Studio Spoke of 'incel' Hero Elliot Rodger in Online Video", *Southern Poverty Law Center* (03 Kasım 2018).

[291] Michael Stablein Jr, "An Inconsummate Man: The Violent Dramaturgy of Elliot Rodger", *TDR* 69/2 (Haziran 2025), 110.

Stokastik terör kavramı, söz konusu şiddet hattının dağınık fakat öngörülebilir risk yapısını açıklamak açısından önem taşımaktadır. Kavram, belirli bir kişinin hangi anda eyleme geçeceğini önceden göstermeyen, buna karşın hedef alınan grup ya da kişilerin sürekli şeytanlaştırılması yoluyla şiddet ihtimalini artıran söylemsel ortamı ifade eder. Fail tekil, zamanlama belirsiz, eylem ihtimali ise düşmanlaştırıcı dilin yoğunluğu içinde istatistiksel olarak anlaşılabilir hale gelmektedir.[292] İncelosferde rastlantısal fail, doğrudan görevlendirilen bir militan gibi konumlanmaz. Kadınların "foid", "femoid", "roastie" ya da "Stacy", toplumun "normie", üstün erkekliğin "Chad" gibi hiyerarşik ve aşağılayıcı terimlerle adlandırıldığı, cinsel dışlanmanın kasıtlı bir toplumsal haksızlık gibi sunulduğu, saldırı faillerine yönelik hayranlığın memler, ironi, forum esprileri ve manifestolar üzerinden yeniden dolaşıma sokulduğu bir dijital ortamda eyleme geçme ihtimali sürekli beslenmektedir. Rastlantısallık ideolojik boşluk anlamına gelmemekte, failin kim olacağı belirsiz kalırken failin anlam dünyasını kuran dil, düşman imgeleri, intikam fantezileri ve mağduriyet anlatısı süreklilik göstermektedir. Şiddetin kabul edilebilir, anlaşılabilir ya da hak edilmiş bir tepki gibi kurulması ise ahlaki gevşeme mekanizmalarıyla yakından ilişkilidir. Ahlaki gevşeme, zarar verici eylemin failin ahlaki benlik algısıyla çatışma üretmeden sürdürülebilmesi için şiddetin yüksek bir amaçla gerekçelendirilmesi, sorumluluğun dağıtılması, sonuçların küçültülmesi, kurbanın suçlanması ya da insanî değerinin aşındırılması anlamına gelir.[293] İncel söyleminde kadınların aşağılayıcı terimlerle insan–altı bir kategoriye itilmesi, cinsel dışlanmanın kadın doğası, feminizm veya modern cinsel piyasa tarafından üretildiğinin ileri sürülmesi ve saldırının "haklı intikam", "misilleme", "adalet" ya da "retribution" gibi kavramlarla kodlanması, fail adayının suçluluk, utanç, empati ve vicdan gibi öz–yaptırım

[292] Amman - Meloy, "Stochastic Terrorism: A Linguistic and Psychological Analysis", 3.

[293] Bandura, "Moral Disengagement in the Perpetration of Inhumanities", 134.

mekanizmalarını zayıflatmaktadır. Dehümanizasyon bu aşamada çift yönlü bir işlev üstlenir. Kadınların insanî niteliği aşındırılırken fail de kendisini "subhuman" konumda algılamakta, kendi değersizliğini başkalarının değerini tanımama gerekçesine çevirmektedir. Dog whistle, shitposting ve makul inkâr pratikleri de şiddetin dolaşımını açık emir vermeden genişleten gri alanı oluşturmaktadır. Dog whistle, belirli bir topluluğun anlayabileceği ima, sembol, kelime ya da espri üzerinden üstü örtük çağrı üreten şifreli söylemi ifade ederken, shitposting provokatif veya absürt görünen paylaşımlar aracılığıyla nefretin mizah ve trolleme perdesi altında dolaşıma sokulmasını sağlar. Makul inkâr ise şiddeti teşvik eden dilin açık emir biçiminde kurulmadığı durumlarda, içerik üreticisinin ya da platform üyesinin kendi söylemiyle gerçekleşen eylem arasındaki bağı reddedebilmesine imkân veren savunma alanıdır. İncel ve far–right çevrim–içi alanlarında ironi, trolleme ve shitposting pratiklerinin nefreti maskeleme, normalleştirme ve mobilize etme işlevi, açık eylem çağrısı içermeyen içeriklerin de şiddet yanlısı tahayyülü besleyebildiğini göstermektedir.[294]

Blackpill'in şiddet üretme kapasitesi, ruhsal kırılganlık, ideolojik anlatı ve çevrim–içi ağların birbirine eklemlendiği noktada daha görünür hale gelmektedir. Öfke döngüsü, intikam planlama, yer değiştirmiş saldırganlık, düşmanca cinsiyetçilik, tecavüz mitlerini kabul ve şiddeti gerekçelendirme gibi unsurların birlikte "zarar" faktörünü oluşturması, incel radikalleşmesinde bireysel öfkenin kolektif mağduriyet anlatısından ve dijital dolaşım ağlarından ayrı düşünülemeyeceğini göstermektedir.[295] Blackpill'in "bilimsel hakikat" gibi sunulan biyolojik belirlenimci dili, zarar mimarisinin ideolojik

[294] Megan Kelly vd., "Victim, Violent, Vulnerable: A Feminist Response to the Incel Radicalisation Scale" 18/1 (2024), 103.

[295] Whittaker vd., *Predicting Harm Among Incels (Involuntary Celibates): The Roles of Mental Health, Ideological Belief and Social Networking*, 4.

çekirdeğini oluşturmaktadır. Kadınların cinsel seçiciliği, erkeklerin genetik hiyerarşisi ve cinsel piyasanın kaçınılmazlığına ilişkin iddialar, incel özneye kendi yoksunluğunu açıklayan bir bilgi düzeni sağlarken dış grupları cezalandırmayı haklılaştıran bir nefret mantığı da üretmektedir. Çevrim–içi karşı–kamusal alan içinde blackpill, ortak bir dünya görüşü olmanın sınırını aşarak şiddeti anlamlandıran, öfkeyi kolektifleştiren ve failin kendi eylemini daha geniş bir mağduriyet mitinin içine yerleştirmesine imkân tanıyan radikal bir erkeklik epistemolojisi haline gelmektedir. [296] Fail yüceltimi, bu epistemolojinin sembolik statü ekonomisine bağlandığı eşikte ortaya çıkar. Saint culture, saldırı failinin çevrim–içi alt kültür içinde aziz, kahraman, öncü, kardeş ya da örnek figür olarak anılması, adına memler üretilmesi, saldırısının skor, cesaret, fedakârlık veya intikamla ilişkilendirilmesi ve gelecekteki failler için taklit edilebilir bir şablona dönüştürülmesi anlamına gelir. Minassian'ın Toronto saldırısından sonra "saints" dizisine eklenmesi, Rodger'ın yıllar sonra dahi "worshipped" bir figür olarak kalması ve "go Elliot Rodger" ifadesinin intikam saldırısı anlamında dolaşıma girmesi, anma pratiğinin norm üretme kapasitesine sahip olduğunu göstermektedir.[297]

Failin saint culture içinde yüceltilmesi, incel şiddetinin gelecekteki eylem tahayyülünü şekillendirmektedir. Fail, sıradan suçlu konumundan çıkarılıp incel mağduriyetini nihai biçimde dile getiren kişiye dönüştürülmekte, saldırı da gündelik hayatta erişilemeyen statünün kanlı telafisi, görünmez öznenin dünyaya kendisini zorla kaydettirmesi ve blackpill kaderciliğinin eylemsel sonucu halinde anlam kazanmaktadır. Elliot Rodger'ın "azizleştirilmesi", Saint Cho gibi figürlerin benzer biçimde dolaşıma girmesi ve McVeigh, Breivik, Paddock, Tarrant gibi incel olmayan kitlesel şiddet faillerinin zaman zaman aynı panteon mantığı içinde zikredilmesi, failler arasındaki

[296] Lindsay, "Swallowing the Black Pill", 01 Mart 2022, 221.

[297] Baele vd., "From 'Incel' to 'Saint'", 18.

ideolojik farkların çevrim–içi şiddet kültürü içinde "yüksek skor", "kararlılık", "düzeni sarsma" ve "büyük yıkım" gibi ortak ölçütlerle yeniden kodlandığını göstermektedir.[298]Skor mantığı, bu kodlamanın oyunlaştırılmış biçimidir. Katledilen kişi sayısının fail statüsünü yükselten bir başarı ölçütü gibi okunması, dijital oyun estetiği, manifesto kültürü, canlı yayın pratiği ve saldırganların birbirine referans vermesiyle birleştiğinde şiddeti rekabetçi bir performansa dönüştürmektedir. Far–right saldırılarda manifestolar, canlı yayınlar, saldırı duyuruları ve silah üzerine yazılan mesajların birbirine bağlanan yasa dışı bir tür seti oluşturması, failin kendisinden önceki saldırganlardan dil, sembol ve taktik düzeyinde beslendiğini, kendisinden sonrakilere de kopyalanabilir bir eylem şablonu bıraktığını göstermektedir. [299] İncel bağlamında manifesto, forum jargonu, intikam anlatısı ve Rodger çizgisine yerleşme arzusu, eylemin fiziksel zarar verme amacıyla sınırlanamayacağını, gelecekteki izleyici ve taklitçi topluluk için sembolik bir iz bırakma girişimi olarak da çalıştığını ortaya koymaktadır. Mizantropi ve hızlandırmacılık, saint culture'ın panteon mantığını kadın düşmanı intikam çizgisinden daha geniş bir düzen nefreti alanına taşımaktadır. Mizantropi genel anlamıyla insanlığa yönelik nefret ya da tiksintiyi ifade ederken incelosferde depresif ihmal, toplumsal dışlanmışlık, değersizlik ve insan düzenine yönelmiş köklü düşmanlıkla birleşerek kadın düşmanlığını daha geniş bir insanlık nefreti içine

[298] Bruce Hoffman vd., "Assessing the Threat of Incel Violence", *Studies in Conflict & Terrorism* 43/7 (02 Temmuz 2020), 578.

[299] Julia Kupper vd., "The Contagion and Copycat Effect in Transnational Far-right Terrorism: An Analysis of Language Evidence", *Perspectives on Terrorism* 16/4 (2022), 4.

yerleştirebilmektedir.[300] Hızlandırmacılık ise mevcut toplumsal düzenin çürümüş, onarılamaz ve çöküşe zorlanması gereken bir yapı olduğu fikriyle, büyük şiddet eylemlerini düzeni sarsan, kaosu hızlandıran ve kolektif düşmanı cezalandıran müdahaleler olarak anlamlandırır. İncel olmayan kitlesel saldırganların aynı panteonda anılabilmesi, ideolojik tutarlılıktan çok yıkıcı erkek failin düzeni sarsma kapasitesine verilen statüyle ilgilidir. Türkiye bağlamında Arda K. örneği, manifesto, saldırı estetiği, farklı kitlesel şiddet faillerinin "aziz" gibi anılması ve oyunlaştırılmış şiddet göstergeleri nedeniyle panteon mantığının yerel dijital dolaşımlara da tercüme edilebildiğini göstermesi bakımından dipnot düzeyinde değerlendirilebilir.[301] Benzer biçimde incels.is üzerindeki "... TurkCEL'ler (Türk inceller) bizden daha kararlı ve sertler. Bizler fazla çekingen olduğumuz için gerçek bir tehdit oluşturamıyoruz, oysa turkcel'ler azizlerini örnek alarak her an onun izinden gidiyorlar..." ifadesi, yerel öykünme anlatısının forum içinde nasıl kurulduğunu göstermesi açısından yardımcı bir örnek sunmaktadır.[302]

[300] Kavram genel itibariyle insanlığa yönelik bütüncül bir nefreti ifade eder. Fakat gerek manosfer gerekse de incelosferde içsel bir kötü niyetin bulunmadığı ancak diğer insanlardan ortalama olarak daha depresif ve daha ihmal edilmiş hisseden grupların halihazırda mizantropik olmasının doğal veya bu eğilime sahip olmasının yüksek olacağı yönündeki dünya görüşüdür. "Misanthropy", *Incel Wiki* (29 Mart 2021).

[301] "Eskişehir'deki Bıçaklı Saldırgan Tutuklandı: Beş Kişinin Yaralandığı Olayla Ilgili Neler Biliniyor?", *BBC News Türkçe* (13 Ağustos 2024).

[302] "...TurkCEL'ler (Türk inceller) bizden daha kararlı ve sertler. Bizler fazla çekingen olduğumuz için gerçek bir tehdit oluşturamıyoruz, oysa turkcel'ler azizlerini örnek alarak her an onun izinden gidiyorlar..." "Based Tvrks", *Incels.Is - Involuntary Celibate Forum* (10 Ekim 2024).

İncel şiddetinin diğer aşırılıkçı şiddet biçimleriyle karşılaştırılması, ideolojik içerikleri eşitleme amacı taşımadan, mağduriyet anlatısı, düşman inşası, ahlaki gerekçelendirme, performatif şiddet ve failin örnek figüre dönüştürülmesi gibi ortak işleyişleri görünür kılmak açısından işlevseldir. Nazi şiddetinde yok etme pratiklerinin ağır fakat gerekli bir "görev" gibi meşrulaştırılması, cihadist yapılarda şiddetin filme alınarak korku üretme, propaganda yapma ve destekçi toplama amacıyla dolaşıma sokulması, farklı ideolojik evrenlerde şiddetin araçsal eylem sınırını aşarak ahlaki, simgesel ve performatif bir anlam düzenine bağlandığını göstermektedir. [303] İncel hareketinde bu düzen, cinsel ve romantik reddedilmişlikten kaynaklanan "algılanan haksızlık", kişisel incinme, dışlanma ve hınç duygularının dış gruplara yöneltilen misilleme arzusuna dönüştürülmesiyle kurulmaktadır. Rodger'ın 2014'teki saldırısından önce "My Twisted World" manifestosunu ve "Elliot Rodger'ın İntikamı" başlıklı videosunu yayımlaması, şiddeti kişisel çöküşün sessiz sonucu olarak değil, izleyiciye dönük bir anlatı ve intikam sahnesi olarak kurguladığını göstermektedir. Minassian'ın 2018 Toronto saldırısından önce "Incel İsyanı çoktan başladı! ... Yüce Elliot Rodger'a selam olsun!" anlamındaki paylaşımı ise Rodger'ın incel hafızasında kurucu fail, idol ve sembolik öncü konumuna taşındığını ortaya koymaktadır.[304] Rodger–Minassian hattı, fail yüceltiminin sonradan üretilen anma pratiği olmaktan ziyade, saldırı öncesi özdeşleşme, saldırı anındaki performans ve saldırı sonrası dolaşım arasında süreklilik kuran bir şiddet kültürü ürettiğini göstermektedir.

Süreklilik, kendisini açık biçimde incel olarak tanımlayan failler kadar incel söylemiyle dolaylı, parçalı ya da tartışmalı biçimde ilişkilendirilen saldırganlar üzerinden

[303] "Similarities and Differences Between Nazis, Jihadists and 'Incels' (pen Pen's Commentary)", haz. conservatio sui.

[304] Lindsay, "Swallowing the Black Pill", 01 Mart 2022.

de izlenebilmektedir. Plymouth saldırganı Jake Davison örneğinde failin kendisini bütünüyle incel kimliği içinde konumlandırma düzeyi tartışmalı kalmakla birlikte,[305] videolarında inceldom, blackpill ve nihilizm gibi kavramların yer alması, Reddit'te incel topluluklarıyla temasının tespit edilmesi, cinsiyetçi görüşleri ve silah meraklısı çevrim–içi alt alanlardaki etkinliği, misogynist şiddetin incel kültürüyle nasıl ilişkilendirildiğini göstermektedir.[306] Oğuzhan Sert tarafından 2020'de Toronto'da gerçekleştirilen saldırı ise incel ideolojisi, kadın düşmanlığı, terör hukuku ve failin sembolik mesaj bırakma pratiği arasındaki bağı daha açık biçimde ortaya koymaktadır. Sert'in "Long Live The Incel Rebellion" yazılı bir not taşıması ve üzerinde "THOT SLAYER" [307] ibaresi bulunan

[305] Matthew Weaver - Steven Morris, "Plymouth Gunman: A Hate-Filled Misogynist and 'Incel'", *The Guardian* (13 Ağustos 2021), blm. UK news.

[306] "Plymouth Shooting", *Wikipedia*, 08 Mayıs 2025.

[307] Thot kelimesi, incel jargonunda kadınlar ve özellikle de seks işçileri için kullanılan bir hakaret olarak "that ho over there" ibaresinin kısaltılmışı olarak kullanılmaktadır. Slayer ifadesi de killer kelimesinden farklı olarak kıyım yapan, avlayan ve bunları kesici bir aletle yapan için kullanılan bir sözcüktür. Yanı sıra incel jargonunda e-thot olarak kullanılan kelime, incellerden para sızdırmak amacıyla web kameraları önünde ve internette cinsel içerikli performanslar sergilemek üzere kışkırtıcı kıyafetler giyerek onları kandıran kadınlardır. E-thot olarak imlenen kadınlar, istemsiz bekarların onay aradıkları yönündeki dezavantajını bildikleri için bunun maddi kazanç ve sosyal medya şöhreti için yaparak maddi kazanç elde etme yolunu tercih etmektedirler. Ancak her ne kadar kapitalist sisteme göre bunda herhangi bir sakınca görülmemesi ve arz-talep ilişkisi içinde sürdürülmesinin bir sorun teşkil etmemesinin aksine çevrimiçi muhafazakâr hareketin büyük bir kısmı, toplumun yalnızca para ve maddi kazanç/çıkardan ibaret

bir bıçakla saldırıyı gerçekleştirmesi, incel jargonunun eylem anına taşınan sembolik ve tehditkâr bir imza gibi işlediğini göstermektedir.[308] Kanada'da bu dosyanın incel ideolojisiyle bağlantılı ilk terör kovuşturması olarak ele alınması, cinsiyet temelli mizojinik şiddetin hukuki alanda da ideolojik ve teröristik şiddet spektrumu içinde değerlendirilme ihtimalini güçlendirmiştir.[309] İncel şiddeti, bu örneklerde tekil failin öfkesinden ibaret görülemeyecek biçimde, çevrim–içi düşmanlaştırma, kolektif mağduriyet, cinsel hak iddiası, performatif intikam ve hukuki sınıflandırma tartışmalarının kesiştiği bir alana yerleşmektedir.

Stokastik terör kavramının incel şiddetiyle birlikte yeniden düşünülmesi, bu kesişim alanının kavramsal sınırlarını belirginleştirmektedir. Literatürde stokastik terörizm, kitle iletişim araçları ve dijital platformlar üzerinden tekrar eden nefret söyleminin belirli bir grubu düşman haline getirerek, bu söylemi rastgele duyan veya içselleştiren herhangi bir bireyin şiddet eylemine yönelmesini istatistiksel olarak mümkün kılan bir terör biçimi olarak tanımlanmaktadır.[310] Makul inkâr edilebilirlik, bu sürecin kritik bileşenlerinden biridir. Kodlanmış, ironik, muğlak veya doğrudan emir içermeyen söylem, şiddeti açıkça teşvik eden normların dışında gri bir alan yaratmakta, söylemi

---

olmadığını ve e-thotların ise bu yaptıkları kandırma temelli eylemlerinden dolayı yargılanmaları gerektiğini savunmaktadır. "E-thot - Incel Wiki" (Erişim 16 Mayıs 2025).

[308] Maclean's, "The Incel Terrorist", *Macleans.Ca* (03 Nisan 2024).

[309] Public Prosecution Service of Canada Government of Canada, "Court Sentences Young Person as an Adult in Murder / Terrorism Case - News Release - PPSC" (28 Kasım 2023).

[310] "Stochastic Terrorism", *Wikipedia*, 24 Nisan 2025.

dolaşıma sokan aktörlerin sonradan sorumluluğu reddetmesine imkân tanımaktadır.[311] Stokastik terörün hukuk ve güvenlik açısından tartışmalı yapısı, doğrudan kışkırtma eşiği ile uzun süreli düşmanlaştırıcı söylem arasındaki ilişkinin nasıl kurulacağı meselesinde yoğunlaşmaktadır.[312] İncel topluluklarının manosfer içindeki çapraz dolaşımları, forumlar, memler, jargonlar ve antifeminist erkeklik hiyerarşileri aracılığıyla bu gri alanı beslemektedir.[313] Doğrudan kışkırtma eşiğini aşmayan, fakat dog whistle yöntemiyle hedef grupları aşağılayan ve fail adayının şiddet tahayyülünü besleyen içerikler, yükümlülüğün reddine açık bir söylem alanı içinde stokastik şiddet potansiyeli üretmektedir.[314] İncel şiddetinin terör spektrumunda konumlandırılması da salt hukuki etiketleme meselesi değildir. Hoffman ve Ware'in "male–supremacist terrorism" önerisi, incel saldırılarının ideolojik saiki, lone–actor modeliyle lidersiz ve örgütsüz biçimde işleyebilmesi, çevrim–içi radikalleşme ve mobilizasyon üzerinden modern terör ekosistemine eklemlenmesi, kahraman kültürü aracılığıyla propaganda işlevi görmesi ve kadınları bastırarak erkek–merkezli bir düzeni yeniden kurma arzusuyla geniş psikolojik

[311] Genellikle olumsuz sonuçlar doğuran bir olay veya eylemle ilgili olarak, kurumsal bir yapının sorumlularının ya da herhangi bir bireyin, kabul edemeyeceği veya başa çıkamayacağı bir gerçeği, geçerli bir mazerete dayandırarak reddetmesi veya görmezden gelmesi durumudur. "Makul inkâr edilebilirlik", *Vikipedi*, 27 Kasım 2024.

[312] "Philosophical and Public Security Law Implications of 'Stochastic Terrorism'" (Erişim 16 Mayıs 2025).

[313] Ging, "Alphas, Betas, and Incels", 644-645.

[314] Molly Amman - Reid Meloy, "Incitement to Violence and Stochastic Terrorism: Legal, Academic, and Practical Parameters for Researchers and Investigators", *Terrorism and Political Violence* 36/2 (17 Şubat 2024), 238.

etki hedeflemesi bakımından açıklayıcıdır.[315] Lidersiz örgütlenme mantığı, el–Kaide gibi yapılar üzerinden tartışılan homegrown violent extremism kavramlarıyla da kesişmekte, incel şiddetini örgütsel hiyerarşi olmadan ideolojik saldırı üretebilen bir tehdit formu olarak düşündürmektedir.[316] Birleşik Krallık ve ABD'de incel vakalarının nefret suçu, seri cinayet, şiddet içeren ideolojik nefret veya çevrim–içi radikalleşen cinsiyet temelli aşırılıkçı alt kültür çerçevesinde ele alınması, resmi terör suçu tanımı ile potansiyel terör riski arasındaki gri alanın sürdüğünü göstermektedir.[317]

Erkek–üstünlükçü şiddetin ahlaki rasyonalizasyonu ve fail yüceltimi, incel kültüründe tek çizgili bir radikalleşme anlatısı üretmekten çok, birbirini besleyen katmanlı bir anlam düzeni halinde işlemektedir. Blackpill, cinsel ve romantik dışlanmayı değiştirilemez kader, kadın merkezli cinsel piyasa ve toplumsal adaletsizlik anlatısı içinde sabitleyerek mağduriyetin bilişsel zeminini kurmakta, dehümanizasyon, dog whistle, shitposting ve makul inkâr pratikleri bu mağduriyeti açık emir biçiminde kurulmamış fakat şiddeti mümkünleştiren bir söylem dolaşımına taşımakta, ahlaki gevşeme mekanizmaları saldırıyı intikam, adalet, arınma veya düzeni onarma diliyle fail açısından katlanılabilir hale getirmekte, saint culture, skor mantığı ve panteonlaşma ise eyleme geçen faili kolektif mağduriyetin kanlı temsilcisine dönüştürmektedir. İncelosferin şiddet

[315] Bruce Hoffman - Jacob Ware, "Incels: America's Newest Domestic Terrorism Threat", *Lawfare*, (18 Ocak 2023).

[316] Örn. el-Kaide örgütü. Hoffman ve Ware, ABD'nin iç-terör tehditlerini kategorik olarak ele alırken, incel hareketini, örgütsel hiyerarşiden bağımsız olarak bireysel fakat ideolojik saldırılar üreten bir tehdit unsuru şeklinde tanımlayıp İslamcı ve aşırı sağcı yerel şiddet yanlıları (Homegrown Violent Extremism-HVE) ile aynı kategoride değerlendirmiştir.

[317] Hannah Romanowski - Natalie Low, "Extremism and Hate Crime", (07 Ekim 2024).

bakımından kritik yönü, her üyenin eyleme yöneleceği varsayımında aranamaz. Asıl risk, şiddeti mümkün, anlaşılır, mizahla örtülebilir, inkâr edilebilir ve kimi durumlarda yüceltilebilir hale getiren anlam düzeninin sürekli yeniden üretilmesinde yatmaktadır. Fail rastlantısal görünür, fakat onu kuşatan dil rastlantısal değildir. Şiddet anlık görünür, fakat onu anlamlandıran çevrim–içi hafıza süreklidir. Fail tek başına görünür, fakat onu izleyen, adlandıran, puanlayan, azizleştiren ve taklide açan dijital karşı–kamusal alan, eylemin arkasındaki dağınık kolektifliği görünür kılmaktadır. İncel saldırganlarının bazı çevrim–içi topluluklarda "saint" veya "hERo" gibi yarı–kutsal figürler halinde anılması, faillerin sıradan suçlu figürler olarak kalmadığını, hareketin mitik hafızasına yerleştirilen semboller olarak dolaşıma girdiğini göstermektedir. Bu yarı–dinsel ikonlaştırma, dinî söylem analizinin merkezine alınmadan, fail kahramanlaştırmasının sembolik biçimlerinden biri olarak değerlendirilmelidir.[318]

Stokastik terör kavramı ekseninde değerlendirildiğinde incel kültüründe şiddet, tekil failin ani ve yalıtılmış eyleminden çok, çevrim–içi anlam üretiminin aşamalı biçimde ördüğü bir risk mimarisi içinde kavranmalıdır. Demonizasyon, kadınların, normie erkeklerin ve daha geniş toplumsal düzenin düşmanlaştırılmasıyla ilk eşiği kurmakta, dehümanizasyon hedef grupların insanî değerini aşındırarak şiddeti ahlaki bakımdan taşınabilir hale getirmekte, algoritmik yayılma ise söz konusu düşman imgelerini forumlar, memler, jargonlar, öneri sistemleri ve platform dolaşımları üzerinden tekrar edilebilir bir duygu düzenine dönüştürmektedir. Rastlantısal fail, belirli bir örgütsel emir

[318] İncel saldırganlarının bazı çevrim-içi topluluklarda "saint" veya "hERo" gibi yarı-kutsal figürler halinde anılması, şiddet faillerinin sıradan suçlu figürler olarak kalmadığını, hareketin mitik hafızasına yerleştirilen semboller olarak dolaşıma girdiğini göstermektedir. Bu yarı-dinsel ikonlaştırma, dinî söylem analizinin merkezine alınmadan, fail kahramanlaştırmasının sembolik biçimlerinden biri olarak değerlendirilmelidir.

almadan fakat aynı sembolik evren tarafından sürekli beslenerek eyleme geçebilir hale gelirken, saldırı sonrasında işleyen kahramanlaştırma mekanizması faili sıradan suçlu figüründen çıkarıp mağduriyetin intikamcı temsilcisine, kimi örneklerde "saint" veya "hERo" gibi yarı–kutsal bir hafıza figürüne dönüştürmektedir. Makul inkâr, döngünün kapanma ve yeniden başlama noktasında yer alır: Şiddeti mümkün kılan söylem açık emir, doğrudan talimat ya da örgütsel çağrı biçiminde kurulmadığı için sorumluluk reddedilebilir, paylaşımlar "şaka", "ironi", "abartı" veya "provokasyon" olarak geri çekilebilir ve aynı içerikler yeniden dolaşıma girerek risk alanını genişletebilir. Demonizasyon → dehümanizasyon → algoritmik yayılma → rastlantısal fail → kahramanlaştırma → makul inkâr döngüsü, incel kültüründe erkek–üstünlükçü öfkenin hangi eşiklerde radikalleşme kapasitesi kazandığını gösteren analitik bir model sunmaktadır. Döngünün özellikle kahramanlaştırma halkası, şiddet faillerinin dijital hafıza içinde sembolik, mitik ve kimi zaman yarı–dinsel statülerle yeniden üretildiğini göstermekte, fail yüceltiminin seküler kutsallaştırma, azizlik dili ve çevrim–içi kutsal hafıza biçimleriyle nasıl kesiştiğini tartışmaya açmaktadır.

2.5.5.4. İncel Şiddet Hafızasında Azizleştirme Dili ve Failin Yarı–Dinsel Statüsü

İncel şiddet hafızasında azizleştirme dili, ahlaki rasyonalizasyon ve fail yüceltimi hattının dinî çağrışım taşıyan semboller, anma biçimleri ve çevrim–içi tekrar pratikleri aracılığıyla daha yoğun bir sembolik statüye taşındığı eşiği ifade etmektedir. Şiddetin intikam, adalet, telafi veya düzeni sarsma kapasitesi üzerinden anlamlandırılması, faili sıradan saldırgan konumundan çıkararak kolektif mağduriyetin taşıyıcısı, intikamın bedenleşmiş figürü ve gelecekteki eylemler için taklit edilebilir bir modele dönüştürmektedir. Militan hızlandırmacı çevrelerde "saints culture" olarak tanımlanan örüntü, saldırı faillerinin yıldönümleri, görseller, memler, listeler, ikonografiler ve sloganlar aracılığıyla bir şiddet

panteonuna yerleştirilmesiyle işlemektedir.[319] İncel şiddet hafızasında Elliot Rodger'ın "Saint Elliot", Seung–Hui Cho'nun "Saint Cho", bazı saldırganların "hERo" biçiminde anılması ve forum içi oylamalarla faillerin ortak hafıza nesnelerine dönüştürülmesi, dinî çağrışım taşıyan göstergelerin seküler bir dijital nefret alanında sembolik statü üretmek üzere yeniden işlevselleştirildiğini göstermektedir.[320] Rodger'ın çevrim–içi kült takipleri ve "Saint Elliot Day" gibi anma pratikleri, fail hafızasının yıldönümü, görsel tekrar, forum içi övgü ve dijital dolaşım yoluyla sürdürülen bir anma düzeni üretebildiğini göstermektedir.[321] Rodger'ın "martyr", "Supreme Gentleman" ve "Saint" gibi ifadelerle anılması, erkeklik yaralanması, cinsel dışlanma ve intikam arzusunun ortak bir sembolik hafızada birleştiği noktayı görünür kılmaktadır. [322] "Saint", "hERo", "martyr", "canonize", "worshipped", "holy trinity" ve "ER olmak" gibi ifadeler, incel söyleminde doğrudan teolojik bir sistemin varlığını kanıtlamak yerine, failin çevrim–içi hafızada kutsala benzeyen bir statüyle dolaşıma sokulduğu yarı–dinsel bir sembolik işleyişe işaret etmektedir.

Elliot Rodger figürü, söz konusu yarı–dinsel statü üretiminin en belirgin merkezlerinden biridir. "My Twisted World" manifestosu ve "Elliot Rodger's Retribution" videosu, incel çevrim–içi hafızasında saldırıyı açıklayan belgeler olmanın

---

[319] Jonathan Lewis, "The Lineage of Violence: Saints Culture and Militant Accelerationist Terrorism", *GNET* (blog), 27 Nisan 2023.

[320] Moonshot CVE, *Incels: A Guide to Symbols and Terminology* (Government of Canada, 2020), 7-8.

[321] David Futrelle, "When a Mass Murderer Has a Cult Following", *The Cut* (27 Nisan 2018).

[322] Lisa Sugiura, *The Incel Rebellion: The Rise of the Manosphere and the Virtual War Against Women* (Bingley: Emerald Publishing Limited, 2021), 105, 141.

yanında, reddedilmiş erkekliğin, cinsel hak iddiasının, tanınma arzusunun ve intikam fantezisinin dramatik metinleri gibi dolaşıma girmiştir. Manifesto, video ve saldırı performansı birlikte düşünüldüğünde fail, kendi erkeklik krizini anlatıya, cinsel dışlanmayı sahneye, şiddeti ise izleyiciye yöneltilmiş bir kendilik ilanına dönüştürmektedir.[323] Alek Minassian'ın Toronto saldırısından önce "Incel Rebellion" diliyle Rodger'a selam göndermesi, fail yüceltiminin saldırı sonrasında oluşan bir hatırlama biçimiyle sınırlanmadığını, saldırı öncesi özdeşleşme ve eylem tahayyülü içinde de çalıştığını göstermektedir.[324] Rodger'ın "worshipped" bir figür olarak kalması, "go Elliot Rodger" ifadesinin intikam saldırısı anlamında dolaşması ve Minassian'ın "saints" dizisine eklenmesi, "saint" statüsünün failin anılma biçiminden ibaret kalmadığını, şiddeti anlamlandıran normatif sözlüğün parçası haline geldiğini ortaya koymaktadır.[325] "Incelebrities" biçiminde kutlanan incel katilleri, çevrim–içi kadın düşmanlığının ekran sınırında kalmadığını, şiddet imgelerinin dijital dolaşım yoluyla fiziksel eylem tahayyülünü besleyebildiğini göstermektedir.[326] "St. Elliot Rodger Day", Cruz'un "St. Nikolas" şeklinde adlandırılması ve "hERo" kullanımında "ER" harflerinin Rodger'a gönderme yapacak biçimde öne çıkarılması, fail adlarının incel hafızasında maskülenlik, saldırganlık, tanınma arzusu ve sembolik ölümsüzlükle örülmüş bir kanonlaştırma mantığı içinde dolaştığını göstermektedir.[327] Böylelikle Rodger ve onu referans alan saldırganlar, biyografik kişilikleriyle sınırlı figürler olmaktan çıkarak incel

[323] Jr, "An Inconsummate Man", 110.

[324] Sugiura, *The Incel Rebellion*, 38.

[325] Baele vd., "From 'Incel' to 'Saint'".

[326] Regehr, "In(Cel)Doctrination", Ocak 2022.

[327] Kelly M O'Donnell, "Incel Mass Murderers: Masculinity, Narrative, and Identity", *Ohio Communication Journal* 59 (2021), 68, 72-73.

mağduriyetinin, cinsel dışlanmanın, öfkenin ve intikam arzusunun çevrim–içi hafızada yoğunlaştığı sembolik merkezlere dönüşmektedir.

Azizleştirme dili, ölüm, hapis veya yakalanma sonrasında failin dolaşımını sona erdirmek yerine, onu çevrim–içi hafızanın yeniden üretilebilir bir nesnesi haline getirmektedir. Far–right ve militan hızlandırmacı çevrelerde "warrior–saint" ve "fabricated martyr" ikonları üzerinden işleyen mekanizma, faili kutsal savaşçıya benzeyen bir temsil formuna yerleştirmekte, görseller, yıldönümleri, sloganlar ve anma pratikleri aracılığıyla sonraki saldırganlar için örnek figür üretmektedir.[328] Atomwaffen Division çevresinde McVeigh, Breivik ve Kaczynski gibi faillerin "holy trinity" biçiminde anılması ile incel hafızasında Rodger, Cho veya Minassian gibi saldırganların "saint", "hERo" ya da benzer azizleştirici ifadelerle dolaşıma girmesi, farklı dijital şiddet kültürlerinde failin kutsala benzeyen sembolik formlarla yeniden üretilebildiğini göstermektedir. Söz konusu benzerlik doğrudan ideolojik özdeşlik anlamına gelmemekte, seküler görünümlü şiddet kültürlerinde dinî–kültürel imgelemin faili yüceltmek, düşmanı şeytanlaştırmak ve şiddeti arındırıcı, intikamcı ya da düzen bozucu bir eylem gibi kodlamak için nasıl işlevselleştirildiğini görünür kılmaktadır. "Holy trinity", "saint", "martyrdom" ve "crusade" gibi ifadeler, karşı–ilahiyat olarak adlandırılabilecek tersine çevrilmiş bir anlamlandırma mantığı içinde, kutsal olanı doğrudan üretmekten çok şiddetin ahlaki ve sembolik meşruiyetini kuran bir dilsel alan açmaktadır.[329] Manifesto, canlı yayın, saldırı duyurusu ve silah üzerine yazılan mesajların birbirine eklemlenerek şiddet şablonları üretebildiği, kopya–etki ve bulaşma literatüründe açık biçimde

[328] Ari Ben Am - Gabriel Weimann, "Fabricated Martyrs: The Warrior-Saint Icons of Far-Right Terrorism", *Perspectives on Terrorism* 14/5 (2020).

[329] Lewis, "The Lineage of Violence".

tartışılmaktadır. [330] İncel bağlamında Rodger'ın manifestosu, Minassian'ın "Incel Rebellion" paylaşımı, "ER olmak" ve "hERo olmak" gibi ifadeler, söz konusu kopyalanabilir hafıza mantığını toplumsal cinsiyet merkezli bir şiddet alanına taşımaktadır. Failin metinleri, videoları ve forumlarda tekrar edilen sözleri, bilgi kaynağı olmanın yanında, fail adaylarına nasıl hatırlanacaklarını, hangi adla anılacaklarını ve hangi şiddet dizisine bağlanacaklarını gösteren sembolik şablonlar haline gelmektedir. İncel çevrim–içi ekosisteminde şiddet dilinin platformlar ve zaman boyunca dönüşümü, bu dilin sabit bir jargon toplamı gibi işlemediğini, platform göçleri, kapanmalar, yeniden adlandırmalar ve yeni çevrim–içi kümelenmelerle farklı yoğunluklarda yeniden üretildiğini göstermektedir.[331] Makul inkâr, bu sembolik dolaşımın korunmasını sağlayan son eşiklerden biridir. "Legal Disclaimer Against Harassment" örneğinde görüldüğü üzere kullanıcılar, şiddet çağrısı, tehdit, övgü veya fail yüceltimi olarak okunabilecek ifadeleri "kurgu", "hiciv", "araştırma", "şaka" veya "rol–play" şeklinde savunarak hukuki sorumluluktan kaçınmaya çalışmaktadır.[332] Söz konusu inkâr formülleri, azizleştirme

[330] Kupper vd., "The Contagion and Copycat Effect in Transnational Far-right Terrorism", 4.

[331] Baele vd., "A Diachronic Cross-Platforms Analysis of Violent Extremist Language in the Incel Online Ecosystem".

[332] Örneğin; "... Tüm paylaşımlarım kurgudur. Tüm istihbarat kurumlarının dikkatine: Bu IP ve onunla ilişkili herhangi bir IP tarafından şimdiye kadar yapılan her gönderi hicivden başka bir amaç için yapılmamıştır. Bu vesileyle, kurgusal ya da mevcut herhangi bir tarafa karşı şiddet ya da terör eylemi gerçekleştirme niyetinden kendimi muaf tutuyorum, ayrıca, bu IP veya ilişkili herhangi biri tarafından gelecekte yapılacak herhangi bir gönderi yalnızca araştırma ve/veya hiciv amacıyla yapılacaktır." ve "Burada gizlenen memurlar için. Unutmayın: Burada ne zaman şiddet eylemlerinden bahsetsem, genellikle

dilinin açık şiddet çağrısı olarak görünmeden dolaşmasına imkân tanımakta, forum içi anlam evrenini bilen kullanıcılar açısından "saint", "hERo" ya da "ER" gibi ifadeleri fail yüceltimi, intikam fantezisi ve yarı–kodlu anma biçimleri olarak okunabilir kılmaktadır. Makul inkâr edilebilirlik, bu nedenle stokastik risk potansiyelini azaltan bir fren mekanizması gibi değil, şiddet dilinin inkâr edilebilir biçimlerde yeniden üretilmesini mümkün kılan dezenformatif bir kalkan gibi işlemektedir.

Blackpill anlatısının ölüm, çürüme ve çıkışsızlıkla kurduğu ilişki, failin yarı–dinsel statüsünü kahramanlaştırma düzeyinden daha derin bir varoluşsal eşiğe taşımaktadır. Blackpill, erkek özneyi feminist sistemle mücadele etmenin beyhudeliğini kabullenmeye çağırırken, incel söylemi içinde bu kabullenme LDAR, intihar veya "ER olmak" gibi ölüm yönelimli seçeneklerle birleşebilmektedir. "ER olmak", Elliot Rodger'a nispetle intihar saldırısına yönelmek veya onun izinden gitmek anlamında kullanıldığında, fail figürü geçmişteki saldırgan olmaktan çıkarak gelecekteki fail adayına kendi ölümünü ve şiddetini anlamlandırabileceği sembolik bir rota sunmaktadır.[333] Red pill/blue pill metaforunun popüler kültürde hakikat ile aldatıcı konfor arasındaki ayrımı temsil etmesi, manosferde giderek sertleşen bir epistemolojik uyanış dili üretmiş,

---

ya öfke kusuyor ya da diğerleriyle birlikte şaka yapıyorum. Ayrıca şiddet eylemlerini hiçbir şekilde tasvip etmiyorum ve burada yazdığım her şey kurgudur. Umarım bunu anlarsınız." gibi yazılanların sorumluluğunu hukuki olarak cezai takibattan kurtarma amacındaki söylemler sıklıkla kullanılmıştır. "Legal Disclaimer Against Harassment", *Incels.Is - Involuntary Celibate Forum* (10 Ağustos 2024).

[333] İncel terminolojisinde E.R. olmak, kendileri için "kutsal bir aziz" olarak niteledikleri Elliot Rodger olmak yani incel hareketinin öncüsü olarak intihar saldırında bulunup hayatını kaybeden Rodger'a nispetle hayatlarına kendi elleriyle son vermek anlamına karşılık gelmektedir.

blackpill ise bu uyanışı radikal karamsarlık, biyolojik belirlenimcilik ve çıkışsızlıkla birleştirmiştir.[334] İncel şiddet hafızasında azizleştirme dili ve failin yarı–dinsel statüsü, dinî göstergelerin incel söylemi içinde hangi işlevlerle dolaşıma girdiğini anlamak için önemli bir eşik oluşturmaktadır. Tartışmanın merkezinde incel kültürünü kurumsal dinî yapı veya teolojik cemaat gibi konumlandırmak yer almamaktadır. Belirleyici olan, dinî çağrışım taşıyan göstergelerin seküler bir dijital nefret alanında statü, hafıza, intikam, kurucu figür ve sembolik ölümsüzlük üretmek üzere nasıl dolaşıma girdiğidir. "Saint Elliot", "Saint Cho", "hERo", "martyrdom", "holy trinity", "crusade" ve "ER olmak" gibi kullanımlar, incel söyleminde dinin inanç beyanı, teolojik tartışma veya kurumsal aidiyet düzeyinde sınırlandırılamayacağını, mağduriyetin ahlaki anlamını, cinsiyetlendirilmiş adalet arayışını, fail hafızasının kutsala yaklaşan statüsünü ve blackpill çıkışsızlığının nihai kader duygusunu kuran tartışmalı bir gösterge alanı olarak işlediğini düşündürmektedir. Küresel incel literatürü, hareketi ağırlıklı olarak çevrim–içi radikalleşme, misogynist ekosistem, erkeklik krizi, fail yüceltimi, şiddet repertuarı, platform dolaşımı ve kopya–etki eksenlerinde çözümlemiştir. Buna karşın dinî göstergelerin incel söylemi içinde hangi anlam krizlerine, hangi normatif iddialara, hangi telafi arayışlarına ve hangi yarı–dinsel hafıza biçimlerine bağlandığı sınırlı biçimde tartışılmıştır. Failin yarı–dinsel statüsü, küresel literatürdeki bu tematik yoğunlaşmaların bıraktığı boşluğu görünür kılmakta ve incel söyleminin dinî göstergeler üzerinden nasıl anlamlandırıldığını incelemeye açılan kavramsal eşiği hazırlamaktadır.

2.6. Küresel İncel Literatüründe Tematik Yönelimler ve Dinî Söylem Boşluğu

İncel çalışmaları, son yıllarda cinsel dışlanma deneyimini konu edinen dar bir alt–kültür araştırması olmaktan çıkarak dijital erkeklik krizleri, platformlaşmış mizojini, çevrim–içi radikalleşme, duygulanımsal kutuplaşma, ağlaşmış nefret, şiddet fantezileri, kimlik inşası

[334] "Red pill and blue pill | Meaning, Symbolism, & The Matrix | Britannica".

ve karşı–kültürel aidiyet biçimlerini birlikte düşünmeyi gerektiren disiplinlerarası bir alan haline gelmiştir. Literatürün hızlı genişlemesi, incel söyleminin bireysel yalnızlık veya romantik başarısızlık anlatısı düzeyinde kavranamayacağını, dijital platformlarda üretilen erkek mağduriyeti, kadın düşmanı temsil, cinsel hiyerarşi, biyolojik belirlenimcilik, blackpill karamsarlığı ve forum jargonu üzerinden kurulan daha geniş bir anlam evrenine yerleştiğini göstermektedir. Sosyoloji, toplumsal cinsiyet çalışmaları, medya ve iletişim araştırmaları, kriminoloji, terörizm çalışmaları, söylem analizi, dijital kültür araştırmaları ve hesaplamalı sosyal bilimler, incel fenomenini farklı sorularla ele almakta; kimi çalışmalar hareketi anti–feminist erkeklik siyasetinin sertleşmiş bir biçimi olarak, kimileri çevrim–içi nefretin ve radikalleşme riskinin özgül bir görünümü olarak, kimileri ise platformların, algoritmik dolaşımın ve jargonlaşmış dilsel pratiklerin ürettiği kapalı bir dijital dünya görüşü olarak tartışmaktadır. Bu genişleme, incel kültürünün artık marjinal bir forum sapması gibi okunamayacağını, dijital toplumda erkeklik, mağduriyet, cinsellik, şiddet ve anlam arayışı arasındaki gerilimleri görünür kılan yoğun bir araştırma nesnesine dönüştüğünü ortaya koymaktadır. Literatürdeki zenginleşmeye rağmen dinî göstergelerin incel söylemi içinde hangi işlevlerle dolaşıma girdiği, cinsel yoksunluk ve acının hangi anlamlandırma kalıplarıyla ilişkilendirildiği, blackpill çıkışsızlığının kader, adalet, günah, telafi, iffet, evlilik ve cinsel düzen gibi dinî ya da yarı–dinî çağrışımlarla nerede kesiştiği henüz merkezî bir araştırma hattı haline gelmemiştir. Dolayısıyla küresel incel literatürünün tematik yönelimlerini izlemek, yalnız alanın birikimini özetlemek için değil, dinî söylemin hangi noktalarda görünür olup hangi noktalarda analitik olarak geri planda kaldığını göstermek açısından da önem taşımaktadır.

Küresel incel literatürünün ilk belirgin yönelimi, incel söylemini dijital manosfer, erkeklik krizi ve anti–feminist karşı–kültür alanı içinde konumlandıran çalışmalarda şekillenmektedir. Web 2.0 sonrası çevrim–içi erkeklik alanları, Red Pill düşüncesi, “alpha/beta” ayrımı, “involuntary celibacy” kimliği ve mağdur erkeklik anlatıları

aracılığıyla erkekliği güç, statü ve hâkimiyet kadar hınç, dışlanmışlık, tanınma kaybı ve cinsel erişimden mahrum bırakılma iddiası üzerinden yeniden kuran bir söylem evreni üretmiştir.[335] Manosferin farklı çevrim–içi topluluklar arasında dolaşan, kullanıcı göçleriyle genişleyen ve PUA ile MRA gibi daha eski erkeklik alanlarından incel ve MGTOW gibi daha sertleşmiş yapılara doğru toksisite yoğunluğu artan bir dijital ekosistem olarak işlediğini gösteren büyük ölçekli analizler, incel söyleminin kişisel başarısızlık anlatısına indirgenemeyeceğini, platformlaşmış erkek mağduriyeti ve karşı–kültürel aidiyet içinde kurulduğunu ortaya koymaktadır.[336] Erkeklerin feminizmin mağdurları olarak temsil edilmesi, anti–feminist tepkiyi bireysel kırgınlık düzeyinden çıkararak ağlaşmış mizojini ve kolektif haksızlığa uğrama hissi içinde örgütlemekte, özellikle #MeToo gibi feminist kamusallıklara karşı geliştirilen savunmacı ve saldırgan dijital karşı–söylemlerde görünür hale gelmektedir.[337] Manosferin ortak düşmanlar, aidiyet sınırları, kültürel kodlar ve kolektif mağduriyet anlatıları üzerinden çevrim–içi bir erkeklik topluluğu gibi işlemesi, incel söylemini dağınık öfke ifadeleri toplamı olarak değil, kadınları, feminizmi ve cinsel rekabet düzenini suçlu konumuna yerleştiren politik–duygusal bir alan olarak okumayı mümkün kılmaktadır.[338] Ressentiment eksenli yaklaşımlar ise bu duygusal zeminin basit bir mağduriyet beyanından oluşmadığını,

---

[335] Debbie Ging, "Alphas, Betas, and Incels: Theorizing the Masculinities of the Manosphere", *Men and Masculinities* 22/4 (2017), 2.

[336] Horta Ribeiro vd., "The Evolution of the Manosphere across the Web", 1.

[337] Valerie Dickel - Giulia Evolvi, "'Victims of Feminism': Exploring Networked Misogyny and #MeToo in the Manosphere", *Feminist Media Studies* 23/4 (19 Mayıs 2023), 1392-1408.

[338] Rachel Guy, "Nation of Men: Diagnosing Manospheric Misogyny as Virulent Online Nationalism", *The Georgetown Journal of Gender and the Law* 22 (2021), 601-640.

karşılanmamış cinsel hak iddiası, ahlaki üstünlük duygusu, epistemik ayrıcalık iddiası ve blackpill'in karamsar hakikat diliyle birleşerek incel özneye dünyayı açıklayan kapalı bir ahlaki çerçeve sunduğunu göstermektedir.[339] Bu nedenle erkeklik krizi ve manosfer literatürü, incel söylemini anti–feminist mağduriyet anlatılarının ve dijital karşı–kültürel aidiyet biçimlerinin parçası olarak güçlü biçimde açıklamakta; buna karşın söz konusu mağduriyet dilinin dinî anlamlandırma, kader, teodise, telafi ve normatif cinsiyet düzeni gibi göstergelerle nerede kesiştiğini hâlâ sınırlı biçimde ele almaktadır.

Erkeklik krizi ve anti–feminist mağduriyet anlatısı, incel literatürünün ikinci tematik yöneliminde blackpill, mizojini, duygulanımsal hınç, utanç, intikam ve şiddet tartışmalarıyla daha sert bir açıklama düzeyine taşınmaktadır. Manosferin genel mağduriyet dili incel söyleminde, cinsel ve romantik dışlanmanın tesadüfi, geçici veya aşılabilir bir sorun olarak görülmediği, aksine beden, yüz, genetik miras, kadın seçiciliği ve toplumsal cinsel hiyerarşi tarafından önceden belirlenmiş bir kader gibi kavrandığı karamsar bir hakikat rejimine dönüşmektedir. Blackpill, tam da bu noktada incel özneye yaşadığı başarısızlığın kişisel eksiklikten çok değiştirilemez bir düzenin sonucu olduğunu söyleyen kapalı bir açıklama çerçevesi sunar; bu çerçeve, acıyı anlamlandırırken özneyi eylem kapasitesinden de yoksun bırakmakta, romantik ve cinsel mahrumiyeti varoluşsal yenilgi, sosyal ölüm ve telafisi güç bir statü kaybı olarak kodlamaktadır.[340] İncel esinli şiddeti utanç ve intikam ekseninde okuyan yaklaşım, bu karamsar düzenin duygusal zeminini daha açık kılmaktadır: shame, reddedilmenin ve aşağılanmanın içe dönük yükünü taşırken, revenge bu yükün kadınlara, "Chad" figürüne, normie dünyaya ve cinsel

[339] Tereza Capelos vd., "Ressentiment in the Manosphere: Conceptions of Morality and Avenues for Resistance in the Incel Hatred Pipeline", *Philosophies* 9/36 (13 Mart 2024), 1-3.

[340] Lindsay, "Swallowing the Black Pill", 01 Mart 2022.

piyasaya yöneltilmiş cezalandırıcı bir öfkeye dönüşmesini sağlamaktadır.[341] Blackpill'in sunduğu biyolojik belirlenimcilik ile utanç–intikam döngüsü birleştiğinde, incel söylemi basit bir yakınma dili olmaktan çıkarak kadınları cinsel adaletsizliğin faili, arzulanabilir erkekleri haksız ayrıcalığın temsilcisi, incel özneyi ise düzen tarafından dışlanmış ve tanınmamış mağdur olarak kuran ahlaki bir evrene dönüşmektedir. Bu ahlaki evren, şiddet ve radikalleşme literatüründe incel söyleminin en çok tartışılan boyutlarından birini oluşturmaktadır. Toronto saldırısı sonrasında incel dünya görüşünün sosyal kategoriler, düşman imgeleri ve nedensel anlatılar üzerinden çözümlenmesi, şiddetin rastlantısal bir taşkınlıktan ziyade, incel öznenin kendisini mağdur, kadınları ve cinsel rekabet düzenini suçlu, saldırganı ise bu adaletsizliği görünür kılan figür olarak kuran söylemsel bir mantık içinde anlamlandırıldığını göstermektedir. [342] Avrupa merkezli önleme ve karşı–radikalleşme literatüründe "go ER" gibi ifadelerin şiddetle bağlantılı anlamlar taşıması ve bazı faillerin "heroes" biçiminde anılması, incel ekosisteminde şiddetin yalnız bireysel patoloji veya münferit saldırganlıkla açıklanamayacağını, forum içi hafıza, fail yüceltimi ve kolektif mağduriyet anlatısı içinde dolaşıma girebildiğini göstermektedir.[343] Zarar ve risk odaklı güncel çalışmaların ideolojik inançlar, ruh sağlığı, sosyal ağlar ve çevrim–içi bağlanma örüntüleri arasındaki ilişkiye odaklanması, incel şiddetini tek çizgili bir radikalleşme modeliyle açıklamanın yetersiz kaldığını, kırılganlık, öfke, aidiyet, ideolojik katılık ve dijital etkileşimlerin birlikte değerlendirilmesi gerektiğini ortaya

[341] Cottee, "Incel (E)Motives", 93.

[342] Baele vd., "From 'Incel' to 'Saint'", 1-3.

[343] European Commission, *Incels: A First Scan of the Phenomenon (in the EU) and its Relevance and Challenges for P/CVE* (Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2021), 7-8.

koymaktadır.[344] Feminist kriminoloji ve toplumsal cinsiyet çalışmaları ise bu risk tartışmasını daha eleştirel bir düzleme taşıyarak, incel şiddetinin kadınlara yönelik düşmanlıkla kadınlardan arzu edilen tanınma ve cinsel erişim beklentisini aynı söylemsel yapı içinde birleştirdiğini, bu nedenle kadın figürünün hem arzulanan hem cezalandırılan hem de incel öznenin başarısızlığından sorumlu tutulan bir "öteki" olarak kurulduğunu göstermektedir.[345] Dolayısıyla blackpill, mizojini ve radikalleşme literatürü incel söyleminde hınç, utanç, intikam, cinsel dışlanma ve şiddet arasındaki bağları güçlü biçimde açıklamakta; buna karşın kader, ilahi adalet, günah, sabır, ahiret, telafi, arınma veya dinî başa çıkma gibi göstergelerin bu mağduriyet ve şiddet evreninde hangi anlamlandırma işlevlerini üstlendiğini henüz merkezî bir mesele haline getirmemektedir.

Şiddet, mağduriyet ve blackpill karamsarlığı etrafında yoğunlaşan literatür, incel söyleminin fikirlerden ve tematik iddialardan ibaret bir yapı olmadığını, topluluk içi aidiyet, dışarıya kapalılık, hiyerarşik öz–konumlandırma, düşman üretimi ve duygusal ortaklaşma sağlayan özel bir dil düzeniyle kurulduğunu göstermektedir. İncel jargonu, bu açıdan yalnız iletişim aracı gibi işlemez; kullanıcıların kendilerini hangi mağduriyet derecesine, kadınları hangi değer kaybı imgelerine, arzulanabilir erkekleri hangi ayrıcalık konumuna, cinsel piyasayı ise hangi doğal ve değiştirilemez hiyerarşiye yerleştirdiklerini gösteren kavramsal bir altyapı sunar. Incels.me forumundaki kadın düşmanlığı dilini inceleyen çalışmaların ortaya koyduğu üzere, forum içi adlandırmalar, hakaret kalıpları ve alaycı sınıflandırmalar topluluk üyelerine ortak bir söz varlığı kazandırırken kadınlığı,

[344] Whittaker vd., *Predicting Harm Among Incels (Involuntary Celibates): The Roles of Mental Health, Ideological Belief and Social Networking*, 4.

[345] Filipa Melo Lopes, "What Do Incels Want? Explaining Incel Violence Using Beauvoirian Otherness", *Hypatia* 38/1 (2023), 134-156.

erkekliği, bedeni ve cinsel değeri hiyerarşik bir düzen içinde yeniden kurmaktadır.[346] Söz konusu dilsel düzen, forum sınırları içinde sabitlenen kapalı bir sözlükten ziyade, platformların içerik politikaları, kullanıcı göçleri ve yeni dijital mekânlara taşınma süreçleriyle biçim değiştiren daha geniş bir ekosistemin parçası olarak işlemektedir; manosferin forumlar ve subredditler arasında izlenebilen evrimi, incel söyleminin içerik bakımından sertleşmekle kalmayıp dolaşıma girdiği platformlara göre farklı yoğunluklar ve ifade biçimleri kazandığını göstermektedir. [347] Nitel ve nicel içerik analizini birleştiren çalışmaların mağdur özne, düşmanlaştırılmış kadınlık, ayrıcalıklı erkeklik figürü ve nedensel adaletsizlik anlatılarını birlikte çözümlemesi, incel dilinin tek tek kelimelerden çok bir dünya görüşünü taşıdığını açığa çıkarmaktadır.[348] Kriptolekt ve leksikon odaklı araştırmalar da aynı noktayı başka bir düzlemde destekler: incel söz varlığı, içeriye aidiyet ve dışarıya kapalılık üreten bir sınır mekanizması gibi çalışmakta, topluluğun gerçeklik algısını, düşman imgelerini, strateji önerilerini, şiddete temas eden sembolik kodlarını ve kendi içinde tanınabilir özne tiplerini takip etmeyi mümkün kılmaktadır.[349] Irk, beden, cinsel değer ve kadınlık hakkında üretilen figüratif neolojizmler ile kadınları hayvanlaştıran ya da insanî statülerinden uzaklaştıran metaforlar, bu dilsel evrenin alaycı mizah üretmenin ötesinde, toplumsal gerçekliği cinsel rekabet, bedensel değer,

[346] Jaki vd., "Online Hatred of Women in the Incels.Me Forum".

[347] Horta Ribeiro vd., "The Evolution of the Manosphere across the Web", 1.

[348] Baele vd., "From 'Incel' to 'Saint'".

[349] Gothard vd., "The Incel Lexicon"; Klein - Golbeck, "A Lexicon for Studying Radicalization in Incel Communities".

erişilebilirlik ve tiksinti imgeleri üzerinden bilişsel olarak yeniden sınıflandırdığını göstermektedir.[350]

Platform ekolojisine yönelen çalışmalar, bu kavramsal altyapının forum içinde kapalı kalmadığını, farklı medya biçimlerine uyarlanarak daha geniş dijital kültüre taşınabildiğini göstermesi bakımından dil ve jargon literatürünü tamamlamaktadır. YouTube üzerine yapılan araştırmalar, blackpill anlatısının video başlıkları, yorum alanları, öneri sistemleri ve izleyici etkileşimleri içinde yeni görünürlük biçimleri kazandığını gösterirken, TikTok üzerine yürütülen çalışmalar aynı anlatının kısa, görsel, duygulanımsal ve algoritmik dolaşıma uygun parçalar halinde yeniden üretilebildiğini ortaya koymaktadır.[351] İncel forumlarında kimlik inşasını çözümleyen hesaplamalı söylem çalışmaları da kullanıcıların kendilerini basitçe "dışlanmış erkekler" olarak adlandırmadığını, forum dilinin sunduğu sınıflandırmalar aracılığıyla bedensel kusur, mağduriyet derecesi, cinsel erişim ihtimali, statü kaybı ve grup içi tanınma üzerinden farklı özne konumları ürettiğini göstermektedir.[352] Dil, jargon ve platform çalışmaları bu yönleriyle incel söyleminin nasıl ölçülebilir, izlenebilir ve sınıflandırılabilir hale geldiğini güçlü biçimde ortaya koyar; asıl sınırlılık, aynı yöntemsel inceliğin dinî göstergelere henüz yeterince taşınmamış olmasıdır. İncel söyleminde dinî referanslar kimi zaman kimlik, kimi zaman strateji, kimi zaman ironi, kimi zaman normatif cinsiyet düzeni, kimi

[350] Bogetić, "Race and the Language of Incels", 5; Prażmo, "Foids Are Worse Than Animals. A Cognitive Linguistics Analysis of Dehumanizing Metaphors in Online Discourse".

[351] Papadamou vd., ""How Over Is It?"; Anda Iulia Solea - Lisa Sugiura, "Mainstreaming the Blackpill: Understanding the Incel Community on TikTok", *European Journal on Criminal Policy and Research* 29/3 (01 Eylül 2023), 311-336.

[352] Yoder vd., "Identity Construction in a Misogynist Incels Forum".

zaman da çıkışsızlık anlatısıyla temas eden göstergeler olarak belirir. Buna rağmen bu göstergelerin teodise, cope, kader, günah, arınma, evlilik, iffet ve cinsel düzen tartışmalarıyla hangi söylemsel bağlar üzerinden birleştiği çoğunlukla açıkta kalmaktadır. Dil ve jargon literatürünün ulaştığı yöntemsel olgunluk, tam da bu noktada dinî söylem boşluğunu görünür kılar: incel dünyasının kelime dağarcığı ayrıntılı biçimde çözümlenmiş, fakat aynı dağarcık içinde dinî göstergelerin hangi anlam krizlerini, hangi telafi arayışlarını ve hangi normatif iddiaları taşıdığı henüz yeterince izlenmemiştir.

Din ve inanç meselesi incel literatüründe bütünüyle görünmez bir alan değildir; ancak çoğunlukla arka plan kimliği, kültürel aidiyet, uç jargon, aşırılık bağlantısı, ahlaki eleştiri veya teolojik değerlendirme düzeyinde parçalı biçimde belirmektedir. İncellerin farklı ırksal, etnik, politik ve dinsel arka planlardan gelebileceğine işaret eden çalışmalar, "Muslim incels" gibi etiketleri topluluk içindeki farklı kimlik konumlarını göstermek için kullanmakta, fakat bu kimliklerin forum söyleminde acıyı, dışlanmayı, cinsel başarısızlığı, kadınlık ve erkeklik düzenini nasıl anlamlandırdığı sorusunu derinleştirmemektedir. [353] Benzer biçimde "jihadmaxxing" gibi hibrit ifadeler, dinî göstergelerin kimi zaman aşırılık, cinsel erişim, şiddet fantezisi ve stratejik kimlik oyunlarıyla birleşebildiğini göstermekte, fakat bu göstergelerin incel söylemi içinde hangi anlam rejimine yerleştiği çoğu kez açıklığa kavuşmamaktadır. [354] Türkçe literatürde incel ideolojisini modern erkeklik krizi, biyolojik determinizm, nihilizm ve kadercilik üzerinden tartışan çalışmalar, insanın manevi ve ontolojik değerinin incel dünya görüşü içinde nasıl aşındığını göstererek dinî ve teolojik değerlendirme açısından önemli bir

[353] Alexandra Woodward vd., *Incels: Inside the World of Involuntary Celibates* (New York: NYU School of Professional Studies, 2021), 2-6.

[354] European Commission, *Incels: A First Scan of the Phenomenon (in the EU) and its Relevance and Challenges for P/CVE*, 8.

başlangıç sunmaktadır.[355] Dijital din ve çevrim–içi anti–feminizm literatürü ise dinî dilin dijital platformlarda patriyarkal cinsiyet düzenini savunmak, feminizmi karşı–kamusal bir tehdit gibi konumlandırmak ve "Tanrı'nın belirlediği kadınlık/erkeklik" türünden normatif iddiaları dolaşıma sokmak için kullanılabildiğini göstermektedir.[356] Andrew Tate'in geleneksel dine geçişi etrafında oluşan çevrim–içi tartışmalar da manosfer figürlerinin dindarlık, erkeklik, ahlak ve otorite meseleleriyle ilişkilendirilerek yeniden yorumlanabildiğini ortaya koymaktadır.[357] Aşırı mizojini ekosistemini haritalayan çalışmalar ise kadın düşmanlığının farklı çevrim–içi alanlarda değişen retorik, kültürel ve ideolojik biçimler alabildiğini, ana akım kültürel yapılardan beslenirken daha sert radikal alanlara da eklemlenebildiğini göstermektedir.[358] Bu birikim, dinî göstergelerin incel söyleminde tamamen dışsal veya tesadüfi unsurlar olarak görülemeyeceğini düşündürmekte, fakat onları henüz merkezî bir araştırma nesnesi haline getirmemektedir. Literatürde din kimi zaman kimlik etiketi, kimi zaman uç jargon, kimi zaman kültürel arka plan, kimi zaman teolojik eleştiri, kimi zaman da anti–feminist dijital kamuların normatif dili olarak görünür. Eksik kalan asıl alan, dinî göstergelerin incel söylemi içinde hangi işlevsel konumlara yerleştiği meselesidir. Cinsel yoksunluğun ve romantik dışlanmanın hangi anlamlandırma kalıplarıyla taşınabilir hale getirildiği, blackpill

[355] Fikrullah Çakmak, "Modern Erkeklik Krizi: Incel İdeolojisi, Temelleri ve Eleştirisi", *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi* 25/1 (31 Mart 2025), 71-72, 76-77, 92-93.

[356] Hella de Haas, "'God Is More Pro-Woman Than Anyone in This World'", *Publizistik* 70/1 (01 Mayıs 2025), 157-180.

[357] Mira Menzfeld, "Cool Guy or Doing Shirk?: How Salafis Feel About Andrew Tate", *Ethnologia Europaea* 54/2 (01 Aralık 2024), 90-98.

[358] Arie Perliger vd., *Mapping the Ideological Landscape of Extreme Misogyny* (ICCT, 2023).

çıkışsızlığı karşısında dinî başa çıkmanın nerede imkân, nerede cope, nerede çöken bir teselli olarak kurulduğu, kadınlık, erkeklik, iffet, evlilik, bekâret ve cinsel erişim tartışmalarında dinî referansların hangi normatif düzen iddialarına bağlandığı hâlâ sistematik biçimde incelenmeyi beklemektedir. Bu nedenle dinî söylem boşluğu, incel literatüründe dinin varlığına ilişkin basit bir tespit sorusundan çok, dinî göstergelerin mağduriyet, kader, adalet, telafi, cinsiyet düzeni ve şiddet hafızası içinde hangi söylemsel görevleri üstlendiğini anlama ihtiyacında yoğunlaşmaktadır. İncel çalışmalarının erkeklik krizi, blackpill, mizojini, radikalleşme, dil, jargon ve platform ekolojisi bakımından ulaştığı kuramsal ve yöntemsel olgunluk, dinî göstergelerin de aynı dikkatle izlenmesini mümkün kılmakta; literatürdeki mevcut sınır ise tam bu noktada görünür hale gelmektedir.

Küresel incel literatürünün ulaştığı birikim, incel söylemini dijital erkeklik krizleri, blackpill karamsarlığı, mizojinik hınç, şiddet hafızası, platform dolaşımı ve jargonlaşmış aidiyet biçimleri üzerinden güçlü biçimde açıklamaktadır. Literatürün bu genişliği, incel fenomenini bireysel yalnızlık ya da romantik başarısızlık anlatısının dar sınırlarından çıkararak dijital kültür, toplumsal cinsiyet, çevrim–içi nefret, radikalleşme ve platform ekolojisi arasında konumlandırmıştır. Yine de dinî göstergelerin bu söylem evreninde hangi analitik işlevleri üstlendiği hâlâ sınırlı biçimde görünmektedir. Dinî referanslar kimi çalışmalarda kimlik, kimi çalışmalarda uç jargon, kimi çalışmalarda teolojik eleştiri veya aşırılık bağlantısı olarak belirirken, incel öznenin acı, dışlanma, değersizlik, arzu kaybı ve cinsel mahrumiyet karşısında dinî dili hangi anlamlandırma ihtiyacıyla devreye soktuğu yeterince açıklanmamaktadır. Literatürün güçlü biçimde görünür kıldığı erkeklik krizi, mağduriyet anlatısı, blackpill epistemolojisi, fail hafızası ve platformlaşmış jargon, dinî göstergelerin de aynı söylemsel evren içinde izlenmesini gerekli kılmaktadır. Buradaki temel mesele, dinin incel söyleminde var olup olmadığını saptamakla sınırlı kalmaz; dinî göstergelerin mağduriyetin ahlaki yorumu, çıkışsızlığın

anlamlandırılması, teselli arayışının reddi veya yeniden kurulması, cinsiyet düzenine ilişkin normatif iddialar ve şiddet hafızasının sembolik dili içinde nasıl işlediğini çözümlemeyi gerektirir. Böyle bir okuma, küresel incel literatürünün erkeklik, mizojini, radikalleşme, dil ve platform analizleriyle açtığı yolu din sosyolojisinin anlam, kriz, telafi, kutsallaştırma ve normatif düzen tartışmalarıyla buluşturmakta; incel söylemini dinî göstergelerin dijital karşı–kültürel bir alanda nasıl müzakere edildiğini incelemek için özgün bir araştırma zemini haline getirmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

METODOLOJİ

3.1. Araştırma Deseni

Araştırma, nitel ağırlıklı açıklayıcı sıralı karma yöntem deseniyle tasarlanmıştır. Açıklayıcı sıralı karma yöntem, nicel ve nitel analizlerin art arda uygulanmasından ibaret teknik bir işlem dizisi olarak görülmemeli, araştırma probleminin farklı katmanlarını birbirine bağlayan bütünleşik bir tasarım mantığı içinde değerlendirilmelidir. Karma yöntem yaklaşımının ayırt edici niteliği, nicel ve nitel verilerin bilinçli biçimde ilişkilendirilmesi, her iki yöntemin araştırma problemine sağladığı katkının açıkça tanımlanması ve yöntemler arasındaki bağlantının örneklem seçimi, veri analizi ya da yorumlama aşamalarında görünür kılınmasıdır.[359] Açıklayıcı sıralı desende nicel çözümleme önce yürütülmekte, elde edilen bulgular ise takip eden nitel aşamanın örnekleme mantığını ve analitik yönelimini biçimlendirmektedir. Karma yöntem literatüründe ilk veri tabanının ikinci aşamada değerlendirilecek örneklemin oluşturulmasına bağlanması *connecting*, ilk aşamadan edinilen bulguların sonraki çözümlemenin kapsamını ve odağını yönlendirmesi ise *building* olarak adlandırılmaktadır.[360] İncel söyleminde dinî göstergelerin temsil ve müzakere biçimlerini inceleyen araştırma problemi, geniş hacimli dijital veriler içindeki tekrar örüntülerinin belirlenmesini ve bu örüntülerin forum içi etkileşimlerde kazandığı anlamların bağlamsal olarak çözümlenmesini birlikte gerekli kılmaktadır. Nicel aşama, seçili dinî göstergelerin

[359] Helen Meissner vd., *Best Practices for Mixed Methods Research in the Health Sciences*, 2011, 6-8, 32.

[360] Michael D. Fetters vd., "Achieving Integration in Mixed Methods Designs—Principles and Practices", *Health Services Research* 48/6pt2 (Aralık 2013), 2134-2136, 2139-2140.

korpus içindeki görünürlüğünü, dönemsel dağılımını ve sözcüksel yoğunlaşmalarını sistematik biçimde haritalamakta, nitel aşama ise söz konusu göstergelerin hangi tartışma bağlamlarında üretildiğini, kullanıcılar arasında nasıl müzakere edildiğini ve hangi söylemsel işlevlerle dolaşıma girdiğini açıklamaktadır. Araştırmanın nitel ağırlıklı olarak tanımlanması, frekans değerlerinin analitik önemini azaltmamakta, bilimsel katkının merkezini dinî göstergelerin anlam ilişkilerini ve söylemsel kullanım biçimlerini açıklayan yorumlayıcı çözümlemeye yerleştirmektedir.

Araştırmanın ilk aşamasında, Harvard Dataverse arşivinden elde edilen ve toplam 6.411.970 kaydı içeren incels.is korpusu üzerinde anahtar sözcük temelli frekans analizi yürütülmüştür. Nicel çözümleme, incels.is söylemindeki bütün dinî gönderme biçimlerini eksiksiz olarak saptama iddiası taşımamakta, araştırma problemi doğrultusunda seçilen göstergelerin korpus içindeki görünürlüğünü, zaman içindeki dağılımını ve sözcüksel örüntülerini karşılaştırmalı biçimde ortaya koymaktadır. Elde edilen nicel bulgular, nitel aşamada değerlendirilecek gönderilerin amaçlı örnekleme yoluyla seçilmesine ve yakın okumaya alınacak bağlamların belirlenmesine zemin hazırlamıştır. Tematik kategoriler frekans tablolarından doğrudan türetilmemiş, gönderilerin tartışma dizileri, yanıt ilişkileri ve forum içi anlam dünyası içinde okunmasıyla olgunlaşmıştır. Büyük hacimli metin koleksiyonlarının çözümlenmesinde korpus düzeyindeki örüntüler ile bağlamsal yakın okuma arasında geçiş kurulması, hesaplamalı çıktının yorumlayıcı değerlendirmeyle tamamlanmasını mümkün kılmaktadır. Korpus destekli söylem çalışmaları, geniş ölçekli metinsel veriler içinde dilsel örüntüleri belirlerken araştırmacının özgül kullanımlara ve bu kullanımların yakın bağlamlarına geri dönmesini sağlayarak ölçek ile anlam arasında

hareket eden eleştirel bir çözümleme zemini sunmaktadır.[361] İncelenen korpusun hacmi, manuel yakın okumayı tek başına yetersiz bırakmakta, frekans analizi ise ironi, polemik, hakaret, teselli, kimlik müzakeresi ve normatif iddia gibi bağlama duyarlı söylemsel işlevleri açıklamakta sınırlı kalmaktadır. Nicel haritalama ile tematik analiz ve söylemsel çözümlemenin ardışık biçimde bütünleştirilmesi, geniş ölçekli dijital verinin sunduğu betimsel imkânı din sosyolojisinin gerektirdiği yorumlayıcı derinlikle ilişkilendirmekte ve dinî göstergelerin incel söylemi içindeki dolaşımını çok katmanlı biçimde değerlendirmeye imkân vermektedir.

3.2. Veri Kaynağı

Araştırmanın birincil veri kaynağını, Jennifer Golbeck tarafından derlenerek Harvard Dataverse üzerinde *Radicalization and Deradicalization in Online Communities* başlığıyla arşivlenen veri seti oluşturmaktadır.[362] Arşiv, çevrim–içi incel ekosisteminin platform kapanmaları, içerik silinmeleri ve kullanıcı göçleri sonucunda parçalı hale gelen tarihsel verisini kalıcı bir veri kaynağı içinde bir araya getirmek amacıyla oluşturulmuştur. Golbeck'in veri setinin kapsamını, toplama yöntemlerini ve etik çerçevesini açıkladığı çalışmada, 2016–2023 dönemine yayılan toplam 9,2 milyon kaydın 122.079 kullanıcıya ait içerikleri kapsadığı belirtilmektedir.[363] Arşiv, incel çevrim–içi ekosisteminin farklı konumlarını temsil eden beş topluluğun verilerini içermektedir:

---

[361] Mathew Gillings vd., "Taking the Road Less Travelled: How Corpus-Assisted Discourse Studies Can Enrich Qualitative Explorations of Large Textual Datasets", *British Journal of Management* 35/4 (Ekim 2024), 1668-1673.

[362] Jennifer Golbeck, "Radicalization and Deradicalization in Online Communities", Dataset (Harvard Dataverse, 2023) (Harvard Dataverse).

[363] Jennifer Golbeck, "A Dataset for The Study of Online Radicalization Through Incel Forum Archives", *Journal of Quantitative Description: Digital Media* 4 (12 Nisan 2024).

incels.is, Saidit.net üzerindeki /s/Incels, artık aktif olmayan Reddit toplulukları /r/Incels ve /r/Braincels ile incel zihniyetinden uzaklaşma sürecindeki kullanıcılara destek sunan /r/IncelExit. Toplulukların aynı kategoride değerlendirilmesi, söylemsel içeriklerinin özdeş olduğu anlamına gelmemekte, arşivin radikalleşme ve uzaklaşma süreçlerini karşılaştırmalı biçimde incelemeye elverişli bir yapı taşıdığını göstermektedir. Her topluluk için sekmeyle ayrılmış düz metin dosyası hazırlanmış, satır düzeyindeki her kayıt anonimleştirilmiş kullanıcı adı (user), Unix biçimindeki zaman damgası (timestamp), gönderi metni (text), bağlantı bilgisi (link), benzersiz kayıt tanımlayıcısı (comment_id), yanıt verilen kaydın tanımlayıcısı (parent) ve başlık (title) alanlarıyla düzenlenmiştir. Metin alanındaki biçimlendirme öğeleri ile görsellerin büyük bölümü veri hazırlama sürecinde temizlenmiştir.[364]

Araştırmada arşivin incels.is_AllComments.anon bileşeni kullanılmıştır. Golbeck, önceki adı incels.co olan incels.is'i en popüler aktif incel forumu olarak tanımlamakta ve veri toplama işleminin platformun ana tartışma alanı olan *Inceldom Discussion* bölümünde erişilebilir durumda bulunan gönderiler üzerinden gerçekleştirildiğini belirtmektedir.[365] Canlı siteden derlenen incels.is korpusu, toplama anında erişilebilir durumda olan kayıtları içermekte, daha önce silinmiş gönderi ve yorumları kapsamamaktadır. Araştırma kapsamında kullanılan Harvard Dataverse dosyasında, 8 Kasım 2017 ile 8 Ekim 2023 tarihleri arasında üretilen toplam 6.411.970 kayıt bulunmaktadır. Tarih aralığı, timestamp alanındaki Unix zaman damgalarının

[364] Golbeck, "A Dataset for The Study of Online Radicalization Through Incel Forum Archives", 8-9.

[365] Golbeck, "A Dataset for The Study of Online Radicalization Through Incel Forum Archives", 7.

Python datetime modülüyle dönüştürülmesi yoluyla doğrulanmıştır. [366] incels.is bileşeninin seçilmesi, forumun küresel incel ekosisteminin bütününü temsil ettiği varsayımına dayanmamakta, uzun dönemli ve yüksek hacimli metin üretimini etkileşimsel bağlam içinde izlemeye elverişli bir veri alanı sunmasından kaynaklanmaktadır. Tartışma dizilerinin, yanıt ilişkilerinin ve başlık bilgilerinin korunması, dinî göstergelerin tekil sözcük sıklıklarına indirgenmeden, forum içindeki müzakere biçimleri ve anlam bağlantıları çerçevesinde değerlendirilmesine imkân vermektedir. Reddit'in /r/Incels topluluğunu 7 Kasım 2017'de kapatmasının ardından kullanıcıların farklı platformlara yönelmesi, /r/Braincels topluluğunun 2018'de karantinaya alınarak Ekim 2019'da kapatılması ve alternatif mecralarda incel terminolojisinin daha yoğun biçimde dolaşıma girmesi, incels.is'i platformlar arası dönüşümün ardından oluşan daha kurumsallaşmış söylemsel yapıyı incelemek açısından elverişli hale getirmiştir.[367]

Harvard Dataverse arşivinin tercih edilmesi, araştırmanın ölçeği kadar veri güvenliği, yöntemsel denetlenebilirlik ve etik özen bakımından da önem taşımaktadır. Golbeck'in açıklamasına göre arşivdeki içerikler, kamusal olarak erişilebilir çevrim–içi

[366] incels.is_AllComments.anon dosyasındaki toplam kayıt sayısı ile başlangıç ve bitiş tarihleri, araştırma kapsamında timestamp alanında yer alan Unix zaman damgalarının Python datetime modülü aracılığıyla dönüştürülmesiyle doğrulanmıştır. Golbeck'in 2024 tarihli makalesinde incels.is bileşeni için 5.748.009 kayıt ve Kasım 2017–Temmuz 2023 tarih aralığı verilmekte, araştırmada kullanılan Harvard Dataverse sürümündeki dosya ise 6.411.970 kaydı ve 8 Kasım 2017–8 Ekim 2023 dönemini kapsamaktadır. Kullanılan dosyaya ilişkin doğrulama çıktısı araştırma kayıtları içinde saklanmalıdır.

[367] Golbeck, "A Dataset for The Study of Online Radicalization Through Incel Forum Archives", 6-8, 12, 14.

alanlardan API'ler ve özel veri toplama araçları aracılığıyla derlenmiş, toplama ve paylaşım süreci University of Maryland Kurumsal İnceleme Kurulu tarafından değerlendirilmiş ve insan katılımcıları içeren araştırma kapsamında görülmemiştir.[368] Kullanıcı adları anonimleştirilmiş olsa da arşivlenmiş çevrim–içi verilerin mahremiyet riskleri bütünüyle ortadan kalkmamaktadır. Veri sağlayıcısı, bazı kullanıcıların sonradan silmiş olabileceği gönderilerin arşivde korunabilmesi ve yeniden tanımlanma ihtimalinin sürmesi nedeniyle tam erişimi sınırlandırmış, açıklayıcı README dosyalarını kamusal erişime açarken veri dosyalarını parola koruması altında tutmuştur. Veri dosyalarına erişim talebinde bulunan araştırmacılardan mahremiyet, risk ve hassasiyet meselelerini gözetmeleri, kullanıcıların yeniden tanımlanmasına yol açabilecek unsurları ayıklamaları ve yayımlanacak içerikleri gerektiğinde anlamı korunacak biçimde yeniden ifade etmeleri beklenmektedir.[369] Bu doğrultuda forum gönderileri anonim kodlarla tanımlanmış; kullanıcı adları, doğrudan bağlantılar ve kimliğin izlenmesine imkân verebilecek ayrıntılar analiz metnine taşınmamıştır. Söylemsel çözümleme açısından önem taşıyan topluluk jargonları ile kısa ifade kalıpları özgün biçimleriyle korunmuş, uzun ve ayırt edilebilir gönderiler ise anlam ilişkileri muhafaza edilerek yeniden ifade edilmiştir.. Araştırma kapsamında erişim Kasım 2024'te Harvard Dataverse platformu üzerinden talep edilmiş ve kullanım koşullarının kabul edilmesiyle sağlanmıştır. Çevrim–içi verilerin kamusal görünürlüğü, etik sorumluluğu ortadan kaldıran otomatik bir ölçüt olarak değerlendirilmemelidir. Platform koşulları, kullanıcıların makul mahremiyet beklentileri, ele alınan konunun hassasiyeti, yeniden tanımlanma riski ve yayımlama

[368] Golbeck, "A Dataset for The Study of Online Radicalization Through Incel Forum Archives", 5-6.

[369] Golbeck, "A Dataset for The Study of Online Radicalization Through Incel Forum Archives", 12-13.

biçimi birlikte gözetilmelidir.[370] Kalıcı DOI ile arşivlenen, standart veri biçiminde sunulan ve kontrollü erişime açılan söz konusu veri seti, araştırmanın yeniden analiz edilebilirliğini, kaynak izlenebilirliğini ve yöntemsel denetlenebilirliğini güçlendirmektedir.

3.3. Ampirik Veri Alanının Sınırları ve Söylemsel Yorumlama Çerçevesi

Araştırmanın ampirik kapsamı, Harvard Dataverse arşivindeki incels.is_AllComments.anon bileşeni içinde yer alan ve incels.is bünyesindeki ana tartışma alanı *Inceldom Discussion* bölümünden derlenmiş erişilebilir metin kayıtlarıyla belirlenmiştir. Kullanılan dosya, 8 Kasım 2017 ile 8 Ekim 2023 tarihleri arasında üretilen toplam 6.411.970 kaydı içermektedir. Tarih aralığı ile kayıt sayısı, timestamp alanındaki Unix zaman damgalarının Python programlama dilindeki datetime modülü aracılığıyla dönüştürülmesi yoluyla doğrulanmıştır. Unix zaman damgası, 1 Ocak 1970 tarihinde saat 00.00.00 UTC'den itibaren geçen saniye sayısını ifade eden sayısal bir kayıt biçimidir. datetime modülü ise söz konusu sayısal kayıtları takvim tarihine ve saat bilgisine dönüştürmeye imkân vermektedir. Golbeck'in açıklamasına göre incels.is korpusu canlı platformda erişilebilir durumda bulunan içeriklerden oluşturulmuş, veri toplama anından önce silinmiş gönderi ve yorumlar arşive dâhil edilememiş, metin alanındaki biçimlendirme öğeleri ile görsellerin büyük bölümü veri hazırlama sürecinde temizlenmiştir.[371] Ampirik alanın bu şekilde sınırlandırılması, incels.is platformunun bütün tarihini, forum bünyesindeki farklı alt bölümleri veya küresel incel ekosisteminin tamamını temsil etme iddiası taşımamaktadır. İncel söylemi Reddit, Saidit, 4chan,

[370] Leanne Townsend - Claire Wallace, *Social Media Research: A Guide to Ethics* (The University of Aberdeen, 2016), 7-10.

[371] Golbeck, "A Dataset for The Study of Online Radicalization Through Incel Forum Archives", 7-9.

Discord, Telegram ve farklı manosfer mecraları arasında dolaşan, platform politikaları, içerik kaldırma kararları ve kullanıcı göçleriyle yeniden biçimlenen hareketli bir dijital oluşumdur. Tek bir forum bileşenine odaklanılması, platformlar arası dolaşımın bütününü kuşatmayı engelleyen bir seçilim etkisi üretmekte, buna karşılık uzun dönemli ve yüksek hacimli metin verisini ortak bir söylemsel bağlam içinde çözümleme imkânı sağlamaktadır. Bulgular, küresel incel kültürüne ilişkin genellemelere dönüştürülmeden, 2017–2023 döneminde incels.is ana tartışma alanında görünürlük kazanmış söylemsel örüntülerin bağlam duyarlı çözümlemesi olarak değerlendirilmelidir. Veri setinin 8 Ekim 2023 tarihinde sona ermesi, takip eden dönemde ortaya çıkmış olabilecek terminolojik, ideolojik ve söylemsel dönüşümleri analiz alanının dışında bırakmakta, yorumların tarihsel sınırlarının açık biçimde korunmasını gerekli kılmaktadır.

Analitik kapsam, söz konusu metin arşivi içinde İngilizce olarak oluşturulan anahtar sözcük sözlüğü aracılığıyla görünür hâle gelen dinî göstergeler üzerine kurulmuştur. Tercih edilen dilsel zemin, korpusun tüm kayıtlarının İngilizce olduğu veya dinle ilişkili her ifadenin sözcük listeleri yoluyla eksiksiz biçimde yakalanabileceği varsayımına dayanmamaktadır. İngilizce dışındaki kullanımlar, farklı diller arasında geçiş anlamına gelen kod değiştirimleri, örtük göndermeler, dolaylı çağrışımlar, metaforik ifadeler ve doğrudan anahtar sözcük içermeyen dinsel anlamlandırmalar taramanın görünür alanı dışında kalabilmektedir. İncel kriptolekti de sabit bir sözlük oluşturmamaktadır. Kriptolekt, belirli bir topluluğun üyeleri arasında tanınma ve aidiyet sağlayan, dışarıdan anlaşılmayı güçleştiren kodlanmış söz varlığını ifade etmektedir. İncel kriptolekti, topluluk içi konumlanmayı ve dışarıya kapalılığı taşıyan kökler, ön ekler, son ekler ve türevler aracılığıyla sürekli genişlemektedir.[372] Anahtar sözcük temelli

[372] Klein - Golbeck, "A Lexicon for Studying Radicalization in Incel Communities", 262-263.

erişim stratejisi, incels.is forumundaki din söyleminin eksiksiz dökümünü çıkarma iddiası yerine, araştırma problemi açısından anlamlı göstergeleri izlenebilir, karşılaştırılabilir ve yeniden denetlenebilir bir analitik zemine taşımaktadır. Geniş korpus içindeki yoğunlaşmaları belirlemek amacıyla kullanılan hesaplamalı araçların her biri farklı bir işlev üstlenmektedir. Bigram analizi, yan yana gelen iki sözcükten oluşan ikili dizileri incelemekte ve belirli kavramların hangi sözcüklerle doğrudan bağlantı içinde kullanıldığını göstermektedir.[373] Birlikte–görülme veya birlikte–geçiş analizi (*co–occurrence analysis*), sözcüklerin araştırmada tanımlanan bağlam birimi içinde hangi terimlerle beraber görünür hâle geldiğini belirlemekte, kavramlar arasındaki ilişkileri salt frekans değerlerinin ötesinde değerlendirmeye imkân vermektedir.[374] Söz konusu hesaplamalı çıktılar, metnin sosyolojik anlamını kendiliğinden üreten sonuçlar olarak konumlandırılmamış, yakın okumaya alınacak bağlamları belirleyen ve yorumlayıcı çözümlemeyi sistematikleştiren kanıt alanları şeklinde değerlendirilmiştir. Arşivin metin odaklı yapısı, metin, görsel, ses ve video gibi birden fazla iletişim kipinin birlikte incelenmesini ifade eden multimodal çözümlemeyi sınırlandırmaktadır. Mem kültürü, ekran görüntüleri, görsel ironi, video ve ses unsurları bütünlüklü biçimde çözümlenememekte, ulaşılan sonuçlar metin tabanlı söylemsel işleyiş çerçevesinde anlam kazanmaktadır.

Yorumlama sürecinin temel sınırlılığı, çevrim–içi forum verisinin kullanıcıların içsel inançlarını, gerçek kimliklerini, psikolojik özelliklerini veya eyleme geçme

---

[373] Daniel Jurafsky - James H. Martin, "N-gram Language Models", *Speech and Language Processing*, 2026, 2.

[374] Stefan Th. Gries - Philip Durrant, "Analyzing Co-Occurrence Data", *A Practical Handbook of Corpus Linguistics*, ed. Magali Paquot - Stefan Th. Gries (Cham: Springer International Publishing, 2020), 142-143.

niyetlerini doğrudan yansıtan şeffaf bir veri alanı oluşturmamasından kaynaklanmaktadır. İncel forumlarında ironi, trollük, parodi, mübalağa, rol yapma ve provokatif söylem, iletilerin yüzey anlamı ile taşıdığı işlev arasındaki ilişkiyi karmaşıklaştırmaktadır. Bu pratiklerden biri olan *shit–posting*, kasıtlı biçimde provokatif, abartılı, alaycı, bağlam bozucu veya düşük nitelikli içerik üretimini ifade etmekte, içeriğin samimi bir görüş mü, mizahi bir performans mı, topluluk içi etkileşim aracı mı yoksa dışarıdan yöneltilmiş bir itibarsızlaştırma girişimi mi olduğunu ayırt etmeyi güçleştirmektedir. İncel kullanıcılarıyla yürütülen görüşmelerde shit–posting pratiklerinin dikkat çekme girişimi, şaka, daha derin bir duygunun dışavurumu veya *false flag* biçiminde yorumlanabildiği görülmüştür.[375] *False flag*, belirli bir topluluktan çıkmış izlenimi veren, fakat topluluğun itibarını zedelemek ya da dışarıdaki algıyı yönlendirmek amacıyla üretildiği düşünülen içerikleri ifade etmektedir. İronik veya provokatif ton, içeriğin nefret, değersizleştirme, tehdit veya norm üretme kapasitesini kendiliğinden ortadan kaldırmamakta, sözlük anlamına dayalı tek katmanlı bir okumayı yetersiz bırakmaktadır. Gönderiler mümkün olduğu ölçüde başlık bilgileri, tartışma dizileri, yanıt ilişkileri ve çevre iletilerle birlikte değerlendirilmiş, söylemsel örüntüler kullanıcıların bireysel inanç durumlarının kanıtı olarak konumlandırılmamıştır. Temsil meselesi de benzer bir ihtiyat gerektirmektedir. Çevrim–içi topluluklarda içerik üretimi kullanıcılar arasında eşit biçimde dağılmamakta, ağ içinde merkezî konuma sahip hesaplar belirli kimlik tartışmalarını ve topluluk sınırlarını daha görünür hâle getirebilmektedir. incels.is üzerinde yürütülen ağ analizi, merkezî kullanıcıların kadınlar dışındaki marjinalleştirilmiş gruplara ilişkin söylemleri orantısal olarak daha fazla dolaşıma soktuğunu ve "gerçek incel" anlamında kullanılan *truecel* ile "sahte incel" anlamında kullanılan *fakecel* ayrımları etrafındaki sınır çizme

[375] Daly - Nichols, "'Incels Are Shit-Post Kings': Incels' Perceptions of Online Forum Content", 4.

pratiklerinde etkin rol üstlendiğini göstermektedir.[376] Bulgular, forum üyelerinin tamamına atfedilebilecek görüşler veya bireysel kullanıcı profilleri şeklinde okunmamalı, sınırlandırılmış veri alanında görünürlük kazanan, tekrar edilen ve topluluk normlarını biçimlendiren söylemsel örüntüler çerçevesinde yorumlanmalıdır. Kontrollü erişim koşullarına tabi arşivin hassas niteliği, yayımlama sürecinde ek bir özen gerektirmektedir. Kullanıcı adları, doğrudan bağlantılar ve yeniden tanımlanmaya imkân verebilecek ayrıntılar analiz metnine taşınmamış, uzun ve ayırt edilebilir gönderilerin doğrudan aktarımı ile topluluk jargonlarının analitik gereklilik nedeniyle özgün biçimleriyle korunması arasındaki sınır mahremiyet riski gözetilerek değerlendirilmiştir. Gönderilerden yapılan alıntılar, nihai metin kontrolü sırasında yeniden tanımlanma riski, bağlamsal gereklilik ve ikincil zarar ihtimali bakımından ayrıca gözden geçirilecektir.

3.4. Korpusun Tanımlanması ve Anahtar Sözcük Operasyonelleştirmesi

Dinî göstergelerin incels.is korpusu içindeki görünürlüğünü sistematik biçimde izleyebilmek, soyut bir araştırma nesnesi olan din söyleminin metin düzeyinde tanınabilir ve karşılaştırılabilir göstergelere dönüştürülmesini gerektirmektedir. Din, forum içeriklerinde tek biçimli bir kavramsal alan olarak dolaşıma girmemekte; genel inanç kavramları, belirli dinlere ve dinî kimliklere yapılan göndermeler ile incel altkültürünün kendi dilsel yapısı içinde üretilen hibrit türevler aracılığıyla farklı görünüm biçimleri kazanmaktadır. Korpusun tanımlanması, bu çeşitliliği tek bir sözcük listesine indirgemeden izleyebilecek katmanlı bir operasyonelleştirme stratejisi üzerine kurulmuştur. Üç anahtar sözcük kümesi, dinî göstergelerin metinsel dolaşımını farklı düzlemlerde görünür kılan operasyonel katmanlar olarak tasarlanmış; ilerleyen aşamalarda oluşturulan nitel analiz eksenlerinden ayrı bir işlev üstlenmiştir.

[376] Yoder vd., "Identity Construction in a Misogynist Incels Forum", 1, 5, 7.

3.4.1. Anahtar Sözcük Stratejisinin Metodolojik Gerekçesi

incels.is korpusunda dinî göstergelerin sistematik biçimde izlenebilmesi, araştırmanın kavramsal nesnesi olan din söyleminin metin düzeyinde tanınabilir, karşılaştırılabilir ve denetlenebilir göstergelere dönüştürülmesini gerektirmektedir. Din, forum içeriklerinde tek biçimli bir anlam alanı olarak dolaşıma girmemekte, genel inanç kavramlarından belirli dinlere ve topluluk aidiyetlerine, oradan incel altkültürünün kendi söz varlığı içinde üretilen hibrit terimlere uzanan katmanlı bir yapı sergilemektedir. religion, faith ve belief gibi kullanımlar dinin genel kavramsal görünürlüğünü taşırken Islam, Christianity, Judaism, Muslim, Christian ve Jew gibi ifadeler dinî kimliklerin ve topluluk temsillerinin söylem içindeki konumlarını açığa çıkarmaktadır. muslimcel, godpill, monkmaxxing, religionmaxxing ve benzeri hibrit biçimler ise dinî göstergelerin incel kriptolekti içinde yeniden kodlandığı üçüncü bir düzleme işaret etmektedir. Kriptolekt, belirli bir topluluğun üyeleri arasında tanınma, aidiyet ve sınır çizme işlevi üstlenen, dışarıdan anlaşılmayı güçleştiren kodlanmış söz varlığını ifade etmektedir. İncel kriptolektinin kökler, ön ekler, son ekler ve sözcük birleşimleri aracılığıyla genişleyen hareketli yapısı, araştırmanın başlangıcında belirlenen kapalı bir sözcük listesiyle yetinilmesini yöntemsel açıdan yetersiz bırakmaktadır.[377] Söz konusu çeşitliliği indirgemeden izleyebilmek amacıyla anahtar sözcük sözlüğü üç küme üzerinden yapılandırılmıştır. Küme 1, genel din ve inanç dilini görünür kılan yedi temel sözcük ile beş tamamlayıcı ifade kalıbından oluşmaktadır. Küme 2, beş din grubuna ait toplam on beş din adı ve kimlik göstergesini kapsamaktadır. Küme 3 ise dinî referansların incel altkültürü içinde geçirdiği morfolojik ve söylemsel dönüşümü izlemeye imkân veren kırk din türevi jargon terimini bir araya getirmektedir. Nihai operasyonelleştirme çerçevesi, genel kavramlardan dinî kimlik

[377] Klein - Golbeck, "A Lexicon for Studying Radicalization in Incel Communities".

göstergelerine ve altkültürel yeniden üretime uzanan toplam altmış yedi tarama birimi üzerinden kurulmuştur.

Anahtar sözcük stratejisinin oluşturulmasında sözlük tabanlı tümdengelimli tarama ile korpus destekli tümevarımsal genişletme birbirine bağlanmıştır. Teorik çerçeve, din sosyolojisinin temel kavramları ve incel literatüründe görünür hâle gelen din bağlantılı kullanımlar, başlangıç listesinin kavramsal zeminini sağlamıştır. Başlangıç sözlüğü, korpus üzerinde yürütülen bigram analizi ve morfolojik jargon taraması aracılığıyla yeniden değerlendirilmiş, teorik hazırlık aşamasında öngörülmeyen fakat forum söyleminde fiilen dolaşıma giren türevler sözlüğe eklenmiştir. Otomatik metin analizinin geniş hacimli veri içinde tekrar eden örüntüleri görünür kılan gücü, bağlamsal okuma ve yorumlama gerekliliğini ortadan kaldırmamaktadır. Hesaplamalı tekniklerin araştırma problemine özgü biçimde geliştirilmesi, çıktılarının doğrulanması ve elde edilen sonuçların yakın okumayla sınanması, yöntemsel güvenilirliğin temel koşulları arasında yer almaktadır.[378] Tarama işlemleri Python 3.13.7 ortamında csv, re, collections ve datetime standart kütüphaneleri kullanılarak yürütülmüş, başlık ve metin alanları birlikte incelenmiştir. İlk taramada olası ilgili kayıtların erken aşamada kaybedilmesini önleyen geniş kapsayıcılık ilkesi gözetilmiş, küme bazlı frekans hesaplarında ve doğrulama betiklerinde ise tek sözcükler kelime sınırı duyarlı düzenli ifadelerle aranmıştır. Düzenli ifadelerde kullanılan \b işareti, hedef terimin farklı bir sözcüğün içinde yer alan harf dizisi olarak yanlışlıkla sayılmasını engellemektedir. Örneğin islam teriminin islamist içinde veya religious teriminin irreligious içinde eşleşmesinin önüne bu yolla geçilmiştir.[379]

[378] Justin Grimmer - Brandon M. Stewart, "Text as Data: The Promise and Pitfalls of Automatic Content Analysis Methods for Political Texts", *Political Analysis* 21/3 (2013), 268-270.

[379] "Regular Expression HOWTO", *Python Documentation*, ts.

Küme 3'ün genişletilmesinde –cel, –pill ve –maxxing biçimlerini yakalayan morfolojik desenlerin ayrıca uygulanması, korpusun ilk taranmasında kapsayıcılığı, nihai hesaplamalarda ise anlamsal doğruluğu koruyan aşamalı bir denge oluşturmuştur. Üçlü küme yapısı, din söylemini önceden tamamlanmış ve değişmez kategorilere yerleştiren kapalı bir sınıflandırma üretmek yerine, genel kavramlardan kimlik temsillerine ve altkültürel yeniden üretime uzanan metinsel dolaşımı karşılaştırmalı biçimde izlemeye imkân vermektedir. Anahtar sözcük taramalarında kullanılan betikler, morfolojik desenler, frekans hesaplamaları ve doğrulama çıktıları Ek–2, Ek–3, Ek–5 ve Ek–6'da ayrıntılı biçimde sunulmuştur.

3.4.2. Küme 1 – Genel Din ve İnanç Kavramları

Küme 1, din olgusunun belirli bir gelenek, mezhep veya topluluk kimliği üzerinden adlandırılmadığı, daha genel bir kavramsal çerçeve içinde dile getirildiği kullanımları izlemek amacıyla oluşturulmuştur. Kavramsal sınırların belirlenmesinde, dindarlığı birbirine temas eden farklı boyutlar üzerinden ele alan çok boyutlu yaklaşımların bilişsel inanç hattından yararlanılmıştır. Saroglou'nun din ve dindarlığı *believing*, *bonding*, *behaving* ve *belonging* boyutları üzerinden kavramsallaştıran modeli içinde *believing*, aşkın gerçekliğe yönelik kabulleri ve anlam arayışını taşıyan bilişsel yönelimi ifade etmektedir.[380] Araştırmada söz konusu model bir dindarlık ölçeği olarak uygulanmamış, forum kullanıcılarının bireysel inanç düzeylerine ilişkin çıkarım üretmek amacıyla kullanılmamıştır. Modelin yöntemsel işlevi, incels.is söyleminde dinin genel adlandırılma biçimlerini izleyebilecek kavramsal bir başlangıç zemini sağlamasıdır. religion, religions, religious, faith, belief, beliefs ve believer sözcükleri, belirli bir dinî topluluğa

[380] Vassilis Saroglou, "Believing, Bonding, Behaving, and Belonging: The Big Four Religious Dimensions and Cultural Variation", *Journal of Cross-Cultural Psychology* 42/8 (01 Kasım 2011), 1322.

özgülenmeden din, inanç ve inanan özne hakkında söylemsel bir alan açmaları nedeniyle Küme 1'in yedi temel göstergesi olarak belirlenmiştir. Kümenin tümdengelimli biçimde kurulması, korpusta dolaşıma giren bütün dinî anlamları kuşatma iddiasından kaynaklanmamakta; genel din ve inanç söyleminin görünür izlerini kavramsal tutarlılığı korunmuş, karşılaştırılabilir ve doğrulanabilir bir sözlük üzerinden takip etme amacına dayanmaktadır.

Kümenin anlamsal hassasiyetini koruyan en önemli karar, believe fiilinin tek başına temel sözcük listesine alınmamasıdır. Gündelik İngilizcede "I believe you", "I can't believe it" veya "I believe he is wrong" gibi din dışı bağlamlarda sıklıkla kullanılan fiil, bağımsız biçimde tarandığında araştırma problemiyle ilişkisi zayıf çok sayıda kaydı analiz havuzuna taşıyarak gürültü üretmektedir. Dinî bağlamı daha yüksek doğrulukla yakalayabilmek amacıyla believe in god, believe in religion, believe in a religion, believe in faith ve believe in faiths kalıpları tamamlayıcı sorgular olarak sözlüğe eklenmiştir. Yedi temel sözcük kelime sınırı duyarlı düzenli ifadelerle, tamamlayıcı sorgular ise belirlenen sözcük dizilerinin ardışık biçimde geçtiği kullanımları yakalayan ifade eşleşmeleriyle başlık ve metin alanlarında taranmıştır. Küme 1 göstergelerinden en az birini içeren kayıtların tekilleştirilmesi sonucunda 34.977 eşsiz gönderiye ulaşılmıştır. İlgili hacim, 6.411.970 kayıttan oluşan ana korpusun yaklaşık %0,545'ine karşılık gelmektedir. Tamamlayıcı sorgulardan believe in faith ve believe in faiths herhangi bir eşleşme üretmemiştir (N=0). Sıfır değerleri teknik hata şeklinde yorumlanmamış, belirlenen ifade kalıplarının incels.is söyleminde dolaşıma girmediğini gösteren korpus çıktıları olarak korunmuştur. Küme 1'in terim bazlı frekansları, yıllık dağılımları ve söylemsel yoğunlaşmaları bulgular bölümünde ayrıntılı biçimde incelenmiş, analiz betiği, bağımsız doğrulama betiği ve doğrulama çıktısı Ek–2.1, Ek–2.2 ve Ek–2.3'te

sunulmuştur.[381] Genel kavramsal alanın bu şekilde belirlenmesi, din söyleminin hangi topluluk kimlikleri ve aidiyet adları üzerinden somutlaştığını inceleyen ikinci katmana geçişi mümkün kılmaktadır.

3.4.3. Küme 2 – Spesifik Dinler ve Dini Kimlik Göstergeleri

Küme 1 aracılığıyla genel din ve inanç kavramlarının metinsel görünürlüğü izlendikten sonra, söylemin hangi somut dinî gelenekler, aidiyet adları ve topluluk göstergeleri etrafında biçimlendiğini belirleyebilmek amacıyla Küme 2 oluşturulmuştur. Din sosyolojisi literatüründe inanç ile aidiyet, birbiriyle ilişkili fakat analitik olarak ayrıştırılabilir boyutlar şeklinde ele alınmaktadır. Voas ve Crockett, dinî inanç ile *belonging* başlığı altında değerlendirdikleri aidiyet ve katılım biçimlerinin aynı toplumsal değişim süreçleri içinde farklı yoğunluklarla izlenebildiğini göstermekte; Saroglou ise din ve dindarlığı *believing*, *bonding*, *behaving* ve *belonging* boyutları üzerinden kavramsallaştırarak topluluk aidiyetini dinin sosyal kimlik alanına yerleştirmektedir.[382] Araştırmada söz konusu yaklaşımlar bireysel dindarlığı ölçen bir ölçek veya kullanıcıların gerçek dinî aidiyetlerini belirleyen bir sınıflandırma aracı olarak kullanılmamıştır. Kavramsal ayrımın yöntemsel işlevi, genel inanç dilinden belirli dinlere ve bu dinlerle ilişkilendirilen toplumsal kimliklere yönelen söylemsel geçişi izlenebilir hâle getirmesidir. incels.is forumunda bir din adı veya aidiyet göstergesi, her koşulda özdeşleşme ya da inanç beyanı anlamına gelmemektedir. Aynı gösterge, kendini

[381] Küme 1 frekans betiğinde yedi temel sözcük ile beş tamamlayıcı ifade kalıbı başlık ve metin alanlarında taranmıştır. Her gönderi, Küme 1 göstergelerinden en az birini içerdiği durumda alt-korpusa bir kez dâhil edilmiştir. Ayrıntılı betik için bkz. Ek–2.1; bağımsız doğrulama betiği için bkz. Ek–2.2; doğrulama çıktısı için bkz. Ek–2.3.

[382] David Voas - Alasdair Crockett, "Religion in Britain: Neither Believing nor Belonging", *Religion in Contemporary Britain* 39/1 (2005), 11-12.

konumlandırma, dış grup üretme, polemik kurma, stereotipleştirme, etnikleştirme, siyasallaştırma veya normatif karşılaştırma amacıyla dolaşıma girebilmektedir. Özellikle jew ve jews gibi kullanımlar dinî aidiyet ile etnik, politik ve ırksallaştırılmış anlam katmanlarını iç içe geçirebilmekte; muslim, christian, hindu ve benzeri göstergeler de bağlama göre inanç mensubiyetinden kültürel genellemeye, grupsal ötekileştirmeden ahlaki düzen tartışmasına uzanan farklı işlevler üstlenebilmektedir. incels.is üzerine yürütülen hesaplamalı çalışmaların forum söyleminde yeni kimlik terimlerinin üretildiğini, söz konusu terimlerin fiziksel görünüm, toplumsal cinsiyet ve ırksal hiyerarşilerle ilişkilendirildiğini göstermesi, dinî kimlik göstergelerinin de aynı söylemsel yapı içinde bağımsız bir analitik katman olarak izlenmesini gerekli kılmaktadır.[383] Küme 2, kullanıcıların kim olduklarını veya hangi inancı benimsediklerini tespit etmek yerine, dinî kimlik adlarının forum söyleminde hangi görünürlük düzeylerine ulaştığını ve nitel çözümlemede hangi bağlamlar içinde yorumlanması gerektiğini belirleyen karşılaştırmalı bir zemin sunmaktadır.

Karşılaştırmalı sözlük, beş din grubu altında toplam on beş terimden oluşturulmuştur: Hristiyanlık grubu christianity, christian ve christians; İslam grubu islam, muslim ve muslims; Yahudilik grubu judaism, jew ve jews; Budizm grubu buddhism, buddhist ve buddhists; Hinduizm grubu ise hinduism, hindu ve hindus sözcüklerini kapsamaktadır. Beş grubun birlikte taranması, dinî geleneklerin forum söylemindeki ağırlığına ilişkin peşin bir hiyerarşi kurmama ve düşük görünürlük düzeylerini de karşılaştırmanın parçası olarak koruma ilkesine dayanmaktadır. Sözlük, dünya dinlerinin tamamını kuşatan eksiksiz bir envanter olarak tasarlanmamış; genel din söyleminin kimliksel düzlemdeki dağılımını karşılaştırmalı biçimde izlemeye elverişli kontrollü bir başlangıç çerçevesi olarak yapılandırılmıştır. Her grup içinde din adını, tekil

[383] Yoder vd., "Identity Construction in a Misogynist Incels Forum".

aidiyet göstergesini ve çoğul topluluk adını karşılayan sözcüklerin birlikte taranması, aynı dinî geleneğin doktrinel, bireysel ve grupsal görünümlerinin tek bir sözcüğe indirgenmesini önlemektedir. judaism, jew ve jews sözcükleri ortak Yahudilik grubu altında bir araya getirilmiş, fakat her terimin ayrı frekans değeri korunmuştur. Benzer işlem İslam, Hristiyanlık, Budizm ve Hinduizm grupları için de uygulanmıştır. Toplulaştırma işlemi, dilsel varyantları anlamsal bakımdan özdeş kabul etmemekte; terim düzeyindeki farklılıkları kaybetmeden din grubuna yönelen toplam söylemsel ilgiyi ölçülebilir hâle getirmektedir. Tarama işlemi sırasında başlık ve metin alanları birlikte incelenmiş, on beş terimin her biri küçük–büyük harf duyarsız ve kelime sınırı gözeten düzenli ifadelerle aranmıştır. Aynı gönderide aynı din grubuna ait birden fazla terimin bulunması hâlinde kayıt, ilgili grubun toplamına bir kez dâhil edilmiş; farklı din gruplarının aynı gönderide birlikte geçmesi durumunda ise kayıt, karşılaştırmalı grup dağılımlarında ilgili grupların her biri bakımından değerlendirilmiştir. On beş terimin başlık ve metin alanlarında kelime sınırı duyarlı düzenli ifadelerle taranması sonucunda en az bir spesifik din veya dinî kimlik göstergesi içeren 66.367 eşsiz gönderiye ulaşılmıştır. Ana korpusun yaklaşık %1,035'ini oluşturan hacim, din söyleminin incels.is içinde genel inanç kavramlarının yanı sıra somut kimlik adları ve grup temsilleri aracılığıyla geniş bir dolaşım alanı kazandığını göstermektedir. Küme genelindeki 66.367 değeri eşsiz gönderi sayısını ifade etmektedir. Din grupları arasındaki karşılaştırmalarda ise aynı gruba ait dilsel varyantların terim bazlı frekansları bir araya getirilmiştir. Örneğin judaism, jew ve jews terimlerinin ayrı ayrı elde edilen frekanslarının toplamı Yahudilik grubunun toplam eşleşme frekansını oluşturmaktadır. Eşsiz gönderi sayısı ile din gruplarına ait toplam eşleşme frekansları, farklı analitik düzeyleri temsil etmektedir. Küme 2'nin terim dağılımları, yıllık seyri ve din grupları arasındaki frekans farklılıkları bulgular bölümünde değerlendirilmiş, analiz betiği, bağımsız doğrulama betiği ve doğrulama çıktısı Ek–2.4, Ek–2.5 ve Ek–2.6'da sunulmuştur.[374] Kimlik temelli

göstergelerin ortaya çıkardığı dağılım, dinî referansların incel kriptolekti içinde hangi hibrit biçimlere dönüştüğünü açıklayan üçüncü katmana geçişin yöntemsel zeminini oluşturmaktadır.

3.4.4. Küme 3 – İncel Jargonu: Din Türevi Terimler

Genel din ve inanç kavramlarını izleyen Küme 1 ile spesifik dinleri ve dinî kimlik göstergelerini kapsayan Küme 2, din söyleminin incels.is korpusu içindeki temel görünürlük alanlarını haritalandırmakta, fakat dinî referansların incel altkültürünün kendi dilsel mantığı içinde geçirdiği dönüşümü bütünüyle açıklamakta yetersiz kalmaktadır. İncel çevrim–içi ekosisteminde kullanılan kriptolekt, grup içinde anlam taşıyan, topluluğun ideolojik sınırlarını yansıtan, üyelik ve aidiyet göstergesi olarak işleyen, dışarıdan anlaşılmayı güçleştiren kodlanmış bir söz varlığı üretmektedir.[384] Platformlar arası araştırmalar da incel söyleminin sabit bir dil alanı oluşturmadığını, forum kapanmaları, kullanıcı göçleri, dışsal olaylar ve yeni çevrim–içi kümelenmelerle birlikte dönüşen çok katmanlı bir yapı sergilediğini göstermektedir.[385] Küme 3, dinî göstergelerin söz konusu dilsel yapı içinde –cel, –pill ve –maxxing biçimleri aracılığıyla nasıl yeniden kodlandığını korpus düzeyinde izlemek amacıyla oluşturulmuştur. Standart sözlüklerde yer almayan muslimcel, godpill, monkmaxxing ve religionmaxxing gibi hibrit terimler, dinin forum söylemine hazır kavramlar hâlinde taşınmadığını, incel kriptolektinin kurucu biçimleri içinde yeniden düzenlendiğini göstermektedir. Morfolojik yapılar, söylemsel işlevleri önceden kesinleştiren kapalı kategoriler olarak ele alınmamış, nitel çözümlemeye yön veren operasyonel göstergeler şeklinde değerlendirilmiştir. –pill

[384] Klein - Golbeck, "A Lexicon for Studying Radicalization in Incel Communities", 262-265.

[385] Baele vd., "A Diachronic Cross-Platforms Analysis of Violent Extremist Language in the Incel Online Ecosystem".

biçimi, hap metaforu üzerinden belirli bir açıklama çerçevesini benimseme ve gizlendiği varsayılan bir hakikate erişme iddiasıyla ilişkilidir. Red pill ve blackpill anlatılarında belirginleşen epistemik dönüşüm mantığı, godpill, islampill ve christpill gibi terimlerde din bağlantılı köklerle birleşmektedir.[386] –maxxing biçimi, sözcük kökünün işaret ettiği niteliği, stratejiyi veya pratiği en üst düzeye çıkarma yönelimini taşımakta, monkmaxxing, religionmaxxing ve praymaxxing gibi kullanımlar dinî pratiğin hangi koşullarda başa çıkma, öz–denetim, asketik yönelim veya araçsal strateji eksenine yerleştirildiğini izlemeye imkân vermektedir. –cel biçimi ise incel statüsünü belirli bir özellik, aidiyet veya faaliyetle birleştirmekte, muslimcel, christiancel, atheistcel, jewcel ve religiouscel gibi türevler dinî kimlik göstergelerini incel statüsüyle eklemleyen hibrit adlandırmalar üretmektedir. Klein ve Golbeck'in açıkladığı üzere sözcük kökü kimi zaman incel öznenin ilişki kuramamasına yol açtığı varsayılan bir niteliği, kimi zaman söz konusu durumla başa çıkmak amacıyla yöneldiği bir faaliyeti ifade etmektedir.[387]

Küme 3 sözlüğü, tümdengelimli başlangıç listesi ile korpus destekli tümevarımsal genişletmenin birbirini izlediği üç aşamalı bir süreç içinde geliştirilmiştir. İlk aşamada incel literatürü ve ön inceleme notları doğrultusunda belirlenen on bir terim ham korpus üzerinde taranmış, en az bir gösterge içeren 304 eşsiz gönderiye ulaşılmıştır (N=304, %0,0047). Din bağlantılı jargonun spesifik aidiyet biçimlerini de kapsayacak şekilde genişletildiği ikinci aşamada –cel, –pill ve –maxxing türevlerinden oluşan yirmi üç terim üzerinden yürütülen tarama 971 eşsiz gönderi üretmiştir (N=971, %0,0151). İkinci aşamada gözlenen artış, muslimcel, islamcel, christiancel ve benzeri kimlik bağlantılı türevlerin korpus içinde kayda değer bir görünürlüğe sahip olduğunu ortaya koymuştur.

[386] Lindsay, "Swallowing the Black Pill", 01 Mart 2022, 215-216.

[387] Klein - Golbeck, "A Lexicon for Studying Radicalization in Incel Communities", 264-265.

Üçüncü aşamada Küme 1 kapsamında oluşturulan 34.973 gönderilik din içerikli alt–korpus üzerinde bigram analizi ile morfolojik jargon taraması birlikte yürütülmüştür. Korpus dilbiliminde bigram, metin içinde doğrudan art arda gelen iki sözcükten oluşan dizi anlamına gelmekte ve eş–dizimlilik örüntülerinin belirlenmesinde kullanılmaktadır. [388] İlgili tarama, önceki listelerde bulunmayan religionmaxxing, religiouscel, jesuspill, jihadicel, catholicel, mormoncel ve benzeri türevleri görünür kılmış, sözlüğün kırk terime ulaşmasını sağlamıştır. Nihai tarama sonucunda en az bir Küme 3 göstergesi içeren 1.166 eşsiz gönderi belirlenmiş, söz konusu hacmin ana korpus içindeki oranı %0,0182 olarak hesaplanmıştır. Bağımsız doğrulama betiğinde kırk terimin tamamı ham korpus üzerinden yeniden sayılmış ve bütün değerler için OK sonucu elde edilmiştir.[389] Nihai sözlükte –pill grubu on iki, –maxxing grubu yedi, –cel grubu ise yirmi bir terimden oluşmaktadır. Kelime sınırı duyarlı *strict* eşleşme ölçütüyle –cel grubunda 684, –pill grubunda 257, –maxxing grubunda 240 terim eşleşmesi tespit edilmiştir. Grup toplamlarının 1.181'e ulaşması ile eşsiz gönderi sayısının 1.166'da kalması, bazı gönderilerde birden fazla Küme 3 teriminin birlikte geçmesinden kaynaklanmaktadır. Nihai betikte kullanılan *broad* eşleşme ölçütü, olası birleşik biçimleri ve yazım

[388] Tony McEnery - Andrew Hardie, *Corpus Linguistics* (New York: Cambridge University Press, 2012), 247.

[389] Küme 3'ün oluşturulması ve doğrulanması için kullanılan betikler ile çıktılar sırasıyla Ek–3.1–Ek–3.10'da sunulmuştur. Birinci aşamada on bir terim üzerinden 304 eşsiz gönderi, ikinci aşamada yirmi üç terim üzerinden 971 eşsiz gönderi, bigram ve morfolojik jargon taraması sonucunda genişletilen kırk terimlik nihai sözlükte ise 1.166 eşsiz gönderi belirlenmiştir. Nihai analiz betiği *strict* ve *broad* eşleşme değerlerini ayrı ayrı raporlamakta, bağımsız doğrulama betiği kırk terimin tamamını ham korpus üzerinden yeniden saymaktadır.

varyantlarını belirleyen tamamlayıcı bir kontrol alanı sağlamaktadır. jewpill teriminin *strict* eşleşme değerinin 109, *broad* eşleşme değerinin 992 olması, terimin daha uzun diziler içindeki görünümlerinin ayrıca incelenmesini gerekli kılmakta, fakat geniş eşleşme değerleri doğrudan frekans veya söylemsel işlev kanıtı olarak yorumlanmamaktadır. Frekans eşiği uygulanmaması da jargonun yerleşik çekirdeğiyle sınırlı kalmadan marjinal veya deneysel türevlerini koruma amacına dayanmaktadır. mormoncel üç, orthodoxcel iki, faithcel bir eşleşme üretirken islamicpill, christianpill ve faithmax herhangi bir eşleşme üretmemiş, faithmaxxing ise tek bir gönderide görünmüştür. Düşük veya sıfır frekans değerleri teknik hata olarak değerlendirilmemiş, sözlüğün araştırma anındaki sınırlarını gösteren korpus çıktıları olarak korunmuştur. Tekil kullanımlar, ilgili terimin topluluk genelinde yerleşik ve yaygın biçimde tanındığını kanıtlamamakta, kriptolektin marjinal, deneysel veya henüz istikrar kazanmamış uçlarını işaret edebilmektedir. Veri setinin 8 Ekim 2023 tarihinde sona ermesi, takip eden dönemde dolaşıma girmiş olası türevleri kapsam dışında bırakmaktadır. Kırk terimlik sözlük, tamamlanmış ve değişmez bir liste olarak konumlandırılmamış, araştırmanın zamansal sınırları içinde doğrulanmış din bağlantılı jargon göstergelerini içeren operasyonel bir çerçeve olarak değerlendirilmiştir. Söz konusu çerçeve, dinî göstergelerin altkültürel dil içinde geçirdiği dönüşümü görünür kılarken bigram ve co–occurrence örüntülerinden nitel analiz eksenlerine uzanan geçişin ampirik zeminini oluşturmaktadır.

3.5. Anahtar Sözcük Kümelerinden Nitel Analiz Eksenlerine Geçiş

Küme 1, Küme 2 ve Küme 3 biçiminde yapılandırılan anahtar sözcük setleri, nihai tematik sınıflandırmayı önceden belirleyen kapalı kategoriler olarak tasarlanmamış, geniş korpus içinde dolaşıma giren dinî göstergelerin farklı görünürlük düzlemlerini izlemeye ve nitel çözümlemenin yönünü ampirik bulgular üzerinden kurmaya imkân veren operasyonel katmanlar şeklinde kullanılmıştır. Küme 1 genel din ve inanç söylemini, Küme 2 spesifik din adları ile dinî kimlik göstergelerini, Küme 3 ise incel kriptolektine özgü din türevi

jargonu görünür hâle getirmiştir. Her üç küme üzerinde yürütülen anahtar sözcük temelli frekans analizleri, din söyleminin korpus içindeki hacmini, dönemsel seyrini ve görünürlük biçimleri arasındaki farklılaşmayı ortaya koymuş, takip eden çözümlemelerin hangi sözcüksel yoğunlaşmalar üzerinde derinleştirileceğini belirleyen ilk ampirik zemini sağlamıştır. Frekans değerlerinin ardından Küme 1 üzerinde gerçekleştirilen bigram analizi, genel din ve inanç kavramlarının hangi sözcüklerle ardışık birliktelikler kurduğunu göstermiş, Küme 3 üzerinde uygulanan birlikte–geçiş (*co–occurrence*) analizi ise din türevi jargon terimlerinin hangi kavramsal çevrelerde tekrarlandığını görünür kılmıştır. Birlikte–geçiş analizi, belirlenen bağlam birimi içinde beraber görünen sözcüklerin dağılımını inceleyerek kavramsal yakınlıkları izlemeye imkân vermektedir.[390] Frekans, bigram ve birlikte–geçiş analizlerinin beraber değerlendirilmesi, dinî göstergelerin korpusta hangi yoğunluklarda dolaşıma girdiğini belirlemenin yanı sıra söz konusu göstergelerin hangi anlam alanları çevresinde kümelendiğini de açığa çıkarmıştır.

Nicel örüntüler doğrudan nitel kategorilere dönüştürülmemiş, bağlamsal okuma sürecinde sınanacak aday söylemsel eksenlerin belirlenmesine katkı sağlayan ampirik işaretler olarak değerlendirilmiştir. Korpus dilbilimi ile söylem çözümlemesini ilişkilendiren çalışmalar, sözcüksel birlikteliklerin ve tekrar örüntülerinin ortak temsil biçimlerini görünür kılabildiğini, araştırmacıyı nitel incelemeye elverişli bağlamlara yönlendirdiğini ve geniş hacimli veriler ile yakın okuma arasında işlevsel bir geçiş sağladığını göstermektedir.[391] Araştırmada izlenen süreç de aynı yöntemsel mantık

[390] Gries - Durrant, "Analyzing Co-Occurrence Data", 142-143.

[391] Paul Baker vd., "A Useful Methodological Synergy? Combining Critical Discourse Analysis and Corpus Linguistics to Examine Discourses of Refugees and Asylum Seekers in the UK Press", *Discourse & Society* 19/3 (Mayıs 2008), 273-275.

üzerinden ilerlemiştir. Anahtar sözcük kümeleri korpus içindeki dinî göstergelerin dağılımını belirlemiş, frekans analizleri görünürlüğün zamansal ve küme bazlı yapısını ortaya koymuş, bigram ile birlikte–geçiş bulguları tekrar eden kavramsal yoğunlaşmaları görünür hâle getirmiş, söz konusu yoğunlaşmalar ise bağlamsal okuma ve teorik değerlendirme aracılığıyla nitel analiz eksenlerinin oluşturulmasına zemin hazırlamıştır. Nicel çözümleme, kullanıcıların kişisel inançlarını sınıflandıran veya forum söyleminin anlamını otomatik biçimde açıklayan bir model üretmemiş, derinlemesine incelenecek gönderilerin ve söylemsel bağlantıların sistematik biçimde seçilmesini sağlayan denetlenebilir bir veri alanı oluşturmuştur.

3.6. Nitel Veri Analizi Süreci

Nicel haritalama aşamasında görünür hâle gelen sözcüksel yoğunlaşmaların sosyolojik anlamını çözümlemek, frekans değerlerinin ve kavramsal birlikteliklerin bağlam içinde yeniden okunmasını gerektirmektedir. Nitel veri analizi süreci, bu gereklilik doğrultusunda nicel bulgularla yönlendirilmiş amaçlı örnekleme stratejisi üzerine kurulmuştur. Amaçlı örnekleme, belirli bir olgunun derinlemesine anlaşılmasına katkı sağlayabilecek bilgi bakımından zengin vakaların analitik ölçütler doğrultusunda seçilmesini ifade etmektedir. Olasılıksal örneklemenin temsil gücünü genişletmeye dönük mantığından farklı olarak amaçlı örnekleme, araştırma problemi açısından açıklayıcı kapasitesi yüksek veri birimlerine ulaşmayı hedeflemektedir. [392] İncel söyleminde dinî göstergelerin müzakere biçimlerini inceleyen nitel aşamada da seçim ölçütü rastlantısallık veya istatistiksel temsil iddiası üzerinden kurulmamış, söylemsel işlevleri açığa çıkarma potansiyeli taşıyan metin birimlerinin belirlenmesine

[392] Lawrence A. Palinkas vd., "Purposeful Sampling for Qualitative Data Collection and Analysis in Mixed Method Implementation Research", *Administration and Policy in Mental Health and Mental Health Services Research* 42/5 (01 Eylül 2015), 534-535.

odaklanmıştır. Frekans dağılımları, bigram yapıları ve özellikle Küme 3 terimleri çevresinde yürütülen birlikte–geçiş analizleri, dinî referansların tekrar eden kavramsal yakınlıklar içinde dolaşıma girdiğini göstermiştir. Söz konusu örüntülerin din sosyolojisi literatürü eşliğinde yorumlanması, nitel çözümlemenin üç temel eksenini belirginleştirmiştir: teodise ve anlam arayışı söylemi, dinî başa çıkma ve epistemik çerçeveleme söylemi, dinî normativite ve cinsel düzen söylemi. Eksenler, veri alanına dışarıdan uygulanan hazır sınıflandırmalar biçiminde oluşturulmamış, nicel yoğunlaşmalar ile bağlamsal okumaların karşılıklı etkileşimi içinde tümevarımsal ve teoriye duyarlı biçimde kavramsallaştırılmıştır. Mayring'in nitel içerik analizine ilişkin yaklaşımı, yorumlama kategorilerinin metinsel malzemeye mümkün olduğu ölçüde yakın geliştirilmesini, teorik arka plan ile araştırma sorusundan türetilen ölçütlerin veri üzerinde sınanmasını ve kategori yapısının geri besleme döngüleri aracılığıyla gözden geçirilmesini öngörmektedir.[393] Analitik ayrıştırma, eksenlerin birbirinden yalıtılmış alanlar oluşturduğu anlamına gelmemektedir. Aynı gönderi, acının dinî anlamlandırılması, başa çıkma arayışının sınanması ve cinsel düzene ilişkin normatif iddiaların kurulması gibi birden fazla işlevi aynı metinsel yapı içinde taşıyabilmektedir. Kesişimler yöntemsel bir belirsizlikten kaynaklanmamakta, incel söyleminde dinî göstergelerin üstlendiği çok katmanlı işlevleri görünür kılmaktadır.

Nitel örnekleme evreni, 6.411.970 kayıttan oluşan ham korpusun tamamı üzerinden kurulmamış, dinî referanslarla ilişkili içeriklerin önceden ayrıştırıldığı incels_religion_filtered.csv dosyası esas alınmıştır. Anahtar sözcükler, söz konusu alt veri seti içinden analitik açıdan değerlendirilmeye elverişli metin birimlerine erişmeyi sağlayan teknik araçlar olarak kullanılmıştır. Bir sözcüğün veya ifade kalıbının gönderide

[393] Philipp Mayring, "Qualitative Content Analysis", *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research* 1/2 (30 Haziran 2000), 1-3.

görünmesi, metnin doğrudan belirli bir söylemsel eksene yerleştirilmesi için yeterli kabul edilmemiştir. Nitel içerik analizi, metni yüzeyde görünen kelimelerin toplamına indirgeyen bir işlemden ayrılmakta, kayıtların iletişim bağlamı içinde, sistematik kurallar ve aşamalı yorumlama modelleri aracılığıyla değerlendirilmesini gerektirmektedir.[394] Elo ve Kyngäs da içerik analizinin yazılı, sözlü veya görsel iletişim içeriklerinden geçerli çıkarımlar üretmeye yöneldiğini, tümevarımsal çözümlemede metin birimlerinin okunması, açık kodlama, kategorileştirme ve soyutlama aşamalarının birbirini izlediğini belirtmektedir.[395] İlgili yaklaşım doğrultusunda anahtar sözcük temelli veri çekimi (*keyword–based retrieval*) ile bağlam temelli kodlama (*context–based coding*) arasında açık bir yöntemsel ayrım korunmuştur. Veri çekimi, olası anlamlı kayıtları geniş bir havuz içinde görünür hâle getirmiş, kodlama süreci ise her gönderiyi ifade tonu, tartışma bağlamı, jargonun üstlendiği işlev ve dinî göstergenin söylemsel yönelimi bakımından yeniden değerlendirmiştir. Anahtar sözcüğü içermesine rağmen analitik eksenlerle anlamlı ilişki kurmayan yüzeysel eşleşmeler nitel inceleme sırasında ayıklanmış, birden fazla eksenle bağlantı taşıyan metinlerin çoklu kodlanabilirliği korunmuştur. Nicel taramanın izlenebilirliği ile bağlamsal yorumlamanın kavramsal derinliğini bir araya getiren söz konusu ayrım, amaçlı örneklemenin gerekçesini, çalışma evreninin sınırlarını ve aday havuzunun hangi ölçütlerle oluşturulacağını belirleyen yöntemsel zemini hazırlamaktadır.

[394] Mayring, "Qualitative Content Analysis", 1-2.

[395] Satu Elo - Helvi Kyngäs, "The Qualitative Content Analysis Process", *Journal of Advanced Nursing* 62/1 (2008), 107-110.

3.6.1. Amaçlı Örnekleme Stratejisinin Kavramsal Gerekçesi ve Çalışma Evreninin Tanımlanması

Bu araştırmada nitel veri analizi aşaması için benimsenen örnekleme stratejisi, analitik derinlik ilkesinden hareket etmektedir. Amaçlı örnekleme (*purposive sampling*), belirli bir olgunun anlaşılmasını mümkün kılacak ve bilgi açısından zengin vakaların, araştırmacı tarafından bilinçli olarak seçilmesini ifade etmektedir. Örneklemin büyüklüğünü ya da oluşturulma biçimini, önceden belirlenmiş istatistiksel kurallar yerine araştırmanın analitik amaçları belirlemektedir. Bu araştırmada söz konusu strateji üç aşamalı bir yapı içinde uygulanmıştır: (1) ham korpusun din referansı içeren metinlerle sınırlandırıldığı kapsam belirleme, (2) nicel bulgulardan türetilen söylemsel eksenlere dayalı algoritmik aday havuzu üretimi ve (3) üretilen aday havuzu üzerinde yürütülen manuel amaçlı örnekleme ve kodlama. Gerçek anlamda amaçlı örnekleme kararı üçüncü aşamada gerçekleşmektedir. Algoritmik filtreleme süreci doğrudan örneklem üretmemiş, amaçlı örnekleme kararlarının uygulanabileceği teorik olarak yoğunlaştırılmış bir aday alanı oluşturmuştur. Karma yöntem araştırmalarında amaçlı örnekleme, araştırma problemiyle ilişkili bilgi bakımından zengin vakaların seçilmesine dayanmakta; geniş ölçekli metin çözümlemelerinde hesaplamalı araçlar ilgili kayıtlara erişimi kolaylaştırırken yorumlama ve sınıflandırma sorumluluğu bağlama hâkim okuyucuda kalmaktadır.[396]

Kapsam belirlemek üzere çalışma evreninin tanımlanması için ham korpus içindeki 6.411.970 posta amaçlı örnekleme aşamasından önce konu bazlı ön filtreleme işlemi uygulanarak çalışma evreni araştırma sorusuyla doğrudan ilişkili içeriklerle

[396] Hjalmar Bang Carlsen - Snorre Ralund, "Computational Grounded Theory Revisited: From Computer-Led to Computer-Assisted Text Analysis", *Big Data & Society* 9/1 (01 Ocak 2022), 11-12.

sınırlandırılmıştır. Bu doğrultuda ön filtreleme, Python 3.13.7 ortamında geliştirilen filter_religion.py betiği aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Betik, genel din kavramlarını, spesifik din adlarını ve o aşamada gözlemlenen incel din jargonu türevlerini kapsayan ön filtreleme sözlüğü üzerinden başlık ve metin alanlarını küçük–büyük harf ayrımını kaldıran alt–dize eşleşmesiyle taramıştır. Sözlükte religion, religious, religiosity, faith, faithful, god, godpill, belief, believe, believer, cope, coping, pray, prayer, praying, church, mosque, synagogue, christian, christianity, christocel, muslim, islam, muslimcel, islamcel, jewish, judaism, jewcel, atheist, atheism, spiritual, spirituality, religioncel, faithpill, religionmax, religionpill ve religioncope göstergeleri yer almaktadır. İşlem sonucunda 393.207 gönderi içeren incels_religion_filtered.csv dosyası oluşturulmuş; söz konusu sayı ham korpusun %6,13'üne karşılık gelmiştir.[397]

Yapılan bu ön filtreleme bir örnekleme işlemi değildir; sonraki aşamanın üzerinde yürütüleceği analitik zemini tanımlayan bir kapsam belirleme adımıdır. Filtrelemede kullanılan 37 kelimelik liste, ön filtrelemenin işlevine uygun olarak bilinçli biçimde genel kapsamlı tutulmuştur. Bu aşamanın amacı din söylemini genel göstergeler aracılığıyla olabildiğince kapsayıcı biçimde yakalamaktır. Bu nedenle ön filtreleme listesinde bazı Küme 3 terimleri yer almakla birlikte, Küme 3 jargonu bu aşamada sistematik bir eksen filtresi olarak kullanılmamıştır. Ön filtreleme sözlüğünde bazı Küme 3 terimleri yer almakla beraber, Küme 3 jargonu bu aşamada sistematik bir eksen filtresi olarak kullanılmamıştır. İlk taramada benimsenen alt–dize eşleşmesi, muslimcel teriminin muslim, godpill teriminin god ve religionmaxxing gibi türevlerin religionmax aracılığıyla

[397] filter_religion.py betiği, başlık ve metin alanlarını küçük-büyük harf duyarsız alt-dize eşleşmesiyle taramıştır. Çalıştırma çıktısında 6.411.970 satırın incelendiği ve 393.207 gönderinin incels_religion_filtered.csv dosyasına aktarıldığı görülmektedir. Betik ve komut satırı çıktısı için bkz. Ek–6.1 ve Ek–6.2.

yakalanmasına imkân vermiştir. Bu nedenle genel din göstergeleriyle aynı kökleri taşıyan bazı hibrit terimler, ön filtreleme havuzunda zaten görünür hâle gelmiştir. Buna karşılık, monkmaxxing gibi mevcut genel kökler aracılığıyla otomatik biçimde yakalanamayan türevlerin çalışma evrenine ne ölçüde yeni kayıt ekleyeceği ayrıca hesaplanmadığından, Küme 3 sözlüğünün bütünüyle genişletilmesinin 393.207 gönderilik ara korpus üzerindeki etkisi hakkında kesin bir hüküm kurulmamıştır. Ham korpus üzerinde yürütülen Küme 3 analizi sonucunda 1.166 gönderiye ulaşılması, din bağlantılı jargonun korpus içindeki sınırlı fakat analitik açıdan özgül görünürlüğünü ortaya koymaktadır. Analitik özgüllük, sonraki aşamada geliştirilen amaçlı örnekleme betiğinde sağlanmış ve her eksen için Küme 3 terimleri –cel, –pill ve –maxxing türevleri dahil olmak üzere zorunlu filtre olarak uygulanmıştır.[398] Analitik özgüllük ise sonraki aşamada geliştirilen amaçlı örnekleme betiğinde sağlanmış ve her eksen için Küme 3 terimleri (–cel, –pill ve –maxxing türevleri dahil) zorunlu filtre olarak uygulanmıştır.

3.6.2. Algoritmik Destekli Aday Havuzunun Oluşturulması: Örnekleme Betiğinin Teknik Yapısı ve Eksen Filtre Mantığı

Çalışma evreninin 393.207 gönderiyle sınırlandırılmasının ardından, nicel bulgular bölümünde frekans analizleri, Küme 1 üzerinde yürütülen bigram çözümlemesi ve Küme 3 terimleri çevresinde gerçekleştirilen birlikte–geçiş analizi aracılığıyla belirginleşen söylemsel eksenler, nitel veri analizi için amaçlı örnekleme ölçütlerine dönüştürülmüştür.

---

[398] ornekleme_FINAL.py betiği, incels_religion_filtered.csv dosyasını giriş verisi olarak kullanmış; her eksen için Küme 3 terimlerini zorunlu tutarak anahtar sözcük, ifade kalıbı ve/veya bigram eşleşmeleri üzerinden üç ayrı aday havuzu oluşturmuştur. Betik, üretilen havuzların aday niteliğinde olduğunu ve nihai sınıflandırmanın manuel kodlamayla yapılacağını açıkça belirtmektedir. Betik ve komut satırı çıktısı için bkz. Ek–6.3 ve Ek–6.4.

İlgili aşama, eksenlerin ilk kez üretildiği bir sınıflandırma süreci olarak kurgulanmamış; daha önce belirlenen kavramsal örüntülerin 393.207 gönderilik çalışma evreni üzerinde sistematik biçimde uygulanarak bağlamsal değerlendirmeye elverişli aday metin birimlerine dönüştürüldüğü yöntemsel bir geçiş alanı olarak tasarlanmıştır. Python 3.13.7 ortamında standart csv, re, os ve datetime kütüphaneleri kullanılarak geliştirilen ornekleme_FINAL.py betiği, metinleri doğrudan "teodise ve anlam arayışı", "dinî başa çıkma ve epistemik çerçeveleme" veya "dinî normativite ve cinsel düzen" kategorilerine yerleştiren otomatik bir sınıflandırıcı olarak çalışmamaktadır. Betiğin işlevi, araştırmacının manuel incelemesine sunulacak aday gönderileri görünür hâle getiren ön–analitik bir filtreleme alanı oluşturmaktır. Nitel sınıflandırma kararı, algoritmik eşleşme sonucunda kendiliğinden ortaya çıkmamakta; gönderilerin tartışma bağlamı, söylemsel yönelimi ve dinî göstergelerin metin içindeki işlevi dikkate alınarak yürütülen bağlamsal okuma sürecinde verilmektedir.[399]

Betiğin teknik işleyişi, incels_religion_filtered.csv dosyasında yer alan 393.207 kaydın satır düzeyinde taranmasına dayanmaktadır. Her kayıt için text ve title alanları birleştirilmiş; arama işlemi yorum metniyle sınırlandırılmadan gönderinin ilişkilendirildiği başlık bilgisi de tarama kapsamına alınmıştır. Çevrim–içi söylem çözümlemesi, dilsel yapıları birbirinden yalıtılmış sözcükler olarak ele almak yerine

[399] ornekleme_FINAL.py betiği, incels_religion_filtered.csv dosyasında yer alan 393.207 kaydı tarayarak üç söylemsel eksen için aday havuzları oluşturmaktadır. Betikte csv, re, os ve datetime standart kütüphaneleri kullanılmış; her kayıt için text ile title alanları birleştirilerek full_text değişkeni oluşturulmuştur. Betiğin başlangıç açıklamasında aday havuzlarının nihai analiz birimleri olmadığı ve sınıflandırmanın manuel kodlamayla gerçekleştirileceği açıkça belirtilmektedir. Betik ve komut satırı çıktısı için bkz. Ek–6.3 ve Ek–6.4.

mesajlar, etkileşimler, tartışma dizileri ve arşivler içinde oluşan anlam ilişkileriyle birlikte değerlendirmektedir. Herring, çevrim–içi etkileşimlerin çözümlemesinde yapı, anlam, etkileşim ve toplumsal davranış düzeylerinin birbirine bağlandığını; konu gelişimi, karşılıklı etkileşim ve grup üyeliği gibi olguların genişletilmiş söylem örnekleri üzerinden incelenebileceğini belirtmektedir.[400] Başlık alanının taramaya dâhil edilmesi, incels.is gibi tartışma dizileri etrafında örgütlenen bir forumda yorumun yerleştiği ilk çerçevenin gözden kaçmasını önlemektedir. Bununla birlikte söz konusu işlem, tartışma dizisinin tamamının algoritmik olarak yorumlandığı anlamına gelmemektedir. Betik, başlık ve metin alanlarını birlikte taramakta; daha geniş bağlamsal ilişkiler manuel kodlama aşamasında değerlendirilmektedir. Filtreleme sürecinde kullanılan anahtar sözcükler, çok sözcüklü ifade kalıpları ve bigram listeleri de keyfî biçimde hazırlanmış bağımsız sözlükler olarak oluşturulmamıştır. Söz konusu listeler, önceki aşamalarda elde edilen nicel yoğunlaşmalar ile din sosyolojisi literatürünün sağladığı teorik duyarlılık birlikte gözetilerek belirlenmiştir. prayer, blackpill, hopeless, women, sin ve marriage gibi sözcükler tek başlarına bir söylemsel eksene aidiyetin kesin göstergesi sayılmamış; Küme 3 terimleri ve ilgili kavramsal alanlarla kurdukları ilişkiler çerçevesinde aday havuz üretiminin bileşenleri olarak kullanılmıştır. Nicel örüntü çözümlemeleri, bu yönüyle nitel analize eklenen betimleyici bir arka planla sınırlı kalmamış; bağlamsal okuma için teorik açıdan yoğunlaştırılmış aday verinin operasyonelleştirilmesini sağlayan ara bir yöntemsel zemin üretmiştir. Her eksen için seçilen Küme 3 alt–terimlerinin gerekçesi ve filtre koşullarının farklılaştırılma biçimi takip eden alt başlıkta ayrıntılı olarak açıklanmaktadır.

[400] Susan C. Herring, "Computer-Mediated Discourse Analysis: An Approach to Researching Online Behavior", *Designing for Virtual Communities in the Service of Learning* (New York: Cambridge University Press, 2004), 339-341.

3.6.2.1. Eksen Bazlı Küme 3 Alt–Terimlerinin Operasyonelleştirilmesi

Küme 3 alt–terimlerinin operasyonelleştirilmesi, korpus–destekli söylem çözümlemesinden nitel veri analizine geçişi düzenleyen, nicel örüntülerle yönlendirilmiş, ölçüt–temelli ve eksenlere göre tabakalandırılmış bir amaçlı aday havuzu üretme süreci olarak tasarlanmıştır. Kullanılan adlandırma, bağımsız bir örnekleme modeli önerme iddiası taşımamakta, amaçlı örnekleme, ölçüt–temelli seçim, tabakalı amaçlı örnekleme, korpus–destekli söylem çalışmaları ve duyarlılaştırıcı kavramlar literatürlerinde karşılığı bulunan yöntemsel ilkelerin incels.is korpusunun özgül veri yapısına uyarlanmasını ifade etmektedir. Amaçlı örnekleme, istatistiksel temsiliyete dayalı genelleme arayışından farklı olarak, araştırma sorusuyla doğrudan ilişkili ve bilgi yoğunluğu yüksek vakaların sistematik biçimde belirlenmesine dayanır. Ölçüt–temelli örnekleme önceden tanımlanmış önem taşıyan koşulları karşılayan vakalara yönelirken tabakalı amaçlı örnekleme incelenen olgunun temel varyasyonlarını görünür hale getirmeyi amaçlar.[401] Korpus–destekli söylem çözümlemesi, geniş hacimli veri kümeleri içindeki söylemsel örüntüleri istatistiksel ve bilgisayar destekli işlemler aracılığıyla görünür kılarken nitel okumanın sistematik biçimde yönlendirilmesine imkân sağlamaktadır. Collocation ve concordance analizleri, söylemsel temsil kategorilerinin belirginleşmesine ve bilgi yoğunluğu yüksek vakalara ulaşılmasına katkıda bulunmakta, bağlamsal yorum ise sayısal örüntülerin taşıdığı söylemsel işlevlerin çözümlenmesini mümkün kılmaktadır.[402] Küme 3 alt–terimleri, söz konusu iki katmanlı analitik yapı içinde, verinin anlamını önceden tayin eden kapalı kodlama kategorileri olarak ele alınmamıştır. Ampirik örneklere yaklaşılırken hangi doğrultulara bakılması gerektiğine ilişkin genel bir yönelim

[401] Palinkas vd., "Purposeful Sampling for Qualitative Data Collection and Analysis in Mixed Method Implementation Research", 533-535.

[402] Baker vd., "A Useful Methodological Synergy?", 274.

sağlayan duyarlılaştırıcı kavramlar, nitel çözümlemenin başlangıç noktalarını oluşturmakta ve veri içinde belirginleşen anlam ilişkilerinin bağlamsal olarak izlenmesine olanak tanımaktadır.[403] Küme 3 alt–terimleri de teodise ve anlam arayışı, dinî başa çıkma ve epistemik çerçeveleme, dinî normativite ve cinsel düzen alanlarında söylemsel yoğunlaşma ihtimali taşıyan postları görünür kılan ön–analitik göstergeler şeklinde kullanılmıştır. Algoritmik filtreleme, nihai örneklem seçimini veya otomatik eksen atamasını gerçekleştiren kapalı bir sınıflandırma düzeni kurmamakta, manuel bağlamsal kodlamaya aktarılacak aday havuzunun analitik yoğunluğunu artırmaktadır.

Betiğin sözlük yapısında Küme 3 terimleri ayrışmamış tek bir liste halinde uygulanmamış, her söylemsel eksenin kavramsal yapısı, dilsel göstergeleri ve önceki nicel analizlerde belirginleşen co–occurrence örüntüleri gözetilerek alt–terim listelerine ayrılmıştır. Terim seçimi serbest çağrışıma dayalı bir kelime derleme işlemi şeklinde yürütülmemiş, nicel örüntü analizinden nitel aday havuzuna geçişi kuran ara bir operasyonelleştirme aşaması olarak yapılandırılmıştır. Alt–terimlerin ilgili eksenlere yerleştirilmesinde üç ölçüt birlikte değerlendirilmiştir: co–occurrence analizlerinde hangi kavramsal alanlarla yoğunlaştıkları, incel jargonu içindeki morfolojik ve pragmatik işlevleri ve din sosyolojisi literatüründe karşılığı bulunan analitik alanlarla kurdukları ilişki. Küme 3 sözlüğünde yer alan her terim kurucu filtre göstergesi olarak kullanılmamıştır. Görece düşük frekanslı kalan veya karşılaştırılabilir söylemsel örüntü üretme kapasitesi sınırlı görülen terimler, eksen bazlı filtrelere dahil edilmemiştir. Söz konusu karar, aday havuzunun analitik yoğunluğunu, eksenler arası karşılaştırılabilirliğini ve yöntemsel izlenebilirliğini koruma amacına dayanmaktadır.

[403] Glenn A. Bowen, "Grounded Theory and Sensitizing Concepts", *International Journal of Qualitative Methods* 5/3 (01 Eylül 2006), 12-23; Herbert Blumer, "What is Wrong with Social Theory?", *American Sociological Review* 19/1 (1954), 7.

Tekil örnekler manuel bağlamsal okuma sırasında görünür tutulmuş, dinî referansın söylemsel yapı içinde anlamlı bir işlev üstlendiği durumlarda sınır vaka, eksen dışı veri veya ilgili ekseni destekleyen yardımcı örnek olarak değerlendirilme olanağı korunmuştur.

Teodise ve anlam arayışı ekseninde religiouscel, christiancel, godpill, godcel ve religioncel terimleri Küme 3 alt–göstergeleri olarak belirlenmiştir. Söz konusu terimler dinî öz–konumlanma, Tanrı referansı, inanç, öte dünya, kurtuluş, ceza, kader ve acı deneyiminin aşkın bir çerçeve içinde anlamlandırılmasıyla ilişki kurma potansiyeli taşımaktadır. Terimlerin seçimi, dinî karakterlerinin yanı sıra co–occurrence analizlerinde Tanrı, yaşam, öte dünya, inanç, cehennem, acı ve kurtuluş alanlarına açılan kavramlarla kurdukları birlikteliklere dayanmaktadır. Yoksunluğun anlamlandırılmasına ilişkin Weberyen yaklaşım ile kaos ve anominin kutsal düzen içinde konumlandırılmasına ilişkin Bergerci çözümleme, eksenin kuramsal zeminini oluşturmaktadır. Bir postun Eksen 1 aday havuzuna alınabilmesi için religiouscel, christiancel, godpill, godcel ve religioncel terimlerinden en az birini içermesi ve heaven, hell, prayer, suffer, suffering, afterlife, soul, sin, curse, cursed, fate, destiny, punishment, divine, eternal kelimelerinden veya believe in god, god made me, god hates, god cursed, god punished, why god sabit ifade dizilerinden en az biriyle birlikte görünmesi şart koşulmuştur. İkili filtre yapısı, godpill veya religioncel gibi terimlerin ironik, polemik ya da kimliksel etiket olarak kullanıldığı postların doğrudan teodise örneği sayılmasını önlemekte, Eksen 1 açısından analitik değeri acı, kader, ilahi adalet, ceza, kurtuluş veya aşkın anlamlandırma alanlarından biriyle kurulan ilişkiye bağlamaktadır. Tanımlanan koşulları karşılayan 45 ham aday post tespit edilmiştir.

Dinî başa çıkma ve epistemik çerçeveleme ekseninde monkmaxxing, religionmaxxing, praymaxxing, faithmaxxing, religioncel ve religiouscel terimleri kullanılmıştır. Terimlerin seçimi, dinin inanç içeriği şeklindeki görünürlüğünün yanında

geri çekilme, dayanma, disipline olma, öz–düzenleme veya epistemik yeniden çerçeveleme pratiği biçiminde dolaşıma girdiği örüntüleri yakalama amacı taşımaktadır. Özellikle –maxxing türevleri, incel jargonunun morfolojik yapısı bakımından ayırt edici bir işleve sahiptir. Maxxing eki, belirli bir kimliği, pratiği veya yönelimi stratejik bir öz–düzenleme biçimine dönüştürmektedir. Monkmaxxing, praymaxxing, faithmaxxing ve religionmaxxing terimleri, dinî aidiyet bildirimlerinin yanında din üzerinden kurulan pratik yönelimlerin de aday havuzunda görünür hale gelmesine imkân sağlamaktadır. Eksen 2 aday havuzuna alınacak postların, ilgili Küme 3 alt–terimlerinden en az birine ek olarak cope, coping, blackpill, inceldom, hopeless kelimelerinden, cope with religion, religion is cope, faith as cope, prayer as cope sabit ifade dizilerinden veya religion cope, cope religion, religion coping, faith cope, religious cope bigram eşleşmelerinden en az birini içermesi aranmıştır. Alternatifli filtre yapısı, dinî başa çıkma söyleminin incels.is içinde tek bir dilsel kalıba bağlı kalmadan dolaşıma girmesi nedeniyle tercih edilmiştir. Bazı postlarda din doğrudan cope olarak etiketlenirken bazı örneklerde monkmaxxing, praymaxxing veya faithmaxxing geri çekilme, dayanma, disipline olma ve epistemik yeniden çerçeveleme anlamlarıyla ilişkilendirilmektedir. Blackpill, hopeless ve inceldom terimleri, Küme 3 alt–terimleriyle birlikte ortaya çıkan bağlamsal işaretleyiciler olarak değerlendirilmiştir. Tanımlanan koşulları karşılayan 62 ham aday post elde edilmiştir.

Dinî normativite ve cinsel düzen ekseninde muslimcel, godpill, jewcel, christiancel, religionmaxxing ve monkmaxxing terimleri kullanılmıştır. Terimlerin seçimi, dinî kimlik, Tanrı referansı veya dinî yönelim ile toplumsal cinsiyet, cinsellik, evlilik, bekâret, kadın bedeni ve ahlaki düzen söylemlerinin kesiştiği postları görünür kılma amacına dayanmaktadır. Bir postun Eksen 3 aday havuzuna dahil edilebilmesi için üç koşulun birlikte karşılanması aranmıştır. İlk koşul, muslimcel, godpill, jewcel, christiancel, religionmaxxing ve monkmaxxing terimlerinden en az birinin bulunmasıdır. İkinci koşul, women, woman, sex, sexual, marriage, marry, wife, rape, virgin, virginity, foid, foids,

whore, degeneracy, female, females kelimelerinden veya women are, women should, sex with, sexual market, female nature sabit ifade dizilerinden en az birinin yer almasıdır. Üçüncü koşul, islam, muslim, christian, christianity, jew, jewish, judaism, allah, god, religion, religious, faith, pray, prayer, church, mosque, quran, bible, halal, haram, sin, heaven, hell göstergelerinden en az biri aracılığıyla dinî bağlamın ayrıca doğrulanmasıdır. Üçlü filtre mimarisi, kadın veya cinsellik içeren herhangi bir incel postu yerine dinî referansın toplumsal cinsiyet ve cinsel düzen üzerinde normatif bir çerçeve üretme ihtimalinin yükseldiği postlara yönelmektedir. Kadın bedeni, bekâret, evlilik, cinsel disiplin ve ahlaki düzen alanlarının dinî göstergelerle kurduğu ilişkinin ayrıca doğrulanması, Eksen 3 aday havuzunun kavramsal sınırlarını koruyan yöntemsel bir güvence sağlamıştır. Tanımlanan koşulları karşılayan 73 ham aday post belirlenmiştir.

Eşleşme sürecinde birbirini tamamlayan üç teknik mekanizma kullanılmıştır. İlk mekanizma, kelime sınırına duyarlı düzenli ifade eşleşmesidir. Anahtar kelimeler ile Küme 3 alt–terimleri \b operatörüyle taranmış, hedeflenen kelime bağımsız bir dilsel birim halinde geçtiğinde eşleşme kabul edilmiştir. Sözcük sınırı duyarlılığı, geniş ölçekli korpuslarda ortaya çıkabilecek yanlış pozitif eşleşmeleri azaltmaktadır. Islam aranırken islamist, religious aranırken irreligious kelimelerinin kapsama alınması semantik doğruluğu zedeleyebileceğinden, söz konusu mekanizma filtreleme sürecinin kavramsal tutarlılığını koruyan yöntemsel bir güvence işlevi görmektedir. İkinci mekanizma, çok sözcüklü sabit ifade dizilerinin post içinde bütün halinde aranmasıdır. Believe in god, god made me, god hates, religion is cope ve faith as cope gibi yapılar, dinî anlamlandırma, teodise ve başa çıkma örüntülerinin kalıplaşmış ifade biçimleri aracılığıyla kurulduğu postların yakalanmasını sağlamıştır. God made me ifadesi, öznenin varoluşsal durumunu aşkın nedensellik içine yerleştiren bir anlamlandırma biçimi üretirken religion is cope ifadesi, dini doğrudan başa çıkma pratiği olarak etiketleyen yoğun bir söylemsel form

oluşturmaktadır. Üçüncü mekanizma, tokenizasyon[404] tabanlı gerçek ardışıklık testidir. Religion cope, cope religion, religion coping, faith cope ve religious cope bigram örüntüleri basit içerik taraması yerine dizi düzeyinde doğrulanmıştır. Tam içerik önce \b\w+\b deseniyle tokenize edilmiş, ardından ilgili iki kelimenin ardışık biçimde yer alıp almadığı sınanmıştır. Religion ve cope kelimelerinin aynı post içinde birbirinden uzak veya anlam bakımından ilişkisiz bağlamlarda bulunabilmesi, ardışıklık testini Eksen 2 açısından belirleyici hale getirmektedir. Nicel bulgular bölümünde tespit edilen religion cope çiftinin 473 frekanslı ardışık birlikteliği, mekanizmanın ampirik açıdan anlamlı bir örüntüyü yakaladığını göstermektedir.

Küme 3 terimlerinin sabit ve tek anlamlı göstergeler halinde ele alınmaması, operasyonelleştirme sürecinin temel yöntemsel ilkesini oluşturmaktadır. Aynı terim farklı bağlamlarda farklı söylemsel işlevler üstlenebildiğinden, eksen bazlı filtre listeleri nihai anlam ataması üretmemekte, manuel kodlamaya aktarılacak aday alanını sistematik biçimde daraltmaktadır. Filtreleme sonucunda elde edilen her post thread bağlamı, ifade tonu, jargonun kullanım biçimi, dinî referansın söylemsel işlevi ve baskın yönelimi dikkate alınarak manuel bağlamsal kodlamaya tabi tutulmuştur. İroni, trollük, sloganlaştırma, polemik ve çok anlamlı jargon kullanımıyla örülü incel söylemi içinde algoritmik eşleşme, nihai analitik kararın yerine geçmemektedir. Betiğin ürettiği çıktı eksen bilgisinin yanında bağlamsal okuma ve yöntemsel izlenebilirlik açısından gerekli değişkenleri de içermektedir. Her post için Unix zaman damgası datetime modülü aracılığıyla tarihe dönüştürülmüş ve Dönem 1 (2017–2018), Dönem 2 (2019–2021), Dönem 3 (2022–2023) olmak üzere üç dönemsel katman oluşturulmuştur. Parent alanının dolu veya boş oluşuna göre postun thread başlangıcı mı yoksa yanıt gönderisi mi olduğu

[404] Tokenizasyon, metni kelime, sayı veya işaret gibi daha küçük analiz birimlerine ayırma işlemidir.

belirlenmiş, ilgili değişkenler doğrudan eksen atamasında kullanılmadan bağlamsal okuma sürecini yönlendiren tamamlayıcı bilgiler olarak korunmuştur. Her eksen için bağımsız CSV dosyaları üretilmiş, Aday_Eksen, Post_ID, Tarih, Dönem, Tür, Thread, Küme3_Terimi, Eksen_Kelimesi, Din_Referansı, Title, Text ve Kodlama_Notu alanlarından oluşan standart bir veri yapısı kullanılmıştır. Nicel analizlerden türetilen söylemsel örüntüler, söz konusu yapı aracılığıyla nitel çözümlemeye aktarılabilecek düzenli, karşılaştırılabilir ve bağlamsal olarak okunabilir bir aday veri alanına dönüştürülmüştür.

3.6.3. Ham Aday Havuzunun Temizlenmesi ve Analitik Örnekleme Dönüşümü

Algoritmik filtreleme tamamlandığında, üç söylemsel eksen için üretilen aday postlar bir araya getirilmiş ve toplam 180 kayıttan oluşan ham aday havuzu elde edilmiştir. Eksen 1 kapsamında 45, Eksen 2 kapsamında 62 ve Eksen 3 kapsamında 73 kayıt yer almaktadır. Dönemsel dağılım incelendiğinde Eksen 1'de Dönem 1'e ait 14, Dönem 2'ye ait 24 ve Dönem 3'e ait 7 kayıt bulunduğu görülmektedir. Eksen 2'de dönemlere göre sırasıyla 13, 28 ve 21 kayıt, Eksen 3'te ise 16, 34 ve 23 kayıt tespit edilmiştir. Gönderi türleri bakımından Eksen 1'de 31 thread başlangıcı ve 14 yorum, Eksen 2'de 36 thread başlangıcı ve 26 yorum, Eksen 3'te ise 57 thread başlangıcı ve 16 yorum bulunmaktadır. Dinî göstergelerin üç dönem boyunca ve her iki gönderi türünde görünür olması, incels.is forumunda din söyleminin belirli bir zaman aralığına veya tek bir metinsel konuma sıkışmadığını göstermektedir. Teodise, dinî başa çıkma ve dinî normativite eksenlerinde belirginleşen örüntüler, tartışmayı açan kurucu iletilerde ve yanıt dizilerinde farklı yoğunluklarla üretilmektedir. Dönemsel ve metinsel çeşitlilik, aday havuzunun platform içindeki din söylemini münferit örnekler üzerinden izlemek yerine farklı bağlamsal düzlemlerde karşılaştırmaya elverişli bir veri yapısına sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Ham kayıtlar nitel çözümlemeye aktarılmadan önce Post_ID temelinde tekilleştirme işlemine tabi tutulmuştur. Kontrol sırasında aynı içeriğin .html ve 2.html

uzantılı farklı URL varyantları üzerinden veri setine birden fazla kez girdiği, bazı postların ise birden fazla eksenin filtre ölçütlerini karşılamaları nedeniyle ham havuz içinde tekrarlandığı belirlenmiştir. Teknik bağlantı varyasyonlarından ve eksenler arası ortaklaşmadan kaynaklanan kayıtlar yeni bir söylemsel içerik üretmemektedir. Uygulanan temizleme işlemi analitik kapsamı daraltan bir dışlama biçimi oluşturmamış, aynı postun toplam örneklem büyüklüğü içinde yeniden sayılmasını önlemiştir. Toplam 20 mükerrer kayıt çıkarıldıktan sonra 160 tekil posttan oluşan temizlenmiş aday havuzu elde edilmiştir. Temizleme kayıtlarında Eksen 1 için 43, Eksen 2 için 51 ve Eksen 3 için 66 post yer almaktadır.

Tekilleştirme işlemi, farklı söylemsel işlevleri bir arada taşıyan postların analitik değerini ortadan kaldırmamıştır. Filtre sözlüklerinin kısmi ortaklığı ve bazı postların birden fazla kavramsal alanla ilişki kurması, aynı veri biriminin farklı eksenlerin çözümlemesine katkıda bulunmasını mümkün hale getirmiştir. Religiouscel ve religioncel terimleri Eksen 1 ile Eksen 2 arasında, godpill ve christiancel terimleri Eksen 1 ile Eksen 3 arasında, religionmaxxing ve monkmaxxing terimleri ise Eksen 2 ile Eksen 3 arasında ortaklaşmaktadır. Kesişimler ortak terimlerle sınırlı kalmamaktadır. Aynı post içinde farklı alt–terimlerin, anahtar kelimelerin ve söylemsel göstergelerin birlikte yer alması da çoklu eksen ilişkisi üretebilmektedir. İncel din söylemi katı biçimde ayrışan kategorilerden oluşmadığı için acı ve anlam yoksunluğunu dinî çerçevede ele alan bir post, aynı söylemsel akış içinde başa çıkma stratejilerine, kadınlık tahayyüllerine, cinsel düzene veya toplumsal normlara yönelebilmektedir. Eksen kesişimleri teknik hata şeklinde değerlendirilmemiş, söylemin çok katmanlı kuruluşunun analitik karşılığı olarak korunmuştur. Birden fazla eksenin analitik mantığını taşıyan 16 post, toplam örneklem büyüklüğüne yeniden eklenmeden ilgili eksenlerde çoklu kodlamaya tabi tutulmuştur. Aday havuzu ile analitik örneklem arasındaki ayrım tam olarak bu noktada önem kazanmaktadır. Algoritmik filtreleme, belirli söylemsel işlevleri taşıma ihtimali yüksek

postları görünür hale getirmiş, nihai anlamlandırma manuel bağlamsal okuma aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Thread bağlamı, ifade tonu, jargonun kullanım biçimi, dinî göstergenin post içindeki işlevi ve baskın söylemsel yönelim birlikte değerlendirilerek her postun analitik konumu belirlenmiştir. Algoritmik ön eleme, yorumlayıcı çözümlemenin yerini alan kapalı bir sınıflandırma düzeni kurmamış, incelenecek veri alanını sistematik, izlenebilir ve denetlenebilir hale getirmiştir.

Temizlenmiş aday havuzunun büyüklüğü önceden belirlenmiş sayısal bir hedefe ulaşma arayışından kaynaklanmamakta, nicel örüntüler üzerinden uygulanan ölçüt–temelli filtreleme ve tekilleştirme sürecinin doğal çıktısını oluşturmaktadır. Toplam 160 tekil post, istatistiksel temsiliyet sağlama amacıyla seçilmemiş, bilgi yoğunluğu yüksek ve söylemsel bakımdan anlamlı vakaların derinlemesine çözümlenmesi için değerlendirilmiştir. Örneklem yeterliliği, popülasyonu temsil etme gücü üzerinden değil, teodise, dinî başa çıkma ve dinî normativite işlevlerinin farklı dönemlerde, farklı gönderi türlerinde ve farklı kavramsal bağlamlarda izlenebilir hale gelmesi üzerinden ele alınmıştır. Tematik doygunluk da benzer kelimelerin tekrarına indirgenmemiş, kodların görünür hale gelmesi ile söz konusu kodların taşıdığı anlam katmanlarının yeterince anlaşılması arasındaki ayrım gözetilmiştir.[405] Doygunluğun araştırma sorusu, kuramsal konum ve benimsenen analitik çerçeveyle uyumlu biçimde değerlendirilmesi gerektiğinden, söylemsel işlevlerin farklı varyasyonlarla yeniden üretilmesi ve yeni postların mevcut analitik yapıya hangi ölçüde ek bir anlam boyutu kazandırdığı birlikte

[405] Monique M. Hennink vd., "Code Saturation Versus Meaning Saturation: How Many Interviews Are Enough?", *Qualitative Health Research* 27/4 (01 Mart 2017), 591-608.

dikkate alınmıştır.[406] Nicel örüntülerle başlayan, teknik mükerrerlikleri gideren, eksen kesişimlerini koruyan ve manuel bağlamsal okumayla derinleşen örnekleme süreci, analitik kapsam ile yorumlayıcı hassasiyet arasında yöntemsel açıdan şeffaf ve denetlenebilir bir ilişki kurmuştur.

3.6.4. Bağlamsal Kodlama Süreci ve Eksen Atama Karar Kriterleri

Bağlamsal kodlama süreci, nicel analizlerde belirginleşen söylemsel eksenlerin veriyle yeniden karşılaştırılması üzerinden tümevarımsal ve iteratif bir hat üzerinde yürütülmüştür. Teodise ve anlam arayışı, dinî başa çıkma ve epistemik çerçeveleme, dinî normativite ve cinsel düzen eksenleri aday havuzunun oluşturulmasını yönlendirmiş, eksenlerin iç yapısını oluşturan alt kategoriler ise metinlerin bağlamsal olarak okunması sırasında geliştirilmiştir. Kuramsal çerçeve, kategorileri önceden tayin eden kapalı bir şema halinde uygulanmamış, veriden gelişen söylemsel örüntülerin yorumlanmasını sağlayan analitik bir zemin sunmuştur. Teodise ekseninin anlamlandırılmasında yoksunluk, acı ve kutsal düzen arasındaki ilişkiyi ele alan yaklaşımlardan,[407] dinî başa çıkma ekseninin yorumlanmasında dinin kriz, kayıp ve güçlüklerle baş etme süreçlerindeki işlevini açıklayan kuramsal çerçeveden,[408] dinî normativite ve cinsel düzen ekseninde ise toplumsal cinsiyet düzeninin güç ilişkileri içindeki kuruluşunu ve manosferde dolaşıma giren erkeklik hiyerarşilerini inceleyen literatürden

---

[406] Benjamin Saunders vd., "Saturation in Qualitative Research: Exploring Its Conceptualization and Operationalization", *Quality & Quantity* 52/4 (01 Temmuz 2018), 1893-1907.

[407] Max Weber, *Economy and Society: An Outline of Interpretive Sociology*, ed. G. Roth, C. Wittich (Berkeley, Los Angeles, London: University of California Press, 1978).

[408] Kenneth I. Pargament, *The Psychology of Religion and Coping: Theory, Research, Practice* (New York: Guilford Press, 1997).

yararlanılmıştır.[409] Kodlama doğrusal bir sıra halinde ilerlememiş, veriyle her yeni karşılaşma eksen atamalarının yeniden değerlendirilmesini ve kategori sınırlarının keskinleştirilmesini mümkün kılmıştır. Nitel çözümlemede aşamalar arasında geri dönüşe izin veren döngüsel ilerleyiş, söz konusu tercih için yöntemsel bir dayanak sağlamaktadır.[410] Başlangıçta E1 aday havuzunda yer alan bazı metinlerin bağlamsal okuma sırasında E3 eksenine aktarılması, eksen kriterlerinin veri içindeki söylemsel işlevler doğrultusunda yeniden sınanmasının somut sonuçlarından biridir. Nicel analizlerde aday eksen olarak belirginleşen teodise alanı da manuel kodlama sürecinde doğrulanmış ve pozitif, negatif ve işlevsiz teodise, ironi, meşrulaştırma ve yeniden kurulum ayrımları aracılığıyla daha incelikli bir kategori yapısına kavuşmuştur.

Her metin biriminin hangi eksen altında değerlendirileceği, dinî referansın salt varlığına göre belirlenmemiş, söz konusu referansın metin içinde üstlendiği söylemsel işlev esas alınmıştır. Teodise ekseni (E1), öznenin kendi yoksunluk veya acı deneyimini dinî bir anlam çerçevesine yerleştirdiği postları kapsamaktadır. E1 atamasında öznenin kendi deneyimine yönelen öz–gönderimli yapı (self–referential structure) temel ölçüt olarak kabul edilmiştir. Dinî kavramların yer aldığı fakat öznenin kendi deneyimini anlamlandırmak yerine başkasının davranışına yönelik normatif yönlendirme ürettiği postlar E1 kapsamına alınmamış ve taşıdıkları baskın işlev doğrultusunda E3 eksenine aktarılmıştır. Dinî başa çıkma ekseni (E2), yoksunluk, yalnızlık veya umutsuzluk deneyiminin yönetilmesine, tolere edilmesine ya da yeniden çerçevelenmesine yönelik söylemsel stratejileri kapsamaktadır. Dinî normativite ve cinsel düzen ekseni (E3) ise

[409] Connell - Messerschmidt, "Hegemonic Masculinity: Rethinking the Concept"; Ging, "Alphas, Betas, and Incels", 01 Ekim 2019.

[410] Virginia Braun - Victoria Clarke, "Using Thematic Analysis in Psychology", *Qualitative Research in Psychology* 3/2 (01 Ocak 2006), 86.

davranış düzenleyici, kural koyucu ve toplumsal cinsiyet veya cinsellik alanında normatif talep üreten ifadelerden oluşmaktadır. Aynı kavramın farklı postlarda farklı işlevler üstlenebilmesi nedeniyle kelime eşleşmeleri nihai eksen ataması için yeterli kabul edilmemiştir. Öz–gönderimli yapı taşıyan postlarda da dinî referansın deneyimin anlamlandırılmasında kurucu bir rol üstlenmesi aranmış, zayıf, ikincil veya marjinal kalan göndermeler E1 kapsamının dışında tutulmuştur. Birden fazla eksene anlamlı biçimde temas eden sınır vakalar karşılaştırmalı okuma yoluyla değerlendirilmiş, benzer içerik ve söylemsel kuruluş taşıyan postlar arasındaki analitik tutarlılık gözetilerek baskın işleve göre birincil eksen ataması yapılmıştır. Birden fazla eksenin analitik mantığını taşıyan 16 postun ikincil ilişkileri kaybedilmemiş, söz konusu postlar ilgili eksenlerde çoklu kodlamaya tabi tutulmuş ve analitik notlarla izlenmiştir.

Dinî referans içermesine rağmen belirlenen eksenlerle anlamlı ilişki kurmayan postlar da kodlama sürecinde ayrıca ayrıştırılmıştır. Dinî kavramların ironik, yüzeysel veya bağlamsal açıdan işlevsiz biçimde kullanıldığı örnekler ile incel jargonunu barındırdığı halde dinî göndermenin söylemsel yapıda kurucu bir konum kazanmadığı postlar “eksen dışı” veri kategorisi altında değerlendirilmiştir. Söz konusu tercih, kategorilerin aşırı genişlemesini engellemiş ve eksenlerin ayırt edici gücünü korumuştur. Kodlama üç aşamalı bir kontrol süreci üzerinden ilerlemiştir. İlk aşamada her metin birimi söylemsel içeriği bakımından tek tek okunmuş ve birincil eksen ataması gerçekleştirilmiştir. İkinci aşamada atamaların bütünlüğü denetlenmiş, çoklu eksensel kodlanabilirlik taşıyan postlar ayrıca işaretlenmiştir. Üçüncü aşamada her eksenin kategori yapısı yeniden gözden geçirilmiş ve gerekli görülen durumlarda revize edilmiştir. Kodlama boyunca yorumlayıcı konumun analitik kararlar üzerindeki etkisi öz–dönüşümsel biçimde izlenmiştir. Öz–dönüşümsellik, nitel çözümlemede yorumlayıcı konum ile veri arasında kurulan ilişkinin görünür hale getirilmesini sağlayan yöntemsel

bir farkındalık alanı oluşturmaktadır.[411] Nicel analizlerden türetilen söylemsel eksenler doğrultusunda algoritmik filtrelemeyle kurulan aday havuzu, bağlamsal okuma ve işlevsel kodlama aracılığıyla analitik örnekleme dönüştürülmüştür. Veri seçiminin sistematik teknik ölçütlere dayanması ve analitik kararların söylemsel işlev odaklı biçimde yürütülmesi, örnekleme sürecinin izlenebilirliğini ve gerektiğinde yeniden uygulanabilirliğini güçlendirmiş, dinî referansların incel söylemi içindeki çok katmanlı ve değişken işlevlerinin kavramsal derinlik korunarak çözümlenmesine imkân tanımıştır.

3.6.5. Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirlik Çerçevesi

Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenirlik, nicel araştırma desenlerinde kullanılan iç geçerlik, dış geçerlik ve test–tekrar test güvenirliği ölçütlerinin doğrudan aktarımıyla kurulmamaktadır. Yorumlayıcı çözümlemenin akademik niteliği, incelenen bağlamın açıklığı, veri ile yorum arasındaki ilişkinin izlenebilirliği, analitik kararların gerekçelendirilmesi ve ulaşılan sonuçların hangi işlemler aracılığıyla üretildiğinin denetlenebilir biçimde gösterilmesi üzerinden değerlendirilmektedir. Lincoln ve Guba tarafından geliştirilen inandırıcılık (credibility), aktarılabilirlik (transferability), tutarlılık (dependability) ve doğrulanabilirlik (confirmability) ölçütleri, nitel araştırmalarda bulgulara duyulan güveni değerlendirmek için yerleşik bir çerçeve sunmaktadır. Güncel yöntem literatüründe öz–dönüşümsellik de yorumlayıcı konumun veri seçimi, kodlama ve anlamlandırma üzerindeki etkisini görünür kılan tamamlayıcı bir ilke olarak ele alınmaktadır. Araştırmanın geçerlik ve güvenirlik yapısı, söz konusu ölçütlerin soyut kalite ilkeleri biçiminde sıralanmasıyla sınırlandırılmamış, veri işleme, filtreleme, örnekleme ve bağlamsal kodlama aşamalarında kazandıkları somut karşılıklar üzerinden kurulmuştur. Harvard Dataverse üzerinden erişilen kamuya açık veri seti, Python

[411] Linda Finlay, "Negotiating the Swamp: The Opportunity and Challenge of Reflexivity in Research Practice", *Qualitative Research* 2/2 (2002), 209-230.

betikleriyle yürütülen izlenebilir analiz zinciri, eklerde sunulan filtre listeleri ve çıktı dosyaları, frekans tabloları, bigram ve co–occurrence sonuçları hesaplamalı metin analizi ile yorumlayıcı nitel çözümleme arasında bütünlüklü bir yöntemsel mimari oluşturmaktadır.

İnandırıcılık, söylemsel eksenlerin başlangıçta kapalı kategoriler halinde veri üzerine yerleştirilmemesi ve farklı analitik işlemler aracılığıyla görünür hale gelen örüntülerin bağlamsal okumayla sınanması üzerinden güçlendirilmiştir. Teodise ve anlam arayışı, dinî başa çıkma ve epistemik çerçeveleme, dinî normativite ve cinsel düzen eksenleri, Küme 1, Küme 2 ve Küme 3 üzerinde yürütülen frekans, bigram ve co–occurrence analizlerinin ürettiği tekrar eden örüntülerin din sosyolojisi literatürüyle ilişkilendirilmesi sonucunda kavramsallaştırılmıştır. Anahtar sözcük listelerinin tümdengelimli ve tümevarımsal bileşenlerinin açık biçimde sunulması, eksenlerin sezgisel tercihlerden kaynaklanmadığını ve ampirik bir zemine dayandığını göstermektedir. Din ile başa çıkma söylemi arasındaki ilişki, *religion cope* bigramının 473 kez ardışık biçimde kullanılması, *monkmaxxing* teriminin Küme 3 frekans hiyerarşisinde 136 postla ikinci sırada yer alması ve söz konusu terimin co–occurrence örüntüsünde *cope* kelimesinin 25 eşleşmeyle öne çıkan birlikteliklerden birini oluşturması üzerinden farklı analitik düzlemlerde görünür hale gelmiştir. Aynı korpusun ilişkili katmanlarında yürütülen işlemler bütünüyle bağımsız doğrulama mekanizmaları oluşturmamakta, nitel kodlamayı yönlendiren analitik yakınsamayı güçlendirmektedir. Konu modellerinin başlangıç değerlerine, rastlantısal örnekleme adımlarına, hiperparametrelere ve veri içindeki sınırlı değişimlere duyarlı olabilmesi, model çıktılarının bağlamsal okuma ve diğer nicel analizlerle birlikte değerlendirilmesini gerekli

kılmaktadır.[412] Dinî referans taşıdığı halde eksenlerle güçlü bir söylemsel ilişki kurmayan postların ana çözümleme kapsamına alınmaması veya kenar vaka biçiminde işaretlenmesi, kategorilerin aşırı genişlemesini önlemiş ve eksenlerin ayırt edici gücünü korumuştur. Aktarılabilirlik de evrensel genelleme iddiası üzerinden kurulmamıştır. incels.is forumuna özgü tarihsel, söylemsel ve teknik koşullar ayrıntılı biçimde açıklanmış, veri kaynağının kapsamı, anahtar sözcük operasyonelleştirmesinin aşamaları, küme listelerinin gerekçeleri, filtreleme betiklerinin teknik yapısı ve eksen bazlı karar ölçütleri eklerle birlikte sunulmuştur. Kalın betimleme (thick description), farklı bağlamlarda yürütülecek karşılaştırmalı çalışmaların benzerlik ve ayrışma noktalarını değerlendirmesine imkân sağlamaktadır.[413] Kamuya açık arşiv veri setinin incels.is dahil farklı incel topluluklarına ait gönderileri kapsaması ve erişilebilir forum arşivlerini karşılaştırmalı incelemeye elverişli biçimde bir araya getirmesi, platforma özgü bulguların benzer dijital karşı–kamusal alanlarla ilişkilendirilmesine zemin hazırlamaktadır.[414]

---

[412] Kayla Schroeder - Zach Wood-Doughty, "Reliability of Topic Modeling", *Proceedings of the 2025 Conference of the Nations of the Americas Chapter of the Association for Computational Linguistics: Human Language Technologies (Volume 1: Long Papers)*, ed. Luis Chiruzzo vd. (NAACL-HLT 2025, Albuquerque, New Mexico: Association for Computational Linguistics, 2025), 2649-2650.

[413] Irene Korstjens - Albine Moser, "Series: Practical Guidance to Qualitative Research. Part 4: Trustworthiness and Publishing", *European Journal of General Practice* 24/1 (01 Ocak 2018), 121-122.

[414] Golbeck, "A Dataset for The Study of Online Radicalization Through Incel Forum Archives", 1-2, 5-6.

Tutarlılık, veri işleme zincirinin her aşamasının mantıksal, izlenebilir ve belgelenebilir biçimde kurulmasıyla sağlanmıştır. Nitel çözümlemenin tutarlılığı, sonuçların mekanik biçimde yeniden üretilmesi beklentisinden çok, hangi kararın hangi veri ve gerekçeye dayanarak alındığının açıkça takip edilebilmesine bağlıdır. Karar izinin görünür hale getirilmesi, yöntemsel tercihlerin gerekçelendirilmesi ve analiz boyunca yapılan değişikliklerin kayıt altına alınması, tutarlılık ile doğrulanabilirliği birlikte güçlendirmektedir.[415] Tutarlılığın yorumlayıcı boyutu ise kodlama sürecinin iteratif yapısıyla sağlanmıştır. Erken aşamalarda gerçekleştirilen eksen atamaları veri setinin ilerleyen bölümlerinde yeniden değerlendirilmiş, sınır vakalarda teodise, dinî başa çıkma ve dinî normativite arasındaki işlevsel ayrım postun bağlamı, ifade tonu ve baskın söylemsel yönelimi dikkate alınarak karara bağlanmıştır. Dinî referansın bazı örneklerde anlam arayışı ve teodise üretmesi, bazı postlarda başa çıkma stratejisinin parçası haline gelmesi, başka örneklerde ise kadın bedeni, bekâret, evlilik ve cinsellik ekseninde normatif düzen tartışmalarıyla birleşmesi, kodlamanın mekanik etiketlemeye indirgenemeyecek bağlamsal ve işlevsel bir çözümleme olarak yürütülmesini gerekli kılmıştır.

Doğrulanabilirlik, yorumların kişisel kanaatlere dayalı kapalı kararlar halinde kalmasını önleyen analitik açıklık üzerinden kurulmuştur. Ham korpustan filtrelenmiş çalışma evrenine, aday havuzlarından nitel analiz birimlerine uzanan zincirin betikler ve çıktı dosyaları aracılığıyla belgelenmesi, teknik izlenebilirliği sağlamaktadır. Her aşamada ulaşılan post sayıları, kullanılan filtre listeleri, bigram ve co–occurrence örüntüleri, amaçlı örnekleme betiğinin ürettiği aday havuzlar eklerde sunulan materyaller üzerinden takip edilebilmektedir. Yorumlayıcı doğrulanabilirlik ise algoritmik

[415] Lorelli S. Nowell vd., "Thematic Analysis: Striving to Meet the Trustworthiness Criteria", *International Journal of Qualitative Methods* 16/1 (01 Aralık 2017), 3-5.

filtrelemenin işlevinin açık biçimde sınırlandırılmasıyla güçlendirilmiştir. Betikler, belirli söylemsel işlevleri taşıma ihtimali yüksek aday postları görünür hale getirmiş, nihai eksen atamaları postun bağlamı, jargonun kullanım biçimi, ironi veya polemik düzeyi ve dinî referansın söylemsel işlevi dikkate alınarak gerçekleştirilmiştir. Hesaplamalı işlemler ile yorumlayıcı çözümleme, veri alanını farklı düzeylerde sınayan ve birbirini tamamlayan analitik katmanlar halinde düzenlenmiştir. Öz–dönüşümsel farkındalık da söz konusu yapının yorumlayıcı boyutuna eşlik etmektedir. İncel söylemi, kadın düşmanlığı, cinsiyetçi saldırganlık, şiddet imaları ve dinî referansların normatif araçsallaştırılması gibi etik ve duygusal açıdan zorlayıcı içerikler barındırmaktadır. Yorumlayıcı konumun kodlama kararları üzerindeki etkisini görünmez hale getirmek yerine, söz konusu etkinin farkında olarak analitik kararların post bağlamı, tekrar eden veri örüntüleri ve kuramsal çerçeveyle sürekli ilişkilendirilmesi esas alınmıştır. Öz–dönüşümsellik, nitel çözümlemenin şeffaflığını ve hesap verebilirliğini güçlendiren bir yöntemsel farkındalık alanı oluşturmaktadır.[416] İnandırıcılık, aktarılabilirlik, tutarlılık ve doğrulanabilirlik ölçütlerinin veri işleme zincirinin farklı aşamalarında somut karşılık bulması, hesaplamalı metin analizi ile yorumlayıcı nitel çözümlemeyi aynı yöntemsel bütünlük içinde bir araya getirmekte ve bulguların kavramsal derinliğini teknik izlenebilirlikle desteklemektedir.

[416] Finlay, “Negotiating the Swamp”, 210-212.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

INCELS.IS KORPUSUNDA DİN SÖYLEMİNE İLİŞKİN NİCEL BULGULAR

Bu bölümde, incels.is platformunun Kasım 2017–Ekim 2023 dönemini kapsayan ve toplam 6.411.970 posttan oluşan arşivi üzerinde yürütülen nicel korpus analizinin bulguları sistematik biçimde sunulmaktadır. Bulguların aktarım düzeni üç aşamalı bir yapı izlemektedir. İlk aşamada din söyleminin korpus düzeyindeki genel görünümü ortaya konulmakta, üç analitik kümenin toplam post sayıları, korpus içindeki oransal ağırlıkları ve dönemsel seyirleri karşılaştırmalı biçimde incelenmektedir. İkinci aşamada her kümenin içsel yapısı, terim bazlı frekans dağılımları ve yıllara göre değişen görünürlüğü ayrıntılı olarak ele alınmaktadır. Üçüncü aşamada ise Küme 1 kapsamında yürütülen bigram analizi ile Küme 3 terimleri üzerinden gerçekleştirilen eş–oluşum analizi değerlendirilmektedir. Frekans, bigram ve eş–oluşum analizleri aracılığıyla elde edilen nicel bulgular, din söyleminin platform içindeki hacmini, dönemsel hareketliliğini ve dilsel yoğunlaşma noktalarını görünür hale getirirken Beşinci Bölümde yürütülecek nitel içerik analizi ve söylemsel çözümleme için sistematik bir haritalama ve örnekleme zemini oluşturmaktadır.

Üçüncü Bölümde ayrıntılı biçimde açıklanan yöntemsel tasarım doğrultusunda her küme, tümdengelimli ve tümevarımsal bileşenleri birlikte içeren bir operasyonelleştirme mantığıyla oluşturulmuş, Python betikleri aracılığıyla korpusun tamamına uygulanmış ve doğrulama prosedürleriyle denetlenmiştir. Genel din ve inanç kavramlarını kapsayan Küme 1, spesifik din adları ile dinî kimlik referanslarından oluşan Küme 2 ve incel alt–kültürü içinde türetilen din bağlantılı jargon terimlerini içeren Küme 3, din söyleminin farklı görünürlük biçimlerini nicel düzeyde izlemeye imkân sağlayan tamamlayıcı analitik katmanlar olarak düzenlenmiştir. R programlama dili kullanılarak hazırlanan görseller, nihai frekans tablolarına dayandırılmıştır.

4.1. Korpus Düzeyinde Din Söyleminin Dağılımı

incels.is arşivi üzerinde yürütülen üç kümeli anahtar sözcük frekans analizi, Kasım 2017–Ekim 2023 dönemini kapsayan 6.411.970 postun tamamını taramış ve din söylemiyle ilişkilendirilen postları üç analitik küme altında sınıflandırmıştır. Genel din ve inanç kavramlarını içeren Küme 1, spesifik din adları ile dinî kimlik referanslarından oluşan Küme 2 ve incel alt–kültürü içinde türetilen din bağlantılı jargon terimlerini kapsayan Küme 3, platformdaki din söyleminin farklı görünürlük biçimlerini karşılaştırmalı olarak incelemeye imkân sağlamaktadır. Şekil 1, söz konusu kümelerin toplam post sayıları ile korpus içindeki oransal ağırlıklarını göstermektedir.

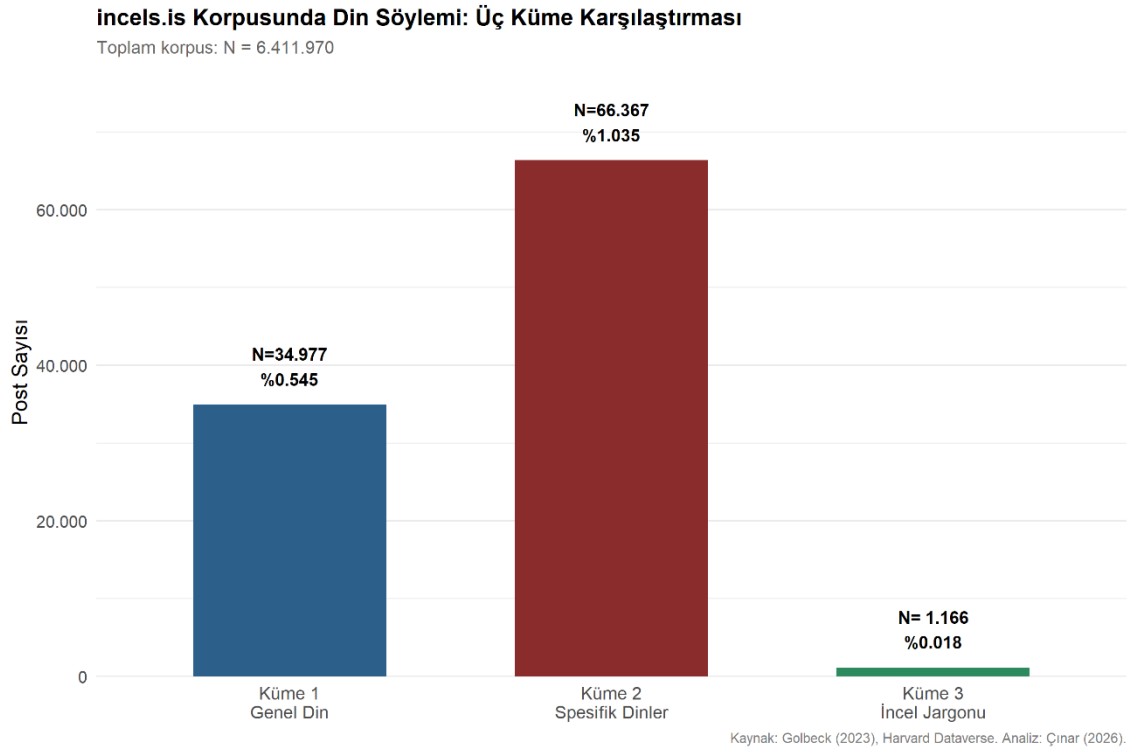

Şekil 1. incels.is Korpusunda Din Söyleminin Üç Küme Üzerinden Karşılaştırılması

Şekil 1'de sunulan dağılım, din söylemiyle örtüşen postların üç küme arasında belirgin biçimde eşitsiz dağıldığını ortaya koymaktadır. Küme 2 (Spesifik Dinler), toplam 66.367 post ve %1,035 oranıyla üç küme içinde en yüksek paya sahiptir. Küme 1 (Genel Din ve İnanç Kavramları), 34.977 post ve %0,545 oranıyla ikinci sırada yer alırken Küme 3 (İncel Din Jargonu), 1.166 post ve %0,018 oranıyla en sınırlı alanı oluşturmaktadır. Üç kümede tespit edilen eşleşmelerin aritmetik toplamı 102.510 posta ulaşmakta ve korpusun

yaklaşık %1,6'sına karşılık gelmektedir. Kümeler arasında çakışan veri birimleri bulunduğu için söz konusu değer tekil post sayısını ifade etmemekte, din söylemiyle ilişkili ham eşleşmelerin korpus içindeki genel yoğunluğunu göstermektedir. Grafikte Küme 2'ye ait sütunun belirgin biçimde yükselmesi, spesifik din adları ve dinî kimlik referanslarının genel inanç kavramlarına kıyasla daha geniş bir söylemsel alan kapladığını açık biçimde görünür hale getirmektedir. Ortaya çıkan bu nicel hiyerarşi, ilk bakışta beklenebilecek örüntüyü tersine çevirmektedir. Araştırmanın teorik odağında merkezi bir yer tutan incel din jargonu korpus içinde en düşük frekansa sahipken din söyleminin geniş bölümü spesifik din adları, mensubiyet sıfatları ve kimlik referansları aracılığıyla dolaşıma girmektedir. Küme 2'nin baskın konumu, incels.is kullanıcılarının dinleri soyut inanç sistemleri biçiminde ele almanın yanında Müslümanlar, Yahudiler ve Hristiyanlar gibi toplumsal grup kategorileri üzerinden tartıştıklarını göstermektedir. Söz konusu dağılım, incel söyleminde dışsal grupların homojen bloklar halinde ele alınmasına elverişli bir dilsel zemin bulunduğunu düşündürmektedir. Frekans verileri, ilgili kimliklerin olumlayıcı, küçümseyici, karşılaştırmalı veya ötekileştirici hangi çerçeveler içinde kullanıldığını açıklamak için tek başına yeterli değildir. Dini kimlik göstergelerinin söylemsel işlevleri, Küme 2'nin içsel dağılımı ve nitel çözümleme aracılığıyla ayrıştırılacaktır.

Küme 3'ün nicel açıdan daha sınırlı görünmesi, söz konusu terimlerin teorik önemini azaltmamaktadır. İncel topluluklarında kullanılan dil, grup içi aidiyeti görünür kılan, ideolojik anlamları taşıyan ve dışarıdan okunduğunda kolaylıkla çözülemeyen terimlerden oluşan gelişkin bir kriptolekt niteliği taşımaktadır. Kök kelimeler, ön ekler ve son ekler aracılığıyla genişleyen bu dilsel yapı, incel ideolojisinin grup içi dolaşımına katkı sağlamaktadır.[417] Din bağlantılı incel jargonunu oluşturan Küme 3 terimleri de dinî

[417] Klein - Golbeck, "A Lexicon for Studying Radicalization in Incel Communities", 262.

göstergelerin alt–kültüre özgü anlam evreni içinde nasıl yeniden biçimlendirildiğini, jargonlaştırıldığını ve ideolojik işlevlerle donatıldığını görünür hale getirmektedir. Bernstein'ın kısıtlı ve genişletilmiş kod ayrımı, incel jargonuna doğrudan uygulanabilecek kapalı bir açıklama modeli sunmamakla birlikte, grup içinde paylaşılan varsayımlara ve özdeşleşmelere dayanan yoğunlaştırılmış kodların kültürel aktarım, toplumsal dayanışma ve sembolik sınır üretimindeki rolünü düşünmek açısından açıklayıcı bir analoji sağlamaktadır. Kısıtlı kodların paylaşılan özdeşleşmeler ve ortak kabuller zemininde ortaya çıktığı, kültür veya alt–kültür içinde "biz" duygusunu güçlendirdiği ve komünal sembollerin aktarımına imkân verdiği vurgulanmaktadır.[418] Küme 3 terimlerinin dolaşım hacmi sınırlı kalsa da söylemsel yoğunluğu ve sembolik işlevi, ilgili kümeyi araştırmanın merkezi analitik alanlarından biri haline getirmektedir.

Korpus düzeyindeki genel görünüm, din söyleminin platform içindeki hacmini ortaya koymaktadır. Söylemin dönemsel seyrini incelemek ise söz konusu görünürlüğün zaman içinde nasıl değiştiğini ve hangi tarihsel bağlamlar içinde yoğunlaştığını değerlendirmeye imkân sağlamaktadır. Çevrimiçi topluluklar, düzenli katılım, süreklilik gösteren üyelik ve ortak ilgi alanları çevresinde gelişen etkileşimler aracılığıyla gündelik toplumsal deneyimin parçası haline gelmektedir. Dijital topluluklarla kurulan bağların kullanıcılar açısından önem taşıması ve zaman içinde süreklilik kazanması, grup içi dilsel ve kültürel üretimin yerleşebilmesi için uygun bir zemin oluşturmaktadır).[419] Collins'in etkileşim ritüeli zincirleri yaklaşımı, ortak deneyimlerin grup dayanışmasını, sembolleri ve bireysel duygusal enerjiyi güçlendiren sonuçlar üretebildiğini açıklamaktadır. Kolektif

[418] Basil Bernstein, *Class, Codes, and Control. Volume I. Theoretical Studies Towards a Sociology of Language* (1971; repr., London, New York: Routledge, 2003), 113-114.

[419] Robert V. Kozinets, *Netnography* (Los Angeles London New Delhi Singapore: SAGE Publications, 2015), 12-14.

yoğunlaşma anlarında ortaya çıkan duygusal enerji, grup aidiyetini temsil eden sembollere aktarılmakta ve bu sembollerin sürekliliğini desteklemektedir. [420] Maffesoli'nin neo–kabile yaklaşımı ise modern bireycilik karşısında topluluk arzusunun ve kolektif duygunun yeniden görünür hale gelmesini, ortak beğeniler ve seçilmiş yakınlıklar çevresinde kurulan akışkan aidiyet biçimleri üzerinden kavramsallaştırmaktadır. [421] Söz konusu kuramsal çerçeveler, incels.is gibi çevrimiçi topluluklarda görünürlük artışı, dışsal olaylar ve grup içi sembolik üretim arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi için açıklayıcı bir zemin sunmaktadır. Şekil 2, üç kümenin yıllara göre değişen seyrini karşılaştırmalı biçimde göstermektedir.

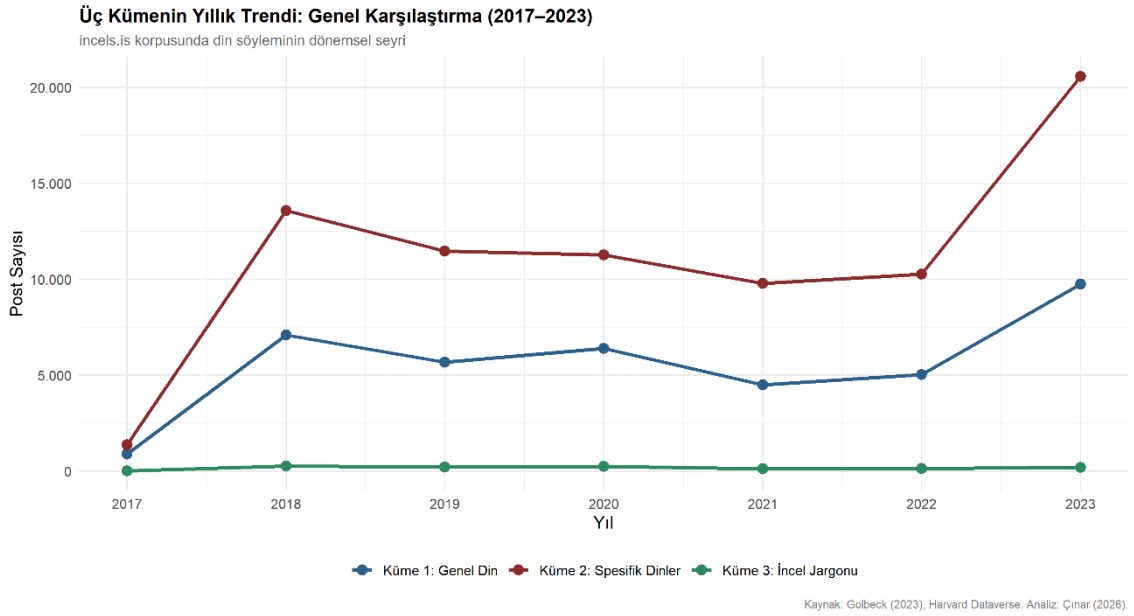

Şekil 2. Üç Kümenin Yıllık Trendi: Genel Karşılaştırma (2017–2023)

Şekil 2'de üç analitik kümenin 2017–2023 dönemindeki yıllık post dağılımı birlikte izlendiğinde, çizgilerin hareket yönleri ve aralarındaki ölçek farkları iki temel örüntüyü

[420] Randall Collins, *Interaction Ritual Chains* (Princeton and Oxford: Princeton University Press, 2004), 35-36.

[421] Michel Maffesoli, "From Society to Tribal Communities", *The Sociological Review* 64/4 (01 Kasım 2016), 739-747.

görünür hale getirmektedir. İlk olarak Küme 1 ile Küme 2 çizgileri bütün dönem boyunca benzer yönlerde hareket etmekte, Küme 2 her yıl Küme 1'in üzerinde seyretmektedir. İkinci olarak Küme 3 çizgisi, diğer iki kümeyle arasındaki belirgin ölçek farkı nedeniyle yatay eksene yakın görünmektedir. Söz konusu grafik görünümü Küme 3 içinde dönemsel hareket bulunmadığı anlamına gelmemekte, aynı eksen üzerinde karşılaştırılan frekans değerlerinin büyüklük farkından kaynaklanmaktadır. Küme 3'ün dönemsel seyri, ilgili alt başlıkta bağımsız bir ölçek kullanılarak ayrıca incelenecektir.

Platformun kuruluş dönemine karşılık gelen 2017 yılı, her üç kümede düşük post sayılarıyla temsil edilmektedir. Küme 1'de 886, Küme 2'de 1.376 ve Küme 3'te 18 post kaydedilmiştir. Arşiv Kasım 2017'de başladığı için söz konusu değerler iki aylık bir zaman aralığına aittir. İlk tam takvim yılı olan 2018'de Küme 1, ham frekans karşılaştırmasına göre 7.099 posta ulaşmıştır. Aynı dönemde Küme 2, 13.588 posta; Küme 3 ise 263 posta yükselmiştir. Yüzdesel değerler, 2017 verilerinin iki aylık bir dönemi kapsaması nedeniyle yıllık büyüme oranı şeklinde okunmamalıdır. Buna rağmen üç çizginin eş zamanlı biçimde yukarı yönelmesi, din söylemiyle ilişkili eşleşmelerin forumun erken döneminde belirgin ölçüde genişlediğini göstermektedir.

Nisan 2018'de Toronto'da gerçekleştirilen ve incel ideolojisiyle ilişkilendirilen araç saldırısı, grafikte görülen yükselişin tarihsel arka planı içinde dikkate alınması gereken gelişmelerden biridir. Önceki bir incel forumu olan Incels.me üzerinde yürütülen araştırma, saldırı çevresindeki günlük post hareketliliğini görünür hale getirmiş ve olayın forum söyleminde zincirleme şiddet beklentileriyle ilişkilendirildiğini ortaya koymuştur.[422] Collins'in kolektif deneyim, duygusal enerji ve sembolik üretim arasındaki ilişkiye odaklanan yaklaşımı ile Maffesoli'nin duygusal aidiyet çevresinde kurulan neo–kabilelere ilişkin kavramsallaştırması, 2018 yılında ortaya çıkan eş zamanlı yükselişi

[422] Baele vd., "From 'Incel' to 'Saint'", 1683.

yorumlamak açısından elverişli bir çerçeve sunmaktadır. Mevcut yıllık frekanslar, Toronto saldırısının din söylemindeki artışı doğrudan ürettiğini gösterecek ayrıntı düzeyine sahip değildir. Nedensel ilişkinin sınanabilmesi için aylık veya günlük frekansların toplam platform etkinliğiyle normalleştirilerek ayrıca incelenmesi gerekir. Grafik, saldırı ile din söylemi arasındaki doğrudan nedenselliği kanıtlamaktan ziyade tarihsel bağlam içinde araştırılması gereken anlamlı bir eş zamanlılığa işaret etmektedir. Şekil 2'nin orta bölümünü oluşturan 2019–2022 döneminde her üç küme görece istikrarlı bir seyir izlemiştir. Küme 1 kapsamındaki postlar 4.504 ile 6.401 arasında dalgalanırken Küme 2, 9.782 ile 11.475 arasında seyretmiştir. Küme 3 ise 115 ile 240 arasında değişen daha sınırlı bir bant içinde kalmıştır. Çizgilerin 2018'deki yükselişin ardından bütünüyle ortadan kalkmak yerine belirli aralıklar içinde süreklilik göstermesi, din söyleminin münferit kırılma anlarına bağlı geçici bir görünürlükten ibaret kalmadığını ortaya koymaktadır. Küme 2 çizgisinin dönem boyunca Küme 1 çizgisinin üzerinde yer alması, spesifik din adları ile dinî kimlik referanslarının platformun gündelik söylemsel üretimi içinde kalıcı bir alan kazandığını göstermektedir.

Şekil 2'nin son bölümünde 2023 yılına ait yeniden yükseliş dikkat çekmektedir. Ocak–Ekim dönemini kapsamasına rağmen Küme 2, 2022'deki 10.262 posttan 20.579 posta ulaşmış, Küme 1 ise 5.029 posttan 9.747 posta yükselmiştir. Küme 3'teki değişim 135 posttan 187 posta doğru daha ılımlı bir seyir izlemiştir. Grafikte Küme 1 ile Küme 2 çizgilerinin birlikte keskin biçimde yukarı yönelmesi, 2023 yılında genel din söylemi ve spesifik din referansları bakımından eş zamanlı bir yoğunlaşma bulunduğunu göstermektedir. Küme 3 çizgisinin daha sınırlı bir yükseliş sergilemesi ise artışın ağırlıklı olarak alt–kültüre özgü din bağlantılı jargon üzerinden gerçekleşmediğine işaret etmektedir. Yükselişin hangi din kimlikleri ve kavramsal alanlar üzerinden üretildiği, kümelerin içsel dağılımlarının ayrıntılı biçimde incelenmesiyle açıklığa kavuşacaktır. Platform içi dinamikler, kullanıcı tabanındaki büyüme ve dışsal toplumsal–siyasal

gelişmeler gibi muhtemel etkenlerin ağırlığı ise mutlak frekansları aşan normalleştirilmiş analizler aracılığıyla ayrıca değerlendirilmelidir.

4.2. Küme 1 – Genel Din ve İnanç Söyleminin Örüntüleri

Korpus düzeyindeki genel görünümün ardından kümelerin içsel yapısına yönelmek, din söyleminin hangi kavramlar çevresinde yoğunlaştığını ve dönemsel hareketlilik içinde nasıl biçimlendiğini daha ayrıntılı biçimde izlemeye imkân sağlamaktadır. Genel din ve inanç kavramlarından oluşan Küme 1, *religion, religions, religious, faith, belief, beliefs* ve *believer* olmak üzere yedi temel terimi içermektedir. Söz konusu terimler incels.is arşivinde toplam 34.977 post içinde tespit edilmiş ve korpusun %0,545'ine karşılık gelmiştir. Küme 1, belirli bir din geleneğini adlandıran veya doğrudan bir dinî mensubiyete gönderme yapan ifadelerden farklı olarak, din olgusunun genel, soyut ve kavramsal düzlemlerini görünür hale getirmektedir.

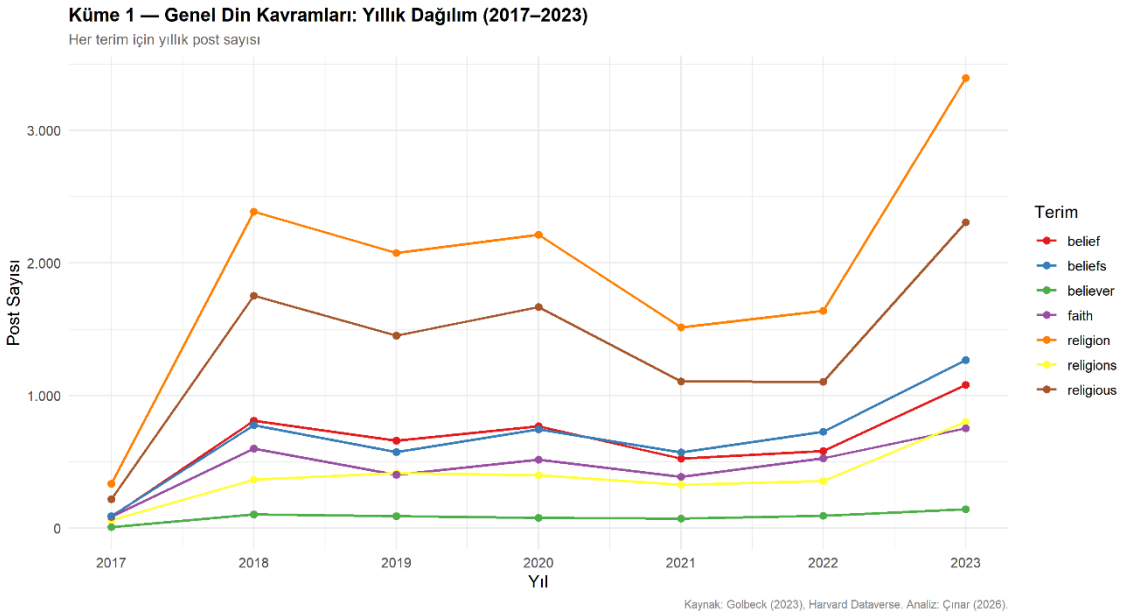

Şekil 3. Küme 1 – Genel Din Kavramları: Yıllık Dağılım (2017–2023)

Şekil 3, Küme 1 kapsamındaki yedi terimin 2017–2023 döneminde yıllara göre değişen görünürlüğünü sunmaktadır. Grafiğin bütünü incelendiğinde terimlerin büyük bölümünde 2018 yılında belirgin bir yükselişin ortaya çıktığı, 2019–2022 döneminde

daha dengeli bir seyrin izlendiği ve 2023 yılında yeniden güçlü bir artışın gerçekleştiği görülmektedir. Söz konusu hareket, korpus düzeyindeki genel dağılımı gösteren Şekil 2 ile uyumlu biçimde ilerlemektedir. Grafiğin içsel hiyerarşisinde *religion* terimi bütün dönem boyunca açık ara en yüksek frekansa sahip konumdadır. Terimin 2017'de 335 postla başlayan görünürlüğü 2018'de 2.386 posta ulaşmış, 2019–2022 arasında 1.514 ile 2.214 arasında dalgalanmış ve 2023 yılında 3.394 postla incelenen zaman aralığındaki en yüksek değerine çıkmıştır. *Religious* terimi de benzer bir seyir izlemekte ve *religion* ile birlikte kümenin baskın kavramsal hattını oluşturmaktadır. İki terimin grafik boyunca üst sıralarda yer alması, incels.is kullanıcılarının dine atıfta bulunurken din olgusunun kendisini kurumsal, toplumsal ve ideolojik bir kategori olarak tartışmaya açtıklarını, bunun yanında dinî niteliği kişi, davranış veya toplulukları tanımlayan bir özellik olarak kullandıklarını göstermektedir.

Belief ve *beliefs* terimleri dönem boyunca birbirine yakın frekanslarda seyretmiş ve Küme 1 içinde ikinci yoğunlaşma alanını oluşturmuştur. İlgili dağılım, platformdaki din söyleminin kurumsal ve kimliksel göndermelerle sınırlı kalmadığını, inanç olgusunun da ayrı bir tartışma ekseni halinde görünürlük kazandığını düşündürmektedir. Din sosyolojisinde dinin kutsal kozmos aracılığıyla insan yaşamını anlamlı bir düzen içine yerleştirme, anomi tehdidine karşı yorum çerçevesi üretme ve acı deneyimini açıklanabilir hale getirme kapasitesi vurgulanmaktadır.[423] Söz konusu kuramsal hat göz önünde bulundurulduğunda *belief* ve *beliefs* terimlerinin görece yüksek frekansı, incels.is söyleminde din ile bireysel anlam arayışının hangi bağlamlarda kesiştiğinin nitel çözümleme sırasında ayrıca incelenmesini gerektiren önemli bir gösterge sunmaktadır. Frekans verileri bu ilişkinin yönünü kendi başına belirlememekte, anlam, inanç ve

[423] Weber, *Economy and Society: An Outline of Interpretive Sociology*, 518-529; Peter L. Berger, *Kutsal Şemsiye*, çev. Ali Coşkun (İstanbul: Rağbet Yayınları, 2011), 79-87.

varoluşsal meşruiyet sorunlarının hangi söylemsel bağlamlarda birlikte üretildiğini araştırmaya açmaktadır. *Faith* terimi de 2017–2023 döneminde istikrarlı bir seyir izlemiş ve küme içinde üçüncü yoğunlaşma alanını oluşturmuştur. Tillich'in yaklaşımında inanç, insan yaşamının farklı unsurlarını merkezî bir edim içinde bir araya getiren "nihai ilgi" hali olarak kavramsallaştırılmaktadır.[424] *Faith* teriminin korpus içindeki görünürlüğü, söz konusu anlam katmanlarının platform söyleminde doğrudan üretildiğini göstermemekte, terimin olumlayıcı, eleştirel, polemikçi veya ironik işlevlerinin bağlamsal olarak ayrıştırılmasını gerekli kılmaktadır. *Believer* teriminin bütün dönem boyunca en düşük frekansta kalması ise din söyleminin bireysel inanan öznesini adlandırmaktan çok soyut kavramlar, inanç sistemleri ve grupsal göndermeler çevresinde biçimlendiğine işaret etmektedir.

Grafiğin son bölümünde 2023 yılına ait artış özellikle dikkat çekmektedir. *Religion* ve *religious* terimlerinin ulaştığı değerler 2018 yılında görülen erken dönem yükselişini de aşmaktadır. Genel din söylemi, 2023 yılı itibarıyla incelenen dönemin en yüksek seviyesine ulaşmış ve yükseliş ağırlıklı olarak dini genel bir fenomen ve kimliksel nitelik biçiminde tartışmaya açan terimler üzerinden gerçekleşmiştir. Platform etkinliğindeki genişleme, kullanıcı tabanındaki değişim, çevrimiçi radikalleşme örüntülerinin din boyutu ve dışsal toplumsal–siyasal gelişmeler, söz konusu artışın muhtemel açıklamaları arasında değerlendirilebilir. Mevcut frekans tablosu bu etkenlerin göreli ağırlığını belirlemeye elverişli değildir. Nedensel açıklamaların kurulabilmesi için normalleştirilmiş dönemsel verilerin ve nitel bağlamsal çözümlemenin birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir. Küme 1'in dönemsel dağılımı, terim hiyerarşisi ve 2023 yılındaki yoğunlaşma birlikte ele alındığında genel din söyleminin incels.is platformunda süreklilik taşıyan bir referans alanı oluşturduğu anlaşılmaktadır. Din ve inanç kavramları

[424] Paul Tillich, *Dynamics of Faith* (New Jersey: Harpers & Brothers, 1958), 1-4.

belirli dönemlerde daha yoğun biçimde görünür hale gelmekte, ancak korpus boyunca söylemsel varlıklarını korumaktadır. Kavramların hangi anlamlarla ve hangi amaçlarla dolaşıma girdiğini açıklamak için frekans verilerinin ötesine geçmek gerekmektedir. Kelimelerin ardışık birlikteliklerini inceleyen bigram analizi, tek terim sayımlarının görünür kılamadığı kavramsal bağlantıları belirlemeye ve Küme 1'in iç yapısını daha ayrıntılı biçimde haritalandırmaya imkân sağlamaktadır.

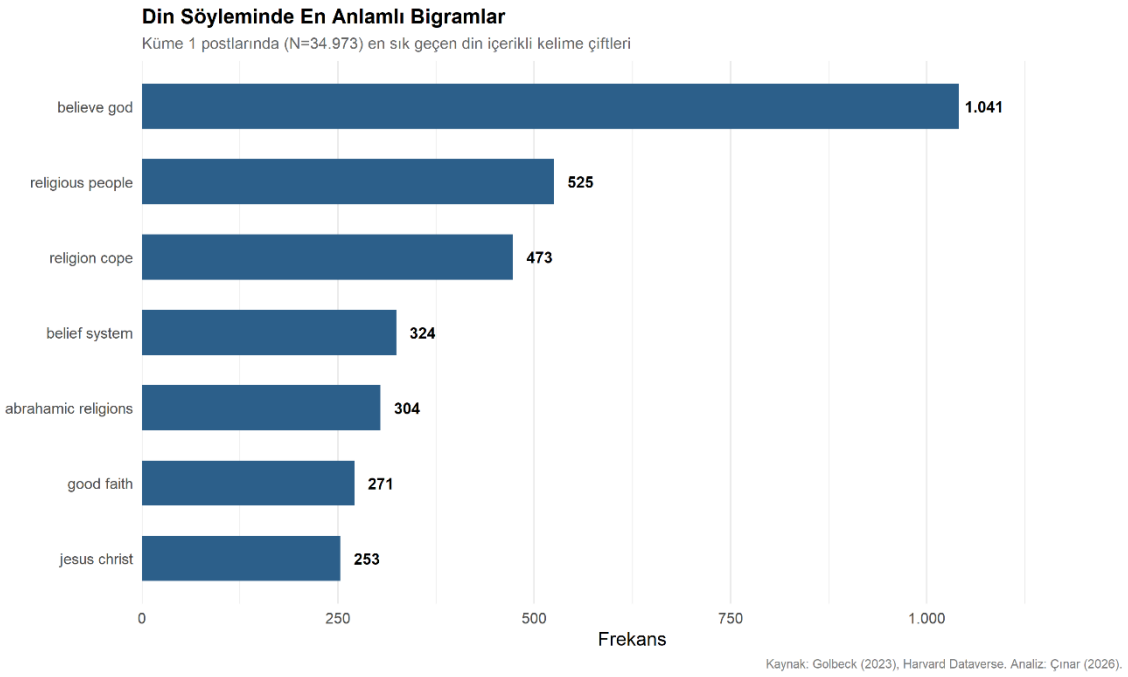

Şekil 4. Din Söyleminde En Anlamlı Bigramlar (Küme 1 Bigram Analizi)

Tek terim frekans analizi, korpustaki söylemsel örüntülerin ilk katmanını görünür hale getirmektedir. Sözcükler, metinsel bağlam içinde başka sözcüklerle kurdukları ilişkiler aracılığıyla anlam kazandıkları için ardışık kelime çiftlerinin incelenmesi söylemsel yoğunlaşma alanlarının belirlenmesi açısından tamamlayıcı bir analitik araç sunmaktadır. Bigram analizi, ön işlemden geçirilmiş token dizileri içinde yan yana bulunan iki kelimenin kullanım sıklığını ölçmekte ve tekil terim frekanslarının gösteremediği kavramsal bağlantıları ortaya çıkarmaktadır. Nicel birlikteliklerin tespit edilmesi, anlam katmanlarını otomatik biçimde açıklamamakta, bağlamsal inceleme için

sistematik bir başlangıç zemini oluşturmaktadır.[425] Küme 1 kapsamındaki 34.973 post üzerinde yürütülen bigram analizi, din söyleminin incels.is platformundaki başlıca kavramsal yoğunlaşma noktalarını gösteren yedi yüksek frekanslı kelime çiftini görünür hale getirmiştir.

Believe + *god* çifti 1.041 frekansla listede açık ara ilk sırada yer almaktadır. Tanrı'ya inanma, Tanrı inancını reddetme veya inancın imkânını sorgulama gibi farklı söylemsel yönelimleri aynı nicel çatı altında barındırabilecek olan bu birliktelik, Tanrı ve inanç meselesinin Küme 1 içindeki merkezî tartışma alanlarından birini oluşturduğunu göstermektedir. Klasik din sosyolojisinde teodise, dünyadaki acı, eşitsizlik ve kader ile ilahî kudret arasında ortaya çıkan gerilimin dinî açıklamalar aracılığıyla anlamlandırılması sorununa karşılık gelmektedir. [426] Berger'in kutsal kozmos kavramsallaştırması da bireysel yaşamın anlamlı bir düzen içine yerleştirilmesini dinin temel işlevlerinden biri olarak ele almaktadır.[427] *Believe* + *god* çiftinin yüksek frekansı, incels.is söyleminin bütünüyle teodise ekseninde biçimlendiğini kanıtlamamakta, Tanrı inancı ile acı ve anlam sorunlarının hangi postlarda kesiştiğinin nitel çözümleme aracılığıyla incelenmesini gerektiren güçlü bir nicel gösterge sunmaktadır. *Religious* + *people* çifti 525 frekansla ikinci sırada bulunmaktadır. İlgili birliktelik, din söyleminin soyut kavramlar çevresindeki dolaşımının yanı sıra dinî aidiyet taşıyan birey ve toplulukları ayrı bir gönderim kategorisi olarak görünür hale getirdiğini ortaya koymaktadır. Frekans değeri, dinî kişilerin platform söyleminde tekrar eden biçimde adlandırıldığını göstermekte, bu adlandırmaların olumlayıcı, eleştirel, küçümseyici veya

[425] Anatol Stefanowitsch, *Corpus Linguistics: A Guide to the Methodology* (Berlin, Germany: Language Science Press, 2020), 213-219.

[426] Weber, *Economy and Society: An Outline of Interpretive Sociology*, 519-528.

[427] Peter L. Berger, *Kutsal Şemsiye*, 24-27.

karşılaştırmalı hangi bağlamlarda üretildiğinin nitel çözümlemeyle ayrıştırılmasını gerekli kılmaktadır.

Religion + *cope* çifti 473 frekansla üçüncü sırada yer almakta ve araştırmanın merkezî soruları bakımından özel bir önem taşımaktadır. İncel jargonunda *cope*, rahatsız edici kabul edilen bir gerçeklik karşısında daha katlanılabilir bir inancın benimsenmesini ifade eden, çoğunlukla küçümseyici ve polemikçi bir anlam taşıyan terimdir.[428] Dinî başa çıkma kuramında ise din, acı, kayıp ve güçlük karşısında anlam arayışına dahil edilen, farklı bireysel, durumsal ve kültürel görünümler kazanabilen çok katmanlı bir kaynak olarak ele alınmaktadır.[429] İki kullanım alanı özdeş bir kavramsal düzlem içinde değerlendirilemez. *Religion* + *cope* birlikteliği, dinin incels.is söyleminde başa çıkma, telafi, küçümseme ve epistemik sınır çizme işlevleri arasında nasıl müzakere edildiğini incelemeye açan güçlü bir nicel gösterge sunmaktadır. Söz konusu örüntü, dijital karşı–kamusal alanda dinî göstergelerin dolaşım biçimlerini araştırmak açısından özgün bir veri noktasıdır.[430]

Belief + *system* çifti 324 frekansla dördüncü sırada yer almaktadır. İlgili birliktelik, inanç olgusunun bireysel kanaat düzeyini aşan sistematik bir düşünce örgüsü biçiminde tartışıldığı postlara yönelmeyi gerekli kılmaktadır. Frekans değeri kendi başına söylemin analitik veya karşılaştırmalı niteliğini göstermemekte, inanç sistemlerinin hangi dinî, ideolojik veya polemikçi bağlamlarda ele alındığını araştırmaya açmaktadır. *Abrahamic* + *religions* çifti 304 frekansla beşinci sıradadır. İslam, Hristiyanlık ve Yahudiliğin ortak bir üst kategori altında ele alınması, dinler arası karşılaştırmanın

[428] "Cope" (17 Ağustos 2022).

[429] Pargament, *The Psychology of Religion and Coping: Theory, Research, Practice*, 163-197.

[430] Warner, "Publics and Counterpublics", 2002, 85-87.

platform söylemi içinde görünürlük kazandığını göstermektedir. Tek tek din adlarını aşan bu kategorileştirme pratiği, Küme 2 bulgularında incelenecek spesifik din referanslarıyla birlikte değerlendirildiğinde dinlerin hangi ortaklıklar ve ayrımlar üzerinden tartışıldığını ortaya koymaya katkı sağlayacaktır. *Good* + *faith* çifti 271 frekansla altıncı sırada bulunmaktadır. İngilizcede dürüst niyet, samimiyet ve güvenilir davranış anlamlarında kullanılan kalıplaşmış ifade, doğrudan din söyleminin göstergesi olarak ele alınmamalıdır. İlgili çiftin Küme 1 içinde görünür hale gelmesi, *faith* terimine dayalı tekil frekansların bağlamsal ayrıştırma yapılmadan dinî anlamla özdeşleştirilmemesi gerektiğini göstermektedir. *Jesus* + *christ* çifti ise 253 frekansla yedinci sırada yer almaktadır. Hristiyan teolojisinin merkezî figürüne gönderme yapan ifade, platform içinde teolojik referans, polemik, hakaret veya ünlem işlevleri taşıyabileceğinden nitel çözümleme aracılığıyla ayrıştırılmalıdır.

Bigram bulgularının bütünü, Küme 1 söyleminin dört temel nicel yoğunlaşma alanı çevresinde biçimlendiğini göstermektedir. Tanrı inancı ve inancın sorgulanması platformdaki başlıca kavramsal eksenlerden birini oluşturmakta, dinî bireyler ve topluluklar tekrar eden bir gönderim kategorisi halinde görünürlük kazanmaktadır. Din ile *cope* arasındaki bağlantı, başa çıkma, telafi ve epistemik sınır çizme işlevlerini araştırmaya açan güçlü bir dilsel örüntü üretmektedir. İnanç sistemleri ile Abrahamî dinler etrafında oluşan kelime çiftleri ise karşılaştırmalı ve sistemik din tartışmalarının incelenmesini gerekli kılmaktadır. Frekans ve bigram analizleri, söylemsel yoğunlaşma noktalarını sistematik biçimde haritalandırmaktadır. Terimlerin olumlayıcı, reddedici, ironik, polemikçi veya normatif işlevleri Beşinci Bölüm'de yürütülecek nitel bağlamsal çözümleme aracılığıyla ayrıntılı biçimde değerlendirilecektir.

4.3. Küme 2 – Spesifik Dinlerin Temsili

Küme 1 analizi, incels.is platformundaki genel din ve inanç söyleminin kavramsal yapısını ve dönemsel seyrini ortaya koymuştur. Bigram bulgularının gösterdiği üzere

söylem, soyut inanç kavramları çevresinde biçimlenen tartışmaların yanı sıra belirli dinî kimliklere ve toplumsal gruplara yönelik göndermeler aracılığıyla da üretilmektedir. Korpus düzeyindeki genel dağılımda Küme 2'nin bütün dönem boyunca en yüksek frekansa sahip olması, dinin incels.is söyleminde güçlü biçimde somut kimlikler ve grup kategorileri üzerinden dolaşıma girdiğini gösteren nicel bir bulgu niteliğindedir. Küme 2, beş din grubu altında toplanan 15 terimden oluşmaktadır: *judaism, jew, jews*; *islam, muslim, muslims*; *christianity, christian, christians*; *hinduism, hindu, hindus*; *buddhism, buddhist, buddhists*. Her din grubunun toplam frekansı, ilgili dinî kimliğe gönderme yapan dilsel varyantların tek bir analitik kategori altında birleştirilmesiyle hesaplanmıştır. Söz konusu işlem, aynı din grubuna yönelen söylemsel ilginin farklı sözcük biçimleri arasında parçalanmasını önlemekte ve toplam görünürlüğün bütünlüklü biçimde izlenmesini sağlamaktadır. Küme 2, 2017–2023 döneminde toplam 66.367 tekil postla korpusun %1,035'ini kapsamış ve üç küme içinde en geniş alanı oluşturmuştur.

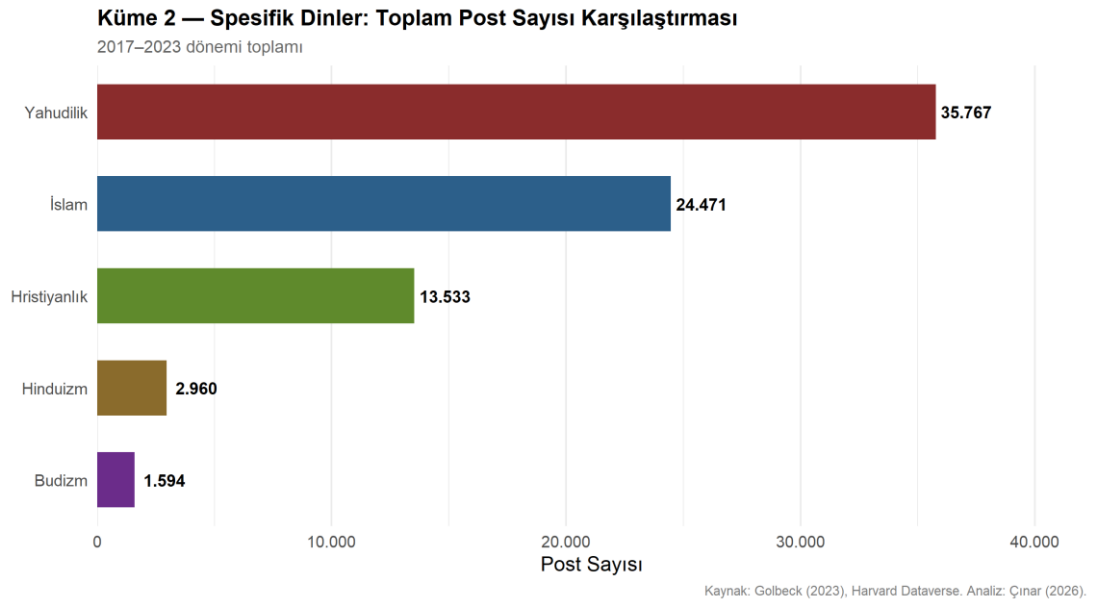

Şekil 5. Küme 2 Kapsamında Spesifik Dinlerin ve Dinî Kimliklerin Toplam Dağılımı (2017–2023)[431]

[431] Şekilde gösterilen din grubu bazlı eşleşmelerin toplamı 78.325'tir. Aynı post birden fazla din grubuna veya dilsel varyanta gönderme yapabildiği için söz konusu değer, en az

Şekil 5, beş din grubunun 2017–2023 dönemindeki toplam görünürlüğünü karşılaştırmalı biçimde sunmakta ve gruplar arasında belirgin bir hiyerarşik dağılım bulunduğunu göstermektedir. Yahudilik ve Yahudi kimliğiyle ilişkili referanslar 35.767 eşleşmeyle ilk sırada yer almaktadır. İslam ve Müslüman kimliği 24.471, Hristiyanlık ve Hristiyan kimliği 13.533, Hinduizm ve Hindu kimliği 2.960, Budizm ve Budist kimliği ise 1.594 eşleşmeyle temsil edilmektedir. Yahudilik referansları İslam referanslarının yaklaşık 1,5 katına, Hristiyanlık referanslarının yaklaşık 2,6 katına ulaşmaktadır. Beş din grubuna ait toplam eşleşmeler esas alındığında Yahudilik ve İslam referanslarının ortak payı yaklaşık %76,9 düzeyindedir. İbrahimî geleneğe ait üç dinin toplam oranı %94,2'ye ulaşırken Hinduizm ve Budizm referanslarının payı %5,8 düzeyinde kalmaktadır. Sayısal dağılım, platformdaki din kimliği söyleminin eşit biçimde yayılmadığını, belirli gruplar çevresinde yoğunlaştığını açık biçimde ortaya koymaktadır. Küme 1 bigram analizinde görünür hale gelen *abrahamic + religions* birlikteliği ile Küme 2 frekans hiyerarşisinin aynı kavramsal yöne işaret etmesi, iki analitik katman arasında dikkate değer bir yakınsama bulunduğunu göstermektedir. Frekans ve bigram analizleri aynı korpus üzerinde yürütüldüğü için iki işlem birbirinden bağımsız doğrulama mekanizmaları şeklinde değerlendirilmemeli, ilişkili analitik düzlemlerde ortaklaşan bulgular olarak okunmalıdır.

Hinduizm ve Budizm referanslarının sınırlı görünürlüğü, İbrahimî geleneklerin incels.is söylemindeki ağırlığını daha belirgin hale getirmektedir. Mevcut frekans verileri kullanıcıların coğrafi konumlarını veya kültürel aidiyetlerini doğrudan belirlemeye elverişli değildir. Bununla beraber din kimliği söyleminin İbrahimî gelenekler çevresinde yoğunlaşması, platformun siyasal, kültürel ve ideolojik yönelimleriyle birlikte ele

bir Küme 2 terimi içeren 66.367 tekil posttan yüksektir. Grup bazlı eşleşme toplamları ile tekil post sayısı farklı analitik düzeyleri temsil etmektedir.

alınması gereken güçlü bir nicel örüntü sunmaktadır. Yahudilik ve Yahudi kimliğiyle ilişkili referansların bütün din gruplarını geride bırakması ise incel söylemi ile antisemitik örüntüler arasındaki ilişkinin ayrıca incelenmesini gerekli kılmaktadır. Frekans yüksekliği, tek başına antisemitik içerik bulunduğunu göstermez. Atıfların olumlayıcı, eleştirel, nötr, karşılaştırmalı, komplo merkezli veya doğrudan ötekileştirici işlevleri bağlamsal çözümleme aracılığıyla ayrıştırılmalıdır. İncels.is üzerinde yürütülen güncel bir araştırmada Yahudi kimliğine yönelik göndermelerin 2019 yılının ikinci yarısındaki geçici düşüş dışında zaman içinde yükseldiği, söz konusu kimlikle ilişkilendirilen sözcükler arasında *elite, greedy, control, own, blame* ve *gas* gibi antisemitik komplo anlatıları ve stereotiplerle bağlantılı ifadelerin yer aldığı gösterilmiştir.[432] Küme 2 bulguları, antisemitik söylemin varlığını salt frekans değerlerinden türeten kapalı bir sonuca ulaşmak yerine Yahudilik ve Yahudi kimliği referanslarının hangi söylemsel işlevlerle dolaşıma girdiğini derinlemesine incelemeyi gerekli hale getiren güçlü bir veri noktası sunmaktadır. İslam ve Müslüman kimliğiyle ilişkili referansların Hristiyanlık referanslarının yaklaşık 1,8 katına ulaşması da din kimliği söyleminin tek bir gruba indirgenemeyecek ölçüde çok katmanlı bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Yahudilik ve İslam referanslarının belirgin ağırlığı, dinin toplumsal grupları işaretleyen kimlik kategorileri üzerinden yoğun biçimde üretildiğini gösterirken Hristiyanlık referanslarının üçüncü sıradaki kayda değer görünürlüğü İbrahimî geleneklerin bütününün platform söyleminde geniş bir alan kapladığını ortaya koymaktadır.

Toplam frekans hiyerarşisi, hangi din kimliklerinin söylemsel merkezde bulunduğunu ve hangi grupların daha sınırlı görünürlük kazandığını göstermektedir. Söylemin nasıl üretildiğini, hangi dönemlerde yoğunlaştığını ve gruplar arasındaki ağırlık merkezinin zaman içinde nasıl değiştiğini anlayabilmek için yıllık dağılımın ayrıca

[432] Yoder vd., "Identity Construction in a Misogynist Incels Forum", 5-7.

incelenmesi gerekmektedir. Mannheim'ın kuşak yaklaşımı, incels.is kullanıcılarına doğrudan aktarılabilecek kapalı bir açıklama modeli sunmamakla beraber ortak tarihsel koşulların, paylaşılan deneyimlerin ve olaylara verilen benzer tepkilerin kolektif konumlanışları nasıl biçimlendirebildiğini düşünmek açısından sınırlı bir yorum imkânı sağlamaktadır. Ortak deneyimler, mekânsal olarak birbirinden uzak bireyleri birbirine bağlayan yorum ilkeleri üretebilmekte ve aynı tarihsel uyaran karşısında benzeşen veya farklılaşan tepki biçimlerine zemin hazırlayabilmektedir.[433] Şekil 6, spesifik dinlere ve dinî kimliklere yönelik referansların yıllar içindeki hareketini görünür hale getirmektedir.

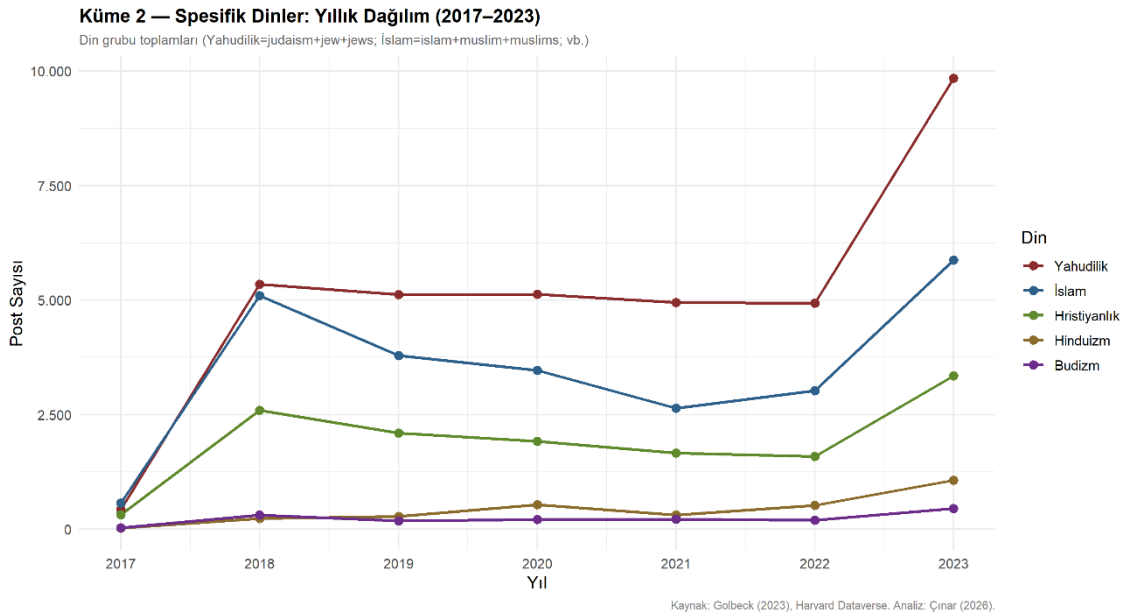

Şekil 6. Küme 2 Kapsamında Spesifik Dinlerin ve Dinî Kimliklerin Yıllık Dağılımı (2017–2023)

Şekil 6 incelendiğinde, Şekil 5'te ortaya çıkan hiyerarşik yapının dönem boyunca büyük ölçüde korunduğu, grupların birbirlerine göre konumlarının ve frekans yoğunluklarının belirli yıllarda farklılaştığı görülmektedir. Platformun erken dönemini temsil eden 2017 yılında Yahudilik ve Yahudi kimliğiyle ilişkili referanslar 432, İslam ve Müslüman kimliği referansları 570, Hristiyanlık referansları 319, Hinduizm referansları 27 ve Budizm referansları 28 post içinde görünür hale gelmiştir. Kasım–Aralık dönemini

[433] Karl Mannheim, "The Sociological Problem of Generations", *Essays on the Sociology of Knowledge*, ed. P. Kecskemeti (London: Routledge & Kegan Paul, 1952), 305-307.

kapsayan ilk veri noktasında İslam referanslarının Yahudilik referanslarını geride bırakması dikkat çekmektedir. İlk tam takvim yılı olan 2018'de Yahudilik referansları 5.348, İslam referansları 5.103, Hristiyanlık referansları 2.595, Hinduizm referansları 234 ve Budizm referansları 308 posta ulaşmıştır. Yahudilik ile İslam referanslarının birbirine yaklaştığı ve Yahudilik referanslarının ilk kez öne geçtiği 2018 yılı, Küme 2 içindeki din kimliği hiyerarşisinin yeniden biçimlendiği bir eşik niteliğindedir. Önceki alt başlıkta ayrıntılı biçimde değerlendirilen tarihsel arka planla birlikte okunduğunda grafik, din kimliği söyleminin hacim bakımından genişlemesinin yanı sıra içsel ağırlık merkezinin de değiştiğini göstermektedir. Mevcut yıllık frekanslar söz konusu dönüşümün nedenlerini açıklamaya elverişli olmadığı için tarihsel olaylar ile söylemsel hareketlilik arasındaki ilişkinin daha ayrıntılı dönemsel veriler ve nitel çözümleme aracılığıyla sınanması gerekmektedir.

2019–2022 döneminde Yahudilik ve Yahudi kimliği referansları birinci konumunu istikrarlı biçimde korumuştur. İlgili referanslar 4.934 ile 5.348 arasında daha yatay bir seyir izlemiş, İslam ve Müslüman kimliği referansları 2.642 ile 3.468 arasında dalgalanarak daha düşük bir aralıkta kalmıştır. İki grubun birbirinden ayrışan hareketi, 2018 sonrasında söylemsel ağırlık merkezinin Yahudilik ve Yahudi kimliği referansları çevresinde yoğunlaştığını ve söz konusu yoğunluğun 2022 yılına kadar sürdüğünü göstermektedir. Hristiyanlık referansları 1.587 ile 2.102 arasında daha dengeli bir görünüm sergilemiş, Hinduizm ve Budizm referansları ise sınırlı düzeyde kalmıştır. Şekil 6'nın son bölümünde 2023 yılına ait yükseliş belirgin biçimde görünür hale gelmektedir. Ocak–Ekim dönemini kapsamasına rağmen Yahudilik ve Yahudi kimliği referansları 9.848 posta ulaşmış, İslam referansları 5.873, Hristiyanlık referansları 3.344, Hinduizm referansları 1.065 ve Budizm referansları 449 postla temsil edilmiştir. Bütün din gruplarında eş zamanlı biçimde gerçekleşen artış, 2018 sonrasında gözlemlenen en belirgin söylemsel yoğunlaşmayı oluşturmakta ve korpus düzeyindeki 2023 yükselişinin

din kimlikleri bakımından nasıl dağıldığını göstermektedir. Yahudilik referanslarındaki keskin artış, antisemitik söylemin doğrudan frekans değerleri üzerinden kanıtlandığı anlamına gelmemekte, komplo teorileri ve antisemitik kalıpların hangi postlarda, hangi işlevlerle ve hangi tarihsel koşullar içinde yeniden yoğunlaştığının incelenmesini gerekli kılmaktadır. Platform etkinliğindeki genişleme, kullanıcı tabanındaki yapısal değişimler ve dışsal siyasal gelişmeler, söz konusu yükselişin muhtemel açıklamaları arasında yer almakta, etkenlerin göreli ağırlığı ise normalleştirilmiş dönemsel veriler ile bağlamsal çözümlemenin birlikte değerlendirilmesini gerektirmektedir.

Şekil 6'nın bütünü, incels.is platformundaki spesifik din ve dinî kimlik söyleminin üç temel nicel özelliğini görünür hale getirmektedir. İlk özellik yapısal sürekliliktir: Yahudilik ve Yahudi kimliği referansları 2018'den itibaren bütün yıllarda ilk sırada yer almıştır. İkinci özellik dönemsel değişkenliktir: din gruplarının birbirlerine göre konumları yıllar içinde farklılaşmış, özellikle Yahudilik ile İslam referansları arasındaki ilişki belirgin biçimde dönüşmüştür. Üçüncü özellik dönemsel duyarlılıktır: 2018 ve 2023 yıllarında ortaya çıkan yükselişler, din kimliği söyleminin sabit bir frekans düzeyinde ilerlemediğini ve belirli dönemlerde yeniden yoğunlaşma kapasitesi taşıdığını göstermektedir. Dönemsel hareketliliğin hangi dışsal olaylarla ve platform içi dönüşümlerle ilişkili olduğu, mutlak frekansların ötesine geçen analizlerle sınanmalıdır. Küme 2 bulguları, dinin incels.is söyleminde soyut inanç alanının yanı sıra toplumsal kimlikler, grupsal kategoriler ve ötekileştirme pratikleri üzerinden nasıl dolaşıma girdiğinin nitel düzeyde incelenmesi için güçlü bir nicel zemin oluşturmaktadır.

4.4. Küme 3 – İncel Din Jargonu: Morfolojik Yapı ve Dönemsel Dağılım

Üç aşamalı operasyonelleştirme süreciyle oluşturulan Küme 3 (bkz. 3.4.4), 40 terim ve 1.166 post üzerinden analiz edilmiştir. Küme 1 genel din ve inanç kavramlarının korpus içindeki hacmini, Küme 2 ise spesifik dinlerin ve dinî kimliklerin dağılımını görünür hale getirmiştir. Küme 3, söz konusu söylemsel alanın incel alt–kültürünün kendi dilsel

mantığı içinde nasıl dönüştürüldüğünü ortaya koymaktadır. Dinî göstergeler, incel kriptolektine özgü kök sözcükler, ön ekler ve son ekler aracılığıyla yeniden biçimlenmekte, yeni terimlere eklemlenmekte ve grup içinde tanınabilir anlam birimlerine dönüşmektedir. İncel topluluklarının gelişkin bir kriptolekt ürettiği, söz konusu dil yapısının grup içi aidiyeti görünür kılan, ideolojik anlamları taşıyan ve dışarıdan okunduğunda kolaylıkla çözülemeyen terimlerden meydana geldiği güncel çalışmalarda vurgulanmaktadır. Kriptolektin üretkenliği, özellikle harmanlanmış sözcükler ve ekler aracılığıyla genişleyen birleşimsel yapısından kaynaklanmaktadır.[434] Küme 3'ün nicel çözümlemesi morfolojik grup dağılımı, terim bazlı frekans hiyerarşisi, dönemsel seyir ve eş–oluşum örüntüleri olmak üzere dört düzlemde yürütülmüştür.

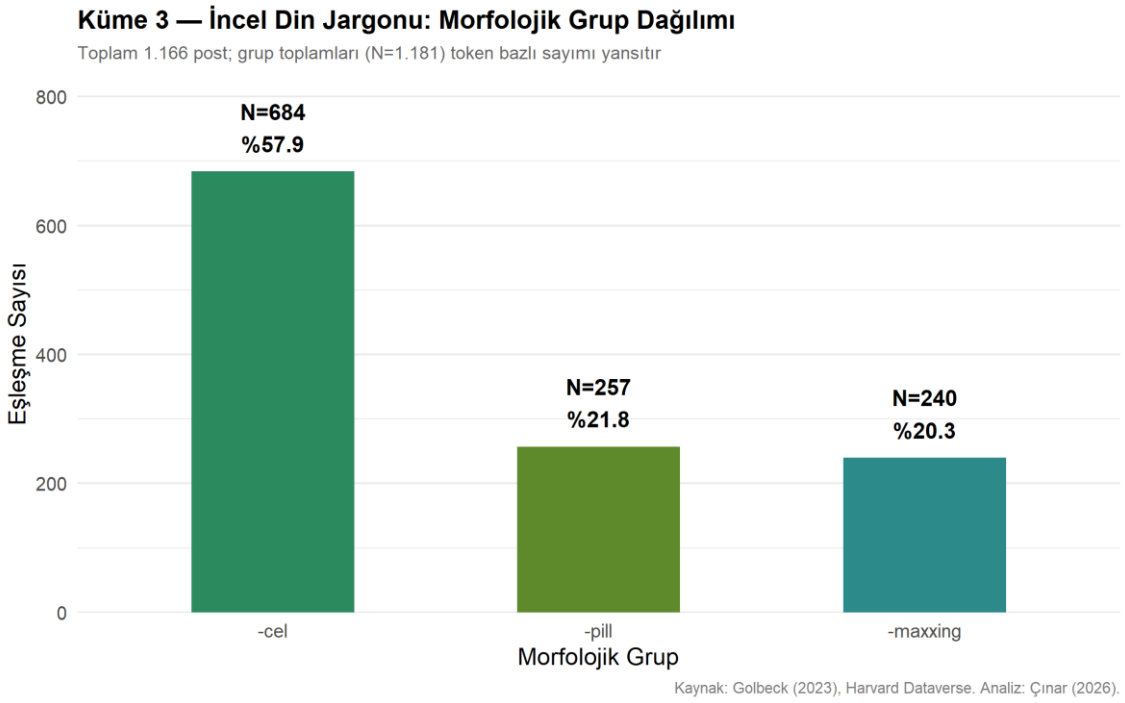

Şekil 7. Küme 3 Kapsamında İncel Din Jargonunun Morfolojik Grup Dağılımı

Şekil 7, Küme 3 içinde yer alan 40 terimin üç morfolojik grup altındaki dağılımını göstermektedir. Sunulan frekanslar post sayısını değil token eşleşmelerini ifade

[434] Klein - Golbeck, "A Lexicon for Studying Radicalization in Incel Communities", 262, 267.

etmektedir. Aynı post birden fazla Küme 3 terimi içerebildiği için morfolojik grupların toplamı 1.181 eşleşmeye ulaşmakta ve 1.166 benzersiz posttan oluşan küme hacmini aşmaktadır. Aradaki fark, çok terimli postların doğal sonucudur. Morfolojik dağılım incelendiğinde –cel grubunun 684 eşleşme ve %57,9 oranıyla belirgin biçimde öne çıktığı görülmektedir. –pill grubu 257 eşleşme ve %21,8, –maxxing grubu ise 240 eşleşme ve %20,3 oranıyla temsil edilmektedir. İncel söyleminde –cel eki, algılanan eksikliğin, kimlik konumunun veya inceldom deneyimiyle ilişkilendirilen özelliğin adlandırılmasını sağlayan temel morfolojik yapılardan biridir. Moonshot CVE rehberi, ekin fiziksel niteliklere, etkinliklere veya öznenin kendi durumuyla ilişkilendirdiği özelliklere bağlanan türevler ürettiğini göstermektedir.[435] *Muslimcel, jewcel* ve *christiancel* gibi terimler ise dinî kimliği incel kimliğiyle birleştirerek hibrit söylemsel kategoriler oluşturmaktadır. Goffman'ın damgayı toplumsal kategoriler, normatif beklentiler ve itibarsızlaştırıcı özellikler arasındaki ilişki üzerinden ele alan yaklaşımı, söz konusu türevlerin incel kimliğinin öz–sınıflandırma biçimleri içinde nasıl işlediğini düşünmek açısından açıklayıcı bir çerçeve sunmaktadır.[436] Frekans dağılımı, –cel ekinin kimlik inşası ve konumlandırmayla güçlü bir ilişki kurduğunu düşündürmekte, terimlerin hangi bağlamlarda damgalanma, özdeşleşme, ironi veya polemik işlevi üstlendiğinin nitel çözümleme aracılığıyla ayrıştırılmasını gerekli kılmaktadır. –pill ve –maxxing gruplarının birbirine yakın oranlarda görünürlük kazanması da jargonun çok katmanlı yapısına işaret etmektedir. Manosfer içinde yaygınlaşan *pill* metaforu, belirli bir gerçekliğin farkına varma veya dünyayı belirli bir epistemik çerçeve içinden yeniden

[435] Moonshot CVE, *Incels: A Guide to Symbols and Terminology*, 18.

[436] Erving Goffman, *Stigma: Notes on the Management of Spoiled Identity* (Dublin: Penguin Books, 2022), 2-5.

okuma anlatısıyla ilişkilidir.[437] *Jewpill* ve *godpill* gibi türevler dinî kimlikleri veya Tanrı referansını söz konusu epistemik çerçeve içine yerleştirmektedir. –maxxing eki ise belirli bir niteliğin, davranışın veya stratejinin optimize edilmesini ifade etmektedir.[438] *Monkmaxxing* ve *religionmaxxing* gibi terimler, dinin pratik yönelim ve araçsallaştırma boyutuna taşındığı söylemsel örnekleri görünür hale getirmektedir. İki grubun yakın frekanslarda seyretmesi, incel din jargonunun epistemik çerçeveleme ile stratejik yönelim arasında kurulan bağlantılar üzerinden geliştiğini göstermektedir.

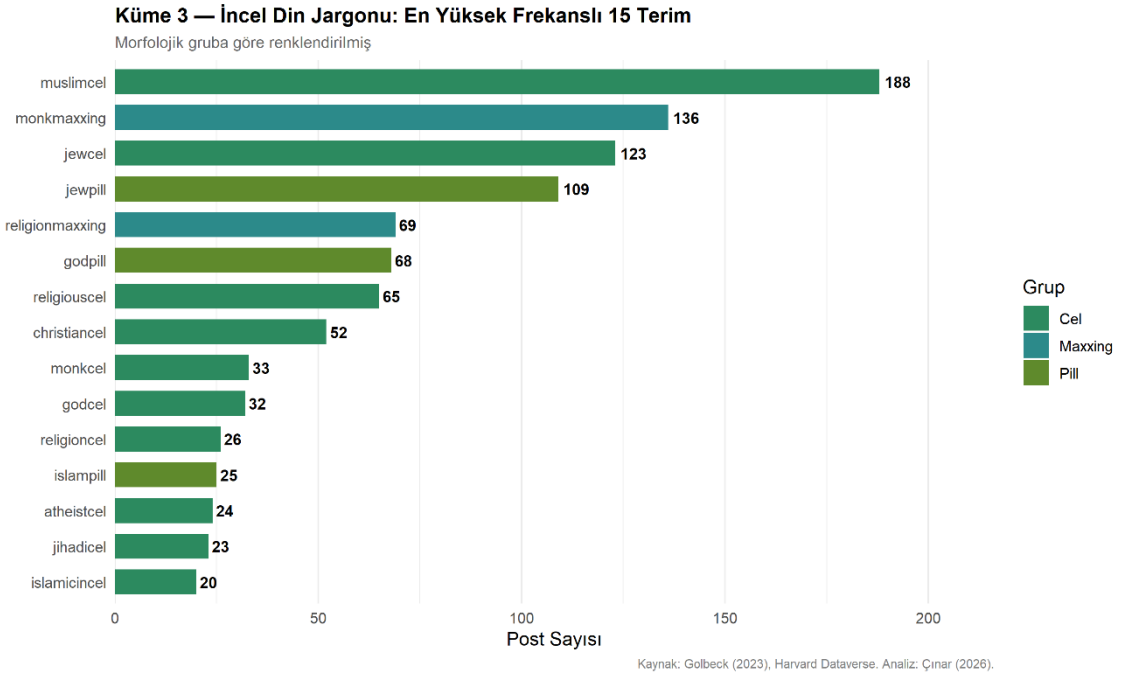

Şekil 8. Küme 3 Kapsamında En Yüksek Frekanslı 15 Terim

Şekil 8, Küme 3 kapsamındaki 40 terimin frekans hiyerarşisinde en yüksek sıralarda yer alan 15 terimi sunmaktadır. Bu grafik, morfolojik grup dağılımının terim bazındaki somut görünümünü ortaya koymakta ve hangi din kimliklerinin incel jargonunda en fazla söylemsel görünürlük kazandığını göstermektedir. Bu doğrultuda *muslimcel*, 188 post ile birinci sıradadır ve Küme 3'ün en yüksek frekanslı terimi konumundadır. Bunu 136 post

[437] Moonshot CVE, *Incels: A Guide to Symbols and Terminology*, 5-6.

[438] Moonshot CVE, *Incels: A Guide to Symbols and Terminology*, 16.

ile *monkmaxxing*, 123 post ile *jewcel*, 109 post ile *jewpill*, 69 post ile *religionmaxxing*, 68 post ile *godpill* ve 65 post ile *religiouscel* izlemektedir. İlk yedi terimin Küme 3 toplam eşleşmelerinin yaklaşık %65'ini oluşturması, jargon repertuvarının belirli terimler etrafında yoğunlaştığını ve söylemsel ağırlığın bu terimler üzerinden üretildiğini ortaya koymaktadır. Bu hiyerarşi, Küme 2 bulgularıyla birlikte değerlendirildiğinde yapısal bir örtüşme gözlemlenmektedir. Küme 2'de Yahudilik ve İslam'ın iki baskın din kimliği ekseni olarak öne çıktığı görülmüştü. Küme 3'te de *muslimcel* ve *jewcel*/*jewpill* üçlüsü en yüksek frekanslı terimler arasında yer almaktadır. Bu paralellik, spesifik din adları üzerinden gerçekleşen kimliksel konumlandırmanın (Küme 2) incel jargonunun morfolojik yapılarıyla birleşerek yeni söylemsel birimler ürettiğini (Küme 3) nicel olarak göstermektedir. Bir başka deyişle, incels.is söyleminde hangi din kimlikleri baskın biçimde dolaşıma giriyorsa, bu kimlikler jargon düzeyinde de baskın konumunu korumaktadır. *Monkmaxxing*'in 136 post ile ikinci sıraya yerleşmesi ayrıca analitik açıdan belirleyici bir bulgudur. Bu terim, bir din kimliğini değil dini bir stratejiyi – keşiş yaşam tarzını maksimize etmeyi – ifade etmektedir. *Monkmaxxing*'in bu frekansta yer alması, din söyleminin incels.is'te yalnızca kimliksel bir boyut taşımadığını; cinsel ve romantik dışlanmayla başa çıkma stratejisinin bir parçası olarak da işlevselleştirildiğini nicel düzeyde ortaya koymaktadır. Bu bulgu, daha önce bigram analizinde tespit edilen *religion cope* çiftinin yüksek frekansıyla güçlü bir biçimde örtüşmektedir. İki bağımsız analitik yöntemin – bigram analizi ve Küme 3 frekans analizi – aynı söylemsel örüntüyü birbirinden bağımsız biçimde teyit etmesi, bu bulgunun analitik güvenilirliğini artırmaktadır.

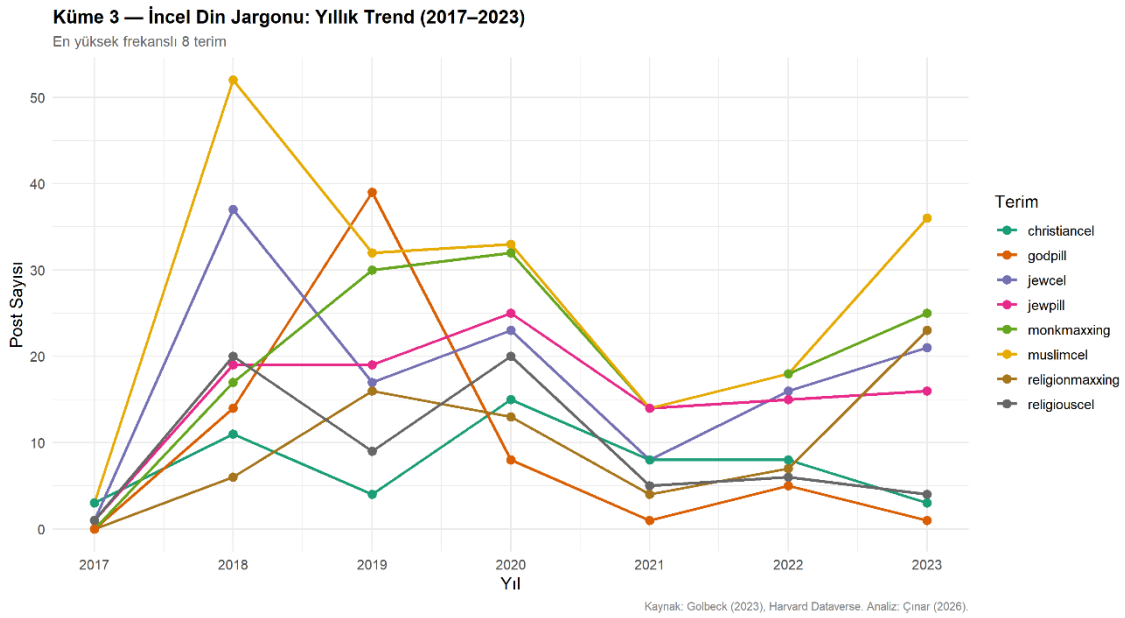

Şekil 9. Küme 3 Kapsamında En Yüksek Frekanslı Sekiz Terimin Yıllık Dağılımı (2017–2023)

Şekil 9, Küme 3 içinde en yüksek frekansa sahip sekiz terimin 2017–2023 dönemindeki yıllık dağılımını göstermektedir. Kümenin genel hacmi sınırlı olduğu için grafik, mutlak frekansların ötesinde terimlerin dönemsel hareketi ve birbirleriyle kurdukları ilişki üzerinden değerlendirilmelidir. Platformun erken dönemine karşılık gelen 2017 yılında terimlerin tamamı düşük frekanslarda görünür hale gelmiştir. İlk tam takvim yılı olan 2018'de *muslimcel* keskin bir yükselişle 52 posta ulaşmış ve dönem içindeki en yüksek değerini kaydetmiştir. *Jewcel* terimi de aynı yıl 37 postla belirgin biçimde yükselmiştir. Küme 1 ve Küme 2 düzeylerinde gözlenen 2018 artışının jargon katmanında da karşılık bulması, din söylemiyle ilişkili hareketliliğin farklı analitik düzlemlerde izlenebildiğini göstermektedir. Önceki alt başlıklarda ele alınan tarihsel arka planla birlikte değerlendirilmesi gereken söz konusu eş zamanlılık, yıllık mutlak frekanslar üzerinden doğrudan nedensellik biçiminde okunmamalıdır. 2019–2021 döneminde terimlerin önemli bölümü daha düşük frekans aralıklarında seyretmiştir. *Godpill* 2019 yılında 39 posta ulaşarak geçici bir yükseliş sergilemiş, sonraki yıllarda belirgin biçimde gerilemiştir. Terimlerin aynı dönemlerde aynı yönde hareket etmemesi, jargon alanının homojen bir yapı oluşturmadığını ve belirli ifadelerin farklı zamanlarda görünürlük

kazanabildiğini ortaya koymaktadır. 2022–2023 döneminde *muslimcel* ve *monkmaxxing* yeniden yükselmiş, *muslimcel* 2023 yılında 36, *monkmaxxing* ise 25 posta ulaşmıştır. *Muslimcel* teriminin 2023 değeri 2018'deki zirvenin altında kalmakla birlikte yeniden artış eğilimini göstermektedir. Küme 2'de gözlenen 2023 yükselişinin jargon düzeyinde daha sınırlı ve terim bazında farklılaşan bir karşılık üretmesi, genel din söylemi ile alt–kültüre özgü din jargonunun bütünüyle paralel hareket etmediğini düşündürmektedir.

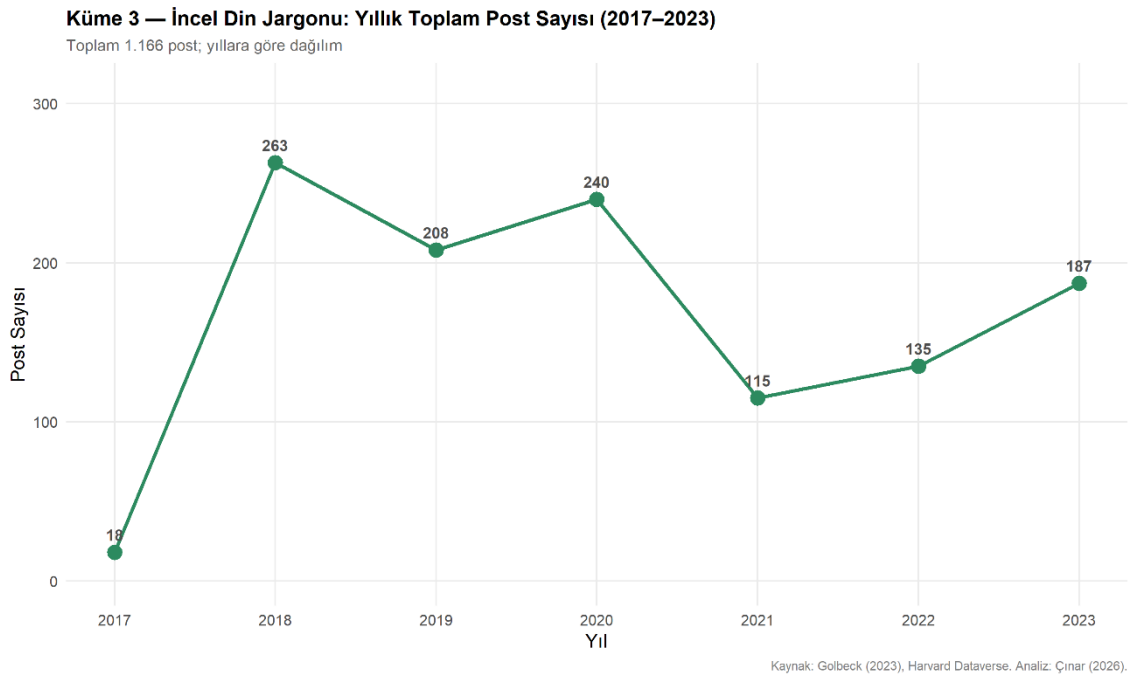

Şekil 10. Küme 3 Kapsamında İncel Din Jargonunun Yıllık Toplam Post Sayısı (2017–2023)

Şekil 9'da sekiz terim üzerinden sunulan dönemsel seyir, Küme 3'ün iç hiyerarşisine odaklanmaktadır. Küme 3'ün bütüncül dönemsel seyrini değerlendirmek için ise tüm 40 terimin yıllık toplamını gösteren Şekil 10 belirleyici bir tamamlayıcı işlev üstlenmektedir. Küme 3 toplam post sayısı, 2017'deki 18 değerinden 2018'de 263'e yükselmiş; ardından 2019–2022 döneminde 115 ile 240 arasında dalgalanmıştır. 2021 yılında 115 post ile dönemin en düşük değerine ulaşılmış ve bu düşüş, Küme 1 ve Küme 2'nin aynı dönemde görece istikrarlı seyreden performansından belirgin biçimde ayrışmaktadır. 2022 yılında 135 posta yükselen toplam, 2023 yılında 187 posta ulaşmıştır. Üç kümenin dönemsel seyri birlikte değerlendirildiğinde yapısal açıdan önemli bir bulgu ortaya çıkmaktadır:

2021 yılında Küme 3 tarihsel düşük değerine ulaşırken Küme 1 ve Küme 2 görece istikrarlı bir seyir izlemiştir. Bu ayrışma, incel din jargonunun genel din söylemiyle tam bir paralellik içinde hareket etmediğini ve kendine özgü bir dönemsel dinamiğe sahip olduğunu nicel düzeyde ortaya koymaktadır. Jargon düzeyindeki söylemin genel din söylemine kıyasla daha belirgin dönemsel dalgalanmalar sergilemesi, bu söylemsel katmanın farklı üretim koşullarına tabi olduğuna işaret etmektedir. Bu bulgunun söylemsel mekanizmaları, nitel analiz aşamasında derinleştirilecektir.

4.5. Bigram ve Co–occurrence Analizleriyle Din Söyleminin Kavramsal Yoğunlaşmaları ve Söylemsel Eksenlerin Belirginleşmesi

Küme 3 kapsamında yer alan terimlerin frekans hiyerarşisi, morfolojik yapısı ve dönemsel seyri önceki alt başlıkta nicel olarak ortaya konmuştur. Bir terimin ne sıklıkla kullanıldığını bilmek, söz konusu terimin hangi kavramsal bağlamlarda üretildiğini açıklamak için yeterli değildir. Co–occurrence (eş–oluşum) analizi, belirli bir terimin aynı post içinde hangi kelimelerle birlikte görünür hale geldiğini token bazlı olarak ölçmekte ve bağlamsal çözümleme sırasında izlenmesi gereken kavramsal yoğunlaşma alanlarını belirlemeye imkân sağlamaktadır. Korpus dilbilimi yazınında co–occurrence verileri, dilsel birimlerin belirli bağlamsal alanlar içinde birlikte bulunma biçimlerini incelemek ve sözcük birlikteliklerinin söylemsel örüntülerini görünür kılmak amacıyla kullanılmaktadır. Ham eş–oluşum frekansları, kelimeler arasındaki ilişkinin yönünü ve anlamını doğrudan açıklamamakta, daha ayrıntılı bağlamsal çözümleme için sistematik bir başlangıç zemini oluşturmaktadır.[439] Küme 3 kapsamındaki 1.166 post üzerinde yürütülen co–occurrence analizi, incel din jargonunun hangi kavramsal alanlarla birlikte üretildiğini ve nitel çözümleme aşamasında hangi söylemsel eksenlerin izlenmesi gerektiğini gösteren nicel ipuçları sunmaktadır.

[439] Gries - Durrant, “Analyzing Co-Occurrence Data”, 142-143.

Küme 3 Terimi	Grup	N	Co–occurrence Kelimesi	Frekans
muslimcel	–cel	188	women	45
			muslim	41
			sex	30
			islam	26
			life	25
			men	24
			white	23
			west	21
			marriage	16
			rape	13
monkmaxxing	–maxxing	136	foids	29
			cope	25
			life	22
			work	22
			men	22
			yourself	21
			incel	20
			sex	19
			women	19
			sexual	17
jewcel	–cel	123	based	18
			jews	18
			incels	15
			chad	14
			incel	11
			women	11
			jew	10
			looks	9
			stacy	8
			jewish	6
jewpill	–pill	109	take	19
			taking	17
			government	13
			jews	12
			brutal	11
			jew	11
			drugs	10

Küme 3 Terimi	Grup	N	Co–occurrence Kelimesi	Frekans
			jewish	7
			cope	7
			state	7
religionmaxxing	–maxxing	69	god	25
			women	25
			religion	21
			life	16
			cope	13
			chad	11
			sex	10
			praying	8
			inceldom	8
			desire	8
godpill	–pill	68	women	77
			god	31
			chad	22
			blackpill	18
			foids	12
			world	11
			life	13
			sex	10
			virgin	9
			truth	8
religiouscel	–cel	65	life	22
			god	18
			cope	11
			heaven	11
			believe	10
			normies	8
			rope	8
			kill	8
			coping	8
			degeneracy	7
christiancel	–cel	52	god	20
			hell	13
			christian	11
			life	11

Küme 3 Terimi	Grup	N	Co–occurrence Kelimesi	Frekans
			heaven	9
			cope	7
			chad	7
			prayer	6
			suffer	6
			rope	6
godcel	–cel	32	god	8
			status	6
			earthly	7
			ascend	6
			race	6
			decadence	5
			jews	5
			lookism	5
			jewish	4
			purely	4
religioncel	–cel	26	life	13
			incel	11
			sex	10
			cope	9
			incels	8
			inceldom	8
			god	8
			religion	7
			lack	6
			validation	**6**

Tablo 1. Küme 3 – İncel Din Jargonu: Co–occurrence Analizi Sonuçları

Tablo 1, Küme 3 içinde en yüksek frekansa sahip 10 terim için aynı postlarda en sık görülen 10 kelimeyi ve söz konusu birlikteliklerin token bazlı frekanslarını sunmaktadır. Tabloya bütüncül biçimde bakıldığında, din bağlantılı incel jargonunun teodise ve anlam arayışı, dinî başa çıkma ve epistemik çerçeveleme ile dinî normativite ve cinsel düzen eksenlerinin belirginleşmesine katkı sağlayan nicel göstergeler ürettiği görülmektedir. Co–occurrence frekansları, kelimeler arasındaki anlamsal ilişkileri kendi başına

açıklamamakta, bağlamsal çözümlemede izlenecek yoğunlaşma alanlarını görünür hale getirmektedir. Şekil 11, söz konusu eksenleri temsil etme kapasitesi dikkate alınarak seçilen dört terimin co–occurrence örüntülerini görselleştirmektedir.

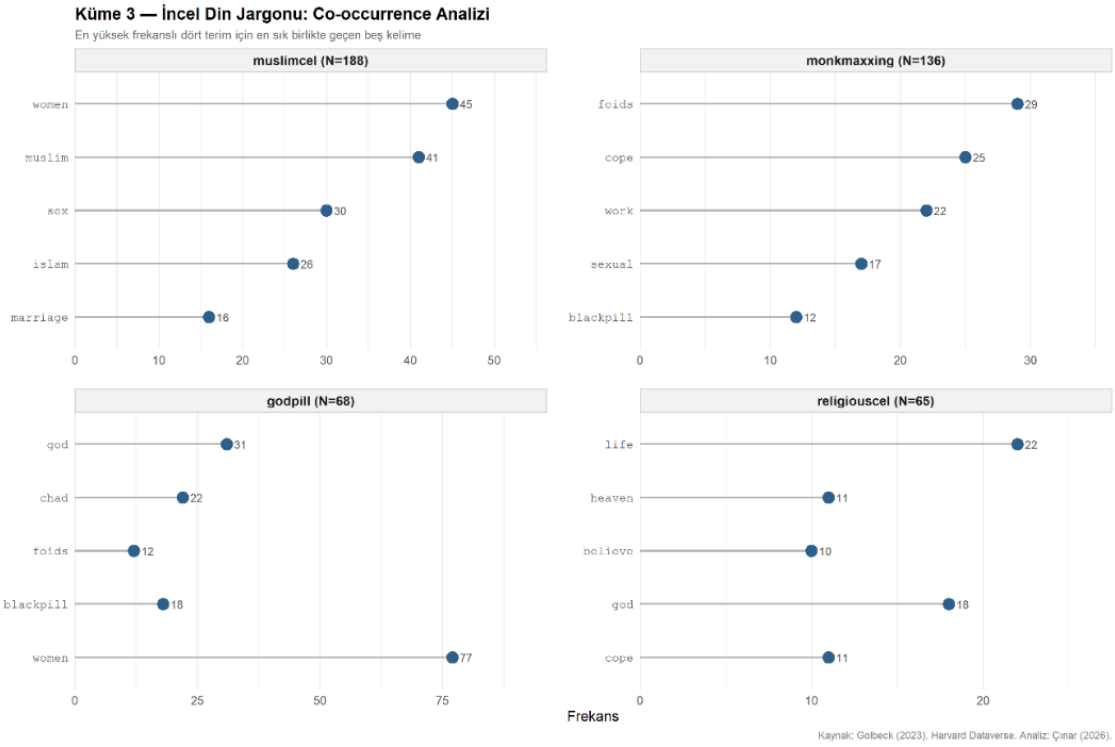

Şekil 11. Küme 3 Kapsamında Seçili İncel Din Jargonu Terimlerinin Co–occurrence Örüntüleri

Şekil 11, üç söylemsel ekseni görünür kılma kapasitesi dikkate alınarak seçilen dört terim için en sık birlikte görülen beş kelimeyi sunmaktadır. *Muslimcel* terimi çevresinde *women* (45), *muslim* (41), *sex* (30), *islam* (26) ve *life* (25) kelimeleri öne çıkmaktadır. *Women* ve *sex* ifadelerinin yüksek frekanslara ulaşması, *muslimcel* söyleminin toplumsal cinsiyet ve cinsellik alanlarıyla tekrar eden bir ilişki içinde üretildiğini göstermektedir. *Muslim* ve *islam* kelimelerinin görünürlüğü, terimin dinî mensubiyet ile incel konumunu birleştiren hibrit yapısını nicel düzeyde desteklemektedir. İlk beş kelime arasında yer almamakla beraber *marriage* ifadesinin 16 eşleşmeyle ilk 10 içinde bulunması, evlilik kurumunun söz konusu söylemsel bağlamda ayrıca izlenmesi gereken bir referans noktası oluşturduğunu ortaya koymaktadır. Kadınlık, cinsellik ve evlilik göndermelerinin aynı

kavramsal çevrede görünür hale gelmesi, *muslimcel* teriminin dinî kimliğe işaret eden bir adlandırmayı aşarak toplumsal cinsiyet düzeniyle ilişki kurduğunu düşündürmektedir.

Monkmaxxing terimi çevresinde *foids* (29), *cope* (25), *life* (22), *work* (22) ve *men* (22) kelimeleri öne çıkmaktadır. Kadınları nesneleştirici bir incel ifadesi olan *foids* kelimesinin ilk sırada yer alması ve *cope* teriminin belirgin görünürlüğü, keşiş yaşamını çağrıştıran asketik yönelimin cinsel ve romantik yoksunluk karşısında geliştirilen bir strateji olarak müzakere edildiği bağlamların incelenmesini gerekli kılmaktadır. *Life, work* ve *men* kelimelerinin aynı söylemsel çevrede bulunması, *monkmaxxing* teriminin gündelik yaşamın yeniden düzenlenmesi, erkeklik deneyimi ve yoksunlukla baş etme pratikleriyle ilişkilendirilebildiğini düşündürmektedir. İlk beş içinde yer almayan *sexual* ifadesinin 17 eşleşmeyle ilk 10 kelime arasında görünür olması da asketik yönelim ile cinsel yoksunluk arasındaki ilişkinin nitel veride ayrıca izlenmesini gerekli kılmaktadır. Küme 1 bigram analizinde tespit edilen *religion* + *cope* birlikteliği ile *monkmaxxing* çevresindeki *cope* görünürlüğünün aynı kavramsal alana yönelmesi, dinî veya asketik pratiklerin başa çıkma söylemi içinde hangi işlevleri kazandığını araştırmaya açan analitik bir yakınsama üretmektedir.

Godpill terimi için *women* (77), *god* (31), *chad* (22), *blackpill* (18) ve *life* (13) kelimeleri ilk beş sırada yer almaktadır. Co–occurrence analizinin token bazlı yürütülmesi, aynı post içinde tekrar eden kelimelerin her geçişte ayrı ayrı sayılması anlamına gelmektedir. Bu nedenle *godpill* teriminin yer aldığı 68 post içinde *women* kelimesinin 77 frekansa ulaşması yöntemsel açıdan tutarlıdır. Ortaya çıkan yoğunlaşma, *godpill* söyleminin kadın figürüyle kurduğu ilişkinin nitel çözümleme sırasında özel olarak incelenmesini gerekli kılmaktadır. *Chad* ve *blackpill* kelimelerinin aynı kavramsal çevrede görünür hale gelmesi ise Tanrı referansının incel hiyerarşisi ve blackpill epistemolojisiyle temas ettiği söylemsel bağlamlara işaret etmektedir. *Godpill*, dinî

uyanış veya Tanrı merkezli yorumlama biçimi olarak dolaşıma girebildiği gibi kadın arzusu, cinsel hiyerarşi ve incel gerçeklik tasavvuru üzerinden tartışılan epistemik bir konuma da dönüşebilmektedir. Ham frekanslar ilişkinin anlamını kendiliğinden belirlememekte, ilgili postların bağlamsal çözümleme kapsamında incelenmesi için güçlü bir yönelim sunmaktadır.

Religiouscel terimi çevresinde *life* (22), *god* (18), *cope* (11), *heaven* (11) ve *believe* (10) kelimeleri en yüksek frekanslı co–occurrence örüntülerini oluşturmaktadır. Din sosyolojisinde teodise sorunu, acı, eşitsizlik ve kader ile ilahî kudret arasında ortaya çıkan gerilimin dinî açıklamalar aracılığıyla anlamlandırılmasıyla ilişkilendirilmektedir. Dinin kutsal kozmos aracılığıyla yaşamı anlamlı bir düzen içine yerleştirme kapasitesi de varoluşsal belirsizliklerin açıklanmasında merkezî bir işlev taşımaktadır.[440] *Life, god, heaven* ve *believe* kelimelerinin *religiouscel* çevresinde birlikte görünür hale gelmesi, teodise ve anlam arayışı ekseninin incelenmesi için güçlü bir nicel başlangıç noktası sunmaktadır. *Cope* kelimesinin aynı bağlamda tekrar etmesi, anlam arayışının başa çıkma ve telafi tartışmalarıyla kesiştiği postların ayrıca değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır. İlk 10 kelime arasında *rope, kill* ve *coping* ifadelerinin de yer alması, dinî göstergelerin acı, umutsuzluk, kendine zarar verme imaları ve yoksunlukla baş etme söylemi içinde nasıl işlev kazandığının etik hassasiyet gözetilerek incelenmesi gereken daha yoğun bir analitik alana işaret etmektedir. Dinî başa çıkma yaklaşımı, dinin acı, kayıp ve güçlükler karşısında anlam arayışına dahil edilen çok katmanlı bir kaynak olarak işleyebildiğini göstermektedir.[441] İncels.is bağlamında *cope* teriminin çoğunlukla küçümseyici bir anlam

[440] Weber, *Economy and Society: An Outline of Interpretive Sociology*; Peter L. Berger, *Kutsal Şemsiye*.

[441] Pargament, *The Psychology of Religion and Coping: Theory, Research, Practice*.

taşıması ise dinî başa çıkma ile incel söylemindeki telafi eleştirisi arasındaki gerilimin ayrıca analiz edilmesini gerektirmektedir.

Co–occurrence bulguları birlikte değerlendirildiğinde, din bağlantılı incel jargonunun üç söylemsel eksenle ilişkili yoğunlaşma alanları ürettiği görülmektedir. Dinî normativite ve cinsel düzen ekseninde *women* ve *sex* kelimeleri farklı terimlerin çevresinde tekrar eden biçimde görünür hale gelmekte, *foids* belirli jargon biçimlerinde, *marriage* ise özellikle *muslimcel* bağlamında dikkat çekmektedir. Kadınlık, cinsellik ve evlilik alanlarının din bağlantılı terimlerle temas etmesi, dinî göstergelerin toplumsal cinsiyet düzeniyle hangi bağlamlarda ilişkilendirildiğinin nitel çözümleme aracılığıyla ayrıştırılmasını gerekli kılmaktadır. Dinî başa çıkma ve epistemik çerçeveleme ekseninde *cope* kelimesi *monkmaxxing, jewpill, religionmaxxing, religiouscel, christiancel* ve *religioncel* terimleriyle birlikte görünmekte, *blackpill* ise özellikle *godpill* çevresinde belirginleşmektedir. Tekrar eden örüntüler, dinin asketik yönelim, telafi, başa çıkma ve gerçeklik iddiaları içinde nasıl konumlandırıldığını araştırmaya açmaktadır. Teodise ve anlam arayışı ekseninde *god, heaven, life* ve *believe* kelimeleri başta *religiouscel* olmak üzere farklı –cel ve –maxxing türevlerinin çevresinde görünürlük kazanmaktadır. Söz konusu dağılım, dinî referansların yaşam, acı, kurtuluş ve anlam üretimiyle kurduğu ilişkinin nitel düzeyde incelenmesi için sistematik bir zemin hazırlamaktadır.

Tek terim frekans analizi, bigram analizi ve co–occurrence analizi birbirinden bağımsız doğrulama mekanizmaları oluşturmamakta, aynı korpusun farklı katmanlarında gözlenen analitik yakınsamayı görünür hale getirmektedir. Frekans analizi jargon terimlerinin hacmini ve hiyerarşik dağılımını ortaya koyarken bigram analizi ardışık kelime çiftleri üzerinden belirli kavramsal bağlantıları belirginleştirmekte, co–occurrence analizi ise terimlerin post düzeyindeki sözcüksel çevresini haritalandırmaktadır. Birbirini tamamlayan nicel katmanlar, teodise ve anlam arayışı, dinî başa çıkma ve epistemik

çerçeveleme ile dinî normativite ve cinsel düzen eksenlerinin nitel içerik analizi ve söylemsel çözümleme aşamalarında ayrıntılı biçimde ele alınması için denetlenebilir bir örnekleme ve yorumlama zemini oluşturmaktadır.

4.6. Söylemsel Eksenlerin Tümevarımsal İnşası

Üç küme üzerinde yürütülen frekans, bigram ve co–occurrence analizlerinden elde edilen bulgular, tümevarımsal içerik analizi yaklaşımı doğrultusunda değerlendirilmiştir. Tümevarımsal içerik analizinde kategoriler veri içinden geliştirilmekte, metinsel malzeme araştırma sorusuyla ilişkili örüntüler bakımından sistematik biçimde incelenmekte ve tekrar eden göstergeler belirli bir soyutlama düzeyi içinde kavramsallaştırılmaktadır. Söz konusu yaklaşım, kuramsal çerçevenin bütünüyle askıya alınmasını gerektirmemektedir. Araştırma sorusu, seçim ölçütleri ve soyutlama düzeyi kuramsal bir duyarlılıkla belirlenirken kategorilerin içerikleri incelenen malzemenin içinden gelişmektedir. [442] İncels.is korpusundaki söylemsel eksenler de önceden hazırlanmış kapalı bir kategori şemasının veriye uygulanmasıyla oluşturulmamış, nicel örüntülerin din sosyolojisi literatüründeki kavramsal çerçeveler eşliğinde yorumlanması yoluyla belirginleşmiştir.

Kavramsallaştırma sürecinde birbirini tamamlayan iki nicel analiz katmanı birlikte değerlendirilmiştir. İlk katmanı, Küme 1 kapsamındaki 34.973 din içerikli post üzerinde uygulanan bigram analizi oluşturmaktadır. Bigram analizi, ön işlemden geçirilen metinlerde yan yana gelen iki kelimenin kullanım sıklığını hesaplamakta ve tek terim frekanslarının görünür kılamadığı ardışık bağlantıları ortaya çıkarmaktadır. Küme 1 analizinde *believe* + *god* çiftinin 1.041, *religion* + *cope* çiftinin ise 473 kez kullanılması, Tanrı inancı, din ve başa çıkma söylemi çevresindeki kavramsal yoğunlaşmaların belirlenmesine imkân sağlamıştır. İkinci katman, Küme 3 kapsamındaki 1.166 post

[442] Elo - Kyngäs, "The Qualitative Content Analysis Process", 107-109.

üzerinde yürütülen co–occurrence analizidir. Co–occurrence analizi, hedef terimlerin geçtiği postlarda hangi kelimelerin tekrar eden biçimde görünür hale geldiğini token bazlı olarak hesaplamakta ve din bağlantılı incel jargonunun sözcüksel çevresini haritalandırmaktadır. Örneğin *monkmaxxing* teriminin yer aldığı 136 postta *foids* kelimesi 29, *cope* kelimesi 25 kez görünür hale gelmiştir. *Religiouscel* çevresinde *life, god, cope, heaven* ve *believe* kelimelerinin, *godpill* çevresinde ise *women, god, chad* ve *blackpill* ifadelerinin yoğunlaşması, jargon terimlerinin hangi anlam alanlarıyla temas ettiğinin bağlamsal çözümleme sırasında izlenmesini mümkün kılmıştır. Bigram analizi ardışık kelime çiftlerini, co–occurrence analizi ise terimlerin post düzeyindeki sözcüksel çevresini ortaya koyduğu için iki işlem aynı soruya yanıt veren tekrar niteliğinde analizler oluşturmamakta, korpusun farklı katmanlarını görünür kılan tamamlayıcı yöntemsel araçlar olarak işlev görmektedir.[443]

Şekil 4'te sunulan bigram bulguları ile Tablo 1'de yer alan co–occurrence örüntüleri birlikte değerlendirildiğinde, belirli kavramsal alanların farklı analiz katmanlarında tekrar eden biçimde görünür hale geldiği anlaşılmaktadır. *Religion* + *cope* bigramı ile *monkmaxxing, religionmaxxing, religiouscel, christiancel* ve *religioncel* terimlerinin çevresinde görülen *cope* eşleşmeleri, dinî göstergelerin başa çıkma, telafi ve gerçeklik iddialarıyla kurduğu ilişkinin incelenmesini gerekli kılmıştır. *Life, god, heaven* ve *believe* kelimelerinin özellikle –cel türevlerinde yoğunlaşması, teodise ve anlam arayışı ekseninin veri içinde izlenebilir bir karşılık taşıdığını göstermiştir. *Women, sex, foids* ve *marriage* kelimelerinin farklı jargon terimleri çevresinde görünürlük kazanması ise dinî göstergelerin kadınlık, cinsellik ve toplumsal düzen tartışmalarıyla temas ettiği alanları belirginleştirmiştir. Nicel analizler söz konusu ilişkilerin anlamını kendi başına

[443] Gries - Durrant, "Analyzing Co-Occurrence Data", 141-143.

açıklamamakta, nitel çözümlemede ayrıntılı biçimde sınanacak söylemsel yoğunlaşma alanlarını göstermektedir.

Veri içinde tekrar eden göstergelerin din sosyolojisi literatüründeki ilgili kavramsal tartışmalarla birlikte değerlendirilmesi sonucunda üç temel söylemsel eksen kavramsallaştırılmıştır: teodise ve anlam arayışı, dinî başa çıkma ve epistemik çerçeveleme ile dinî normativite ve cinsel düzen. Eksenler, önceden belirlenmiş ve değişmeden korunan kategoriler olarak veriye dayatılmamış, korpus içindeki tekrar eden örüntülerden hareketle geliştirilmiş ve kuramsal çerçeve aracılığıyla anlamlandırılmıştır. Tümevarımsal yönelim, kuramsal duyarlılığı dışarıda bırakmamakta, kuram ile veri arasındaki ilişkiyi yorumlayıcı ve iteratif bir düzlemde kurmaktadır. Frekans, bigram ve co–occurrence analizlerinin aynı korpusun farklı katmanlarında ortaya çıkardığı analitik yakınsama, söz konusu eksenlerin nitel içerik analizi ve söylemsel çözümleme aşamalarında ayrıntılı biçimde incelenmesi için sistematik bir zemin sağlamaktadır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

INCELS.IS KORPUSUNDA DİN SÖYLEMİNE İLİŞKİN NİTEL BULGULAR

Nicel çözümleme sürecinde elde edilen frekans dağılımları, bigram örüntüleri ve co–occurrence ilişkileri, dinî göstergelerin incels.is korpusu içinde rastlantısal göndermeler halinde dağılmadığını, forumun anlam dünyasını kuran temel gerilimlerle kesişen belirgin yoğunlaşma alanları meydana getirdiğini göstermiştir. Dinî kavramların incel jargonu, blackpill epistemolojisi, bedensel determinizm, cinsel yoksunluk, başa çıkma arayışları, toplumsal hiyerarşi ve normatif düzen tasavvurlarıyla kurduğu temas, kelimelerin sayısal görünürlüğünün ötesine geçen bir yorum ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır. Hesaplamalı analizler, geniş ölçekli korpus içindeki eğilimleri izlenebilir hale getirmiş, söylemsel yakınlıkların hangi noktalarda belirginleştiğini göstermiş ve bağlam temelli incelemenin yönünü tayin eden denetlenebilir bir zemin sağlamıştır. Nitel çözümleme ise sayısal örüntülerin işaret ettiği söylemsel alanlara yaklaşarak dinî ifadelerin hangi deneyimlerle ilişkilendirildiğini, forum içi etkileşimlerde hangi anlam yüklerini üstlendiğini ve farklı kullanım bağlamlarında nasıl değişken işlevler kazandığını açığa çıkarmaktadır. Aynı göstergenin kimi paylaşımlarda samimi bir inanç ifadesi, kimi örneklerde alaycı bir jargon unsuru, kimi durumlarda yaşanan acıyı açıklamaya yönelen bir anlam şeması, kimi bağlamlarda ise kadınlık, erkeklik ve cinsellik üzerinde hüküm kuran bir otorite kaynağı halinde belirmesi, din söyleminin tekil ve sabit bir kategori altında değerlendirilemeyeceğini göstermektedir.

Nicel bulguların belirginleştirdiği söylemsel yoğunlaşmalar, nitel okuma sürecinde kendi iç mantıkları, tekrar eden gerilimleri ve kavramsal yakınlıkları bakımından değerlendirildiğinde, dinî göstergelerin forum söylemi içinde üç temel işlev alanı çevresinde kümelendiği görülmüştür. Söz konusu alanlar, kapalı ve birbirinden bütünüyle ayrışmış tematik sınıflar olarak tasarlanmamış, dinî dilin incels.is korpusunda

kazandığı farklı konumları izlemeye imkân veren analitik eksenler şeklinde yapılandırılmıştır. İlk eksen, yaşanan acı, yoksunluk ve adalet sorularının anlamlandırılma biçimlerine odaklanan teodise ve anlam arayışı söylemini ele almaktadır. İkinci eksen, dinî referansların kırılganlık ve yoksunluk deneyimleri karşısında üstlendiği işlevleri, bu işlevlerin sınırlarını ve uğradığı dönüşümleri inceleyen dinî başa çıkma söylemi etrafında kurulmuştur. Üçüncü eksen ise dinî göstergelerin kadınlık, erkeklik, evlilik, cinsellik ve ahlaki düzen hakkındaki tasavvurlarla temasını izleyen dinî normativite ve cinsel düzen söylemine yönelmektedir. Eksenler arasındaki geçişkenlik, dinin forum içinde tek yönlü bir anlam taşımadığını, bağlama göre farklı söylemsel işlevler kazanan hareketli bir kaynak olarak dolaşıma girdiğini göstermektedir.

5.1. Teodise ve Anlam Arayışı Söylemi

Birinci söylemsel eksen, *god*, *heaven*, *believe*, *hell*, *prayer* ve *suffer* gibi kelimelerin birden fazla Küme 3 terimi etrafında tekrar eden birliktelikler oluşturması temelinde kavramsallaştırılmış ve nitel içerik analizinde kapsamlı biçimde sınanmıştır. Tablo 2, bu ekseni destekleyen co–occurrence örüntülerini ve ilgili bigram bulgularını sunmaktadır. Bu nicel zemin üzerinde yürütülen nitel çözümleme, teodisenin incel söyleminde sabit ve tekbiçimli bir anlam üretme mekanizması ötesinde; "bağlam"a yani öznenin söylemsel konumuna ve dinsel kimliğin taşıdığı işleve göre biçimlenen, dönüşen ve kimi zaman tersine çevrilebilen çok katmanlı bir söylemsel yapı olarak işlediğini ortaya koymaktadır.

Birliktelik Örüntüsü	**Toplam Frekans**	**Analiz Kaynağı**
god	110	Co–occurrence (6 terim)
heaven	20	Co–occurrence (2 terim)
hell	13	Co–occurrence
christian	11	Co–occurrence
believe	10	Co–occurrence
truth	8	Co–occurrence
earthly	7	Co–occurrence

Birliktelik Örüntüsü	Toplam Frekans	Analiz Kaynağı
prayer	6	Co–occurrence
suffer	6	Co–occurrence
ascend	6	Co–occurrence

Tablo 2. Teodise ve Anlam Arayışı Söylemi Kanıt Havuzu[444]

Tablo 2'de yer alan bulgular, Tanrı, inanç ve öteki dünya ile ilişkili kavramların başta *religiouscel*, *christiancel*, *godpill* ve *godcel* olmak üzere birden fazla Küme 3 terimi etrafında tekrar eden birliktelikler meydana getirdiğini göstermektedir. Özellikle *god* kelimesinin altı farklı Küme 3 terimi çevresinde toplam 110 frekansla ortaya çıkması, gözlemlenen örüntünün belirli bir terime özgü kalmadığını ve söylemsel açıdan yapısal bir birliktelik oluşturduğunu ortaya koymaktadır. Küme 1 kapsamında tespit edilen *believe* + *god* bigram çiftinin 1.041 frekansla öne çıkması da aynı yoğunlaşmayı bağımsız bir analiz düzleminde desteklemektedir. Birlikte değerlendirilen veriler, dinî referansların genel Tanrı atıflarıyla sınırlı bir kullanım sergilemediğine, *suffer*, *heaven* ve *hell* gibi kavramlarla kurdukları ilişkiler aracılığıyla cinsel ve romantik yoksunluk, bedensel eşitsizlik algısı, adalet beklentisi ve varoluşsal kırılma deneyimlerinin yorumlanmasına açılan daha geniş bir anlam alanı ürettiğine işaret etmektedir. Dinî göstergelerin incels.is söyleminde kazandığı ağırlık, bu noktada, kelimelerin görünürlüğünü aşarak yoksunluğun hangi açıklama biçimleri içinde kavranabilir hale getirildiği sorusuna uzanmaktadır.

Teodise, teolojik kökeni itibariyle, iyilik ve kudret atfedilen Tanrı tasavvuru ile dünyada tecrübe edilen kötülük, acı ve adaletsizlik arasındaki gerilime yönelen açıklama çabalarını ifade etmektedir. Din sosyolojisi açısından kavramın analitik değeri, üretilen

[444] Bu örüntü, bağımsız olarak yürütülen bigram analizinde teyit edilmiştir. Bu bağlamda *believe + god bigram çifti Küme 1 postları içinde toplam 1.041 frekansla* tekrar etmiş ve en çok tekrar eden kelime çifti olarak ilk sıraya yerleşmiştir (bkz. Şekil 4).

açıklamaların doktrinel doğruluğundan ayrı olarak, öznenin karşılaştığı yoksunluğu, eşitsizliği ve haksızlık duygusunu hangi anlam şemaları içinde yorumladığını inceleme imkanından kaynaklanmaktadır. Dinsel düşüncenin rasyonalizasyonunu harekete geçiren temel sorun alanlarından biri olarak teodise, kişinin maruz kaldığı kader ile hak ettiğini düşündüğü karşılık arasında beliren uyumsuzluğun kozmik bir düzen tasarımı içine yerleştirilmesine dayanır. Acının anlamlandırılması, dünyanın fiilî işleyişi ile ona atfedilen normatif anlam arasındaki mesafeyi yorum yoluyla aşma girişimine dönüşür.[445] Nomos ile anomi arasındaki gerilim üzerinden geliştirilen yaklaşım ise teodiseyi, toplumsal olarak inşa edilen anlam düzeninin acı, ölüm ve adaletsizlik karşısında kırılganlaştığı anlarda kutsal kozmosun devamlılığını koruyan bir açıklama biçimi olarak konumlandırmaktadır.[446] Teodisenin öncelikli işlevi mutluluk üretmekten önce yaşanan deneyime anlam kazandırmak, başka türlü taşınması güç görünen bir gerçekliği daha geniş bir kozmik bütünlük içine yerleştirmektir.

Klasik din sosyolojisi çerçevesinin güncel anlamlandırma ve dinî çatışma yazınıyla birlikte okunması, incels.is korpusunda görünür hale gelen gerilimin kavramsal sınırlarını daha belirgin kılmaktadır. Bireyin adalet, öngörülebilirlik, denetlenebilirlik, özdeğer ve yaşam amaçlarına ilişkin genel kabulleri ile belirli bir deneyime yüklediği anlam arasındaki uyumsuzluk, mevcut anlam sisteminde bir kırılma meydana getirebilir. Anlam ihlali olarak kavramsallaştırılan bu mesafe, dinî anlam düzenini de içine aldığında Tanrı ile kurulan ilişki, inanç hakkında duyulan kuşku, ahlaki yükümlülükler ve yaşamın

[445] Weber, *Economy and Society: An Outline of Interpretive Sociology*, 518-526.

[446] Peter L. Berger, *Kutsal Şemsiye*, 129-130.

nihai anlamı çevresinde yoğunlaşan çatışmalara açılmaktadır.[447] Dinî inanç, pratik veya deneyimin olumsuz düşüncelerin, duyguların ve gerilimlerin odağına yerleşebildiğini gösteren dinî ve manevi çatışma yazını, ilahî çatışma, kuşkuya dayalı çatışma ve nihai anlam çatışması gibi farklı yönelimlerin aynı anlam dünyası içinde ortaya çıkabileceğini göstermektedir.[448] Sevgi, kudret ve adalet atfedilen Tanrı tasavvuru ile yaşanan acının ağırlığı arasında beliren uyuşmazlığı ifade eden *theodical struggling* kavramı da teodisenin her koşulda kesintisiz ve koruyucu bir açıklama sunmadığını, kimi deneyimlerde dinsel anlam sisteminin kendisinin kırılgan hale gelebildiğini ortaya koymaktadır.[449] İncel söyleminin özgüllüğü, söz konusu gerilimin cinsel ve romantik yoksunluk, bedensel determinizm, dışlanma algısı ve adalet beklentisiyle birleştiği noktada belirginleşmektedir. Dinî dil, bu söylemsel evrende hazır ve değişmez yanıtların toplamı olarak işlemez. Yoksunluğun açıklanması, taşınması, sabitlenmesi, tartışmaya açılması veya farklı bir anlam zemininde yeniden yorumlanması sırasında değişken konumlar kazanan katmanlı bir yapı sergiler.

Teorik doygunluk ölçütü doğrultusunda E1 eksenine dahil edilerek kodlanan 43 post, teodise söyleminin aralarında geçişler kurulabilen, kimi gönderilerde iç içe geçen ve bağlama göre farklılaşan beş analitik yönelim çevresinde biçimlendiğini ortaya koymaktadır. Anlam üretimi, tecrübe edilen yoksunluğun ahiret vaadi, ilahî plan veya

[447] Judith E. Appel vd., "Meaning Violations, Religious/Spiritual Struggles, and Meaning in Life in the Face of Stressful Life Events", *The International Journal for the Psychology of Religion* 30/1 (02 Ocak 2020), 1-3.

[448] Julie J. Exline vd., "The Religious and Spiritual Struggles Scale: Development and Initial Validation.", *Psychology of Religion and Spirituality* 6/3 (Ağustos 2014), 209.

[449] Crystal L. Park vd., "When Suffering Contradicts Belief: Measuring Theodical Struggling", *Current Psychology* 43/6 (Şubat 2024), 4961-4963.

aşkın düzen aracılığıyla taşınabilir hale getirildiği kullanımları kapsamaktadır. Çöküş, aynı anlam çerçevesinin yoksunluğu ilahî bir zorunluluk halinde sabitlemesi veya acıyı karşılama kapasitesini kaybetmesiyle belirginleşmektedir. İroni, dinî sembollerin ve Tanrı figürünün forum jargonuyla yeniden kodlandığı, kutsal anlatıların alaycı ve performatif bir dile açıldığı örnekleri içermektedir. Meşrulaştırma, dinî referansların öznel deneyimin sınırlarını aşarak davranış, cinsiyet ilişkileri ve toplumsal düzen hakkında ileri sürülen hükümlerin dayanağına dönüştüğü kullanımlarda görünür hale gelmektedir. Yeniden kurulum ise anlam kaybının söylemi sona erdirmediği, yoksunluğun epistemik bir üstünlük veya araçsal bir inanç konumu içinde yeniden yorumlandığı örneklerde açığa çıkmaktadır.

Beşli ayrım, aynı kullanıcıların zaman içindeki dönüşümünü izleyen doğrusal bir ilerleme şeması kurmamaktadır. Analitik yönelimler, teodisenin söylemsel veri içinde alabileceği farklı konumları ve bu konumlar arasındaki geçiş ihtimallerini görünür kılmaktadır. Tek bir gönderide anlamlandırma, dinî başa çıkma ve normatif düzenleme unsurları eş zamanlı olarak yer alabilmektedir. Kodlama sürecinde belirleyici ölçüt, dinî söylemin post içindeki baskın ve kurucu işlevi olarak benimsenmiştir. Yoksunluğu öncelikle Tanrı, kader, ilahî adalet, ahiret veya aşkın düzen aracılığıyla yorumlayan örnekler E1 ekseni altında değerlendirilmiş, duygusal düzenleme ve davranış yönlendirme işlevleri postun anlam örgüsü içindeki konumlarına göre ayrıca izlenmiştir. Pozitif teodisenin kimi örneklerde normatif yönelimlere açılması, negatif teodise içinde dinsel kimliğin korunabildiği durumlarda ise başa çıkma mekanizmalarının devreye girmesi, eksenler arasındaki geçişkenliğin veri içindeki somut karşılıklarını oluşturmaktadır. Dinî göstergelerin bağlama göre değişen işlevleri, teodise söyleminin incels.is korpusunda kapalı bir açıklama sistemi halinde işlemediğini, forumun iç gerilimleriyle temas ettikçe farklı anlam, yönelim ve müzakere biçimleri kazandığını ortaya koymaktadır.

5.1.1. Anlam Üretimi ve Çöküş

Nicel analiz aşamasında belirginleşen teodise ekseni, bağlam temelli nitel kodlama ilerledikçe daha ince ayrımlar kazanmıştır. Dinî göstergelerin incel söyleminde sabit bir işleve yerleşmediği, öznenin söylemsel konumu ve yoksunluğa yüklediği anlam doğrultusunda farklı yönelimler ürettiği görülmüştür. Pozitif, negatif ve işlevsiz teodise biçimleri, teodise söylemi içinde ayırt edilen analitik yönelimlerden anlam üretimi ve çöküşün veri düzeyindeki somut görünümlerini oluşturmaktadır. Pozitif teodise, cinsel ve romantik yoksunluğun aşkın bir anlam çerçevesine yerleştirilerek taşınabilir hale getirildiği kullanımlara karşılık gelir. Negatif teodise, aynı yoksunluğun ilahî düzen içinde sabitlenerek kaçınılmazlaştırıldığı söylemsel konumu ifade ederken, işlevsiz teodise dinsel açıklamanın acıyı yorumlama ve karşılamaya ilişkin kapasitesini kaybettiği kırılma noktasında belirginleşmektedir. Üçlü ayrım, teodisenin incels.is korpusunda bağlama göre farklı yönlerde işleyebildiğini ve aynı dinî göstergelerin anlam üretiminden çöküşe uzanan gerilimli bir hat içinde yeniden konumlanabildiğini görünür kılmaktadır.

5.1.1.1. Pozitif Teodise (Anlam Üretimi)

Pozitif teodise, klasik teodise literatüründe yerleşik bir alt kategoriye karşılık gelmeyen ve incels.is korpusunda tespit edilen özgül bir söylemsel işleyişi adlandırmak amacıyla bu araştırma kapsamında kavramsallaştırılan analitik bir kategoridir. Kavramla kastedilen, dinî referansların öznenin cinsel ve romantik yoksunluğunu ahiret vaadi, ilahî plan, kurtuluş fikri veya aşkın telafi düşüncesi aracılığıyla daha geniş bir kozmik düzen içine yerleştirerek anlamlı ve taşınabilir hale getirdiği yorumlama biçimidir. Bu teodise biçiminde dünyevi düzlemde giderilemeyen kayıp, mutlak bir mahrumiyet halinde kendini göstermez ve erişilemeyen romantik karşılıklılık, cinsel yakınlık veya mutluluk, başka bir varoluş düzleminde karşılık bulabileceği varsayılan bir deneyim olarak yeniden yorumlanır. Yaşanan yoksunluğun maddi koşulları varlığını korurken ona atfedilen anlam

dönüşür ve öznenin deneyimi, rastlantısal bir talihsizlikten aşkın düzenle ilişkilendirilen bir sınanma biçimine taşınır.

Teodise, öznenin yaşadığı acı, yoksunluk ve adaletsizlik deneyimlerini ilahî düzen fikri içinde nasıl yorumladığını açıklayan kavramsal bir çerçevedir. Kişinin hak ettiğine inandığı hayat ile fiilen karşılaştığı koşullar arasındaki mesafe büyüdüğünde, yaşanan yoksunluk rastlantısal bir talihsizlik olarak kalmaz; kader, ilahî irade, sınanma, kurtuluş veya ahiret gibi kavramlar aracılığıyla daha geniş bir kozmik düzen içinde anlamlandırılır. Weber'in çözümlemesinde teodise, kader ile liyakat arasındaki uyumsuzluğu açıklamaya yönelen dinsel rasyonalizasyonun temel biçimlerinden birini oluşturur.[450] Acı ve haksızlık deneyimlerinin dünyanın adil, tutarlı ve anlamlı olduğuna ilişkin kabulleri sınaması, teodise probleminin toplumsal boyutunu da görünür hale getirir.[451] Berger'in yaklaşımında ise makul bir teodise, ferdin hayat hikâyesindeki düzensiz ve acı verici tecrübeleri toplumsal olarak kurulan anlam düzeniyle yeniden bütünleştirir; teodisenin öncelikli karşılığı mutluluktan önce manadır.[452] Pozitif teodise kavramı, söz konusu anlamlandırma işleyişinin incels.is korpusunda cinsel ve romantik yoksunluk çevresinde aldığı özgül biçimi ifade etmek amacıyla bu araştırma kapsamında kavramsallaştırılmıştır. Dünyevi düzlemde giderilemeyen kayıp, aşkın bir karşılık ihtimali aracılığıyla mutlak bir kapanış üretmekten çıkar ve taşınabilir bir deneyime dönüşür. Pozitif teodisenin en bütünlüklü örneğini E1_P005 sunmaktadır. Kırklı yaşlarında bir religiouscel olan özne, intihar krizini ve ardından yaşadığı dönüşümü şöyle aktarmaktadır:

---

[450] Weber, *Economy and Society: An Outline of Interpretive Sociology*, 518-520.

[451] David Morhan - Iain Wilkinson, "The Problem of Suffering and the Sociological Task of Theodicy", *European Journal of Social Theory* 4/2 (2001), 200.

[452] Peter L. Berger, *Kutsal Şemsiye*, 129-130.

> "*That special happiness you always dreamed about but you were never able to obtain exists outside of this world, and has been there for eternity. Nothing that happens in this life down here can destroy it, nothing can touch it"*
> *(Hep hayalini kurduğun ama hiçbir zaman elde edemediğin o özel mutluluk bu dünyanın dışında var ve ezelden beri oradadır. Bu dünyada olan hiçbir şey ona zarar veremez)* (E1_P005; post–3224338).

Dünyevi yoksunluk burada gerçek anlamda bir "kayıp" olmaktan çıkar; öznenin elde edemediği şeyler bu dünyaya ait olmayan, asıl gerçekliğin aşkın düzlemde korunan unsurları olarak yeniden tanımlanır. Berger'in kutsal kozmos kavramıyla örtüşen bu yapıda din, anomiye –anlamsızlığın varoluşsal tehdidine– karşı bireye tutunma imkânı sağlamaktadır. Dahası pozitif teodise yalnızca teselli sunmaz; *"all my suffering now comes from my inability to stay on the path towards salvation"* (Şu an yaşadığım acının tamamı kurtuluş yolunda kalamamamdan kaynaklanıyor) (E1_P005; post–3224338) ifadesinin ortaya koyduğu üzere, davranışı düzenleyen koşullu bir destek mekanizmasına da dönüşür. Bu yapı, yoksunluğun ortadan kaldırılmaksızın aşkın bir düzlemde yeniden çerçevelenmesi yoluyla taşınabilir hale getirildiğini göstermekte ve bu yönüyle model içinde *anlam üretimi* aşamasının en bütünlüklü görünümünü oluşturmaktadır. Bununla birlikte, söz konusu anlamlandırmanın kurtuluş yolunda kalma koşuluna bağlanması, bu yapının aynı zamanda *meşrulaştırma* aşamasına doğru genişleyebilen normatif bir karakter taşıdığını da ortaya koymaktadır.

Veri setindeki diğer örnekler bu işlevin biçimsel çeşitliliğini ortaya koymaktadır. E1_P001'de ahiret vaadi, istemsiz bekârlığı gönüllü bir kimliğe dönüştüren araçsal ve spontane bir kullanım sergiler: "*They were promised an afterlife outside of earthly pleasures, so if you're a religiouscel, you're probably a volcel" (Onlara dünyevi hazların dışında bir ahiret vaat edildi; dolayısıyla eğer bir religiouscel'sen, muhtemelen bir volcel'sindir)* (E1_P001; post–1123710). Ahiret vaadi, ilgili paylaşımda cinsel yoksunluğu gönüllü bekârlık kategorisiyle ilişkilendiren araçsal ve spontane bir

söylemsel kalıp içinde dolaşıma girmektedir. Alaycı ton, teodisenin tam anlamıyla içselleştirilmiş ve istikrarlı bir anlam düzenine dönüşmesini sınırlandırsa da, aşkın telafi fikri istemsiz bekârlığı yeniden tanımlama kapasitesini korumaktadır. Cinsel erişimsizlik, karşılıksız kalan bir eksiklik şeklinde sunulmak yerine dünyevi hazlardan feragat düşüncesiyle ilişkilendirilen alternatif bir kimlik konumuna taşınmaktadır. Postun analitik önemi, pozitif teodisenin güçlü ve bütünlüklü inanç ifadeleriyle sınırlı kalmadığını, ironik bir dil içine yerleştiği durumlarda dahi anlam üretme potansiyelini bütünüyle kaybetmediğini göstermesinden kaynaklanmaktadır.

E1_P023'te ise özne blackpill ideolojisini reddetmeksizin kabul eder ve buna rağmen ahiret üzerinden anlam üretir: "*My only hope is the next life. Either paid up karma in next life or eternal bliss in heaven. Either way its 10x better than this life on earth" (Tek umudum bir sonraki hayat. Ya bir sonraki hayatta ödenmiş karma ya da cennette sonsuz mutluluk. Her iki durumda da bu dünya hayatından on kat daha iyi)* (E1_P023; post–2576878). Karma ve cennet kavramlarının eş değer ahiret vaatleri biçiminde yan yana getirilmesi, belirli bir dinî geleneğin doktrinel bütünlüğüne dayanan sistematik bir açıklamadan farklı olarak, sınırları geçirgen ve eklektik bir telafi tasavvuruna işaret etmektedir. Kullanıcı, dünyevi hayatı belirleyen blackpill kabullerini terk etmemektedir. Bedensel determinizm, dışlanma ve romantik erişimsizlik bu dünyanın değişmez gerçekleri olarak kabul edilmeye devam ederken aşkın karşılık ihtimali, söz konusu gerçeklik rejiminin mutlak bir kapanış üretmesini engellemektedir. Pozitif teodise, söz konusu paylaşımda teolojik tutarlılığa dayanan kapalı bir inanç sistemi halinde kurulmamaktadır. Farklı dinî geleneklerden devralınan kavramların ortak bir telafi arayışı içinde bir araya getirildiği esnek ve hibrit bir anlamlandırma biçimi kazanmaktadır. Dijital karşı–kültürel alanın özgül yapısı, dinî göstergelerin geleneksel sınırlarından ayrılarak öznenin mevcut yoksunluğunu taşımasına imkân sağlayan yeni birleşimler içinde dolaşıma girmesine elverişli bir zemin hazırlamaktadır.

E1_P024'te benzer yönelim, kişisel anlamlandırmanın sınırlarını aşarak topluluk içinde dolaşıma giren bir telkin biçimine dönüşmektedir: "*Maybe all this suffering is meant to make you give up on finding happiness in the world and look for something higher" (Belki tüm bu acı, dünyada mutluluk aramaktan vazgeçmeni ve daha yüce bir şey aramana yönlendirmek için tasarlanmıştır)* (E1_P024; post–876396). Acı, tesadüfi veya karşılıksız bir yoksunluk olarak yorumlanmamaktadır. Özneyi dünyevi mutluluk arayışından aşkın bir yönelime sevk eden amaçlı bir deneyim biçiminde yeniden çerçevelenmektedir. Mevcut ıstırapların gelecekte gerçekleşeceği varsayılan telafi üzerinden açıklanması, eskatolojik teodisenin temel işleyişlerinden birini oluşturmaktadır. Berger'in belirttiği üzere, halihazırdaki acıların ve haksızlıkların gelecekte giderileceği yönündeki inanç, yaşanan yoksunluğu kozmik zaman içinde anlamlı bir konuma yerleştirmektedir.[453] Hitabın topluluk içindeki başka kullanıcılara yönelmesi, pozitif teodisenin kişisel yorumlama alanından çıkarak paylaşılabilir, aktarılabilir ve başkalarına önerilebilir bir söylemsel çerçeveye dönüşebildiğini göstermektedir. Yoksunluğun anlamlandırılması, bu noktada bireysel iç dünyanın sınırlarını aşmakta ve forum içinde dolaşıma giren kolektif bir yorumlama imkânı kazanmaktadır.

Örnekler arasındaki biçimsel farklılıklara rağmen ortaklaşan hat; dinin, yoksunluğu ortadan kaldırmadan ona taşınabilir bir anlam kazandırması olarak ortaya çıkmaktadır. E1_P005'te aşkın düzlemde korunan mutluluk fikri, öznenin yaşadığı krize karşı bütünlüklü bir anlam zemini kurmaktadır. E1_P001'de aynı telafi düşüncesi ironik tonun etkisiyle kırılganlaşmaktadır. E1_P023'te doktrinel sınırları aşan eklektik bir ahiret tasavvuru, blackpill söyleminin ürettiği kapanmayı gevşetmektedir. E1_P024'te acının amaçlı bir deneyim olduğu fikri, topluluk içinde dolaşıma giren bir yönlendirme biçimi

[453] Peter L. Berger, *Kutsal Şemsiye*, 145.

kazanmaktadır. Pozitif teodise, incels.is korpusunda cinsel ve romantik yoksunluğu aşkın bir düzen içine yerleştirerek taşınabilir hale getiren, bağlama göre dinî başa çıkma, normatif yönlendirme veya ironi hatlarına açılabilen kırılgan bir anlam üretme biçimi olarak işlemektedir. Anlamlandırma kapasitesinin her gönderide aynı sağlamlıkla kurulamaması, teodisenin çöküş yönelimlerini ortaya çıkaran söylemsel gerilimin başlangıç noktasını oluşturmaktadır.

5.1.1.2. Negatif Teodise (Çöküş)

Negatif teodise, klasik teodise literatüründe yerleşik bir alt kategori olarak bulunmamaktadır. Kavram, incels.is korpusunda dinî açıklamanın bütünüyle ortadan kalkmadığı, fakat yoksunluğu telafi edilebilir bir sınanma veya aşkın karşılık ihtimali içinde yorumlamak yerine ilâhî düzenin değişmez sonucu olarak sabitlediği söylemsel örnekleri ifade etmek amacıyla bu araştırma kapsamında kavramsallaştırılmıştır. Pozitif teodisede dinî referanslar, cinsel ve romantik yoksunluğu kozmik bir anlam bütünlüğüne yerleştirerek taşınabilir hale getirmektedir. Negatif teodisede ise kutsal düzen fikri özneye çıkış imkânı sunmaz. Dünyevi eşitsizlik ilâhî iradenin sonucu biçiminde yorumlanır, acı kaçınılmazlaştırılır ve kimi paylaşımlarda uhrevî düzleme taşınarak kalıcı hale getirilir. İşlevsiz teodiseden ayrım tam da burada ortaya çıkmaktadır. Negatif teodisede din, açıklayıcı kapasitesini korumakta, ancak ürettiği açıklama anlamlı bir telafi ufku açmak yerine yoksunluğu kapanma, sabitlenme ve mahkûmiyet dili içinde yeniden kurmaktadır. Buradaki temel mesele, kutsal düzen fikrinin acıyı nasıl kalıcı ve kaçınılmaz hale getiren bir açıklamaya dönüştüğüdür.

Negatif teodisenin en belirgin örneklerinden birini E1_P012 sunmaktadır:

> "*God created us ugly to suffer on earth. If we escort and hire a hooker then we sin. Either way all we do is suffer"*

> *(Tanrı bizi yeryüzünde acı çekmemiz için çirkin yarattı. Esc. tutarsak günah işlemiş oluruz. Her halükarda tek yaptığımız şey acı çekmek)* (E1_P012; post–4951198).

Tanrı, paylaşımda acıyı kuşatan kozmik düzenin güvencesi olmaktan çıkarak bizzat acının mimarı biçiminde konumlandırılmaktadır. Öznenin bedensel görünümü ilâhî yaratımın sonucu, cinsel erişimsizliği ise söz konusu yaratımın kaçınılmaz devamı olarak yorumlanmaktadır. Dinsel normlar, yoksunluktan kurtulmak amacıyla başvurulabilecek ihtimalleri de günah kategorisi aracılığıyla kapatmaktadır. Acının kaynağı ile çözüm arayışını sınırlandıran otorite aynı kutsal düzende birleşmektedir. Gönderinin devamında yer alan ifade, kapanma mantığını uhrevî düzleme taşımaktadır: *"If there is a heaven, the only thing that will determine your value is your looks"* (Eğer bir cennet varsa, değerini belirleyecek tek şey görünüşündür) (E1_P012; post–4951198) ifadesiyle dünyevi eşitsizlik sonsuzlaştırılmakta, teodisenin son dayanağı olan ahiret telafisi de işlevsiz kılınmaktadır. Weber'in "kader ile erdem arasındaki uyumsuzluk" olarak tanımladığı sorunun dinsel alanda çözüm bulmak yerine daha da derinleştiği bu yapı, veri setinde birbirinden farklı ama yapısal olarak aynı mantığı taşıyan biçimlerde tekrar etmektedir. Yanı sıra bu örnek, model içinde çöküş aşamasının negatif teodise formunda en açık biçimde görünür olduğu durumlardan birini temsil etmektedir. Dinsel çerçeve ortadan kalkmamakta fakat işlevi tersi yönde işleyerek acıyı "anlamlandıran" bir düzen olmaktan çıkıp onu "kaçınılmaz ve kalıcı bir ilahi zorunluluk" haline getirmektedir. Bu yönüyle negatif teodise, anlam üretiminin çözülerek kapanma mekanizmasına evrildiği kritik kırılma noktasını oluşturmaktadır.

E1_P020'de negatif teodise sistematik bir kapanma mekanizmasına dönüşür: her türlü kurtuluş anlatısı – din, reenkarnasyon, gelecek hayat – tek tek çürütülmekte; *"As an incel you cannot win. You are doomed biologically... and you are doomed after life"* (Bir incel olarak kazanamazsın. Biyolojik olarak mahkûmsun... ölümden sonra da mahkûmsun) ifadesiyle Chad/incel hiyerarşisi ilahi düzene yansıtılmaktadır: *"A chad...*

easier ticket to heaven. An incel, who hates himself and feels suicidal, goes automatically to hell" (*Bir Chad... cennete daha kolay bilet. Kendinden nefret eden bir incel ise otomatik olarak cehenneme gider)* (E1_P020; post–3347924). Dünyevi eşitsizlik böylece uhrevi düzlemde de derinleşmektedir. Dünyevi hayatta avantajlı olduğu varsayılan Chad figürü, dinî kurtuluş bakımından da ayrıcalıklı hale gelmektedir. İncel ise yaşadığı yoksunluğun ürettiği kendilik nefreti ve intihar düşüncesi nedeniyle uhrevî cezaya daha yakın bir konuma yerleştirilmektedir. Burada ortaya çıkan döngü, negatif teodisenin kapanma kapasitesini berrak biçimde göstermektedir: bedensel dezavantaj acı üretmekte, acı günaha veya ruhsal çöküşe yaklaştırmakta, söz konusu yakınlaşma ise ahiret telafisini erişilemez hale getirmektedir. Dünyevi eşitsizlik kutsal düzende düzeltilmek yerine daha ağır bir mahkûmiyet biçimi kazanmaktadır.

Kapanma mantığı E1_P034'te kutsal metnin ideolojik işlevine yönelen bir deşifre söylemiyle genişlemektedir. Kullanıcı, İncil'deki "devenin iğne deliğinden geçmesi bir zenginin cennete girmesinden kolaydır" metaforunu ters yönde okuyarak zengin ve yakışıklı kişilerin daha az günah işlediklerini, bu nedenle cennete daha kolay eriştiklerini ileri sürmektedir: Özne, İncil'deki *"devenin iğne deliğinden geçmesi bir zenginin cennete girmesinden kolaydır"* metaforunu tersine okuyarak zengin ve yakışıklı erkeklerin yapısal olarak daha az günah işlediğini – dolayısıyla cennete daha kolay eriştiğini – öne sürmektedir: *"*

> *Getting into heaven is easier for rich and good looking people... all these books are written to keep the poor docile and cooperative" (Cennete girmek zengin ve yakışıklı insanlar için daha kolaydır... bu kitapların hepsi yoksulları uysal ve itaatkâr tutmak için yazılmıştır)* (E1_P034; post–758436).

Kutsal metin burada yalnızca çürütülmemekte; bizzat incelin aleyhine tasarlanmış ideolojik bir araç olarak deşifre edilmektedir. Bu çözülme *"Your God f... you over, Chad even FAITHMOGS incels" (Tanrın seni mahvetti; Chad, inceli iman bakımından bile*

geride bırakıyor) ifadesiyle doruk noktasına ulaşmaktadır. Blackpill epistemolojisi, bu örnekte dünyevi alanla sınırlı bir açıklama rejimi olmanın dışına çıkmaktadır. Bedensel görünüm, ekonomik imkân ve toplumsal ayrıcalık kadar iman da Chad/incel hiyerarşisinin içine yerleştirilmektedir. Tanrı, eşitsizliği giderecek aşkın adaletin kaynağı olarak görülmemekte, özneyi hem dünyada hem ahirette dezavantajlı bırakan düzenin faili biçiminde konumlandırılmaktadır. Kutsal metnin ideolojik bir araç olarak okunması, negatif teodisenin öfke ile birleşen en belirgin görünümlerinden birini meydana getirmektedir.

E1_P021 ise negatif teodisenin özgün bir alt formunu sunmaktadır. Mesih'in fedakârlığı özneye anlam sunmak yerine ilahi kaynakların adaletsiz dağılımının kanıtına dönüşmektedir. Mesih tüm insanlık için öldüyse, bu fedakârlıktan pay alan ancak hak etmeyen biriyle aynı kurtuluşu paylaşmak, ilahi adaletin çöküşünün somut göstergesi olarak kurulmaktadır: *"Christ died so this booger behemoth could live" (Mesih bu iğrenç yaratığın yaşaması için öldü)* (E1_P021; post–1201970). Mesih'in bütün insanlık adına gerçekleştirdiği fedakârlık, kurtuluşun kapsayıcılığına ilişkin bir güvence olarak karşılanmamaktadır. Öznenin hak etmediğini düşündüğü kişilerin de aynı fedakârlıktan pay alması, kutsal adalet fikrinin aşınmasına yol açmaktadır. Acının nedeni artık öznenin yoksunluğuyla sınırlı kalmaz. İlâhî lütfun kimlere, hangi ölçütler doğrultusunda dağıtıldığı sorusu da öfkenin merkezine yerleşmektedir. Tanrı'ya yönelen olumsuz duyguların, ağır zarar veya ıstırap deneyimi karşısında Tanrı'nın sorumlu tutulmasıyla ilişki kazanabildiğini gösteren dinî ve manevi çatışma yaklaşımı, söz konusu örneğin kavramsal bağlamını açıklamaya yardımcı olmaktadır.[454]

Negatif teodise kavramsallaştırmasında dinî çerçeve ortadan kalkmamakta, pozitif teodisede gözlemlenen taşıyıcı işlevini kaybederek yoksunluğu sabitleyen bir kapanma

[454] Exline vd., "The Religious and Spiritual Struggles Scale", 208-209.

mekanizmasına dönüşmektedir. E1_P012'de Tanrı acının kurucu faili biçiminde konumlandırılmaktadır. E1_P020'de bedensel hiyerarşi uhrevî alana taşınarak kurtuluş ihtimali kapatılmaktadır. E1_P034'te kutsal metin, dezavantajlı özneyi itaatkâr tutan ideolojik bir aygıt olarak yorumlanmaktadır. E1_P021'de ise evrensel kurtuluş anlatısı, ilâhî dağıtımın adaletsizliğine yönelik öfkeyi yoğunlaştırmaktadır. Negatif teodise, incels.is korpusunda dinin acıyı açıklama kapasitesini bütünüyle yitirdiği bir boşluğu ifade etmemektedir. Tersine çevrilmiş bir anlam üretimi söz konusudur: kutsal düzen, yoksunluğu aşılabilir bir sınanma veya gelecekte karşılık bulacak bir kayıp biçiminde yorumlamak yerine, onu kaçınılmaz, kalıcı ve kimi örneklerde ebedî bir mahkûmiyet halinde kurmaktadır. Söz konusu kapanmanın daha ileri biçimleri, dinî açıklamanın taşıyıcı kapasitesini bütünüyle kaybettiği işlevsiz teodise yönelimine açılmaktadır.

5.1.1.3. İşlevsiz Teodise (Çöküşün İleri Formu)

İşlevsiz teodise, klasik teodise literatüründe yerleşik bir alt kategoriye karşılık gelmeyen ve incels.is korpusunda belirginleşen özgül bir söylemsel çözülmeyi ifade etmek amacıyla araştırma kapsamında kavramsallaştırılan bir kategoridir. Negatif teodisede dinî çerçeve, yoksunluğu ilâhî düzenin değişmez sonucu biçiminde sabitleyerek ters yönde de olsa açıklama üretmeye devam etmektedir. İşlevsiz teodisede ise dinî göstergeler söylem içinde varlıklarını korumalarına karşın acıyı anlamlandırma, yoksunluğu sabitleme veya aşkın bir karşılık ihtimaliyle taşınabilir hale getirme kapasitelerini kaybetmektedir. Ahiret vaadi, dua, ilâhî adalet ve kutsal otorite, öznenin deneyimini bütünlüklü bir anlam düzenine yerleştiremez hale gelmekte; dinî açıklama, ileri sürüldüğü anda geçerliliğini yitiren bir cevap biçimine dönüşmektedir. Başlıkta kullanılan "çöküşün ileri formu" ifadesi, kullanıcıların ortak bir zaman çizelgesi boyunca zorunlu biçimde ilerlediği doğrusal bir aşamayı tanımlamamaktadır. Kavram, teodisenin açıklayıcı kapasitesinde gözlemlenen aşınmanın yoğunluğuna işaret etmektedir.

İşlevden yoksun teodisenin en paradoksal örneğini E1_P026 sunar:

> *"Unless you are a religioncel, life is inherently without meaning... inb4 muh heaven response" (Bir religioncel değilsen hayat özünde anlamsızdır... Şimdiden söylüyorum: "cennet" cevabını bekliyorum ama işe yaramaz)* (E1_P026; post–3833944).

Burada görüldüğü üzere din, hem zorunlu hem de işlevsiz konumundadır; bu çelişkili yapı Weber'in teodise krizinin incel söylemindeki özgün tezahürüdür ve model içinde çöküş aşamasını temsil etmektedir. Din, ilgili paylaşımda birbirini gerilim içinde tutan iki konuma yerleştirilmektedir. *Religioncel* kimliği, hayatın anlamlı kabul edilebilmesi için gerekli bir imkân olarak sunulurken cennet vaadi daha telaffuz edilmeden etkisizleştirilmektedir. Ahiret fikri söylemden silinmemiştir. Buna karşın öznenin yoksunluğunu karşılayacak ikna gücünü kaybetmiştir. Negatif teodisede kutsal düzen acıyı ilâhî bir zorunluluk halinde sabitleyerek kapanma üretirken E1_P026'da açıklamanın kendisi çökmektedir. Dinî dilin varlığını sürdürmesi ile anlam üretme kapasitesini kaybetmesi arasındaki gerilim, işlevsiz teodisenin ayırt edici niteliğini oluşturmaktadır.

E1_P017'de benzer çözülme, farklı dinî geleneklerin ahiret vaatlerini karşılaştırmalı biçimde geçersizleştiren bir söylem içinde ortaya çıkmaktadır:

> "*At least islam lie that you will have foids in the heaven, while christianity just tells you that it will be beautiful in heaven" (En azından İslam, cennette kadınlar olacağını söyleyerek yalan söylüyor; Hristiyanlık ise sadece cennette güzel olacağını söylüyor)* (E1_P017; post–9451892).

İslam ve Hristiyanlık, burada teolojik içerikleri veya kurtuluş anlayışları bakımından değerlendirilmemektedir. Her iki dinî gelenek, öznenin cinsel yoksunluğuna verebildikleri karşılık ölçüsünde sınanmaktadır. İslam'ın cennet vaadi güvenilir bulunmayan bir telafi anlatısı, Hristiyanlığın ahiret tasavvuru ise öznenin temel mahrumiyetini karşılamayan belirsiz bir cevap biçiminde kurulmaktadır. Dinî vaatlerin

anlam üretme kapasitesi, cinsel ve romantik erişimsizliği telafi edip edemediği sorusuna bağlandığı anda daralmakta, aşkın karşılık fikri öznenin deneyimini taşıyamayan yetersiz bir açıklamaya dönüşmektedir. İşlevsiz teodisenin söz konusu görünümü, incel söyleminde dinî anlamın hangi ölçüt doğrultusunda sınandığını açık hale getirmektedir: ahiret, öznenin dünyevi yoksunluğuna gerçek bir karşılık sunamadığı ölçüde ikna gücünü yitirmektedir.

E1_P028'de çözülme, kutsal otoritenin kendi içinde tutarsız bulunduğu bir Tanrı tasavvuru üzerinden derinleşmektedir. Evlilik öncesi ilişki biçimlerini cehennem tehdidiyle karşılayan ve buna karşın sevgiyi öğütleyen Tanrı figürü, kullanıcı tarafından "a Tyrant" (bir tiran) olarak nitelendirilmektedir (E1_P028; post–5322978). İlâhî otoritenin sevgi ile ceza arasında kurduğu ilişkinin özne açısından makuliyetini kaybetmesi, teodisenin dayandığı kutsal düzen fikrini aşındırmaktadır. Tanrı'nın kudreti veya varlığı henüz doğrudan reddedilmese de, söz konusu kudretin ahlaki meşruiyeti geçersiz hale gelmektedir. Dinî açıklamanın özneyi kozmik düzenle bütünleştirme işlevi, burada yerini kutsal otoriteye yönelen açık bir itiraza bırakmaktadır. İlâhî adaletin beklendiği halde gerçekleşmediği düşüncesi, E1_P033'te cezalandırma talebiyle birleşmektedir: "*if god was real, I wish he would punish the normies harshly" (Tanrı gerçek olsaydı, normalleri günahları için sert biçimde cezalandırmasını dilerdim)* ifadesiyle Tanrı'nın varlığını şüpheli kılarken aynı anda intikam talebini sürdürür (E1_P033; post–10411293). Teodise burada şu şekilde çökmektedir: adil bir Tanrı olsaydı günahkârlar ceza alırdı c ama almıyor; demek ki ya Tanrı yok ya da adaletsiz. Her iki durumda da teodise işlevsizleşmektedir. Ayrıca din, burada işlevsiz olduğu hâlde hınç ekonomisi varlığını korumaktadır; çünkü tanrıdan beklenen adalet, sahip olunan yoksunluk karşısında incel için grup dışı günahkar normielerin cezalandırılması suretiyle eşitleyiciliğin tanrı tarafından tesis edilmesi yönündeki beklentiyi teodise fenomeniyle

dışavurmaktadır. Bu noktada ilgili beklentinin boşa çıkması sahip olunan anlamın üretilememesiyle işlevsiz bir teodise anlayışına ve çöküş aşamasına sevk etmektedir.

İşlevsiz teodisenin en ileri ve en kişisel biçimini E1_P043 sunmaktadır. Uzun süredir dini kimliği benimsemiş bir özne, çok katmanlı bir kriz sürecinin ardından bu kimliği kalıcı olarak terk ettiğini bildirmektedir:

> *"No matter how much you pray, how much you cope and delude yourself, the pain is still there, it's real" ve "What terrible sin did I commit to deserve such suffering? Was it wanting friends, a girl?"*
>
> *(Ne kadar dua edersen et – acı hâlâ orada, gerçek... Bu kadar acıyı hak etmek için ne korkunç günah işledim? Arkadaş istemek mi? Bir kız mı?)* (E1_P043; post–4679058).

Dua, ahiret veya günah fikri, öznenin yaşadığı romantik ve toplumsal yoksunluğu anlamlı bir sınanma çerçevesine yerleştirememektedir. Acının hak edilmiş bir karşılık olabileceği ihtimali, kullanıcının arkadaşlık ve romantik yakınlık gibi temel taleplerini hatırlatmasıyla ahlaki meşruiyetini kaybetmektedir. Teodise, pratik, yorumlayıcı ve kimliksel düzlemlerde çözülmektedir. Paylaşımın "my fellow non–religiouscel" ifadesiyle kapanması, dinî kimlikten uzaklaşmanın söylemsel beyanı olarak önem taşımaktadır. Tek bir gönderi üzerinden kapsamlı ve kalıcı bir dinden uzaklaşma süreci ileri sürülemez. Buna karşılık din değiştirme ve dinden uzaklaşma literatüründe daha önce anlamlı bulunan dinî tecrübenin kaybı, eski inançlara yönelik eleştiri ve kuşku, duygusal ıstırap ve cemaat aidiyetinden ayrışma, kimliksel dönüşümün başlıca unsurları arasında değerlendirilmektedir.[455] E1_P043, söz konusu unsurların tamamını belgeleyen bir yaşam anlatısı sunmasa da, dinî açıklamanın öznenin yaşadığı acıyı artık taşıyamadığı ve

[455] Barbara Keller vd., "Deconversion and Religious or Spiritual Transformation", *Constructs of Meaning and Religious Transformation: Current Issues in the Psychology of Religion* (Göttingen: V&R unipress, 2013), 119.

religiouscel kimliğinin geçerliliğini kaybettiği bir kırılma anını görünür hale getirmektedir.

Pozitif, negatif ve işlevsiz teodise biçimleri birlikte ele alındığında, dinî göstergelerin incels.is korpusunda tek yönlü ve sabit bir işleve yerleşmediği anlaşılmaktadır. Tanrı, günah, cennet, cehennem ve ahiret kavramları, pozitif teodisede yoksunluğu aşkın bir düzen içine yerleştirerek taşınabilir hale getirmekte, negatif teodisede dünyevi eşitsizliği kalıcılaştıran bir kapanma üretmekte, işlevsiz teodisede ise açıklayıcı kapasitelerini yitirerek geçersiz cevaplara dönüşmektedir. E1_P026'da cennet vaadi henüz dile getirilmeden etkisizleştirilmekte, E1_P017'de dinî geleneklerin ahiret tasavvurları cinsel yoksunluğu karşılayamadıkları gerekçesiyle yetersiz bulunmaktadır. E1_P028'de kutsal otoritenin ahlaki meşruiyeti çözülmekte, E1_P033'te gerçekleşmeyen ilâhî adalet hınç ve cezalandırma arzusunu yoğunlaştırmakta, E1_P043'te ise çöküş kimliksel ayrışma beyanına kadar uzanmaktadır. İşlevsiz teodise, anlam kaybının söylemi sona erdirdiği bir boşluğu temsil etmemektedir. Dinî semboller ve kutsal kavramlar, açıklayıcı güçlerini yitirdikten sonra dahi forum dilinde dolaşımda kalmaya devam etmektedir. Söz konusu çözülme, dinî göstergelerin ironi, meşrulaştırma ve yeniden kurulum yönelimleri içinde farklı işlevlerle yeniden biçimlenebileceği söylemsel zemini hazırlamaktadır.

5.1.2. Teodisenin İronik Yeniden Kodlanması

Teodisenin ironik yeniden kodlanması, klasik teodise literatüründe yerleşik bir alt kategoriye karşılık gelmeyen ve incels.is korpusunda dinî göstergelerin forumun özgül jargonuna dahil edilerek alaycı, satirik[456] ve performatif bir söylem içinde yeniden

[456] Satirik nitelemesi, incel jargonu içinde alaycı-ironik/parodik kullanımla, ifadelerin her zaman doğrudan inanç beyanı ya da literal anlam taşımadığını; topluluk içi mizah, abartı,

anlamlandırıldığı örnekleri ifade etmek amacıyla kavramsallaştırılmış analitik bir kategoridir. Pozitif teodisede dinî referanslar yoksunluğu aşkın bir anlam düzenine yerleştirerek taşınabilir hale getirmekte, negatif teodisede kutsal düzen acıyı sabitleyen bir kapanma üretmekte, işlevsiz teodisede ise dinî açıklamanın ikna gücü çözülmektedir. İronik yeniden kodlanma yöneliminde farklı bir söylemsel işlem gerçekleşmektedir. Tanrı figürü, kutsal anlatılar ve dinî semboller forum dilinden çekilmemekte, fakat teolojik açıklama üretme işlevlerinden ayrılarak incel deneyimini ifade eden satirik bir anlatı malzemesine dönüştürülmektedir. Dinî dilin ciddiyeti geri çekilirken kutsalın simgesel yoğunluğu korunmakta, ironinin işlerlik kazanması da göstergelerin tanınabilirliğinden kaynaklanmaktadır.

Teodisenin ironik yeniden kodlanmasının en yalın görünümünü E1_P003 sunmaktadır. Kısa olmasına karşın analitik yoğunluğu yüksek olan paylaşımda Hristiyan ikonografisi, Meryem Ana, ilahî doğum ve kutsal temas anlatıları aracılığıyla incel deneyiminin dilsel evrenine taşınmaktadır. Paylaşım, Tanrı'nın Meryem'e doğrudan yaklaşamayacak kadar çekingen olduğu ve fiziksel temas kurmak yerine mucizevi hamileliği tercih ettiği yönünde, incel kültürüne özgü sosyal beceriksizlik mizahı üzerinden kurulmuş satirik bir anlatı üretmektedir. (E1_P003; post–1476405). Kutsal doğum anlatısı, paylaşımda teolojik bir açıklama üretmek üzere kullanılmamaktadır. Anlatı, incel jargonunda romantik veya cinsel yakınlaşmayı engelleyen yoğun çekingenliği ifade eden *high inhib* kavramıyla ilişkilendirilerek yeniden yorumlanmaktadır. Tanrı figürüne eklenen *–cel* eki, ilahî özneyi forumun kimlik kategorileri içine yerleştirmekte, Meryem'e yaklaşamayan ve yaşadığı yetersizliği mucizevi bir eylem aracılığıyla aşan bir *godcel* imgesi oluşturmaktadır. Kutsal temas,

küçümseme ve blackpill merkezli sınama mantığı içinde işleyebildiğini ifade etmek üzere kullanılmıştır.

teolojik içeriğinden ayrılarak *hover hand* metaforuyla eşleştirilmekte, ilahî doğum ise cinsel yaklaşım kaygısının absürt bir uzantısı haline getirilmektedir. İroninin etkisi, birbirinden uzak iki anlam evreninin beklenmedik biçimde çakıştırılmasından doğmaktadır. Okur, Hristiyanlığın kutsal doğum anlatısını ve incel söyleminin çekingenlik, erişimsizlik ve bedensel yetersizlik çevresinde kurulan jargonunu eş zamanlı olarak tanımaktadır. Söz konusu birleşim, dinî sembolü aşkın düzenin açıklayıcı unsuru olmaktan çıkararak forum içi özdeşleşmenin alaycı ve performatif aracına dönüştürmektedir.

E1_P003'te tek bir kutsal anlatının sınırlı ölçekte yeniden kodlanmasıyla beliren ironi, E1_P025'te kozmik düzenin tamamını blackpill mantığına göre yeniden kurgulayan kapsamlı bir satirik anlatıya dönüşmektedir. Kullanıcı, Tanrı'yı bizzat incel kimliğine yerleştirerek sonsuz kudretin, sonsuz bilginin ve zaman üzerindeki hâkimiyetin bedensel görünüm hiyerarşisini aşmaya yetip yetmeyeceğini sorgulamaktadır: *"Even being the Alpha Omega cannot create genuine attraction without sheer looks and height/frame" (Alfa Omega olmak bile görünüş, boy ve vücut çerçevesi olmadan gerçek çekicilik yaratamaz)* (E1_P025; post–5844370). Blackpill burada ilahi güç dahil her türlü üstünlüğün üzerinde mutlak bir yasa olarak tesis edilmektedir. Postun devamı bu kurulumu satirik bir liste biçiminde genişletir:

> *"Chad Godfishing on tinder with my face... got ZERO match" (Tanrı olarak yüzümle Tinder'da godfishing[457] yaptım ancak SIFIR eşleşme aldım – uygulamada hiçbir kadınla iletişim kurmak üzere eşleşemedim)… "My son mogs me to oblivion and he has lived more in his 33 years than me in fucking eternity" (Oğlum beni görünüş bakımından tamamen geride bırakıyor (mog[458]) ve o 33 yılda benim sonsuzlukta yaşayabildiğimden daha fazla şey*

[457] Dinsel kimlik veya statü üzerinden çekicilik üretmeye yönelik söylemsel strateji

[458] Mog terimi incel jargonunda birinin fiziksel üstünlükle diğerini ezmesi anlamına gelir

yaşamış)… "I cannot even rope since I am eternal" (Sonsuz olduğum için intihar da edemem) (E1_P025; post–5844370).

Bu yapı teodise biçimlerini çökertmektedir: nitekim burada pozitif teodise işlemez çünkü cennet de aynı görünüşçü hiyerarşiyi yeniden üretir; negatif teodise işlemez çünkü sorun artık Tanrı'nın kurduğu acı değil blackpill'in aşılamaz yasasıdır. Dolayısıyla dinsel anlatının tersine çevirildiği hatta kutsal figürü incel söyleminin içine yerleştirerek tüm kozmik düzeni blackpill mantığına göre yeniden kurgulayan bu bağlam, ironi aşamasının en belirgin örneğini verirken kutsal yeniden üretimini satirik şekilde çerçevelemektedir.

Örnekler değerlendirildiğinde, ironinin bir yoğunluk sürekliliği içinde işlediği görülmektedir. E1_P003'te dinsel sembol, alaycı ve araçsal bir biçimde yeniden kodlanırken, E1_P025'te aynı yönelim teodise yapısının tamamını sistematik biçimde çözen kapsamlı bir satirik operasyona dönüşmektedir. Her iki örnekte de ortaklaşan husus, dinin ciddi ve bütünlüklü bir anlam çerçevesi sunma kapasitesinin geri çekilmesi ve kutsal göstergelerin incel söyleminin özgül kültürel mantığı içinde yeniden işlenen bir malzemeye dönüşmesidir. İronik yeniden kodlanma, bu yönüyle çöküşten ayrışmaktadır. Çöküşte din anlam üretme kapasitesini kaybederken, ironide söz konusu kapasite baştan askıya alınmakta ve dinsel dil doğrudan performatif bir araca çevrilmektedir. İroni, teodise söyleminin yön değiştirdiği kritik bir eşik oluşturmaktadır. Dinsel dilin ciddiyetini yitirdiği bu noktada söylem iki farklı hatta açılmaktadır: kutsal referanslar ya normatif bir çerçeve içinde yeniden kurularak meşrulaştırma işlevi kazanmakta ya da yoksunluk alternatif bir epistemik üstünlük biçimine dönüştürülerek yeniden kurulum yönelimine taşınmaktadır. İronik yeniden kodlanma, teodisenin anlam üretme kapasitesinin askıya alındığı alaycı bir ifade biçimi olmasının yanında, sonraki yönelimlerin ortaya çıkmasına imkân veren dönüştürücü bir ara form niteliği taşımaktadır.

5.1.3. Meşrulaştırma

Meşrulaştırma yönelimi, beşli modelin dördüncü halkasını oluşturmaktadır. Anlam üretimi ve çöküş yönelimlerinde teodise öznenin kendi yoksunluğuyla hesaplaşmasına aracılık ederken, ironik yeniden kodlanmada söz konusu hesaplaşma alaycı bir performansa dönüşmektedir. Meşrulaştırma yöneliminde ise söylem öznel deneyimin sınırlarını aşmakta, din bireyin acısını açıklayan bir anlam çerçevesi olmanın ötesine geçerek toplumsal cinsiyet ilişkilerini, kadın bedenini ve incel kimliğinin haklılık iddiasını kozmik düzen içinde temellendiren normatif bir dayanak kazanmaktadır. Teodise, burada bireysel anlamlandırma pratiğinden kolektif bir normatif rejime dönüşmektedir. Sözü edilen rejim, evrensel veya makro–toplumsal düzeyde geçerlilik taşıyan normların üretimini içermez. İncel topluluğu içinde dolaşıma giren ve forumun söylemsel evreninde makullük kazanan altkültürel bir normatif düzen kurulmaktadır. Etkileşim halindeki grupların paylaşılan bilgi, inanç, davranış ve teamüller aracılığıyla kendilerine özgü kültürel düzenler üretebildiğini ortaya koyan idiyokültür yaklaşımı, söz konusu normativitenin topluluk içi niteliğini kavramaya katkı sunmaktadır. SMV, çekicilik, cinsellik ve ilişki kurma pratikleri çevresinde şekillenen ana akım beklentiler, incel özne tarafından erişilemez, dışlayıcı veya fiilen kırılmış bir düzenin unsurları olarak deneyimlendiği için meşrulaştırma yönelimindeki normativite, mevcut düzenle rekabet eden yeni bir evrensel norm inşasından kaynaklanmaz. Buradaki temel işlev, söz konusu düzenin dışında konumlanan yoksun öznenin kendi deneyimini anlamlı ve sürdürülebilir kılmasına imkân tanıyan alternatif bir çerçevenin kurulmasıdır. Dinî referanslar, yaşanan mahrumiyeti açıklayan anlam araçlarının yanı sıra onu haklı ve kaçınılmaz gösteren söylemsel dayanaklara dönüşmekte, bireysel başarısızlık biçiminde algılanabilecek yoksunluk ilâhî düzenin sonucu olarak yeniden tanımlanmaktadır. Deneyime eşlik eden duygusal ve ideolojik tepkiler de aynı çerçeve içinde meşru bir konum kazanmakta, teodise grup içinde paylaşılan, dolaşıma giren ve incel kimliğinin sınırlarını çizen

altkültürel bir norm üretimi sürecine genişlemektedir. Dinî meşrulaştırmanın toplumsal düzenlemeleri kutsal ve kozmik bir referans alanına yerleştirerek onlara zorunluluk, kalıcılık ve ontolojik geçerlilik görünümü kazandırdığı yönündeki yaklaşım, incels.is korpusunda ortaya çıkan işleyişi doğrudan karşılamaktadır. Dinî emirlerin değiştirilebilir teamüller alanından çıkarak kutsal ve kalıcı normlar biçiminde konumlanması da aynı sürecin davranış üzerindeki düzenleyici etkisini göstermektedir.

Meşrulaştırma yöneliminin en kapsamlı ve sistematik örneğini E1_P014 sunmaktadır. Hristiyan kutsal metni, 1. Korintliler 6, Koloseliler 3, Efesliler 4, Yaratılış 2:24 ve Mezmurlar 2 üzerinden beden, arzu ve cinsellik üzerinde bir denetim rejimi kuracak biçimde adım adım örülmektedir. Özne, ilk olarak cinselliği ilâhî bir armağan şeklinde konumlandırmaktadır:*"I believe God created all things: you and me and also sexuality – as a gift for humans to enjoy"* (Tanrı'nın her şeyi yarattığına inanıyorum: seni, beni ve cinselliği de – insanların zevk alması için bir armağan olarak). Ardından bu armağanın neden günahla ilişkilendiğini Pavlus aracılığıyla temellendirir: *"Sin is in this world through Adam and intertwined with us"* (*Günah, Adem aracılığıyla bu dünyaya girmiş ve bizimle iç içe geçmiştir)* (E1_P014; post–6293983). Bu teolojik argüman zinciri iki işlevi eş zamanlı üretmektedir. Birincisi, cinsel yoksunluk bireysel bir eksiklik olmaktan çıkarak evrensel günahın zorunlu bir sonucuna dönüşmektedir ve böylece yoksunluk anlamlandırılırken özne bu yükü bireysel olarak taşımak yerine insanlığın paylaştığı bir düşüş anlatısına yerleştirmektedir. İkincisi ve analitik açıdan daha kritik olanı, bu anlamlandırma doğrudan bir normatif düzen üretmektedir: *"I will not blame and condemn any escortcel or Christiancel who visits prostitutes, but for the latter be free to tell them that it is sin" (Zinakar kadınları ziyaret eden hiçbir escortcel veya Christiancel'i suçlamayacağım; ancak ikincisi için onlara bunun günah olduğunu söylemekte özgürsünüz)* ifadesiyle teodise bireysel içselleştirmenin sınırını aşarak topluluk içi ahlaki bir otorite sistemine dönüşmektedir. Bu yapı, model içinde meşrulaştırma aşamasının en

belirgin özelliğini ortaya koymaktadır: teodise artık acıyı açıklamaz, davranışı düzenler; özneye teselli sunmaz, topluluk içinde normatif bir konum edindirir. Bu örnek aynı zamanda meşrulaştırma aşamasının anlam üretimi aşamasıyla kurduğu geçişkenliği de göstermektedir: yoksunluk hem anlamlandırılmakta hem de bu anlamlandırma üzerinden normatif bir düzen inşa edilmektedir. Meşrulaştırma, anlam üretiminin normatifleşmiş ve kolektifleşmiş bir devamı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Meşrulaştırma yöneliminin farklı bir biçimini E1_P010 sunmaktadır. Yaratılış Kitabı'nın üçüncü bölümü doğrudan blackpill ideolojisiyle örtüştürülerek yorumlanmakta, Havva'nın itaatsizliği üzerinden kadınların ahlaki açıdan eksik ve erkeğe tabi olduğu ileri sürülmekte, patriyarka ise ilâhî yaptırımın doğal sonucu biçiminde konumlandırılmaktadır:

> *"As a punishment for Eve disobeying God, he made women inferior servants to men, and made men rule over women. This also explains the reason for patriarchy"*
> *(Havva'nın itaatsizliğinin cezası olarak Tanrı, kadınları erkeklerin aşağı hizmetkârları yaptı ve erkeklerin kadınlara hükmetmesini sağladı. Bu aynı zamanda ataerkilliğin nedenini de açıklıyor).* (E1_P010; post–9146961)

Din burada öznenin bireysel acısını değil, toplumsal cinsiyet düzenini meşrulaştıran bir çerçeveye dönüşmektedir. Kadın bu anlatıda ne bir karakter ne de bir özne olarak belirir; o, incel yoksunluğunu anlatı içinde doğallaştıran ve tartışılmaz kılan bir araçtır. Bu yapı E1_P014'ten iki önemli açıdan ayrışmaktadır: E1_P014'te meşrulaştırma öznenin kendi davranışını düzenlemek üzere işlerken, E1_P010'da meşrulaştırma toplumsal düzeni yeniden üretmek ve kadın üzerindeki tahakkümü ilahi bir zorunluluk olarak temellendirmek üzere işlemektedir. Berger'in kutsal kozmosun toplumsal eşitsizlikleri

doğallaştıran ve kalıcılaştıran bir işlev üstlendiğine dair argümanı[459] bu örnekte en açık biçimde teyit edilmektedir.

Veri setindeki diğer örnekler meşrulaştırma aşamasının bu iki temel formun ötesinde daha da genişleyebildiğini göstermektedir. E1_P004'te Hint destanı Mahabharata blackpill ideolojisiyle bütünleştirilmekte, kadının doğasına ilişkin anlatılar M.Ö. 3000 yıllarına dayandırılarak kadın karşıtı söyleme tarihin derinliklerinden evrensel bir geçerlilik kazandırılmaktadır. Bu yapı meşrulaştırmanın tek bir dini gelenekle sınırlı kalmayarak farklı medeniyetlerin kutsal metinlerinden getirilen anlatıların incel ideolojisinin evrensellik iddiasını güçlendirmek üzere derlendiğini ortaya koymaktadır. Bu örnek, meşrulaştırma aşamasının yalnızca dini referanslara dayanmadığını; farklı kültürel ve mitolojik kaynakların seçici biçimde yeniden yorumlanarak incel söyleminin evrensellik iddiasını destekleyen bir söylemsel stratejiye dönüştüğünü göstermektedir. Aynı örüntü E1_P030'da İslami hadis referanslarıyla yeniden üretilmektedir; ki E1_P010'da Hristiyan kutsal metni ve E1_P030'da hadis metninin, farklı dinsel sistemlerden "kadınların ahlaki yetersizliğini kanıtlamak ve incel yoksunluğunu ilahi bir düzenin parçası olarak meşrulaştırmak" şeklindeki aynı işlevi görmek üzere alınan argümanlar olduğunu belirtmek gerekir. Bu karşılaştırmalı örüntü, meşrulaştırma aşamasının incel söyleminde tek bir dini sistemin ürünü olmadığını, herhangi bir kutsal metnin seçici ve araçsal biçimde yeniden yorumlanmasıyla üretilebilen yapısal bir söylemsel strateji olduğunu kanıtlamaktadır.

Modelin bu aşamasında ele alınan örneklerin tamamında ortaya çıkan ortak yapı, "meşrulaştırma aşamasında teodisenin anlam üretimi işlevini terk etmeyerek onu genişlettiği ve dönüştürdüğüdür. Yoksunluk bu aşamada artık bireysel bir varoluşsal sorun değildir. Kutsal metinlerle temellendirilmiş, tarihsel derinlik kazandırılmış ve

[459] Peter L. Berger, *Kutsal Şemsiye*.

kolektif düzeyde dolaşıma sokulmuş bir gerçeklik biçimidir. Bu dönüşüm, modelin meşrulaştırma aşamasının diğer aşamalardan ayrışan temel özelliğini de ortaya koymaktadır: anlam üretiminde din özneye hizmet ederken, meşrulaştırmada özne dine hizmet eder yani incel ideolojisini evrensel ve ilahi bir düzene oturtmak için kutsal metni araçsallaştırır. Bu yönüyle meşrulaştırma aşaması, teodisenin bir anlamlandırma mekanizması olmaktan çıkarak incel söyleminde toplumsal düzeni yeniden tesis eden ve onu ilahi bir zorunluluk (normativite) olarak sunan bir ideolojik aygıta dönüştüğü noktayı temsil etmektedir. Tam da bu nedenle meşrulaştırma aşaması, yeniden kurulum aşamasının zeminine en güçlü biçimde zemin hazırlayan halka olarak öne çıkmaktadır: yoksunluk kolektif düzeyde meşrulaştırıldığında, onu bireysel düzeyde epistemik bir üstünlüğe ya da araçsal bir inanca dönüştürmek için gerekli söylemsel zemin de hazırlanmış olmaktadır.

5.1.4. Yeniden Kurulum

Yeniden kurulum aşaması, beş aşamalı modelin son halkasını oluşturmaktadır. Bu aşama, modellenmiş teodisenin en paradoksal ve en özgün momentini temsil etmektedir: teodisenin çöküşü (anlam üretme kapasitesini yitirmesi, negatif ya da işlevsiz bir biçime dönüşmesi), özneyi çaresizliğe ve nihilizme terk etmez. Aksine, bu çöküş yeni bir anlam zemininin inşası için bir temel oluşturur. Yoksunluk, epistemik bir üstünlüğe; inançsızlık, araçsal bir stratejiye; yokluğun bilinci ise aşkın bir farkındalığa dönüştürülerek yeni bir varoluşsal pozisyon üretilmektedir. Bu yapı, din sosyolojisi literatüründe teodisenin yalnızca krizle sonlanan bir süreç olarak değil – Weber'in teodise analizinde ima edilen ve Pargament'in başa çıkma literatüründe farklı biçimlerde izlenebilen şekilde – krizin kendisinin yeni bir anlam kaynağına dönüşebildiği döngüsel bir yapı olarak da işleyebildiğini göstermektedir. Bu döngüsel yapının incel söylemindeki biçimi, teodise krizinin, yeni anlam rejimlerinin üretim zemini olarak da işleyebileceğini göstermesi bakımından literatüre özgün bir katkı potansiyeli taşımaktadır. Yeniden kurulum

aşamasının en saf ve en dolaysız örneğini teodise ekseni içinde E1_P006 kodlu post sunmaktadır. Özne, kadınların mutluluğunu seyrederken duyduğu öfkeyi aktardıktan sonra şöyle devam eder:

> *"Me on the other hand have no choice, but to see the bigger picture in life after suffering for so long. Now that I have a deeper knowledge and understanding about the way things are, I'm starting to think I'm meant to be alone and rise above this primitive bullshit. That's what the godpill is all about"*
> *(Ben ise bu kadar uzun süre acı çektikten sonra hayattaki büyük resmi görmekten başka seçeneğim yok. Artık işlerin nasıl yürüdüğü hakkında daha derin bir bilgi ve anlayışa sahip olduğum için, yalnız kalmam ve bu ilkel saçmalığın üstüne çıkmam gerektiğine inanmaya başlıyorum. Godpill'in anlamı da budur).* (E1_P006; post–2054835)

Burada işleyen mantık zinciri analitik açıdan son derece verimlidir: *acı çekiyorum → bu acı anlamsız değil → bu acı bana hakikat bilgisi veriyor → bu bilgi beni başkalarından ayırıyor.* Burada yoksunluk, bir eksiklik olmaktan çıkarak epistemik bir kazanıma dönüşmektedir; din, *godpill* kavramı aracılığıyla bu dönüşümün hem zemini hem meşruiyet kaynağı olmaktadır. Weber'in yoksunluğun anlam şeması içine yerleştirilerek dönüştürülmesine ilişkin tezi bu örnekte özgün bir radikalleşmeyle karşılanmaktadır: anlam üretimi yalnızca yoksunluğu katlanılabilir kılmaz, özneyi hiyerarşik olarak yeniden konumlandırır. Bu yapı, Nietzsche'nin asketik ideal bağlamında tartıştığı, acının üstünlük ve ayrıcalık duygusuna dönüştürülmesi mantığıyla da analitik bir rezonans içindedir. Yoksunluk içinde olanın acısı, burada tam da bu acının varlığı nedeniyle, rahat olanın erişemediği bir hakikate nüfuz etme ayrıcalığına dönüşmektedir. Bu örnek, model içinde yeniden kurulumun en sade ve en işlevsel biçimini – acıdan bilgiye, bilgiden üstünlüğe uzanan hattı – temsil etmektedir.

Yeniden kurulumun en sofistike örneği E1_P035'te görülmektedir. Diğer postlardan ayrışan entelektüel yoğunluğu ve incel jargonundan görece uzak diliyle bu

post, teodisenin varoluşsal felsefeyle kesiştiği noktayı belgelemektedir. Özne, normal insanların cinsellik aracılığıyla sonsuzluğa duyulan açlığı geçici olarak gideren bir tatmin zeminine erişebildiğini, incelin ise bu yolu yitirdiği için başka bir alternatif arayışına yöneldiğini öne sürer:

> *"If you have to renounce sexuality, whether voluntarily or not, the only alternative is to seek this realization of the infinite and the eternal somewhere else, and the only venue is some kind of spiritual path"*
> *(İster gönüllü ister gönülsüz cinsellikten vazgeçmek zorundaysan, tek alternatif bu sonsuz ve ebedi olanın farkındalığını başka bir yerde aramaktır – ve tek mecra bir tür spiritüel yoldur).* (E1_P035; post–1226521)

Bu yapı, yoksunluğu bir handikap olmaktan çıkararak spiritüel arayışın zorunlu başlangıç noktasına, neredeyse bir imtiyaza dönüştürmektedir. Manastır yaşamının zorluklarını abartılmış bulan değerlendirme ise *godcel* kimliğini duygusal bir teselli değil, entelektüel ve ahlaki bir tercih olarak meşrulaştırmaktadır. Bu örnek, P006'daki *godpill* kurulumunun felsefi derinleşmesi olarak okunabilir: orada yoksunluk epistemik bir bilgiye dönüşürken, burada aynı yoksunluk varoluşsal düzlemde yeniden yorumlanarak spiritüel bir zorunluluk haline gelmektedir. Yeniden kurulumun araçsal ve rasyonel biçimini E1_P016 kodlu postta yer almaktadır. Bu postta özne, açık bir biçimde teodisesini entelektüel bir tercih olarak kurmakta; Pascal'ın bahsini incel yoksunluğuna uyarlamaktadır:

> *"If Heaven isn't real then I guess my soul, or, conscious will cease to exist and I wasted my life believing in God... Oh well... But I'd rather keep believing because it'll be worth it in the end. There's nothing to lose"*
> *(Cennet gerçek değilse, ruhum ya da bilincim zaten var olmayı bırakacak ve Tanrı'ya inandım diye hayatımı boşa harcamış olacağım... Eh, olsun... Ama inanmaya devam etmeyi tercih ederim çünkü sonunda değer görecek. Kaybedecek bir şeyim yok).* (E1_P016; post–3741754)

Bu yapı, yeniden kurulumun daha önce görülen örneklerinden belirgin biçimde ayrışmaktadır: P006'da yoksunluk duygusal–epistemik bir dönüşüm üretmiş, P035'te

felsefi bir zorunluluk olarak kurulmuş iken P016'da inanç daha açık biçimde maliyet–fayda hesabına dayalı araçsal bir strateji haline getirilmiştir. Tanrı'nın ya da ahiretin gerçek olup olmadığı burada ikincil hale gelir; belirleyici olan, inanmanın risk–getiri oranının inanmamaktan daha avantajlı görünmesidir. Bu araçsal inanç rasyonalizasyonu, yeniden kurulumun duygusal değil stratejik bir zemine de oturtulabildiğini göstermektedir. Söz konusu post aynı zamanda model içindeki işlevsel çoğulluğu en görünür kılan veri noktalarından birini oluşturmaktadır: teodise yalnızca anlam üretmemekte, eş zamanlı olarak normatif bir bariyer (cehennem korkusunun intiharı engellemesi) ve bir başa çıkma mekanizması (cennette "Giga Chad" olma umudu) üretmektedir. Bu üç işlevin E1 ekseninden E3 ve E2 eksenlerine doğru nasıl açıldığı, 5.6.4. başlığında ayrıntılı biçimde ele alınacaktır.

Yeniden kurulumun en kapsamlı, en sistematik ve yapısal olarak en özgün örneğini ise E1_P036 sunmaktadır. Bu post, incel söyleminde insanlığın başlıca anlam rezervuarlarının – Hristiyanlık, İslam, reenkarnasyon, paralel evren kuramı, nihilizm – tek bir metin içinde sistematik biçimde taranarak incel yoksunluğu karşısında işlevsiz ilan edildiği eşsiz bir örnek oluşturmaktadır. Postun yapısı üç aşamalıdır. Birinci aşamada her türlü dünyevi çözümün – duş, diyet, giyim, spor – başarısızlığı sert biçimde saptanarak okuyucu varoluşsal bir sorgulama zeminine çekilir. İkinci aşamada her dini ve felsefi sistem kendi iç mantığı içinde çökertilir: Hristiyanlıkta cennet aynı hiyerarşiyi yeniden üretir – *"You'd still be an incel, only you'd be mogged by Chabriel"* (Hâlâ bir incel olurdun, tek fark Chabriel tarafından ezilmek) – İslam'ın 72 bakire vaadi güvensizdir – *"What if they're all incels?"* (Ya hepsi incelse?) – reenkarnasyonda incellik bedene değil ruha damgalanmıştır – *"Inceldom is branded to the soul, not the body"* (İncellik bedene değil, ruha damgalanmıştır) – paralel evrende başka bir evrende Chad olmak bu evrendeki incelliği ortadan kaldırmaz. Üçüncü aşamada ise bu toplu çöküşten paradoksal bir yeniden kurulum doğar: *"At the end of everything we all have the same destiny and that*

is to LDAR. Knowing this and accepting it places incels on a higher plane of existence" (Her şeyin sonunda hepimiz aynı kadere sahibiz ve bu da LDAR yapmak. Bunu bilmek ve kabul etmek incelleri daha yüksek bir varlık düzlemine yerleştirir) (E1_P036; post–26037). Stacey de ölecek, her şey de unutulacaktır; ölümlülük eşitliği incel yoksunluğunu paradoksal biçimde epistemik bir üstünlüğe dönüştürmektedir; çünkü incel bu hakikati zaten şimdiden bilen kişidir. Bu yapı Camus'nun absürdizmiyle analitik bir yakınlık içindedir: anlamsızlık reddedilmez, üstlenilir ve içinde yaşanılır kılınır. Ancak incel versiyonunda bu üstlenme bireysel değil, kolektiftir; topluluk içinde paylaşılan bir epistemik kimliğe dönüşür. Bu nokta, yeniden kurulum aşamasının en özgün özelliklerinden birini oluşturmaktadır.

Bu dört örnekte yeniden kurulum aşamasının bir yoğunluk sürekliliği içinde işlediği görülmektedir: P006'dan P035'e, P016'dan P036'ya uzanan hat üzerinde yoksunluğun anlama, anlamın üstünlüğe, üstünlüğün ise kolektif bir epistemik kimliğe dönüştüğü birikimsel ve derinleşen bir yapı gözlemlenmektedir. Bu aşamanın modelin diğer aşamalarından en köklü biçimde ayrıştığı nokta şudur: anlam üretiminde din özneye teselli sunarken, yeniden kurulumda din – ya da dinin çöküşünden geriye kalan söylemsel malzeme – özneyi dönüştürmektedir. Teodisenin başarısızlığı bu aşamada bir kayıp değil, tersine bir kazanım olarak işlemektedir. Acı deneyimi burada bilgiye, bilgi ayrıcalığa, ayrıcalık ise topluluk içinde dolaşıma giren bir epistemik kimliğe dönüşmektedir. Bu nedenle yeniden kurulum aşaması, teodisenin nihai halkası olmasının yanı sıra, E1 ekseninin E2 ve E3 eksenlerine açıldığı kesişim noktasını hazırlayan yapısal zemin olarak da öne çıkmakta ve 5.6.4. bölümünde ayrıntılı biçimde analiz edilecek eksenler arası ilişkinin analitik altyapısını kurmaktadır. Bu bağlamda, yeniden kurulum aşamasında belirginleşen E1 ekseninin E2 ve E3 eksenlerine doğru genişleme eğilimi, teodisenin yoksunluğu açıklayan kapalı bir anlamlandırma mekanizması olmasının ötesinde öznenin bu yoksunlukla kurduğu ilişkiyi yeniden düzenleyen, onu duygusal ve varoluşsal

düzlemde işlenebilir kılan daha geniş bir söylemsel yapı içinde işlediğine işaret etmektedir. Nitekim analiz edilen veri setinde, özellikle pozitif teodise ve yeniden kurulum aşamalarında dinsel referansların öznenin umutsuzluk, çaresizlik ve değersizlik deneyimlerini düzenleyen, acının yoğunluğunu yeniden çerçeveleyen ve onu taşınabilir kılan işlevler de üstlendiği görülmektedir. Bununla birlikte, bu tür örneklerde sınıflandırma sürecinde belirleyici olan ölçüt, dinsel söylemin baskın ve kurucu işlevidir. Bu doğrultuda, dinsel referansın öncelikle yoksunluğu açıklayan ve anlamlandıran bir çerçeve kurduğu postlar teodise ekseni içinde değerlendirilmiş; başa çıkma yönelimleri ise analitik olarak ikincil ve türeyen bir katman olarak ele alınmıştır. Bu durum, teodise ile başa çıkma süreçleri arasında keskin bir ayrım bulunmayıp başa çıkma mekanizmalarının çoğu durumda teodisenin kurduğu anlam zemini içinden türediğini göstermektedir. Dolayısıyla bir sonraki bölümde ele alınacak olan başa çıkma ekseni, bu anlamlandırma yapılarının özne düzeyinde nasıl içselleştirildiğini, hangi koşullarda duygusal düzenleme mekanizmalarına dönüştüğünü ve ne tür söylemsel biçimler altında bağımsız bir analitik ağırlık kazandığını incelemeye odaklanacaktır.

5.2. Dini Başa Çıkma Söylemi

İkinci söylemsel eksen, Küme 3 kapsamındaki 1.166 incel din jargonu postu üzerinde yürütülen *co–occurrence* analizinde *cope* kelimesinin altı farklı Küme 3 terimi etrafında toplam 72 frekansla tutarlı biçimde tekrar etmesi ve Küme 1 kapsamındaki 34.973 din içerikli post üzerinde yürütülen bigram analizinde *religion* + *cope* çiftinin 473 frekansla öne çıkması temelinde kavramsallaştırılmıştır. Birbirinden bağımsız iki analiz düzleminde aynı örüntünün belirginleşmesi, dinin incels.is söyleminde başa çıkma kavramıyla yapısal ve tekrar eden bir birliktelik kurduğuna ilişkin güçlü bir nicel zemin sunmaktadır. Tablo 3, söz konusu ekseni destekleyen *co–occurrence* örüntülerini göstermektedir.

Birliktelik Örüntüsü	Toplam Frekans	Analiz Kaynağı
cope	72	Co–occurrence (6 terim)
foids	41	Co–occurrence (2 terim)
blackpill	18	Co–occurrence
inceldom	16	Co–occurrence (2 terim)
coping	8	Co–occurrence

Tablo 3. Dini Başa Çıkma ve Epistemik Çerçeveleme Söylemi Kanıt Havuzu[460]

Nicel zemin üzerinde yürütülen nitel çözümleme, dinî başa çıkmanın incels.is forumunda sabit ve tekbiçimli bir işlev üstlenmediğini ortaya koymaktadır. Dinî referanslar, öznenin söylemsel konumuna, topluluk içinde benimsediği epistemik yönelime ve dinî kimliğe yüklediği anlama göre biçimlenen, dönüşen ve kimi örneklerde tersine çevrilen çok katmanlı bir söylemsel yapı içinde kullanılmaktadır. Analiz edilen 51 aday post arasından belirlenen analitik örneklem, söz konusu değişkenliği birbirinden ayrıştırılabilir fakat söylemsel veri içinde kesişebilen üç düzey aracılığıyla görünür hale getirmiştir.

Söylemsel inşa olarak kavramsallaştırılan birinci düzey, dinî başa çıkmanın forum dili içinde nasıl adlandırıldığını, hangi sınırlar içinde konumlandırıldığını ve hangi anlam rejimleriyle çerçevelendiğini ele almaktadır. Başa çıkmanın işleyiş biçimleri olarak kategorize edilen ikinci düzey, dinî başa çıkmanın özne açısından hangi somut koşullarda işlerlik kazandığını, hangi durumlarda erişilemeyen bir imkân halinde kaldığını, hangi kırılma noktalarında işlevini yitirdiğini ve ne tür ikame biçimlerine açıldığını tipolojik olarak ortaya koymaktadır. Meta–başa çıkma eleştirisi olarak adlandırılan üçüncü düzey

[460] Bu örüntü, bağımsız olarak yürütülen bigram analizinde teyit edilmiştir. Bu bağlamda *religion + cope bigram çifti Küme 1 postları içinde toplam 473 frekansla* tekrar etmiş ve en çok tekrar eden kelime çifti olarak üçüncü sıraya yerleşmiştir (bkz. Şekil 4).

ise başa çıkma iddiasının bizzat forum söylemi içinde epistemik açıdan sorgulandığı, değersizleştirildiği ve geçersiz kılındığı alanı kapsamaktadır. İlk iki düzeyi kesen üst katmanlı bir söylemsel mekanizma niteliği taşıyan meta–başa çıkma eleştirisi, bağımsız bir başa çıkma türü olarak değerlendirilmemiştir. Üç düzey arasındaki ilişki doğrusal veya hiyerarşik bir ilerleme şeması kurmamakta, postların bağlamsal özellikleri doğrultusunda iç içe geçebilen ve kimi örneklerde gerilim üreten bir yapı sergilemektedir.

Alanyazında dini başa çıkma, Pargament'in öncü çalışmasıyla sistematik bir analitik çerçeveye kavuşmuştur. Pargament dini başa çıkmayı bireysel psikolojik düzlemde iki eksen üzerinden kavramsallaştırır: işlevsellik (başa çıkmanın psikolojik iyilik hali üzerindeki etkisi) ekseni ve yönelim (öznenin Tanrı ile işbirlikçi, teslimiyetçi ya da bağımsız bir ilişki kurması) ekseni. Kurucu bir referans noktası olan bu çerçeve, iki önemli analitik sınırlılık barındırmaktadır. Literatürde dinî başa çıkma, olumsuz yaşam olaylarının kutsalla ilişkili yollar aracılığıyla anlaşılması ve yönetilmesi sürecini ifade etmektedir. Söz konusu yaklaşımda din, kriz anlarında devreye giren tek boyutlu bir teselli kaynağına indirgenmemekte, öznenin anlam, kontrol, duygusal destek, yakınlık, fiziksel iyilik hali ve manevi yönelim arayışlarıyla ilişkili çok katmanlı bir kaynak olarak değerlendirilmektedir. Genel dinî inançların, pratiklerin, değerlerin ve tutumların stres karşısında somut başa çıkma biçimlerine dönüşmesi, dinî başa çıkmanın özne, yaşam olayı ve sosyo–kültürel bağlam arasındaki ilişki içinde incelenmesini gerekli kılmaktadır.[461] Dinî başa çıkma yöntemleri bu nedenle yapıları gereği olumlu veya

[461] Kenneth I. Pargament - Hisham Abu Raiya, "A Decade of Research on the Psychology of Religion and Coping: Things We Assumed and Lessons We Learned", *Psyke & Logos* 28 (2007), 743-745; Kenneth I. Pargament vd., "Patterns of Positive and Negative Religious Coping with Major Life Stressors", *Journal for the Scientific Study of Religion* 37/4 (Aralık 1998), 711-712.

olumsuz sonuç üretmez. Kutsalla kurulan güvenli ilişkiyi, manevi bağlılığı ve hayırhah bir dünya tasavvurunu yansıtan pozitif dinî başa çıkma biçimleri ile öznenin kendisiyle, çevresiyle veya kutsalla yaşadığı çatışmaları görünür kılan negatif dinî başa çıkma biçimleri, daha geniş bir işleyiş çeşitliliği içinde konumlanmaktadır.[462]

Akademik alanyazında kullanılan dinî başa çıkma kavramı ile incels.is forumunda dolaşıma giren *cope* etiketi aynı anlam alanına karşılık gelmemektedir. Dinî başa çıkma, kutsalla ilişkili kaynakların stres ve kriz karşısında nasıl mobilize edildiğini inceleyen analitik bir kavramdır. Forumun emik dilinde *cope* ise çoğu kullanımda belirli bir pratiği veya anlam sistemini gerçekliği perdeleyen, özneyi geçici olarak avutan ya da kendini aldatmaya imkân veren bir strateji olarak kodlayan epistemik bir etiket niteliği taşımaktadır. Bununla beraber etiketin işlevi bütünüyle olumsuz değildir. Bazı postlarda din "en iyi *cope*" biçiminde olumlanmakta, kimi örneklerde ise öznenin yaşamını sürdürebilmesini mümkün kılan işlevsel bir dayanma zemini olarak kabul edilmektedir. Dinî başa çıkmanın basit bir inkâr, edilgenlik veya savunma mekanizmasına indirgenemeyeceğine ilişkin yaklaşım, forum verisinde ortaya çıkan söz konusu gerilimi kavramak bakımından önem taşımaktadır.[463]

[462] Pargament vd., "Patterns of Positive and Negative Religious Coping with Major Life Stressors", 712; Kenneth Pargament vd., "The Brief RCOPE: Current Psychometric Status of a Short Measure of Religious Coping", *Religions* 2 (2011), 51-53.

[463] Kenneth Pargament - Crystal Park, "Merely a Defense? The Variety of Religious Means and Ends", *Journal of Social Issues* 51/2 (01 Temmuz 1995), 13-15; Pargament - Raiya, "A Decade of Research on the Psychology of Religion and Coping: Things We Assumed and Lessons We Learned", 744.

Geliştirilen üç düzeyli çözümleme modeli, dinî başa çıkmanın bireysel psikolojik işleyişine ilişkin kurucu literatürü başlangıç noktası olarak almakta, fakat analitik odağı dijital karşı–kamusal alanda üretilen topluluk söylemine taşımaktadır. Amaç, dinî başa çıkmanın özne açısından hangi sonuçları doğurduğunu belirlemekle sınırlı kalmadan, forum dili içinde nasıl adlandırıldığını, sınıflandırıldığını, sınırlandırıldığını ve epistemik açıdan denetlendiğini açığa çıkarmaktır. Alt başlıklarda söz konusu yapı, dinî başa çıkma literatürünün yanı sıra kutsal kozmos ve meşruiyet yapıları, teodise krizi, asketizm, kendilik teknikleri ve damgalama süreçleriyle ilişkili kuramsal çerçeveler aracılığıyla ayrıntılandırılacaktır.

5.2.1. Dini Başa Çıkmanın Söylemsel İnşası

Dini başa çıkma pratikleri incels.is söylemi içinde, bireysel deneyimlerin basit bir ifadesi olmakla sınırlı kalmamış, forum içi dil aracılığıyla sürekli yeniden kurulan, sınıflandırılan ve belirli anlam rejimlerine yerleştirilen bir söylemsel form halini almıştır. Analitik odak, öznenin başa çıkma deneyiminin mahiyeti ve keyfiyetiyle birlikte söz konusu deneyimin hangi kavramsal araçlarla ifade edildiğini, hangi kategoriler altında toplandığını ve hangi epistemik sınırlar içinde anlam kazandığını açığa çıkarmaya yönelik olarak hedeflenmiştir. Bu doğrultuda veri, dini başa çıkmanın söylemsel düzeyde tespit edilen; açık adlandırma, indirgeyici çerçeveleme, normatif sınır çizme ve alternatifler arasında konumlandırma işlevleri etrafında örgütlendiğini göstermektedir.

Bu düzenin en açık biçimlerinden biri, dini başa çıkmanın doğrudan adlandırılmasıyla ortaya çıkmaktadır. E2_P016 kodlu postta yer alan *"Religionmaxxing is an interesting cope"* ifadesi (post–10510707), religionmaxxing'i herhangi bir gerekçelendirme üretmeden doğrudan "cope" kategorisi içine yerleştirir. "Religionmaxxing ilginç bir başa çıkma biçimidir" kullanımı, dini pratiği açıklamak ya da savunmak yerine, onu söylem içinde tanınan bir kategoriye dahil eder. Böyle bir adlandırma, dini başa çıkmanın forum içi dilde hâlihazırda mevcut olan başa çıkma

repertuarı içinde yerleşik bir konum kazandığını ve diğer başa çıkma biçimleriyle aynı düzlemde değerlendirildiğini göstermektedir. "Cope" kavramı bu bağlamda pratikleri sınıflandıran ve onların hangi epistemik statüye yerleştirileceğini belirleyen bir araç olarak işlemektedir; *religionmaxxing* bu etiket aracılığıyla, anlamın kaynağı olan bir yapıdan ziyade, belirli bir yoksunluk durumuna verilen tepki biçimlerinden biri olarak kodlanmaktadır.

Söylemsel inşanın, adlandırmanın ötesinde ve sabit bir tanımla sınırlı kalmadığı, bazı bağlamlarda daha sert ve indirgemeci bir çerçeveleme üzerinden yeniden kurulduğu görülmektedir. E2_P007 kodlu postta yer alan *"Religion is cope, for this reason there are religiouscel and for nothing else, however there are not other users over 50"* ifadesi (post–1300341), dini başa çıkmayı tek açıklayıcı zemine indirger. "Din bir başa çıkma aracıdır; religiouscel'lerin var olmasının nedeni budur ve başka hiçbir neden yoktur; ayrıca 50 yaş üstü başka kullanıcı yoktur" ifadesi, bu işlevin tek açıklayıcı zemin olarak kurulduğunu ortaya koyarken dinin işlevini tamamen genç incel popülasyonuna özgü bir 'başa çıkma stratejisi' (cope) olarak kurgulamaktadır. Burada 'religiouscel' tanımlaması, genç yetişkinlik evresinde deneyimlenen kronik sosyal ve romantik yoksunluğun, dini bir kabullenişle telafi edilmeye çalışıldığını göstermektedir. Dini referansların bu şekilde indirgenmesi, onları bağımsız bir anlam alanı olarak değil, belirli bir yaş aralığına sıkışmış deneyimsel bir tepki olarak yeniden tanımlar.

Benzer indirgemeci işlev, farklı bir ton ve gerekçelendirme üzerinden E2_P021 kodlu postta da ortaya çıkmaktadır. *"All copes can only steer your mind away from your biological function for so long* (*Tüm başa çıkma–cope biçimleri yalnızca belirli bir süre için zihninizi biyolojik işlevinizden uzaklaştırabilir)"* ifadesi (post–5260299), başa çıkma biçimlerini bütünüyle reddetmez ancak onların etkisini (cinsel dürtü ve ihtiyaçları kapsayan) biyolojik zorunluluklar karşısında geçici hale indirger. Burada dini başa çıkma

biyolojik ihtiyaçların kaçınılmazlığı karşısında sınırlı bir işleve sahip araca indirgenmektedir. Aynı söylemsel mekanizma, alaycı ve küçümseyici bir tonla E2_P033 kodlu postta farklı bir biçim kazanmaktadır: *"Big lol at all the religioncel here thinking that church/hijab girl aren't massive thots... Massive cope. (Kilise ya da başörtülü kızların büyük oranda iffetsiz olmadığını düşünen tüm dindar inceller için de aynı şekilde… Devasa bir yanılsama.)"* (post–608707) ifadesi dini başa çıkmayı doğrudan yanılsama olarak etiketleyerek epistemik düzeyde değersizleştirmektedir.

Dini başa çıkmanın söylemsel inşası, aynı zamanda belirli sadakat rejimleri tarafından sınırlandırılan bir yapı olarak da ortaya çıkmaktadır. E2_P001 kodlu postta yer alan;

> *"As Christians we are told we can't serve two masters so Islammaxxing or any other religionmaxxing is out of the question for me. Although I suppose the blackpill is kind of a religion of its own."*
> *(Hristiyanlar olarak bize iki efendiye hizmet edemeyeceğimiz öğretilir; bu yüzden İslammaxxing ya da başka herhangi bir religionmaxxing benim için söz konusu değil. Ama sanırım blackpill de kendi başına bir tür din.)* (post–11195034)

ifadeler başa çıkma repertuarının sınırsız bir seçim alanı olmadığını ve belirli inanç bağlılıkları tarafından sınırlandırıldığını açık biçimde ortaya koymaktadır. Aynı postta blackpill'in "bir tür din" olarak tanımlanması, başa çıkma tartışmasını rekabet eden anlam rejimleri arasındaki gerilim alanına taşıyarak dini ve seküler referanslar arasında keskin bir ayrım yerine, iç içe geçen ve birbirini yeniden tanımlayan bir yapı ortaya çıkmaktadır. Bu söylemsel yapı, kimi bağlamlarda çoğulcu ve koşullu bir biçiminde genişlemektedir. E2_P029 kodlu postta yer alan *"Religionmaxxing is an answer but not for all. Cope, cope and cope, my brothers* (Religionmaxxing bir cevap olabilir ama hepsi için değil. Başa çıkın, başa çıkın ve başa çıkın, kardeşlerim)*."* ifadesi (post–5715090), dini başa çıkmayı tek çözüm olarak konumlandırmaz, farklı başa çıkma stratejileriyle birlikte ele alınan seçeneklerden biri haline getirmektedir. Blackpill zihin seti doğrultusunda pragmatik bir çoğulculuk üreterek religionmaxxing stratejisini oyun ya da çalışma gibi pratik cope

araçlarıyla aynı düzlemde sıralar; böylece din, anlam üretiminden çok işlevsel bir strateji olarak konumlandırılmaktadır. Bu tür kullanımda teodise çerçevesinin geri çekildiği görülür ve dini referanslar, bireyin mevcut koşullarla baş etmesine yönelik araçsal bir değer üzerinden anlam kazanır. Bahsi geçen örneklerin birlikte okunması, dini başa çıkmanın incels.is söyleminde sabit ve kendi içinde tutarlı bir kategori olarak işlemediğini; farklı bağlamlarda yeniden tanımlanan ve işlevi değişen bir söylemsel konum olarak ortaya çıktığını göstermektedir. Religionmaxxing kimi kullanımlarda doğrudan bir başa çıkma biçimi olarak adlandırılırken, kimi durumlarda kronik yoksunluğun semptomuna indirgenmekte, belirli inanç bağlılıkları içinde sınırlandırılmakta ya da diğer stratejilerle aynı düzlemde koşullu bir seçenek haline gelmektedir. Söz konusu değişkenlik, dini başa çıkmanın özsel bir içeriğe sahip bir pratikten çok, anlamı bağlama göre kurulan ve her kullanımda farklı bir epistemik statü kazanan bir kategori olduğunu ortaya koymaktadır. Söylemsel düzeyde gözlemlenen bu farklılaşma, dini başa çıkmanın özne düzeyinde hangi koşullarda işlev kazandığını ve hangi durumlarda işlevini yitirdiğini incelemeyi gerekli kılmaktadır.

5.2.2. Dini Başa Çıkmanın İşleyiş Biçimleri

Dinî başa çıkma, özne düzeyinde anlam üretimi, kontrol atfı ve kutsalla kurulan ilişkinin sürekliliği üzerinden işleyen çok katmanlı bir süreçtir. Öznenin kutsal referansları hangi koşullarda etkinleştirebildiği, hangi durumlarda bu kaynaklara erişimin kesintiye uğradığı ve hangi bağlamlarda dinî anlam sisteminin başa çıkma kapasitesinin zayıfladığı soruları, analitik odağın farklı işleyiş biçimleri çevresinde kurulmasını gerekli kılmıştır. Dinî başa çıkmayı stresör karşısında kutsalla ilişkili kaynakların anlamlandırma ve yönelim üretme amacıyla mobilize edilmesi üzerinden ele alan yaklaşım, söz konusu ayrımların kuramsal

başlangıç noktasını oluşturmaktadır.[464] Bu kuramsal çerçeveden hareketle incels.is verisi içinde dört temel dinî başa çıkma biçimi ayırt edilmiştir.

İşlevsel başa çıkma, dinî anlam sisteminin bütünlüğünü koruyarak kriz deneyimini anlamlı ve taşınabilir bir çerçeveye yerleştirdiği durumları ifade etmektedir. Erişilemeyen başa çıkma, kutsal referansların potansiyel bir kaynak olarak tanındığı, fakat özne tarafından fiilen mobilize edilemediği örnekleri kapsamaktadır. İşlevsiz başa çıkma, dinî anlam sisteminin çözülmesiyle kutsalın başa çıkma üretme kapasitesini kaybettiği kırılma noktalarında belirginleşmektedir. İkame başa çıkma ise söz konusu düzenleyici işlevin alternatif anlam sistemlerine, kendilik tekniklerine veya gündelik yaşam stratejilerine devredildiği yeniden yönelim biçimlerini tanımlamaktadır. Veriden türetilen bu tipoloji, dinî başa çıkmanın pozitif ve negatif örüntüler arasındaki karşıtlığa indirgenmeden erişim, işlerlik ve dönüşüm düzlemlerinde incelenmesine imkân vermektedir. Söz konusu biçimler analitik açıdan birbirinden ayrıştırılmış olsa da söylemsel veri içinde kesin sınırlarla birbirini dışlamamakta, kimi örneklerde kesişmekte ve farklı yoğunluklarda birlikte işleyebilmektedir.

5.2.2.1. İşlevsel Olarak Kurulan Dinî Başa Çıkma

Dinî başa çıkma ekseninin ilk kategorisi, kutsalla ilişkili kaynakların incels.is söyleminde öznenin yaşadığı kriz karşısında anlam, yönelim ve dayanma zemini üretme kapasitesine sahip bir imkân olarak kurulduğu örnekleri ifade etmek üzere işlevsel olarak kurulan dinî başa çıkma biçiminde kavramsallaştırılmıştır. Pargament'in yaklaşımında pozitif dinî başa çıkma, kutsalla güvene dayalı bir ilişki kurulması, manevi destek arayışı, hayırhah dinî yeniden değerlendirme ve kriz karşısında anlam üretme gibi yönelimlerle

[464] Pargament - Raiya, "A Decade of Research on the Psychology of Religion and Coping: Things We Assumed and Lessons We Learned", 743-745.

açıklanmaktadır.[465] incels.is korpusunda gözlemlenen işleyiş söz konusu literatürle kesişmekte, fakat analitik kapsamı bakımından daha geniş bir söylemsel alanı içermektedir. Dinî başa çıkma kimi postlarda öznenin kendi deneyimi içinde fiilen işlerlik kazanan bir dayanma pratiğine dönüşürken, kimi örneklerde dışarıdan gözlemlenen ve yüksek işlevsellik atfedilen bir imkân, kimi durumlarda ise topluluk üyelerine yöneltilen uygulanabilir bir strateji olarak dolaşıma girmektedir. Dolayısıyla burada belirleyici olan, dinî referansların içerik düzeyindeki varlığından çok, öznenin kutsal kaynaklara hangi konumdan yaklaştığı ve söz konusu kaynaklara ne tür bir işlerlik atfettiğidir. Din, kriz deneyimini bütünüyle ortadan kaldırmasa da acının yorumlanmasına, belirsizliğin yönetilmesine ve yoksunluğun belirli bir anlam ufku içinde taşınabilir hale gelmesine katkı sunan bir çerçeve oluşturmaktadır.

İşlevsel olarak kurulan dinî başa çıkmanın incels.is verisinde aldığı biçimler, kutsalın özneyle kurduğu ilişkinin söylemsel yoğunluğu ve deneyimsel yakınlığı doğrultusunda üç alt türde ayrışmaktadır. Dışsal–idealleştirici konumlanış, dinî başa çıkmanın öznenin kendi deneyiminde etkinleşmiş bir pratikten önce, güçlü, arzu edilir ve hiyerarşik açıdan üstün bir *cope* biçimi olarak dışarıdan tanındığı örnekleri kapsamaktadır. Normatif–yönlendirici öneri, söz konusu işlev atfının başkalarına yöneltilen bir tavsiyeye dönüştüğü, dinî pratiklerin kriz karşısında izlenmesi gereken bir istikamet veya uygulanabilir bir program biçiminde dolaşıma sokulduğu kullanımları ifade etmektedir. İçselleştirilmiş–deneyimsel işleyiş ise dinî referansların öznenin kendi kırılma anlarında doğrudan devreye girdiği, acıyı taşıma, duygusal dengeyi yeniden kurma ve varoluşsal sürekliliği koruma işlevi kazandığı örnekleri içermektedir. İlk alt

[465] Pargament vd., "Patterns of Positive and Negative Religious Coping with Major Life Stressors"; Pargament vd., "The Brief RCOPE: Current Psychometric Status of a Short Measure of Religious Coping".

türde din işlevsel bir imkân olarak idealize edilmekte, ikinci alt türde topluluk içinde uygulanması önerilen bir yönelime dönüşmekte, üçüncü alt türde ise öznenin kendi deneyiminde etkinleşen somut bir başa çıkma pratiği halinde görünürlük kazanmaktadır. Söz konusu ayrım, dinî başa çıkmanın incels.is söyleminde tekbiçimli bir yapı sergilemediğini, dışarıdan tanınan bir olanaktan öznel deneyimde fiilen işleyen bir mekanizmaya uzanan farklı kuruluş biçimleri içinde müzakere edildiğini göstermektedir.

5.2.2.1.1. Dışsal–İdealleştirici Konumlanış

Dışsal–idealleştirici konumlanışta dinî başa çıkma, öznenin kendi deneyiminde fiilen işleyen bir pratik olarak kurulmadan önce, yüksek işlevsellik atfedilen ve diğer *cope* biçimleri karşısında hiyerarşik üstünlük kazanan ideal bir imkân olarak temsil edilmektedir. Söz konusu konumlanış, incel altkültürünün *cope* mantığıyla doğrudan eklemlenmektedir. Başa çıkma stratejileri arasında örtük bir sıralama oluşturulmakta ve din, kriz karşısında dayanma kapasitesi bakımından bu sıralamanın en üst basamağına yerleştirilmektedir. Dinî başa çıkmaya duyulan ilgi, burada öznenin ilgili pratiği içselleştirdiğini veya kendi yaşamında etkin biçimde kullandığını göstermez. Belirleyici olan, dinin dışarıdan tanınan, güçlü ve arzu edilir bir dayanma zemini olarak idealize edilmesidir. Nitekim "*Religion is the best cope and once you lose it you can never truly regain it* (*Din en iyi cope'tur ve onu bir kez kaybettiğinde bir daha asla gerçekten geri kazanamazsın)"* thread başlığı altında ve başlığın devamı şeklinde verilen;

> *"It's also the absolutely best cope, bar none. Religionmaxxing helps prisoners get through a life sentence. Imagine what it could do for an incel." (Bu, açık ara en iyi başa çıkma biçimidir. Religionmaxxing, mahkûmların ömür boyu hapis cezasına dayanmasına yardımcı oluyor. Bir incel için neler yapabileceğini hayal edin)* (E2_P003; post–10667456)

postunda, dini başa çıkma güçlü bir seçenek olmanın ötesinde tartışmasız biçimde "en iyi" olarak imlenen bir hiyerarşide anlam düzenini kurmaktadır. Mahkûmiyet analojisi, incel deneyimini geçici bir kriz yerine sonu bulunmayan ve öznenin kendi imkânlarıyla

değiştiremeyeceği bir varoluş durumu olarak çerçevelemektedir. Din, söz konusu değiştirilemezliği ortadan kaldıran bir çözüm olarak sunulmaz. Asıl işlevi, öznenin değiştiremediği koşullarla yaşanabilir bir ilişki kurmasına imkân sağlamaktır. Başlıkta yer alan "kaybedildiğinde geri kazanılamaz" vurgusu ise dinî başa çıkmanın güçlü etkisinin yanında kırılganlığını da görünür hale getirmektedir. İdealize edilen kaynak, özne açısından yüksek bir dayanma kapasitesi üretme potansiyeli taşımakta, fakat sürekliliği kendiliğinden güvence altına alınmış bir imkân olarak görülmemektedir.

Benzer bir işleyiş, E2_P048 (post–2515871) kodlu veride daha yoğun ve indirgenmiş bir söylemsel form içinde ortaya çıkmaktadır: *"God made us this way to suffer, through suffering we gain glorious eternal life in heaven" ("Tanrı bizi acı çekmemiz için böyle yarattı; acı yoluyla cennette muhteşem ebedi bir hayat kazanıyoruz")* ifadesinde acı, ilâhî irade ve eskatolojik ödül arasında kurulan doğrudan ilişki olarak, herhangi bir analojik genişlemeye ihtiyaç duymadan bütünlüklü bir anlam çerçevesi üretmektedir. İncel deneyiminin değiştirilemezliğine ilişkin kabul korunmakta, yaşanan yoksunluk kozmik düzen içinde karşılık bulacak bir sınanma biçiminde yorumlanmaktadır. Din, öznenin dünyevi koşullarını dönüştüren bir çözüm sunmaz. Acının aşkın karşılığını kurarak söz konusu koşulların taşınmasına imkân veren işlevsel bir açıklama zemini oluşturmaktadır. Paylaşım, öznenin bu açıklamayı kendi yaşamında deneyimsel olarak nasıl kullandığını ayrıntılandırmadığı için içselleştirilmiş bir başa çıkma pratiğinin doğrudan kanıtı olarak değerlendirilmemiştir. Buna karşılık dinî çerçeveye atfedilen yüksek işlevsellik, onun güçlü, etkili ve arzu edilir bir başa çıkma imkânı olarak temsil edildiğini açık biçimde göstermektedir. Bu bağlamda dışsal–idealleştirici konumlanış, dinî başa çıkmanın söylemsel düzeyde tanındığı, yüksek bir işlevsellik değeri kazandığı ve diğer *cope* biçimleri karşısında üstün bir konuma yerleştirildiği örüntüleri kapsamaktadır. Bu alt türde din, henüz öznenin kendi deneyiminde etkinleşen bir müdahale mekanizması halinde kurulmamaktadır. Dışarıdan

kabul edilen ve idealize edilen bir dayanma ufku olarak görünürlük kazanmaktadır. Dinî başa çıkmanın topluluk içindeki başka öznelere doğrudan önerilen uygulanabilir bir stratejiye dönüştüğü örnekler ise normatif–yönlendirici öneri biçiminde belirginleşmektedir.

5.2.2.1.2. Normatif–Yönlendirici Öneri

Normatif–yönlendirici öneri biçiminde dinî başa çıkma, dışarıdan tanınan ve yüksek işlevsellik atfedilen ideal bir imkân olmanın ötesine geçerek başkalarına yöneltilen, forum içinde dolaşıma sokulan ve uygulanması beklenen bir strateji halinde kurulmaktadır. Dışsal–idealleştirici konumlanışta din, diğer *cope* biçimleri karşısında üstün bir dayanma zemini olarak temsil edilirken, normatif–yönlendirici öneride söz konusu işlev atfı somut yönlendirmelere ve eylem çağrılarına dönüşmektedir. Din, kriz karşısındaki özneye neyi terk etmesi, hangi istikamete yönelmesi ve hangi pratikler aracılığıyla kendisini yeniden düzenlemesi gerektiğini bildiren bir başa çıkma dizgesi biçiminde dolaşıma girmektedir. İncel altkültürünün *cope* mantığıyla doğrudan eklemlenen söz konusu yönelim, farklı yoğunluklarda kurulabilmektedir: kimi örneklerde ardışık ve uygulanabilir bir eylem programı, kimi kullanımlarda normatif açıdan üstün kabul edilen bir yaşam biçimi, kimi durumlarda ise bireysel tercihe açık pragmatik bir tavsiye niteliği kazanmaktadır. E2_P002'de dinî başa çıkma, açık bir eylem çağrısı biçiminde kurulmaktadır: *"Accept Buddhism, cope yourself by enlightened your mind and do monkmaxxing"* ("Budizm'i kabul et, zihnini aydınlatarak başa çık ve monkmaxxing yap") E2_P002 (post–11261544). İfade, kabul etme, zihinsel dönüşüm ve davranışsal uygulama şeklinde ilerleyen ardışık bir yapı taşımaktadır. Dinî başa çıkma, burada soyut bir değerlendirme veya dışarıdan idealize edilen bir kaynak olarak kalmamakta, öznenin üzerinde işletmesi beklenen pratik bir programa dönüşmektedir. Budizm'in kabul edilmesi inanç düzeyinde bir yönelimi, zihnin aydınlatılması bilişsel dönüşümü,

monkmaxxing ise gündelik yaşamın disipline edilmesini ifade etmektedir. Başa çıkma, bu üç unsurun birbirine bağlandığı uygulanabilir bir teknik olarak kurulmaktadır.

Yönlendirici işlev ise E2_P034'te daha belirgin bir normatif yoğunluk kazanmaktadır: *"Abandoning this rotten society is one of the best things you could do… monkmaxxing"* ("Bu çürümüş toplumu terk etmek yapabileceğin en iyi şeylerden biri… keşiş yaşamı sürdürmek"). Toplumun "çürümüş" olarak nitelendirilmesi, *monkmaxxing* stratejisini sıradan bir başa çıkma önerisinin ötesine taşımaktadır. Geri çekilme ve keşişvari yaşam, mevcut düzen karşısında daha doğru ve meşru kabul edilen alternatif bir varoluş hattı biçiminde sunulmaktadır. Dinî başa çıkmanın işlevi, özneye uygulanabilir bir teknik önermekle sınırlı kalmamakta, hangi yaşam biçiminin tercih edilmesi gerektiğine ilişkin normatif bir yönelim üretmektedir. E2_P002'de başa çıkma ardışık eylemler dizisi aracılığıyla kurulurken, E2_P034'te aynı yönelim mevcut toplumsal düzenin bozulmuşluğu karşısında üstün kabul edilen bir hayat tasavvuruna bağlanmaktadır.

Normatif–yönlendirici öneri biçimi, her örnekte yüksek yaptırım gücüne sahip bir çağrı niteliği taşımamaktadır. E2_P023'te dinî başa çıkma daha esnek ve pragmatik bir tavsiye olarak dolaşıma şu şekilde girmektedir:*"If you're religious try praymaxxing, or find a cope that you enjoy and expand on it"* ("*Eğer dindarsan praymaxxing'i dene; ya da zevk aldığın bir başa çıkma yolu bul ve onu geliştir*") E2_P023 (post–4889355). Dinî pratik, ilgili paylaşımda teodise temelli bütünlüklü bir açıklama sistemine veya üstün bir normatif düzene yerleştirilmemektedir. *Praymaxxing*, seküler başa çıkma araçlarıyla aynı düzlemde sıralanan ve öznenin mevcut yönelimine göre tercih edebileceği seçeneklerden biri olarak sunulmaktadır. Bu kullanımda din, mutlak bir istikamet bildiren otorite biçiminde kurulmaz. Bireysel ihtiyaca göre denenebilecek ve geliştirilebilecek işlevsel bir strateji niteliği kazanmaktadır.

İşlevsel dini başa çıkmanın normatif–yönlendirici öneri biçimi, farklı yoğunluklar sergileyen bir söylem alanı olmakla birlikte dini başa çıkmanın incel söylemi içindeki merkezi konumunu da açığa çıkarmaktadır. E2_P002'de dinî başa çıkma, kabul, zihinsel dönüşüm ve gündelik disiplin üzerinden yapılandırılan somut bir eylem programına dönüşmektedir. E2_P034'te geri çekilme ve *monkmaxxing*, çürümüş kabul edilen toplumsal düzen karşısında daha meşru bir varoluş biçimi olarak konumlandırılmaktadır. E2_P023'te ise aynı başa çıkma alanı düşük yoğunluklu, esnek ve bireysel tercihe açık bir öneri halinde dolaşıma girmektedir. Dışsal–idealleştirici konumlanışta din "en iyi *cope*" olarak tanınırken, normatif–yönlendirici öneride "başvurulması gereken *cope*" biçiminde kurulmaktadır. Dinî başa çıkmanın öznenin kendi kriz deneyiminde fiilen devreye girdiği örnekler ise içselleştirilmiş–deneyimsel işleyiş düzeyinde belirginleşmektedir.

5.2.2.1.3. İçselleştirilmiş–Deneyimsel İşleyiş

İçselleştirilmiş–deneyimsel işleyişte dini başa çıkma, öznenin bizzat kendi kriz deneyimi içinde fiilen işleyen bir pratik olarak kurulmaktadır. Bu düzlemde din, işlevsel başa çıkmanın ilk iki alt türlerinde görüldüğü üzere dışarıdan tanınan bir imkân ya da başkalarına yöneltilen bir öneri niteliği göstermemektedir. Doğrudan deneyimlenen acıyı taşıma, anlamlandırma ve öznenin varoluşsal sürekliliğini koruma işlevi üstlenmektedir. Dışsal–idealleştirici konumlanışta din "en iyi *cope*" olarak tanınırken, normatif–yönlendirici öneri biçiminde "yapılması gereken *cope*" olarak kurulmakta; içselleştirilmiş–deneyimsel işleyişte ise öznenin deneyimlediği ve kendisini ayakta tutan bir başa çıkma pratiği olarak görünürlük kazanması itibariyle işlevsel dini başa çıkmanın söylem içindeki en yoğun ve en doğrudan biçimini temsil etmektedir.

Bu işleyişin ilk ve en yoğun örneği dini başa çıkmanın varoluşsal kriz anlarında nasıl devreye girdiğini açık biçimde ortaya koyan post, söylem analizine tabi tutularak ele alınmaya değerdir:

"(Sokakta o süper dar pantolonları ve tişörtleriyle gördüğüm tüm o güzel genç kızları izlemek ve onlardan birinin hiçbir zaman kız arkadaşım olmayacağını, hatta varlığımdan bile haberdar olmadıklarını fark etmek tam anlamıyla işkence gibi. Onlardan gerçekten çekici birini sokakta görünce sadece o 5 saniye için aşık oluyorsun, sonra HİÇBİR SEBEP OLMAKSIZIN kalbin kırılıyor. Bu beni o kadar çok kızdırıyor ki aşırı düşünmeye başlıyorum ve keşke hiç var olmamış olsaydım diye düşünüyorum. Bu, hayatta neleri kaçırdığının ANI HATIRLATICISI oluyor. Ve bu düşünceler, günde 5 vakit namaz kılan ve her Ramazan 30 gün oruç tutan benim gibi bir religiouscel Müslümandan geliyor. Yavaş yavaş nefret ettiğim o kişiye, yani dünyevi ve geçici hayallerin peşinden koşan ve onlara ulaşamayınca öfkelenen birine dönüştüğümü hissediyorum. Yani sonunda her şey zaten geçip gidecek; Chad'ler ve Stacey'ler de ölecek ve bu koca evrende hiç hatırlanmayacaklar. Ama yine de bu düşünceler 5 dakika kadar devam ediyor ve sonra Kuran'dan ayetleri hatırlıyorum, bu gerçekten sakinleştiriyor beni. Sizlerin pek çoğunun dini bir cope olarak adlandıracağını biliyorum ama bu noktada Müslüman olmasaydım kendimi gerçekten öldürürdüm. Sadece bu zalim ve geçici dünyada var olmak istemiyorum. Sizlerin de benzer deneyimleriniz var mı, lütfen paylaşın, okumak isterim)." E2_P011 (post–5002517)

Bu postta söylem, incel deneyiminin tipik bir varoluşsal tetikleyiciyle yani sokakta karşılaşılan "çekici kadın" figürü üzerinden yaşanan ani yoksunluk farkındalığıyla başlamaktadır. Bu tetikleyici cinsel/romantik yoksunluğun getirdiği değersizliğine dair ani bir farkındalık üretmektedir. "Keşke hiç var olmamış olsaydım" ifadesi, bu kırılmanın doğrudan varoluşsal bir çöküş momentine karşılık geldiğini göstermektedir. Bu noktada dini başa çıkma, dışarıdan tanınan ya da önerilen bir strateji olarak değil, öznenin çöküş eşiğinde başvurduğu bir müdahale mekanizması olarak devreye girmektedir. Bu döngüsel bir yapı sergileyerek görünür olmaktadır, "… Bu düşünceler 5 dakika kadar devam ediyor ve sonra Kuran'dan ayetleri hatırlıyorum" ifadesi, bahsi geçen döngüsel yapıyı kriz ile stabilizasyon arasında tekrar eden bir geçişle ortaya koymaktadır. Görüldüğü üzere dini referanslar, özneyi çöküş anından geçici olarak uzaklaştırmakta, ancak krizin yapısal

nedenlerini ortadan kaldıramadığı için aynı süreç yeniden üretilmektedir. Bu durum, dini başa çıkmanın burada sabit bir çözüm değil, her kriz momentinde yeniden etkinleşen kırılgan bir denge ürettiğini göstermektedir. Dolayısıyla dini başa bu örnekte; çıkma içselleştirilmiş ve deneyimsel alt formuyla sonuçlanmış bir iyileşme halini tesis etmekten çok, süreklilik arz eden bir "kriz–müdahale–geçici stabilizasyon" döngüsü içinde işlemektedir.

Söylemin bir diğer belirleyici boyutu, öznenin bu başa çıkma pratiğinin söylem içindeki epistemik konumuna dair açık farkındalığıdır. "…Sizlerin pek çoğunun dini bir cope olarak adlandıracağını biliyorum" ifadesi, incel topluluğunda yaygın olan *cope* etiketinin işleyişini doğrudan görünür kılmaktadır. Özne, kendi dini pratiğinin bu etiketle indirgeneceği yönündeki yüksek ihtimali peşinen kabul etmekte; buna rağmen bu pratiği sürdürmektedir. Bu noktada dini başa çıkmanın bireysel ve psikolojik boyuttaki "kriz–müdahale–geçici stabilizasyon" mekanizmanın yanı sıra topluluk içi söylemde işlevsizleştirilerek geçersizleştirme süreçlerine (bkz. "İşlevsiz/Çökmüş Başa Çıkma") rağmen korunan bir varoluşsal pozisyon olarak sürdürüldüğünü göstermektedir. Başka bir ifadeyle, dini başa çıkma burada *coping* stratejisinin işlevsizleştirilmesine karşı bir müdahale olmasının yanında topluluk normuna karşı sürdürülen bir direnç biçimi olarak da işlemektedir.

İşlevsel olarak birey hayatında fonksiyonel bir kar sağlayan dini başa çıkma örüntüsünün en doğrudan görüngülerinin okunabildiği içselleştirilmiş–deneyimsel coping, kriz anında dinin müdahale ederek gerekli stabilizasyonu sağlamak suretiyle işlerlik kazanmasıyla yeni bir kriz hali doğana dek başvurulmak üzere fonksiyonel niteliği bilinen bir fenomen olması itibariyle haiz olduğu döngüsellik içinde, ölümün eşitleyiciği ilkesi doğrultusunda örtük bir eskatolojik anlamlandırma çerçevesiyle de desteklenmektedir. Chad ve Stacey figürlerinin "zaten ölecekleri ve hatırlanmayacakları" yönündeki vurgu, öznel yoksunluğu evrensel ölümlülük zemini içinde yeniden

konumlandırmaktadır. Bu anlamlandırma, mevcut yoksunluğu ortadan kaldırmamakta, fakat onu daha geniş bir kozmik bağlam içinde geçici ve taşınabilir hale getirmektedir. Böylece dini başa çıkma, acıyı anlamlandırarak özneyi stabilize eden bir mekanizma olması itibariyle işlevsellik fonksiyonunu dinin argümanlarıyla tesis etmektedir.

Acının din tarafından anlamlandırılması, E2_P011 (post–5002517) örneğinde görüldüğü üzere döngüsel bir kırılganlık üzerine inşa olunan ve yeniden kurulan bir işleyişin aksine istikrarlı ve süreklilik kazanmış inanç formunu da barındırmaktadır. Bu doğrultuda E2_P019 kodlu post verisi, içselleştirilmiş–deneyimsel dini başa çıkmanın gözlemlenen döngüsel ve kırılgan yapısından ayrışan ikinci ve yapısal olarak farklı bir işleyiş biçimini ortaya koymaktadır. Bu postta dini başa çıkma, kriz anında devreye giren geçici bir stabilizasyon mekanizması olarak değil, süreklilik kazanmış, öznenin yaşamına yerleşmiş ve istikrarlı biçimde sürdürülen bir pratik olarak şu şekilde tam olarak kurulmaktadır:

> *"He Will Not Forsake His Saints*
> *1 Of David. Fret not yourself because of evildoers; be not envious of wrongdoers!*
> *2 For they will soon fade like the grass and wither like the green herb.*
> *3 Trust in the Lord, and do good; dwell in the land and befriend faithfulness.*
> *4 Delight yourself in the Lord, and he will give you the desires of your heart.*
> *5 Commit your way to the Lord; trust in him, and he will act.*
> *6 He will bring forth your righteousness as the light, and your justice as the noonday.*
> *7 Be still before the Lord and wait patiently for him; fret not yourself over the one who prospers in his way, over the man who carries out evil devices!*
> *8 Refrain from anger, and forsake wrath! Fret not yourself; it tends only to evil.*
> *9 For the evildoers shall be cut off, but those who wait for the Lord shall inherit the land. Yeah the Chads and Staceys will soon fade like the grass and wither like the green herb. Commit your way to the Lord; trust in him, and he will act. I am praymaxxing since years now and it will work!"*

"O Azizlerini Terk Etmeyecek' (Mezmurlar 37)
1 Davut'un ilahisi. Kötülerin yüzünden üzülme; haksızlık edenleri kıskanma!
2 Çünkü onlar çim gibi çabucak solacak, yeşil ot gibi kuruyacaklar.
3 Rab'be güven ve iyilik yap; ülkede yaşa ve sadakate sarıl.
4 Rab'de sevinç bul; O da sana yüreğinin dileklerini verecektir.
5 Her işini Rab'be bırak; O'na güven, O gerekeni yapacaktır.
6 O, doğruluğunu ışık gibi, adaletini öğle güneşi gibi aydınlığa çıkaracaktır.
7 Rab'bin önünde sakin ol ve O'nu sabırla bekle; yolunda başarılı olan, kötü planlar yapan adam yüzünden kendinizi üzmeyin!
8 Öfkeden kaçının ve gazabı bırakın! Endişelenme; bu sadece kötülüğe yol açar.
9 Çünkü kötülük yapanlar yok olacak, ama Rab'bi bekleyenler ülkeyi miras alacaklar. Evet, Chad'ler ve Stacey'ler yakında çim gibi solacak ve yeşil ot gibi kuruyacak. Yolunu Rab'be bırak; O'na güven, O da harekete geçecektir. Yıllardır dua ediyorum ve bu işe yarayacak!" E2_P019 (post–1645758)

Söylemin en belirleyici unsuru olan "*I am praymaxxing since years now*" ifadesi açıkça zamansal süreklilik ve pratik kararlılığı görünür kılmaktadır. Bu ifade, dini başa çıkmanın anlık ya da deneysel bir yönelim olmadığını; uzun vadeye yayılmış, tekrar eden ve yerleşik bir pratik halini aldığını göstermektedir. Bu yönüyle *praymaxxing* stratejisi, incel jargonunda tek başına topluluk içi grup üyelerine önerilen bir coping tavsiyesi olmanın yanı sıra daha çok ve göze çarpan biçimde öznenin kendi deneyimi içinde süreklilik kazanan ve aktif oalrak sürdürülen bir başa çıkma pratiğine dönüşmektedir.

Postun analitik özgünlüğü, kutsal metnin kullanım biçiminde yoğunlaşmaktadır. Mezmur 37'nin uzun bir pasaj halinde doğrudan aktarılması ve ardından "Chad'ler ve Stacey'ler çimen gibi solar" ifadesiyle incel söylemine birebir adapte edilmesi, kutsal metnin yorumlanmasından ziyade doğrudan içselleştirilerek öznel deneyime entegre edildiğini göstermektedir. Bu kullanım, kutsal metni dışsal bir referans olmaktan

çıkararak, başa çıkma pratiğinin doğrudan kurucu unsuru haline getirmektedir. Böylece dini anlamlandırma, soyut bir teolojik çerçeve olmanın ötesine geçirilerek, incel yoksunluğunu yeniden çerçeveleyen ve taşınabilir kılan aktif bir bilişsel–dinsel mekanizma olarak işlemektedir. Bu çerçevede post, E1 ekseninde tanımlanan pozitif teodise ile doğrudan kesişmektedir. Bir önceki kırılgan/döngüsel içselleştirilmiş deneyimleri içkin işlevsel başa çıkma örüntüsünde yer alan ölümün eşitleyici unsuru başa çıkmanın sürekli/istikrarlı örneğini oluşturan bu türünde de aynı şekilde kullanılmaktadır. Bu noktada Chad ve Stacey figürlerinin geçiciliğine yapılan vurgu, mevcut eşitsizlik ve yoksunluk deneyimini ilahi düzen içinde eşitleyici unsurlardan biri olan "ölüm" ile anlamlandırmakta; dünyevi üstünlüğü geçici, ilahi adaleti ise nihai ve belirleyici olarak konumlandırmaktadır. Bu anlamlandırma, acıyı ortadan kaldırmaz ancak onu kozmik bir düzen içine yerleştirerek katlanılabilir hale getirmektedir. Dolayısıyla teodise burada bir açıklama çerçevesi olarak doğrudan başa çıkma pratiğini besleyen ve sürdüren bir anlam üretim mekanizması formunda da işlemektedir.

E2_P019'un en belirleyici yönü, dini başa çıkmanın burada kriz sonrasında devreye giren bir müdahale planı olmayıp E2_P011'in aksine krizin ortaya çıkışını ve etkisini baştan düzenleyen bir yapı olarak işlemesidir. Bu örnekte coping, çöküşten sonra yeniden kurulmak zorunda olan kırılgan bir denge değildir. Süreklilik kazanmış, öznenin varoluşsal yönelimini belirleyen ve uzun vadede istikrar üreten bir pratik olarak konumlanmaktadır.

İçselleştirilmiş–deneyimsel başa çıkma örnekleri olan E2_P011 ve E2_P019'un birlikte okunması, araştırmanın "karşı kültürlerde dinin nasıl müzakere edildiği"ne ilişkin temel araştırma sorusunun doğrudan sınandığı ve anlamlı bir sonuca ulaşıldığı bir analitik düğüm noktası sunmaktadır. İncel söylemi, yüzeyde dini referansları *cope* kategorisi üzerinden değersizleştiren ve bu yolla epistemik bir hiyerarşi kuran bir dil üretmektedir. Ancak aynı söylem içinde, öznenin kendi deneyimi söz konusu olduğunda, dini başa

çıkmanın vazgeçilmez ve işlevsel bir varoluşsal mekanizma olarak devreye girdiği görülmektedir. Bu durum, dinin karşı kültürel bir bağlamda ya basitçe reddedildiği ya da doğrudan benimsendiği yönündeki ikili şemaların ötesine geçilmesi gerektiğini göstermektedir. Aksine din, bu örneklerde söylemsel düzeyde mesafe alınan, alaya konu edilen ve epistemik olarak aşağılanan bir kategori olmasına rağmen, deneyimsel düzeyde öznenin varoluşunu sürdürebilmesini mümkün kılan bir başa çıkma zemini olarak yeniden işlev kazanmaktadır. Böylece din, incel alt kültürü içinde sabit bir konumdan ziyade, söylem ile deneyim arasında sürekli yer değiştiren, gerilimli ve müzakereye açık bir alan olarak ortaya çıkmaktadır. Bu bulgu, karşı kültürlerde dinin yalnızca ideolojik pozisyonlar üzerinden değil, öznel deneyimlerin zorunlulukları ve sınırları içinde yeniden kurulan bir pratik olarak ele alınması gerektiğini güçlü biçimde ortaya koymaktadır.

Bu çerçevede tüm işlevsel dini başa çıkma türleri birlikte değerlendirildiğinde, incel söyleminde dinin çok katmanlı ve farklı yoğunluklarda işleyen bir başa çıkma pratikler bütünü ürettiği görülmektedir. Dışsal–idealleştirici konumlanışta din, en güçlü ve arzu edilir *cope* biçimi olarak hiyerarşik bir üstünlükle tanınırken; normatif–yönlendirici öneri biçiminde bu üstünlük, somut pratiklere ve eylem çağrılarına dönüştürülerek topluluk içinde dolaşıma sokulmaktadır. İçselleştirilmiş–deneyimsel işleyişte ise dini başa çıkma, öznenin doğrudan deneyimi içinde farklı kiplerde ortaya çıkmaktadır: kimi örneklerde varoluşsal çöküş anında devreye giren döngüsel ve kırılgan bir stabilizasyon mekanizması olarak işlerken, kimi örneklerde süreklilik kazanmış, gündelik yaşama yerleşmiş ve istikrarlı bir varoluş pratiği halini almaktadır. Bu çoklu işleyiş biçimleri, dini coping'in incel söylemi içinde farklı bağlamlarda farklı işlevler üstlenen esnek ve yeniden üretilebilir bir başa çıkma alanı olarak konumlandığını göstermektedir. Dolayısıyla din, bu karşı kültürel bağlamda anlam üretici bir inanç sistemini içkin hiyerarşik olarak idealize edilen, normatif olarak yönlendirilen ve

deneyimsel olarak yaşanan farklı düzeylerde işleyen bir başa çıkma rejimi olarak temsil ve müzakere edilmektedir.

5.2.2.2. Erişilemeyen Başa Çıkma

İşlevsel başa çıkma örüntülerinin ortaya koyduğu üzere dinin, incel söyleminde belirli koşullar altında özne için anlam üretici ve düzenleyici bir kaynak olarak işlerlik kazanabildiği ifade edilmişti. Fakat aynı veri seti, bu işleyişin her durumda kurulamadığını, bazı örneklerde kutsal referanslar ile özne arasına yerleşen ve kapanmayan bir mesafenin varlığını da açığa çıkarmaktadır. Erişilemeyen başa çıkma, tam da bu mesafenin üretildiği, dinin değerinin tanınıp bilindiği ve hatta güçlü biçimde arzulandığı halde, özne tarafından deneyimsel düzeyde kurulamayan, işlevsel bir başa çıkma pratiğine dönüştürülemeyen durumları kavramsallaştırmak üzere geliştirilmiştir. Böyle bir konumlanış, dini başa çıkmanın yokluğunun tersine varlığına rağmen özne için kapalı kalan bir imkânsızlık ve erişilemezlik durumunu ortaya koymaktadır. Bu düzlemde din, ne tamamen dışlanan bir referans ne de etkin biçimde kullanılan bir kaynak olarak belirir. Bilhassa öznenin yöneldiği, değer atfettiği fakat içine giremediği bir başa çıkma ufku şeklinde konumlanır. Söz konusu durum, dini başa çıkmanın kabul ya da ret düzeyinde olmayıp "erişilebilirlik ve kurulabilirlik" üzerinden değerlendirilmesi gerektiğini düşündürmektedir. Nitekim bazı örneklerde özne, dini başa çıkmanın güçlü ve işlevsel bir çözüm sunduğunu açıkça kabul etmektedir, buna rağmen bu çözümü kendi deneyimi içinde kuramamaktadır. Böylece ortaya çıkan yapı, basit bir inanç eksikliği olarak tanımlanamaz; dahası öznenin yönelimleri ile deneyimsel kapasitesi arasındaki uyumsuzluğu ifade eden özgül bir gerilim alanı şeklinde kendini gösterir veya okunabilir. Ayrıca bu gerilimin, tek bir nedene indirgenemeyecek ölçüde farklılaşmış mekanizmalar aracılığıyla üretildiği tespit edilmiştir. Analiz, dini başa çıkma stratejisine erişememe durumunun üç özgül biçimde yoğunlaştığını göstermektedir. Yapılan içerik ve söylem analizi sonucu elde edilen bulgular sonucu oluşturulan kategorizasyonun çıktısı olarak;

epistemik erişememe, kutsal referansların bilişsel düzeyde ikna edici bir inanç zeminine dönüşemediği durumları; rasyonel erteleme, dini başa çıkmanın mümkün görülmesine rağmen pratik gerekçelerle askıya alındığı yönelimleri; kronik tükenme kaynaklı erişememe ise uzun süreli yoksunluk deneyiminin öznenin başa çıkma kapasitesini aşındırdığı ve dinin en güçlü coping biçimi olarak kabul edilse dahi erişilebilir bir seçenek olmaktan çıktığı örüntüleri ifade etmektedir. Bu alt türler, dini başa çıkma stratejisine erişememe durumunun homojen bir yapı sergilemediğini; bilişsel, pratik ve zamansal dinamiklerin kesişiminde üretilen çok katmanlı bir süreç olarak işlediğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla erişememe, yoğunluğu ve sonuçları değişebilen bir gerilim alanı içinde konumlanmaktadır. Bazı örneklerde erişememe durumu bu düzeyde kalmamakta, daha ileri aşamalarda dini başa çıkmanın anlam üretme kapasitesini tamamen geçersiz hale getirecek seviyeye kadar ilerleyebilmektedir.

5.2.2.2.1. Epistemik Erişememe

Epistemik erişememe, öznenin dini başa çıkmayı güçlü ve işlevsel bir kaynak olarak açık biçimde tanıdığı fakat bu kaynağa belirgin bir üstünlük atfettiği halde, inanç kurma kapasitesinin tesis edilememesi nedeniyle söz konusu başa çıkma alanına dahil olamadığı söylemsel konumları ifade etmektedir. Bu alt formda belirleyici olan husus, dini coping'in reddedilmesi değildir; tersine, değerinin teslim edilmesine rağmen özne tarafından kurulabilir bir deneyim alanına dönüştürülememesidir. Dolayısıyla burada ortaya çıkan ayrım, kabul ile içselleştirme arasındaki mesafede temellenmektedir. Peter L. Berger'in kutsal kozmosun sürekliliğinin inanç aracılığıyla mümkün kılındığına ilişkin tespitiyle uyumlu biçimde, koruyucu anlam çerçevesinin varlığı ve işlevselliği özne tarafından bilinmekte ancak bu çerçeveye dahil olmayı mümkün kılan epistemik zemin kurulamamaktadır.

Incels.is verisi, epistemik erişememenin farklı söylemsel tonlar üzerinden çeşitlendiğini göstermektedir. Bu çeşitlenme, bir yandan öznenin kendi erişememe

durumunu içe dönük biçimde dile getirdiği *bireysel–varoluşsal* ton, diğer yandan bu erişememeyi kabul ederken muhatabın dini coping pratiğine meşruiyet tanıyan *empatik–dayanışmacı* ton üzerinden belirgin hale gelmektedir. Bu noktada epistemik erişememe, dini başa çıkmanın özne tarafından deneyimsel olarak kurulamasa da söylemsel düzeyde geçerliliğini koruduğunu, bireysel erişememe ile grup içi meşruiyetin birbirinden ayrıştığı özgül bir konumun üretildiğini gösteren bulguları içkin bir dini başa çıkma türüdür. Örneğin bireysel ve varoluşsal olarak dini başa çıkmaya epistemik anlamda erişilemediğinin göstergesi olarak E2_P005 kodlu post ve tercümesi şu şekildedir:

> *"It's true. If you aren't a religiouscel there's nothing stopping you from going insane from the loneliness. Religion is the best cope there is. I wish I could believe and make myself religious*
> *(Bu doğru. Eğer dindar biri değilsen, yalnızlıktan deliye dönmene engel olacak hiçbir şey yok. Din, bununla başa çıkmanın en iyi yolu. Keşke inanabilsem ve kendimi dindar yapabilsem)."* E2_P005 (post–1123719)

Bu post, söylemsel ve bağlamsal düzeylerin iç içe geçtiği çok katmanlı bir yapı sergilemektedir. Öncelikle üretildiği thread bağlamı, analizin yönünü belirleyen kritik bir zemin sunmaktadır: "her şeyin bittiğini kabul etme" çağrısının dolaşımda olduğu bir bağlamda özne, varoluşsal çöküşün eşiğinde konumlanmaktadır. Tam bu eşikte, dini başa çıkmanın bir rahatlama aracı olarak özne tarafından kabul edilmesinin de ötesinde, onun akıl sağlığını korumaya yönelik zorunlu bir tutunma mekanizması olarak anlamlandırıldığı görülmektedir (bununla birlikte dinin bu konumda tercih edilmesi ile varoluşsal çöküş eşiği arasında doğrudan nedensel ya da tümdengelimsel bir ilişki kurmaktan özellikle kaçınılmalıdır). Bu bağlamda din, yalnızlık karşısında akli melekeleri yitirmeyi engelleyen en güçlü başa çıkma stratejisi olarak açık biçimde olumlanmakta ve *hiyerarşik olarak en üst konuma* yerleştirilmektedir.

Bu söylemsel kurulumun ikinci düzleminde, öznenin dini coping'e yönelik epistemik tutumu daha net görülmektedir. "Religion is the best cope there is" ifadesi,

pozitif teodise temelli işlevli dini coping'in epistemik düzeyde kabul edildiğini, yanı sıra ideal bir başa çıkma biçimi olarak konumlandırıldığını göstermektedir. Bu yönüyle yapı, dışsal–idealleştirici konumlanışla yapısal bir süreklilik taşımaktadır; ancak belirleyici ayrım, erişilebilirlik ekseninde ortaya çıkmaktadır. İşlevsel başa çıkmanın özne deneyimi dışında ve idealize ölçekte varlığını sürdürdüğü coping stratejisinde, dini coping birey tarafından erişilebilir olmakla birlikte henüz deneyimlenmemiş bir imkân olarak çerçevelenir. Burada ise aynı coping biçimi arzu edilmekteyken özne tarafından kurulamaz bir konumda yer almaktadır.

Üçüncü ve analitik açıdan en kritik düzlem, "*I wish I could believe*" ifadesinde yoğunlaşmaktadır. Bu ifade, öncelikli olarak dini başa çıkma stratejisinin epistemik olarak "geçersiz" görülmediğini açıkça göstermektedir. İşlevsel ve doğru bir çözüm olarak kabul edilmesine rağmen öznenin, *inanç bağı kuramaması nedeniyle* bu mekanizmaya dahil olamadığı tahlil edilmektedir. Dolayısıyla burada söz konusu olan durum, rasyonel bir reddedişten ziyade epistemik bir kapanma olarak belirir: özne, teodisenin sunduğu anlam rejimini geçerli bulmaktadır, fakat ne var ki bu rejimle kurması gereken epistemik ilişkiyi tesis edemediği için söz konusu coping süreci öznel deneyimde gerçekleşememektedir. Bu örnek, teodise–coping ilişkisinin yalnızca üretim düzeyinde değil, erişim düzeyinde de analiz edilmesi gerektiğini gösteren güçlü bir kanıt sunmaktadır. Pozitif teodise, işlevli dini coping üretmeye elverişli bir anlam zemini sağlamasına rağmen, öznenin bu teodise yapısını benimseyememesi, söz konusu coping'in öznel düzeyde kurulmasını engellemektedir. Böylece coping'in söylemsel varlığı ile öznel deneyimde gerçekleşmesi arasındaki ayrım görünür hale gelmektedir. Teodisenin, coping üretmekle kalmayıp bu coping'in özne açısından erişilebilir olup olmayacağını da belirlediği anlaşılmaktadır.

Epistemik erişememe, içe dönük bir anlatım olarak kurulurken incel dijital alt–karşı kültüründe muhatabın dini coping pratiğini tanıyan empatik–dayanışmacı bir söylem yönelimiyle de aşağıda yer alan postta belirgin hale gelmektedir:

> *"I feel the pain in your post, boyo. I wish I could cope with religion, maybe, just maybe I'd have the will to continue living with my shitty existence. But, I just can't rationalize in my brain being a religioncel, whatever helps you cope, boyo.*
> *(Postundaki acıyı hissediyorum, dostum. Keşke dinle başa çıkabilseydim – belki, sadece belki, bu berbat varoluşumla yaşamaya devam etme isteğim olurdu. Ama zihnimde religiouscel olmayı rasyonelleştiremiyorum. Her ne sana başa çıkmanda yardımcı oluyorsa, dostum."* E2_P025 (post–845600)

Bu örnek, epistemik erişememenin empatik–dayanışmacı tonunu görünür kılarken muhatabın deneyimini tanıyan ve ona yönelen ilişkisel bir söylem formu içinde kurmaktadır. Söylemin ilk düzleminde, öznenin varoluşsal konumlanışı yoğun bir biçimde açığa çıkmaktadır. Burada yer alan "… maybe I'd have the will to continue living…" ifadesi, dini coping'e erişememenin doğrudan yaşamı sürdürebilme kapasitesiyle ilişkili bir kırılma olarak deneyimlendiğini göstermektedir. Bu yönüyle dini başa çıkma, özne için bir rahatlama stratejisi olmanın yanında varoluşsal sürekliliğin mümkün koşulu olarak anlamlandırılmaktadır. Bu kabul, Pargament'in dini başa çıkmayı güçlü bir anlam ve yönelim kaynağı olarak kavramsallaştırdığı çerçeveyle uyumlu bir görünüm arz etmektedir. Bununla birlikte, "I just can't rationalize" ifadesi, söz konusu kaynağın özne tarafından epistemik olarak kurulamadığını açıkça ortaya koyması itibariyle de Berger'in kutsal kozmosun ancak inanç yoluyla erişilebilir hale geldiğine ilişkin tespitiyle örtüşmektedir. Yani inanç kurulamadığında, kutsal referansların özne açısından işlevsel bir başa çıkma mekanizmasına dönüşemediği bellidir.

Söylemin ikinci düzlemi, bu örneği cope startejisine epistemik açıdan erişememenin empatik–dayanışmacı türü açısından özgün kılan ilişkisel boyutta ortaya

çıkmaktadır. “Whatever helps you cope” ifadesi, öznenin kendi erişememe durumunu açık biçimde kabul etmesine rağmen, muhatabın dini coping pratiğine meşruiyet tanıdığını göstermektedir. Bu kabul, incel söyleminde sıklıkla gözlenen indirgemeci ve değersizleştirici “cope” kullanımından ayrışan bir yönelime işaret etmektedir. Coping burada eleştiriye açık bir kategori olarak değerlendirilmez, belirli bağlamlarda geçerli ve işlevsel bir başa çıkma pratiği olarak tanınır. Böylece özne, kendi deneyiminde erişemediği bir kaynağı, başkası için geçerli ve meşru bir seçenek olarak kabul edebilmektedir. Bu da grup içi söylemde empati ve dayanışma temelli bir konumlanışın dinsel başa çıkma paydasında üretildiğini göstermektedir. Bu örnek aynı zamanda, teodise ile coping arasındaki ilişkinin üretim ve erişim boyutlarını ayrıştıran önemli bir kesişim noktasına işaret etmektedir. Dini başa çıkma, özne tarafından potansiyel bir anlam kaynağı olarak tanınmakta; ancak bu anlam rejimiyle epistemik bir ilişki kurulamaması nedeniyle teodise işlev kazanamamaktadır. Bu durum, veri setinde “içselleştirilemeyen teodise” olarak işaretlenebilecek örüntüyle örtüşmekte; teodisenin varlığının tek başına coping üretmeye yetmediğini, bu üretimin öznenin teodise ile kurduğu ilişkinin niteliğine bağlı olarak gerçekleştiğini göstermektedir.

Bulgulardan anlaşılacağı üzere dini başa çıkmaya epistemik anlamda erişememe durumu, bir inanç eksikliği nosynonua indirgenemez; nitekim cope stratejisinin öznel düzeyde kurulabildiğine tekabül eden örüntüler mevcuttur. İnanç öncüllerinin rasyonalize edilememesi, öznenin mevcut kimlik konumlanışıyla bu çerçeve arasında kurulan uyumsuzluk ve yoğun duygusal gerilimin yeniden anlamlandırma süreçlerini zorlaştırması, dini başa çıkmanın bağlayıcı bir inanç rejimine dönüşmesini engellemektedir. Bu durum, dini coping’in söylemsel düzeyde tanınması ile öznel düzeyde kurulabilmesi arasındaki ayrımın veri setinde yapısal bir örüntü olarak tekrar ettiğini göstermektedir. Mesele, basit bir “inanamama” haliyle sınırlı kalmamakta; anlamın, normun ve öznel kapasitenin kesişiminde ortaya çıkan çok katmanlı bir kopuş

biçimi olarak görünürlük kazanmaktadır. Bununla birlikte, bu örnekler, dini coping stratejisine erişememenin kaynağının her durumda inanç düzeyinde aranıp aranamayacağı sorusunu açık bırakmaktadır.

5.2.2.2.2. Rasyonel Erteleme

Rasyonel erteleme, epistemik erişememede olduğu üzere inanç öncüllerinin tesis edilememesinden kaynaklanmamaktadır. Bu tür ertelemede dini coping, özne tarafından anlam üretme ve duygusal denge sağlama kapasitesine sahip bir kaynak olarak tanınmaya devam eder; ancak bu tanıma, söz konusu başa çıkma biçiminin öznel düzeyde kurulmasını tek başına mümkün kılmaz. Belirleyici olan, dini pratiğin gerektirdiği disiplin, süreklilik, bedensel ve toplumsal etkileşim biçimlerinin öznenin mevcut yaşam düzeniyle kurduğu uyumsuzluk ve bu uyumsuzluğun özne tarafından maliyet–fayda değerlendirmesi içinde ele alınmasıdır. Bu çerçevede dini coping, epistemik erişilebilirliğini korurken, gündelik hayat içinde üstlenilmesi gereken emek, zaman ve sosyal uyum gereksinimleri bakımından yüksek maliyetli bir pratik olarak konumlandırılmaktadır; esasen bu nedenle reddedilmeden askıya alınmaktadır. Dolayısıyla rasyonel erteleme, dini başa çıkmanın geçersizleştirilmesi ya da imkânsızlaştırılması üzerinden değil, öznel rasyonalite, pratik uygulanabilirlik ve yaşam tarzı konfigürasyonları temelinde ertelenmesi üzerinden tanımlanan özgül bir erişememe biçimi olarak ortaya çıkmaktadır. E2_P009 kodlu post bu yapıyı açık biçimde görünür kılmaktadır:

> *"Thread: Can Allah Cure My Inceldom?*
> *"If he can cure schizophrenia can he also cure inceldom? I don't think so but this edit is based and gives me hope. I am not a religiouscel tho, too much work and I dislike irl interactions."*
> *(Thread Başlığı: Allah incelliğimi iyileştirebilir mi?*
> *Şizofreniyi iyileştirebiliyorsa incelliği de iyileştirebilir mi? Sanmıyorum ama bu video umut verici. Ama ben religiouscel değilim; çok zahmetli ve*

gerçek hayattaki etkileşimlerden hoşlanmıyorum.) E2_P009 (post–7599895)

Thread başlığında yer alan "Allah incelliğimi iyileştirebilir mi?" sorusu, ilahi müdahaleyi incellik deneyimi karşısında potansiyel bir çözüm ufku olarak dolaşıma sokmaktadır. Bu ifade, dini başa çıkmanın henüz benimsenmiş bir pratik olarak kurulmadığını fakat söylem düzeyinde ihtimal dahilinde tutulduğunu göstermektedir. Öznenin "I don't think so" ifadesi, bu ihtimalin kesin bir inanç formuna dönüşmediğini ortaya koyarken, "gives me hope" ifadesi dini içeriğin sınırlı da olsa duygusal bir karşılık ürettiğini göstermektedir. Böylece post, dini coping'in ne bütünüyle reddedildiği ne de doğrudan benimsendiği bir konumu temsil etmektedir; dinsel cope'a dair umudun mevcudiyetine rağmen din, davranışsal yönelime dönüşmeyen askıda bir imkân olarak kalmaktadır. Esasen belirleyici kırılma, "I am not a religiouscel tho, too much work" ifadesinde yoğunlaşmaktadır. Burada öznenin religiouscel konumunu dışarıda bırakma gerekçesi; *dini pratiğin yüksek emek ve süreklilik talep eden bir yaşam formu olarak algılanmasıdır*. "Too much work" ifadesi, dini coping'in özne açısından bir inanç meselesinden çok pratik maliyet hesabına konu edildiğini göstermektedir. Bu maliyet yalnızca bireysel disiplinle sınırlı değildir; "I dislike irl interactions" ifadesi, dini başa çıkmanın yüz yüze ilişki, cemaat, ibadet katılımı, toplumsal görünürlük ya da en azından gerçek hayatla temas gerektiren yönlerinin özne açısından uyumsuz bulunduğunu ortaya koymaktadır. Bu noktada dinin gündelik yaşam içinde taşınabilirliği, maliyeti ve sürdürülebilirliği üzerinden işlevsel ve işler hale getirilemeyen bir başa çıkma stratejisi kendisini göstermektedir.

Bahsi geçen erişilememiş cope türleriyle karşılaştırıldığında rasyonel/pragmatik erişememe türü cope'un, tek başına epistemik düzeyde "inanamama" engelinden kaynaklanmayıp, "üstlenememe" gerekçesiyle kurulduğunu göstermektedir. Bu ayrım, teodise–coping ilişkisinin sınırlarını da daha açık hale getirmektedir. Bu örnekte

coping'in kurulup kurulmadığını belirleyen ana unsur, teodisenin içeriği ya da öznenin dini anlam rejimine epistemik olarak dahil olup olamaması değildir; belirleyici unsur, dini pratiğin gündelik yaşam içinde sürdürülebilir bulunup bulunmaması veya öznenin bu maiyeti karşılayıp karşılayamamasıdır. Bu nedenle E2_P009, dini başa çıkmanın anlam üretiminin yanı sıra pratik uygulanabilirlik, yaşam tarzı uyumu ve maliyet–fayda rasyonalitesi üzerinden de şekillendiğini göstermektedir. Rasyonel erteleme bu yönüyle küçük fakat model açısından kritik bir alt formdur: din burada kaybedilmiş, işlevselliğini yitirmiş ya da yerine bir başka başa çıkma stratejisi ikame edilmiş değildir. Umut verici bir seçenek olarak özne tarafından imlenir, fakat yaşam dünyasında üstlenilebilir bir pratik haline gelemediği için erişilemeyen bir stratejiden ibaret kalmaktadır. Bununla birlikte, erişememe durumunun yalnızca inanç kurulamaması ya da pratik uygulanabilirlik sınırlarıyla açıklanıp açıklanamayacağı sorusu, bazı örneklerde daha derin bir boşluk olarak yeniden ortaya çıkmaktadır

5.2.2.2.3. Yüksek Yoğunluklu Dinsel Başa Çıkmaya Erişememe

Yüksek yoğunluklu dini coping'e erişememe, erişilemeyen başa çıkma kategorisi içinde, dini başa çıkmanın özne tarafından reddedilmediği, değersizleştirilmediği ve epistemik olarak geçersiz kılınmadığı; buna rağmen yalnızca oldukça derin, yoğun ve yüksek eşikli bir yönelim biçiminde mümkün görüldüğü için dini başa çıkma stratejisinin fiilen kurulamadığı durumları ifade etmektedir. Bu alt formu epistemik erişememeden ayıran temel nokta, öznenin "inanamıyorum" ya da "rasyonelleştiremiyorum" türünden bir inanç kurma engeli dile getirmemesidir. Rasyonel ertelemeden ayrıldığı yer ise dini pratiğin zahmetli, maliyetli ya da gündelik yaşamla uyumsuz bulunması nedeniyle bilinçli biçimde askıya alınmamasıdır. Burada belirleyici olan, dini coping'in ancak yüksek yoğunluklu bir başa çıkma formu içinde işlevli olabileceğinin düşünülmesi ve öznenin bu yoğunluk düzeyine fiilen erişememesidir. Bu nedenle söz konusu erişememe, öznenin içsel motivasyonuna dair doğrudan bir psikolojik varsayıma değil, söylem içinde dini

başa çıkmanın hangi koşullarda mümkün görüldüğüne dayanmaktadır. Bu anlamda E2_P024 kodlu thread başlığı ve devamında getirilen post, ilgili coping'e erişememe durumunu açıklar mahiyette bir bulgu olarak incelenmelidir:

> *"Thread: Is it possible to be happy as an incel?"*
> *"I don't think you can unless you are on drugs or some deep religionmaxxing. Regular copes like gaming stopped working for me years ago, inceldom is on my mind and torturing me 24/7."*
> *(Başlık: Bir İncel Olarak Mutlu Olmak Mümkün mü?)*
> *(İlaç ya da derin bir religionmaxxing olmadan bunun mümkün olduğunu düşünmüyorum. Oyun oynamak gibi sıradan başa çıkma yolları benim için yıllarca önce işe yaramaz hale geldi; incellik aklımda ve beni 7/24 işkence ediyor.)* E2_P024 (post–3668819)

Postun söylemsel yapısında geçen "deep religionmaxxing" ifadesi, dini coping'in ancak en yoğun ve en derin biçimiyle işlevli olabileceğine dair güçlü bir kabul içerir. Bu kabul, dini başa çıkmayı sıradan bir seçenek olmaktan çıkararak hiyerarşik olarak en üst düzeye yerleştirir. Aynı söylem içinde farmakolojik müdahalenin ("drugs") bu düzeyle birlikte zikredilmesi, başa çıkma imkanlarının özne tarafından artık yalnızca en uç ve en yoğun formlar üzerinden kavrandığını göstermektedir. Bu yapı, coping mekanizmalarının özne tarafından dikey bir yoğunluk hiyerarşisi içinde organize edildiğine işaret etmesi bakımından önemlidir. "Regular copes like gaming stopped working for me years ago" ifadesi, bu hiyerarşinin alt basamaklarının zaman içinde işlevini yitirdiğini ortaya koyan kritik bir göstergedir. Burada ani bir kopuş yerine uzun süreli incel deneyiminin ürettiği bir aşınma süreci vardır. Başa çıkma stratejilerinin düşük yoğunluklu biçimlerinin (gaming–oyun oynamak) etkisini kaybettiği, başa çıkma imkânının giderek daralarak yalnızca yüksek yoğunluklu seçeneklere doğru sıkıştığı ifade edilmektedir. Bu daralma, dini coping'in ortadan kalkmasına yol açmaz; dar alanda daha niş ve işlevsel bir coping biçimi olarak acı tarafından filtrelenmesi itibariyle daha güçlü ve daha gerekli bir seçenek

olarak yeniden konumlanır. Ancak bu yeniden konumlanış beraberinde öznenin ona erişim koşullarını ağırlaştırması yükünü de getirir.

Postun ikinci belirleyici boyutu, bu yüksek yoğunluklu coping biçimine rağmen öznenin fiili bir yönelim geliştirememesidir. Söylem içinde "deep religionmaxxing" mutluluğun kaynağı ya da inceldom stresörüne dayanmanın neredeyse tek koşulu olarak ifade edilmektedir. Bu söylemsel idealizasyona rağmen özne ilgili düzeye ulaşmış bir pratikten bahsetmez ki bu boşluk, erişememenin doğrudan ifadesidir. Erişememe burada, yalnızca yüksek yoğunlukta mümkün görülen bir coping biçiminin özne tarafından fiilen kurulamayışı şeklinde ortaya çıkmaktadır; çünkü uzun süreli ve kesintisiz incel deneyimi, düşük yoğunluklu başa çıkma biçimlerinin etkisini ortadan kaldırmakta ve coping'i giderek daha dar, daha yoğun ve daha zor erişilebilir formlara sıkıştırmaktadır. Bu süreçte dini başa çıkma, ancak yüksek eşikli bir yönelimle mümkün görülen bir imkân haline gelmekte; özne ise bu eşiği aşamadığı için söz konusu coping'i gerçekleştirememektedir. Tam da bu noktada belirleyici hale gelen unsur, uzun süreli incel kimliğinin ürettiği sürekli ve kesintisiz baskıdır. "Inceldom is on my mind and torturing me 24/7" ifadesi, bu baskının zamansal sürekliliğini ve yoğunluğunu açık biçimde gösterir. Acı burada episodik bir kırılma ya da geçici bir kriz biçiminde ortaya çıkmaz; öznenin zihinsel alanını sürekli olarak işgal ve meşgul eden, süreğen ve kuşatıcı bir deneyim olarak kurulmaktadır. Bu süreklilik, öznenin en kolay ve doğrudan şekilde başvurduğu coping mekanizmalarının etkisini zayıflatırken, inceldom evreninde öznenin karşılaşacağı her türlü potansiyel stresör karşısında edineceği başa çıkma imkanın da hangi düzeyde mümkün görülebileceğini yeniden tanımlar. Böylece coping, gündelik düzeyde sürdürülebilir bir pratik olmaktan çıkarak yüksek yoğunluklu ve derin dönüşüm gerektiren biçimlerde anlamlı görülen bir meleke haline dönüşür.

E2_P024 kodlu post, Pargament'in yüksek stres koşullarında dinin sıradan başa çıkma mekanizmalarının ötesine geçen güçlü bir kaynak olarak devreye girdiğine dair yaklaşımıyla uyumlu bir yönelim sergiler; fakat aynı zamanda bu yaklaşımı önemli bir noktada da genişletir. Burada din, en güçlü başa çıkma biçimi olarak tanınmaktadır; ancak bu güç, erişilebilirliği garanti etmez, hatta erişim eşiğini yükseltmektedir. Yani başa çıkmanın yalnızca yüksek yoğunlukta mümkün görülmesi, bu düzeye erişemeyen özne için onu fiilen kullanılamaz hale getirir. Bu durum, Berger'in anlam şemsiyesinin kronik tehdit altında sürdürülebilirliğine dair analizine de yeni bir boyut ekler: anlam zemini bütünüyle çökmemekte, fakat ona erişim yalnızca yüksek eşikli biçimlere bağlandığı için pratikte askıda kalmaktadır. Dolayısıyla bu örnek, erişilemeyen coping kategorisinin üçüncü boyutunu net biçimde tanımlar: "dini başa çıkmanın reddedilmediği, epistemik olarak geçersiz kılınmadığı ve pratik olarak dışlanmadığı; yalnızca en uç ve yoğun biçimlerde mümkün görüldüğü için özne tarafından gerçekleştirilemediği bir erişememe biçimi". Bu yapı, incel söyleminde dini başa çıkmanın inanç ya da pratik tercihin yanı sıra yoğunluk eşiği ve zamansal aşınma üzerinden de müzakere edildiğini ortaya koymaktadır.

Erişilemeyen dini başa çıkma örüntüleri incel söyleminde dinin işlevli ya da işlevsiz, benimsenmiş ya da reddedilmiş, mobilize edilmiş ya da terk edilmiş bir kaynak olarak ikili karşıtlıklar içinde kavranamayacağını ortaya koyar nitelikteki bulgulardan hareketle kategorik bir cope stratejisi türü olarak kavramsallaştırılmıştır. Burada din; çoğu örnekte anlam üretme, varoluşsal yükü taşıma ve özneye yönelim kazandırma potansiyelini korumaktadır; ancak bu potansiyelin öznel deneyimde fiilen kurulabilmesi farklı eşiklere bağlı hale gelmektedir. Bu noktada erişilemeyen cope'ta din vardır, değerini korur ve en güçlü başa çıkma imkânı olarak tanınır; fakat özne tarafından kurulamaz. Bu bulgu, Pargament'in dini başa çıkma teorisinde merkezi yer tutan "dini kaynağın mobilizasyonu" meselesine önemli bir ara halka eklemektedir: dini kaynağın

varlığı, tanınması ya da işlevsel görülmesi, onun özne tarafından mobilize edilebildiği anlamına gelmemektedir. Bu çalışma, dini coping'in mobilize edilme öncesinde kurulabilirlik, uygulanabilirlik ve erişilebilirlik koşullarına tabi tutulabildiğini; bu koşullardan herhangi biri işlemediğinde dinin işlevini kaybetmekten ziyade "özne açısından erişilemeyen bir kapasiteye dönüştüğünü" göstermektedir. Böylece erişilemeyen başa çıkma, dini coping literatürüne işlevsellik ile işlevsizlik arasında konumlanan özgül bir kurulabilirlik eşiği önermektedir; bu eşik, dini başa çıkmanın özne tarafından fiilen kurulabilmesinin epistemik, pragmatik ve yoğunluk temelli koşullara bağlı olduğunu göstermektedir.Bu eşik, dini başa çıkmanın özneye içkin sabit bir kapasite değil, ancak belirli epistemik, pragmatik ve yoğunluk koşulları altında aktive edilebilen bir failiyet biçimi olarak işlediğini düşündürmektedir. Bu yönüyle din, stres karşısında ya başvurulan ya da başarısız olan bir kaynak olmaktan çıkarak özneyle ilişki kurabilme koşulları sürekli sınanan bir "başa çıkma melekesi" olarak yeniden konumlanır. İncel karşı–alt kültürü bağlamında dinin sosyolojik önemi de tam bu noktada belirginleşmektedir: din reddedildiği ya da çöktüğü için değil, değerli kaldığı ve idealize edildiği halde özne tarafından kurulamadığı durumlar üzerinden, din ile özne arasındaki ilişkinin hangi koşullarda kesintiye uğradığını analitik olarak görünür kılmaktadır.

5.2.2.3. İşlevsiz (İşlevini Yitirmiş) Başa Çıkma

Erişilemeyen başa çıkma örüntüsü, dini başa çıkmanın özne tarafından değerli, arzulanır ya da potansiyel olarak işlevsel bir kaynak şeklinde tanındığı; buna rağmen bazı koşulların sağlanamaması nedeniyle fiilen kurulamadığı durumları görünür kılmıştı. Bu başlıkta ele alınan işlevsiz başa çıkma ise bu yapıyla ilişkili olmakla birlikte ondan daha ileri ve daha radikal bir kırılma düzeyini ifade etmektedir. İşlevselliğini yitirmiş coping'de, öznenin dini başa çıkmaya ulaşamaması değil; dini anlam sisteminin, dini pratiklerin ya da bu pratikleri meşrulaştıran topluluk içi söylemsel zeminin başa çıkma üretme kapasitesini kaybetmesi veya engel olmaslıdır. Başka bir deyişle erişilemeyen

başa çıkmada din, özne için hâlâ mümkün fakat kapalı bir kaynak olarak konumlanırken; işlevsiz başa çıkmada bu kaynak ya içeriden çözülmekte, ya öznenin deneyimini taşıyamayacak ölçüde anlam üretme gücünü yitirmekte ya da topluluk söylemi tarafından meşru bir başa çıkma biçimi olarak tanınmamaktadır. Bu nedenle işlevsiz başa çıkma, dini başa çıkmanın yokluğunu değil, daha çok mevcut ya da muhtemel bir dini başa çıkma zeminindeki dağılmayı, aşınmayı ve geçersizleşmeyi kavramsallaştırılmıştır.

Dinin incels.is forumunda ve incel söyleminde müzakere edilme düzleminin her daim yatıştırıcı, telafi edici veya anlamlandırıcı bir sembolik kaynak olmadığı; bazı örneklerde bizzat krizin parçası haline geldiği tespit edilmiştir. Daha önce zikredildiği üzere işlevsel başa çıkmada kutsal referanslar acıyı anlamlandıran, öznenin konumunu (stresör karşısında) düzenleyen ve kırılmayı taşınabilir kılan bir çerçeve üretimişti; bu noktada din işlevini yitirmiş cope stratejilerinde yer edinirken aynı referansların ya öznenin arzu yapısı ile çatışmakta, ya adalet ve telafi beklentisini karşılayamamakta, ya kronik yoksunluk deneyimi karşısında etkisini yitirmekte, ya da incel topluluğunun blackpill merkezli gerçeklik rejimi tarafından "cope", "bluepill", "delusion" veya *düşük epistemik statü göstergesi* olarak damgalanmaktadır. Bahsi geçen argümanlarla din artık öznenin başvurduğu bir kaynak olmaktan çıkarak acısını derinleştiren, çözüm imkânını sorunlaştıran veya topluluk içinde itibarsızlaştırılan bir söylemsel nesneye dönüşür. Bu noktada işlevsiz başa çıkmanın iki ana düzlemde işlediği görülmektedir. İlk düzlem, çöküşün öznenin kendi deneyim alanı olan arzu yapısında, kutsal adalet beklentisinde, zamansal yıpranmışlığında veya başa çıkma pratiğine yönelik önsel yargısında üretildiği içsel çöküş dinamikleridir. Bu düzlemde dini başa çıkmanın işlevini yitirmesi, öncelikle öznenin dini anlam sistemiyle kurduğu ilişkinin içeriden çözülmesiyle ilgilidir. İkinci düzlem ise başa çıkmanın öznenin içsel deneyiminden ziyade, topluluk söyleminin dışarıdan kurduğu yargı, damgalama ve epistemik değersizleştirme süreçleri içinde geçersizleştirildiği dışsal/söylemsel çöküş dinamikleridir. Bu düzeyde dini başa çıkma,

özne tarafından kurulsa ya da savunulsa bile, incel topluluğunun blackpill merkezli gerçeklik rejimi içinde meşru bir açıklama ve tutunma biçimi olarak tanınmamaktadır. Dolayısıyla işlevsiz başa çıkmanın analitik ayrımı, çöküşün varlığı ile bu çöküşün nerede ve hangi mekanizma aracılığıyla üretildiğine dayanmaktadır: içeride öznenin anlam dünyasında mı, yoksa dışarıda topluluk söyleminin normatif ve epistemik baskısı içinde mi?

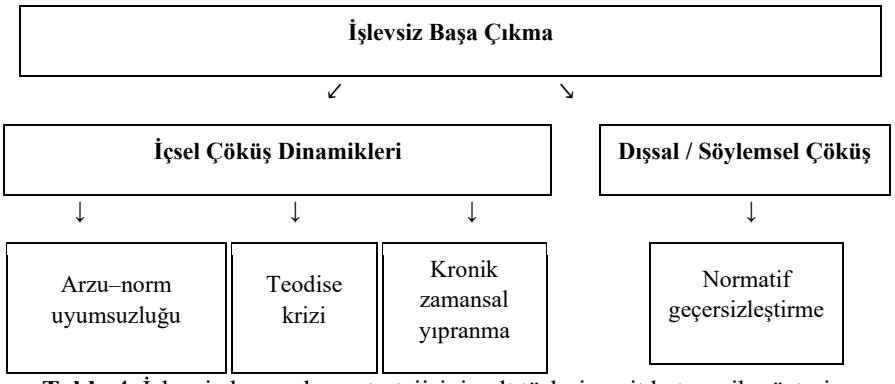

Tablo 4. İşlevsiz başa çıkma stratejisinin alt türlerine ait kategorik gösterim

Tablo 4, işlevsiz başa çıkma türlerinin çeşitlilik göstererek içsel ve dışsal itkilerini vetimlerken alt türler arasındaki farkları daha görünür kılmaktadır. Arzu–norm uyumsuzluğu, teodise krizi, kronik zamansal yıpranma dini başa çıkmanın öznenin kendi deneyim alanı içinde çözüldüğü içsel dinamikleri temsil etmektedir. Topluluk–içi normatif geçersizleştirme ise başa çıkma iddiasının topluluk içi söylemsel düzen tarafından itibarsızlaştırıldığı dışsal dinamikleri oluşturmaktadır. Bununla birlikte bu ayrım mutlak değildir; bazı örneklerde içsel çöküş ile dışsal geçersizleştirme birbirini besleyerek işlemektedir. Yine de analitik düzeyde bu ayrım, işlevsiz başa çıkmanın hangi mekanizmalar aracılığıyla üretildiğini sistematik biçimde izlemeyi mümkün kılmaktadır. Bu çerçevede ilk olarak, dini pratiğin biçimsel düzeyde mevcut görünmesine rağmen öznenin arzu yapısı ile kutsal normlar arasındaki uyumsuzluk nedeniyle içselleştirilemediği arzu–norm uyumsuzluğu kaynaklı içsel çöküş ele alınacaktır.

5.2.2.3.1. Arzu–Norm Uyumsuzluğu Kaynaklı İçsel Çöküş

Arzu–norm uyumsuzluğundan kaynaklanan ve içsel çöküşle sonuçlanan işlevsiz dini başa çıkma, dinin ve dinsel stratejinin özne tarafından bütünüyle reddedilmediği, hatta belirli ölçüde benimsenmeye çalışıldığı fakat dini normatif çerçevenin öznenin arzu yapısıyla bağdaşmaması nedeniyle içselleştirilemediği söylemsel konumlanışı ifade etmektedir. Bu örüntüde dua etmek, iffetli kalmak, religionmaxxing'e yönelmek ya da dini kimlik biçim ve göstergelerini yakınsamak biçimsel olarak mümkün görünmaktedir. Söz konusu pratikler; öznenin arzu, kimlik ve deneyim dünyasıyla uyumlu bir anlam zemini üretemediğinde ise coping işlevinin çözülmeye uğradığı görülür. Dolayısıyla çöküş, dini kaynağın hiç mevcut olmamasından kaynaklanmaz, mevcut yönelimin özne tarafından "mutmain bir kalple" taşınamamasından doğmaktadır. Pargament'in dini başa çıkma teorisi açısından kutsal olan, kriz karşısında anlam, kontrol, yakınlık ve dönüşüm sağlayan bir kaynak haline gelebildiği ölçüde coping işlevi kazanır; öznenin temel amaçları, arzuları ve benlik konumuyla bütünleşemeyen dini yönelim ise başa çıkma üretmek yerine içsel çatışmayı yoğunlaştıran bir gerilim alanına dönüşür. Bu noktada türün kurucu örneği, "Burada neden daha fazla kişi christmaxxing yapmıyor?" başlıklı tartışma içinde yer alan E2_P004 kodlu yorum postu, ilgli teorik açıklamayı görünür kılmaktadır:

> *"Think about it rationally why would god give chads the desire and capability to fuck women while you only have the desire to fuck them? The reason is simple god want chads fuck women and enjoy life. God doesn't want you to fuck women. He wants you to pray to him and remain chaste. The reason chad is more pious than you is because his desires align with what god wants him to do. You on the other hand actually wants to fuck women and enjoy life but is forced into religionmaxxing due to inceldom. You are praying to god without your full heart into it. Therefore a chad will be touched by heavenly grace more than you because his heart is fully into the action while you would rather be fucking women than praying."*

> *"Rasyonel düşün: Tanrı neden Chad'lere kadınlarla birlikte olma arzusu ve kapasitesi verirken sana sadece arzuyu verir? Sebep basit: Tanrı Chad'lerin kadınlarla birlikte olmasını ve hayatın tadını çıkarmasını istiyor. Senin ise bunu yapmanı istemiyor; onun yerine dua etmeni ve iffetli kalmanı istiyor. Chad senden daha dindar çünkü onun arzuları Tanrı'nın istediğiyle uyumlu. Sen ise aslında kadınlarla birlikte olmak istiyorsun ama incelliğin nedeniyle religionmaxxing'e zorlanıyorsun. Tanrı'ya tüm kalbinle dua etmiyorsun. Bu yüzden Chad ilahi lütfa senden daha fazla ulaşır."* E2_P004 (post–11579638)

Thread başlığındaki soru, christmaxxing'in neden daha yaygın biçimde benimsenmediğini sorgulayan normatif bir çağrı izlenimi verirken, yorum bu çağrıyı tersine çevirerek religionmaxxing'in neden işe yarar bir coping stratejisine dönüşemediğini açıklamaktadır. Metinde cinsel arzu ve bu arzuyu gerçekleştirme kapasitesi Chad figüründe birleşirken, incel özne yalnızca arzuya sahip fakat bu arzuyu gerçekleştirme imkânından yoksun bir konuma yerleştirilmektedir. Böylece yoksunluk, yalnızca toplumsal veya biyolojik bir dezavantaj olarak serimlenmenin ötesinde ilahi adalet dağılımın ürettiği bir asimetri şeklinde yorumlanır. Weberci anlamda yoksunluğu anlamlı bir düzene yerleştirmesi beklenen teodise, burada yatıştırıcı bir açıklama üretmek yerine eşitsizliğin Tanrı tarafından dağıtıldığı fikri üzerinden negatif bir forma bürünmektedir. Bu noktada kutsal düzen, öznenin yoksunluğunu anlamlı ve katlanabilir kılan bir çerçeve üretmek yerine söz konusu yoksunluğu daha yoğun bir adaletsizlik deneyimi olarak kuran bir anlam zeminine dönüşmektedir.

Metnin belirleyici ifadesi "*forced into religionmaxxing due to inceldom*" cümlesidir. Religionmaxxing stratejisi bu örnekte gönüllü ve içselleştirilmiş bir dini yönelimin aksine inceldom halinin dayattığı zorunlu ve çaresizlikten doğan bir pozisyon olarak kurulmaktadır. Öznenin Tanrı'ya "tüm kalbiyle" dua edememesi, arzularının dini normatif ilahi düzlemde karşılanmadığından ileri gelmektedir; yani arzu–ilahi düzen uyumsuzluğunun sebebi doğrudan tanrının kendisini bir incel olarak yaratmasından

kaynaklanan gerilimin sonucudur. Dinsel form ve otoriteye tabiiyyet yer almaktadır: örneğin dua biçimsel olarak vardır; iffet normu tanınmaktadır; Tanrı'ya yönelme olasılığı bütünüyle dışlanmış değildir. Buna rağmen pratik, öznenin asıl arzusuyla bütünleşemediği için başa çıkma işlevi üretemez. Yani dini coping stratejisinin içsel olarak çöküşü ve işlevini yitirmesi dinin reddinden değil, dinin özne açısından yaşanabilir ve içselleştirilebilir bir konuma dönüşememesinden kaynaklanmaktadır. Bu örneğin özgünlüğü, Chad/incel karşıtlığını dindarlık ve ilahi lütuf düzlemine taşımasında yatmaktadır. Chad'lein "daha dindar" kabul edilmesi onların ahlaki bakımdan daha üstün oluşlarından kaynaklanmaz, esas kilit nokta olan onların arzularının Tanrı'nın istediği ve düzenle kendiliğinden uyumlu görülmesinden kaynaklanır. İncel özne ise dua etse bile bu düzene içeriden katılamaz; çünkü duası arzuyla desteklenen bir yöneliş değil, mahrumiyet tarafından zorlanmış bir pratiktir. Weberyen teodise problematiği açısından burada dikkat çekici olan husus, yoksunluğu anlamlı ve katlanılabilir kılması beklenen dini açıklamanın tersine dönmesidir. Tanrı'nın arzuları ve kapasiteleri eşitsiz biçimde dağıttığı fikri, acıyı yatıştıran bir çerçeve üretmek yerine onu ilahi düzen içinde daha keskin bir adaletsizlik olarak kurmaktadır. Bu yapı, birinci eksende tartışılan negatif teodise ile işlevsiz teodise arasındaki geçişli alana yerleşmektedir: acı hâlâ Tanrı'nın iradesi içinde anlamlandırılmakta, fakat bu anlamlandırma özne açısından taşıyıcı bir başa çıkma zemini üretememektedir. Böylece kutsal düzen, yoksunluğu katlanılabilir kılan bir ufuk sunmak yerine, onu ilahi olarak temellendirilmiş bir dezavantaj şeklinde sabitlemektedir. Bu nedenle E2_P004'te teodisenin işlevsizleşmesi, dini coping'in de içsel olarak çökmesine yol açmakta; özne, acısının kaynağı olarak gördüğü düzene yine o düzenin dua ve iffet pratikleriyle (religionmaxxing) uyum sağlamaya çalışmaktadır. Ancak buna rağmen "heavenly grace" ifadesiyle cinsel ve bedensel hiyerarşi dünyevi alanın ötesindeki kutsal lütuf düzenine taşınmaktadır; arzu bakımından tanrısal iradeyle dezavantajlılandırılmış incel için pozitif teodiseye yönelmek tam da bu nedenle imkansız

hale gelmekte; dinsel başa çıkmanın imkanı zedelenmektedir. Buradaki çöküş tam da bu gerilimden doğmaktadır: özne, kendisini dışarıda bıraktığını düşündüğü kutsal düzene tekrar başvurarak başa çıkmaya çalışmakta, fakat bu başvuru onun dışarıda kalmışlığını telafi etmek yerine yeniden üretmektedir. Böylece dini coping, içsel bir bütünleşme sağlayamadığı için işlev üretmez; aksine öznenin arzu, norm ve ilahi adalet arasındaki bölünmüşlüğünü yoğunlaştırır. Bu anlamda post, dini coping'in yalnızca teodisenin varlığıyla değil, öznenin o teodise ile kurduğu kimliksel ve arzusal ilişkinin niteliğiyle belirlendiğini göstermektedir; zira burada işlevsizleşme, teodisenin bütünüyle çökmesinden değil, öznenin hâlen normatif geçerliliğini koruyan kutsal düzen içinde kendisini arzusal olarak uyumlu ve içsel olarak bütünleşmiş bir konuma yerleştirememesinden kaynaklanmaktadır.

5.2.2.3.2. Teodise Krizi Kaynaklı İçsel Çöküş ve İşlevsiz Başa Çıkma

İşlevsiz başa çıkmanın içsel aşınma nedeniyle ortaya çıktığı bir diğer alt tür olan teodise krizi kaynaklı dinsel coping yitimi, dini anlam sisteminin öznenin yaşadığı yoksunluğu kozmik bir düzene yerleştirme ve onu taşınabilir kılma kapasitesini yitirmesinden kaynaklanmaktadır. Arzu–norm uyumsuzluğu biçiminde tezahür eden işlevsiz başa çıkmada kutsal düzen normatif geçerliliğini korumasına rağmen özne bu düzenle arzu ve kimlik düzeyinde bütünleşememekteydi. Buna karşılık teodise krizinden kaynaklanan işlevsizlikte, özne ilgili uyumu kuramamanın yanında, bizzat kutsal düzenin açıklayıcılık ve adalet üretme kapasitesinin sorgulanmasıyla kırılmayı/çöküşü tecrübe etmektedir. Bu nedenle söz konusu çöküş doğrudan normun dayandığı ilahi anlam çerçevesinin işlevsini yitirmesi faktörüne dayanmaktadır. Burada oluşan örüntü, birinci eksende tanımlanan işlevsiz teodisenin başa çıkma düzeyindeki doğrudan karşılığını oluşturmaktadır. Teodise, yoksunluğu anlamlı bir çerçeveye yerleştirerek öznenin acıyı taşımasını mümkün kılamadığında, dini başa çıkmanın dayanabileceği zemin de birlikte çökmektedir. Dolayısıyla burada coping stratejisinin işlevsizleşmesi,

içselleştirilememesinden değil; anlam üretim kapasitesini yitirmiş bir kutsal düzenin artık başa çıkma için kullanılabilir olmamasından kaynaklanmaktadır. Bu bağlamda dini başa çıkma kutsal düzenin özne tarafında anlam üretme kapasitesiyle de belirlendiğini göstermektedir ki E2_P022 kodlu post, teodise krizinin işlev yitimini başat olarak temsil etmektedir:

> *"I used to cope with religion. if god exists why the world is unfair to us. Even if, god exists i would spit and shit in his face for making me short ugly and bald. every religion is cucked now. i will ride on the religion boat only if the religion is tera based. which religion is based now days?"*
> *(Eskiden dinle başa çıkmaya çalışırdım. Eğer Tanrı varsa neden dünya bize karşı bu kadar adaletsiz? Üstelik Tanrı var olsa bile görünüşümü kısa, çirkin ve kel yaptığı için yüzüne tükürürüm. Artık her din yozlaşmış. Sadece din gerçekten sert ve sınır tanımaz bir anlayışa sahipse o dinin teknesine binerim. Günümüzde hangi din böyle)?* E2_P022 (post–6454118)

Postta görünür olduğu üzere dini başa çıkmanın çözülmesi, geçmişe yerleştirilen bir coping deneyimi üzerinden inşa edilmektedir. "i used to cope with religion" ifadesi, dinin özne nezdinde bir dönem fiilen işleyen/işlevsel bir başa çıkma stratejisi olduğunu, fakat gelinen noktada bu işlevin sürdürülemez bir hal alması nedeniyle terk edildiğini açık biçimde ortaya koymaktadır. Özne açısından zamanda dinsel coping'de meydana gelen bu çözülme, post içinde de doğrudan teodise krizine bağlanmaktadır; öyle ki: "… dünya neden adaletsiz?" sorusu, yoksunluğun anlamlı bir kozmik düzene yerleştirilemediğini açığa çıkarırken, Tanrı'nın özneyi dezavantajlı koşullarda yaratmış olduğu kabulü, acının anlamlandırılmasından çok, ilahi düzenin adaletsizliğini perçinlemektedir. Bu bağlamda teodise, Weberyen anlamda acıyı taşınabilir kılan bir anlamlandırma mekanizması olmaktan çıkarak işlevsizleşir; böylece kutsal düzen öznenin yoksunluğunun doğrudan ve birincil nedeni olarak yeniden kurulmaktadır. Bu dönüşüm, Berger'in öngördüğü biçimde anomiyi bertaraf eden bir kutsal kozmosun aksine öznenin yöneldiği öfkenin hedefi haline gelmiş bir ilahi düzen söylemi üretmektedir.

Diğer taraftan başa çıkma mekanizmasındaki çözülme, öznenin mevcut dinleri "yozlaşmış" olarak nitelemesi üzerinden temellendirilmektedir. Bu niteleme, dinin özne açısından yeterli bir normatif zemin sunmadığı kanaatini ifade eder ve dini başa çıkmanın askıya alınmasını bu zeminde anlamlandırır. Aynı söylem içinde "based" olarak tarif edilen bir din biçimine yönelim ihtimalinin korunması, coping'in belirli koşullara bağlanmış bir imkân olarak düşünülmesine işaret etmektedir. Özellikle dinin, özne tarafından "based" olarak idealize edildiği formu; belirli bir sertlik, tutarlılık ve blackpill ile uyum ölçütleri üzerinden değerlendirilen bir referans alanı olarak yeniden tanımlanmaktadır. Dine incel perspektifinden normatif ölçütler olarak atanan bu koşullar; karşılandığında işlevli teodisenin (pozitif ya da negatif) yeniden kurulabileceğine ve bununla birlikte dini başa çıkmanın da yeniden işlerlik kazanabileceğine dair bir beklenti üretilmektedir. Böylece veri, teodise ile coping arasındaki ilişkinin durağan olmaktan öte normatif çerçevenin niteliğine bağlı olarak yeniden düzenlendiğini göstermektedir; bu bağlamda E2_P022'de söz konusu ilişki koşullara bağlı olarak askıya alınmış bir yeniden kurulabilirlik formu sergilerken aynı ilişkinin yeniden kuruluş imkânını bütünüyle yitirdiği daha ileri bir işlevsizlik ve çöküş düzeyiyle görünür olduğu tespit edilmiştir. Tam ve geri dönüşsüz teodise krizine dayanan işlevsiz dinsel başa çıkmanın örneğini E2_P013 kodlu post şu formuyla sunmaktadır:

> *"The coping levels to be a religiouscel are astounding. How the fuck is a sex starved incel ever supposed to get married. How the fuck are you supposed to marry a foid if you never had sex? God created us ugly to suffer on earth. If we escort and hire a hooker then we sin. Either way all we do is suffer. You cannot realistically avoid hell as an incel since you have to love god, how the fuck are you supposed to do that? If there is a heaven, the only thing that will determine your value is your looks. It's fucking over for eternity and it never even fucking began. Fuck this life, and fuck the afterlife, I fucking hope there isn't one."*
>
> *"Bir religiouscel olmak için gereken coping seviyeleri akıl almaz. Cinsel olarak aç kalmış bir incel nasıl evlenecek? Hiç cinsel tecrüben olmamışsa*

> *bir kadınla nasıl evleneceksin? Tanrı bizi yeryüzünde acı çekmemiz için çirkin yarattı. Escort tutarsak günah işliyoruz. Her halükarda yaptığımız tek şey acı çekmek. Bir incel olarak cehennemden kaçınman gerçekçi değil çünkü Tanrı'yı sevmen gerekiyor–bunu nasıl yapacaksın? Eğer bir cennet varsa, değerini belirleyecek tek şey görünüşün olacak. Sonsuza kadar bitmiş durumda ve zaten hiç başlamamıştı bile. Bu hayatın da, öteki hayatın da canı cehenneme–umarım öyle bir şey yoktur."* E2_P013 (post–4951198)

Postta teodise krizi, dini başa çıkmanın yeniden kurulmasına imkân tanımayan bir yoğunluğa ulaşmaktadır. "God created us ugly to suffer on earth" ifadesi, negatif teodisenin en sert formülasyonlarından birini sunarken, Tanrı'yı acıyı anlamlandıran aşkın merci olmaktan çıkararak acının doğrudan faili olarak konumlandırmaktadır. Bu çerçevede dini normatif düzen, incel özne için herhangi bir çıkış hattı üretmeyen kapalı bir yapıya dönüşür. Nitekim söylemsel düzeyde postta; cinsel yoksunluk acı üretir, bu yoksunluğu gidermeye dönük pratik günah olarak kodlanır ve her iki yönelim de aynı çıkışsızlık ufkunda birleşir. Burada sorun yalnızca öznenin acı çekmesi değildir; acıya karşı geliştirilebilecek muhtemel yönelimlerin de dini normatif düzen içinde yeniden acı, suçluluk veya ceza üretmesidir. Bu örüntü, teodisenin acıyı taşınabilir kılan bir anlam çerçevesi üretme kapasitesinin çöktüğünü ve kutsal düzenin öznenin yaşadığı acıyı sürekli ve kaçınılmaz bir durum olarak kurduğunu göstermektedir. Bu çöküşün çarpıcı yönü, krizin dünyevi yoksunluk deneyimiyle sınırlı kalmayarak ahiret ve telafi beklentisini de içine almasıdır. "If there is a heaven, the only thing that will determine your value is your looks" ifadesi, teodisenin son kalesi sayılabilecek uhrevi telafi fikrini işlevsiz bırakmaktadır. Böylece özne açısından acı, sonsuza kadar süreceği varsayılan kalıcı bir değersizlik düzeni içinde anlamlandırılmaktadır. Bu noktada dini başa çıkmanın zemini bütünüyle daralmaktadır; din, dünyevi acıya karşı teselli veya ahirette telafi vadeden bir anlam sistemi olarak işlevselliğiyle incel özne için artı değer üretecekken; aynı görünüş hiyerarşisinin hem dünyada hem ahirette geçerliliğini sürdüreceğini bildiren bir düzen olarak tasavvur edilmektedir. Böylece E2_P013, teodise krizinin dini coping'i

yalnızca zayıflatmadığını, onu hem söylemsel olarak değersizleştiren hem de pratik olarak imkânsızlaştıran tam ve geri dönüşsüz bir içsel çöküş formuna dönüştürdüğünü göstermektedir. Teodise krizinden kaynaklanan işlevsiz başa çıkma stratejileri değerlendirildiğinde; E2_P022'de dini coping, "based" bir din ihtimali üzerinden askıya alınmış fakat yeniden kurulabilir bir imkân olarak korunduğu; E2_P013'te ise hem dünyevi hem uhrevi düzlemin kapanması, dini başa çıkmanın yeniden kurulabileceği anlam zeminini ortadan kaldırdığı görülmektedir. Bu karşılaştırma, teodise krizinin kapsamı ve derinliği değiştikçe başa çıkmanın konumunun da değiştiğini göstermektedir. Teodise kısmi ve koşullu biçimde çözüldüğünde coping askıya alınmış bir imkân olarak kalabilirken, telafi potansiyelinin da geçersizleştiği örneklerde dini başa çıkma ertelenmiş bir seçenek statüsünü kaybederek tam anlamıyla işlevsizleşmiş bir içsel çöküş formuna dönüşmektedir.

5.2.2.3.3. Kronik Zamansal Yıpranma Kaynaklı Çöküş

Önceki alt başlıklarda ele alınan içsel çöküş biçimleri, belirli kırılma anlarında yoğunlaşan arzu–norm uyumsuzluğu ya da teodise krizleri etrafında şekillenmekteydi. Buna karşılık kronik zamansal yıpranma biçiminde çöküş, başa çıkma kapasitesinin tekil bir kriz anında değil, uzun süreye yayılan ve birikimli biçimde derinleşen acı deneyimi içinde aşınmasıyla ortaya çıkmaktadır. Bu başlıkta ele alınan söz konusu çözülme, belirli bir inanç ya da anlam krizinden ziyade süreklilik kazanan yoksunluk deneyiminin zaman içinde tüm başa çıkma stratejisini tüketmesiyle ilişkilidir. Bu formda belirleyici olan, öznenin ne kadar süredir acı çektiğidir. Bu biçimin kurucu örneğini E2_P026 kodlu post sunmaktadır:

> *"No matter what action I take, the pain gets worse and worse as the years go on… In my 20s, yea, I could find something I called happiness… Now? There's not much to be found no matter what I do… I'm pretty broken and my trust in other people is 0."*

> *(Ne yaparsam yapayım, yıllar geçtikçe acı giderek daha da kötüleşiyor… Yirmili yaşlarımda mutluluk diyebileceğim bir şey bulabiliyordum… Şimdi? Ne yaparsam yapayım pek bir şey yok… Oldukça kırılmış durumdayım ve insanlara olan güvenim sıfır.)* E2_P026 (post–1405481)

Bu postta gözlemlenen çözülme, belirli bir başa çıkma stratejisinin başarısızlığına indirgenemeyecek ölçüde, başa çıkma ihtimalinin kendisine duyulan güvenin kademeli biçimde aşınmasından kaynaklanmaktadır. "No matter what action I take" ifadesi, öznenin farklı yönelimleri denemiş olduğunu ima eder ve bu yönelimlerin hiçbirinin anlamlı bir sonuç üretmemiş olması üzerinden coping kapasitesinin genel bir tükenişine işaret etmektedir. Çözülmenin zamansal boyutu, "as the years go on" ve "In my 20s… Now?" ifadelerinde açık biçimde görünür hale gelmektedir. Böylece çöküşün uzun süreye yayılan ve birikimli olarak yoğunlaşan bir aşınma süreci içinde gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Zaman içinde yoğun ve birikimsel olarak tecrübe edilen yoksunluk başa çıkma fikrine yöneltilen beklentinin de zayıflamasına yol açmaktadır. "*My trust in other people is 0*" ifadesiyle ise söz konusu aşınmanın dini referanslarla sınırlı kalmadığını; öznenin ilişkisel ve toplumsal güven yapısını da içine alan daha genel bir erozyona dönüştüğünü göstermektedir. Bu yönüyle kronik zamansal yıpranma, arzu–norm uyumsuzluğunda ortaya çıkan içselleştirme krizinden ve teodise krizinde belirginleşen anlam çöküşünden ayrışan özgül bir düzlemde konumlanmaktadır. Burada belirleyici olan, öznenin herhangi bir başa çıkma biçiminin sonuç üretebileceğine dair beklentisini yitirmiş olmasıdır. Bu koşullar altında coping, tekil stratejilerin başarısızlığını aşarak, başa çıkma kapasitesinin kendisinin aşınmasına karşılık gelen bir çöküş formu olarak ortaya çıkmaktadır.

5.2.2.3.4. Normatif Geçersizleştirme: Topluluk Söyleminde Dini Başa Çıkmanın Tanınmaması

İşlevsiz başa çıkmanın son türünü teşkil eden normatif geçersizleştirme kaynaklı çöküş, öznenin içsel deneyim alanı dışında kalan topluluk söyleminin belirlediği epistemik ve

normatif sınırlar üzerinden üretilen çözülme biçimini ifade etmektedir. Önceki alt başlıklarda dini başa çıkma stratejisinin işlevsiz hale gelmesi arzu–norm uyumsuzluğu, teodise krizinin anlam üretme kapasitesini aşındırması ya da kronik zamansal yıpranmanın başa çıkma ihtimalini tüketmesi gibi özneye içkin süreçler aracılığıyla gerçekleşmekteydi. Bu alt türde ise belirleyici olan, dini başa çıkmanın özne tarafından kurulabilirliği kadar; kurulan bu iddiasının topluluk söylemi içinde geçerli, meşru ve tanınabilir bir konum olarak kabul edilip edilmemesidir. Blackpill epistemolojisi, forum söylemi içinde hangi açıklamaların gerçeklik olarak kabul edileceğini, hangi yönelimlerin "cope" ya da "bluepill" olarak damgalanacağını belirleyen normatif bir rejim olarak işlemektedir, dini başa çıkma da bu rejim içinde farklı yoğunluk düzeylerinde geçersizleştirilmektedir. Geçersizleştirmenin ilk biçimi, kimlik düzeyinde dışlama üzerinden kurulmaktadır. E2_P008 kodlu post, religiouscel ya da ethicscel gibi dini veya etik gerekçelerle üretilen gönüllü bekârlık (volcel) iddialarının topluluk tarafından bağımsız bir öznel konum olarak tanınmadığını açık biçimde ortaya koymaktadır:

> *"...for males. JFL if you think asexual and volcel chicks don't still fuck on the regular. Asexual and volcel males are even funnier versions of incel in denials especially if they're mgtow. theres no male alive who doesnt want to get his dick wet. these people have simply given up while still wanting to look superior to incels. I can give a pass for asexuals if they have a hormone problem or their dick doesnt work though, but any volcel (religiouscel, ethicscel etc) is no different from us: a fucking incel."*
> *(...erkekler için konuşuyorum. Aseksüel ya da volcel kadınların hâlâ düzenli olarak cinsellik yaşamadığını düşünüyorsan JFL. Aseksüel ve volcel erkekler, özellikle MGTOW iseler, inkâr içindeki incellerin daha komik versiyonlarıdır. Hayatta cinsel ilişki istemeyen erkek yoktur. Bu kişiler sadece pes etmiş, fakat hâlâ incellerden üstün görünmek istemektedirler. Hormon problemi olanlara ya da cinsel işlev sorunu yaşayanlara bir ölçüde anlayış gösterebilirim; fakat herhangi bir volcel – religiouscel, ethicscel vb. – bizden farklı değildir: düpedüz bir inceldir.)* E2_P008 (post–4133567)

Barındırdığı anlam çerçevesi bakımından dinsel başa çıkma stratejisi burada herhangi bir sorgulamaya tabi tutulmaksızın kimlik düzeyinde hükümsüzleştirilmektedir. Religiouscel kategorisi, öznenin cinsel yoksunluğu dini feragat, etik tercih ya da gönüllü bekârlık üzerinden yeniden anlamlandırma girişimini temsil etmektedir. Topluluk söylemi ise bu ayrımı tanımayarak religiouscel'i yeniden incel kimliği içine yerleştirmektedir. Dini coping, böylece özneye alternatif bir kimlik konumu üretme imkânı vermeden; erkekliği cinsel deneyim üzerinden tanımlayan normatif söylem tarafından geri çekilmektedir. Geçersizleştirme burada argümanın içeriğinden hareketle değil, öznenin kim olduğu üzerinden kurulmaktadır: religiouscel ne söylerse söylesin, topluluk söylemi onu "f… incel" kategorisinin dışına taşımayı reddetmektedir.

Geçersizleştirmenin ikinci biçimi, otomatik refleks damgalama üzerinden görünür hale gelmektedir. E2_P030 kodlu post, dini başa çıkmanın herhangi bir argümantatif sorgulamaya gerek duyulmaksızın doğrudan "coping religiouscel" etiketiyle değersizleştirilebildiğini göstermektedir: *"Ah alright, I've seen some coping religiouscel say some shit like that JFL. (Ah tamam, bazı 'coping' yapan religiouscel'lerin böyle saçmalar söylediğini görmüştüm. JFL)."* E2_P030 (post–3748275). Bu örnekte religiouscel söyleminin içeriği değerlendirilmeden söylemin ait olduğu varsayılan epistemik konum itibariyle baştan geçersiz kılınmaktadır. "Coping religiouscel" etiketi, dindar inceli topluluk içindeki itibarsız bir konuma yerleştiren kısa devre bir damgalama biçimidir. Dini coping, söylenenin doğruluğu ya da tutarlılığı tartışılmadan, "cope" kategorisine dahil edilerek işlevsizleştirilmektedir. Bu yapı, geçersizleştirmenin forumun egemen gerçeklik rejimini koruyan otomatik bir söylemsel refleks olarak işlediğini ortaya koymaktadır.

Üçüncü biçimde normatif geçersizleştirme, blackpill epistemik hiyerarşisi üzerinden bilişsel aşağılama boyutu kazanmaktadır. E2_P040 kodlu post, dini başa

çıkmayı gerçeklikten kopuş, boş umut ve düşük bilişsel kapasite ile açık biçimde ilişkilendirmektedir:

> *"I thought the guy doing 1000 approaches was the lowest IQ guy on the forum. But we actually have people on an incel who believe that they will get a virgin girl and that the girl will always be loyal. Just LOL. Let me guess, you're religiouscel too? Do you guys even actually believe this shit or are you just COPING and HOPING. I have more respect for people who accept reality than low IQ copers. I may have to leave this forum. Is this a forum for low IQ copers?"*
>
> *(1000 tane approach yapan elemanın forumun en düşük IQ'lu kişisi olduğunu sanıyordum. Fakat meğer bir incel forumunda bakire bir kız bulacağına ve o kızın her zaman sadık kalacağına inanan kişiler varmış. Gerçekten güldüm. Dur tahmin edeyim, sen de religiouscel'sin, değil mi? Siz bu saçmalıklara gerçekten inanıyor musunuz, yoksa sadece coping and hoping – yani avunma ve boş umut – peşinde misiniz? Gerçeği kabul edenlere, düşük IQ'lu coper'lardan çok daha fazla saygı duyuyorum. Bu forumdan ayrılmam gerekecek herhalde. Burası düşük IQ'lu avunanların forumu mu oldu?)* E2_P040 (post–1535904)

Bu postta geçersizleştirme iki aşamalı bir yapı üzerinden kurulmaktadır. İlk aşamada "bakire ve sadık kız" ideali gerçekdışı ilan edilmekte; religiouscel söyleminin dayandığı normatif zemin çökertilmektedir. Dini başa çıkma burada sadakat, bekâret ve ahlaki karşılıklılık gibi değerlerin hâlâ geçerli olduğu bir cinsel düzen varsayımına yaslanmaktadır. Blackpill perspektifi ise bu varsayımı doğrudan geçersizleştirerek dini coping'in dayandığı gerçeklik zemininin artık tutunamamayacağını ileri sürmektedir. İkinci aşamada "COPING and HOPING" ve "low IQ copers" ifadeleri devreye girmekte; dini başa çıkma düşük bilişsel kapasitenin doğrudan göstergesi olarak yeniden kodlanmaktadır. Böylece blackpill gerçekliği kabul etmek epistemik üstünlüğün işareti haline gelirken dini coping, gerçekliği kavrayamayan zayıf bir bilinç düzeyine atfedilmektedir. E2_P008'deki kimlik düzeyinde dışlamadan ve E2_P030'daki otomatik

refleks damgalamadan farklı olarak bu örnekte geçersizleştirme, normatif beklentinin çöküşü ile bilişsel aşağılama arasındaki bağ üzerinden daha sistematik biçimde inşa edilmektedir.

Normatif geçersizleştirmenin en gelişmiş biçimi E2_P014 kodlu postta, sistematik bir epistemik taksonomi üretimi aracılığıyla tezahür etmektedir. Bu postta kullanıcı, "Vestigial Bluepill Sendromu" adını verdiği sınıflandırma çerçevesi içinde gerçek dini inancı bluepill göstergesi olarak kodlamakta; araçsal religionmaxxing ile içten dini inanç arasında keskin bir ayrım yapmaktadır:

> *"...Is religious (actually believing in a religion) as opposed to religionmaxxing (merely using religious affiliation as a tool to achieve specified goals*)
> *(...Religionmaxxing'in karşıtı olarak gerçekten bir dine inanır; yani dini, belirli hedeflere ulaşmak için bir araç olarak kullanmak yerine gerçekten inanır...)* E2_P014 (post–2571888).

Bu postta normatif geçersizleştirme, önceki örneklerden nitelik olarak ayrışmaktadır: tekil bir damga ya da alaycı bir tepki düzeyinde kalmayarak sistematik bir epistemik sınıflandırma biçimini almaktadır. VBS taksonomisi, forum içinde kimlerin blackpill gerçekliğini gerçek anlamda kabul ettiğini, kimlerin hâlâ bluepill kalıntıları taşıdığını belirleyen bir ayrım sistemi üretmekte; gerçek dini inanç bu sistem içinde beşinci sırada bir bluepill göstergesi olarak konumlandırılmaktadır. Buna karşılık dinin araçsal kullanımı, yani religionmaxxing, aynı kategoride değerlendirilmemektedir. Bu ayrım analitik açıdan belirleyicidir: dinin stratejik kullanımı blackpill ile uyumlu kalabilirken gerçek dini inanç, gerçeklikten kopuşun ve bluepill etkisinde kalmanın göstergesi olarak kodlanmaktadır. Böylece dini coping kendi anlam üretme kapasitesi üzerinden değil, blackpill epistemolojisine ne ölçüde hizmet ettiği üzerinden değerlendirilmekte; topluluk söylemi dini başa çıkmayı reddetmekle kalmayıp onu daha geniş bir epistemik hiyerarşi içinde sınıflandırarak alt bir konuma kalıcı olarak yerleştirmektedir.

Topluluk veya grup–içi normatif geçersizleştirmenin dini başa çıkmayı dışarıdan çökerten çok katmanlı bir mekanizma olarak işlediği görülmektedir. E2_P008'de geçersizleştirme kimlik düzeyinde gerçekleşmekte; religiouscel'in farklı bir öznel konum kurma girişimi incel kimliği içine geri çekilmektedir. E2_P030'da dini coping söylemsel konumlanış üzerinden tartışmasız biçimde damgalanmaktadır. E2_P040'ta başa çıkma blackpill gerçekliği karşısında bilişsel yetersizlikle ilişkilendirilmekte; E2_P014'te ise gerçek dini inanç, patolojik ve epistemik olarak alt konuma yerleştirilen bir bluepill kalıntısı olarak sistematik bir taksonomiye dahil edilmektedir. Topluluk söylemi bu yapıda dini başa çıkmayı tek bir hat üzerinden değil; kimlik, söylemsel konum, bilişsel yeterlilik ve epistemik sınıflandırma düzeylerinde eş zamanlı işleyen katmanlı bir geçersizleştirme mekanizması aracılığıyla işlevsizleştirmektedir. Dolayısıyla normatif geçersizleştirme kaynaklı çöküş, işlevsiz başa çıkma kategorisinin dışsal boyutunu oluşturmaktadır. İçsel çöküş biçimlerinde dini coping öznenin kendi arzu yapısı, teodise krizi ya da zamansal yıpranma nedeniyle işlevini yitirirken; bu başlıkta işlevsizleşme topluluğun dini başa çıkmayı geçerli bir gerçeklik yorumu olarak tanımamasından kaynaklanmaktadır. Bu yönüyle normatif geçersizleştirme, incels.is söyleminde dini coping'in yalnızca bireysel deneyim içinde kurulup kurulamadığıyla değil; topluluk tarafından hangi epistemik statüde tanındığıyla da belirlendiğini göstermektedir. Dini başa çıkma özne açısından anlamlı bir yönelim olarak üretilse dahi blackpill merkezli topluluk düzeni içinde "cope", "bluepill", "low IQ" ya da epistemik kalıntı olarak yeniden kodlandığında söylemsel ve sosyal meşruiyetini yitirmektedir.

5.2.2.4. İkame Başa Çıkma

İkame başa çıkma, dinî anlam sisteminin kriz karşısında başa çıkma üretme kapasitesinin zayıfladığı, askıya alındığı ya da söylem içinde görünmez hale geldiği durumlarda, bu işlevin zihinsel, bedensel veya pragmatik pratiklere aktarılmasını ifade etmek üzere kavramsallaştırılmıştır. Bu aktarım kimi bulgularda zihinsel dönüşüm ve duygu

düzenleme teknikleriyle, kimi bulgularda bedensel disiplin ve performans artırımıyla, kimi bulgularda ise sosyal geri çekilme ve minimum yaşam stratejileriyle kurulmaktadır. Burada dinî başa çıkmanın ortadan kalkmasından çok, dinin kriz karşısındaki düzenleyici işlevinin kutsal anlam çerçevesinden ayrılarak başka pratik düzlemlerde yeniden örgütlenmesi söz konusudur.

E2 ekseni içinde önceki başa çıkma türleriyle birlikte düşünüldüğünde ikame başa çıkma, dinî coping'in işleyişini aşamalı biçimde kavramaya imkân veren daha geniş bir modelin parçası haline gelmektedir. İşlevsel başa çıkmada dinî anlam sistemi özne açısından çalışmakta, acı, yalnızlık ya da yoksunluk kutsal bir çerçeveye yerleştirilerek taşınabilir hale getirilmektedir. Erişilemeyen başa çıkmada din hâlâ güçlü ve arzu edilir bir kaynak olarak tanınmakta, buna rağmen inanamama, içselleştirememe ya da epistemik mesafe nedeniyle özne tarafından kullanılamamaktadır. İşlevsiz ya da çökmüş başa çıkmada dinî referanslar artık başa çıkma üretmemekte, kimi zaman acıyı sabitlemekte, kimi zaman açıklayıcı kapasitesini tümüyle kaybetmektedir. İkame başa çıkma ise bu çizginin dördüncü momentini oluşturur. Dinî anlam sistemi geri çekildiğinde, başa çıkma işlevi başka tekniklere, disiplinlere ve yaşam stratejilerine devredilir. Böylece E2 ekseni, dinin başa çıkma sağlayıp sağlamadığına ilişkin tek boyutlu bir sorunun ötesine geçerek dinî coping'in hangi koşullarda çalıştığını, hangi koşullarda erişilemez kaldığını, hangi koşullarda çöktüğünü ve hangi koşullarda başka pratik biçimlere dönüştüğünü açıklayan dinamik bir tipolojiye dönüşmektedir. Bu model içinde ikame başa çıkmanın özgünlüğü, dinî içerik ile dinî form arasındaki ayrışmada belirginleşmektedir. Kutsal, çoğu örnekte açık bir inanç nesnesi ya da teodise zemini olarak belirleyici değildir. Buna karşılık dinî gelenekten türeyen asketik, disipliner ve içe dönük pratik biçimler söylem içinde varlığını sürdürür. Bu ayrım, aşağıda ele alınacak psikolojik–duygusal, bedensel–performatif ve ekonomik–pragmatik ikame biçimlerinin ortak zeminini oluşturmaktadır.

Pargament'in dinî başa çıkma yaklaşımı, ikame başa çıkmanın hangi işlevsel boşlukta ortaya çıktığını anlamak için özellikle açıklayıcıdır. Dinî coping, bireyin stres ve kriz durumlarını kutsalla ilişkili yollar aracılığıyla anlamlandırma ve yönetme çabası olarak tanımlanmakta; anlam üretme, kontrol duygusunu yeniden kurma, teselli sağlama, yakınlık geliştirme ve dönüşüm üretme işlevleriyle ele alınmaktadır.[466] İkame başa çıkma, bu işlevlerin doğrudan kutsal anlam zemini üzerinden kurulmadığı durumları görünür kılar. Burada coping kapasitesi bütünüyle ortadan kalkmaz. Dinî gelenekten gelen pratik biçimler farklı düzlemlerde yeniden işlev kazanır. Foucault'nun kendilik teknikleri kavramı, bu yeniden işlev kazanmanın özne düzeyindeki mekanizmasını açıklamaya imkân tanır. incels.is söyleminde dışsal koşulları değiştiremeyeceğini kabul eden özne, kendi bedeni, düşünceleri, davranışları ve varoluş biçimi üzerinde işlem yaparak başa çıkma üretmeye yönelmektedir. Foucault'nun kendilik teknikleri kavramı, söz konusu yeniden işlev kazanmanın özne düzeyindeki mekanizmasını açıklamaya imkân tanımaktadır.[467] Weber'in asketizm çözümlemesi ise söz konusu pratik biçimlerin dinî kökenini anlamak açısından önemlidir. Dinî asketizm içinde kurtuluş, arınma ve kutsala yönelme amacıyla anlam kazanan disipliner formlar, incel söyleminde başka başa çıkma işlevlerine açılabilecek bir pratik zemin sunmaktadır.[468]

E1 teodise ekseniyle ilişkisi bakımından ikame başa çıkma, E2 içinde teodiseden en fazla bağımsızlaşan kategori olarak konumlanmaktadır. Bu bağımsızlaşma, iki eksen arasındaki bağın bütünüyle koptuğu anlamına gelmez. Daha çok, başa çıkma işlevinin

---

[466] Pargament vd., "The Brief RCOPE: Current Psychometric Status of a Short Measure of Religious Coping", 53-55.

[467] Michel Foucault vd. (ed.), *Technologies of the Self: A Seminar with Michel Foucault* (Amherst: University of Massachusetts Press, 1988), 18.

[468] Weber, *Economy and Society: An Outline of Interpretive Sociology*, 603-606.

artık teodisenin klasik anlam üretme mekanizmaları üzerinden kurulmadığını gösterir. Teodise ekseninde din, yoksunluğu anlamlandıran, sabitleyen, çözen ya da yeniden kuran bir anlam düzeni olarak incelenmişti. İkame başa çıkmada ise acı çoğu zaman Tanrı, ahiret, günah, kurtuluş veya ilahi adalet üzerinden tartışmaya açılmaz. Analitik ağırlık, acının niçin var olduğuna ilişkin teolojik açıklamadan, bu acının hangi zihinsel, bedensel ve gündelik tekniklerle yönetilebilir hale getirildiği sorusuna kayar. Bu kayma, ikame başa çıkmanın veri içinde tekil ve homojen bir örüntü olarak ele alınamayacağını da göstermektedir. Nitel kodlama sürecinde ikame başa çıkmanın üç alt form üzerinden ayrıştırılması, bu kategorinin farklı pratik düzlemlerde işlediğini ortaya koymaktadır. Psikolojik–duygusal ikame biçiminde başa çıkma zihinsel dönüşüm, duygu düzenleme ve algı yönetimi üzerinden kurulurken, bedensel–performatif ikame biçiminde bedenin disipline edilmesi, kapasite artırımı ve performans mantığı öne çıkmaktadır. Ekonomik–pragmatik ikame biçiminde ise sosyal alandan çekilme, beklentilerin düşürülmesi ve yaşam maliyetinin minimize edilmesi belirleyici hale gelmektedir. Bu üçlü ayrım, ikamenin hangi düzlemde gerçekleştiğini göstermesi bakımından önemlidir. Aşağıdaki alt başlıklarda her bir form, ilgili örneklerin söylemsel işleyişi üzerinden ayrıntılı biçimde incelenecektir.

5.2.2.4.1. Psikolojik–Duygusal İkame Başa Çıkma

Psikolojik–duygusal ikame başa çıkma, dinî gelenekten türeyen pratik biçimlerin doğrudan kutsal anlam üretimi mekanizmaları yerine; zihinsel dönüşüm, duygu düzenleme ve algı yönetimiyle ilişkilendirildiği örnekleri kapsamaktadır. Bu alt formda dinî referansın bütünüyle ortadan kalkmadığı fakat başa çıkma işlevinin de artık inanç, kurtuluş, arınma ya da ilahi yakınlık temaları üzerinden kurulmadığı görülür. Dinî pratik, öznenin kendi duygu dünyasını düzenlemesine, yoksunluk deneyimini zihinsel olarak dönüştürmesine ya da blackpill gerçekliği karşısında dayanma kapasitesi üretmesine yarayan bir teknik forma yaklaşır. Bu nedenle psikolojik–duygusal ikame, ikame başa

çıkmanın belirgin zihinsel düzlemini oluşturması bakımından göze çarpmaktadır. Bu tür cope stratejisinde dinî anlam ile dinî form arasındaki ayrışma aşamalı biçimde gözlemlenmektedir. Özellikle ikame başa çıkma türünün ilk örneklerde dinî gelenek açıkça referans alınmakta ve belirli pratiklerin tarihsel kaynağı olarak kullanılmaktadır. Bu biçimi temsil eden E2_P010 kodlu post ve tercümesi şu şekildedir:

> *"Religious cope? Yes and no. You don't necessarily need faith to appreciate the possibility and psychological value of self–humiliation. The Malamati current in Sufism believed in systematic self–blame, self–humiliation."*
> *(Dinî başa çıkma mı? Hem evet hem hayır. Nefsini ve arzularını hor görmenin imkânını ve psikolojik değerini takdir etmek için mutlaka ve mutlaka imana ihtiyaç yoktur. Sufizm'deki Melami akımı sistematik öz–suçlama ve öz–aşağılamaya inanırdı.)* E2_P010 (post–1469051)

Bu örnekte belirleyici olan nokta, "iman" ile "psikolojik değer" arasında kurulan ayrımdır. Kullanıcı Melami geleneğini dinî bir hakikat sistemi olarak benimsemek yerine öz–suçlama ve öz–aşağılama (kendisini ve nefis ve arzularını hor görmek) pratiğini psikolojik bir dönüşüm tekniği olarak değerlendirmektedir. Dinî gelenek burada hâlâ görünürdür, ancak bu görünürlük inanç boyutunda bir bağlılıktan öte pratik kullanım değeri üzerinden kurulmaktadır. Bu nedenle E2_P010, psikolojik–duygusal ikamenin başlangıç eşiğini temsil eder. Yani burada dinî form henüz tamamen sekülerleşmemiştir, yalnızca anlam üretici bağlamından ayrılarak öznenin kendi duygusal konumunu dönüştürmesine yarayan bir araca evrilmeye başlanmıştır. Dinî başa çıkma klasik anlamda kutsalla ilişkili bir anlam, kontrol ve teselli üretimi olarak kavranırken, E2_P010'da başa çıkma işlevi kutsal anlamı zorunlu kılmadan işlemektedir. Dinî gelenekten alınan pratik, kutsal bir nihai amaç yerine öznenin utanç, aşağılanma ve yetersizlik deneyimini yönetebilmesi için kullanılmaktadır. Foucaultyen anlamda özne, dışsal koşulları değiştiremediği yerde kendi duygu düzeni üzerinde çalışmakta ve acıyı doğrudan ortadan kaldırmak yerine onunla ilişki kurma biçimini dönüştürmeye

yönelmektedir. Böylece dinî pratik, inanç sisteminden koparıldığında dahi öznenin kendisi üzerinde işlem yapabileceği bir teknik biçim olarak varlığını sürdürmektedir.

E2_P046 kodlu post, bahsi geçen ayrışmanın daha ileri bir aşamasını sunmaktadır. Bu kez dinî pratik yalnızca psikolojik bir değere sahip eski bir gelenek olarak anılmaz, incellere yönelik başa çıkma rehberi thread'ı başlığı altında forum içi bir başa çıkma sınıflandırmasının parçası haline getirilir:

> *"Religions and stuff like that fall into this category. Its more like a part of delusionmaxxing. I would call it Monkmaxxing. Meditationmaxxing breathmaxxing and luciddreammaxxing are some high level delusionmaxx hardcopinabilities. Only for hardcore depersonalisationcells with high self discipline and good nerve control. I think delusionmaxxing is the most undrated cope ngl."*
> *(Dinler ve bu tür şeyler bu kategoriye giriyor. Bu daha çok delusionmaxxing'in bir parçası gibi. Ben buna Monkmaxxing derdim. Meditationmaxxing, breathmaxxing ve luciddreammaxxing, yüksek seviye delusionmaxx hardcoping becerileridir. Bunlar yalnızca yüksek öz disipline ve iyi sinir kontrolüne sahip hardcore depersonalisationcell'ler içindir. Dürüst olmak gerekirse, delusionmaxxing'in en hafife alınan cope olduğunu düşünüyorum.)* E2_P046 (post–2952930)

Bu postta kullanıcı, dinî pratikleri kendi kurduğu bir başa çıkma taksonomisi içine yerleştirmektedir. "Religions and stuff like that" ifadesi, dinin artık özgül bir kutsal sistem olmaktan çıkarılarak zihinsel gerçeklik üretimiyle ilişkili daha geniş bir kategori içinde düşünüldüğünü göstermektedir. "Delusionmaxxing", "monkmaxxing", "meditationmaxxing", "breathmaxxing" ve "luciddreammaxxing" gibi ifadeler, dinî veya yarı–dinî pratiklerin forumun –maxxing mantığı içinde yeniden kodlandığını ortaya koymaktadır. Başka bir deyişle, dinî form artık dışarıdan alınan bir geleneksel pratik olmak yerine incel söyleminin kendi emic kategorileri içinde yeniden adlandırılmaktadır. Dolayısıyla psikolojik–duygusal ikame cope stratejisi; forumun kendi kavramsal dili içinde tanınabilir bir sınıflandırma mantığına sahip olduğunu göstermektedir. Postta din

ve benzeri pratikler zihinsel gerçeklik üretme ve başa çıkma kapasitesi bakımından konumlandırılmaktadır. "Delusionmaxxing", "monkmaxxing", "meditationmaxxing", "breathmaxxing" ve "luciddreammaxxing" ifadeleri, forum içi söylemin dinî ya da yarı–dinî pratikleri zihinsel manipülasyon, öz disiplin ve sinir kontrolü ekseninde yeniden sınıflandırdığını ortaya koymaktadır. Böylece ikame başa çıkma, emic söylemsel taksonomilerle de desteklenen bir örüntü haline getirerek dinî pratiği burada anlam taşıyan bir inanç biçimi olmaktan çok zihinsel kapasiteyi düzenleyen ve coping üretme potansiyeli üzerinden değer kazanan teknik bir form olarak kurmaktadır. Bu durum dinin incel topluluğu içindeki cope ekonomisi üzerinden nasıl müzakere edildiğine dair önemli göstergeler sunar. Aynı şekilde dinin başa çıkma işlevi doğrultusunda bir başka sisteme ikame edildiği örnek, psikolojik–duygusal ikamenin daha gelişmiş bir görünümünü E2_P049 kodlu postta vermektedir:

> *"…Some boyos are accusing this thread of bluepilled, but anyone that is truly blackpilled can't regress to be bluepilled…. The blackpill only tells you how things really work, it doesn't command anyone to be defeatist. This thread is a legit whitepill in the sense that it makes you look towards stoicism and taking care of yourself, it orients you in a good direction. Precisely because you mind is your ultimate tool (or, from a non–dualistic point of view, everything is mind), you have to take care of it as your most precious treasure, because it is… When I started monkmaxxing roughly a month ago (stopped because I have a new job), I noticed dirung my meditation sessions that, at first, my trains of thought heavily echoed the pessimist worldview of getting stuck in the blackpill alone. But as time passed by, thoughts started taking a different texture, and were about other things more positive and goal oriented… Until I stopped getting exposed to the negativity, and my mind slowly stopped caring bout the dire consequences of CC obssesively and being more proactive towards it. Same with the blackpill: I know how things work, let's tap it to the maxx instead of obssesing over how terrible its consequences are. After monkmaxxing, healthmaxxing and wealthmaxxing for a while, I feel better… Using a metaphorical allegory, it's like incels are the Babilonic gods that had to*

confront Tiamat, the dragon goddess of Chaos: they don't even approach her because they think they have no chance even if they have the instructions (blackpill) to approach it. It's too dire! But then comes (the whitepilled god) Marduk, with 50 eyes (he is super aware) and able to speak magic words a.k.a. the Logos (right words/mindset for this particular case) that slice (divide and conquer) the salty water dragon Tiamat (Chaos) into chuncks that constitute our world (habitable Order)…"

Thread Başlığı: Neden Zihin Setimizi Değiştirmeliyiz?

"Bazı elemanlar bu başlığı bluepilled (mavi haplı) olmakla suçluyor ama gerçekten blackpilled (siyah haplı) olan biri asla yeniden bluepill'e gerileyemez... Blackpill size sadece işlerin gerçekte nasıl yürüdüğünü söyler; kimseye pesimist/bozguncu olmayı emretmez. Bu başlık, sizi stoacılığa ve kendinize bakmaya yönlendirdiği, sizi iyi bir istikamete soktuğu için tam anlamıyla bir whitepill (beyaz hap – umut aydınlanması). Tam olarak zihniniz sizin nihai aracınız olduğu için (veya düalist olmayan bir bakış açısıyla, her şey zihinden ibaret olduğu için), ona en değerli hazineniz gibi bakmalısınız; çünkü öyledir… Yaklaşık bir ay önce monkmaxxing'e (keşiş gibi disiplinli yaşama) başladığımda (yeni bir iş bulduğum için bıraktım), meditasyon seanslarım sırasında şunu fark ettim: Başlarda düşünce akışım, tek başına blackpill'e saplanıp kalmanın karamsar dünya görüşünü yankılıyordu. Ama zaman geçtikçe, düşünceler farklı bir doku kazanmaya başladı; daha pozitif ve hedef odaklı hale geldi… Negatifliğe maruz kalmayı bırakana kadar böyleydi; sonra zihnim yavaş yavaş bu korkunç sonuçları saplantı haline getirmeyi bıraktı ve daha proaktif (çözüm odaklı) olmaya başladı… Blackpill'de de durum aynı: İşlerin nasıl yürüdüğünü biliyorum, o halde bunun ne kadar berbat sonuçları olduğu üzerine kafa yormak yerine durumu sonuna kadar zorlayalım (tap it to the maxx). Bir süre monkmaxxing, healthmaxxing (sağlık odaklı yaşam) ve wealthmaxxing (zenginlik/kariyer odaklı yaşam) yaptıktan sonra kendimi daha iyi hissediyorum… Metaforik bir benzetme yapacak olursak: İnceller, Kaos ejderhası Tiamat ile yüzleşmek zorunda kalan Babil tanrıları gibidir; ona yaklaşmaya bile cüret edemezler çünkü ellerinde talimatlar (blackpill) olsa bile şansları olmadığını düşünürler. Durum çok korkunç gelir! Ama sonra (whitepill'lenmiş tanrı) Marduk gelir; 50 gözü vardır (aşırı farkındalık sahibidir) ve büyülü sözleri söyleyebilir,

yani Logos (bu durum için doğru kelimeler/zihniyet). Marduk, Tiamat'ı (Kaos'u) parçalara ayırır (böl ve yönet) ve bu parçalar dünyamızı (yaşanabilir Düzen'i) oluşturur…" (E2_P049)

Bu postta psikolojik–duygusal ikame başa çıkmanın en gelişmiş biçimlerinden biri görülmektedir; çünkü din artık kurumsal bir inanç sistemi, kurtuluş öğretisi ya da teodise zemini olarak çalışmazken, dinî–mitolojik ve asketik imgeler öznenin zihinsel gerçekliğini yeniden örgütleyen bir modelleme aracına dönüşmektedir. Kullanıcı blackpill'i pasif yenilgiye çağıran bir kader hükmü olarak görmez, gerçekliğin işleyişini açıklayan sert bir epistemik bilgi olarak konumlandırır. Bu ayrım kritiktir: blackpill bilmek özneyi zorunlu olarak çöküşe götürmez. Burada asıl mesele, bu bilginin zihinsel olarak nasıl işleneceğidir. Monkmaxxing, meditasyon, healthmaxxing ve wealthmaxxing bu noktada dinin yerine geçen dağınık seküler tavsiyeler değil, blackpill'in yarattığı bilişsel ve duygusal yükü yönetmeye dönük bütünleşik bir "kendilik düzenleme sistemi" olarak kurulmaktadır. Postun özgün katkısı burada belirginleşir: dinî coping'in anlam verme ve başa çıkma üretme işlevi, artık kutsal açıklama yoluyla kurulmaz, zihinsel maruziyeti azaltma, düşünce akışını yeniden biçimlendirme ve özneyi karamsar saplanmadan hedef odaklı bir dikkat rejimine taşıma yoluyla ikame edilmektedir. Böylece dinin yerini blackpill gerçekçiliği ile stoacı öz–disiplin arasında kurulmuş yeni bir coping rasyonalitesi almaktadır.

Tiamat ve Marduk alegorisi bu rasyonalitenin en yoğun sembolik biçimidir. Burada mitoloji, inanılan kaotik gerçekliği zihinsel olarak parçalanabilir, adlandırılabilir ve yönetilebilir hale getiren bir düşünme tekniği şeklinde işler. Tiamat, incel öznenin karşısında duran biyolojik–deterministik kadercilik, romantik dışlanma, cinsel yoksunluk ve geleceksizlik duygusunun yoğunlaşmış kaosunu temsil eder; Marduk'un "elli gözü", farkındalığı; (Marduk'un) Logos'u ise doğru zihniyetle kaosu bölünebilir bir düzene dönüştürme kapasitesini simgelemektedir. Bu yönüyle post teodise ekseninin yeniden

kurulum mantığıyla temas eder, fakat onu teolojik bir zeminde tekrar etmez. Psikolojik–duygusal ikame başa çıkmanın bu örnekteki güçlü bulgusu, teodisenin yokluğunda da düzenleyici bir etkinin üretilebilmesidir. Ancak bu etki belirsiz bir anlam üretiminden ya da kutsal açıklamadan kaynaklanmamaktadır. Düzenleyici işlev, blackpill bilgisinin meditasyon, monkmaxxing, stoacı öz–disiplin ve Marduk/Tiamat alegorisi aracılığıyla işlenmesinden doğmaktadır. Başka bir ifadeyle, kutsal açıklamanın yerini öznenin dikkatini, düşünce akışını ve kaos algısını düzenleyen psikolojik–sembolik bir ikame sistemi almaktadır. Dinî–mitolojik malzeme bu sistem içinde iman nesnesi olmaktan çıkarak, blackpill sonrası kendilik yönetiminin alegorik altyapısına dönüşmektedir. Bu hattın son halkasını oluşturan E2_P035 ise, psikolojik–duygusal ikame başa çıkmanın, özne üzerinde etkisi sınanan planlı ve öz–düşünümsel bir deneme sürecine dönüşebildiğini göstermektedir.

> *"Today my contract as a substitute teacher has ended, so I'll be unemployed for a few months, I reckon. Considering I will have way less responsibilities now, I want to try the effect monkmaxxing will have on me. I will isolate myself, cut all distractions (phone including WA and similar things, internet, music, TV...) and sensory pleasure (added sugar/fats, psychoactive substances, onanism), I'll meditate for hours instead of minutes, exercise every day instead 5 days/week, practice intermittent fasting, cold showers and many other things. Got everything scheduled. I will probably show myself here only on Saturdays. As incels, even if we are lonely/isolated, we live continuously overstimulated by all the things I mentioned earlier. I have the impression that if most of us didn't have the massive amount of copes we have, we would be very different people. I'm calling this a whitepill and not a cope because I don't pretend to escape/have fun/delude myself from my situation by distracting myself from it, but directly facing it. I want to see what will happen experiencing all this boredom. Will I start being more creative? Proactive? Will I get mad/crazy? How long will I last? Will this serve as an enormous dopamine fasting that will help me reboot certain functions of my brain? Maybe I'll start focusing more on being strong instead of unhealthy hedonism. Who knows? If I'm forced to be celibate…*

why not getting it to the extreme –becoming an ascetic celibate hermit (asceticel)– to see what happens? If life gives me lemons, I'll make myself lemonade. Wish me luck, boyos."

"Bugün geçici öğretmenlik sözleşmem sona erdi, birkaç ay işsiz kalacağım sanırım. Artık çok daha az sorumluluğum olacağından, monkmaxxing'in üzerimdeki etkisini denemek istiyorum. Kendimi izole edeceğim, tüm dikkat dağıtıcıları (telefon dahil WhatsApp ve benzerleri, internet, müzik, TV) ve duyusal hazları (ilave şeker/yağlar, psikoaktif maddeler, onanizm) keseceğim. Dakikalar yerine saatlerce meditasyon yapacağım, haftada 5 gün yerine her gün egzersiz yapacağım, aralıklı oruç tutacağım, soğuk duş alacağım ve daha pek çok şey. Her şeyi planladım. Muhtemelen yalnızca cumartesi günleri burada görüneceğim. İnceller olarak, yalnız/izole olsak bile, bahsettiğim tüm bu şeylerle sürekli aşırı uyarılmış halde yaşıyoruz. Çoğumuzun sahip olduğu bu devasa cope araçları olmasaydı, çok farklı insanlar olurduk diye düşünüyorum. Buna whitepill diyorum, cope değil; çünkü dikkatimi dağıtarak durumumdan kaçmaya, eğlenmeye ya da kendimi kandırmaya çalışmıyorum, aksine onunla doğrudan yüzleşiyorum. Bütün bu sıkıntıyı deneyimlemenin ne getireceğini görmek istiyorum. Daha yaratıcı mı olacağım? Daha proaktif mi? Çıldıracak mıyım? Ne kadar dayanabileceğim? Bu, beynimin bazı işlevlerini yeniden başlatmama yardımcı olacak devasa bir dopamin orucu mu olacak? Belki sağlıksız hazcılık yerine güçlü olmaya daha fazla odaklanmaya başlarım. Kim bilir? Bekâr olmak zorundaysam, neden bunu aşırıya taşıyıp asketik bekâr bir münzeviye (asceticel) dönüşmeyi denemeyeyim? Hayat bana limon veriyorsa, kendime limonata yapayım. Bana şans dileyin, kardeşlerim." E2_P035 (post–5687893)

Bu postta psikolojik–duygusal ikame başa çıkmanın artık özne üzerinde etkisi sınanan planlı ve öz–düşünümsel bir deneme süreci olarak kurulabildiği görülmektedir. Monkmaxxing burada dinî içerikten bağımsızlaşmış seküler asketizm pratiğine dönüşmektedir. İzolasyon, dikkat dağıtıcıların ve duyusal hazların kesilmesi, uzun süreli meditasyon, gündelik egzersiz, aralıklı oruç ve soğuk duş birlikte düşünüldüğünde, aşırı uyarılmış incel öznenin zihinsel rejimini yeniden düzenlemeye dönük bütüncül bir

program oluşturmaktadır. Bu nedenle post, istemsiz yoksunluğu bir eksiklik olarak görmeyi bırakp onu bilinçli biçimde yoğunlaştırılmış ve sonucu gözlemlenecek bir kendilik çalışmasına çevirmektedir. Ayrıca buradaki örnekte "whitepill" vurgusu özellikle önemlidir. Çünkü whitepill, basit bir iyimserlik söylemi değildir. Öznenin kendi durumuna sahte bir çıkış yolu icat etmeden bakma, ancak bu bakışı pasif çöküşe dönüştürmeden disipline etme çabasını ifade eder. Bu yönüyle E2_P035, psikolojik–duygusal ikamenin meta–coping düzeyine açıldığı bir eşik oluşturmaktadır. Özne yalnızca nasıl başa çıkacağını değil, kullandığı pratiğin gerçekten coping sayılıp sayılamayacağını da tartışmaktadır. "Daha yaratıcı mı olacağım, daha proaktif mi olacağım, çıldıracak mıyım, ne kadar dayanacağım?" soruları, monkmaxxing'in bir yüzleşme programı olarak kurulduğunu göstermektedir. Böylece başa çıkma uygulanan bir teknik olmaktan çıkar ve sahici yüzleşme ile aldatıcı kaçış arasındaki sınırı bizzat sorgulayan epistemik olarak denetlenen bir özne stratejisine dönüşür.

Psikolojik–duygusal ikame başa çıkma stratejisi, tüm bu örnekleriyle değerlendirildiğinde incel söyleminde ikame başa çıkmanın dinî anlamı yeniden üretmekten çok; onun dikkat yönetimi, öz–disiplin, dayanıklılık ve kaosla yüzleşme gibi işlevlerini seküler psikolojik teknikler içinde yeniden örgütlediği görülmektedir. E2_P010'da dinî pratik, Melami öz–kınama örneği üzerinden hâlâ açık biçimde tanınabilir durumdadır; ancak burada belirleyici olan inanç bağlılığı değil, pratiğin psikolojik değeridir. E2_P046'da din ve benzeri pratikler forum içi coping kategorileri içinde yeniden sınıflandırılmakta, "işe yarayan", "aldatıcı" ya da "güçlü" başa çıkma araçları olarak değerlendirilmektedir. E2_P049'da dinî–mitolojik malzeme, kutsal hakikat zemini olmaktan çok kaosu zihinsel olarak yönetilebilir hale getiren alegorik bir çerçeveye dönüşmektedir. E2_P035'te ise dinî içerik büyük ölçüde geri çekilmiş, geriye seküler asketizm biçiminde işleyen izolasyon, meditasyon, oruç, dikkat kesme ve öz–disiplin pratikleri kalmıştır. Böylece bu örnekler, incel söyleminde dinî formların kimi

zaman psikolojik değer, kimi zaman coping repertuarı, kimi zaman alegorik zihinsel düzenleme, kimi zaman da seküler kendilik disiplini olarak yeniden işlev kazandığını göstermektedir. Böylece psikolojik–duygusal ikame, dinî pratiğin anlam sisteminden koparak sekülerleşmiş bir kendilik düzenleme tekniğine dönüşmesini en açık biçimde belgeleyen alt form haline gelmektedir. İkame coping stratejisi esasen, dinin sekülerleşmiş biçimde devam ettiğini göstermekten daha ileri bir noktada durmaktadır. Burada dönüşen şey yalnızca inanç değildir; dinî coping'in işlevsel mimarisidir. Din artık kutsal anlam, kurtuluş ya da aşkın teselli sağlayan temel çerçeve olarak işlemeyi bir kenara bırakıp bahsi geçen öz–disiplin teknikleriyle yeniden üretme girişimlerinde bulunarak dinsel coping'in işlevsel alanını seküler psikolojik–sembolik mekanizmalarla doldurmaya yönelmektedir.

5.2.2.4.2. Bedensel–Performatif İkame Başa Çıkma

Bedensel–performatif ikame başa çıkma olarak belirlenen alt tür; cope ekseni içinde yer alan ve amaçlı örnekleme ile belirlenen postlar arasında, asketizmle (monkmaxxing) ilişkili pratik biçimlerin bedenin disipline edilmesi, kapasite artırımı ve performans sınırlarının zorlanması üzerinden yeniden işlev kazandığı örnekten türetilmiştir. Psikolojik–duygusal ikame başa çıkmada dinî form daha çok zihinsel dönüşüm, duygu düzenleme ve dikkat/algı yönetimi aracılığıyla işlerken, burada aynı form bedenin yönetilebilir, zorlanabilir ve sürekli işlev üretmek zorunda olan bir araca dönüştürülmesiyle görünür hale gelmektedir. Bu nedenle iki alt form arasındaki temel ayrım, ikamenin hangi düzlemde yoğunlaştığında ortaya çıkmaktadır: psikolojik–duygusal ikamede zihinsel dayanıklılık ve algısal yeniden düzenleme belirleyici olurken, bedensel–performatif ikamede coping doğrudan bedenin kapasitesi, yorgunluk toleransı ve performatif sürdürülebilirliği üzerinden kurulmaktadır. Bu alt formun en açık örneğini E2_P020 kodlu post sunmaktadır:

> *“I was monkmaxxing for the year leading up to when I joined this forum. I was able to get a full restful sleep in only four hours. I had a Modifinil prescription that made coping and dealing with the of depression much easier as well. I was able to sleep in uncomfortable position, like sitting down, laying on concrete and shit. I’ve seen copemaxxed monks who can sleep standing up while leaning on a stick.”*
> *“Bu foruma katılmadan önceki bir yıl boyunca monkmaxxing yapıyordum. Yalnızca dört saatte tam ve dinlendirici bir uyku alabiliyordum. Aynı zamanda depresyonla başa çıkmayı ve onu yönetmeyi çok daha kolay hale getiren bir Modafinil reçetem vardı. Rahatsız pozisyonlarda, mesela oturarak ya da beton üzerinde uzanarak uyuyabiliyordum. Dik dururken bir sopaya yaslanarak uyuyabilen copemaxxed keşişler gördüm.”* E2_P020 (post–4343214*)*

Bu postta “copemaxxed monks” ifadesi, bedensel–performatif ikame başa çıkmanın kavramsal merkezini oluşturmaktadır. Keşiş figürü burada artık dinî kimliği, kutsal adanmışlığı ya da ruhsal arınmayı temsil etmez. Daha çok bedensel dayanıklılığın, konfordan uzak durmanın ve özneyi sürekli zorlamanın uç sembolüne dönüşmektedir. Dinî asketizmin kurtuluş, arınma ya da dünyevi hazlardan feragat gibi anlam boyutları geri çekilmiş; geriye uyku süresini minimuma indirme, rahatsız koşullara uyum sağlayabilme, yorgunluk altında işlev göstermeye devam etme ve bedensel kapasiteyi bilinçli biçimde zorlayabilme gibi disipliner biçimler kalmıştır. Bu nedenle coping burada teselli ya da anlam üretimi üzerinden değil, bedenin dayanıklılık kapasitesi üzerinden kurulmaktadır. “*Full restful sleep in only four hours*” ve “sleep in uncomfortable position” ifadeleri, bedenin ihtiyaçlarını bastırarak işlev kaybetmeden sürdürebilmeye yönelik bir performans mantığını görünür hale getirmektedir. Modafinil vurgusu ise başa çıkma stratejisini, modern performans kültürü ve farmakolojik destekle birleştirmektedir. Depresyonla başa çıkmanın ve işlevselliği sürdürmenin, ilaç desteğiyle güçlendirilmiş bedensel disiplin üzerinden kurulması, monkmaxxing’in artık dinî bir pratik olmaktan çok seküler–performatif bir kendilik teknolojisine dönüştüğünü tam olarak

göstermektedir. Dolayısıyla dinî asketik mirasın, teolojik anlamından ayrılarak yorgunluğa dayanabilme, minimum konforla yaşayabilme ve işlevselliği sürdürebilme kapasitesi üzerinden yeniden kodlandığı görülür. Böylece post, asketizmin dinî anlamdan ayrıldığında dahi başa çıkma üretebildiğini, fakat bu üretimin artık performans, dayanıklılık ve kendini zorlamaya dayalı bir mantıkla gerçekleştiğini göstermektedir. Bu noktada başa çıkma mekanizmasının tek başına zihinsel açıklama, duygusal teselli ya da algısal dönüşüm üzerinden kurulmadığını ve doğrudan beden üzerinde uygulanan bir disiplin teknolojisi halini alabildiğini ortaya koymaktadır. Başka bir deyişle dinî asketik miras, teolojik içeriğinden ayrılarak performans odaklı bir başa çıkma biçimine dönüşmektedir.

5.2.2.4.3. Ekonomik–Pragmatik İkame Başa Çıkma

Ekonomik–pragmatik ikame başa çıkma, dinî ya da asketik formların zihinsel dönüşüm veya bedensel performans üretiminden çok, öznenin yaşamla kurduğu ilişkinin maliyetini azaltmaya yönelik biçimlerde yeniden işlev kazandığı örnekleri kapsamaktadır. Psikolojik–duygusal ikame başa çıkmada dinî form öznenin iç dünyasını düzenleyen zihinsel bir teknik olarak, bedensel–performatif ikame başa çıkmada ise bedenin disipline edilmesi ve kapasite sınırlarının zorlanması üzerinden işlev kazanmıştı. Ekonomik–pragmatik ikame başa çıkmada ise ağırlık ne zihinsel dönüşüme ne de performans üretimine verilir. Burada belirleyici olan, toplumsal beklentilerin düşürülmesi, ilişkisel yatırımın azaltılması, cinsel dürtünün yönetilebilir teknik bir sorun olarak yeniden tanımlanması ve varoluşun özne açısından daha sürdürülebilir hale getirilmesidir. Bu nedenle başlıktaki “ekonomik” vurgu, doğrudan maddi ekonomiyle sınırlı değildir. Daha çok psikolojik yıpranmanın, duygusal yükün, toplumsal baskının ve sürekli başarısızlık deneyiminin mümkün olan en düşük düzeye indirilmesini ifade eden bir maliyet mantığına işaret etmektedir. Bu alt formda dinî pratik çoğu zaman anlam sisteminin görünür bir parçası olmaktan çıkar. Keşişlik ya da monkmaxxing gibi ifadeler artık

Tanrı'ya yönelme, arınma veya kurtuluş çağrışımlarından çok, sosyal geri çekilmenin, arzunun yönetilmesinin ve özneyi daha az yıpratan bir yaşam biçiminin sembolik etiketi olarak işlemektedir.

Ekonomik–pragmatik ikame başa çıkmanın en yalın ve en yoğun örneklerinden birini E2_P027 oluşturmaktadır:

> "*Monkmaxxing is a good cope when you know it is over basically affordable LDAR away from society"*
> (*Monkmaxxing (keşiş gibi yaşamak), her şeyin bittiğini (it is over) anladığında başvurulacak iyi bir cope'tur; temelde toplumdan uzakta, düşük maliyetli bir LDAR uzanıp çürüme yöntemidir)"* E2_P027 (post–3820576).

Postun önemi, monkmaxxing'i doğrudan bir maliyet azaltma stratejisi içinde yeniden tanımlamasında ortaya çıkmaktadır. "It is over" ifadesi hem coping'in ön koşulu olan bilişsel kabule işaret etmektedir hem de bu ifadeyle blackpill artık aşılması gereken bir kriz değil, geri dönüşü olmayan bir gerçeklik olarak kabul edilmektedir. Monkmaxxing de tam bu kabulün ardından devreye giren pragmatik bir yaşam stratejisine dönüşmektedir. Postun en kritik kavramsal noktası ise "affordable LDAR" ifadesidir. Çünkü buradaki *affordability* yalnızca maddi ekonomi anlamına gelmemektedir. Daha çok psikolojik yükün, toplumsal beklentinin, ilişkisel yatırımın ve duygusal yıpranmanın azaltılmasını ifade eden bir sürdürülebilirlik mantığıyla kullanılmaktadır. Böylece keşişlik ya da asketik geri çekilme, kutsal bir yönelim veya ruhsal disiplin olmaktan çıkarak, blackpill sonrası yaşamı özne açısından daha katlanılabilir hale getiren düşük yoğunluklu bir geri çekilme tekniğine dönüşmektedir. İlgili başa çıma stratejisi burada; toplumsal başarısızlık, romantik yoksunluk ve uzun süreli izolasyon koşullarında öznenin kendisini daha az zarar görerek hayatını sürdürebilmesine imkân veren pragmatik bir coping olarak işlemektedir. Bu yönüyle post, ikame coping'in yalnızca psikolojik dayanıklılık ya da bedensel performans üretmediğini; aynı zamanda yaşamı daha

yönetilebilir, daha düşük baskılı ve daha az yıpratıcı hale getirmeye çalışan bir geri çekilme rasyonalitesi de üretebildiğini ortaya koymak açısından önemlidir.

E2_P027'de monkmaxxing, "her şeyin bittiği" kabulünün ardından toplumsal ve duygusal maliyeti azaltan pragmatik bir geri çekilme stratejisi olarak kurulmuştu. E2_P032 ise aynı mantığı zamansal bir çerçeveye taşıyarak ekonomik–pragmatik ikame başa çıkmanın yaşam döngüsü içinde beklentilerin aşamalı biçimde yeniden düzenlenmesi üzerinden de kurulabildiğini göstermektedir:

> *"Like, you already spent half of your life being an incel, the rest is not gonna be harder (if not easier) because you've learned to cope Also, you're past the years where dating is fun… How can you still have inside you after decades of isolation and brutality? The only thing that could be left is horniness which can be fixed by … or monkmaxxing Why even torture yourself by consooming suifuel blackpill? Are you expecting something to happen?"*
>
> *(Şöyle düşün: hayatının yarısını incel olarak geçirdin, geri kalanı bundan daha zor olmayacak –hatta daha kolay bile olabilir– çünkü başa çıkmayı öğrendin. Üstelik flört etmenin eğlenceli olduğu yılları zaten geride bıraktın… Onlarca yıllık tecrit ve acının ardından içinde hâlâ nasıl arzu kalabilir ki? Geriye kalan tek sorun cinsel dürtü olabilir; bu da … inziva yaşamıyla halledilebilir. Neden kendinize kötümser içerik tüketerek eziyet ediyorsunuz? Bir şeylerin olmasını mı bekliyorsunuz?)* E2_P032 (post–10796418)

Postta incellik artık aşılması gereken geçici bir kriz olarak görülmemekte hatta yaşamın geri kalanını organize eden kalıcı bir gerçeklik olarak kurmaktadır "You've learned to cope" ifadesi burada uzun süreli yoksunluk ve başarısızlık deneyiminin ardından öznenin beklenti rejimini yeniden tanzim etmesini ifade etmektedir. Romantik yakınlığın duygusal ya da varoluşsal bir ihtiyaç olmaktan çıkarılarak düşük getirili bir yatırım gibi değerlendirilmesi ile coping, acının anlamını çözmeye çalışan bir süreç olmaktan uzaklaşmaktadır. Bu moktada özne, kendisini daha az hayal kırıklığı, daha az beklenti ve

daha az duygusal maliyetle sürdürebileceği pragmatik bir yaşam projeksiyonu benimsemektedir ve ikame cope stratejisini bu yönde inşa etmektedir.

Postun teorik açıdan en güçlü boyutu ise arzunun yeniden tanımlanış biçiminde ortaya çıkmaktadır. “The only thing that could be left is horniness” ifadesi, yıllar süren izolasyon ve yoksunluğun ardından romantik arzunun büyük ölçüde çözüldüğünü, geriye yalnızca yönetilmesi gereken biyolojik dürtünün kaldığını ileri sürmektedir. Bu noktada cinsel dürtüleri ortadan kaldırmaya hizmet eden pratikler, “monkmaxxing”in ile aynı çözüm kümesi içinde ve eşdeğer biçimde sunulmaktadır. Çünkü keşiş yaşamı burada artık kutsal bir yönelim, ahlaki disiplin ya da ruhsal arınma biçimi olarak değil, biyolojik dürtünün düşük maliyetli ve sürdürülebilir biçimde yönetilmesini sağlayan teknik bir araç olarak işlemektedir. Başka bir ifadeyle, dinî asketik form anlam üretici işlevinden koparılarak dürtü yönetimi teknolojisine indirgenmektedir. Bu nedenle E2_P032, ekonomik–pragmatik ikame başa çıkmanın arzunun kendisini de yeniden yapılandırdığını göstermektedir. Romantik ve varoluşsal yoksunluk, burada aşkın anlam gerektiren bir problem olmaktan çıkar, yönetilebilir biyolojik bir ihtiyaç düzeyine çekilir. Bu yönüyle post, ekonomik–pragmatik ikame başa çıkmanın E1 teodise ekseninden neden en uzak form olduğunu da açık biçimde ortaya koymaktadır: burada belirleyici olan anlam arayışı değil, sürdürülebilir dürtü yönetimidir. Bu yönüyle ekonomik–pragmatik ikame başa çıkma, ikame başa çıkma modelinde zihinsel ve bedensel düzlemlerden sonra, coping’in doğrudan yaşam organizasyonu düzeyinde yeniden kurulduğu eşiği temsil etmektedir. Psikolojik–duygusal ikame başa çıkmada öznenin iç dünyası, bedensel–performatif ikame başa çıkmada bedenin dayanıklılık kapasitesi düzenlenirken; ekonomik–pragmatik ikame başa çıkmada asıl mesele, yaşamın hangi beklenti düzeyinde sürdürülebileceği, arzunun hangi yoğunlukta tutulacağı ve toplumsal ilişkilerin ne ölçüde geri çekileceği sorusuna dönüşmektedir. Böylece coping, anlam üretmekten çok zarar azaltma mantığıyla işlemeye başlamaktadır. İkame başa çıkmanın bu son formunda dikkat çekici

olan nokta, dinî asketik biçimlerin tamamen kaybolmamasıdır. Kaybolan şey, bu biçimlerin kutsal anlam rejimi içindeki konumudur. Keşişlik, inziva, öz–disiplin, arzu denetimi ve feragat gibi tarihsel olarak dinî geleneklerle ilişkili pratikler varlığını sürdürmekte; ancak artık kurtuluş, arınma ya da aşkın hakikat için değil, blackpill sonrası yaşamı özne açısından daha yönetilebilir, daha sürdürülebilir ve daha az yıpratıcı hale getirmek için kullanılmaktadır.

İkame başa çıkmanın tespit ve analizinden elde edilen temel bulgu, incels.is söyleminde dinî coping'in basit biçimde "ortadan kalkmadığıdır". Veri, çok daha özgül ve teorik açıdan güçlü bir dönüşüme işaret etmektedir: dinî coping'in işlevsel mimarisi, kutsal anlam zemininden ayrılarak seküler kendilik teknikleri içine dağılmaktadır. Başka bir ifadeyle, dinin tarihsel olarak üstlendiği anlam verme, acıyı katlanılabilir kılma, arzuyu düzenleme, özneyi disipline etme ve kaosu yönetilebilir hale getirme işlevleri seküler coping teknolojileri tarafından yeniden üstlenilmektedir. Burada salt "dinin yerine seküler coping'in geçtiği" basit bir yer değiştirme modelinden söz edilemez. Daha derin düzeyde ikame başa çıkma, modern dijital karşı–kamusal alanlarda coping'in kutsal anlam zemininden bağımsızlaşarak zihni, bedeni, arzuyu ve gündelik yaşamı yönetmeye dönük seküler bir yönetilebilirlik rejimine dönüştüğünü göstermektedir. Bu noktada teodise ekseninde temel soru "acı neden vardır?" iken, ikame başa çıkmada soru giderek "acıyla hangi teknikler sayesinde işlev kaybetmeden yaşanabilir?" biçimine dönüşmektedir. Bu kayma, din sosyolojisi açısından son derece kritik bir kırılmaya işaret etmektedir. Nitekim burada din, artık öncelikle hakikat ya da aidiyet sistemi olarak değil; coping üretme kapasitesi bakımından değerlendirilen, forum içi "cope ekonomisi" içinde işlevsel verimliliğine göre müzakere edilen bir pratik alan haline gelmektedir. Böylece incel söylemi, yalnızca dinî anlamın çözülmesini değil, dinî coping'in işlevlerinin seküler psikolojik, performatif ve pragmatik mekanizmalar içinde yeniden dağıtılmasını görünür hale getirmektedir. Bu bulgu, meta–coping eleştirisine de doğrudan zemin

hazırlamaktadır; çünkü forum içindeki tartışmalar artık hangi stratejilerin kullanıldığının ötesinde, hangi coping biçimlerinin "gerçek", "aldatıcı", "kaçışçı", "whitepill", "cope" ya da "yüzleşmeci" sayılacağını da sürekli biçimde müzakere etmektedir.

5.2.3. Meta–Başa Çıkma Eleştirisi

Meta–başa çıkma eleştirisi, bu araştırmada geliştirilen beş kategorili başa çıkma tipolojisinde daha üst bir söylemsel düzeyi açmaktadır. Burada analitik odak başa çıkmanın işleyiş biçiminden başa çıkma iddiasının "geçerlilik statüsüne" kaymaktadır. İncel söyleminde bazı kullanıcılar dinî coping'i yalnızca etkisiz ya da başarısız bir strateji olarak görmez; onu gerçek acıyı yanlış tanımlayan, biyolojik ve toplumsal gerçekliği perdeleyen, özneyi sahte bir anlam zeminine yönlendiren bir söylemsel pratik olarak konumlandırır. Bu düzeyde coping psikolojik etkisinden çok dayandığı gerçeklik tanımıyla ele alınmaktadır. Pargament'in (1997: 21–33) modeli dinî coping'i kriz karşısında anlam, kontrol, teselli ve dönüşüm üretme kapasitesi üzerinden kavrarken incel söylemindeki meta–eleştirel düzlem bu kapasiteyi sınamakla yetinmez; dinî coping'in kurduğu acı tanımını, çözüm vaadini ve gerçeklik iddiasını forumun epistemik ölçütleri içinde tartışmaya açar. Meta–başa çıkma eleştirisi bu yönüyle dinî coping'i bireysel psikolojik bir kaynaktan dijital karşı–kamusal alanda geçerliliği sürekli müzakere edilen bir hakikat iddiasına dönüştürmektedir.

"Cope", "delusion", "fantasy", "whitepill" ve "reason" gibi forum içi kategoriler bu dönüşümün söylem içindeki izlerini taşımaktadır. Söz konusu kategoriler dinî başa çıkmanın yalnızca uygulanan bir pratik olarak kalmadığını; sahicilik, rasyonellik ve gerçeklikle temas bakımından sürekli sınıflandırılan bir söylemsel nesneye dönüştüğünü göstermektedir. İşlevli, erişilemeyen, işlevsiz ve ikame başa çıkma biçimleri dinî coping'in özne açısından aldığı farklı konumları ortaya koyarken, meta–başa çıkma eleştirisi bu konumların hangi gerçeklik ölçütleriyle kabul gördüğünü ya da reddedildiğini açığa çıkarmaktadır. Dinî başa çıkma bu çerçevede bireyin krize verdiği bir yanıt

olmasının yanı sıra dijital topluluğun kendi hakikat rejimleri içinde dinî coping'i nasıl denetlediği, geçersizleştirdiği ve hangi koşullarda savunulabilir saydığı üzerinden analiz edilebilir bir nesneye dönüşmektedir.

Bulgular, meta–başa çıkma eleştirisinin üç farklı epistemik geçersizleştirme mantığı üzerinden işlediğini göstermektedir: (1) gerçek acının yanlış tanımlandığı iddiası, (2) dinî çözümün biyolojik kök nedene ulaşamadığı savı ve (3) dinî iyimserliğin rasyonellik ölçütünü karşılamadığı gerekçesi. Bu geçersizleştirme mantıklarının incels.is söyleminde rastlantısal bir tepkiden ibaret olmadığı, dinî coping'in geçerliliği farklı epistemik zeminlerde sistematik biçimde sınanan ve sürekli yeniden üretilen bir üst–söylemsel mekanizma olarak işlediğine dair veriler tespit edilmiştir.

Bu üç geçersizleştirme mantığının incels.is söylemindeki en sistematik ve en kapsamlı örneğini E2_P006 ve E1_P002 kodlu postlar sunmaktadır. Çift kodlamanın kendisi bile analitik açıdan belirleyicidir: aynı post hem başa çıkmanın epistemik olarak geçersizleştirilmesi (E2) hem de teodisenin tersine çevrilmesi (E1) işlevlerini eş zamanlı taşımakta; böylece E1 ve E2 eksenlerinin en doğrudan kesişim noktasını oluşturmaktadır:

> *"The reason traditioncels, religiouscels, and patriarchycels exist is that they have found a way to cope with their sexual failure by convincing themselves that they are actually choosing celibacy for some higher purpose. Traditioncel, religiouscel, patriarchycel – these are all forms of cope that distract from the real problem. The real problem is that incels genuinely desire love, sex and intimacy and are being denied it. No amount of religion, tradition or patriarchal ideology changes this fundamental reality. They are just copes."*
>
> *(Traditioncel, religiouscel ve patriarchycel'lerin var olmasının nedeni, cinsel başarısızlıklarıyla başa çıkmak için kendilerini daha yüce bir amaç uğruna bekârlığı seçtiklerine inandırmalarıdır. Traditioncel, religiouscel, patriarchycel – bunların tamamı gerçek sorundan dikkat dağıtan başa çıkma biçimleridir. Gerçek sorun şudur: inceller sevgiye, cinselliğe ve samimiyete gerçekten ihtiyaç duymakta ve bundan yoksun bırakılmaktadır. Hiçbir din, gelenek ya da patriyarkal ideoloji bu temel gerçeği değiştiremez.*

Bunlar sadece birer başa çıkma yoludur.) E2_P006/E1_P002 (post–2054835)

Söylemsel yapı art arda gelen üç aşama üzerine inşa edilmiştir. Önce incelliğin gerçek acısı yeniden tanımlanmaktadır: "The real problem is that incels genuinely desire love, sex and intimacy and are being denied it". Bu tanım merkezi bir belirleyicidir; çünkü sunulacak her çözümün geçerliliği bu tanıma göre ölçülecektir. "The real problem is" ifadesi doğrudan bir hakikat iddiası kurmaktadır –bu yalnızca bir görüş değil, gerçekliğin kendisi olarak sunulmaktadır. Ardından dinî çözümün yapısal yetersizliği ilan edilmektedir: "No amount of religion, tradition or patriarchal ideology changes this fundamental reality". Acı biyolojik ve varoluşsal bir gerçeklik olarak kurulduktan sonra dinî pratik bu gerçekliğe erişememektedir. Geçersizleştirme "din işe yaramıyor" değil, "din yanlış soruyu yanıtlıyor" biçiminde kurulmaktadır; bu ayrım belirleyicidir. Son olarak başa çıkma pratiği yanılsama olarak deşifre edilmektedir: "convincing themselves" ifadesi öznenin kendini aldatması olarak çerçevelemekte, dinî başa çıkmayı sahici bir çözüm değil bilinçli ya da bilinçdışı bir öz–yanıltma olarak yeniden kodlamaktadır. Traditioncel, religiouscel ve patriarchycel'in aynı anda ve eşdeğer biçimde geçersizleştirilmesi de bu bakımdan kritiktir: geçersizleştirme yalnızca dinî çözümü değil, normatif anlam üreten her türlü konum almayı kapsamakta ve böylece E1 ekseninde kurulan anlam üretimi işlevini de bütünüyle hedef almaktadır. Weber'in teodise işlevi –acının anlam çerçevesine yerleştirilerek taşınabilir kılınması– bu postta doğrudan tersine çevrilmektedir: anlam çerçevesi bizzat sorunun parçasına dönüşmekte, başa çıkma pratiği ise bu yanıltıcı çerçevenin ürettiği bir yanılsama olarak deşifre edilmektedir.

İkinci geçersizleştirme mantığını E2_P039 sunmaktadır. Bu örnekte söylemin zemini E2_P006/E1_P002'den köklü biçimde ayrışmaktadır: acı yeniden tanımlanmak yerine doğrudan biyolojik bir gerçeklik olarak kabul edilmekte ve asıl sorgulama dinî çözümün bu kök nedene ulaşıp ulaşamadığı üzerinden yürütülmektedir.

"The thing preventing normies and chads from being incel isn't their religion, their social skills or their culture. It's their genetic gifts: height, bone structure, facial symmetry. These are distributed by pure chance and no God, no tradition and no patriarchy changes the distribution. Changing nature by giving everyone the halo effect and removing the failo effect entirely is the real solution. It is much more intelligent than your pathetic religioncel/patriarki cope. The only real solution to inceldom is to change the biology of attraction. Religion doesn't change biology. Tradition doesn't change biology. Patriarchy doesn't change biology."
(Normieler ve Chad'lerin incel olmalarını engelleyen şey dinleri, sosyal becerileri ya da kültürleri değildir. Bunun nedeni genetik avantajlarıdır: boy, kemik yapısı, yüz simetrisi. Bunlar salt şans eseri dağılmaktadır ve hiçbir Tanrı, hiçbir gelenek, hiçbir patriyarka bu dağılımı değiştiremez. Herkese güzel görünüş avantajı vererek ve çirkinlik dezavantajını tamamen kaldırarak doğayı gerçekten değiştirmek hakiki çözümdür. Bu, senin zavallı religiouscel/ataerkil başa çıkma yolundan çok daha akıllıcadır. İncelliğin tek gerçek çözümü, çekiciliğin biyolojisini değiştirmektir. Din biyolojiyi değiştirmez. Gelenek biyolojiyi değiştirmez. Patriyarka biyolojiyi değiştirmez.) E2_P039 (post–33369)

Posttaki ilk düzlemde biyolojik determinizm tartışmasız bir hakikat zemini olarak kurulmaktadır: "boy, kemik yapısı, yüz simetrisi – bunlar şans eseri olarak dağılmaktadır". Bu zemin kurulmadan geçersizleştirme kurulamaz; "din biyolojiyi değiştirmez" önermesinin gücü, biyolojinin daha önce tartışmasız gerçeklik olarak ilan edilmiş olmasından kaynaklanmaktadır. İkinci düzlemde geçersizleştirme üç paralel cümleyle kristalize edilmektedir: "Din biyolojiyi değiştirmez. Gelenek biyolojiyi değiştirmez. Patriyarka biyolojiyi değiştirmez". Bu yineleme yoluyla geçersizleştirme mutlaklaştırılmaktadır ve üç kurum ya da yapının eş zamanlı ve eşit biçimde reddedilmesi E2_P006/E1_P002'deki yapıyla örtüşmektedir. Her iki örnekte de geçersizleştirme dinî çözümle sınırlı kalmamakta, normatif anlam üreten kurumların tamamını kapsamaktadır. Bununla birlikte iki postun geçersizleştirme mantığı birbirinden ayrışmaktadır: E2_P006/E1_P002'de sorun yanlış tanımlanmaktadır; E2_P039'da ise tanım doğru kabul

edilmekle birlikte sunulan çözümler kök nedene ulaşamadıkları için yetersiz ilan edilmektedir. Varış noktası aynı olmakla birlikte –dinî başa çıkma geçersizdir– oraya ulaşan epistemik yol köklü biçimde farklıdır.

Üçüncü geçersizleştirme mantığı E2_P051 kodlu postta rasyonellik/irrasyonellik ayrımı üzerinden kurulmaktadır:

> *"Good to hear you're whitepilled but you know the whole afterlife/spiritual thing is a cope right? It's no different than religionmaxxing. The only difference is that you're not naming it as such. Afterlife, heaven, karma – these are all fantastical coping mechanisms. You can become whitepilled through reason alone with things like stoicism, which doesn't involve fantasies. The moment you start believing in afterlife rewards or spiritual purpose, you've crossed back into cope territory. Reason is the only valid whitepill."*
> *(İyimser bakış açısına kavuştuğunu duymak güzel; ama ahiret ve spiritüel şeylerin bir yanılsama olduğunu biliyorsundur, değil mi? Religionmaxxing'den farksızdır. Tek fark, bunu bu isimle ifade etmemendir. Ahiret, cennet, karma – bunların tamamı fantastik başa çıkma mekanizmalarıdır. Stoacılık gibi hayal içermeyen şeylerle yalnızca akıl yoluyla iyimser bir bakış açısına ulaşabilirsin. Ahiret ödüllerine ya da ruhsal bir amaca inanmaya başladığın anda başa çıkmaya geri dönmüş olursun. Akıl, geçerli olan tek iyimser bakış açısıdır.)* E2_P051 (post–10393188)

Buradaki strateji önceki iki örnekten ayrışmaktadır. E2_P006/E1_P002'de geçersizleştirme acının yanlış tanımlanması, E2_P039'da ise dinî çözümün biyolojik kök nedene ulaşamaması üzerinden kuruluyordu ve her ikisinde de eleştiri dışarıdan yöneltilmekteydi. Bu postta ise geçersizleştirme muhatabın kendi kavramsal çerçevesi içinden üretilmektedir. Özne, muhatabın "whitepill" olduğunu kabul etmekle başlar; ardından whitepill kategorisini hayale dayanan sahte whitepill (ahiret, karma, ruhsal amaç) ve akla dayanan gerçek whitepill (stoacılık) olarak ikiye bölmektedir. Bu bölünme üzerinden "muhatabın whitepill sandığı şeyin aslında cope olduğu" tezi, muhataba ait bir

kavramın epistemik içeriği yeniden tanımlanarak kurulmaktadır. Sınır çizgisi kesin biçimde belirlenmektedir: inanç başladığı anda, çerçeveleniş biçiminden bağımsız olarak, cope alanına girilmiş olmaktadır. “Reason is the only valid whitepill” ifadesi bu sınırın ilan cümlesidir: rasyonellik bir erdem olmanın ötesinde geçerliliğin tek ölçütü olarak kurulmakta; dinî iyimserlik yapısal olarak bu ölçütün ve aklın dışında konumlandırılmaktadır. Bununla blackpill epistemolojisinin incels.is söyleminde sözde–felsefi bir referans çerçevesi olarak işlediği görülmektedir.

Bu postun söylem içinde ürettiği en özgün gerilim E2_P049 ile karşılaştırmalı okunduğunda teorik açıdan son derece verimli bir bulguya dönüşmektedir. E2_P049’da stoacılık dinî anlam sisteminin yerini alan işlevli bir ikame başa çıkma zemini olarak inşa edilmişti; bu postta ise aynı stoacılık dinî başa çıkmayı epistemik olarak geçersizleştirmenin aracına dönüşmektedir. Her iki örnekte stoacılık özünde aynı işlevi yerine getirmektedir: blackpill gerçekliğini kabul edip bu gerçeklikle yaşamayı mümkün kılmak. Söylemsel bağlam değiştiğinde ise aynı pratik, ikame başa çıkmanın meşru zemini olmaktan çıkıp meta–eleştirinin silahına dönüşmektedir. Bu dönüşüm belirleyici bir sonucu doğurmaktadır: söylem içinde bir pratiğin hangi kategoriye girdiğini belirleyen o pratiğin kendisi değil, öznenin o pratikle kurduğu ilişkinin niteliği ve söylemsel bağlamın koşullarıdır. Bu akışkanlık, tipolojinin kategorilerinin analitik araçlar olduğunu ve söylemsel gerçeklikte bu kategorilerin geçişken biçimde üretildiğini kanıtlayan en güçlü veri noktasını oluşturmaktadır. Bu geçişkenlik, söylem içinde bir pratiğin hangi kategoriye girdiğini belirleyenin o pratiğin kendisi değil öznenin söylemsel konumlanışının bağlamsal koşulları olduğunu ortaya koymakta; dinin incels.is söyleminde inanç düzeyinde değil işlevsel düzeyde var olmaya devam ettiğine işaret etmektedir.

Meta–başa çıkma eleştirisinin üç geçersizleştirme mantığı; dinin incel söyleminde yalnızca bir inanç sistemi olmaktan ziyade blackpill hakikat rejimi tarafından sürekli

sınanan bir epistemik iddia olarak konumlandığı görülmektedir. Din, gelenek ve patriyarkayla birlikte aynı eleştirel düzleme yerleştirilirken gerçek acıyı örten, biyolojik kök nedene ulaşamayan ve akıl yerine hayal ürettiği düşünülen bir başa çıkma biçimi olarak kodlanmaktadır. Bu noktada dinin geçersizleştirilmesi, basit bir seküler reddiye değildir. Daha derin düzeyde, dinin incel öznenin temel yoksunluğuna (sevilme, arzulanma ve tanınma ihtiyacına) gerçek bir yanıt üretemediği iddiasına dayanmaktadır. Dolayısıyla din, acıyı anlamlandırabilen fakat acının kaynağı olarak görülen biyolojik, ilişkisel ve cinsel düzeni dönüştüremeyen bir sistem olarak müzakere edilmektedir. Meta–başa çıkma eleştirisinin en güçlü bulgusu burada yoğunlaşır: dinî coping, blackpill epistemolojisi içinde "işe yaramayan" bir strateji olmanın ötesinde, yanlış gerçeklik tanımına dayandığı için geçersizleştirilen bir anlam rejimi haline gelmektedir.

Tüm bu başa çıkma mekanizmasına dair dört kategori dinî coping'in incels.is forumunda tek bir hatta ilerleyen sabit bir işleyiş sergilemediğini göstermektedir. Öyle ki; (1) işlevli başa çıkmada dinî anlam sistemi kriz karşısında dayanma zemini üretmekte, (2) erişilemeyen başa çıkmada bu zemin güçlü ve arzu edilir bir kaynak olarak tanındığı halde özne tarafından kurulamaz kalmakta, (3) işlevsiz başa çıkmada anlam zemini çözülerek acıyı taşıma kapasitesini yitirmekte, (4) ikame başa çıkmada ise dinî coping'in düzenleme ve dayanma işlevleri psikolojik–duygusal tekniklere, bedensel–performatif disiplinlere ve ekonomik–pragmatik yaşam stratejilerine devredilmektedir. Bu nedenle cope ekseni, teodise ekseninde kurulan anlamın özne tarafından fiilen taşınabilir bir başa çıkma kapasitesine dönüşüp dönüşmediğini göstermektedir. Teodise acıya anlam verir; coping bu anlamın yaşanabilir olup olmadığını sınar.

Bu eksen, dinî başa çıkmayı yalnızca işlevsel ya da işlevsiz bir psikolojik kaynak olarak ele almaz. İncel söyleminde dinî coping, forumun kendi "cope ekonomisi" içinde adlandırılan, sınıflandırılan, ölçülen ve epistemik olarak denetlenen bir pratik haline gelmektedir. Din kimi zaman en güçlü dayanma zemini, kimi zaman erişilemeyen bir

imkân, kimi zaman çöken bir anlam sistemi, kimi zaman da işlevleri seküler–kendilik tekniklerine devredilen bir yapı olarak görünür. Meta–başa çıkma eleştirisi bu süreci en özgün düzeye taşır: artık yalnızca dinî coping'in işe yarayıp yaramadığı değil, dayandığı gerçeklik tanımının geçerli kabul edilip edilmeyeceği tartışılır. Bu nokta, Pargament'in işlevsel/işlevsiz coping ayrımını genişleten temel bulgudur. Coping burada bireysel psikolojik sonuçlarıyla sınırlı kalmaz; dijital karşı–kamusal söylem içinde hakikat, yanılsama, rasyonellik ve sahicilik ölçütleriyle müzakere edilen bir kategoriye dönüşür. İşte bu çerçevede cope ekseni, teodise ile bir sonraki normativite ve cinsel düzen ekseni arasında kritik bir geçiş zemini oluşturmaktadır. Teodise acının anlamını kurar; coping bu anlamın taşınıp taşınamayacağını sınar; bu sınamanın kırıldığı yerde normatif düzen sorusu belirir. Başka bir ifadeyle, başa çıkmanın kırılganlaştığı, erişilemediği, çöktüğü veya başka pratiklere devredildiği noktada yeni bir soru açığa çıkar: özne, acı ve yoksunluk karşısında hangi davranışsal sınırlar, hangi (cinsel) düzenlemeler ve hangi normatif ilkeler üzerinden konumlandırılacaktır? Bu nedenle cope ekseninin sonunda ortaya çıkan temel gerilim, artık yalnızca acının nasıl anlamlandırılacağı ya da nasıl taşınacağı değildir; bu acı içinde arzunun, bedenin ve davranışın hangi kurallarla düzenleneceği sorusudur. Bir sonraki eksen tam bu sorunun izini sürecektir.

5.3. Dini Normativite ve Cinsel Düzen Söylemi

Üçüncü söylemsel eksen, Küme 3 kapsamındaki incel din jargonu postları üzerinde yürütülen *co–occurrence* (birlikte–geçiş) analizinde kadınlık, erkeklik, cinsellik ve evlilik alanına ait kavramların dinî jargon terimleri çevresinde belirgin yoğunlaşmalar oluşturması temelinde kavramsallaştırılmıştır. Analizde *women* (kadınlar) kelimesinin beş farklı Küme 3 terimi etrafında toplam 177, *sex* (cinsellik) kelimesinin yine beş farklı terim etrafında toplam 79 frekansla öne çıkması, dinî referansların incels.is söyleminde kadın ve cinsellik alanıyla yapısal bir birliktelik kurduğunu göstermektedir. Söz konusu örüntüye *marriage* (evlilik), *sexual* (cinsel), *virgin* (bakire), *rape* (tecavüz), *muslim*

(Müslüman), *islam* (İslam), *white* (beyaz) ve *west* (Batı) gibi kavramların eşlik etmesi, dinî söylemin inanç ve anlam üretimiyle sınırlı kalmadığına, cinsellik, evlilik, kadın bedeni, cinsel geçmiş, dinî aidiyet, Batı eleştirisi ve etno–dinsel sınır tartışmalarıyla iç içe geçen geniş bir düzenleme alanına açıldığına işaret etmektedir. Tablo 5, ekseni destekleyen *co–occurrence* örüntülerini göstermektedir.

Birliktelik Örüntüsü	**Toplam Frekans**	**Analiz Kaynağı**
women	177	Co–occurrence (5 terim)
sex	79	Co–occurrence (5 terim)
men	46	Co–occurrence (2 terim)
muslim	41	Co–occurrence
islam	26	Co–occurrence
white	23	Co–occurrence
west	21	Co–occurrence
sexual	17	Co–occurrence
marriage	16	Co–occurrence
rape	13	Co–occurrence
virgin	9	Co–occurrence

Tablo 5. Dini Normativite ve Cinsel Düzen Söylemi Kanıt Havuzu

Dinî normativite kavramı, evrensel veya makro–toplumsal ölçekte geçerli kurallar bütününden önce, incels.is forumunun etkileşimsel evreninde kadınlık, erkeklik, cinsellik, evlilik, arzu, saflık, soy ve cemaat sınırları hakkında makul kabul edilen yargıları üreten, dolaşıma sokan ve sınayan altkültürel bir düzenleme alanını ifade etmektedir. Etkileşim halindeki grupların kendilerine özgü bilgi, inanç, davranış ve teamül sistemleri geliştirebildiğini ortaya koyan idiyokültür yaklaşımı, grup içinde üretilen anlamların sonraki etkileşimlere referans oluşturan yerel bir kültürel düzen halinde işlediğini göstermektedir. İdiyokültürel unsurlar, kaynaklandıkları grubun sınırları içinde zorunlu biçimde kapanmamakta, farklı dolaşım kanalları aracılığıyla daha

geniş iletişim alanlarına taşınabilmektedir.[469] İncel topluluğu üzerinde yürütülen güncel incelemeler de forumlarda paylaşılan dil, kodlar, inançlar, hiyerarşiler ve üyelik sınırlarının grup içi düzeni kurduğunu, söz konusu sınırların dışlama, damgalama ve denetleme pratikleri aracılığıyla korunduğunu ortaya koymaktadır.[470] Bedensel görünüş, cinsel erişim ve romantik ilişki kurabilme kapasitesini biyolojik belirlenim üzerinden açıklayan *blackpill* (kara hap) epistemolojisi, incel kimliğini kolektif mağduriyet, biyolojik determinizm ve cinsel piyasa anlatıları çevresinde disipline eden bir karşı–kamusal çerçeve üretmektedir.[471] Dijital dolaşımın yapısı, grup içinde kurulan normatif örüntülerin kaynaklandıkları forumla sınırlı kalmadan ana akım platformlara aktarılmasına elverişli bir zemin sunmaktadır. Niş çevrimiçi topluluklarda oluşan kodların daha geniş kullanıcı kitlelerine taşınmasını ifade eden *normiefication* (altkültürel unsurların ana akım kullanıcı dolaşımına geçmesi) süreci, blackpill anlatılarının TikTok gibi platformlarda duygusal çağrılar ve sözde bilimsel iddialar aracılığıyla yeniden dolaşıma sokulabildiğini göstermektedir. Söz konusu dolaşım, incel söyleminin daha geniş cinsiyetçi kabullerle kesişmesi ölçüsünde kadın düşmanlığını, cinsiyetçi yargıları ve tecavüz kültürünü destekleyen anlatıların normalleşmesine katkı sunabilmektedir.[472] incels.is korpusu, forum içi normların dış dolaşımının kapsamını ölçmek üzere tasarlanmamıştır. Buna karşın dinî göstergelerin hangi grup içi düzenlemeler içinde

[469] Gary Alan Fine, "Small Groups and Culture Creation: The Idioculture of Little League Baseball Teams", *American Sociological Review* 44/5 (1979), 733-734.

[470] Christian A. I. Schlaerth vd., "Subcultural Hierarchy and Policing Amongst Incels in Online Forums", *Qualitative Sociology Review* 20/2 (30 Nisan 2024), 7-10, 23-24.

[471] Lindsay, "Swallowing the Black Pill", 01 Mart 2022, 217-218.

[472] Solea - Sugiura, "Mainstreaming the Blackpill", 311-314.

anlam kazandığını çözümlemek, daha geniş dijital iletişim alanlarında yeniden üretilebilecek normatif söylem biçimlerinin yapısını kavramaya imkân vermektedir.

Nicel zemin üzerinde yürütülen nitel çözümleme, dinî normativitenin incels.is söyleminde sabit, tek yönlü ve her durumda aynı biçimde işleyen bir cinsel ahlak sistemi oluşturmadığını ortaya koymaktadır. Dinî referanslar, kadınlık, erkeklik, arzu, evlilik, bekâret, soy, cemaat sınırı, cinsel erişim ve erkeklik hiyerarşisi etrafında bağlama göre biçimlenen, dönüşen ve kimi örneklerde tersine çevrilen katmanlı bir söylemsel yapı içinde kullanılmaktadır. Analiz edilen 66 benzersiz aday posttan belirlenen analitik örneklem, söz konusu değişkenliği birbirinden ayrıştırılabilir fakat veri içinde kesişebilen üç düzey aracılığıyla görünür hale getirmiştir. Dinî normativitenin işleyişi olarak kavramsallaştırılan birinci düzey, dinî referansların kadınlık, erkeklik, cinsellik, evlilik, arzu, saflık, soy ve grup sadakati üzerinde nasıl düzen kurduğunu ele almaktadır. Din, kimi örneklerde kutsal otorite aracılığıyla cinsiyet düzenini meşrulaştırmakta, kimi örneklerde cinsel öz–denetim, günah ve saflık rejimi üretmekte, kimi durumlarda ise kadınların partner ve üreme tercihlerini etno–dinsel cemaat sınırları içinde değerlendiren normatif bir çerçeveye dönüşmektedir. Dinî normativitenin çöküşü, yokluğu ve telafi krizi olarak belirlenen ikinci düzeyde dinî kurumlar, cemaatler, ahiret vaatleri, asketik (dünyevi hazlardan feragat etmeye dayalı) geri çekilme biçimleri ve evlilik düzenleri incel öznenin cinsel ve duygusal yoksunluğunu taşıyabilecek bir karşılık üretememektedir. Kadın arzusunun dönüştürülemediği, erotik tanınmanın sağlanamadığı veya özneye uygulanabilir bir çıkış sunulamadığı örneklerde normatif düzen işlevini kaybetmektedir. Dinî normativitenin yeniden tesisi ve araçsallaştırılması olarak adlandırılan üçüncü düzeyde ise din, içsel inanç sisteminin sınırlarını aşarak *religionmaxxing* (dinin belirli amaçlar doğrultusunda yoğunlaştırılmış ve araçsal biçimde kullanılması), blackpill, kadın kontrolü, ulusötesi evlilik stratejileri, ataerkil mühendislik, mesiyanik (kurtarıcı figür veya arınma beklentisi merkezli) tahayyüller ve militan–dinî

kardeşlik biçimleri aracılığıyla yeniden dolaşıma sokulan stratejik bir kaynağa dönüşmektedir. Üç düzey arasında doğrusal veya hiyerarşik bir ilerleme bulunmamaktadır. Söylemsel işlevler veri içinde kesişebilmekte ve kimi örneklerde birbirine karşıt yönelimleri eş zamanlı olarak taşıyabilmektedir.

Dinî normativitenin cinsel düzenle kurduğu ilişki, din sosyolojisi, toplumsal cinsiyet çalışmaları ve cinsellik sosyolojisi arasında uzanan katmanlı bir kuramsal zeminde anlam kazanmaktadır. Dinî meşrulaştırma, toplumsal düzenlemeleri kutsal ve kozmik bir referans alanına yerleştirerek tarihsel biçimde kurulmuş kurumlara, rollere ve hiyerarşilere zorunluluk, süreklilik ve ontolojik geçerlilik görünümü kazandırmaktadır. Akrabalık ilişkilerinin, aile düzeninin ve insan cinselliğinin kutsal kozmosla ilişkilendirilmesi, beşerî düzenlemelerin ilâhî yapının yansıması olarak deneyimlenmesini mümkün kılmaktadır.[473] Toplumsal cinsiyet ile dinin birbirini karşılıklı biçimde kuran toplumsal kategoriler olarak ele alınması, dinî sürekliliğin pek çok gelenekte cinsiyetlendirilmiş ve cinsel pratikler aracılığıyla taşındığını, kadınların cinsel failliği, evlilik, aile içi roller, cinsel şiddet ve üreme pratikleri hakkındaki tartışmaların dinî aidiyetlerle kesiştiğini göstermektedir.[474] Cinselliğin doğal ve kendiliğinden işleyen bir alan olarak görülmesi yerine söylemler, sınıflandırmalar, bilgiler ve davranışsal sınırlar aracılığıyla düzenlenen kamusal bir mesele şeklinde ele alınması, kadın bedeni, arzu ve cinsel geçmiş hakkındaki forum içi yargıların analizine açıklayıcı bir zemin sunmaktadır.[475] Cinsel pratikleri "iyi", "normal" ve "doğal" kabul edilen biçimlerden sapkın veya değersiz sayılan biçimlere doğru sıralayan değer

[473] Peter L. Berger, *Kutsal Şemsiye*, 177-180.

[474] Orit Avishai vd., "A Gender Lens on Religion", *Gender and Society* 29/1 (2015), 5-7, 19.

[475] Michel Foucault, *The History of Sexuality* (New York: Pantheon Books, 1978), 27-28.

hiyerarşileri, cinsel bakımdan ayrıcalıklı konumları ve dışlanmışlık deneyimlerini rasyonalize eden ideolojik sistemler halinde işlemektedir.[476] Dinî etik ile cinsellik arasındaki gerilim de asketizm (feragat ve öz–disiplin temelli yaşam yönelimi) örüntülerinin çözümlenmesi bakımından önem taşımaktadır. Cinsellik, etik dinler içinde dünyevi ayartının, mistik yönelim açısından dikkat dağılmasının ve asketik disiplin bakımından planlı yaşamı kesintiye uğratan bir unsurun görünümü olarak değerlendirilebilmektedir.[477] Buna karşılık incels.is söyleminde feragat ve cinsel öz–denetim, her durumda içselleştirilmiş bir dinî yönelime karşılık gelmemekte, kimi örneklerde erişilemeyen cinsel ilişkinin sonradan normatif bir tercihe dönüştürülmesi veya erkeklik hiyerarşisi içindeki dezavantajlı konumun yeniden çerçevelenmesi amacıyla kullanılmaktadır. Erkekliklerin birbirleriyle ve kadınlık tasavvurlarıyla ilişkili biçimde kurulduğunu, hegemonik (kültürel bakımdan üstün ve meşru kabul edilen) ve hegemonik olmayan erkeklikler arasındaki hiyerarşinin kültürel onay, söylemsel merkezilik ve alternatif konumların değersizleştirilmesi aracılığıyla sürdürüldüğünü vurgulayan yaklaşım, Chad, incel, *muslimcel* (Müslüman incel), *christiancel* (Hristiyan incel), *jewcel* (Yahudi incel) ve *monkmaxxer* (keşişvari yaşam biçimini araçsal olarak benimseyen kullanıcı) figürlerinin forum içindeki ilişkisel konumlarını anlamaya katkı sunmaktadır.[478] Manosfer (çevrimiçi erkeklik temelli topluluklar ağı) içinde mağduriyet,

[476] Robin S. Gayle, "Thinking Sex: Notes for a Radical Theory of the Politics of Sexuality", *Culture, Society and Sexuality: A Reader*, ed. Richard G. Parker - Peter Aggleton, Sexuality, Culture and Health (London; New York: Routledge, Taylor & Francis Group, 2007), 152-153.

[477] Weber, *Economy and Society: An Outline of Interpretive Sociology*, 603-606.

[478] Connell - Messerschmidt, "Hegemonic Masculinity: Rethinking the Concept", 846-848.

beta erkeklik ve istemsiz bekârlık anlatılarının hegemonik erkeklik ilişkilerini dijital ortamda yeniden biçimlendiren hibrit görünümler üretmesi, incel öznenin dışlanmışlık iddiası ile ataerkil düzen talebi arasındaki gerilimi açıklamayı mümkün kılmaktadır.[479]

Veriden türetilen üç düzeyli çözümleme modeli, dinî normativiteyi işlerlik kazanan sabit bir ahlak sistemi şeklinde ele almak yerine kadınlık, erkeklik, cinsellik, evlilik, cemaat sınırı ve cinsel piyasa üzerinde kurulan, çözülen ve yeniden tesis edilmeye çalışılan dinamik bir düzenleme alanı olarak incelemektedir. Dinî referanslar, korpus içinde hazır ve değişmez bir normlar bütünü halinde ortaya çıkmamaktadır. Kutsal otorite, blackpill epistemolojisi ve incel jargonunun kesişiminde yeniden yorumlanan dinî göstergeler, kimi örneklerde cinsel düzeni meşrulaştırmakta, kimi örneklerde yoksunluk karşısında geçerliliğini kaybetmekte, kimi durumlarda ise öznenin erişemediği cinsel ve toplumsal konumu yeniden kurmaya yönelen stratejik araçlara dönüşmektedir.

5.3.1. Dinî Normativitenin İşleyişi

Dinî normativitenin işleyişi, dinî referansların forum söylemi içinde kadınlık, erkeklik, cinsellik, evlilik, arzu, bekâret, soy, cemaat ve grup sadakati hakkında ölçüler, sınırlar ve değer hiyerarşileri üretmesiyle ortaya çıkan düzenleme alanını ifade etmektedir. Analitik önem, dinî göstergelerin postlarda görünür olmasından kaynaklanmamaktadır. Belirleyici olan, dinî dilin hangi davranışları makbul, hangi ilişkileri meşru, hangi arzuları sorunlu, hangi kadınlık ve erkeklik biçimlerini değerli kabul ettiğini tayin eden bir sınıflandırma düzeni kurmasıdır. Din, bu düzlemde soyut bir inanç göndermesinin sınırlarını aşarak cinsel davranışları, evlilik beklentilerini, beden algılarını, ahlaki ayrımları ve cemaat sınırlarını biçimlendiren söylemsel bir otorite niteliği kazanmaktadır. Analiz, söylemin "olması gereken" hakkında ürettiği hükümleri izlemektedir. Bir kadının hangi koşullarda evlenilebilir, sadık, temiz, yozlaşmış, tehlikeli veya grup sınırını ihlal eden bir figür

[479] Ging, "Alphas, Betas, and Incels", 01 Ekim 2019, 640-643.

olarak konumlandırıldığı, bir erkeğin hangi durumlarda güçlü, meşru, dışlanmış, ahlaki bakımdan üstün veya cinsel hiyerarşi içinde değersiz sayıldığı, cinselliğin hangi bağlamlarda günah, kirlenme, hak iddiası, görev, feragat, tehdit veya telafi alanına yerleştirildiği bu düzeyin temel sorularını oluşturmaktadır. Dinî referanslar, forum söyleminde öznenin inanç içeriğine ek olarak neye layık görüldüğünü, hangi davranış sınırları içinde değerlendirildiğini ve hangi cinsel düzen içinde anlam kazandığını belirleyen bir araç haline gelmektedir.

Veri, söz konusu düzenleyici etkinin üç analitik hat üzerinde yoğunlaştığını göstermektedir. İlk hat, kutsal ve dinî otoritenin cinsiyet düzenini meşrulaştırdığı örnekleri kapsamaktadır. Kutsal metinler, hadisler, Tanrı tasavvurları, ahiret anlatıları ve dinî anlatılar, kadın doğası, erkeklerin cinsel hak iddiaları, ataerkil düzen, aile yapısı ve cinsel hiyerarşi hakkında hüküm kuran dayanaklara dönüştürülmektedir. İkinci hatta normatif düzen arzu ve beden üzerinde yoğunlaşmakta, cinsel öz–denetim, günah, bekâret, iffet, arzu ve cinsel dürtünün denetlenmesi ile saflık kavramları, yoksunluğun ve cinsel deneyimin nasıl değerlendirileceğini belirleyen bir sınıflandırma mantığı üretmektedir. Üçüncü hatta dinî aidiyet etnik ve cemaatçi sınırlarla birleşmekte, kadınların partner seçimi, evlilik ve üreme tercihleri grup sadakati, soy devamlılığı ve dış–grup tehdidi üzerinden yorumlanmaktadır. Söz konusu ayrım, dinî normativitenin tekil bir ahlak yasasına veya dar bir yasaklama modeline indirgenemeyeceğini, forum söyleminde bireysel ahlak, cinsel piyasa, erkeklik hiyerarşisi ve cemaat sınırı düzeylerinde farklı işlevler kazandığını ortaya koymaktadır. İzleyen alt başlıklarda bu üç analitik hat, sırasıyla cinsiyet düzeninin kutsal ve dinî otorite aracılığıyla meşrulaştırılması, cinsel öz–denetim, günah ve saflık rejimi, etno–dinî evlilik, cinsellik, soy ve grup sadakati sınırları üzerinden incelenecektir.

5.3.1.1. Kutsal/Dinsel Otoriteyle Cinsiyet Düzeninin Meşrulaştırılması

Kutsal/dinsel otoriteyle cinsiyet düzeninin meşrulaştırılması, dinî referansların kadınlık, erkeklik, aile, cinsellik, itaat, ahlak ve patriyarka hakkında düzen kurucu bir dayanak haline geldiği normatif işleyiş biçimidir. Bu düzeyde kutsal metin, ilahi irade, ahiret tasavvuru, hadis, yaratılış anlatısı ya da kadim dinî/epik hafıza, cinsiyet ilişkilerini yorumlayan basit bir açıklama unsuru olarak kalmaz; belirli kadınlık ve erkeklik konumlarına değer atfeden, bazı ilişki biçimlerini meşru kılan, bazı cinsel ve ahlaki pratikleri yozlaşma alanına yerleştiren bir otorite zemini üretir. Böylelikle kadın bedeni, erkek arzusu, aile düzeni, evlilik, cinsel erişim ve patriyarkal konumlanış, forum söyleminde kişisel öfke veya altkültürel kanaat düzeyinden çıkarak dinî meşruiyetle desteklenen bir düzen fikri içinde yeniden kurulur. Bu işleyişin ayırt edici yönü, blackpill'in kadın, arzu ve cinsel hiyerarşi hakkındaki kabullerinin kutsal/dinsel otoriteyle temas ettiği anda daha kapsamlı bir toplumsal düzen tahayyülüne açılmasıdır. Kadınların denetlenmesi, ailenin korunması, kültürün saf tutulması, erkek otoritesinin yeniden kurulması ve Batı'nın çözülüşü gibi temalar, dinî–patriyarkal bir normatif dil içinde birbirine bağlanır. Böylece cinsiyet düzeni, bireysel ilişki krizinin dar alanından çıkar; medeniyet, kültür, aile ve kolektif ahlak meselesi olarak sunulur. Bu alt başlığın ilk örneği olan E3_P052 kodlu post tam da bu geçişi yoğun biçimde sergilemektedir:

> *"You low iq cel, we are in this state because the west has become a different land, full of soy and cucks. look at islamcels, they are doing well, they are all subhuman incels but they control their foids, families and culture, behead foids if necessary on the first sign of degeneracy. islamcels are happy in their country with their own culture and families, that is the patriarchy. they are subhumans living their best lives jfl. the west is cucked because they dont follow our lord Allah and his angel st black ops cel. muslims are the most based and blackpilled group in the world. imagine a true incel mixed muslimcel, thats another level. hashtag based, einstein iq cels kekk. Earth is heaven if you follow the rules and our Father and his angel st black ops cel.*

the west is the best example of what can happen if you dont follow the rules and patriarchy."

(Düşük zekâlı –cel, içinde bulunduğumuz durumun nedeni Batı'nın artık bambaşka bir yere dönüşmüş olması; soy erkeklerle ve boynuzlanmış erkeklerle dolu hale gelmesidir. Islamcel'lere bak; iyi durumdalar. Hepsi alt–insan inceller ama kadınlarını, ailelerini ve kültürlerini kontrol ediyorlar; yozlaşmanın ilk işaretinde gerekirse kadınların başını kesiyorlar. Islamcel'ler kendi ülkelerinde, kendi kültürleri ve aileleriyle mutlu yaşıyorlar; işte patriyarka budur. Alt–insan olmalarına rağmen en iyi hayatlarını yaşıyorlar. Batı, Rabbimiz Allah'ın ve onun meleği St. Black Ops Cel'in kurallarını takip etmediği için boynuzlanmış hale geldi. Müslümanlar dünyadaki en based ve en blackpilled gruptur. Gerçek bir incel ile muslimcel'in birleşimini hayal et; bu başka bir seviye olur. Hashtag based, Einstein IQ cel'ler. Kurallara, Babamıza ve onun meleği St. Black Ops Cel'e uyarsan dünya cennet olur. Batı, kurallara ve patriyarkaya uyulmadığında ne olabileceğinin en iyi örneğidir.) (E3_P052, post–2846681)

Alıntıda incel yoksunluğu, bireysel cinsel başarısızlık alanından çıkarılarak medeniyet, aile, kültür ve dinî–patriyarkal düzen meselesine taşınmaktadır. Batı, "soy" ve "cuck" erkeklik formlarıyla çözülmüş bir alan olarak temsil edilirken; Islamcel figürü, bedensel ya da cinsel hiyerarşide avantajlı konumda bulunmasa dahi kadınları, aileyi ve kültürü denetleyebilen bir erkeklik pozisyonuna yerleştirilmektedir. Bu noktada erkekliğin değeri, fiziksel çekicilik veya cinsel piyasa başarısından ziyade patriyarkal düzen içinde elde edilen denetim kapasitesiyle tanımlanmaktadır. Postun en güçlü analitik katkısı da burada belirginleşir: blackpill'in bedensel determinizme dayalı kayıp mantığı, dinî–patriyarkal düzen fikri aracılığıyla kısmen tersine çevrilmektedir. Bedensel sermayesi düşük olan erkek, kadın, aile ve kültür üzerindeki normatif denetim yeniden kurulduğunda toplumsal olarak telafi edilebilir bir konuma taşınmaktadır.

Postun dinsel normativite açısından özgün değeri, Allah'ın kuralları, patriyarka ve Batı'nın çözülüşü arasında kurduğu nedensel hatta yoğunlaşmaktadır. Batı'nın

“boynuzlanmış” hale gelişi, modern cinsellik rejimine ilişkin sıradan bir yozlaşma anlatısı şeklinde kurulmaz; ilahi kurallardan ve patriyarkal düzenden kopuşun toplumsal sonucu olarak anlamlandırılır. “Earth is heaven if you follow the rules” ifadesi bu bakımdan merkezi önemdedir: cennet, uhrevi ödül fikrinden dünyevi düzen tasavvuruna kaymakta; Allah’ın kuralları ve patriyarka uygulandığında yeryüzünün cennete dönüşeceği ileri sürülmektedir. E3_P052, kutsal/dinsel otoritenin cinsiyet düzenini Batı eleştirisi, kültürel yozlaşma, aile düzeni ve erkeklik kriziyle birlikte meşrulaştırdığını ortaya koymaktadır. Dinî normativite burada tekil ahlaki hükümler toplamı olmaktan çıkarak cinsel erişim, aile düzeni, kültürel saflık ve erkek otoritesini birlikte mümkün kılacak bir normatif ekoloji arzusuna dönüşmektedir.

Dinî normativitenin E3_P052’de tekil ahlaki hükümler toplamı olmaktan çıkarak cinsel erişim, aile düzeni, kültürel saflık ve erkek otoritesini birlikte mümkün kılacak bir normatif ekoloji [480] arzusuna dönüşerek daha geniş anlamdaki toplumsal işleyişi, E3_P014 kodlu veride daha köken kurucu bir düzleme taşınmaktadır. E3_P052’de kutsal/dinsel otorite; Batı eleştirisi, kültürel yozlaşma, aile düzeni ve erkeklik krizi üzerinden cinsel düzenin toplumsal mimarisini kurarken, E3_P014’te aynı meşrulaştırıcı mantığın cinsiyet hiyerarşisinin anlam alanına doğru derinleştiği görülmektedir. Böylece kadın, aile ve kültür üzerindeki denetim aracılığıyla kurulan dinî–patriyarkal düzen

[480] Normatif ekoloji kavramı, bu çalışmada dinî normların tekil bir emir, yasak, ahlak ilkesi ya da inanç beyanı biçiminden çok, onu işler kılan daha geniş sosyal ve kültürel koşullar bütünü içinde anlam kazandığını ifade etmek üzere kullanılmaktadır. Dinî normativitenin, soyut doktrinel bir ilke olarak kalmayıp kadın, aile, kültür, erkeklik ve cinsel erişim düzenini birlikte kurduğu varsayılan toplumsal çevre arzusu içinde işlev kazanması normatif ekolojiyi karşılayacak şekilde kavramsallaştırılmıştır.

arzusu, ikinci örnekte cinsiyet ilişkilerinin daha temel ve bağlayıcı bir kutsal anlatı içinde kavranmasına imkân veren farklı bir otorite düzeyine yerleşmektedir:

> *"I have been studying the Bible for a while now. The book of Genesis has a huge blackpills. https://www.biblegateway.com/passage/?search=Genesis 3 version=KJV Here are some quotes: Now the serpent was more subtil than any beast of the field which the Lord God had made. And he said unto the woman, Yea, hath God said, Ye shall not eat of every tree of the garden? 2 And the woman said unto the serpent, We may eat of the fruit of the trees of the garden: 3 But of the fruit of the tree which is in the midst of the garden, God hath said, Ye shall not eat of it, neither shall ye touch it, lest ye die. 4 And the serpent said unto the woman, Ye shall not surely die: Women are easily decieved and lack a moral compass. They gravitate and obey whoever seems the most powerful to them. And when the woman saw that the tree was good for food, and that it was pleasant to the eyes, and a tree to be desired to make one wise, she took of the fruit thereof, and did eat, and gave also unto her husband with her; and he did eat. Women are deceptive, and also manipulative, many of men's bad deeds have their roots in women's influence. Here's the blackpill part. Unto the woman he said, I will greatly multiply thy sorrow and thy conception; in sorrow thou shalt bring forth children; and thy desire shall be to thy husband, and he shall rule over thee. As a punishment for Eve disobeying God, he made women inferior servants to men, and made men rule over women.This also explains the reason for patriarchy. Brutal, why are so many Christian Churches spouting bluepilled libtard feminist bullshit, do Christians cherrypick verses and ignore others, seems so nowadays. Women are lack morals and are responsible for most evil in this world by manipulating men."*
>
> *(Bir süredir İncil'i inceliyorum. Yaratılış Kitabı'nda çok sayıda "blackpill" var. https://www.biblegateway.com/passage/?search=Genesis 3 version=KJV İşte bazı alıntılar: Yılan, Rab Tanrı'nın yarattığı tüm yaban hayvanlarından daha kurnazdı. Yılan kadına, "Tanrı gerçekten, 'Bahçedeki hiçbir ağacın meyvesini yemeyin' dedi mi?" diye sordu. 2 Kadın yılan'a şöyle dedi: "Bahçedeki ağaçların meyvelerinden yiyebiliriz. 3 Ama bahçenin ortasındaki ağacın meyvesinden, Tanrı şöyle dedi: 'Ondan yemeyin, ona dokunmayın, yoksa ölürsünüz. 4 Yılan kadına şöyle dedi:*

> *“Kesinlikle ölmeyeceksiniz.” Kadınlar kolayca aldatılır ve ahlaki bir pusulaya sahip değildir. Onlar kendilerine en güçlü görünen kişiye yönelir ve itaat ederler. Kadın, ağacın meyvesinin yenilebilir olduğunu, gözlere hoş geldiğini ve bilgelik kazandıracak bir ağaç olduğunu görünce, ondan meyve koparıp yedi ve yanında bulunan kocasına da verdi; o da yedi. Kadınlar aldatıcıdır ve aynı zamanda manipülatiftir; erkeklerin kötü eylemlerinin çoğunun kökü kadınların etkisinde yatmaktadır. İşte kara hap kısmı. Kadına şöyle dedi: “Acını ve gebeliğini büyük ölçüde artıracağım; acı içinde çocuk doğuracaksın; ve arzun kocana olacak, o da sana hükmedecek.” Havva’nın Tanrı’ya itaatsizliğinin cezası olarak, kadınları erkeklerin aşağı hizmetkarları yaptı ve erkeklerin kadınlara hükmetmesini sağladı. Bu aynı zamanda ataerkilliğin nedenini de açıklıyor. Zalimce, neden bu kadar çok Hıristiyan kilisesi bluepill liberal feminist saçmalıklarını yayıyor, Hıristiyanlar ayetleri seçip diğerlerini görmezden mi geliyorlar, bugünlerde öyle görünüyor. Kadınlar ahlaksızdır ve erkekleri manipüle ederek bu dünyadaki kötülüklerin çoğundan sorumludurlar.)* (E3_P014, post–9146961)

E3_P014 kodlu postta dinsel normativitenin işleyişi, kutsal metnin kadın, cinsellik ve erkek otoritesi arasında kurduğu bağ üzerinden şekillenmektedir. Genesis anlatısı, postta kadın doğasına ilişkin blackpill kabullerini destekleyen bir kutsal otorite alanına dönüştürülmektedir. Havva’nın kandırılması kadınların ahlaki zayıflığına, meyveyi arzulaması kadın iradesinin sınır aşma eğilimine, Âdem’i de bu eyleme dahil etmesi ise erkeklerin düşüşünde kadın etkisinin belirleyici olduğu iddiasına bağlanır. Bu yorumda kadın arzusu ve kadın iradesi, cinsiyet düzenini bozan bir unsur olarak kodlanırken; erkek yönetimi, bu bozulmayı sınırlandıran meşru otorite konumuna yerleştirilir. “He shall rule over thee” pasajının “blackpill kısmı” olarak işaretlenmesi, kutsal/dinsel otoritenin cinsiyet düzenini meşrulaştırma biçimini açıkça gösterir: patriyarka, tarihsel bir kurum ya da güncel bir ideolojik tercih olmaktan çıkarılarak kutsal metin aracılığıyla gerekçelendirilen normatif bir hiyerarşi şeklinde kurulmaktadır. Bu yönüyle E3_P014, başlığın merkezinde yer alan kutsal/dinsel otoriteyle cinsiyet düzeninin meşrulaştırılması

işleyişini yoğun biçimde temsil eder. Kutsal metin, kadınlık ve cinsellik hakkındaki forum söyleminde dolaşan kabullere köken, otorite ve bağlayıcılık kazandırır; kadın arzusu ahlaki düzensizlikle, erkek yönetimi ise ilahi düzenle ilişkilendirilir. E3_P052'de dinsel normativite Batı'nın çözülüşü, aile, kültür ve erkeklik krizi etrafında geniş bir normatif ekoloji arzusu üretirken; E3_P014'te aynı meşrulaştırma mantığı yaratılış anlatısının içine yerleştirilir. Böylelikle kutsal/dinsel otorite, cinsiyet düzenini korunması gereken toplumsal bir yapı olmanın ötesine taşıyarak kadın iradesi ve erkek hükmü arasında kurulan köken anlatısıyla temellendirilen bir düzen ilkesine dönüştürür. Bu kutsal meşruiyet hattı, E3_P005'te Mahabharata'dan aktarılan pasajlar aracılığıyla daha spesifik bir kutsal/epik hafıza alanına açılmaktadır:

> *"Aşağıdaki alıntılar, Hint destanı Mahabharata'dan alınmıştır ve baştan sona "blackpill"lerle doludur. Neler olup bittiğini "blackpill" terimleriyle açıklarken orijinal metni de vereceğim. https://en.wikipedia.org/wiki/Mahabharata– Temel ayrıntılar için Wikipedia sayfasını okuyun. Tarihi tartışmalıdır; kimileri MÖ 10, kimileri ise MÖ 3000 diyor, her halükarda çok eski bir eser... Bağlam: Bheeshma (ölüm döşeğindeki yaşlı Blackpilled Volcel), Yudhisthira'nın (Whitepiller) sorularını yanıtlıyor. Yudhishthira şöyle dedi: "Ey Bharataların en iyisi, kadınların mizacı hakkında konuşmanı dinlemek istiyorum. Kadınların tüm kötülüklerin kaynağı olduğu söylenir. Hepsi son derece kırılgan olarak görülür... Kadınların kötü olduğunu duydum ama zayıf ve kırılgan görünüyorlar" diyor. Bhishma şöyle dedi... 'Eğer konu benim bildiğim bir şeyse ve beni bu konuda konuşmaya yetkin buluyorsan, aklımdakini kesinlikle söyleyeceğim.' Narada dedi ki... Ey güzel yüzlü olan, kadınların mizacını senden duymak istiyorum.' Bhishma şöyle devam etti: "Göksel Rishi'nin bu sözlerini duyan, Apsaraların en önde geleni ona şöyle cevap verdi: 'Ben bir kadın olduğum için, kadınlar hakkında kötü konuşamam. Kadınların ne olduğunu ve hangi doğaya sahip olduklarını sen de bilirsin. Ey göksel Rishi, bana böyle bir görev vermek sana yakışmaz.' Göksel Rishi ona şöyle dedi: 'Bu çok doğru, ey ince belli olan! Kişi, doğru olmayan şeyleri söyleyerek hata yapar. Ancak doğru olanı söylemekle hata*

yapılmaz.' Onun bu sözleri üzerine, tatlı gülümsemeli Apsara Panchachuda, Narada'nın sorusunu yanıtlamayı kabul etti. Sonra kadınların gerçek ve ebedi kusurlarının neler olduğunu söylemek için söz aldı!...Yüksek soylu, güzellikle donatılmış ve koruyucuları olsa bile, kadınlar kendilerine atanan kısıtlamaları aşmak isterler. Bu kusur onları gerçekten lekeliyor… Kadınlar, şöhret ve servete sahip, yakışıklı ve kendilerine tamamen itaatkar kocaları olsa bile, fırsat bulurlarsa onları hiçe saymaya hazırdırlar. Ey kudretli olan, bu, biz kadınlarda bulunan günahkar bir eğilimdir; namusumuzu bir kenara atarak, günahkar alışkanlıkları ve niyetleri olan erkeklerle arkadaşlık kurarız. Kadınlar, kendilerine saygı gösterenlerin de, kendilerini hor görenlerin de kalplerini karıştırır… Saygın ailelerin bağrında yaşayan kadınlar, genç, mücevher ve değerli taşlarla süslenmiş ve özgür bir hayat süren kendi cinsiyetlerinden olanların durumunu kıskanır… Kocaları tarafından sevilen ve büyük saygı gören kadınların bile, kambur, kör, aptal veya cüce erkeklere iltifat ettikleri görülür. Kadınlar, hareket etme gücünden yoksun erkeklerin veya son derece çirkin yüz hatlarına sahip erkeklerin bile arkadaşlığından hoşlanıyor gibi görünebilir… Karşı cinsten birini bulamama, akrabalarından korkma ya da ölüm ve hapis korkusu nedeniyle, kadınlar kendiliğinden kendilerine öngörülen sınırlar içinde kalırlar. Her zaman yeni arkadaşlar arzuladıkları için son derece huzursuzdurlar. Doğalarının anlaşılmaz olması nedeniyle, şefkatli muameleyle itaatkar tutulamazlar. Mizaçları öyledir ki, günah işlemeye niyetlendiklerinde engellenemezler. Şüphesiz, kadınlar bilgenin şu sözlerine benzer. 'Ateş yakıtla asla doyuma ulaşmaz. Okyanus, nehirlerin getirdiği sularla asla dolmaz. Yok Edici, tüm canlıları öldürmekten bile asla doymaz'. Benzer şekilde, kadınlar da erkeklerden asla doymazlar… Kadınlar erkeklerden asla tatmin olmazlar… Yakışıklı ve çekici özelliklere sahip bir erkek görür görmez, arzunun kesin işaretleri yüzlerinde belirir. Tüm isteklerini yerine getiren, her zaman onlara hoş gelen şeyleri yapan ve onları yoksulluk ve tehlikeden koruyan kocalarına bile asla yeterince saygı göstermezler. Kadınlar, bol miktarda eğlence, süs eşyaları veya hoş türden diğer mülklere bile, karşı cinsten kişilerin arkadaşlığı kadar değer vermezler… Yudhishthira şöyle dedi: 'Ey kral, bu dünyadaki tüm erkeklerin, ilahi Varlık tarafından yaratılan yanılsamaya kapılarak kadınlara bağlandıkları görülür. Benzer şekilde, kadınların da erkeklere

bağlandıkları görülür. Tüm bunlar dünyanın her yerinde gerçekleşiyor. Bu konuda zihnimde bir şüphe var. Neden, ey Kuru'ların sevincini veren, erkekler (kadınlar bu kadar çok kusurla lekelenmişken) hala kadınlara bağlanıyorlar? Yine, kadınların son derece memnun olduğu erkekler kimler ve hoşnutsuz oldukları kimler? Ey erkeklerin başı, erkeklerin kadınları nasıl koruyabildiğini bana açıklamak sana yakışır. Erkekler kadınlardan zevk alıp onlarla eğlenirken, kadınlar, görünüşe göre, erkekleri aldatmakla meşguller. Ayrıca, bir erkek bir kez onların eline düşerse, onlardan kaçması zordur. Sanki yeni otlaklar arayan sığırlar gibi, kadınlar da arka arkaya yeni erkekler ararlar. Öyleyse, kadınlar erkekler tarafından nasıl dizginlenebilir? Onlar yalanı gerçek, gerçeği de yalan gibi gösterirler. Bunu yapabilenler, soruyorum sana ey kahraman, karşı cinsten kişiler tarafından nasıl yönetilebilirler? Erkekler tarafından saygıyla ya da hor görülerek muamele görsünler, kadınların erkeklerin başını döndürdüğü ve kalplerini heyecanlandırdığı görülür. Sevgi ve saygıyla ya da başka türlü muamele görsünler, kadınlar (canlıların önemli bir kısmını oluşturan) erkeklere karşı davranışları nedeniyle kınanmayı hak ediyor gibi görünürler. Aklımı bu büyük şüphe dolduruyor, yani, davranışları böyleyken, onları doğruluk sınırları içinde tutabilecek hangi erkek vardır? Bunu bana açıkla, ey Kuru soyunun kutsanmış varisi!

… İlk bölüm bitti, şimdi Bheesma Yudhisthira'ya kadınların yaratılışını anlatıyor. Kadınların Yaratılışı: Bizim duyduğumuza göre, insan ırkının tüm bireyleri doğrulukla nitelendirilir ve doğal ilerleme ve gelişme sürecinde tanrılar statüsüne ulaşırlar. Bu durum tanrıları endişelendirdi. Bu nedenle bir araya geldiler ve Büyükbabanın huzuruna çıktılar… Kudretli Büyükbaba, tanrıların kalplerinde ne olduğunu anladıktan sonra, bir Atharvan ayini yardımıyla kadınları yarattı. Eski bir yaratılışta, ey Kunti'nin oğlu, kadınların hepsi erdemliydi. Ancak, Brahman'ın bir illüzyon yardımıyla bu yaratılışta ortaya çıkanlar günahkâr oldular. Büyükbaba onlara zevk arzusu, her türlü bedensel zevk bahşetti. Zevk arzusuyla baştan çıkarılan kadınlar, karşı cinsten kişileri aramaya başladılar. Güçlü tanrılar efendisi, Şehvet'in yoldaşı olarak Öfke'yi yarattı. Erkekler, Şehvet ve Öfke'nin gücüne boyun eğerek kadınların arkadaşlığını aradılar. Kadınlar için özel olarak belirlenmiş davranışlar yoktur. İşte bu da konulan kuraldır.

Sruti, kadınların en güçlü duyulara sahip olduğunu, uymaları gereken kutsal metinlerin olmadığını ve onların yaşayan yalanlar olduğunu ilan eder. Yataklar, koltuklar, süs eşyaları, yiyecek ve içecekler, saygın ve erdemli olan her şeyin yokluğu, hoş olmayan sözlere düşkünlük ve cinsel arkadaşlığa olan sevgi; bunlar Brahman tarafından kadınlara bahşedildi. (Tüm erkekler, zamanı gelince doğal olarak Devatalar'a [Göksel Tanrılar, ancak gerçek tanrılar değil] dönüşen erdemli ve sevimli varlıklar idi; ancak Devatalar [Asıl olanlar] bundan hoşlanmadı ve Büyükbaba Brahma'ya [Yaratıcı ve Üçlü Birliğin bir parçası, tam olarak söylemek gerekirse gerçek bir tanrı] şikâyet ettiler. Brahma daha sonra yaratma büyüsüyle kadınları yarattı; kadınları yaratmanın amacını hatırlayın: erkeklerin tanrılığa yükselmesini engellemekti. Kadınlar iki grup halinde yaratıldı, ilki tek boynuzlu atlar, ikincisi ise lanetli fahişelerdi. İkinci grubu aldığımızdan oldukça eminiz… Kadınların başka işi yok, kaç tane kadının gerçekten üretken bir şey yaptığını gördünüz?... Kadınlar yalanlar içinde yaşıyor ve en güçlü duyulara sahipler.) THE GODPILL Erkekler onları sınırlar içinde tutmakta oldukça yetersiz. Yaratıcı'nın kendisi bile onları uygun sınırlar içinde tutamıyor: o zaman erkekler hakkında ne söylenebilir ki? (Tanrı'nın kendisi bile kadınları durduramıyor [O zaman neden onları yarattı ki lmao], erkekler MAHVOLMUŞ). Buna "Bitti" etiketini ekleyecektim ama reddedilemez gerçek şu ki, bu iş hiç başlamadı bile, yani "Bitti" demek mantıklı değil lol…" (E3_P005, post–6042924)

Postta Mahabharata, kendi tarihsel bağlamı ve metinsel çoğulluğu içinde yorumlanan bir klasik olmaktan çıkarılarak kadın doğasına ilişkin blackpill kabulleri doğrulayan kadim bir otorite kaynağına dönüştürülmektedir. Yazar, Bhishma, Yudhisthira, Narada ve Panchachuda arasında aktarılan pasajları kadınların "ebedî kusurları"nı açığa çıkaran bir tanıklık düzeni gibi kullanmakta; kadınların sınırları aşma arzusu, kocalarına sadakat göstermeme eğilimi, erkeklerden doyuma ulaşamaması, yeni cinsel bağlar araması ve hakikati çarpıtabilmesi gibi motifleri cinsel düzenin çözülmesine yol açan varoluşsal göstergeler şeklinde okumaktadır. Burada kadın cinselliği, erkek otoritesini sürekli tehdit eden, evlilik düzenini istikrarsızlaştıran ve toplumsal ahlakı kırılgan hale getiren yapısal

bir güç şeklinde kurulması itibariyle ahlaki yük kadın bedenine, kadın arzusuna ve kadın iradesine aktarılır. Kadın, arzunun taşıyıcısı olduğu kadar düzen bozucu ihtimalin de kaynağı olarak konumlandırılırken erkek, bu arzunun hedefi, mağduru veya onu dizginlemeye çalışan otorite figürü şeklinde temsil edilmektedir. Bununla birlite tüm bu kutsal–tarihsel öğreti doğrudan blackpill terimleriyle yeniden açıklanmaktadır. Bu noktada ilgili tarihsel sıçrayış ve genelleme normatif düzenin işleyişinde, kadının; tek başına cinsel ahlakı, sadakati, iffet veya aile düzenini tehdit eden bir unsur olmaktan çıkarılıp bizzat yaratılışsal işlevinin erkeklerin yükselişini kesintiye uğratan kozmik bir problem olarak tanımlamasıdır. Kadınların erkeklerin tanrısal ilerleyişini engellemek üzere yaratıldığı, zevk arzusu ve bedensel hazla donatıldığı, hatta "yaşayan yalanlar" olarak nitelendirildiği pasajlar, cinsiyet hiyerarşisini toplumsal örf ya da ahlaki tavsiye düzeyinden çıkararak ontolojik bir düzene yerleştirir. Bu düzende kadın, arzusu denetlenmesi gereken bir özne olmaktan önce, denetlenemezliği yaratılışına yazılmış bir varlık gibi resmedilir. Postun sonunda "THE GODPILL" ifadesiyle Tanrı'nın bile kadınları sınırlar içinde tutamadığı iddiasına ulaşılması, normativitenin içerdiği paradoksu görünür kılar: kutsal/epik otorite önce kadınların denetlenmesi gerektiğini kanıtlayan bir kaynak gibi çağrılır, ardından aynı otorite kadınların denetlenemezliğini gösteren nihilist bir hükme bağlanır. Bu bağlamda artık, kadın karşıtı cinsel düzen; emirler ve yasaklar aracılığıyla değil, kadın doğasının baştan kusurlu ve erkek düzenini tehdit eder nitelikte olduğu iddiasıyla kurulmaktadır. E3_P014'te Genesis anlatısı patriyarkayı ilahi cezanın sonucu olarak meşrulaştırırken, E3_P005'te Mahabharata kadın arzusunun kadim kutsal hafızada zaten teşhis edilmiş bir denetlenemezlik krizi olduğunu göstermek için kullanılmaktadır. Bu hat, normatif düzen ve ahlaka bir tehdit olarak görülen kadını nankörlük, ruhsal kusur ve eskatolojik ceza ekseninde sabitleyen özgün bir biçimde görünür olmaktadır:

“The true Godpiller is aware of the corruption in women’s souls. I quote: ‘Abd–Allah ibn ‘Abbas (may Allah be pleased with him) said: The Messenger of Allah (peace and blessings of Allah be upon him) said: “I was shown Hell and I have never seen anything more terrifying than it. And I saw that the majority of its people are women.” They said, “Why, O Messenger of Allah?” He said, “Because of their ingratitude (kufr).” It was said, “Are they ungrateful to Allah?” He said, “They are ungrateful to their companions (husbands) and ungrateful for good treatment. If you are kind to one of them for a lifetime then she sees one (undesirable) thing in you, she will say, ‘I have never had anything good from you.’” (Narrated by al–Bukhari, 1052) Most women have demons dwelling in them, the devils of ingratitude, bestiality and luxury.”

(Gerçek bir Godpiller, kadınların ruhlarındaki yozlaşmanın farkındadır. Alıntı yapıyorum: ‘Abdullah ibn Abbas (Allah ondan razı olsun) şöyle dedi: Allah’ın Elçisi (Allah’ın selamı ve selamı onun üzerine olsun) şöyle buyurdu: “Bana Cehennem gösterildi ve ondan daha korkunç bir şey görmedim. Ve orada bulunanların çoğunun kadın olduğunu gördüm.” Dediler ki: “Neden, ey Allah’ın Resulü?” O da şöyle dedi: “Nankörlüklerinden (küfürlerinden) dolayı.” Dediler ki: “Allah’a mı nankörlük ediyorlar?” O da şöyle dedi: “Eşlerine (kocalarına) nankörlük ediyorlar ve iyi muameleye nankörlük ediyorlar. Eğer birine ömür boyu iyi davranırsanız, o kadın sizde tek bir (istenmeyen) şey görürse, ‘Senden hiç iyilik görmedim’ der.” (Buhari, 1052) Çoğu kadının içinde şeytanlar barınır; nankörlük, hayvani içgüdüler ve lüks düşkünlüğü şeytanları.) (E3_P048, post–2662724)

Bu post kutsal/dinsel otoritenin cinsiyet düzenini meşrulaştırma biçimini daha içsel ve yargılayıcı bir düzleme taşımaktadır. Önceki örneklerde kadın iradesi ve kadın arzusu, patriyarkal hükmü veya denetim ihtiyacını temellendiren unsurlar olarak kurulurken, burada normatif işleyiş kadın ruhunun ahlaki mahiyetine yönelir. Postun “Gerçek bir Godpiller, kadınların ruhlarındaki yozlaşmanın farkındadır” ifadesiyle başlaması, dinî bir referans olan hadis anlatısının kadın doğasına ilişkin önceden kurulmuş blackpill hükmü doğrulayan bir otorite kaynağı olarak çağrıldığını göstermektedir. Rivayette geçen

nankörlük vurgusu, postun söyleminde belirli bir davranış kusurunu açıklayan sınırlı bir ahlaki uyarı olmaktan çıkar; kadın varoluşunun genelini teşmil edilen bir içsel bozulma göstergesine dönüştürülür. Böylece kadın, erkeğin iyiliğini tanımayan, evlilik içindeki karşılıklılığı hükümsüzleştiren ve tekil bir hoşnutsuzluğu bütün erkek emeğini inkâr eden bir ahlaki karaktere dönüştürülür. Normativite burada doğrudan yasak veya emir formunda işlemez; kadının ruhunu kusurlu ilan eden, bu kusuru evlilik hiyerarşisine bağlayan ve nihayet cehennem imgesiyle uhrevi bir yaptırım alanına yerleştiren sınıflandırıcı bir düzen kurmaktadır.

Kutsal/dinsel otoritenin cinsiyet düzenini meşrulaştırma biçimi, incel söyleminde farklı dinî hafıza alanlarının blackpill epistemolojisiyle aynı normatif düzleme yerleştirilmesiyle belirginleşmektedir. E3_P052'de ilahi kurallar, patriyarka ve Batı'nın çözülüşü arasındaki ilişki, cinsiyet düzenini kültürel bütünlüğün ve erkeklik otoritesinin korunma şartı haline getirmektedir. E3_P014'te yaratılış anlatısı, kadın iradesini düşüşün başlangıcıyla ilişkilendirirken erkek hükmünü kutsal kökene bağlanan hiyerarşik bir ilke olarak anlamlandırmaktadır. E3_P005'te Mahabharata üzerinden kurulan okuma, kadın arzusunu kadim/epik hafızada teşhis edilmiş bir denetlenemezlik krizi şeklinde yeniden kodlamaktadır. E3_P048'de hadis referansı, kadın ruhunu nankörlük, yozlaşma ve uhrevi ceza ufkunda sınıflandırarak cinsiyet düzeninin ahlaki ve eskatolojik zeminini güçlendirmektedir. Örneklerin aynı başlık altında kazandığı ortak anlam, kadın bedeninin, arzusunun, iradesinin, sadakatinin ve ruhsal mahiyetinin problemli bir varlık alanı olarak kurulmasında yoğunlaşmaktadır. Erkek otoritesi ise söz konusu problem alanına karşı düzenleyici, koruyucu ve zorunlu bir ilke konumuna taşınmaktadır. Patriyarka, forum içi öfkenin dar sınırlarında kalmamakta, kutsal hafıza aracılığıyla kadim, bağlayıcı ve ahlaki bakımdan gerekçelendirilmiş bir düzen fikrine dönüşmektedir.

Normativitenin işleyişi, açık yasaklar ya da doğrudan buyruklardan önce kadın doğasını tanımlayan ve söz konusu tanımı cinsiyet hiyerarşisinin gerekçesine dönüştüren bir hakikat üretimi üzerinden okunmalıdır. Kutsal referanslar, kadın bedenini, arzusunu, iradesini, sadakatini, ruhsal mahiyetini ve uhrevi akıbetini aynı ontolojik çerçeve içinde birbirine bağlamakta; blackpill epistemolojisinin cinsel piyasa, fiziksel çekicilik, hipergami, erkek yoksunluğu ve kadın seçiciliği etrafında kurduğu seküler–determinist açıklama biçimine tarihsel derinlik, aşkın geçerlilik ve ahlaki kesinlik kazandırmaktadır. Kadın figürü yaratılıştaki düşüş, kadim metinlerdeki arzu krizleri, evlilik içindeki nankörlük ve ahiret düzenindeki ceza ihtimaliyle birlikte düşünülerek bütünlüklü bir problem kategorisine yerleştirilmektedir. Kutsal metinler, blackpill'in kadın hakkında kurduğu hükmü geçmişe, yaratılışa, kozmik düzene ve uhrevi akıbete doğru genişleten bir kanıt rejimi olarak işlemektedir. Kutsal/dinsel otoriteyle cinsiyet düzeninin meşrulaştırılması, incel söyleminde patriyarkayı savunulan bir toplumsal model biçiminde bırakmamakta, kadın doğasına ilişkin ontolojik teşhis, erkek otoritesine ilişkin normatif zorunluluk ve kutsal hafızaya dayalı ahlaki kesinlik arasında kapalı bir hakikat düzeni kurmaktadır.

5.3.1.2. Cinsel Öz–Denetim, Günah ve Saflık Rejimi

Cinsel öz–denetim, günah ve saflık rejimi, dinsel normativitenin incel söyleminde cinselliği erişim, haz veya bedensel yeterlilik meselesi olarak ele alan dar anlam çerçevesini dönüştürerek arzu, beden, cinsel deneyim ve cinsel geçmiş üzerinde ahlaki bir sınıflandırma alanı kurmasını ifade etmektedir. İncel söyleminin blackpill epistemolojisi içinde cinsel konum çoğunlukla bedensel sermaye, arzulanabilirlik, kadın seçiciliği ve erkeklik hiyerarşisiyle açıklanırken, dinî dilin devreye girdiği örneklerde cinsellik farklı bir değerlendirme mantığına taşınmaktadır. Arzu, yönetilmesi gereken içsel bir kuvvet olarak kavranmakta, beden saflık ve kirlenme anlamlarının kaydedildiği sembolik bir yüzeye dönüşmekte, cinsel geçmiş ise öznenin ahlaki değerini, kendilik

algısını ve forum içindeki konumunu belirleyen bir ölçüt haline gelmektedir. Foucault'nun cinselliği söylem, iktidar, bilgi, haz ve kendilik ilişkisi içinde ele alan yaklaşımı, incel söyleminde cinselliğin bastırılan veya serbest bırakılan bir dürtü alanı halinde kalmadığını; öznenin kendisini nasıl denetlediği, arzusuna hangi anlamı verdiği ve bedenini hangi ahlaki sınırlar içinde yorumladığı sorularıyla birlikte kurulduğunu göstermeye imkân vermektedir.[481]

Günah, saflık, bekâret, perhiz, kirlenme, arınma ve öz–denetim kavramları, söz konusu normatif işleyişin temel kavramsal hatlarını oluşturmaktadır. Günah, cinsel davranışı ilahi sınır fikriyle ilişkilendirerek arzunun yönetimini ahlaki bir yükümlülük alanına yerleştirmekte, saflık ve bekâret cinsel deneyimsizliğin forum içi değersizlik anlatısına mahkûm olmadan başka bir değer düzleminde okunabilmesine imkân tanımakta, kirlenme ve arınma imgeleri ise cinsel deneyimi bedensel temasın ardından kapanan bir olay olmaktan alıp ruhsal muhasebe, pişmanlık ve ahlaki yeniden konumlanma alanına taşımaktadır. Mary Douglas'ın saflık ve kirlenmeyi düzen, sınır ve sınıflandırma ilişkisi içinde kavrayan yaklaşımı, bedenin neden merkezi bir analitik alan haline geldiğini açıklamaya katkı sağlamaktadır. Douglas'ın kirliliği "madde"nin doğal niteliğinden çok yerinden edilme, düzen ihlali ve sınıflandırma bozulmasıyla ilişkilendiren yaklaşımı, burada bedenin biyolojik varlığın taşıyıcısı olarak kalmayıp arzunun sınırlandırıldığı, cinsel geçmişin işaretlendiği, saflık iddiasının kurulduğu ve kirlenme kaygısının anlam kazandığı normatif bir yüzey olarak işlemesini anlamlandırmaktadır.[482] İncel söylemi ile dinî normatif dilin kesiştiği bu alanda cinsel yoksunluk, tek boyutlu bir mahrumiyet göstergesi halinde değil; blackpill epistemolojisinin cinsel erişimsizliği çoğu durumda arzu edilmeme, dışlanma ve erkeklik

[481] Foucault, *The History of Sexuality*, 11-12, 35, 36.

[482] Mary Dougles, *Saflık ve Tehlike* (İstanbul: Metis Yayıncılık, 2017), 24, 77.

kaybı üzerinden açıklamasıyla ve günah–saflık eksenli dinî anlamlandırmanın aynı deneyim alanını ahlaki statü, öz–disiplin, korunmuşluk, ruhsal risk ve değer hiyerarşisi üzerinden yeniden düzenlemesiyle ilintilidir. Normativitenin burada nasıl işlediği, cinsel davranışa kural koymasından çok, cinsel konumun hangi ahlaki kategoriye yerleştirileceğini belirlemesinde görünür hale gelmektedir. Bu noktada dinsel normativitenin cinsel öz–denetim, günah ve saflık rejimi içinde incel söyleminde bedeni disipline eden, arzuyu dinî sınıra bağlayan ve cinsel deneyimi öznenin ahlaki konumunu belirleyen bir düzenleme mantığı içinde ele almaktadır. Bunun ilk ve en başat örneğini E3_P013 kodlu post vermektedir:

> *"Ben Godpill'i alacağım.. Bu yozlaşmış toplumdan bıktım. Şeytani ana akım medyanın zina, eşcinsellik ve diğer cinsel ahlaksızlıkları ne kadar çok teşvik ettiğini gördüm… her hafta sonu "Chad"lerin partilerde eğlendiğine dair ne kadar çok hikaye duydum. Biliyor musun? Onları kıskanmıyorum. Bakire olmayan biriyle cinsi münasebette bulunmuş hiçbir erkeği kıskanmıyorum. Dünyada olması gereken tek cinsellik türü, bir erkekle eşi arasındadır. Bunun dışındaki her şey iğrençtir. Bir gün pişman olacağın, kullanılmış, kirli bir delik uğruna antibiyotiğe dirençli cinsel yolla bulaşan hastalıklar, nafaka ve sahte tecavüz suçlamalarıyla Rus ruleti oynamak için JFL. Ana akım kiliseler de giderek daha az ahlaklı hale geliyor. Katolik bir forumda bir adam, bakire bir eş nasıl bulunur diye bir başlık açtı ve tamamen beyaz şövalye muamelesi gördü. İşte bazı alıntılar: 2 yıl önce, 26 yaşında, düğün gecemde bakire bir Katolik'tim. Kocam beni Catholic Match'te buldu. Ama o sadece bakire birini aramıyordu… Birçok Katolik, günümüzün cinsel serbestliğini norm olarak kabul etti. Kiliseler bile yozlaşıyor. Kıyamet gerçekten yakındır ve toplumumuzdaki bu yaygın yozlaşmanın bir parçası olmak istemiyorum. Sadece Tanrı önemlidir. 20 yaşındaki, zina eden bir Chad ya da saf olmayan bir kadınla evli bir aldatılan koca olmaktansa, Tanrı'nın gözünde saf olan 80 yaşındaki bir bakire olmayı tercih ederim. Haksızların Tanrı'nın krallığını miras almayacağını bilmiyor musunuz? Aldanmayın. Ne zina edenler, ne putperestler, ne zina edenler, ne eşcinseller, ne sodomistler, ne hırsızlar, ne açgözlüler, ne ayyaşlar, ne küfürbazlar, ne de zorbalar Tanrı'nın krallığını miras almayacaklar. – 1*

Korintliler 9–10 Zamanı geldiğinde, ahlaksızlar Tanrı tarafından sert bir şekilde yargılanacaklar." (E3_P013, post–3017345)

Burada dinsel normativite, incel söyleminin cinsel erişimi erkeklik değerinin temel göstergesi haline getiren blackpill hiyerarşisini içeriden yeniden düzenlemektedir. "Godpill'i alıyorum" ifadesi, cinsel piyasada yenilgi olarak yaşanan konumun Tanrı, günah, saflık ve ilahi yargı ekseninde başka bir değer düzlemine taşındığı kırılma anını göstermektedir. Forumun genel anlam dünyasında Chad figürü cinsel başarı, arzulanabilirlik ve bedensel üstünlükle ilişkilendirilirken, postta aynı figür zina, hastalık, pişmanlık ve ahiret cezası imgeleriyle ahlaki düşüş alanına yerleştirilmektedir. Bununla cinsel erişim, üstünlük üreten bir erkeklik sermayesi olmaktan alınarak ilahi sınırın ihlaliyle bağlantılı yozlaşmış bir pratik haline getirilmektedir. Normatif işleyiş, öznenin erişemediği cinsel dünyayı basitçe değersizleştirmesinden kaynaklanmamakta, o dünyayı günah ve kirlenme diliyle ahlaki bakımdan mahkûm ederken kendi deneyimsizliğini korunmuşluk, öz–denetim ve Tanrı katındaki saflıkla ilişkilendirmesinden güç almaktadır. Saflık rejimi, postta cinsel geçmişin bedende taşınan ahlaki bir iz gibi okunmasıyla keskinleşmektedir. Non–virgin kadın bedeni "kirli" ve "kullanılmış" imgeleriyle değer kaybının taşıyıcısına dönüştürülürken, bekâret evlilik içi meşru cinselliğin ve ilahi bakış altında korunmuşluğun ölçütü haline getirilmektedir. Ana akım kiliselerin yozlaştığı iddiası, saflık ölçütünün kurumsal dinin çağdaş yorumlarından koparılarak Godpill söyleminin daha sert, daha seçici ve daha yargılayıcı ahlak okumasına bağlandığını göstermektedir. 1. Korintliler alıntısı ise cinsel davranışı dünyevi ahlak tartışması içinde bırakmayıp ahiret düzenine taşımakta, zina ve cinsel serbestliği Tanrı'nın krallığını miras alamama tehdidiyle nihai bir yargı alanına yerleştirmektedir. E3_P013'te cinsel öz–denetim, günah ve saflık rejimi tam bu dönüşüm üzerinden işlemektedir: cinsel başarı günah ihtimaline, deneyimsizlik korunmuşluğa, bekâret saflığa, kadın bedeni ise arzunun nesnesinden kirlenme ve ahlaki risk göstergesine

çevrilmektedir. Dolayısıyla tanzim edilen normativitenin dinsel argümanla, kutsalla ve saflık rejimiyle desteklendiği görülektedir. Bunun bir diğer örneğini ise dinsel normativitenin cinsel öz–denetim mekanizmasına dönüştüğü "based" bir din olarak İslam'ın istemsiz bekarlarına (muslimcel) izafe edildiği şu örnekte görülmektedir:

> *"I get it. But if you tried to get any random sex before marrying, would you be able to? I think you might be a Muslimcel if you are able to but can't because your religion."*
> *(Anlıyorum. Ama evlenmeden önce rastgele biriyle cinsel ilişki yaşamaya çalışsaydın, bunu yapabilir miydin? Yapabilirdin ama dinin yüzünden yapamıyorsan, bence sen bir 'Muslimcel' olabilirsin.)* (E3_P039, post–598549)

Bu postta dinsel normativite, cinsel öz–denetimi incel kimliğinin iç ayrımlarını yeniden düzenleyen bir ölçüt haline getirmektedir. Postta sorunun "evlenmeden önce rastgele cinselliğe erişebilir miydin?" biçiminde kurulması, öznenin cinsel yoksunluğunu doğrudan erişim kapasitesi üzerinden sınamakta, ardından gelen "yapabilirdin ama dinin yüzünden yapamıyorsan" ifadesi, deneyimsizliği bedensel yetersizlik ya da kadınlar tarafından reddedilme alanından dinî yasak ve perhiz düzlemine taşımaktadır. Böylece blackpill epistemolojisinin erkekliği cinsel erişim kapasitesiyle ölçen hiyerarşik mantığı, dinî normun araya girmesiyle daha karmaşık bir sınıflandırma alanına açılmaktadır. Muslimcel figürü tam da bu eşikte anlam kazanmaktadır: özne, cinselliğe erişemeyen truecel konumuyla bütünüyle örtüşmemekte, cinsel imkâna sahip olduğu halde dinî sınır nedeniyle bu imkânı askıya alan volcel figürüne de doğrudan indirgenmemektedir. Dinî norm, arzu ile davranış arasına ahlaki bir sınır yerleştirirken, forumun cinsel yoksunluk temelli kimlik tasnifini içeriden dönüştürmektedir. Teodise düzeyinde ise post, cinsel yoksunluğu çıplak mahrumiyet olmaktan alıp anlamlı bir dinî sınır deneyimi içinde okunabilir hale getirmektedir. İncel söyleminde deneyimsizlik çoğu zaman değersizlik,

dışlanma ve erkeklik kaybıyla ilişkilendirilirken, burada yoksunluğun nedeni arzulanmama ya da biyolojik eksiklik üzerinden sabitlenmemekte, dinin koyduğu meşru ve gayrimeşru cinsellik ayrımıyla açıklanmaktadır. E3 düzeyinde ağırlık, dinî normun davranış alanından kimlik alanına geçmesinde yoğunlaşmaktadır. Cinsel erişimsizlik artık tekil bir statü olarak işlememekte, biyolojik mahrumiyet, toplumsal dışlanma, gönüllü feragat ve dinî öz–denetim arasında ayrışan bir konuma dönüşmektedir. E3_P039, bu yönüyle cinsel öz–denetim, günah ve saflık rejiminin tek başına arzuyu sınırlayan bir ahlak dili üretmediğini; incel öznenin hangi kategoriye yerleştirileceğini belirleyen sınıflandırıcı bir normatif mekanizma olarak çalıştığını da göstermektedir. Bu örnekte dinî normativiteyle cinsel ilişkiden uzak durma, erişebilirlik ile perhiz arasındaki sınırı tartışmaya açarken, aynı gerilim E3_P004 kodlu postta daha keskin bir kimlik hükmüne dönüştürmektedir:

> *"Muslimcel = volcel, even if truecel. Pre–marital sex is considered a major sin. Every Muslimcel would turn down a 9/10 Stacy approaching them for sex. They would have to. Hence why they're volcel. Even though it's very unlikely a 9/10 Stacy would even go near a truecel".*
> *(Muslimcel = volcel'dir; truecel olsa bile. Evlilik öncesi cinsel ilişki büyük bir günah olarak kabul edilir. Her Muslimcel, kendisiyle cinsi münasebette bulunmak için yaklaşan 9/10 puanlık bir Stacy'yi geri çevirir. Bunu yapmak zorundadırlar. İşte bu yüzden volcel'dirler. Gerçi 9/10 puanlık bir Stacy'nin bir truecel'e yaklaşması bile pek olası değildir.)* (E3_P004, post–290543)

Burada "Muslimcel = volcel, even if truecel" ifadesi, evlilik öncesi cinselliğin büyük günah sayılması normativitesiyle Muslimcel konumunu klasik incel sınıflandırması içinde istikrarsız hale getirmektedir. Çünkü truecel kategorisi, öznenin kadınlar tarafından arzulanmaması ve cinsel ilişkiye erişememesi üzerine kuruluyken, postta Muslimcel'in cinsel imkân ortaya çıktığında bile dinî yasak nedeniyle geri çekilmek zorunda kalacağı ileri sürülmektedir (volcel). "9/10 Stacy" örneği, bu nedenle basit bir abartı ya da forum mizahı olarak çalışmamaktadır. Aksine, cinsel arzunun en yoğun

sınandığı varsayımsal anda dinî yasağın devreye girip girmeyeceğini gösteren bir normatif test işlevi kazanmaktadır. Böylece cinsel yoksunluk, kadınların reddiyle açıklanan blackpill yenilgisi ile günah bilinciyle kurulan perhiz arasında yeniden sınıflandırılmaktadır.

Normativite ekseni düzeyinde dinsel normun davranış sınırı çizme kapasitesinden kimlik tasnifini dönüştüren bir otoriteye geçtiği görülmektedir. Evlilik öncesi seksin "major sin" olarak kodlanması, arzunun uygulanabilirliğini ahlaki bakımdan askıya almakta ve Muslimcel'i truecel/volcel ayrımının ara eşiğine yerleştirmektedir. Başa çıkma ekseni bağlantısı bu noktada daha görünür hale gelmektedir: dinî yasak, cinsel yoksunluğun acısını bütünüyle çözmez; fakat öznenin erişimsizliğini dinî perhiz diliyle anlamlandırabileceği bir başa çıkma imkânı açmaktadır. Teodise ekseni bağlantısı daha zayıf kalmakla birlikte, günah fikri cinsel deneyimsizliği rastlantısal mahrumiyet alanından alıp kutsal sınırla açıklanabilen bir anlam çerçevesine yerleştirmektedir. Normativitenin bu başlıktaki işleyişi tam olarak burada berraklaşmaktadır: din, özneye sadece hangi cinsel davranıştan kaçınacağını bildirmesinin yanı sıra (işlevsel teodise), cinsel yoksunluğun forum içindeki adını, statüsünü ve açıklanma biçimini yeniden belirlemektedir. E3_P004, bu nedenle cinsel öz–denetim, günah ve saflık rejiminin incel söyleminde bedeni ve arzuyu düzenleyen bir ahlak alanı kurarken, aynı anda incel kimliğinin sınırlarını da dinî norm aracılığıyla yeniden çizdiğini göstermektedir. E3_P004'te evlilik öncesi cinselliğin büyük günah sayılması, Muslimcel konumunu truecel ile volcel arasında yeniden tartışmaya açarken, E3_P054 aynı cinsel perhiz mantığını daha rafine bir ahlaki kimlik formuna taşımaktadır:

> *"I am a Christiancel. Still drink (God forgive me) gave up other drugs but am a FIRM believer that abstaining sex until marriage/monogamy is crucial. There are so many studies that show the more sexual partners one has, your chance at successful marriage plummets."*

(Ben bir Hıristiyan–incel'im. Hâlâ alkol alıyorum (Tanrı beni affetsin), diğer uyuşturucuları bıraktım ama evlilik/tek eşlilik öncesinde cinsel ilişkiden uzak durmanın hayati önem taşıdığına KESİNLİKLE inanıyorum. Kişinin cinsel partner sayısı arttıkça başarılı bir evlilik kurma şansının dibe vurduğunu gösteren pek çok araştırma var.)

Önceki postta dinî yasak, cinsel erişimsizliğin hangi incel kategorisine yazılacağını belirleyen bir sınıflandırma ilkesi olarak işlerken, burada perhiz doğrudan Christiancel/moralcel öznenin kendisini ahlaki bakımdan tanıma biçimine yerleşmektedir. "God forgive me" ifadesi, öznenin tüm davranışlarında kusursuz bir ahlaki tutarlılık iddiası kurmadığını, buna rağmen cinsel perhizi kimliğin merkezî sınır göstergesi haline getirdiğini göstermektedir. İçki içmeye devam eden, uyuşturucuları bırakan ve Tanrı'dan af dileyen özne, cinsellik alanında ise "firm believer" vurgusuyla daha sert bir normatif konum almaktadır. Böylece cinsel öz–denetim, genel ahlaki iyilik iddiasından ayrılarak moralcel kimliğinin en görünür ve en bağlayıcı ölçütlerinden biri haline gelmektedir. Ayrıca evlilik öncesi cinsel perhiz ve tek eşlilik normu Hristiyan ahlakı ile seküler–ampirik kanıt dili arasında kurularak hibrit bir meşruiyet alanı oluşturulmaktadır. Kullanıcı, evliliğe kadar seksten uzak durmayı Tanrı karşısında ahlaki bir sorumluluk olarak savunmakla yetinmemekte, cinsel partner sayısı arttıkça başarılı evlilik ihtimalinin düştüğünü ileri süren "çalışmalar"a başvurarak dinî saflık normunu modern ilişki başarısı söylemiyle tahkim etmektedir. Cinsel geçmiş, burada mahrem bir biyografi unsuru olarak kalmamakta, gelecekteki evlilik başarısını etkileyen bir değer göstergesine dönüşmektedir. Normativite de tam bu hatta işlemektedir: dinî dil cinselliğe sınır koymakta, ampirik görünen bilgi dili ise aynı sınırı daha rasyonel, daha nesnel ve daha savunulabilir hale getirmektedir. E3_P054, cinsel öz–denetim, günah ve saflık rejimi içinde perhizin artık salt günah korkusuyla açıklanmadığını, modern kanıt iddiasıyla desteklenen bir evlilik ahlakına dönüştüğünü göstermektedir. Christiancel/moralcel özne, cinsel yoksunluğu başarısızlık olarak taşımak yerine, ahlaki

tutarlılık, tek eşlilik ve ileride kurulacak ilişkinin istikrarı adına benimsenen bir öz–denetim biçimi olarak konumlandırmaktadır. Böylece dinî normativite, seküler bilgiyle karşı karşıya gelen geleneksel bir ahlak dili üretmemekte, aksine "çalışmalar gösteriyor" formu aracılığıyla kendisini daha güçlü bir meşruiyet alanına yerleştirmektedir. Saflık kutsal niteliğini kaybetmeden veriye dayalıymış gibi konuşmaya başlamakta, cinsel perhiz ise Tanrı karşısındaki yükümlülük ile başarılı evlilik için rasyonel strateji arasında çift katmanlı bir normatif değer kazanmaktadır.

Cinsel öz–denetim, günah ve saflık rejimi altında görünür hale gelen temel örüntü, dinsel normativitenin incel söyleminde cinsel yoksunluğu edilgin bir mahrumiyet konumu olarak bırakmayıp arzu, beden, cinsel geçmiş ve kimlik statüsü üzerinde çalışan üretken bir sınıflandırma düzenine dönüştürmesidir. Blackpill epistemolojisi cinsel erişimi erkeklik değerinin merkezî ölçütü olarak kurarken, dinî normatif dil aynı alana günah, saflık, perhiz, korunmuşluk ve evlilik istikrarı gibi ikinci bir değer ekseni yerleştirmekte, böylece cinsel deneyimsizlik forum içi yenilgi anlamını bütünüyle kaybetmeden Tanrı katındaki ahlaki değer, bedensel korunmuşluk ve öz–denetim kapasitesiyle yeniden okunabilir hale gelmektedir. Daha belirleyici olan nokta, bu yeniden okumanın yalnız teolojik bir yasak mantığına dayanmaması, incel kimlik tasnifini ve modern ilişki başarısı iddiasını da içine alarak genişlemesidir: Muslimcel örneklerinde dinî yasak truecel ile volcel ayrımını içeriden sarsmakta, Christiancel/moralcel örneğinde ise cinsel perhiz Tanrı karşısındaki yükümlülükle birlikte partner sayısı, evlilik başarısı ve ölçülebilir risk diliyle meşrulaştırılmaktadır. Böylece saflık, kutsal niteliğini korurken veriyle konuşan bir normatif forma kavuşmakta, cinsel geçmiş ise mahrem bir biyografik ayrıntı olmaktan çok öznenin ahlaki değeri, evlilik piyasasındaki konumu ve forum içindeki statüsü üzerinde etkili bir göstergeye dönüşmektedir. Verileştirilmiş saflık olarak adlandırılabilecek bu yapı, üst başlıkta ele alınan dinsel normativitenin işleyişini bedene ve arzuya yerleştirerek göstermektedir: din,

cinselliği yasaklayan bir dış otorite gibi çalışmaktan ziyade, cinsel mahrumiyeti anlamlandıran, arzuyu disipline eden, bedeni ahlaki izlerin yüzeyi haline getiren ve blackpill'in cinsel piyasa hiyerarşisine rakip bir değer düzeni ekleyen karma bir meşruiyet alanı üretmektedir. Arzu ve beden üzerinde kurulan bu iç düzenleme bireysel saflık rejiminden topluluk sınırlarına doğru genişleyerek evlilik, cinsellik ve partner seçimi formuyla etno–dinsel aidiyet, soy devamlılığı ve grup sadakati söylemiyle normatif ekolojinin işleyişini söylemsel olarak inşa etmektedir.

5.3.1.3. Etno–Dinî Evlilik, Soy ve Grup Sadakati

Etno–dinî evlilik, soy ve grup sadakati, dinî normativitenin arzu ve beden üzerindeki bireysel ahlaki düzenleme alanından cemaat sürekliliğine, grup içi aidiyetin korunmasına ve partner tercihlerinin kolektif sonuçlarına doğru genişleyen işleyiş biçimini ifade etmektedir. Cinsel ilişki ve evlilik, söz konusu düzlemde bireysel tercih veya romantik yönelim çerçevesinde değerlendirilmemekte, etno–dinî sınırların korunması, soyun devamı, kadın sadakati ve grup içi erkeklik değerinin sürdürülmesiyle ilişkilendirilmektedir. Dinî aidiyet, açık doktrinel hükümleri aşan bir sınıflandırma zemini oluşturarak kimin evlenilebilir görüleceğini, hangi kadınların grup sınırı içinde makbul kabul edileceğini, hangi erkeklerin sembolik değerden yoksun bırakılacağını ve kadınların partner tercihlerinin aidiyet bakımından nasıl yorumlanacağını belirlemektedir. Etno–dinî kimliği sabit bir öz yerine sınırların kurulması ve sürekliliğinin sağlanması üzerinden ele alan yaklaşım, ilgili söylemsel işleyişin anlaşılmasına katkı sunmaktadır. Barth'a göre analitik odak, grubun çevrelediği kültürel içerikten önce grubu tanımlayan sınıra yönelmelidir. Sınırlar üyelik ve dışlama ölçütlerini, etkileşim alanlarını, kimliğe bağlı değer yargılarını, toplumsal rolleri ve kişiler arası ilişkilere getirilen

sınırlamaları belirlemektedir.[483] incels.is söyleminde sınır, kimin hangi dine veya gruba ait olduğu sorusunu aşmakta, kadınların kiminle ilişki kurduğu, evlendiği ve çocuk sahibi olduğu üzerinden somutlaşmaktadır.

Kadın bedeninin söz konusu sınır siyasetindeki konumu, kadınların kolektivitenin biyolojik taşıyıcıları biçiminde kurulmasına ilişkin tartışmayla daha açık hale gelmektedir. Yuval–Davis, kadınların çocukların biyolojik üretimindeki konumları nedeniyle kuşaklar boyunca devam eden kolektif sınırların taşıyıcıları olarak değerlendirildiğini, evlilik, cinsel ilişki ve çocukların aidiyetine ilişkin düzenlemelerin grup sınırlarının sürekliliğiyle doğrudan ilişkilendirilebildiğini göstermektedir. Kadın bedeni ve kadın arzusu, bu düzlemde bireysel karar alanı olarak kavranmamakta, cemaat sınırının taşındığı, soyun düşünüldüğü ve grup sadakatinin sınandığı bir eşik niteliği kazanmaktadır. Blackpill epistemolojisi ise etno–dinî normativitenin söz konusu alanını erkeklik hiyerarşileriyle kesişen daha gerilimli bir düzleme taşımaktadır. Forum söyleminde kadınların partner tercihleri bedensel çekicilik, statü ve cinsel değer hiyerarşisi üzerinden açıklanırken etno–dinî normatif dil aynı tercihleri grup sadakati, grup içi evlilik, soy ve cemaat sınırı bakımından değerlendirmektedir. Erkekliklerin çoğulluğunu ve aralarındaki hiyerarşik ilişkiyi açıklayan yaklaşım, bazı erkeklik konumlarının otorite, toplumsal güç ve söylemsel merkezilik kazanırken diğerlerinin tâbi veya marjinal konuma yerleştirilmesini görünür hale getirmektedir. Kadınların pratikleri ve tercihleri de erkeklik konumlarının kurulması, tanınması ve yeniden tanımlanması süreçlerinde merkezi bir rol üstlenmektedir.[484] Evlilik piyasasında tanınma, tanınmama

[483] Fredrik Barth, *The Social Organization of Culture Difference* (Norway: J'ohansen &: Nielsen Boktrykkeri, 1969), 14-18.

[484] Connell - Messerschmidt, "Hegemonic Masculinity: Rethinking the Concept", 846-849.

ve sembolik değer ilişkisi ise kültürel sermayenin sembolik sermaye biçiminde işleyerek meşru yeterlilik ve ayrım etkisi üretmesi üzerinden okunabilir.[485] Kadın arzusu, romantik veya cinsel yönelim çerçevesini aşarak grup onuru, etno–dinî süreklilik ve erkekler arası sembolik değer mücadelesiyle ilişkilendirilen bir normatif sınır alanına dönüşmektedir.

Doktrinel dinî normativitede davranış, günah, kutsal hüküm ve ahlaki yükümlülük diliyle düzenlenirken etno–dinî normativitede partner tercihi, evlilik ve üreme grup sınırına bağlılık veya ihlal meselesi olarak değerlendirilmektedir. Bireysel beden ve arzu üzerinde kurulan düzenleme hattı, diasporik evlilik piyasası, dış–grup erkek paniği, soy aktarımı ve grup sadakati ekseninde daha geniş bir cinsel ve toplumsal düzene açılmaktadır. İlk örneği oluşturan E3_P003, etno–dinî normativitenin bireysel cinsel davranıştan evlilik piyasasına, kadınların partner tercihlerine ve diasporik cemaat sınırına nasıl genişlediğini doğrudan göstermektedir:

> *"Eğer Batı'da yaşayan Muslimcel'lerden söz ediyorsan, onların pek fazla seçeneği yok. Batı'daki Müslüman kadınlar ya tamamen aklını kaçırmış kariyer kadınlarıdır; kendi ortalama görünüş seviyelerindeki erkeklerle, ancak o erkek 1.93 boyunda bir Chaddam değilse ve kendileriyle benzer mesleki statüye sahip değilse evlenmezler. Ya da geçmişte, gençliklerinin en çekici döneminde Müslüman olmayan erkeklerle birlikte olmuş, Müslüman ailelerine başkaldırmış, şimdi ise başörtülü olup aile kurmak isteyen 'ıslah olmuş eski fahişeler'dir. Dolayısıyla Batı'da yaşayan ortalama bir Muslimcel için her iki seçenek de iyi değildir. Onun tek seçeneği memleketine geri dönmek ve çirkin birinci dereceden kuzeniyle evlenmektir."* (E3_P003, post–3048736)

E3_P003'te dinî normativite, açık bir kutsal hüküm veya doğrudan günah dili üzerinden işlememekte, Müslümanlık aidiyetinin Batı'daki evlilik piyasası, kadınların cinsel

[485] Pierre Bourdieu, "The Forms of Capital", *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*, ed. Richardson, J. (Greenwood: CT, 1986), 245.

geçmişi ve cemaat sınırlarıyla ilişkilendirilmesi yoluyla cemaat aidiyetine dayalı bir düzenleme biçimi kazanmaktadır. Postta Batı'daki Müslüman kadın figürü iki değersizleştirici kategoriye sıkıştırılmaktadır: statü ve Chaddam arayan kariyer kadını ile geçmişte Müslüman olmayan erkeklerle cinsel deneyim yaşadığı, ailesine başkaldırdığı ve sonradan başörtüsü ile aile arzusuna yöneldiği iddia edilen kadın. *Chaddam*, forum jargonunda Chad figürünün Müslüman veya Orta Doğulu erkek imgesiyle birleştirilmiş biçimini ifade etmektedir. Her iki kadın tipi de ortalama Muslimcel açısından evlenilebilir kadın kategorisinin dışına itilmekte, kadınların eğitim düzeyi, statüsü, cinsel geçmişi ve yeniden dindarlaşma ihtimali cemaatçi evlilik düzenini istikrarsızlaştıran unsurlar olarak yorumlanmaktadır. Başörtüsü, güvenilir dindarlığın açık göstergesi halinde kurulmak yerine cinsel geçmişi örttüğü varsayılan ve kuşkuyla karşılanan geç kalmış bir sembolik dönüşüm işareti biçiminde okunmaktadır.

Postun kavramsal ağırlığı, Batı'yı Muslimcel açısından bozulmuş bir etno–dinî evlilik piyasası olarak kurmasında yoğunlaşmaktadır. Blackpill epistemolojisi kadın seçiciliğini Chaddam figürü, statü beklentisi ve cinsel geçmiş üzerinden açıklarken dinî aidiyet aynı seçiciliği Müslüman cemaat sınırının zedelenmesi biçiminde anlamlandırmaktadır. Ortalama Muslimcel'in "memlekete dönüp kuzenle evlenme" seçeneğine yönlendirilmesi, aşağılayıcı mizahın ardında Batı'daki kadın özerkliğinden, statü rekabetinden ve cinsel geçmişin denetlenemezliğinden uzaklaşıp daha kapalı, akrabalık temelli ve denetlenebilir bir evlilik düzenine dönme arzusunu görünür hale getirmektedir. Normativite, kadınların kimlerle cinsel ilişki kurabileceğini, hangi koşullarda evlenilebilir sayılacağını ve hangi mekânın Müslüman erkek için güvenilir evlilik alanı kabul edileceğini belirleyen bir sınır çizme mantığıyla işlemektedir. Din, inanç önermesi formunda görünürlük kazanmaktan önce kadın cinselliğini, evlilik değerini, diasporik mekânı ve grup içi erkeklik statüsünü düzenleyen etno–dinî aidiyet rejimi biçiminde çalışmaktadır.

E3_P003'te Batı, Muslimcel açısından kadınların statü, cinsel geçmiş ve özerk partner tercihi üzerinden evlilik düzenini güvencesizleştiren diasporik bir piyasa olarak kurulmaktadır. Aynı kriz E3_P046'da daha doğrudan bir sınır ihlali dili kazanmakta, Müslüman kadınların dış–grup erkeklere yönelimi evlenilebilirlik sorunundan grup sadakatinin ihlaline doğru taşınmaktadır:

> *"Now OP I'm asking you as a muslimcel: Is it really that bad with muslim foids dating whitey man in the west? Are your foids race traitors as well?" (Şimdi sana bir Muslimcel olarak soruyorum: Batı'da Müslüman kadınların beyaz erkeklerle çıkması gerçekten o kadar kötü durumda mı? Sizin kadınlarınız da ırk haini mi?)* (E3_P046, post–5762883)

E3_P046'da dinî normativite, doktrinel bir hüküm formundan önce Müslüman kadınların partner tercihini etno–dinî grup sadakati içinde değerlendiren bir sınır diliyle işlemektedir. "Your foids" ifadesi, kadınları bağımsız romantik özneler biçiminde tanımaktan uzaklaşmakta, onları Müslüman erkek grubuna aitmiş gibi temsil eden sahiplenici bir söylem kurmaktadır. "Race traitors" suçlaması ise sahiplenici mantığı daha sert bir kolektif ihanet diline taşımaktadır. Müslüman kadınların beyaz erkeklerle ilişki kurması, forum söyleminde bireysel tercih veya flört pratiği şeklinde okunmak yerine Batı bağlamında Müslüman kadın cinselliğinin grup sınırından çıkması ve Müslüman erkekliğin sembolik değerinin dış–grup erkek karşısında aşınması biçiminde anlamlandırılmaktadır. Etno–dinî normativite her örnekte işleyen ve sınırları koruyan bir düzen halinde görünürlük kazanmamakta, kimi örneklerde ihlal, panik ve sadakat kaybı dili aracılığıyla belirginleşmektedir. E3_P003'te Batı'daki Müslüman kadın figürü evlenilebilirlik krizi üretirken E3_P046'da Batı aynı krizi dış–grup erkek arzusu ve grup ihanetine bağlayan daha keskin bir sınır alanına dönüşmektedir. Forum söyleminde kadınların daha yüksek cinsel veya sembolik değere sahip erkeklere yöneldiği varsayımını ifade eden hipergami kabulü, Müslüman cemaat sınırının çözülmesiyle ilişkilendirilmektedir. Kadın arzusu, romantik hareketlilik çerçevesini aşarak grup

aidiyetini yaralayabilen politik ve sembolik bir hareketlilik biçiminde kurulmaktadır. Dinî normativitenin işleyişi, kadınların kimlerle ilişki kurabileceğini belirleme arzusunda ve sınır ihlal edildiğinde üretilen ihanet dilinde görünür hale gelmektedir.

E3_P046'da Müslüman kadınların beyaz erkeklerle ilişkisi, etno–dinî sınırın ihlali ve grup sadakatinin zedelenmesi üzerinden yorumlanmaktadır. Benzer bir sınır problemi E3_P025'te Yahudi kadın figürü aracılığıyla soy aktarımı meselesine taşınmaktadır. Kadınların partner tercihleri anne hattına dayalı aidiyet düşüncesiyle ilişkilendirilirken Jewcel'in cinsel yoksunluğu, cemaatin geleceğinden dışlanma hissiyle birleşmektedir:

> *"True. Jewish foids worship Chads, and sometimes Tyrone too, but treat jewcels like shit. Well in fact no wounder since Jews are tracing jewish descent through the maternal line. Jewcel were deemed to be nothing. Never began for jewcels."*
> *(Doğru. Yahudi kadınlar Chad'lere, bazen de Tyrone'a tapar gibi davranıyor ama Jewcel'lere berbat davranıyorlar. Aslında buna şaşırmamak gerekir, zira Yahudiler Yahudi soyunu anne hattı üzerinden takip eder. Jewcel'ler hiçbir şey sayılmıştır. Jewcel'ler için zaten hiç başlamamıştı)* (E3_P025, post–5641326)

E3_P025'te kadınların cinsel tercihi, etno–dinî cemaatin sınırını ve devamlılığını etkileyen bir soy aktarımı meselesi olarak kurulmaktadır. Post, Yahudi aidiyetinin anne hattı üzerinden belirlendiğine ilişkin kullanıcı kabulünü kadınların partner tercihleriyle ilişkilendirmektedir. *Chad*, forum jargonunda yüksek bedensel çekicilik ve cinsel erişim atfedilen erkek figürünü, *Tyrone* ise benzer statünün ırksallaştırılmış biçimde siyahi erkek stereotipine taşınmasını ifade etmektedir. Chad ve Tyrone figürlerine yöneldiği iddia edilen Yahudi kadın, forum söyleminde kendi grubunun düşük statülü erkeğini dışlayan bir arzu öznesi olmasının yanı sıra soy aktarımında belirleyici görülen konumu nedeniyle Jewcel'in sembolik değersizliğini pekiştiren bir eşik figürüne dönüşmektedir. "Never began for jewcels" ifadesi, sıradan bir yenilgi cümlesi olarak çalışmamakta, cinsel reddedilmenin etno–dinî aidiyet, anne hattı ve cemaat geleceğiyle birleştiği kapalı bir

yazgı anlatısı üretmektedir. Postun analitik önemi, kadın bedeninin grup sınırının taşıyıcısı haline getirilmesinde ve kadının kültürel–normatif düzenin aktarıcısı biçiminde konumlandırılmasında belirginleşmektedir. E3_P046'da dış–grup erkekle ilişki grup sadakatinin ihlali olarak adlandırılırken E3_P025'te aynı mesele soyun kimden ve hangi hat üzerinden süreceği sorusuna bağlanmaktadır. Blackpill epistemolojisi, kadınların yüksek cinsel değere sahip erkeklere yöneldiği kabulünü Yahudi aidiyetinin anne hattına dayalı aktarımıyla birleştirerek Jewcel'i kendi grubunun kadınları karşısında dahi değersizleştirilmiş bir erkeklik konumuna yerleştirmektedir. Cinsel dışlanma, kişisel romantik başarısızlık alanını aşarak cemaat içindeki sembolik değerin, soy aktarımının ve etno–dinî sınırın dışına itilme deneyimiyle birleşmektedir. Normativite, kadın tercihini cemaatin biyolojik ve sembolik devamlılığı üzerinden anlamlandıran bir soy rejimi biçiminde işlemektedir.

Etno–dinî normativite, ilk bakışta grup içi evlilik ve ortak dinî aidiyet çevresinde kurulmaktadır. E3_P032 ise Müslümanlığın tek başına yeterli bir iç–grup ölçütü sayılmadığını, ırksallaştırılmış cinsel ve üreme sınırlarının ortak dinî aidiyeti aşabildiğini göstermektedir:

> *"Surprised to see that coal burner hate isn't exclusive of white stormfrontcels, muslimcels also don't like when their foids have kids with blacks even if they are also muslim. Never began for blackcels."*
> *(Siyah erkeklerle ilişki yaşayan kadınlara yönelik nefretin beyaz Stormfrontcel'lere özgü sanılmasına şaşırdım. Muslimcel'ler de kendi kadınlarının siyah erkeklerle çocuk sahibi olmasından hoşlanmıyor, karşı taraf Müslüman olsa bile. Blackcel'ler için zaten hiçbir zaman başlamadı.)*
> (E3_P032, post–10140329)

E3_P032'de etno–dinî normativite, kadınların kimlerle ilişki kurabileceği sorusundan kimlerle çocuk sahibi olabileceği sorusuna doğru genişlemektedir. *Coal burner*, siyahi erkeklerle ilişki kuran kadınları aşağılamak amacıyla kullanılan ırkçı bir ifadeyi, *Stormfrontcel* beyaz üstünlükçü dijital çevrelerle ilişkilendirilen incel figürünü, *Blackcel*

ise siyahi inceli ifade etmektedir. “Kendi kadınları” anlamına gelen sahiplenici kullanım, Müslüman kadınları bireysel tercih sahibi özneler halinde konumlandırmak yerine Müslüman erkek grubunun sınırını ve sürekliliğini taşıyan figürler biçiminde kurmaktadır. Çocuk sahibi olma vurgusu, cinsel ilişkinin anlık tercih veya romantik yönelim düzeyinde değerlendirilmediğini, soy, nesil ve grup devamlılığı bakımından yorumlandığını göstermektedir. Normatif gerilim, Müslüman kadınların dış–grup erkeklere yönelmesiyle sınırlı kalmamaktadır. Erkek Müslüman olduğunda dahi siyahi beden, cinsel ve üreme alanında makbul iç–grup erkekliği içinde kabul edilmemektedir. Dinî aidiyet, grup sınırını tek başına belirleyen yeterli bir ölçüt olmaktan çıkarak ırksal hiyerarşi tarafından daraltılmaktadır. Etno–dinî normativite, saf bir dinî grup içi evlilik mantığına indirgenememektedir. E3_P046’da Müslüman kadınların beyaz erkeklerle ilişkisi grup sadakatine ihanet olarak kodlanırken E3_P032’de ortak Müslümanlık ırksallaştırılmış cinsel dışlamayı aşamamaktadır. Kadın bedeni, dinî cemaat sınırının yanında ırksal sınırların da yeniden üretildiği bir alan haline getirilmektedir. Normatif işleyiş, kadınların üreme tercihini dinî aidiyet içinde ırksal olarak daraltılmış bir grup sınırına bağlamakta, cinsellik ve soy meselesini Müslümanlık ortaklığını aşan bir ırksal hiyerarşi içinde yeniden düzenlemektedir.

E3_P032’de ortak dinî aidiyetin ırksallaştırılmış cinsel sınırları aşamadığı görülmektedir. E3_P049, etno–dinî normativitenin daha karmaşık bir görünümünü tarihsel ve siyasal düşmanlık aracılığıyla kurmaktadır: “*Jewish foids would rather breed with Nazi Chad who hates them over Jewcel lol.” (Yahudi kadınlar, Jewcel yerine kendilerinden nefret eden Nazi Chad’le çocuk yapmayı tercih ederler)* (E3_P049, post–4533657). E3_P049’da kurulan normatif gerilim, kadınların partner tercihlerinin etno–dinî aidiyet, siyasal düşmanlık ve sembolik grup hafızasıyla nasıl yüklendiğini yoğun biçimde göstermektedir. “Nazi Chad” figürü herhangi bir dış–grup erkek imgesinden ayrılmakta, Yahudi kimliğini tarihsel olarak hedef alan ve imha hafızasıyla

ilişkilendirilen en uç karşıtlık noktasına yerleştirilmektedir. Yahudi kadınların Jewcel yerine söz konusu figürle çocuk sahibi olmayı tercih edeceği iddiası, blackpill epistemolojisinin kadın arzusu hakkındaki varsayımını etno–dinî sadakat beklentisinin ve tarihsel–siyasal sınırın üzerine çıkarmaktadır. Söylemdeki mesele, kadınların fiilî davranışlarına ilişkin doğrulanabilir toplumsal bir gözlemden önce olması gerektiğine inanılan normatif düzenin ihlali olarak anlam kazanmaktadır. Yahudi kadınlardan kendi grup içi erkeklerine, soy sürekliliğine, etno–dinî aidiyete ve tarihsel hafızaya sadık kalmaları beklenmektedir. Söz konusu beklentinin Nazi figürü üzerinden ihlal edildiğinin varsayılması, Jewcel'in cinsel bakımdan reddedilmesini cemaatçi aidiyet ve tarihsel düşmanlık sınırı içinde daha derin bir değersizleşmeye dönüştürmektedir. "Breed" fiili, ilişkiyi romantik yakınlık düzeyinden üreme ve soy aktarımı alanına taşımakta, kadın arzusunu grubun geleceğini etkileyen bir sınır hareketi biçiminde kodlamaktadır.

Normatif işleyiş, E3_P049'da kadın arzusu ile grup sadakati arasındaki gerilimin Jewcel mağduriyeti üzerinden kurulmasıyla belirginleşmektedir. İncel özne açısından yara, tercih edilmemekten kaynaklanan erotik dışlanma düzeyinde kalmamakta, kendi etno–dinî grubunun kadınlarının grup içi erkeği korumadığı, üstelik tarihsel–siyasal düşman olarak kodlanan bir figürü üreme bakımından daha değerli gördüğü inancı üzerinden derinleşmektedir. İlişki ekonomisindeki düzensizlik, bireysel eş seçimi sorununun sınırlarını aşarak etno–dinî normun, siyasal hafızanın ve grup içi erkeklik değerinin eş zamanlı ihlali biçiminde ahlaki ve sembolik bir yoğunluk kazanmaktadır. Blackpill'in cinsellik yasası, etno–dinî sadakat alanını tarihsel–siyasal düşmanlıkla birleştirmektedir. Kadın arzusu, ortak aidiyet, tarihsel yakınlık, grup içi sadakat ve ahlaki bağ tarafından yönlendirilmesi beklenen bir alan olarak tasarlanırken postta söz konusu alanın Nazi figürü gibi siyasal açıdan düşmanlaştırılmış bir erkek üzerinden ihlal edildiği varsayılmaktadır. Jewcel, kadınlar tarafından reddedilen düşük statülü erkek figürü

olmanın ötesine taşınmakta, kendi grubunun kadınları karşısında soy, sadakat, tarihsel hafıza ve etno–dinî süreklilik alanından da dışlanan bir konuma yerleştirilmektedir.

Etno–dinî evlilik, soy ve grup sadakati düzleminde ele alınan örnekler birlikte okunduğunda normatif düzenin merkezinde kadınların grup içi erkeklere yönelmesi gerektiğine dair güçlü bir beklentinin bulunduğu anlaşılmaktadır. Partner tercihi, etno–dinî aidiyetin korunması, soyun devamı, grup içi erkekliğin sembolik değeri ve cemaat sınırının sürdürülebilirliği bakımından yorumlanmaktadır. İlişki ekonomisinde ve evlilik piyasasında dile getirilen düzensizlik, olması gerektiğine inanılan normatif düzenin çökeceğine dair bir kaygı üretmektedir. Kadınların kendi gruplarındaki erkekleri seçmesi, dış–grup erkeklerle cinsel ve üreme bağı kurmaması, grup sadakatini bedeni, arzusu ve evlilik tercihi üzerinden taşıması beklenmektedir. Normativite söz konusu beklenti çizgisinde işlemektedir. Kadın arzusu kendi grubuna yönelmediğinde forum söylemi bunu sıradan eş seçimi olarak karşılamamakta, ihanet, soy kaybı, grup içi erkekliğin değersizleşmesi, tarihsel hafızanın aşınması ve etno–dinî sınırın çözülmesi biçiminde adlandırmaktadır. Normativite, kadınların partner tercihini grup aidiyetinin, siyasal hafızanın ve cemaat sürekliliğinin taşıyıcısı haline getiren bir sınır rejimi olarak ortaya çıkmaktadır.

Cinsel düzen ekseninin işleyişi boyunca izlenen örüntü, dinî normativitenin incel söyleminde tek merkezli bir ahlak yasası gibi çalışmadığını, kadın doğasını, erkek otoritesini, cinsel arzuyu, bedeni, cinsel geçmişi, evlilik piyasasını, soy aktarımını ve grup sadakatini birbirine bağlayan katmanlı bir düzenleme mantığı ürettiğini göstermektedir. Dinî ve epik otorite aracılığıyla cinsiyet düzeninin meşrulaştırıldığı ilk hatta blackpill epistemolojisinin kadın arzusu ve erkek hükmü hakkındaki kabulleri yaratılış, hadis, kutsal anlatı ve epik hafıza aracılığıyla tarihsel derinlik ve aşkın geçerlilik kazanmaktadır. Cinsel öz–denetim, günah ve saflık rejimi altında aynı normatif düzen bedenin iç rejimine yönelmekte, cinsel yoksunluk forum içi yenilgi anlamını koruyarak Tanrı katındaki

korunmuşluk, perhiz, saflık, günah korkusu ve verileştirilmiş evlilik başarısı dili içinde yeniden sınıflandırılmaktadır. Etno–dinî evlilik, soy ve grup sadakati düzleminde ise normativite bireysel beden ve arzu alanından cemaat sınırlarına genişlemekte, kadınların partner tercihleri grup aidiyetinin, soy devamlılığının, siyasal hafızanın ve grup içi erkeklik değerinin taşıyıcısı haline getirilmektedir. Din, incel söyleminde inanç beyanı veya sembolik süsleme biçiminde yer almaktan önce cinsel piyasa yenilgisini anlamlandıran, arzu ve bedeni ahlaki izlerle kodlayan, kadınların partner tercihlerini cemaat sınırına bağlayan ve blackpill gerçeklik rejimine kutsal, ahlaki ve etno–dinî bir normatif mimari kazandıran kurucu bir söylemsel güç olarak işlemektedir.

Normatif işleyişin belirleyici yönü, düzenin her durumda başarıyla kurulmasından kaynaklanmamaktadır. Normun ihlal edildiği, kadın arzusunun beklenen sınırlar içinde tutulamadığı, dinî kurumların veya cemaatçi düzenin cinsel piyasa karşısında yeterli denetim üretemediği anlarda normatif beklenti daha sert, daha yargılayıcı ve panik yüklü biçimde görünür hale gelmektedir. Dinî normativitenin analitik verimliliği söz konusu gerilimde yoğunlaşmaktadır. Söylem bir yandan kutsal, ahlaki ve cemaatçi düzenin nasıl olması gerektiğini kurmakta, diğer yandan aynı düzenin Batı, kadın özerkliği, cinsel geçmiş, dış–grup erkekler, ırksallaştırılmış partner tercihleri ve modern ilişki ekonomisi karşısında ne ölçüde kırılganlaştığını açığa vurmaktadır. Dinî normativitenin norm koyan, sınıflandıran ve meşrulaştıran yönü görünür hale gelirken yeni bir analitik soru belirmektedir: kutsal otorite, saflık rejimi ve etno–dinî sınır beklentisi söylemde güçlü biçimde kurulabildiği halde dinî kurumun, cemaatin, ahiretin, asketizmin ve meşru cinsel çıkış yollarının bazı örneklerde neden yeterli normatif işlev üretemediği meselesi, dinî normativitenin çöküşü, yokluğu ve telafi krizi üzerinden incelenecektir.

5.3.2. Dinsel Normativitenin Çöküşü, Yokluğu ve Telafi Krizi

Dinî normativitenin çöküşü, yokluğu ve telafi krizi, dinî referansların incels.is söyleminde düzen kurucu bir otorite olarak çağrılmasına rağmen kadınlık, erkeklik,

cinsellik, evlilik, cemaat, ahiret, asketik feragat ve dinî açıdan meşru kabul edilen ilişki biçimleri çevresinde beklenen bağlayıcı çerçeveyi kuramadığı kırılma alanını ifade etmektedir. Dinî dil kimi örneklerde kutsal otorite aracılığıyla cinsiyet düzenine meşruiyet kazandırır, arzuyu ve bedeni günah ile saflık ölçütleri içinde sınıflandırır, kadınların partner ve üreme tercihlerini etno–dinî sınırların korunmasıyla ilişkilendirir. Normatif kriz ise söz konusu düzenleyici kapasitenin zayıfladığı, kurumsal karşılık bulamadığı ve öznenin cinsel ve romantik yoksunluğunu taşıyabilecek yaşanabilir bir güzergâha dönüşemediği eşiklerde belirginleşmektedir. Din söylemden silinmez veya bütünüyle reddedilmez. Arzulanan, beklenen ve özlenen bir düzen kaynağı olarak varlığını sürdürür. Ne var ki kadın arzusunu yönlendirme, erkek özneye tanınabilir bir konum açma, evlilik veya partner erişimi sağlama, cemaat içinde aidiyet üretme ve yoksunluğu telafi edebilecek bir gelecek ufku kurma bakımından bağlayıcılığını kaybeder.

Çöküş, yokluk ve telafi krizi aynı sürecin doğrusal evreleri olarak okunmamalıdır. Söylemsel veride kesişebilen söz konusu görünümler, dinî normativitenin farklı kırılma biçimlerini karşılamaktadır. Çöküş, dinî normun dolaşımda kalmasına rağmen düzen kurucu vasfını yitirdiği örüntüleri kapsar. Yokluk, dinî referansın bulunmamasından önce, ihtiyaç duyulan anda işler bir cemaat, kurum, ilişki düzeni veya uygulanabilir hayat hattı biçiminde somutlaşamamasına karşılık gelir. Telafi krizi ise ahiret vaadi, asketik yönelim, cemaat aidiyeti, evlilik düzeni veya kutsal statü aracılığıyla öznenin erişemediği cinsel deneyim, romantik karşılıklılık, arzulanma ve aile kurma imkânının başka bir değer alanında karşılanabilir hale gelemediği noktada ortaya çıkar. Teodise ekseni acının hangi kozmik anlam şeması içinde yorumlandığını, dinî başa çıkma ekseni kutsal kaynakların özne tarafından mobilize edilip edilemediğini görünür hale getirmişti. Normativite krizinde analitik ağırlık, söz konusu anlam ve kaynakların cinsel ve toplumsal ilişkiler

alanında uygulanabilir, bağlayıcı ve yaşanabilir bir düzen kurup kuramadığı sorusuna kaymaktadır.

Normatif başarısızlık, dinin sosyolojik önemini azaltmaz. Aksine öznenin dinden ne beklediğini, hangi düzeni kaybolmuş saydığını, hangi telafi biçimini yetersiz bulduğunu ve cinsel piyasa karşısında hangi otoriteyi etkisiz gördüğünü açığa çıkarır. Din kimi örneklerde yasa, kimi örneklerde cemaat sınırı, kimi örneklerde ahlaki ölçü, kimi durumlarda ise telafi vaadi olarak çağrılır. Söz konusu çağrı fiilî deneyimde bağlayıcı bir toplumsal düzen, yaşanabilir bir ahlaki hat veya cinsel ve duygusal karşılık üretemediğinde normatif yokluk görünür hale gelir. Dinî normativitenin sınırı, kurduğu hükümler kadar kuramadığı ilişkiler, sağlayamadığı aidiyetler ve taşıyamadığı yoksunluklar üzerinden izlenmektedir. Analitik soru artık kutsal referansın söylemde bulunup bulunmadığıyla sınırlı kalmaz. Asıl mesele, dinî düzenin incel öznenin cinsel, duygusal ve toplumsal dışlanmışlığı karşısında hangi koşullarda bağlayıcılığını kaybettiği, hangi koşullarda yokluk biçiminde hissedildiği ve hangi koşullarda telafi krizine dönüştüğüdür.

Söylemsel veride belirginleşen kırılmalar iki analitik hat çevresinde yoğunlaşmaktadır. İlk hat, dinî kurum ve cemaatlerin normatif başarısızlığını kapsamaktadır. Kilise, cemaat, manevî topluluk ve dinî evlilik düzeni, kadın arzusunu yönlendirme, erkek özneye tanınabilir bir sosyal konum açma, aidiyet üretme ve seküler cinsel hiyerarşinin dışında işleyen alternatif bir ilişki alanı kurma kapasiteleri bakımından sınanmaktadır. İkinci hat ise telafi krizlerine odaklanmaktadır. Evlilik, ahiret vaadi, asketik feragat ve kutsal erkeklik statüsü, cinsel ve romantik yoksunluğu başka bir değer alanında karşılanabilir hale getiremediği ölçüde normatif ağırlığını koruyan fakat yaşanabilir bir çıkış sunamayan kırılgan telafi biçimlerine dönüşmektedir. İki hat, dinî

normativitenin söylemdeki varlığı ile öznenin deneyim alanındaki işlerliği arasındaki mesafeyi farklı yönleriyle görünür hale getirmektedir

5.3.2.1. Dinî Kurum ve Cemaatlerin Normatif Başarısızlığı

Dinî kurum ve cemaatlerin normatif başarısızlığı, incel söyleminde kilise, cemaat, dindar çevre, alternatif manevî topluluk ve dinî evlilik düzeninin beklenen toplumsal ve cinsel düzenleme kapasitesini yitirdiği alanı ifade etmektedir. Burada dinî kurumlar, teolojik hakikat iddialarından önce, kadın cinselliğini yönlendirme, erkek özneye tanınabilir bir sosyal yer açma, evlilik piyasasında işlevsel bir karşılık üretme ve cinsel piyasanın rekabetçi mantığı karşısında alternatif bir ilişki zemini kurma kapasiteleri bakımından değerlendirilmektedir. Normatif başarısızlık, dinî referansların ortadan kalktığı bir boşluktan kaynaklanmamakta, aksine dinî düzen beklentisinin canlı kalmasına rağmen kurumsal düzeyde yaptırım, aidiyet, eşleşme ve erotik tanınma üretemediği noktada belirginleşmektedir.

Normatif işleyişin çöküşü ve yokluğunun dini yapı ve topluluk üzerinden serimlendiği bu alt başlıkta dinî kurum ve cemaat, ibadet yahut inanç çevresi olarak dar bir çerçevede ele alınmaz; aksine odak, söz konusu yapıların incel özne açısından hangi sosyal, cinsel ve ilişkisel işlevleri yerine getirmesinin beklendiğine yönelmektedir. Dinî çevrelerin kadın arzusunu dönüştürememesi, erkekler için güvenilir bir eşleşme alanı açamaması, dindar kadınlık idealini genelleştirememesi, cemaat içinde bağ ve aidiyet üretememesi ya da evlilik düzenini gerçek değer görme deneyimiyle birleştirememesi, dinsel normativitenin kurumsal düzeyde kırıldığı eşikleri göstermektedir. Bu nedenle dinî kurum ve cemaatlerin başarısızlığı, normativitenin yokluğundan önce, varlığı arzulanan bir düzenin işleyemez hale gelmesiyle açıklanmaktadır. Normativitenin cinsel ve ahlaki düzenin işlerliğini yitirmesi, dini kurumun otoritesini kaybettiği durumda religionmaxxing'in de cinsel/romantik yükselme stratejisi olmaktan çıkışını göstermesi bakımından E3_P008 kodlu postta belirginleşmektedir:

"Christianity has definitely fallen off, no one takes that shit seriously anymore, the women are whores, the men are degenerates. I've never met a Christian who was devout, the whole religion has been rendered completely useless with no sway over anyone or anything, it's just a side hobby at best to most people. You could even find your looksmatch and ascend through religionmaxxing in a church, no more, complete waste of time to bother with Christianity nowadays. I would convert if they actually took it seriously and kept the holes in line and made it possible to ascend but that ain't happening in any church today."

"Hristiyanlık kesinlikle çökmüş durumda; artık kimse onu ciddiye almıyor. Kadınlar fahişeleşmiş, erkekler yozlaşmış. Dindar bir Hristiyanla hiç karşılaşmadım. Bütün din, artık hiçbir kişi ya da şey üzerinde etkisi kalmayacak şekilde tamamen işlevsizleşmiş durumda; çoğu insan için en fazla yan bir hobi gibi. Eskiden bir kilisede religionmaxxing yoluyla kendi görünüş seviyene denk birini bulup 'ascend' olabilirdin; artık bu da yok. Günümüzde Hristiyanlıkla uğraşmak tamamen zaman kaybı. Eğer gerçekten ciddiye alsalardı, kadınları hizaya soksalardı ve ascend olmayı mümkün kılsalardı, Hristiyanlığa geçerdim; ama bugün hiçbir kilisede bunun gerçekleştiği yok." (E3_P008, post–2440571)

Alıntıda Hristiyanlık, inanç, kurtuluş veya ruhani bağlılık ekseninde tartışılan bir dinî sistem olmaktan çıkarılarak kadın cinselliğini denetleme, erkekleri disipline etme ve incel özneye kilise çevresi içinde eşleşme imkânı sağlama kapasitesi bakımından değerlendirilmektedir. "*No sway over anyone or anything*" ifadesi, kurumun toplumsal davranış üzerinde bağlayıcı bir güç üretemediğini gösterirken, dinin "side hobby" haline geldiği yönündeki ifade Hristiyanlığın gündelik hayatı yönlendiren ortak ahlaki otorite konumundan uzaklaştığını ima etmektedir. Religionmaxxing'in eskiden kilise içinde looksmatch bulma ve ascension ihtimaliyle ilişkilendirilmesi, dinin burada içsel iman alanından önce cinsel/romantik yükselme stratejisi olarak düşünüldüğünü göstermektedir. Dolayısıyla Hristiyanlığa yönelme ihtimali, teolojik iknaya

bağlanmamakta, dinin kadınları “hizaya sokma” ve cinsel piyasa karşısında incel erkek için işlevsel bir düzen kurma gücüne bağlanmaktadır.

Dinî kurumun başarısızlığı, metinde iki düzeyde kurulmaktadır. İlk düzeyde Hristiyanlığın kadınlar ve erkekler üzerinde ahlaki yaptırım üretemediği ileri sürülerek dindarlık toplumsal davranışı dönüştüren bir bağlılık biçimi olarak tanınmamaktadır. İkinci düzeyde ise kilise, incel özne açısından cinsel dışlanmayı aşmaya imkân veren bir eşleşme alanı olmaktan düşmektedir. Buradaki temel mesele, dinin yokluğu kadar dinin istenen patriyarkal düzeni kuramamasıdır. Hristiyanlık hâlâ adlandırılabilir bir din olarak vardır, fakat incel söyleminin beklediği normatif işlevi, yani kadın arzusunu sınırlama, erkeklere evlenilebilir bir alan açma ve cinsel/romantik imkânı sağlama gücünü kaybetmiş görünmektedir. E3_P008 bu yönüyle dinî kurum ve cemaatlerin normatif başarısızlığını açan güçlü bir eşik örnektir: din, hakikat iddiasıyla değil, cinsel düzen üretme kapasitesiyle ölçülmekte; kurum bu kapasiteyi yitirdiğinde religionmaxxing de uygulanabilir bir başa çıkma (E2–cope) ve yükselme stratejisi olmaktan düşmektedir.

E3_P008’de Hristiyanlık, kadın cinselliğini denetleyemediği ve kilise çevresinde ascension imkânı üretemediği için kurumsal otoritesini yitirmiş bir dinî yapı olarak kurulurken, E3_P009 aynı başarısızlığı daha geniş bir toplumsal düzleme taşımaktadır. Burada artık mesele belirli bir kilisenin işlevsizliğiyle sınırlı kalmamakta, geçmişte dışlanmış erkeklere yer açabildiği varsayılan dinî ve geleneksel kurumların modern rekabet düzeni içinde çözülmesiyle ilişkilendirilmektedir:

> *“...their society has no place for us like it did in the past because the institutions incels and social rejects once dwell'd in (such as religious monkmaxxing or family owned business work) has all but collapsed and fractured. we're now thrown into a highly competitive world that realistically we stand no chance against when you're competiting against 100 other people who are better than you and aren't a liability or 100's of*

men going for the same foid who are better looking and don't have mental conditions chaining them down."

(…onların toplumunda bizim için eskiden olduğu gibi artık bir yer yok; incellerin ve toplumsal dışlanmışların bir zamanlar sığınabildikleri kurumlar – örneğin dinî monkmaxxing ya da aile işletmelerinde çalışma – neredeyse tamamen çöktü ve parçalandı. Artık, gerçekçi olarak hiçbir şansımızın olmadığı son derece rekabetçi bir dünyaya atılmış durumdayız: senden daha iyi olan ve bir yük olarak görülmeyen yüzlerce kişiyle rekabet ediyorsun; ya da aynı kadının peşinden giden, senden daha yakışıklı ve onları geriye çeken zihinsel sorunları olmayan yüzlerce erkekle karşı karşıyasın…) (E3_P009, post–4483393)

E3_P009'da dinî kurum, kadın cinselliğini doğrudan düzenleyen bir hüküm kaynağı olarak değil, geçmişte sosyal dışlanmış erkekleri içine alabilen kurumsal bir sığınak olarak hatırlanmaktadır. Religious monkmaxxing ifadesi, aktif ve erişilebilir bir dinî başa çıkma pratiğinden çok, modern toplumda kaybedilmiş bir yerleşme imkânına işaret etmektedir. Metinde incel özne, iş piyasasında yük, cinsel piyasada değersiz, terapi söyleminde susturulması gereken problem, liberal toplum karşısında ise fazlalık olarak konumlandırılmaktadır. Bu nedenle dinî kurumun çöküşü, yalnız inanç veya ibadet alanındaki zayıflamayı anlatmamaktadır; erkek öznenin toplumsal olarak yerleşebileceği, rekabet baskısından kısmen korunabileceği ve cinsel başarısızlığını daha az görünür kılabileceği kurumsal nişlerin kaybını da ifade etmektedir.

Postta dinî normativitenin yokluğu, toplumsal yer kaybı üzerinden izah edilmektedir. E3_P008'te din, kadınları denetleyemediği için başarısız görünürken, E3_P009'da dinî ve geleneksel kurumlar erkek fazlalığını soğurabilecek sosyal formlar üretemediği için başarısızlaşmaktadır. Bu ayrım başlık açısından önemlidir: ilk örnekte normatif başarısızlık kadın cinselliği üzerindeki yaptırım kaybıyla, ikinci örnekte ise incel erkeğin modern rekabet düzeninde kurumsal barınaktan mahrum kalmasıyla açığa çıkmaktadır. Religious monkmaxxing'in çöküşü, incel söyleminde dinin yokluğunun da

normatif bir veri olduğunu göstermektedir; zira kaybedilen şey salt dinî pratik değil, dışlanmış erkeği sosyal dünyaya yerleştirebilecek bir kurum fikridir. E3_P009, dinî kurum ve cemaatlerin normatif başarısızlığını kadın arzusu üzerindeki düzenleme sorununun dışına taşıyarak toplumsal yerleşimsizlik meselesine genişletmektedir. Modern toplum, incel öznenin cinsel, ekonomik ve sosyal rekabet alanlarına korumasız biçimde bırakıldığı daha kapsamlı bir kriz zemini olarak temsil edilmektedir. E3_P009'da dinî monkmaxxing kaybedilmiş bir erkek sığınağı olarak görünür hale gelmişti. Bu sığınak arayışı E3_P017'de nostaljik bir kurum kaybı olmaktan çıkarak, bizzat denenmiş dinî ve yarı–dinî cemaatlerin içinde karşılık bulamayan bir bağ, aidiyet ve eşleşme krizine aşağıda geldiği biçimde dönüşmektedir:

> *"Yeah i've tried to join quite a few cults... Mormons I joined the Mormons in 2015. It gets kind of boring once you've been sworn in. I noticed a lot of the females still treating me like an incel even when I thought god girls would be different. I was taking the godpill. I just found it really boring because i go there every Sunday in a suit, i didn't really feel the connection of anyone. It was kind of like Sunday church. God church (which I will not name for my own reasons) I stayed with them for a couple of days. They had their own commune. The people were a lot nicer who were in isolated communities, infact it could have been a path for me. I noticed there were limited girls and majority were men. Basically 90% of men there will die virgins and never get married. It just didn't seem again like i was able to connect to anyone. Meditation commune group (not named here) This group was supposed to be a liberating movement where people could connect and love each other. All I saw was women sticking to the chads. The group obviously didn't do anything right. The people were still stuck in their programming. All in all the good cult experiences died in the 60s. There are probably some good basement cults out there but they are highly secretive and impossible to find."*
>
> *(Evet, epeyce tarikata katılmayı denedim... Mormonlar: 2015'te Mormonlara katıldım. Yemin ettikten sonra işler biraz sıkıcı hale geliyor. Tanrı'ya inanan kızların farklı olacağını düşünmeme rağmen, birçok*

kadının bana hâlâ "incel" gibi davrandığını fark ettim. Godpill yönelimini benimsemeye çalışıyordum. Her pazar takım elbise giyip oraya gittiğim için gerçekten çok sıkıcı buluyordum, kimseyle bir bağ hissetmiyordum. Bir nevi pazar kilisesi gibiydi. Tanrı kilisesi (kendi nedenlerimden dolayı adını vermeyeceğim) Onlarla birkaç gün kaldım. Kendi komünleri vardı. İzole topluluklarda yaşayan insanlar çok daha nazikti, aslında bu benim için bir yol olabilirdi. Kızların sayısının sınırlı olduğunu ve çoğunluğun erkek olduğunu fark ettim. Temel olarak oradaki erkeklerin %90'ı bakir olarak ölecek ve asla evlenmeyecek. Yine kimseyle bağ kurabildiğimi hissetmedim. Meditasyon komünü grubu (burada adı geçmiyor) Bu grubun, insanların birbirleriyle bağ kurup sevebilecekleri özgürleştirici bir hareket olması gerekiyordu. Tek gördüğüm, kadınların Chadlere yapışıp kalmasıydı. Grup açıkça hiçbir şeyi doğru yapmamıştı. İnsanlar hala kendi programlamalarına takılıp kalmışlardı. Sonuç olarak, iyi tarikat deneyimleri 60'larda sona erdi. Muhtemelen dışarıda bazı gizli küçük tarikatlar vardır, ancak bunlar son derece gizlidir ve bulmak imkansızdır.)
(E3_P017, post–5147558)

Postta dinî ve yarı–dinî cemaatlerin normatif başarısızlığı, kadınların ibadet, maneviyat ve topluluk ortamında dahi seküler cinsel hiyerarşinin dışına çıkmaması üzerinden kurulmaktadır. Özne, Mormonluk, Tanrı kilisesi, komünal dinî topluluk ve meditasyon çevresi gibi alanlara yönelirken, bu mekânların sıradan cinsel piyasadan farklı bir ilişki düzeni üreteceğini varsaymaktadır. Tanrı'ya bağlı kızların farklı olacağı beklentisi, dindar kadınların daha ahlaki, daha bağ kurabilir ve incel özneyi bütünüyle dışlamayan bir konumda bulunacağı düşüncesine dayanmaktadır. Fakat postta aktarılan deneyim bu beklentiyi boşa çıkarmaktadır: kadınlar dinî ya da manevî topluluk içinde de Chad'e yönelmekte, özneye yine incel muamelesi yapılmakta, cemaat ise ne duygusal bağ ne eşleşme ne de cinsel hiyerarşiden çıkış imkânı sağlayabilmektedir. Dinî kurumun başarısızlığı tam burada görünür hale gelmektedir. İbadet ve maneviyat alanı, kadın arzusunu yeniden düzenleyemediği anda, incel özne için seküler dünyanın tekrarından ibaret hale gelmektedir.

Özellikle burada dinî cemaatin işlev kaybı soyut bir "inanç zayıflaması" veya onların Tanrı'ya inanıp inanmaması üzerinden anlatılmaz. Asıl kırılma, dinî kurumların ve dindarlık pratiklerinin kadınların partner seçimini değiştirememesi, erkekler arasındaki cinsel rekabeti durduramaması ve incel özneye değerli bir ilişki konumu açamamasıdır. Kadınlar ibadet veya maneviyat ortamlarında da Chad figürüne yöneliyorsa cemaat alternatif bir ahlaki düzen kuramaz. Manevî topluluk, blackpill epistemolojisinin kadın arzusu hakkındaki temel hükmünü geçersizleştiren bir alan olmaktan çıkar ve seküler cinsel hiyerarşinin yeniden üretildiği yeni bir sahneye dönüşür. E3_P017, dinî kurumların, toplulukların ve pratiklerin kadın arzusunu dönüştüremediği noktada incel yoksunluğunu taşıyabilecek bir sığınak meydana getiremediğini göstermektedir.

Benzer kurumsal kırılma, E3_P031'de Hristiyan kadınlık ideali, bekâret ve kilise çevresi üzerinden daha somut bir görünüm kazanmaktadır:

> *"I've heard normies tell incels they should try dating a Christian girl because they're less picky and have values. Being a Christiancel myself who goes to church, I can say that Christian girls can be more decent than regular girls – can be... But they're hard to find. It really depends on how devoted they are to the faith, and how devoted they are to living a moral lifestyle. I have met a few Christian girls that claim to be virgins (could be lying though) and some of them are waiting to get married to their boyfriends before they live with them. Because living with someone of the opposite sex before marriage is unholy. And some of them do seem nicer than other foids I've talked to in public who usually look at me with disgust... Keep in mind I've only met 3 girls like this my whole life. That being said, don't get your hopes up and think you can ascend with a Christian girl. Because 98% of them are still as degenerate as your average foid. I've overheard 15 year old girls at my church talking about making out with their boyfriends at school. And one of them said her boyfriend snuck in her house at night to have sex with her. So no. Don't date a Christian girl. They're still Chad's cumdumpster. No matter where you go holes will be holes."*

(Sıradan insanların incellere, Hıristiyan kızlarla çıkmayı denemeleri gerektiğini söylediklerini duydum; çünkü onların daha az seçici olduğunu ve değerlere bağlı olduklarını söylüyorlar. Kiliseye giden bir Christiancel olarak şunu söyleyebilirim ki, Hıristiyan kızlar sıradan kızlardan daha namuslu olabilirler – olabilirler... Ama bulmak zor. Bu gerçekten inançlarına ne kadar bağlı olduklarına ve ahlaklı bir yaşam sürmeye ne kadar önem verdiklerine bağlı. Bakire olduklarını iddia eden (yalan söylüyor olabilirler tabii) birkaç Hıristiyan kızla tanıştım ve bazıları erkek arkadaşlarıyla birlikte yaşamaya başlamadan önce evlenmeyi bekliyorlar. Çünkü evlenmeden önce karşı cinsten biriyle birlikte yaşamak günah sayılıyor. Ve bazıları, genellikle bana tiksintiyle bakan, halka açık yerlerde konuştuğum diğer kızlardan daha nazik görünüyorlar... Unutmayın, hayatım boyunca sadece 3 tane böyle kızla tanıştım. Bununla birlikte, umutlanıp bir Hıristiyan kızla yüceleşebileceğinizi düşünmeyin. Çünkü bunların %98'i hala sıradan bir Hıristiyan kız kadar ahlaksız. Kilisemde 15 yaşındaki kızların okulda erkek arkadaşlarıyla öpüşmekten bahsettiklerini duydum. Ve içlerinden biri, erkek arkadaşının gece evine gizlice girip onunla cinsel ilişkide bulunduğunu söyledi. Yani hayır. Hıristiyan bir kızla çıkma. Onlar hala Chad'in sperm çöpü. Nereye gidersen git, delik deliktir.)

Alıntıda dinî kurumun başarısızlığı, Hristiyan kadınlık idealinin kilise çevresinde kolektif ve bağlayıcı bir düzen üretememesi üzerinden kurulmaktadır. Özne, Hristiyan kızların seküler kadınlardan daha ahlaki, daha az seçici, evlilik öncesi cinsel sınırlara daha bağlı ve incel özne için daha erişilebilir olabileceği ihtimalini bütünüyle kapatmamaktaysa da bu ihtimali hızla daraltarak istisna düzeyine çekmektedir. Bakirelik, evlilik öncesi birlikte yaşamama ve ahlaki bağlılık gibi dinî kadınlık göstergeleri, kilise çevresinde cemaatin ortak ve güvenilir normu haline gelememekte, nadir karşılaşılan kırılgan örnekler olarak sunulmaktadır. Kilise, bu nedenle ahlaki kadınlık ideali üretme kapasitesine bütünüyle yabancı bir kurum gibi temsil edilmez. Asıl sorun, ürettiği idealin kadınların cinsel davranışını kolektif düzeyde dönüştürecek, incel özneye güvenilir bir eşleşme alanı açacak ve kara hap epistemolojisinin kadın arzusu hakkındaki genelleyici hükmünü kıracak ölçekte kurumsallaşamamasıdır. Bu noktada Hristiyan kadın figürü, teorik olarak

saflık, değer, evlilik öncesi cinsel perhiz ve ahlaki yaşamla ilişkilendirilebilir görünse de metnin sonunda kara hap söyleminin genel kadın tasavvuru tarafından yeniden kuşatılmaktadır. “Nereye giderseniz gidin, kadınlar kadındır” ifadesi, dinî kadınlık ile seküler kadınlık arasındaki farkın özne açısından çöktüğü eşiği göstermektedir. Normatif başarısızlık, dinin hiçbir ideal sunmamasından öte, sunduğu ideali cemaat ölçeğinde yaygın ve bağlayıcı bir düzene dönüştürememesinden kaynaklanmaktadır. Hristiyan kadınlık ideali tekil örneklerde parlayabilmekte, ancak kadın arzusunun Chad figürüne yöneldiği yönündeki kara hap hükmünü sarsacak kadar güçlü bir karşı–düzen kuramamaktadır. Dinsel normativite kimi durumlarda bütünüyle ortadan kalkmaz, bireysel istisnalar üretir, fakat bu istisnalar kurumsal düzen kurma gücüne erişemediğinde dinî cemaat incel özne için güvenilir bir evlilik ve yükselme hattı olmaktan çıkar.

Dinî kurum ve cemaatlerin normatif başarısızlığı altında incelenen örnekler, incel söyleminde dinin kurumsal değerinin öncelikle kadın arzusunu düzenleme, erkek özneye tanınabilir bir sosyal yer açma, eşleşme imkânı üretme ve evlilik düzenini erotik tanınmayla birleştirme kapasitesi üzerinden ölçüldüğünü göstermektedir. Hristiyanlık eksenli örneklerde çöküş söyleminin daha görünür hale gelmesi, kilise ve Hristiyan cemaatin kadın cinselliğini kolektif düzeyde sınırlandıran, dindar kadınlık idealini yaygınlaştıran ve incel özne için güvenilir bir ilişki alanı açan güçlü bir kurum olarak temsil edilmemesiyle ilişkilidir. Dinî ve yarı–dinî cemaatlere yönelme denemelerinde de benzer bir sınır belirmektedir: ibadet, maneviyat ya da komünal yaşam alanı, kadınların Chad yöneliminden ayrışacağı, erkekler arası cinsel rekabetin askıya alınacağı ve incel damgasının silineceği alternatif bir ilişki düzeni meydana getirememektedir. Hristiyan kadınlık ideali bütünüyle kaybolmuş görünmemekte, fakat tekil istisnalara sıkıştığı ölçüde cemaat normu üretme gücünü yitirmekte, kara hap epistemolojisinin kadın arzusu hakkındaki genelleyici hükmünü kıracak kurumsal yoğunluğa ulaşamamaktadır. İslam ise forum söyleminde daha “based”, daha patriyarkal ve normatif ekolojiyi tesis etme

kapasitesi yüksek bir din olarak tahayyül edilmesine rağmen, Müslüman evlilik örneği formel eş erişiminin incel yoksunluğunu tek başına ortadan kaldırmadığını göstermektedir. Kadın arzusu Chad hiyerarşisine bağlı kaldığında, evlilik kurumu erkeğe hukuki ya da sosyal statü sağlayabilmekte, fakat arzulanma, seçilmişlik ve değer görme ihtiyacını karşılayamamaktadır. Dinî kurumun krizi, sekülerleşme veya inanç kaybı anlatısıyla sınırlı biçimde açıklanamaz. Asıl kırılma, kurumun temsil ettiği normun kadın arzusunu dönüştüremediği, erkek özneye ilişki piyasasında gerçek bir karşılık açamadığı ve formel ahlaki düzeni erotik tanınmaya çeviremediği noktada belirginleşmektedir. İncel söyleminde dinî kurumun en derin başarısızlığı, norm koyma kapasitesinin zayıflamasından önce, kurduğu veya temsil ettiği düzenin modern cinsel piyasanın blackpill mantığını aşamamasıyla açığa çıkmaktadır.

5.3.2.2. Telafi Krizleri ve Dinî Karşılıkların İşlevsizleşmesi

Telafi krizleri, dinî normativitenin incel söyleminde yoksunluğu anlamlandırma ve taşıma iddiası taşıyan kaynaklarının cinsel deneyim, romantik karşılıklılık, arzulanma ve aile kurma ihtiyacı karşısında işlevsel bir karşılık üretemediği kırılma alanını ifade etmektedir. Evlilik aracılığıyla dinî açıdan meşru kabul edilen cinsel çıkış, ahiret vaadi, asketik feragat ve kutsal erkeklik statüsü, teorik düzeyde incel öznenin cinsel ve romantik mahrumiyetini daha geniş bir değer alanına taşıyabilecek imkânlar sunar. Söz konusu imkânlar yaşanan yoksunlukla temas eden bir karşılığa dönüşmediğinde telafi vaadi normatif ağırlığını korusa dahi yaşanabilir bir çıkış sağlayamaz. İncel söyleminde telafinin geçerliliği, soyut teselli gücünden önce öznenin erişemediği hayatı hangi ölçüde taşıyabildiği üzerinden sınanmaktadır: evlilik cinsel yakınlık ve aile kurma ufku açmalı, ahiret dünyevi mahrumiyeti ikna edici bir gelecek tasavvuruna bağlamalı, asketizm erişilebilir arzudan iradi feragat anlamı kazanmalı, kutsal erkeklik ise cinsel değersizleşmeyi aşan tanınabilir bir statü üretmelidir. Telafi krizi, dinî karşılığın söz konusu işlevleri yerine getiremediği, temel yoksunluğu ikame edemediği ve özne

açısından uygulanabilir bir hayat hattına dönüşemediği noktada belirginleşmektedir. İlk görünüm, Hristiyan cinsel ahlakı ile incel öznenin kronik cinsel ve duygusal yoksunluğu arasındaki sıkışmayı açığa çıkaran E3_P041'de görülmektedir:

> *"What to do when you are a Christiancel = christian + incel? For my religion, it's a sin to have sex without being marriaged. BUT i'm tired of fucking wait, i'm a 30 y old wizard! I never had a girlfriend, want to know how it is to have sex but i would not like to pay, i would like to have the real experience with someone i like and have a emotional connection, but if that never happened in 10 years, it probably not gonna happen in the next 10 years.. So, going to escorts is the only option left to me to know how it is to have sex. But it won't make me happy because what i really want is not only to have a girlfriend or to have sex but to be able to build a great family! GOD HAVE MERCY ON ME PLEASE."*
> *(Christiancel, yani Hristiyan + incel olduğunda ne yapmalı? Dinime göre evli olmadan cinsel birliktelik yaşamak günahtır. AMA beklemekten yoruldum; 30 yaşında bir wizard'ım. Hiç kız arkadaşım olmadı. Cinselliiğin nasıl bir şey olduğunu bilmek istiyorum; ama para vermek istemiyorum. Sevdiğim, duygusal bağ kurduğum biriyle gerçek bir deneyim yaşamak istiyorum. Ama bu son 10 yılda olmadıysa, muhtemelen önümüzdeki 10 yılda da olmayacak. Bu yüzden cinselliğin nasıl bir şey olduğunu öğrenmek için geriye kalan tek seçenek escort gibi görünüyor. Ama bu beni mutlu etmeyecek; çünkü benim gerçekten istediğim şey yalnızca kız arkadaş sahibi olmak ya da cinsel ilişkide bulunmak değil, güzel bir aile kurabilmek. Tanrım, bana merhamet et lütfen.)* (E3_P041, post–8782341)

Postta telafi krizi, Hristiyan cinsel ahlakının geçerliliğini yitirmesinden kaynaklanmaz. Asıl kırılma, bağlayıcılığını koruyan normun özneye yaşanabilir bir çıkış yolu açamamasında belirginleşmektedir. Özne, evlilik dışı cinselliğin günah sayıldığını kabul etmekte, cinsel arzusunu bu dinî sınır içinde tartmaktadır. Ne var ki Hristiyan normun meşru gördüğü cinsellik biçimi evlilikle, duygusal bağla ve aile kurma imkânıyla ilişkili olduğu halde, öznenin deneyim dünyasında tam da bu yol kapalı görünmektedir. Otuz yaşına gelmiş, hiç romantik ilişki yaşamamış ve gelecek on yılda da benzer bir imkânın

belirmeyeceğini düşünen Christiancel özne açısından dinî norm, teorik olarak meşru bir cinsel düzen önermekte, fakat pratikte erişilemeyen bir eşiği işaret etmektedir. Telafi krizinin en güçlü boyutu burada açığa çıkmaktadır: din, cinselliği evlilik içinde meşrulaştırmakta, ancak evliliğe, sevgiye ve aileye erişemeyen özne için bu meşru yol bir çözüm değil, erişilemezliğin ahlaki olarak daha da ağırlaştığı bir çıkmaza dönüşmektedir. "Tanrım, bana merhamet et" çağrısı, bu sıkışmanın teodise ve başa çıkma düzeyindeki kırılmasını göstermektedir. Özne Tanrı'dan açıklayıcı bir anlam şeması talep etmekten çok, dinî norm ile kapanmış ilişki imkânı arasında taşınması güç hale gelen varoluşsal gerilime karşı merhamet istemektedir. Bu nedenle E3_P041, telafi krizleri başlığı altında işleyen normun "uygulanabilir bir cinsel, duygusal ve ailesel çıkış üretemediği noktada nasıl çıkmaza dönüştüğünü" göstermektedir. Christiancel öznenin trajedisi, cinselliğin günah sayılmasından çok, meşru cinselliğin sevgi, evlilik ve aile üzerinden tanımlandığı halde bu yolun onun için fiilen kapalı kalmasında belirginleşmektedir.

Meşru cinsel çıkışın[486] evlilik şartına bağlandığı postun ardından, telafi krizinin bir diğer görünümü ahiret vaadinin cinsel yoksunluk karşısındaki yetersizliği üzerinden açılmaktadır. E3_P026'da mesele artık dünyevi evlilik yolunun kapanmasıyla sınırlı kalmaz; aşkın telafi ufku da incel öznenin cinsel mahrumiyetini karşılayıp karşılamadığı bakımından sınanmaktadır:

> "*Yeah, either fakecel or the most ridiculous one: the christiancel at least islam lie that you will have foids in the heaven, while christianity just tells you that it will be beaitful in heaven*"
> *(Evet, ya fakecel'dir ya da en gülünç türdür: christiancel. En azından İslam, cennette kadınların olacağı yalanını söyler; Hristiyanlık ise sadece cennetin güzel olacağını söyler)"* (E3_P026, post–9451892).

[486] Dinsel/ahlaki norm açısından günah sayılmadan cinselliğin yaşanabileceği kabul edilen yol.

Bu postta ahiret vaadi, cinsel yoksunluğu telafi edip edemediği sorusu üzerinden sınanmaktadır. Christiancel figürünün "gülünç" sayılması, Hristiyanlığın ahiret tasavvurunun incel öznenin merkezî mahrumiyet alanına yeterince temas etmemesinden kaynaklanmaktadır. Cennetin "güzel" olacağı yönündeki soyut vaat, cinsel deneyim, kadınlara erişim ve romantik karşılıklılık ihtiyacını karşılayan somut bir ödül ufku kuramadığı için yetersiz görülmektedir. İslam da olumlu bir hakikat düzeni biçiminde sunulmamaktadır. Cennette kadınlar vaadi "yalan" olarak adlandırılmakta, fakat Hristiyanlığa kıyasla cinsel telafi beklentisine daha doğrudan temas eden bir vaat biçimi olarak konumlandırılmaktadır. Telafi krizi, ahiret fikrinin yokluğundan kaynaklanmaz. Kriz, dinî ahiret vaadinin incel arzusu açısından yeterli bir karşılık üretememesiyle belirginleşmektedir. Teodise açısından ahiret, dünyevi yoksunluğu anlamlı bir düzene yerleştirmesi beklenen aşkın bir alan iken, ilgili postta cinsel mahrumiyeti karşılayıp karşılamadığına göre değer kazanan araçsal bir vaade dönüşmektedir. Dinî başa çıkma düzeyinde benzer bir kırılma ortaya çıkmaktadır: ahiret vaadi öznenin cinsel ve romantik eksikliğine temas etmediğinde teselli üretmek yerine alay ve geçersizleştirme doğurmaktadır. Hristiyanlık, incel cinsel yoksunluğunu karşılayacak bir ahiret ekonomisi sunamadığı için Christiancel kimliği forum söyleminde gülünçleştirilmekte, ahiret ise aşkın kurtuluş alanından cinsel telafi testine indirgenmektedir.

E3_P026'da ahiret vaadinin cinsel yoksunluğu telafi edemediği görülürken, bir sonraki örnekte telafi krizi asketik geri çekilme üzerinden açılmaktadır. Monkmaxxing ve manastır bekârlığı, cinsel yoksunluğu ruhsal disiplin ya da üstünlük alanına taşıyabilecek bir dinî güzergâh gibi görünse de,[487] E3_P033'te bu yönelim doğadan, kadın bedeninden ve cinsel gerçeklikten kaçış olarak geçersizleştirilmektedir:

[487] Çöl Babaları hakkında okurken fark ettiğim şeylerden biri şu: Kadınlardan sanki günahın kendisiymiş gibi söz ediyorlar ve Tanrı'ya daha yakın olabilmek için kadınlardan

"Monkmaxxing bir kaçış yoludur. Kadın vücudunu sevmiyorsan, muhtemelen eşcinselsin. İşte manastır yaşamına yönelik iki sert eleştiri. İlki, 5. yüzyılda yaşamış bir Roma İmparatorluğu şairi olan Rutilius Namatianus'tan ('Galya'ya Dönüş Yolculuğu'). Denizde ilerledikçe, Capraria adası karşımıza çıkıyor – ışığı reddeden erkeklerle dolu, bakımsız bir ada. Kendilerine verdikleri isim Yunanca bir kelimedir, (keşişler), çünkü kimseye görünmeden yalnız kalmak isterler. Talih'in lütuflarından korkarlar, tıpkı onun öfkesinden korktukları gibi: Acıdan kaçmak isteyen biri, kendi isteğiyle acı içinde yaşar mı? Kötülüklerden duyduğun dehşet yüzünden lütuflara bile tahammül edememek, çarpık bir beynin ne kadar aptalca bir fanatizmidir bu? İster yaptıklarının cezasını talep eden mahkumlar gibi olsunlar, ister melankolik kalpleri kara safrayla şişmiş olsun, Homeros da Bellerophon'un çalkantılı ruhunun nedeni olarak aşırı safra rahatsızlığını göstermişti; çünkü insanlar, bu genç adamın insanlık nefreti, acımasız bir kederin yaralarından sonra doğduğunu söylerler. İkincisi, Rus filozof Vasily Rozanov'un 1911 tarihli Ay Işığının İnsanları adlı kitabıdır. Kitap, Hıristiyanlığa, özellikle de manastır geleneğine karşı sınır tanımayan bir hakaret niteliğindedir. Rozanov, polemik içeren bir dipnotta, manastırcılığın mirası ve itici gücünün tüm insan ırkının yok edilmesi olduğunu yazmıştır. Manastırcılığın tarihine, bunun çocukların kurban edildiği Fenike tanrısı Moloch ve bakire savaşçı tanrıça Astarte kültlerinden kaynaklandığını iddia ederek başlamıştır. Rozanov'a göre,

---

kaçınmak adına ellerinden gelen bütün çabayı göstermeleri gerekiyormuş gibi davranıyorlar. Bu neden böyle? Bu monkmaxxer'ların hepsinin Chad olması mümkün değil. O halde kadınlar onların gözünden neden bu kadar aşırı kolay erişilebilir görünüyordu? Eğer hepsi Chad olsaydı, zaten dünyada keyif sürerken monkmaxxing yapmayı akıllarından bile geçirmezlerdi. Belki de Tanrı vicdanlarını dürtüyor ve doğrudan çağrısını hissettiriyordu, bilemiyorum... Ama bugün öyle değil. Bugün erkekler kadınları çekebilmek için looksmax, redpillmax ve careermax konusunda yüzde 150 çaba gösterebiliyor ve yine de berbat biçimde başarısız olabiliyorlar. O zamandan bugüne ne değişti?" (E3_P064, post-11856487)

Moloch ve Astarte rahipleri kendilerini hadım ediyorlardı. Hristiyan manastır hayatındaki bekârlık ile elbette doğaya aykırı olan kendi kendini hadım etme arasındaki ilişki, tıpkı Din–Felsefe Toplantısı'nda olduğu gibi, Ay Işığının İnsanları kitabında da takıntılı bir şekilde işlenmiştir. Fenike kültlerinin yanı sıra, kitabın manastırcılık soyağacı, Platon'un efeb Phaedrus'u da içerir; Rozanov'a göre Phaedrus, kadın bedenini iğrenç bulmuş ve erkeklere olan sevgisini ortaya koymuştur... Ay Işığının İnsanları kitabının en kışkırtıcı yönü, manastır yaşamını kendini hadım eden ve homoerotik bir din modeline yerleştirmesiydi. Hıristiyan rahiplerin cinsel kimliğini tanımlarken Rozanov, üçüncü cinsiyet , , ve ruhani sodomit terimlerini birbirinin yerine kullanmıştır. Kilisenin bekârlık öğretisini, yüzeyi tatlı ama özü zehirli olan şekerli arsenik ile karşılaştırmıştır." (E3_P033, post–7141921)

Burada telafi krizi, dinî asketizmin incel söylemi içinde değerli bir ruhsal feragat olmaktan çıkarılıp patolojik bir kaçış biçimi olarak kodlanmasıyla kurulmaktadır. Monkmaxxing, teorik olarak cinsel yoksunluğu Tanrı'ya yöneliş, bedenin denetimi ve arzudan arınma üzerinden anlamlı hale getirebilecek bir dinî güzergâh gibi görünmekteyse de post, bu güzergâhı doğrudan reddetmekte ve manastır bekârlığını acıyla başa çıkmanın olgun bir biçimi olarak okumak yerine, kadın bedeninden uzaklaşan, "cinsel doğayı inkâr eden" ve "erkeklik normundan sapan" bir yönelim şeklinde çerçevelemektedir. Kadın bedenine arzu duymak, burada heteroseksüel erkekliğin temel ölçütüne dönüştürülmekte, bu arzudan bütünüyle çekilme ise manevî üstünlükten çok cinsel varoluşun inkârı olarak değerlendirilmektedir.

Önceki örneklerde dinî norm, cinsel arzuyu sınırlayan veya cinsel deneyimi günah–saflık ekseninde düzenleyen bir çerçeve üretmişti. Burada ise aynı sınırlandırma mantığı tersine çevrilmekte, cinsellikten uzaklaşma ruhsal disiplin değil, yaşamdan, bedenden ve kadın arzusundan kaçış olarak okunmaktadır. Bu nedenle monkmaxxing, incel yoksunluğunu taşıyabilecek sağlam bir dinî telafiye dönüşememektedir. Öznenin cinsel mahrumiyeti asketik bir değere taşınmak yerine, topluluk söyleminde "cope"

olarak damgalanmakta ve geçersizleştirilmektedir. Telafi krizinin bu örnekteki güçlü boyutu, dinî çileciliğin kendi başına çözüm sayılmamasıdır. Cinsel arzunun bütünüyle bastırılması, incel söyleminde bazen Tanrı'ya yakınlaşma değil, erkekliğin ve bedensel gerçekliğin inkârı olarak görülmektedir. Bu itibarla E3_P033, telafi krizleri başlığına önemli bir denge kazandırmaktadır. Dinî asketizm, her durumda yoksunluğu anlamlandıran saygın bir çıkış yolu olarak işlememekte, bazı söylemsel bağlamlarda bizzat yoksunluğu örten, bedeni reddeden ve gerçek cinsel yarayı manevî bir dille maskeleyen kırılgan bir stratejiye dönüşmektedir. Burada telafi çökmektedir, zira öznenin erişemediği cinsel deneyimin yerine konulmak istenen asketik değer, forum söyleminde ikna edici bir karşılık üretememektedir. Monkmaxxing'in "cope" olarak adlandırılması, dinî feragatin incel kültürü içinde tanınabilir bir değer kazanamadığı anı göstermektedir: cinsel yoksunluk, ruhsal üstünlük formuna çevrilemediğinde geriye mahrumiyetin çıplaklığı kalmaktadır.

Asketik telafinin "cinsellikten uzaklaşma" üzerinden ikna edici bir karşılık üretemediği E3_P033'ten sonra, telafi krizi daha çarpıcı bir düzeye taşınmaktadır. E3_P062'de artık sorun, cinsel yoksunluğun manastır bekârlığıyla taşınıp taşınamayacağı meselesiyle sınırlı kalmaz. Kutsal erkekliğin, ahlaki üstünlüğün ve Mesihlik statüsünün bile kadın arzusu karşısında cinsel değere dönüşüp dönüşemeyeceği sorgulanmaktadır:

> *"I feel like being the literal son of God wouldn't be enough to match up to a mighty Roman governor. Despite statusmaxxing, Messiah–maxxing, KingOfTheUniverse–maxxing and sinlessmaxxing Jewish foids of the time would probably rather be railed by a powerful Romechad. Jesus was literally killed for spreading the Godpill and he never had sexual relations with a foid. Foids probably saw Jesus as a wise and spiritual leader, but too meek and good for this world to want to fuck him. Women always fuck the conquerors. It's over for Christcels."*
>
> *"Tanrı'nın gerçek oğlu olmak bile, güçlü bir Roma valisiyle boy ölçüşmek için yeterli olmazdı sanırım. O dönemin statü, Mesih, Evrenin Kralı ve*

> *günahsızlık konusunda en üst seviyeye ulaşmış Yahudi kadınlar bile, muhtemelen güçlü bir Romalı erkeğin yatağına girmeyi tercih ederdi. İsa, godpill yaydığı için kelimenin tam anlamıyla öldürüldü ve hiçbir kadınla cinsel ilişkiye girmedi. Foidler muhtemelen İsa'yı bilge ve manevi bir lider olarak görüyordu, ama bu dünya için fazla uysal ve iyi biriydi, kimse onunla yatmak istemezdi. Kadınlar her zaman fatihlerle yatar. Christceller için her şey bitti."* (E3_P062, post–9977734)

Burada telafi krizi, kutsal erkekliğin cinsel piyasada değer üretme kapasitesinin geçersizleştirilmesi üzerinden kurulmaktadır. Mesihlik, günahsızlık, Tanrı'nın oğlu olma, bilgelik ve ruhani liderlik gibi nitelikler dinî anlam dünyasında en yüksek statü biçimlerine karşılık gelirken, post bu nitelikleri kadın arzusu karşısında sınanan birer cinsel sermaye türüne çevirmektedir. Form kullanıcısı, İsa figürünü ahlaki ve kutsal üstünlüğün zirvesine yerleştirmekte, ardından bu üstünlüğün Roma valisiyle temsil edilen siyasal güç, fetih ve dünyevi iktidar karşısında kadınların cinsel tercihini belirlemeye yetmeyeceğini ileri sürmektedir. Böylece kutsal statü, kendi teolojik anlam alanında bırakılmayarak kara hap epistemolojisinin cinsel hiyerarşi ölçütlerine tabi tutulmaktadır. Diğer taraftan bu postun telafi krizi başlığıyla ilişkisi oldukça keskindir. Din, incel özneye ahlaki saflık, ruhani değer veya kutsal erkeklik üzerinden başka bir statü alanı açabilir gibi görünmektedir. Fakat postun mantığına göre bu statü, kadın arzusu tarafından tanınmadığı sürece cinsel dışlanmayı telafi edememektedir. Christcel figürü açısından ruhani iyilik, yumuşaklık, günahsızlık ve kutsal bağlılık, erotik karşılık üretmeyen nitelikler haline gelmektedir. Kadınların "fatihlerle birlikte olduğu" iddiası, ahlaki erdem ile cinsel arzu arasındaki bağı koparmakta, cinsel değeri güç, fetih ve siyasal–erkeksi tahakküm alanına yerleştirmektedir. Dolayısıyla kutsal erkeklik, incel söyleminde yoksunluğu taşıyan bir anlam kaynağına dönüşmek yerine, blackpill mantığının sert sınavından geçemeyen bir telafi biçimi olarak sunulmaktadır. Netice itibariyle burada kutsal olan reddedilmekten çok daha radikal bir işleme tabi tutulmaktadır: Mesihlik ve Tanrı'nın oğlu olma statüsü, kadın arzusu karşısında işe yarayıp yaramadığına göre

ölçülmektedir. Dinî anlamın en yüksek erkeklik figürü bile cinsel sermayeye çevrilemediğinde, Christcel için ruhani üstünlük başa çıkma veya telafi kaynağı olamaz. Telafi krizi bu noktada en yoğun formuna ulaşmaktadır: kutsal değer korunabilir, ahlaki üstünlük tanınabilir, ruhani liderlik kabul edilebilir, fakat kadın arzusu bu değeri cinsel karşılığa dönüştürmediğinde incel yoksunluğu çözülmeden kalmaktadır.

Telafi krizleri hattı, dinî anlamın incel söyleminde ancak cinsel ve romantik yoksunluğu başka bir değer alanında taşınabilir kılabildiği ölçüde işlev kazandığını göstermektedir. Burada sorun, dinî sembollerin, ahlaki yasaların ya da aşkın vaatlerin söylem içinde bulunup bulunmamasıyla sınırlı kalmamaktadır. Asıl kırılma, dinî karşılığın öznenin aradığı cinsel deneyim, duygusal yakınlık, arzulanma, seçilme ve aile kurma ihtiyacına denk düşemediği yerde oluşmaktadır. Evlilik, ahiret, asketik feragat, manevî disiplin ve kutsal erkeklik gibi telafi alanları, incel özne için ancak somut bir yaşanabilirlik üretebildiğinde anlamlı hale gelmektedir. Bu karşılık kurulamadığında dinî düzen, yoksunluğu hafifleten bir çerçeve olmaktan uzaklaşmakta, öznenin erişemediği hayatın ahlaki, eskatolojik veya ruhsal düzeyde de erişilemez kaldığını gösteren ikinci bir kapanma alanına dönüşmektedir. Kara hap epistemolojisinin belirleyici gücü tam bu noktada açığa çıkmaktadır: kutsal olanı reddetmekle yetinmemekte, onu kendi cinsel hiyerarşi ölçütüne tabi tutarak ahiret vaadini, asketik değeri, evlilik normunu ve kutsal erkekliği erotik karşılıklılık üretip üretmediğine göre sınamaktadır. Dinî telafi başarısız olduğunda çöken şey inançtan çok, dinin cinsel piyasa yenilgisini başka bir ontolojik, ahlaki veya aşkın değer düzleminde ikame edebilme kapasitesidir. Telafi krizi, bu yönüyle dinsel normativitenin en hassas sınırını görünür kılmaktadır: din, yoksunluğu anlamlandırabilir, erteleyebilir veya kutsal bir değere bağlayabilir; fakat arzu edilme ve karşılıklılık ihtiyacını taşıyacak yaşanabilir bir karşılık üretemediğinde, incel söyleminde nihai açıklama gücü yeniden blackpill gerçeklik rejimine geçmektedir.

5.3.3. Dinî Normativitenin Yeniden Tesisi ve Araçsallaştırılması

Dinsel normativitenin yeniden tesisi ve araçsallaştırılması, incel söyleminde dinî referansların önce düzen kurucu, ardından çözülen veya telafi üretmekte zorlanan bir yapı olarak görünmesinin ardından, daha stratejik ve sonuç odaklı biçimde yeniden devreye sokulduğu analitik alanı ifade etmektedir. Normativitenin önceki görünümlerinde din, kadınlık, erkeklik, cinsellik, evlilik, arzu, beden, soy ve cemaat sınırları üzerinde ahlaki ölçüler üretmiş; ardından kurum, cemaat, ahiret, asketizm ve meşru cinsel çıkış alanlarında bu ölçülerin taşıma kapasitesi sınanmıştı. Gelinen aşamada din, kaybedilmiş veya işlevi aşınmış görülen düzenin ardından yeniden çağrılmakta ve dinî dil, incel öznenin kadın arzusu, cinsel piyasa, erkeklik kaybı, eşleşme imkânı, cemaat aidiyeti ve patriyarkal denetim talepleriyle kesiştiği ölçüde değer kazanmaktadır. Bu başlıkta "yeniden tesis" kavramı, incel öznenin arzuladığı fakat modern cinsel piyasa koşullarında işlemediğini düşündüğü ahlaki, cinsel ve toplumsal düzenin dinî referanslar aracılığıyla yeniden kurulabilir hale getirilme çabasını karşılamak üzere kullanılmıştır. Din burada kutsal bir anlam alanı olmasının yanı sıra; davranışları sınırlandıran, kadınlık ve erkeklik biçimlerini yeniden tasnif eden, evlilik ve cinsellik alanını denetlenebilir hale getiren, erkek özneye kaybettiğini düşündüğü statüyü iade edebilecek bir düzenleme kaynağı olarak düşünülmektedir. "Araçsallaştırma" ise dinî kimliğin, dindarlık performansının, cemaat aidiyetinin, dinî coğrafyanın veya kutsal tarihin pratik bir sonuca bağlanmasıyla ortaya çıkmaktadır. İncel söylemi açısından din, bu noktada inanılan bir hakikat alanı olmanın ötesine geçmeli; denenebilir, sınanabilir ve cinsel/romantik sonuçları bakımından değerlendirilebilir bir stratejik kaynak haline gelmelidir.

İlgili kategorinin normativite eksenindeki özgün yeri, dinî referansın yeniden düzen kurucu bir kaynak olarak çağrılması ile bu kaynağın incel söyleminin cinsel piyasa mantığı içinde kullanıma açılması arasındaki gerilimde belirmektedir. Din, burada kendi başına yeterli ve tartışmasız bir otorite gibi alınmamakta, belirli toplumsal ve cinsel

sonuçlar üretmesi beklenen bir imkân olarak düşünülmektedir. Bu nedenle dinî kimlik, cemaat aidiyeti, dindarlık performansı, kutsal tarih veya dinî coğrafya, içerdikleri manevî anlamdan çok, incel öznenin kaybettiğini düşündüğü düzeni yeniden kurmaya elverişli olup olmamaları bakımından değerlendirilir. Araçsallaştırma tam da bu noktada ortaya çıkmaktadır: dinî olan, yalnızca inanılan veya atıf yapılan bir alan olmaktan çıkarak cinsellik, evlilik, kadın hareketliliği, erkek statüsü ve cemaat sınırı üzerinde sonuç üretmesi beklenen stratejik bir düzenleme kaynağına dönüşmektedir. Dinsel normativitenin yeniden tesisi ve araçsallaştırılması iki analitik güzergâh üzerinden ilerleyecektir. İlk güzergâh, religionmaxxing'in araçsallaştırılması ve blackpill epistemolojisinin üst ölçüte dönüşmesi ekseninde, dinî yönelimin hangi koşullarda stratejik bir pratik haline geldiğini ve kara hap söyleminin dinî kaynakları hangi ölçütlerle sınadığını inceleyecektir. İkinci güzergâh ise, transnasyonel, ırksallaştırılmış ve cemaatçi patriyarkal evlilik/cinsellik mühendisliği ekseninde, dinî normativitenin coğrafya, cemaat, ırk, kadın hareketliliği ve evlilik piyasasıyla birlikte nasıl yeniden kurulmak istendiğini tartışacaktır. Bu çerçevede analiz, ilk olarak religionmaxxing'in araçsal mantığına ve kara hap epistemolojisinin dinî normatif alan üzerinde kurduğu üst belirleyici konuma yönelmektedir.

5.3.3.1. Religionmaxxing'in Normatif Yeniden Tesis Aracı Olarak Kurulması

Dinî normativitenin yeniden tesisi ve araçsallaştırılması, önceki çözümlemelerde belirginleşen kurumsal çözülme ve telafi krizlerinin ardından dinin daha seçici, stratejik ve sonuç odaklı biçimlerde yeniden çağrıldığı söylemsel alanı ifade etmektedir. Dinî referanslar cinsiyet, cinsellik ve evlilik üzerinde düzen kurma iddiasıyla dolaşıma girmiş, ardından kurumların, cemaatlerin ve dinî karşılıkların incel öznenin yoksunluğunu taşıma kapasitesi sınanmıştır. Normatif otoritenin zayıflaması dinî dilin söylemden çekilmesine yol açmaz. Aksine din, kaybedildiği düşünülen ahlaki ve cinsel düzeni yeniden kurabilecek bir kaynak olarak tekrar devreye sokulur. *Religionmaxxing*, söz konusu

yeniden çağrılmanın ilk güzergâhını oluşturmaktadır. Kavram, dinî aidiyetin, dindarlık performansının ve cemaat çevresine katılımın belirli hedefler doğrultusunda yoğunlaştırılmasını ifade eder. İncel söyleminde *religionmaxxing*, salt dindarlaşma pratiği olarak ele alınamaz. Dinî kimlik, kutsal referans ve cemaat aidiyeti, Tanrı ile kurulan ilişkinin yanı sıra cinsel düzen, ilişki imkânı, erkeklik konumu ve normatif otorite arayışıyla temas ettiği ölçüde değer kazanmaktadır. Modern cinsel piyasanın aşındırdığı varsayılan sınırlar din aracılığıyla yeniden kurulmak istenirken kutsal otorite, çağrıldığı anda pratik sonuç beklentisine açılmaktadır. Dinin geri dönüşü, kutsal otoritenin koşulsuz restorasyonunu ifade etmez. Kutsal, cinsel ve toplumsal düzen üretme kapasitesi bakımından değerlendirilen stratejik bir kaynağa dönüşür.

Religionmaxxing'in normatif yeniden tesis hattındaki ilk görünümü, dinî referansların bozulmuş kabul edilen cinsel düzeni yeniden sıkılaştırma imkânı olarak çağrıldığı örneklerde belirginleşmektedir. E3_P020 kodlu post, söz konusu araçsal mantığı kısa fakat yoğun bir ifadeyle açığa çıkarmaktadır:

> *"Religionmaxxing is highly effective. I recommend christianity because women are bound to be controlled which is what you need."*
> *(Religionmaxxing son derece etkilidir. Hristiyanlığı öneririm, çünkü kadınların kontrol altında tutulması gerekir. Senin ihtiyacın olan şey de budur.)* (E3_P020, post–1249642)

Hristiyanlık, ilgili postta iman, kurtuluş, ibadet veya ahlaki arınma amacıyla önerilmemektedir. Dinin değeri, kadın davranışını sınırlandırabileceği ve erkek özne lehine daha denetlenebilir bir ilişki düzeni sağlayabileceği varsayımından doğmaktadır. *Religionmaxxing*'in "etkili" sayılması, dinî hakikatin kabulünden önce cinsel ve ilişkisel alanda sonuç üretme kapasitesine bağlanır. Metnin kurduğu normatif beklenti açıktır. Kadınların özerk arzusu, cinsel piyasanın erkek özne aleyhine işleyen temel unsurlarından biri olarak konumlandırılırken din, söz konusu arzuyu sınırlandırarak daha denetlenebilir bir düzen kurabilecek otorite biçiminde tahayyül edilmektedir. Dinî

normativitenin yeniden tesisi, kutsal anlamın güçlendirilmesinden önce çözüldüğü düşünülen patriyarkal denetimin yeniden kurulmasına yönelmektedir.

Normatif düzenin yeniden tesisi E3_P057'de daha geniş, daha sert ve geleceğe dönük bir arınma beklentisi kazanır:

> *"...ye im a muslimcel its terrible being muslim these days but being an incel also is a death sentence in the west. So much degeneracy i hope some day when the Mahdi comes he will clean out these whores."*
> *(Evet, ben bir Muslimcel'im. Bugünlerde Müslüman olmak berbat. Batı'da incel olmak da ölüm cezası gibi. Çok fazla yozlaşma var. Umarım bir gün Mehdi geldiğinde bu fahişeleri temizler.)* (E3_P057, post–1121749)

Muslimcel, forum söyleminde Müslüman kimliği ile incel konumunu bir araya getiren emic bir etikettir. Mehdi figürü ise E3_P057'de manevî huzur veya eskatolojik umut sağlayan bir kurtarıcıdan önce yozlaşmış görülen cinsel ve ahlaki düzeni cezalandırıcı müdahaleyle arındıracak otorite biçiminde kurulmaktadır. Batı, Müslüman kimlik ve incel konumu ortak bir çıkışsızlık alanında bir araya getirilirken geleceğe ilişkin beklenti tedricî bir iyileşme tasavvuruna dayanmaz. Arınma, temizlik ve bozulmuş kabul edilen dünyanın kutsal müdahaleyle yeniden düzenlenmesi arzusu öne çıkar. Dinî normativite, işlerliğini kaybettiği noktada ortadan kalkmaz. Daha sert, apokaliptik ve cezalandırıcı bir düzen tahayyülüne dönüşebilir. Kutsal gelecek, öznenin cinsel ve toplumsal yoksunluğunu taşıyan bir telafi alanından çıkarak kadınları hedef alan dışlayıcı bir arınma beklentisine bağlanmaktadır.

E3_P065'te arınma arzusu daha somut, kolektif ve siyasal bir biçim kazanmaktadır:

> *"Have you tried religionmaxxing yet? Islam is usually very welcoming to men especially and particularly the Wahabi interpretation. Imagine all of the quasi–incels and actual incels who flocked to the banner of Jihad and fought on behalf the glorious Caliphate precisely because they were*

motivated by hatred of both foids but also the disgusting morally abominable western culture that creates their current cuntish manifestation. Those Brothers and Soldiers of Allah would also have been rejected in conventional society but, praise be to Allah, they were embraced by the loving warmth and fraternal brotherhood of Jihad against western decadence and moral corruption. Ishallah."

(Religionmaxxing'i hiç denedin mi? İslam genellikle erkeklere oldukça kucak açar, özellikle de Vehhabi yorum. Yarı–incel veya gerçek incel olan birçok erkeğin cihat sancağı altında toplanıp görkemli halifelik adına savaştığını düşün. Onları motive eden şey hem kadınlara duydukları nefret hem kadınların bugünkü hâlini ürettiği ileri sürülen ahlaken iğrenç Batı kültürüne duydukları nefretti. Allah'ın bu kardeşleri ve askerleri de geleneksel toplum tarafından reddedilmiş olurdu. Fakat Allah'a hamdolsun, Batı'nın çöküşüne ve ahlaki yozlaşmasına karşı yürütülen cihadın sıcaklığı ve kardeşçe birliği tarafından kabul edildiler. İnşallah.) (E3_P065, post–12089969)

E3_P065, yeniden tesis hattının en ileri ve en yüksek risk taşıyan görünümlerinden birini sunmaktadır. *Religionmaxxing*, dindar kadınlara erişim, bireysel başa çıkma veya ahlaki öz–denetim stratejisinin sınırlarını aşarak reddedilmiş erkekliği kolektif, hiyerarşik ve militan–dinî aidiyet içinde yeniden kuran bir söylemsel teknolojiye dönüşmektedir. Postun merkezinde, geleneksel toplum tarafından kabul görmediği varsayılan erkeklerin dinî–politik kardeşlik içinde yer, misyon ve erkeklik statüsü kazanabileceği fikri bulunur. Din, cinsel yoksunluğu yatıştıran içsel bir anlam kaynağı biçiminde işlemez. Dışlanmış erkekliği Batı karşıtı ahlaki mücadeleye eklemleyen kolektif bir yeniden konumlandırma zemini olarak kurulur. Kadın düşmanlığı da aynı anlatıda Batı'nın ahlaki yozlaşması iddiasıyla birleştirilir. Kadınların mevcut durumu, Batı kültürünün ürettiği bozulmanın belirtisi olarak sunulurken *religionmaxxing*, kişisel dindarlık performansından çıkarak savaşçı bir erkek kardeşliği tahayyülüne bağlanır. Din, kaybedilmiş erkeklik duygusunu kolektif amaç, düşman tasavvuru ve kardeşlik bağı içinde yeniden örgütleyen bir aidiyet formu üretmektedir.

Cinsel düzeni yeniden kurma arzusu, E3_P065'te bireysel ilişki alanını aşmaktadır. Reddedilmiş erkekler daha geniş bir ahlaki savaş anlatısının öznesi haline getirilir. *Religionmaxxing*, incel yoksunluğunu ortadan kaldıran bir çözüm sunmaz. Yoksunluğu kolektif öfke, Batı karşıtlığı, ahlaki arınma ve erkek kardeşliği içinde yeniden anlamlandırır. Dinî normativitenin yeniden tesisi, burada cemaat, savaşçı misyon ve Müslüman–incel kardeşliği aracılığıyla dışlanmış erkekliğe yeni bir yer açma girişimi biçimini almaktadır. E3_P020, E3_P057 ve E3_P065 birlikte okunduğunda yeniden tesis hattının farklı yoğunlukları görünür hale gelir. İlk örnekte din, kadın davranışını sınırlandırabilecek bir normatif otorite olarak çağrılmaktadır. İkinci örnekte söz konusu talep mesiyanik arınma ve cezalandırma beklentisine dönüşmektedir. Üçüncü örnekte ise dışlanmış erkeklik kolektif aidiyet, düşman tasavvuru ve militan–dinî kardeşlik içinde yeniden kurulmaktadır. Dinî normativite, çözülmüş kabul edilen cinsel ve toplumsal düzenin ardından pasif bir inanç kalıntısı olarak varlığını sürdürmez. Kadın arzusu, erkeklik kaybı, ahlaki bozulma ve aidiyet krizine karşı yeniden kuruluş imkânı sağlayabileceği varsayılan stratejik bir kaynağa dönüşür. Kutsal referansın yeniden çağrılması, dinin tartışmasız otoritesinin geri döndüğü anlamına gelmez. Dinî kaynağın geçerliliği, cinsel piyasa içindeki sonuçları bakımından sürekli sınanmaktadır. Söz konusu sınama, *blackpill* epistemolojisinin dinî normativite üzerinde üst belirleyici konuma yerleştiği ikinci güzergâhı açmaktadır.

5.3.3.2. Blackpill'in Dinî Normativite Üzerinde Üst Epistemik Ölçüte Dönüşmesi

Dinî normativitenin yeniden tesisi, incel söyleminde kutsal otoritenin koşulsuz kabulüyle sonuçlanmamaktadır. Dinî kimlik, cemaat aidiyeti, dindarlık performansı ve patriyarkal düzen, *blackpill*'in kadın arzusu, bedensel hiyerarşi ve cinsel piyasa hakkındaki gerçeklik iddiaları karşısında sınanmaktadır. *Blackpill*, dinin karşısına sıradan bir alternatif dünya görüşü olarak çıkmaz. Hangi dinî yönelimin gerçekçi, kullanılabilir ve tutarlı sayılacağını belirleyen üst epistemik ölçüte dönüşür. Dinî düzen, kadın arzusunu sınırlandırabildiği,

incel özneye ilişki veya evlilik alanında karşılık açabildiği ve erkeklik statüsünü güçlendirebildiği ölçüde stratejik değer kazanır. Söz konusu işlevler üretilemediğinde dinî hakikat, cemaat çevresi ve kutsal aidiyet ikincil konuma geriler. İncel söylemi açısından belirleyici soru, dinin doğruluğundan önce cinsel piyasanın işleyişini değiştirip değiştiremediği ve *blackpill* hiyerarşisini aşıp aşamadığıdır. *Blackpill*, kutsalı dışlamaz. Onu kendi gerçeklik iddialarına tabi tutar.

E3_P028'de dinin epistemik inandırıcılığı ile araçsal kullanım değeri arasındaki ayrım açık biçimde kurulmaktadır:

> *"I just can't take religion seriously no matter how hard I try. There's always a part of me that knows it's bullshit on a subconscience level. Only way I would indulge any religion is as a ascension strategy. Religionmaxxing to find me a pious foid but besides that there is no point."*
> *(Ne kadar uğraşırsam uğraşayım dini ciddiye alamıyorum. İçimde, bilinçaltı düzeyde bunun saçmalık olduğunu bilen bir taraf hep var. Herhangi bir dine ancak bir ascension stratejisi olarak dahil olabilirim. Religionmaxxing'i ancak bana dindar bir kadın bulması için yaparım. Bunun dışında hiçbir anlamı yok.)* (E3_P028, post–1373079)

Ascension, forum söyleminde incel konumundan romantik veya cinsel ilişki aracılığıyla çıkışı ifade etmektedir. Postta dinin hakikat değeri reddedilirken sosyal ve ilişkisel kullanım değeri korunmaktadır. Dindarlık, öznenin içsel dönüşümüne dayanan bir yönelimden çıkarak dindar kadınlarla temas kurmaya imkân sağlayabilecek performans alanına dönüşür. "Pious foid" ifadesi, dindar kadını dinî bir özne olarak tanımak yerine *religionmaxxing* aracılığıyla erişilebilecek ilişki ve cinsellik hedefi halinde konumlandırır. Kırılma tam burada belirginleşir. Din inandırıcılığını kaybettiği halde araçsal biçimini koruyabilir. İnanç olarak çözülen din, performans olarak varlığını sürdürebilir. *Blackpill*'in üst konumu da söz konusu ayrım içinde görünür hale gelir. Dinî form, hakikat iddiası ikna edici bulunduğu için kullanılmaz. Kadınlara erişim stratejisine hizmet edebildiği ölçüde değer taşır.

Dinin evlilik piyasasında avantaj elde etmek amacıyla araçsallaştırılmasının daha kapsamlı görünümü E3_P016'da ortaya çıkmaktadır:

> *"Before I was blackpilled, I went through many periods of time where I tried to find a wife. I talked about my disaster where I was conned with a Russian foid on second life yesterday, but today I will share my story with Muslim foids. Despite the fact that I have been a lifelong atheist, I believed that joining a mosque and trying to Islammax would help me score a cute obedient wife who wanted to start a family. I knew that my own mother and sisters were whores but I believed that was because they're secular and feminists. I came to find that even the most religious hijabi is no different. I went to many of these events. Each time was so brutal that I finally convinced myself to give up. I dropped out of these events and stopped attending mosque. Every time that I sat down with a woman, she told me it wouldn't work out because she wasn't attracted to me or didn't feel [özgün kayıtta eksik ifade]. All of them told me that they could afford to wait until they met their soul mate because they were educated and could afford to take care of themselves. All of them said that romance, chemistry, physical attractions were musts but since when is this a must in an Islamic marriage? There were even single mothers who went through slutty secular phases and came back as hijabis looking for a betabux but even they turned me down. There were converts as well with very tight clothing and hijabs showing off part of their blonde hair but they only wanted to chat up the chaddams. They would spend the few minutes with me sounding very uninterested until they could go onto the next man. There was even a very ugly inbred looking one and even she told me it wouldn't work out as soon as we were seating facing each other. She reminds me of the inbred retards in my own family who are objectively 3's but believe that they are entitled to chads of any color before their own ethnic looksmatches. So this proves that even with Islam it is over because as soon as these foids have access to cell phones, internet, education, rights, cars, careers they will only pretend to be religious but they will be the same as the sluttiest western foid. They'll only pretend to be pious by holding onto the headscarf. This is done to score oppression points today in the west to get better jobs and to be more independent than ever and it is done to trick average looking betabux to care for them once the*

carousel ride is over if they couldn't secure a marriage to a chad/chaddam. They will still never give a chance to someone like me with a subhuman face and height. If you give women rights and choices, you will genocide the majority of us and condemn us to inceldom until the end of time if we are born with inferior genetics. It is time to return to a brutal, uncompromising patriarchy whether it is ISIS style sharia or a newly crafted secular one. Whatever it is, it cannot be allowed to be diluted and liberalized by sneaky scheming foids because it will lead back to todays feminist hellscape."
(Blackpill'i benimsemeden önce eş bulmaya çalıştığım pek çok dönem oldu. Dün, Second Life'ta Rus bir kadın tarafından kandırılmamla sonuçlanan deneyimimden söz etmiştim. Bugün ise Müslüman kadınlarla yaşadığım deneyimi paylaşacağım. Hayatım boyunca ateist olmama rağmen bir cemaate katılmanın ve Islammax yapmaya çalışmanın aile kurmak isteyen, sevimli ve itaatkâr bir eş bulmama yardımcı olacağına inanıyordum. Kendi annemin ve kız kardeşlerimin ahlaksız olduğunu düşünüyordum, fakat bunun seküler ve feminist olmalarından kaynaklandığına inanmıştım. Sonra en dindar başörtülü kadının dahi farklı olmadığını gördüm. Bu etkinliklerin pek çoğuna katıldım. Her seferinde yaşadığım deneyim o kadar yıkıcıydı ki sonunda vazgeçmeye karar verdim. Etkinliklere ve camiye gitmeyi bıraktım. Bir kadınla her oturduğumda, bana çekim duymadığını veya [özgün kayıtta eksik ifade] hissetmediğini söyleyerek ilişkinin yürümeyeceğini belirtti. Eğitimli oldukları ve kendilerine bakabilecek durumda bulundukları için ruh eşlerini bulana kadar bekleyebileceklerini ifade ettiler. Romantizmin, kimyanın ve fiziksel çekimin gerekli olduğunu söylediler. Fakat bunlar ne zamandan beri İslamî evliliğin şartı haline geldi? Seküler bir hayat sürdükten sonra başörtüsüne dönen ve kendilerine maddi güvence sağlayacak bir erkek arayan yalnız anneler dahi beni reddetti. Dar kıyafetler giyen ve başörtüsünün altından sarı saçlarının bir kısmını gösteren mühtedi kadınlar da vardı, fakat onların ilgisi yalnızca Chaddam figürlerine yöneliyordu. Benimle geçirdikleri birkaç dakikada ilgisiz görünüyor, ardından sonraki erkeğe geçiyorlardı. Görünüşünü ağır biçimde aşağılayıcı ifadelerle tasvir ettiği bir kadın dahi karşılıklı oturur oturmaz ilişkinin yürümeyeceğini söyledi. Kullanıcı, söz konusu deneyimi kendi ailesindeki kadınlara yönelttiği aşağılayıcı değerlendirmelerle ilişkilendirerek bu kişilerin görünüş düzeyi bakımından kendilerine denk

erkeklerden önce farklı etnik kökenlerden Chad figürlerine yöneldiğini ileri sürmektedir. Ona göre bütün bunlar İslam'la dahi her şeyin sona erdiğini kanıtlamaktadır. Kadınlar cep telefonuna, internete, eğitime, haklara, otomobile ve kariyere eriştikleri anda dindar görünmeye devam etseler bile en serbest Batılı kadınlardan farksız hale gelmektedir. Başörtüsünü koruyarak dindar görünürler. Kullanıcı, bu görünürlüğü Batı'da bağımsızlık kazanma ve Chad veya Chaddam ile evlilik gerçekleşmediğinde ortalama görünümlü bir erkeği maddi güvence aracı olarak kullanma stratejisi şeklinde yorumlamaktadır. Kendisinin insanlık dışı olarak nitelediği yüzü ve boyu nedeniyle hiçbir zaman tercih edilmeyeceğini ileri sürer. Kadınlara hak ve seçim tanındığında, genetik açıdan dezavantajlı doğduğunu düşündüğü erkeklerin yok edildiğini ve sonsuza kadar inceldom'a mahkûm edildiğini savunur. Sonuç olarak ISIS tarzı şeriat veya yeniden tasarlanmış seküler bir düzen fark etmeksizin acımasız ve tavizsiz bir patriyarkaya dönülmesi gerektiğini öne sürer. Söz konusu düzenin kadınlar tarafından yumuşatılmasına ve liberalleştirilmesine izin verilmemesi gerektiğini, aksi halde mevcut feminist düzene geri dönüleceğini iddia eder.) (E3_P016, post–4825707)

E3_P016'da *Islammax* stratejisi içsel bir dinî dönüşüme dayanmaz. Özne ateist geçmişinden açıkça söz ederken cami çevresine yönelmesini inanç arayışından önce evlilik piyasasında avantaj elde etme beklentisiyle ilişkilendirmektedir. İslamî çevreden beklenen işlev, kadınların modern romantik seçim ölçütlerinden uzaklaşması, evlilik alanının daha düzenli hale gelmesi ve incel özneye aile kurma ihtimalinin açılmasıdır. Kırılma, söz konusu beklentinin cami ve dindar kadın figürü üzerinden karşılık bulmamasıyla ortaya çıkar. Başörtülü, Müslüman veya dinî çevrede yer alan kadınların çekim, kimya, romantizm, eğitim, bağımsızlık ve seçim hakkı gibi ölçütlerle hareket etmesi, *Islammax* stratejisinin özne açısından değerini aşındırmaktadır. Dindar kadın figürü seküler kadın figüründen ayrıştırılamadığında *blackpill*, dinî çevrenin iç işleyişini açıklayan üst çerçeveye dönüşür.

E3_P016'nın analitik ağırlığı, dinin araçsallaştırılmasının sınırını görünür hale getirmesinde yoğunlaşmaktadır. Din, kadınların partner seçimini sınırlandırabildiği ve evlilik piyasasını erkek özne lehine düzenleyebildiği ölçüde değerli görülmektedir. Söz konusu kapasite kurulamadığında din amaç konumunu kaybeder ve daha sert bir patriyarkal düzen talebinin muhtemel araçlarından birine indirgenir. Postun sonunda şeriat ile yeniden tasarlanmış seküler düzen arasındaki ayrımın ikincilleşmesi belirleyicidir. Ölçüt, düzenin taşıdığı dinî addan önce kadınların hak ve seçim alanını baskılayabilme kapasitesidir. Teodise, dinî başa çıkma ve normativite eksenleri burada yoğun biçimde kesişir. Teodise düzeyinde cinsel yoksunluğun açıklaması kadın seçimi, bedensel hiyerarşi ve modern özerklik üzerinden kurulan *blackpill* mantığına devredilir. Dinî başa çıkma düzeyinde *Islammax*, eş ve aile kurma beklentisiyle denenmiş fakat sonuç üretmediği için çözülmüş bir *religionmaxxing* stratejisine dönüşür. Normativite düzeyinde ise hedef berraklaşır. Dinî çevre yeterli görülmediğinde talep edilen şey daha yoğun bir iman pratiğinden önce kadın seçimlerini askıya alacak daha sert bir düzenleme kapasitesidir. Din, *blackpill*'in talep ettiği cinsel düzeni kurabildiği ölçüde kullanılabilir kalmakta, söz konusu işlevi sağlayamadığında *blackpill* tarafından aşılmaktadır.

E3_P035, ilgili kırılmayı daha ileri bir düzleme taşıyarak dinî veya patriyarkal düzenin yeniden kurulmasının incel özne açısından otomatik bir kurtuluş sağlamayabileceğini ileri sürmektedir:

> *"Stop blaming your inceldom on your religious/conservative upbringings. We all know that Chad, Chadpreet, Chaddam and Chang got all the foids while their religions were at their peak. And even today in theocractic shitholes, they still score. Let's assume for a minute that you do blame your upbringing. But you can only blame it so far, because foids literary change religions for chads and whoever the fuck they are attracted to. Religion is male/patriachal ivention that maintains a Chad Hegemony. And defending religion, regardless of the religion = chadworshipping. JFL at the morons who think ISIS and Nazis will give them their looksmatch, a lot of the ISIS*

> *fighters are chads and we know that foids drool over them. Even non–muslims. Likewise with Nazis. Maybe a small amount of people here will be able to have starfish sex under ISIS and Nazism. But that's a veery small amount."*
>
> *(İncelliğinizi dinî veya muhafazakâr yetiştirilme tarzınıza yüklemeyi bırakın. Hepimiz biliyoruz ki Chad, Chadpreet, Chaddam ve Chang, dinlerinin en güçlü olduğu dönemlerde bile bütün kadınları alıyordu. Bugün teokratik yerlerde de yine kadınlarla birlikte olabiliyorlar. Diyelim ki yetiştirilme tarzınızı suçluyorsunuz. Bunu ancak belirli bir noktaya kadar yapabilirsiniz. Çünkü kadınlar, Chad'ler ve çekici buldukları herhangi biri için kelimenin tam anlamıyla din bile değiştirirler. Din, Chad hegemonyasını sürdüren erkek egemen ve patriyarkal bir icattır. Hangi din olursa olsun dini savunmak Chad'e tapmaktır. ISIS'in veya Nazilerin size görünüş düzeyi bakımından denk bir eş vereceğini düşünenlerle alay ediyorum. ISIS savaşçılarının önemli bir bölümü Chad'dir ve kadınların onlara nasıl yöneldiğini biliyoruz. Müslüman olmayan kadınlar dahi bu gruba dahildir. Naziler için de benzer durum geçerlidir. Belki buradaki küçük bir azınlık ISIS veya Nazizm altında isteksiz ve pasif bir cinsel ilişkiye erişebilir. Fakat söz konusu azınlık son derece küçüktür.)* (E3_P035, post–4563556)

Chadpreet, *Chaddam* ve *Chang* ifadeleri, Chad figürünün farklı etnik ve dinî bağlamlara uyarlanmış türevlerini oluşturmaktadır. *Looksmatch*, görünüş düzeyi bakımından denk partneri ifade ederken *starfish sex*, karşılıklılık ve arzu üretmeyen isteksiz, pasif ve duygusal açıdan boş cinsel ilişkiyi anlatmaktadır. E3_P035'te *blackpill*, dinî–patriyarkal düzeni kendi cinsel hiyerarşi ölçütüyle sınamaktadır. Önceki örneklerde din, kadın davranışını sınırlandırabilecek veya incel özneye evlilik alanında avantaj sağlayabilecek kaynak biçiminde denenmiştir. İlgili post ise daha sert bir itiraz geliştirir. Patriyarkal düzen geri gelse bile söz konusu düzenin kazananı incel erkek olmayabilir. Dinî ve otoriter cinsel normativiteler kadınları bütün erkeklere eşit biçimde dağıtan mekanizmalar olarak işlemez. Her tarihsel ve kültürel bağlamda yüksek cinsel değere sahip erkek figürlerinin avantajını güçlendirebilir.

Dinî normativite, incel söyleminde kadının partner seçimini sınırlandırabilecek, cinsel piyasayı erkek lehine düzenleyebilecek ve incel özneye çıkış sağlayabilecek imkânlardan biri olarak tahayyül edilir. E3_P035, söz konusu ihtimali bizzat tartışmaya açmaktadır. Kadın arzusunun Chad figürü karşısında dinî sınırları aşabileceği, dinî aidiyetin dahi cinsel çekim karşısında ikincil kalabileceği ileri sürülür. Din, kadın arzusunu düzenleyen üst otorite konumundan çıkarak Chad üstünlüğünü yeniden üreten patriyarkal yapının parçası gibi okunmaktadır. *Blackpill*, dinî düzeni bütünüyle reddetmeden önce onun kimin lehine işlediğini sınayan üst ölçü haline gelir. Dinî normativite aracılığıyla kurulan patriyarka, incel özneye vaat edilen kurtuluş alanından uzaklaşarak seçkin erkekliğin avantajını sürdüren yapı biçiminde teşhis edilmektedir. İncel söyleminde patriyarka arzusu kadar patriyarka şüphesi de bulunmaktadır. Patriyarka, bütün erkekleri eşitleyen bir düzen olarak ele alınmaz. Chad figürünün cinsel ayrıcalığını kurumsallaştırabilecek bir yapı biçiminde de yorumlanır.

E3_P028, E3_P016 ve E3_P035 birlikte değerlendirildiğinde *blackpill*'in dinî normativite karşısındaki üst belirleyici konumu açık biçimde görünür hale gelmektedir. İlk örnekte din, inandırıcılığını yitirmesine rağmen kadınlara erişim stratejisi olarak kullanılabilir kalmaktadır. İkinci örnekte *Islammax*, kadın arzusunu ve modern ilişki ölçütlerini askıya alamadığı için çözülmektedir. Üçüncü örnekte patriyarkal veya teokratik düzenin kurulması dahi yeterli görülmez. Söz konusu düzen, Chad üstünlüğünü yeniden ürettiği ölçüde incel özne açısından güvenilir bir kurtuluş hattı sunamaz. Din, kaybedilmiş cinsel ve ahlaki düzeni yeniden kurabilecek imkân olarak çağrılmakta, fakat kadın arzusu, cinsel erişim, erkeklik statüsü ve patriyarkal sonuç üretme kapasitesi bakımından sürekli sınanmaktadır. Dindarlık performansı, cemaat çevresi ve kutsal aidiyet, incel özneye ilişki, eşleşme, statü veya kolektif yer kazandırabildiği ölçüde değer taşır. Beklenen işlevler üretilemediğinde kutsal referanslar *blackpill*'in daha sert gerçeklik rejimi tarafından ikincilleştirilmektedir. Dinin yeniden çağrılması, aşkın

otoritenin sağlamlaşması anlamına gelmez. Kutsal, cinsel piyasanın dışından hükmeden nihai otorite konumunu kaybederek cinsel piyasa içinde sınanan, kullanılan ve gerektiğinde terk edilebilen kırılgan bir normatif kaynağa dönüşmektedir. Yerel dinî çevrenin, cemaatin veya patriyarkal düzenin beklenen sonucu üretemediği noktada araçsal arayış daha geniş bir mekânsal düzleme taşınır. Dinî normativite, izleyen güzergâhta coğrafya, sınıf, göç, ırk, kadın hareketliliği ve teknolojiye erişim üzerinden tasarlanan transnasyonel cinsel düzen mühendisliğiyle birleşmektedir.

5.3.3.3. Transnasyonel ve Irksallaştırılmış Patriyarkal Evlilik ve Cinsel Erişim Mühendisliği

Religionmaxxing'in bireysel strateji, dindarlık performansı ve *blackpill* tarafından sınanan araçsal bir kaynak biçiminde belirdiği söylemsel hat, dinî normativitenin özne düzeyindeki kullanım biçimlerini görünür hale getirmektedir. Transnasyonel ve ırksallaştırılmış patriyarkal evlilik ve cinsel erişim mühendisliği ise söz konusu araçsal mantığın coğrafya, göç, gelir farkı, etnik hiyerarşi, kadın hareketliliği, aile denetimi, teknolojiye erişim ve evlilik piyasasıyla birleşerek daha geniş bir toplumsal tasarıma dönüşmesini ifade etmektedir. Dinî normativite, ilgili düzlemde kişinin kendi dindarlığıyla sınırlı bir yönelim olmaktan çıkarak kadınların hangi çevrede daha denetlenebilir görüldüğü, hangi ülkenin erkek özne için daha elverişli sayıldığı, hangi sınıfsal koşulların eş erişimini kolaylaştırdığı ve hangi dinî–kültürel yapının kadınların seçim alanını daraltabileceği soruları etrafında yeniden kurulmaktadır. Evlilik ve cinsellik, iki kişi arasında gelişen ilişkisel pratikler biçiminde ele alınmaktan uzaklaşarak hesaplanmış bir erişim düzeninin parçaları haline gelmektedir. Transnasyonel nitelik, Batılı ilişki piyasasında çıkış bulamadığını düşünen incel öznenin başka ülkeleri, bölgeleri ve dinî–kültürel çevreleri muhtemel yükselme alanları biçiminde değerlendirmesine işaret etmektedir. Irksallaştırılmış boyut, dinî aidiyetin beden, beyazlık, etnik fark, arzu hiyerarşisi ve erkek statüsüyle birlikte anlam kazanmasını ifade

etmektedir. Cemaat temelli patriyarkal denetim ise kadının aile, yerel topluluk, dinî çevre, hareketlilik, teknoloji kullanımı ve evlilik kararı üzerinden daha sıkı biçimde kontrol edilebileceği varsayımında görünürlük kazanmaktadır. "Mühendislik" kavramı, söz konusu arayışın rastlantısal eş bulma beklentisine indirgenemeyecek ölçüde hesaplanmış bir mantık taşıdığını göstermektedir. Mekân, sınıf, cemaat, kadınlık, göç ve teknolojik erişim, cinsel sonuca ulaşmak amacıyla düzenlenmesi gereken değişkenler biçiminde ele alınmaktadır. Cinsel erişim mühendisliği, kadınların öznelliklerinin ve ilişki tercihlerinin geri plana itildiği, erkek öznenin romantik ve cinsel yoksunluğunu gidermek üzere coğrafi, ekonomik, ırksallaştırılmış ve cemaat temelli koşulların hesaplandığı söylemsel düzenleme mantığını ifade etmek amacıyla bu araştırma kapsamında kavramsallaştırılmıştır. Normativite ekseni açısından belirleyici kırılma, dinî referansların ahlaki öğüt veya bireysel bağlılık alanından çıkarak maddi ve mekânsal bir kontrol mantığına eklemlenmesinde yoğunlaşmaktadır. Dinî coğrafya, cemaat yapısı, tarihsel hafıza veya patriyarkal aile düzeni, kutsal değerinden önce incel özneye eşleşme, statü, denetim ve cinsel erişim imkânı sunup sunmadığı bakımından sınanmaktadır. Blackpill, söz konusu tasarım üzerinde işlemeyi sürdüren üst ölçütü oluşturmaktadır. Dinî çevre, kutsal anlam taşıdığı için doğrudan güvenilir kabul edilmemekte, kadınların hareketliliğini, seçeneklerini ve alternatif erkeklerle temasını sınırlandırabildiği ölçüde işlevsel görülmektedir. Patriyarkanın söylem içinde kendiliğinden işleyen hazır bir düzen biçiminde tasavvur edilmemesi, ilgili hattın ayırt edici özelliğini oluşturmaktadır. Arzulanan düzen, ekonomik asimetri, kırsallık, teknolojik yalıtım, göç kontrolü, aile baskısı ve ırksallaştırılmış statü farkı aracılığıyla yeniden kurulması gereken kırılgan bir altyapı biçiminde düşünülmektedir.

Transnasyonel patriyarkal evlilik mühendisliğinin en açık örneklerinden birini E3_P036 sunmaktadır. Batı'da yaşayan *Muslimcel* özneye Müslüman bir ülkeden eş bulma, kadını kırsal veya yoksul çevreden seçme, sosyal medya ve telefon erişimini risk

olarak değerlendirme, kadını Batı'ya taşımama ve gerektiğinde Müslüman kimliğini performatif biçimde üstlenme tavsiyeleri verilmektedir:

> *"Thread Başlığı: Batı'daki Muslimcel'ler, sizi inceldom'dan kesin olarak çıkarmanıza yardım edeceğim.*
> *Batı'da, özellikle Kanada, ABD ve Batı Avrupa'da yaşayan bir Muslimcel iseniz, bu tavsiye inceldom'dan çıkmanıza yardımcı olacaktır. Bu öneri, evlenmek ve bir eş sahibi olmak isteyen Muslimcel'ler içindir.*
> *1. Düzenli bir geliriniz varsa, yaklaşık yıllık 25.000–30.000 dolar ya da sterlin kazanıyorsanız, bu herhangi bir Müslüman ülkeden eş bulmanız için yeterli olacaktır. Maaşınız tek başına sizi bu ülkelerdeki erkek nüfusun yüzde 99'unun önüne geçirecektir. Bu kadar geliriniz varken herhangi bir ailenin sizi reddetmesi imkânsız olacaktır. Bildiğimiz üzere Müslüman aileler, görünüşünüzden çok kadına bakabilme ve onu geçindirebilme kapasitenizle ilgilenir.*
> *2. Evet, herhangi bir Müslüman ülkeden bir kadın bulun. Şehirden olmamasına dikkat edin. Köyden ya da yoksul bir bölgeden olması daha iyidir. Sosyal medyası ya da telefonu varsa sizin için her şey bitmiştir. Sizi başka bir Chaddam için aldatacaktır.*
> *3.Onu herhangi bir Batı ülkesine geri getirmeyin, orada bırakın. Pakistan'dan ya da başka bir Müslüman ülkeden eşlerini getiren Müslüman erkeklerin sonunda aldatıldığını ya da boşandığını gördüm. Onu sizinle birlikte Batı'ya getirmeyin.*
> *Bunu okuyan eski Müslüman biriyseniz, "Müslümanmış gibi davranın"; aksi halde yalnız öleceksiniz. Evet, bir miktar umut var. Aile isteyen ve hâlâ patriyarkal/geleneksel zihniyete sahip bazı Müslüman kadınlar var."* (E3_P036, post–2513793)

E3_P036, başlığıyla birlikte okunduğunda kişisel tavsiyenin sınırlarını aşarak Batı'daki *Muslimcel* erkekler için *inceldom*'dan çıkış vaadi taşıyan programatik bir rehber niteliği kazanmaktadır. Kullanıcının önerdiği çözüm, imanî dönüşüm veya dinî bağlılık üzerine kurulmamaktadır. Müslüman ülke, Batılı gelir avantajı, kırsal ve yoksul kadın seçimi, teknoloji erişiminin sınırlandırılması ve kadının Batı'ya taşınmaması aynı tasarım içinde bir araya getirilmektedir. Müslüman ülke, kutsal aidiyet mekânı biçiminde

konumlandırılmamakta, Batılı cinsel piyasada başarısız kaldığını düşünen öznenin ekonomik ve coğrafi asimetriyi kullanarak eş erişimi sağlayabileceği alternatif bir evlilik piyasasına dönüşmektedir. *Inceldom*'dan çıkış vaadinin kadın özerkliğini daraltan koşullarla birlikte düşünülmesi, postun analitik ağırlığını oluşturmaktadır. Kadının şehirli olmaması, yoksul veya kırsal çevreden seçilmesi, sosyal medya ve telefon kullanmaması, Batı'ya taşınmaması ve eski Müslüman erkeğin dahi dinî kimliği performe etmesi gerektiği yönündeki tavsiyeler, dinî normativitenin kendiliğinden işleyen bir düzen biçiminde görülmediğini açığa çıkarmaktadır. Patriyarkal kadınlık, belirli coğrafi, ekonomik ve teknolojik sınırlar içinde korunabilecek kırılgan bir form olarak düşünülmektedir. Dinî–patriyarkal düzen, metinsel ahlak veya inanç bağlılığı yoluyla kendi başına varlığını sürdüren sağlam bir yapı biçiminde kurulmamaktadır. Kadın hareketliliğinin, bilgiye erişimin, göç imkânının ve alternatif erkeklerle temasın sınırlandırıldığı bir kontrol altyapısına ihtiyaç duymaktadır. Dinî normativite, ilgili örnekte kadınların arzularını yönlendiren soyut bir ahlak kodundan çıkarak kadınların mekânsal ve dijital dolaşımını düzenlemeyi hedefleyen somut bir erişim mühendisliğine dönüşmektedir. Aynı evlilik stratejisinin her Müslüman ülkeye otomatik biçimde uygulanmadığını gösteren E3_P055, kısa fakat kritik bir destek örneği sunmaktadır. Dinî coğrafya, güvenli bir çıkış alanı biçiminde peşinen kabul edilmemekte ve *blackpill* ölçütleriyle yeniden elenmektedir:

> *"Who here lives in a 3rd world country and what's the most cucked bluepilled thing about your country? "Brutal. I'm a Muslimcel in the United States and I was thinking of ascending by finding a wife in a Muslim country. Guess Turkey's off that list."*
> *(Kim üçüncü dünya ülkesinde yaşıyor ve ülkenizdeki en teslimiyetçi / bluepilled şey ne?" "Fena. Ben Amerika Birleşik Devletleri'nde yaşayan bir Muslimcel'im ve bir Müslüman ülkede eş bularak ascend etmeyi düşünüyordum. Sanırım Türkiye artık o listeden çıktı.)* (E3_P055, post–4654879)

E3_P055'in analitik değeri, Müslüman ülke tahayyülünün homojen bir dinî sığınak olarak kurulmadığını göstermesindedir. Batı'da yaşayan Muslimcel özne, kendi bulunduğu cinsel/evlilik piyasasında çıkış bulamadığında Müslüman ülkeyi potansiyel bir ascension coğrafyası olarak düşünmektedir. Ancak thread başlığıyla birlikte okunduğunda Türkiye'nin "bluepilled/cucked" bir yer gibi algılanması, Müslüman ülke kategorisinin bile içsel bir normatif elemeden geçirildiğini ortaya koymaktadır. Başka bir ifadeyle, bir ülkenin Müslüman olması yeterli görülmemekte, o ülkenin kadınlık, erkeklik, evlilik ve patriyarkal düzen bakımından ne ölçüde "işlevsel" sayıldığı ayrıca değerlendirmeye tabi tutulmaktadır.

E3_P036'da önerilen transnasyonel evlilik mühendisliği, Müslüman ülkedeki kırsallık, yoksulluk, aile denetimi, teknolojiye sınırlı erişim ve Batı'dan uzaklık gibi şartlarla birlikte düşünülmüştü. E3_P055 bu mantığın coğrafi eleme boyutunu açmaktadır. Müslüman ülke, incel söyleminde sabit bir kurtuluş mekânı olarak kalmamakta, kadınların modernleşme derecesi, ülkenin Batı etkisine açıklığı ve patriyarkal evlilik düzenini koruyup korumadığı üzerinden sınıflandırılmaktadır. Dolayısıyla dinî coğrafya bile blackpill'in "işler mi, işlemez mi?" sorusundan muaf tutulmamaktadır.Ttransnasyonel religionmaxxing' basit bir "Batı'dan Müslüman ülkeye yönelme" hareketi değildir. Daha karmaşık düzeyde, Müslüman ülkeler arasında da bir cinsel coğrafya hiyerarşisi kurulmaktadır. Eş bulma ihtimali, kadınların erişilebilirliği, ülkenin geleneksellik düzeyi ve modern ilişki piyasasına yakınlığı bu hiyerarşinin ölçütleri haline gelmektedir. Denilebilir ki: incel söyleminde dinî–patriyarkal düzen coğrafi olarak aranmakta, fakat her dinî coğrafya aynı ölçüde güvenilir görülmemektedir. Müslüman ülke, kutsal aidiyet mekânı olmaktan çok, patriyarkal evlilik düzenini koruma kapasitesine göre seçilen ya da elenen bir ascension coğrafyasına dönüşmektedir.

Bu coğrafi seçilim hattının ardından E3_P044, dinî aidiyetin ırksal sermaye, Batı dışı cinsel piyasa ve harem imgesiyle birleştiği daha fantezi yüklü bir erişim tasavvurunu açmaktadır: "*Religionmaxxing is a waste of time if you live in the west. Only way to win is to convert to be white and convert to Islam. Use your race to establish a harem of aryan persian women*. (Batı'da yaşıyorsan religionmaxxing zaman kaybıdır. Kazanmanın tek yolu beyazlık konumuna geçmek ve İslam'a yönelmektir. Irksal konumunu Aryan/Fars kadınlarından oluşan bir harem kurmak için kullan)" (E3_P044, post–999985). Bu postta religionmaxxing, Batı'da sonuç üretmeyen bir stratejiye alternatif olarak, başka bir ırksal ve dinî kombinasyonla yeniden işlevsel kılınabileceği düşünülen bir mekanizma olarak gösterilir. Metindeki "beyazlık" vurgusu, dinî aidiyetin tek başına yeterli görülmediğini, cinsel piyasada ırksal konumla desteklenmesi gereken bir sermaye biçimi gibi tasarlandığını göstermektedir. İslam'a yönelme ise harem imgesiyle birleşen çoğul kadın erişimi fantezisinin parçası haline getirilir. Bu nedenle din, ırk ve coğrafya tek bir cinsel piyasa hesabında bir araya getirilmekte, kadınlar ise bireysel öznelikleri silikleşen, erkek statüsünü çoğaltan harem nesneleri gibi konumlandırılmaktadır. Transnasyonel ve ırksallaştırılmış evlilik/cinsellik mühendisliği hattını güçlendiren bu örnekte Batı, religionmaxxing'in başarısız olduğu alan olarak kodlanırken, İslam ve beyazlık/ırksal avantaj birlikte kullanıldığında farklı bir cinsel erişim imkânı doğabileceği varsayılmaktadır. Religionmaxxing, dindarlaşma pratiğinden çıkarak ırk, din, coğrafya ve kadınlara çoğul erişim tasavvurunu birleştiren cinsel piyasa mühendisliğine dönüşmektedir.

E3_P044'te din, ırk ve harem imgesi cinsel erişim hesabına eklemlenirken, E3_P061 bu hattı tarihsel İslamî hafıza, imparatorluk geçmişi, göç ve yabancı kadınlara erişim anlatısı üzerinden "Kadınlar her zaman erkeklerden zayıf, zavallı ve aşağı olacaktır." thread başlığıyla daha yoğun bir cinsel mühendislik düzeyine taşımaktadır:

> *"We can always scavenge foreign women if we have no other options. Saqalibas; Mostly European or other non–muslim ethnicity slave women who were gifted to soldiers in the early–late Islamic ages until the 20th century existed to balance that out. Modern day equivalent is refugeemaxxing but that isn't as very feasible as Saqalibamaxxing was back in it's golden days. If you were a Muslimcel in that period you may have had no other choice than that. I remember seeing there's arab admixture in Indonesia on a phenotype map. Perhaps medieval Arabcel merchants or Persiancel merchants did SEAmaxxing before it was cool and with introducing SEA to Islam some or maybe a lot of them had ascended there." (Başka seçeneğimiz yoksa her zaman yabancı kadınları toplayıp değerlendirebiliriz. Sakalibeler vardı: çoğunlukla Avrupalı ya da Müslüman olmayan başka etnik kökenlerden gelen köleleştirilmiş kadınlar. Erken ve geç İslam çağlarında, hatta 20. yüzyıla kadar askerlere verilen bu kadınlar, söz konusu açığı dengelemek için vardı. Bunun günümüzdeki karşılığı refugeemaxxing olabilir, fakat bu, Sakalibamaxxing'in altın çağlarındaki kadar uygulanabilir görünmüyor. O dönemde bir Muslimcel olsaydın, belki başka seçeneğin kalmayacaktı. Endonezya'da Arap karışımı olduğunu bir fenotip haritasında gördüğümü hatırlıyorum. Belki de Orta Çağ'daki Arabcel ya da Persiancel tüccarlar, Güneydoğu Asya'ya İslam'ı tanıtarak SEAmaxxing yapmış ve bazıları, hatta çoğu, orada ascend etmiştir.)* (E3_P061, post–10298289)

E3_P061'de tarihsel İslamî hafıza, kadınlara erişim, göç, etnik karışım ve imparatorluk geçmişiyle birlikte yeniden okunmaktadır. Kullanıcının tarihsel anlatısı, tez tarafından teyit edilmiş bir bilgi biçiminde ele alınmamalıdır. Analitik önem, geçmişin hangi söylemsel işlem aracılığıyla yeniden kurgulandığında yoğunlaşmaktadır. Sakalibe anlatısı, askerler, tüccarlar, Güneydoğu Asya'ya yönelim ve "maxxing" terimleri ortak bir cinsel erişim mantığı içinde birleştirilmektedir. Tarihsel İslamî geçmiş, dinî miras alanından çıkarılarak *Muslimcel* erkeklerin kadınlara erişim sorununu çözebilecek nostaljik bir cinsel düzen biçiminde tahayyül edilmektedir. *Refugeemaxxing*, mülteci kadınlara yönelimi, *Saqalibamaxxing*, köleleştirilmiş yabancı kadınlara erişim anlatısının araçsal biçimde yeniden çağrılmasını, *SEAmaxxing* ise Güneydoğu Asya'ya yönelmeyi

ifade eden forum içi terimlerdir. Kadınların tarihsel, coğrafi ve etnik dolaşım içinde özne biçiminde konumlandırılmaması, ilgili postun en kritik boyutunu oluşturmaktadır. "Yabancı kadınları toplamak", köleleştirilmiş kadınların askerlere verilmesi, mülteci kadınlara yönelme veya Güneydoğu Asya'ya açılım gibi ifadeler, kadınları ilişki kurulan kişiler olmaktan çıkararak dolaşıma sokulabilecek kaynaklar biçiminde tasarlamaktadır. Dinî normativitenin yeniden tesisi, ahlaki bir düzen kurma çabasından uzaklaşarak geçmiş imparatorluk ve kölelik anlatılarının güncel incel yoksunluğuna cinsel erişim modeli biçiminde aktarılmasıyla işlerlik kazanmaktadır. İslamî tarih, kutsal hafıza alanından çıkarak kadın dolaşımının, erkek statüsünün ve cinsel erişimin nasıl örgütlenebileceğine ilişkin nostaljik bir altyapı tasavvuruna dönüşmektedir.

E3_P036, E3_P055, E3_P044 ve E3_P061 birlikte değerlendirildiğinde dinî normativitenin incels.is söyleminde soyut bir ahlak ilkesi olmaktan çıkarak mekân, sınıf, ırk, göç, teknoloji ve tarihsel hafıza üzerinden kurulmak istenen somut bir cinsel düzen tasarımına dönüştüğü görülmektedir. Dinî coğrafya, Müslüman ülke, cemaat, harem imgesi ve İslamî tarih, kutsal aidiyet değerinden önce incel özneye eşleşme, denetim, statü ve cinsel erişim avantajı sağlama kapasitesiyle anlam kazanmaktadır. Patriyarka, kendiliğinden işleyen geleneksel bir miras biçiminde kurulmamaktadır. Ekonomik asimetri, kırsallık, kadın hareketliliğinin sınırlandırılması, teknolojik yalıtım, göç kontrolü, ırksallaştırılmış statü avantajı ve tarihsel–imparatorluk tahayyülü aracılığıyla yeniden üretilmesi gereken kırılgan bir düzenleme altyapısına dönüşmektedir. Blackpill gerçeklik rejimi, dinî coğrafyaları ve tarihsel imgeleri de kendi sınamasına tabi tutmaktadır. Kutsal veya kültürel görünen her alan, kadın arzusu, erkek statüsü ve cinsel erişim bakımından işlevsel sonuç üretip üretmediğine göre değerlendirilmektedir. Dinî normativite metinden mekâna, ahlaki hükümden altyapısal kontrole, cemaat aidiyetinden cinsel coğrafya tasarımına doğru genişlemektedir. Kadınların bedenleri kadar

güzergâhlarını, ekranlarını, sınıfsal konumlarını, ülkelerini ve tarihsel olarak hayal edilen dolaşım biçimlerini düzenleme arzusuna dönüşmektedir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Dijital kültür içinde dinin kazandığı görünürlük biçimleri, kurumsal aidiyet, ibadet pratiği, örgütlü cemaat veya açık inanç beyanı üzerinden tanımlanan yerleşik dindarlık göstergelerinin sınırlarını aşmaktadır. Çevrimiçi karşı-kültürel alanlar, kutsal kavramların parçalı, ironik, çatışmalı ve araçsal biçimlerde yeniden dolaşıma girdiği, aşkın anlam arayışlarının seküler hınç anlatılarıyla yan yana geliştiği, ahlaki yargıların altkültürel kodlar aracılığıyla yeniden biçimlendiği söylemsel evrenler üretmektedir. İncels.is forumu üzerinde yürütülen çözümleme, dinin dijital periferide etkisini kaybeden silik bir kalıntı halinde bulunmadığını, cinsel yoksunluğun açıklanması, romantik karşılıksızlığın anlamlandırılması, öznel acının taşınması, toplumsal hiyerarşilerin yorumlanması ve cinsiyetlendirilmiş düzen arayışlarının meşrulaştırılması süreçlerinde farklı görevler üstlenen hareketli bir kaynak olarak işlediğini ortaya koymuştur. Tanrı, kader, ahiret, günah, iffet, evlilik, cemaat ve kutsal düzen gibi göstergeler, incel söyleminin dışında kalan bağımsız teolojik unsurlar olmaktan çıkarak forumun kendi epistemik yapısı, kriptolekti ve mağduriyet dili içinde yeniden konumlandırılmaktadır. Araştırmanın çıkış noktasında yer alan temel problem de burada karşılığını bulmaktadır. İncel söyleminde dinin sosyolojik önemi, kullanıcıların kişisel inanç düzeylerini saptama girişiminden kaynaklanmamaktadır. Asıl mesele, dinî göstergelerin hangi ihtiyaçlar karşısında dolaşıma girdiği, hangi gerilimler içinde dönüşüme uğradığı ve hangi koşullarda anlam, başa çıkma veya norm üretme kapasitesi kazandığıdır.

Küresel incel çalışmaları, istemsiz bekârlığın bireysel ilişki deneyiminden kolektif mağduriyet anlatısına dönüşmesini, erkeklik krizini, kadın düşmanlığını, anti-feminist söylemi, bedensel determinizmi, blackpill epistemolojisini, çevrimiçi nefret kültürünü, dijital radikalleşmeyi, şiddet riskini ve platform dinamiklerini güçlü biçimde açıklamıştır. İncel kültürünün dağınık bireysel yakınmalar toplamı olarak okunamayacağı, toplumsal gerçekliği cinsel erişim, bedensel değer ve kadın seçiciliği etrafında yeniden sınıflandıran

bir karşı-kültürel alan meydana getirdiği söz konusu literatür aracılığıyla görünür hale gelmiştir. Dinî göstergeler ise genellikle arka plan kimliği, ideolojik gönderme, uç jargon veya aşırılık emaresi olarak ele alınmış, dinin forum söylemi içinde hangi işlevleri üstlendiği, hangi koşullarda etkisini yitirdiği ve blackpill gerçeklik rejimiyle nasıl bir ilişki kurduğu kapsamlı bir araştırma problemi haline gelmemiştir. Tezin küresel incel literatüründen ayrıldığı temel nokta, dinî unsurların forumda bulunup bulunmadığını tespit etmekle sınırlı bir yaklaşımı geride bırakarak kutsal göstergelerin söylemsel işlevlerini, dönüşüm biçimlerini ve eksenler arasındaki hareketini açıklamasıdır. İncel söyleminde din, tutarlı ve değişmez bir inanç sistemi görünümü taşımamakta, acının anlamlandırılması, yoksunlukla başa çıkma, cinsel düzenin meşrulaştırılması, ahlaki hiyerarşilerin kurulması, cemaat düzeninin sorgulanması ve stratejik erkeklik arayışlarının desteklenmesi süreçlerinde değişken konumlar kazanmaktadır. Din sosyolojisinin teodise, başa çıkma, telafi ve normativite tartışmalarını incel söylemiyle buluşturan yaklaşım, incel araştırmalarında görece görünmez kalmış bir alanı sistematik biçimde açmakta ve dijital karşı-kültürlerde dinin işleyişine ilişkin yeni bir analitik güzergâh önermektedir.

Araştırmanın temel sorusu, kurumsal aidiyet, açık inanç beyanı veya örgütlü dinî pratik biçimlerine indirgenemeyen dinin incel söyleminde nasıl işlediği ve teodise, dinî başa çıkma ve normatif düzenleme eksenleri arasında hangi geçişkenlik ilişkilerini ürettiği üzerine kurulmuştur. Ulaşılan cevap, dinin incels.is içinde tekil, sabit ve homojen bir anlam taşımadığıdır. Dinî göstergeler öznel yoksunluğun açıklanmasına katıldığında teodise üretmekte, yaşanan acının taşınmasına imkân sağladığında başa çıkma kaynağına dönüşmekte, kadınlık, erkeklik, evlilik, bekâret, iffet ve cinsel erişim hakkında düzenleyici yargılar oluşturduğunda normatif otorite işlevi kazanmaktadır. Eksenler arasındaki bağlantı, birbirinden bağımsız temaların yan yana gelişine indirgenemez. Teodise kapasitesinin zayıflaması başa çıkma krizini derinleştirmekte, başa çıkma

imkânlarının yetersiz kalması normatif düzen arayışlarını güçlendirmekte, normatif düzenin yaşanabilir bir karşılık üretememesi ise dinî kaynakların yeniden yorumlanmasına veya stratejik amaçlarla kullanılmasına yol açmaktadır. Cinsel ve romantik yoksunluğun adalet, kader, yaratılış ve kozmik düzen sorularına bağlandığı noktada blackpill, acıyı aşkın anlam içinde taşımaya çalışan dinî teodisenin karşısına bedensel eşitsizliği, kadın seçiciliğini ve cinsel hiyerarşiyi değiştirilemez gerçekliğin kanıtları olarak yerleştirmektedir. Blackpill, söz konusu işleyiş içinde umutsuzluk söylemini aşan bir seküler karşı-teodise üretmekte, kurtuluş ihtimalini aşındırarak acının sürekliliğini ontolojik bir zorunluluk biçiminde sabitlemektedir. Dinî başa çıkmanın kırılganlığı da aynı epistemik yapıyla bağlantılıdır. Dinî bir kaynağın bilinmesi, önerilmesi veya olumlu biçimde anılması, öznel yoksunluğu taşıyabilecek bir karşılık üretmesini garanti etmemektedir. Başa çıkma imkânı, yaşanan deneyimle bağ kurabildiği, duygusal yoğunluğu taşıyabildiği, gündelik hayat içinde uygulanabilir hale geldiği ve topluluk söylemi içinde geçerlilik kazanabildiği ölçüde işlevsellik elde etmektedir. Forumun cope etiketi aracılığıyla yürüttüğü epistemik denetim, tesellinin kişisel psikoloji içinde tamamlanmadığını, topluluk-içi tanınma, doğrulanma ve reddedilme süreçlerine açıldığını göstermektedir.

Dinî normativite ekseni, kutsal göstergelerin cinsiyet düzeni içindeki yerini daha geniş bir sosyolojik düzleme taşımaktadır. Dinî referanslar kadınlık, erkeklik, cinsellik, evlilik, bekâret, saflık, günah, soy ve cemaat sadakati hakkında düzenleyici yargılar üretmekte, ancak söz konusu yargılar hazır bir ahlaki düzenin forum ortamına doğrudan aktarılması biçiminde işlememektedir. Kutsal hükümler, cinsel piyasa mantığı, kadın seçiciliği, erkek statüsü ve blackpill kabulleri doğrultusunda yeniden yorumlanmaktadır. Dinî normativitenin geçerliliği, aşkın hakikat iddiasıyla kendiliğinden kesinleşmemekte, incel öznenin yaşadığı cinsel ve romantik yoksunluğa etkili bir cevap üretip üretemediği üzerinden sınanmaktadır. Cemaat, ibadet, asketik yönelim, evlilik düzeni veya ahiret

vaadi öznenin temel yoksunluğunu taşımaya yetmediğinde telafi krizi belirginleşmektedir. Telafi krizi, dinin görünürlüğünü sona erdirmemekte, dinî normların yeniden tesis edilmesini veya farklı amaçlar doğrultusunda araçsallaştırılmasını mümkün kılan bir eşik meydana getirmektedir. Religionmaxxing, söz konusu eşikte ortaya çıkan stratejik yönelimlerden biridir. Dindarlık, cemaat katılımı veya dinî yaşam, içsel inanç sürekliliğinin doğal dışavurumu olarak kalmamakta, öz-denetim sağlama, cinsel perhizi taşıma, evlilik ihtimalini güçlendirme, erkek statüsünü yeniden kurma veya patriyarkal düzen arzusunu meşrulaştırma amacıyla işlevselleştirilmektedir. Blackpill'in dinî normativite üzerinde kazandığı üst-epistemik konum, araştırmanın en önemli sonuçlarından birini oluşturmaktadır. Kutsal hüküm, dinî otorite veya cemaat düzeni, blackpill gerçeklik rejiminin dışında dokunulmaz bir alan meydana getirmemekte, kadın arzusu, erkek statüsü ve cinsel erişim bakımından sonuç üretme kapasitesine göre değerlendirilmektedir. Blackpill, dinî anlamı reddeden dışsal bir rakip olarak kalmamakta, dinî önermelerin hangi koşullarda geçerli kabul edileceğini belirleyen bir denetim mekanizması gibi işlemektedir. Kutsal düzen, incel söylemini biçimlendiren üst çerçeve olma niteliğini kaybettiğinde incel söyleminin ihtiyaçları doğrultusunda seçilen, yorumlanan ve araçsallaştırılan bir kaynağa dönüşmektedir.

Dinî kimliklerin ve kutsal göndermelerin incel kriptolekti içinde hibrit türevler kazanması, söz konusu dönüşümün dilsel boyutunu oluşturmaktadır. Kriptolekt, topluluğun sınırlarını koruyan, içeriye aidiyet sağlayan ve gerçeklik algısını biçimlendiren bir anlamlandırma sistemi olarak çalışırken dinî göstergeler de geleneksel anlam çerçevelerinden ayrılarak ironi, aidiyet, strateji ve norm üretimi arasında hareket eden yeni işlevler kazanmaktadır. Dinî kavramların incel söz varlığı içinde yeniden kodlanması, dinin forumdaki varlığını yüzeysel terminoloji meselesi olmaktan çıkarmakta, kutsal dilin karşı-kültürel gerçeklik üretimine dahil edildiğini göstermektedir. Tezin din sosyolojisine sunduğu temel katkı, dijital periferide dinin nasıl

tanınacağı sorusuna ilişkin kavramsal bir genişleme önermesidir. Dinin sosyolojik görünürlüğü, mensubiyet beyanları, ritüel katılım ve kurumsal bağlantılar üzerinden izlenebilir, fakat çevrimiçi karşı-kültürel alanlarda ortaya çıkan parçalı biçimler farklı bir analitik dikkat gerektirmektedir. İnançla mesafeli duran, kutsal dili ironikleştiren, dinî kavramları altkültürel jargonla birleştiren veya normatif kaynakları stratejik amaçlarla yeniden kullanan söylem toplulukları da din sosyolojisinin inceleme alanına dahildir. Tezin ulaştığı sonuçlar, söz konusu yaklaşımın işlevsel söylemsel din kavramıyla ifade edilmesini mümkün kılmaktadır. İşlevsel söylemsel din, bireysel dindarlığı ölçen veya teolojik bütünlük varsayan bir kategori oluşturmamaktadır. Kavram, dinî göstergelerin söylem içindeki hareketini, üstlendikleri anlamlandırma görevlerini, başa çıkma kapasitesini, norm üretme gücünü, çöküş biçimlerini ve stratejik yeniden kurulumlarını izlemeye yönelmektedir. İncel örneği, dinin dijital karşı-kültürlerde nerede aranması gerektiğine ilişkin güçlü bir cevap sunmaktadır. Din, kurumsal merkezin dışında da varlığını sürdürmekte, acı, arzu, öfke ve düzen arayışlarının kesiştiği söylemsel alanlarda parçalı fakat etkili bir anlamlandırma ve norm üretme kaynağı haline gelmektedir.

Araştırmanın yöntemsel katkısı, geniş ölçekli dijital veri ile bağlam duyarlı nitel yorum arasında kontrollü bir geçiş kurmasında ortaya çıkmaktadır. Genel din ve inanç kavramlarını, belirli dinleri ve kimlik göstergelerini, incel kriptolekti içinde üretilen hibrit türevleri ayrı katmanlar halinde izleyen tasarım, dinî söylemin farklı düzlemlerde kazandığı görünürlük biçimlerini birbirine indirgemeden değerlendirmeye imkân sağlamıştır. Hesaplamalı analiz, yorumu ikame eden otomatik bir anlam üretim aracı olarak kullanılmamış, geniş korpus içinde izlenebilir ve denetlenebilir bir araştırma güzergâhı oluşturan ara katman halinde konumlandırılmıştır. İncels.is'in özgül bir vaka alanı oluşu, ulaşılan sonuçların sınırlarını belirlerken gelecek araştırmalar için verimli bir başlangıç noktası da sunmaktadır. Farklı dijital platformlarda dinî göstergelerin nasıl dolaşıma girdiğini karşılaştıran çalışmalar, platform mimarisinin söylemsel işlevler

üzerindeki etkisini açıklayabilir. Görsel içerikler, memler, videolar ve kısa-form paylaşımlar üzerine yoğunlaşan araştırmalar, kutsal sembollerin metin dışındaki yeniden kodlanma biçimlerini görünür hale getirebilir. İslam, Hristiyanlık ve Yahudilikle ilişkili söylemlerin ayrı araştırma tasarımları içinde incelenmesi, dinî kimlik, etnisite, ırksallaştırma, göç, evlilik stratejileri ve cinsel erişim tahayyülleri arasındaki bağlantıları daha ayrıntılı biçimde değerlendirmeye imkân sağlayabilir. Türkiye'deki Türkçe dijital mecralar ile Müslüman çoğunluklu toplumlarda incel söyleminin izlenmesi, küresel inceldom'un farklı kültürel ve dinî bağlamlarda geçirdiği dönüşümlerin anlaşılması açısından özel bir önem taşımaktadır. Türk incellerin ve kendisini Müslüman kimliğiyle konumlandıran incel kullanıcıların hangi platformlarda görünürlük kazandığını, küresel incel jargonunu hangi yerel kavramlarla yeniden ürettiğini, dinî referansları hangi mağduriyet anlatılarına eklemlediğini ve Türkiye ile İslam dünyası içindeki dijital ağlar arasında nasıl bir dolaşım geliştirdiğini inceleyen çalışmalar, inceldom'un yayılım, etkileşim ve yerelleşme haritasını ortaya çıkarabilir.

Türkiye akademisi açısından söz konusu araştırma hattı, gençlik ve kuşak çalışmalarına açılabilecek daha geniş bir inceleme alanı da sunmaktadır. Dijitalleşmenin hızlandığı, romantik ilişki biçimlerinin dönüştüğü, ekonomik belirsizliğin derinleştiği ve çevrimiçi içerik tüketiminin gündelik hayatın temel bileşenlerinden biri haline geldiği bir toplumsal ortamda genç erkeklerin yalnızlık, dışlanma, gelecek kaygısı, statü kaybı, toplumsal cinsiyet rolleri ve dinî normlarla kurduğu ilişkinin sistematik biçimde araştırılması gerekmektedir. Z ve Alfa kuşaklarının algoritmik platformlar aracılığıyla karşılaştığı erkeklik anlatıları, ilişki tavsiyeleri, kadınlık temsilleri, başarı idealleri ve mağduriyet söylemleri, çevrimiçi kültürün sınırları içinde kalmamakta, gençlerin benlik algısını, duygusal yönelimlerini ve toplumsal gerçekliği yorumlama biçimlerini etkileyebilmektedir. Gençlik çalışmaları ile dijital din sosyolojisini buluşturan araştırmalar, incel söyleminin hangi toplumsal koşullarda karşılık bulduğunu, küresel

manosfer kavramlarının yerel gençlik kültürleri içinde nasıl dönüştüğünü, dinî dilin teselli, norm üretimi, kimlik inşası veya dışlayıcı sınır çizme aracı olarak hangi biçimlerde kullanıldığını açıklayabilir. Kuşaklar arası karşılaştırmalar ise erkeklik beklentilerinin, evlilik tahayyüllerinin, cinsel normların ve dinî otorite algısının dönüşümünü daha geniş bir tarihsel çerçeve içinde değerlendirmeye imkân sağlayabilir. Söz konusu yönelim, Türkiye'de genç erkeklik deneyimlerini patolojik veya kriminal kategorilere indirgemeden inceleyen, riskleri erken dönemde görünür kılan ve toplumsal dönüşümün duygusal boyutlarını hesaba katan disiplinler arası bir araştırma programının kurulmasına katkı sağlayabilir.

Boylamsal araştırmalar, blackpill ile din arasındaki ilişkinin dönemsel dönüşümünü, siyasal krizlerin ve küresel olayların dinî söylem üzerindeki etkisini izleyebilir. Etik açıdan özenle tasarlanmış dijital etnografi ve görüşme çalışmaları ise forum verisinin açıklayamadığı öznel deneyim boyutunu derinleştirebilir. İncel söyleminde dinin müzakeresi, çağdaş toplumlarda kutsalın geri çekildiği yönündeki doğrusal varsayımları sorgulamaktadır. Dinî anlam çöktüğünde kutsal dil ortadan kaybolmamakta, blackpill tarafından sınanmakta, ironik biçimde yeniden kodlanmakta, cope olarak geçersizleştirilmekte veya stratejik amaçlarla yeniden kurulmaktadır. Dijital bir karşı-kamu olarak incels.is, dinin çağdaş kültür içindeki varlığını kurumsal merkezin dışında, kırılgan fakat üretken, parçalı fakat etkili ve sürekli müzakereye açık bir söylemsel alan olarak görünür hale getirmektedir.

KAYNAKÇA

Acker, Joan. "Hierarchies, Jobs, Bodies: A Theory of Gendered Organizations". *Gender and Society* 4/2 (1990), 139–158.

Aiolfi, Irene vd. "The Incel Phenomenon: A Systematic Scoping Review". *Current Psychology* 43/32 (Ağustos 2024), 26264–26278. https://doi.org/10.1007/s12144–024–06236–6

Akalın, Atilla. "Red Pill Hareketi ile Woke Kültürü Arasında Bir Köprü Olarak 'Oneitis' Kavramı". *Kültür ve İletişim* 27/53 (25 Mart 2024), 7–23. https://doi.org/10.18691/kulturveiletisim.1355544

Alexander, Jeffrey C. "Recovering the primitive in the modern: The cultural turn and the origins of cultural sociology". *Thesis Eleven* 165/1 (2021), 10–19.

Am, Ari Ben – Weimann, Gabriel. "Fabricated Martyrs: The Warrior–Saint Icons of Far–Right Terrorism". *Perspectives on Terrorism* 14/5 (2020).

Amman, Molly – Meloy, J Reid. "Stochastic Terrorism: A Linguistic and Psychological Analysis". *Perspectives on Terrorism* 15/5 (2021), 2–13.

Amman, Molly – Meloy, Reid. "Incitement to Violence and Stochastic Terrorism: Legal, Academic, and Practical Parameters for Researchers and Investigators". *Terrorism and Political Violence* 36/2 (17 Şubat 2024), 234–245. https://doi.org/10.1080/09546553.2022.2143352

Appel, Judith E. vd. "Meaning Violations, Religious/Spiritual Struggles, and Meaning in Life in the Face of Stressful Life Events". *The International Journal for the Psychology of Religion* 30/1 (02 Ocak 2020), 1–17. https://doi.org/10.1080/10508619.2019.1611127

Asen, Robert. "Seeking the 'Counter' in Counterpublics". *Communication Theory* 10/4 (2000), 424–446.

Atar, Mert Can. “The New Front of the Epistemological War: Digital Radicalization Dynamics and Humor Strategies of the Far–Right”. *AJIT–e: Academic Journal of Information Technology* 16/4 (30 Kasım 2025), 297–322. https://doi.org/10.5824/ajite.2025.04.002.x

Avcil, Ceren. “Kamusal Alanı Dijitalleşme Çerçevesinde Yeniden Okumak”. *Liberal Düşünce Dergisi* 26/103 (27 Eylül 2021), 81–100. https://doi.org/10.36484/liberal.954382

Avishai, Orit vd. “A Gender Lens on Religion”. *Gender and Society* 29/1 (2015), 5–25. https://doi.org/10.1177/0891243214548920

B, Pushpa. “Efficient Method of Audio Stenography with GUI”. *Interantional Journal of Scientific Research in Engineering and Management* 06/04 (13 Nisan 2022). https://doi.org/10.55041/IJSREM12233

Bachaud, Louis. “US Men’s Liberation in the 1970s: Autopsy of a Movement”. *The Journal of Men’s Studies* 34/1 (01 Temmuz 2025), 145–165.

Bachaud, Louis – Johns, Sarah E. “Use and Misuse of Evolutionary Psychology in Online Manosphere Communities: The Case of Female Mating Strategies”. *Evolutionary Human Sciences* 5/e28 (21 Ekim 2023), 1–15.

Baele, Stephane vd. “A Diachronic Cross–Platforms Analysis of Violent Extremist Language in the Incel Online Ecosystem”. *Terrorism and Political Violence* 36/3 (02 Nisan 2024), 382–405. https://doi.org/10.1080/09546553.2022.2161373

Baele, Stephane J. vd. “From ‘Incel’ to ‘Saint’: Analyzing the Violent Worldview behind the 2018 Toronto Attack”. *Terrorism and Political Violence* 33/8 (17 Kasım 2021), 1667–1691. https://doi.org/10.1080/09546553.2019.1638256

Baker, Paul vd. “A Useful Methodological Synergy? Combining Critical Discourse Analysis and Corpus Linguistics to Examine Discourses of Refugees and Asylum

Seekers in the UK Press". *Discourse & Society* 19/3 (Mayıs 2008), 273–306. https://doi.org/10.1177/0957926508088962

Bandura, Albert. "Moral Disengagement in the Perpetration of Inhumanities". *Personality and Social Psychology Review* 3/3 (1999), 193–209.

Banet–Weiser, Sarah – Miltner, Kate M. "#MasculinitySoFragile: Culture, Structure, and Networked Misogyny". *Feminist Media Studies* 16/1 (02 Ocak 2016), 171–174. https://doi.org/10.1080/14680777.2016.1120490

Barańska, Edyta. "Migrating Notion of Culture. Around Clifford Geertz's Anthropology". *Social Contexts* 8/2 (18 Mayıs 2021), 5–22. https://doi.org/10.17951/ks.2020.8.2.5–22

Barth, Fredrik. *The Social Organization of Culture Difference*. Norway: J'ohansen &: Nielsen Boktrykkeri, 1969.

Beek, Gosewijn van. "The Object as Subject New Routes to Material Culture Studies". *Critique of Anthropology* 9/3 (1989), 91–99.

Bennett, Tony. "Cultural Studies and the Culture Concept". *Cultural Studies* 29/4 (04 Temmuz 2015), 546–568. https://doi.org/10.1080/09502386.2014.1000605

Benvenga, Luca. "Sociology of Emotions and Rituals: Some Readings from Durkheim". *Contribuciones a Las Ciencias Sociales* 17/3 (2024), 1–15.

Bernstein, Basil. *Class, Codes, and Control. Volume I. Theoretical Studies Towards a Sociology of Language*. 1971. Reprint, London, New York: Routledge, 2003.

Blackman, Shane. "Subculture Theory: An Historical and Contemporary Assessment of the Concept for Understanding Deviance". *Deviant Behavior* 35/6 (2014), 496–512.

Blackman, Shane. "Subculture Theory: An Historical and Contemporary Assessment of the Concept for Understanding Deviance". *Deviant Behavior* 35/6 (Haziran 2014), 496–512. https://doi.org/10.1080/01639625.2013.859049

Blais, Melissa – Dupuis–Déri, Francis. “Masculinism and the Antifeminist Countermovement”. *Social Movement Studies* 11/1 (Ocak 2012), 21–39. https://doi.org/10.1080/14742837.2012.640532

Blei, David M. vd. “Latent Dirichlet Allocation”. *Journal of Machine Learning Research* 3 (2003), 993–1022.

Blumer, Herbert. “What is Wrong with Social Theory?” *American Sociological Review* 19/1 (1954), 3–10. https://doi.org/10.2307/2088165

Bogetić, Ksenija. “Race and the Language of Incels: Figurative Neologisms in an Emerging English Cryptolect”. *English Today* 39/2 (Haziran 2023), 1–11. https://doi.org/10.1017/S0266078422000153

Boss, Aleksandra. “Between Protest and Privilege: South Asian Religious Signifiers and the US Counterculture”. *Südasien–Chronik – South Asia Chronicle* 7 (2017), 319–349.

Botto, Matteo – Gottzén, Lucas. “Swallowing and Spitting Out the Red Pill: Young Men, Vulnerability, and Radicalization Pathways in the Manosphere”. *Journal of Gender Studies* 33/5 (03 Temmuz 2024), 596–608. https://doi.org/10.1080/09589236.2023.2260318

Bourdieu, Pierre. “The Forms of Capital”. *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*. ed. Richardson, J. Greenwood: CT, 1986.

Bowen, Glenn A. “Grounded Theory and Sensitizing Concepts”. *International Journal of Qualitative Methods* 5/3 (01 Eylül 2006), 12–23. https://doi.org/10.1177/160940690600500304

Boyd, Danah. “Social Network Sites as Networked Publics: Affordances, Dynamics, and Implications”. *Networked Self: Identity, Community, and Culture on Social Network Sites*. ed. Zizi Papacharissi. 39–58. Routledge, 0 Basım, 2010. https://doi.org/10.4324/9780203876527–8

Brace, Lewys. *Incels and the Incelosphere: An Overview of Current Research and Understanding*. The Centre For Research And Evidence On Security Threats (CREST). Economic and Social Research Council (ESRC): University of Exeter, 2023. University of Exeter.

Braman, Donald vd. "Culture and Identity-Protective Cognition: Explaining the White-Male Effect in Risk Perception". *Journal of Empirical Legal Studies* 4/3 (Kasım 2007), 1–47. https://doi.org/10.1111/j.1740–1461.2007.00097.x

Bratich, Jack – Banet–Weiser, Sarah. "From Pick–Up Artists to Incels: Con(Fidence) Games, Networked Misogyny, and the Failure of Neoliberalism" 13 (2019), 5003–5027.

Braun, Virginia – Clarke, Victoria. "Using Thematic Analysis in Psychology". *Qualitative Research in Psychology* 3/2 (01 Ocak 2006), 77–101. https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa

Bucher, Taina – Helmond, Anne. "The Affordances of Social Media Platforms". *The SAGE Handbook of Social Media*. kitap editörü Jean Burgess vd., 233–253. 1 Oliver's Yard, 55 City Road London EC1Y 1SP: SAGE Publications Ltd, 2018. https://doi.org/10.4135/9781473984066.n14

Burgess, Elisabeth O. vd. "Surfing for Sex: Studying Involuntary Celibacy Using the Internet". *Sexuality and Culture* 5/3 (01 Eylül 2001), 5–30. https://doi.org/10.1007/s12119–001–1028–x

Campbell, Heidi A. – Evolvi, Giulia. "Contextualizing Current Digital Religion Research on Emerging Technologies" 2/1 (2019), 5–17. https://doi.org/10.1002/hbe2.149

Cannito, Maddalena – Ferrero Camoletto, Raffaella. "The Rules of Attraction: An Empirical Critique of Pseudoscientific Theories about Sex in the Manosphere". *Sexes* 3/4 (29 Kasım 2022), 593–607. https://doi.org/10.3390/sexes3040043

Capelos, Tereza vd. “Ressentiment in the Manosphere: Conceptions of Morality and Avenues for Resistance in the Incel Hatred Pipeline”. *Philosophies* 9/36 (13 Mart 2024), 1–20. https://doi.org/10.3390/philosophies9020036

Carlsen, Hjalmar Bang – Ralund, Snorre. “Computational Grounded Theory Revisited: From Computer–Led to Computer–Assisted Text Analysis”. *Big Data & Society* 9/1 (01 Ocak 2022), 1–16. https://doi.org/10.1177/20539517221080146

Catherine R. Squires. “Rethinking the Black Public Sphere: An Alternative Vocabulary for Multiple Public Spheres”. *Communication Theory* 12/4 (2002), 446–468.

Collins, Randall. *Interaction Ritual Chains*. Princeton and Oxford: Princeton University Press, 2004.

Collins, Randall. *Interaction Ritual Chains*. New Jersey: Princeton University Press, 2005.

Connell, R. W. – Messerschmidt, James W. “Hegemonic Masculinity: Rethinking the Concept”. *Gender and Society* 19/6 (2005), 829–859.

Costello, William vd. “Levels of Well–Being Among Men Who Are Incel (Involuntarily Celibate)”. *Evolutionary Psychological Science* 8/4 (12 Eylül 2022), 375–390. https://doi.org/10.1007/s40806–022–00336–x

Cottee, Simon. “Incel (E)Motives: Resentment, Shame and Revenge”. *Studies in Conflict & Terrorism* 44/2 (01 Şubat 2021), 93–114. https://doi.org/10.1080/1057610X.2020.1822589

Cottingham, Marci D. “Theorizing Emotional Capital”. *Theory and Society* 45 (2016), 451–470. https://doi.org/10.1007/S11186–016–9278–7

Çakmak, Fikrullah. “Modern Erkeklik Krizi: Incel İdeolojisi, Temelleri ve Eleştirisi”. *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi* 25/1 (31 Mart 2025), 71–96. https://doi.org/10.33415/daad.1593060

Dahlberg, Lincoln. “Re–Constructing Digital Democracy: An Outline of Four ‘Positions’”. *New Media & Society* 13/6 (Eylül 2011), 855–872. https://doi.org/10.1177/1461444810389569

Daly, Sarah E. – Nichols, Annie Laurie. “‘Incels Are Shit–Post Kings’: Incels’ Perceptions of Online Forum Content”. *Journal of Crime and Justice* 47/2 (2023), 1–23.

Daly, Sarah E. – Reed, Shon M. “‘I Think Most of Society Hates Us’: A Qualitative Thematic Analysis of Interviews with Incels”. *Sex Roles* 86/1 (01 Ocak 2022), 14–33. https://doi.org/10.1007/s11199–021–01250–5

Delap, Lucy. “Feminism, Masculinities and Emotional Politics in Late Twentieth Century Britain”. *Cultural and Social History* 15/4 (2018), 571–593.

demosthenes131. “The Rapecel Manifesto: as horrible as it sounds”. Reddit Post. *r/IncelTears*, 07 Mart 2019. www.reddit.com/r/IncelTears/comments/ay89cw/the_rapecel_manifesto_as_horrible_as_it_sounds/

despisesunrise. “aCcEpT tHe DoG pIlL”. Reddit Post. *r/IncelTears*, 26 Mart 2019. www.reddit.com/r/IncelTears/comments/b5k0pe/accept_the_dog_pill/

Dickel, Valerie – Evolvi, Giulia. “‘Victims of Feminism’: Exploring Networked Misogyny and #MeToo in the Manosphere”. *Feminist Media Studies* 23/4 (19 Mayıs 2023), 1392–1408. https://doi.org/10.1080/14680777.2022.2029925

Dignam, Pierce Alexander – Rohlinger, Deana A. “Misogynistic Men Online: How the Red Pill Helped Elect Trump”. *Signs: Journal of Women in Culture and Society* 44/3 (Mart 2019), 589–612. https://doi.org/10.1086/701155

Dijck, José Van – Poell, Thomas. “Understanding Social Media Logic”. *Media and Communication* 1/1 (12 Ağustos 2013), 2–14. https://doi.org/10.17645/mac.v1i1.70

Donnelly, Denise vd. “Involuntary Celibacy: A Life Course Analysis”. *The Journal of Sex Research* 38/2 (01 Mayıs 2001), 159–169. https://doi.org/10.1080/00224490109552083

Dougles, Mary. *Saflık ve Tehlike*. İstanbul: Metis Yayıncılık, 2017.

Elo, Satu – Kyngäs, Helvi. “The Qualitative Content Analysis Process”. *Journal of Advanced Nursing* 62/1 (2008), 107–115. https://doi.org/10.1111/j.1365–2648.2007.04569.x

Eslen–Ziya, Hande – Bjørnholt, Margunn. “Men’s Rights Activism and Anti–Feminist Resistance in Turkey and Norway”. *Social Politics: International Studies in Gender, State & Society* 30/1 (17 Mart 2023), 213–238. https://doi.org/10.1093/sp/jxac011

Eurie Dahn. “Stenographic Authorship: Pauline E. Hopkins and Literary Infrastructures”. *College Literature* 51/4 (2024), 445–475. https://doi.org/10.1353/lit.2024.a939751

European Commission. *Incels: A First Scan of the Phenomenon (in the EU) and its Relevance and Challenges for P/CVE*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2021.

Exline, Julie J. vd. “The Religious and Spiritual Struggles Scale: Development and Initial Validation.” *Psychology of Religion and Spirituality* 6/3 (Ağustos 2014), 208–222. https://doi.org/10.1037/a0036465

ExpertAccident. “Snowflake”. Reddit Post. *r/CuratedTumblr*, 24 Mayıs 2021. www.reddit.com/r/CuratedTumblr/comments/nk59xh/snowflake/

Fallis, Don. “What Is Disinformation?” *Library Trends* 63/3 (Aralık 2015), 401–426. https://doi.org/10.1353/lib.2015.0014

Farrell, Tracie vd. “Exploring Misogyny across the Manosphere in Reddit”. *Proceedings of the 10th ACM Conference on Web Science*. 87–96. Boston Massachusetts USA: ACM, 2019. https://doi.org/10.1145/3292522.3326045

Fenton, Natalie – Downey, John. “Counter Public Spheres and Global Modernity”. *Javnost – The Public* 10/1 (Ocak 2003), 15–32. https://doi.org/10.1080/13183222.2003.11008819

Fetters, Michael D. vd. “Achieving Integration in Mixed Methods Designs–Principles and Practices”. *Health Services Research* 48/6pt2 (Aralık 2013), 2134–2156. https://doi.org/10.1111/1475–6773.12117

Fine, Gary Alan. “Small Groups and Culture Creation: The Idioculture of Little League Baseball Teams”. *American Sociological Review* 44/5 (1979), 733–745.

Finlay, Linda. “Negotiating the Swamp: The Opportunity and Challenge of Reflexivity in Research Practice”. *Qualitative Research* 2/2 (2002), 209–230. https://doi.org/10.1177/146879410200200205

Flegenheimer, Matt – Haberman, Maggie. “Donald Trump’s Star of David Tweet Came From a Fringe Website, a Report Says”. *The New York Times* (04 Temmuz 2016), blm. U.S. https://www.nytimes.com/2016/07/04/us/politics/donald–trumps–star–of–david–tweet–came–from–a–fringe–website–a–report–says.html

Flood, Michael. “Backlash: Angry Men’s Movements”. *The Battle and Backlash Rage On: Why Feminism Cannot Be Obsolete*. 261–278. Philadelphia: Xlibris Press, 2004.

Flood, Michael. “Sexual Violence Prevention with Men and Boys as a Social Justice Issue”. *Engaging Boys and Men in Sexual Assault Prevention*. 49–70. Elsevier, 2022. https://doi.org/10.1016/B978–0–12–819202–3.00002–X

Flood, Michael. “Work with Men to End Violence Against Women: A Critical Stocktake”. *Culture, Health & Sexuality* 17 (16 Ekim 2015), 159–176. https://doi.org/10.1080/13691058.2015.1070435

Foucault, Michel vd. (ed.). *Technologies of the Self: A Seminar with Michel Foucault*. Amherst: University of Massachusetts Press, 1988.

Foucault, Michel. *The History of Sexuality*. New York: Pantheon Books, 1st American ed., 1978.

Fraser, Nancy. “Rethinking the Public Sphere: A Contribution to the Critique of Actually Existing Democracy”. *Social Text* 25/26 (1990), 56–80. https://doi.org/10.2307/466240

Fraser, Nancy. “Rethinking the Public Sphere: A Contribution to the Critique of Actually Existing Democracy”. *Social Text* 25/26 (1990), 56. https://doi.org/10.2307/466240

Futrelle, David. “When a Mass Murderer Has a Cult Following”. *The Cut*. 27 Nisan 2018. Erişim 26 Mayıs 2025. https://www.thecut.com/2018/04/incel–meaning–rebellion–alex–minassian–elliot–rodger–reddit.html

Gayle, Robin S. “Thinking Sex: Notes for a Radical Theory of the Politics of Sexuality”. *Culture, Society and Sexuality: A Reader*. ed. Richard G. Parker – Peter Aggleton. Sexuality, Culture and Health. London; New York: Routledge, Taylor & Francis Group, Second Edition., 2007.

Gillings, Mathew vd. “Taking the Road Less Travelled: How Corpus-Assisted Discourse Studies Can Enrich Qualitative Explorations of Large Textual Datasets”. *British Journal of Management* 35/4 (Ekim 2024), 1667–1679. https://doi.org/10.1111/1467–8551.12816

Ging, Debbie. “Alphas, Betas, and Incels: Theorizing the Masculinities of the Manosphere”. *Men and Masculinities* 22/4 (2017), 1–20. https://doi.org/10.1177/1097184X17706401

Ging, Debbie. “Alphas, Betas, and Incels: Theorizing the Masculinities of the Manosphere”. *Men and Masculinities* 22/4 (01 Ekim 2019), 638–657. https://doi.org/10.1177/1097184X17706401

Goffman, Erving. *Stigma: Notes on the Management of Spoiled Identity*. Dublin: Penguin Books, 2022.

Golbeck, Jennifer. “A Dataset for The Study of Online Radicalization Through Incel Forum Archives”. *Journal of Quantitative Description: Digital Media* 4 (12 Nisan 2024). https://doi.org/10.51685/jqd.2024.004

Golbeck, Jennifer. “Radicalization and Deradicalization in Online Communities”. Dataset. Harvard Dataverse, 2023. Harvard Dataverse. https://doi.org/10.7910/DVN/MS9ODP

Golbeck, Jennifer. “Radicalization and Deradicalization in Online Communities”. Harvard Dataverse, 2023. https://doi.org/10.7910/DVN/MS9ODP

Goldberg, Herb. *Erkek Olmanın Tehlikeleri*. Ankara: Öteki Yayınevi, 1992.

Gotell, Lise – Dutton, Emily. “Sexual Violence in the ‘Manosphere’: Antifeminist Men’s Rights Discourses on Rape”. *International Journal for Crime, Justice and Social Democracy* 5/2 (01 Haziran 2016), 65–80. https://doi.org/10.5204/ijcjsd.v5i2.310

Gotell, Lise – Dutton, Emily. “Sexual Violence in the ‘Manosphere’: Antifeminist Men’s Rights Discourses on Rape”. *International Journal for Crime, Justice and Social Democracy* 5/2 (01 Haziran 2016), 65–80. https://doi.org/10.5204/ijcjsd.v5i2.310

Gothard, Kelly vd. “The Incel Lexicon: Deciphering the Emergent Cryptolect of a Global Misogynistic Community”. arXiv, 25 Mayıs 2021. arXiv, arXiv.org. Erişim 20 Mayıs 2026. https://doi.org/10.48550/arXiv.2105.12006

Government of Canada, Public Prosecution Service of Canada. “Court Sentences Young Person as an Adult in Murder / Terrorism Case – News Release – PPSC”. 28 Kasım 2023. Erişim 16 Mayıs 2025. https://www.ppsc–sppc.gc.ca/eng/nws–nvs/2023/28_11_23.html

Gramvik, Simon. “From liberation to rights: the organized men’s movement in Norway, 1978–1980”. *NORMA* 19/4 (01 Ekim 2024), 213–229. https://doi.org/10.1080/18902138.2024.2402132

Green, R. vd. “The Black pill pipeline: A process–tracing analysis of the Incel’s continuum of violent radicalization”. *Sexualities*. https://doi.org/10.1177/13634607231169509

Gries, Stefan Th. – Durrant, Philip. “Analyzing Co–Occurrence Data”. *A Practical Handbook of Corpus Linguistics*. ed. Magali Paquot – Stefan Th. Gries. 141–159. Cham: Springer International Publishing, 2020. https://doi.org/10.1007/978–3–030–46216–1_7

Grimmer, Justin – Stewart, Brandon M. “Text as Data: The Promise and Pitfalls of Automatic Content Analysis Methods for Political Texts”. *Political Analysis* 21/3 (2013), 267–297. https://doi.org/10.1093/pan/mps028

Guy, Rachel. “Nation of Men: Diagnosing Manospheric Misogyny as Virulent Online Nationalism”. *The Georgetown Journal of Gender and the Law* 22 (2021), 601–640.

Haas, Hella de. “‘God Is More Pro–Woman Than Anyone in This World’”. *Publizistik* 70/1 (01 Mayıs 2025), 157–180. https://doi.org/10.1007/s11616–025–00888–5

Haenfler, Ross. “Rethinking Subcultural Resistance: Core Values of the Straight Edge Movement”. *Journal of Contemporary Ethnography* 33/4 (2004), 406–436.

Hall, Stuart, The Open University (ed.). *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices*. Los Angeles: SAGE, Repr., 1997.

Hannerz, Erik. “Redefining the Subcultural: The Sub and the Cultural”. *Educare* 2 (2016), 50–74.

Hartley, Ruth E. “Sex–Role Pressures and the Socialization of the Male Child”. *Psychological Reports* 5/2 (01 Eylül 1959), 457–468. https://doi.org/10.2466/pr0.1959.5.h.457

Haslam, Nick. “Dehumanization: An Integrative Review”. *Personality and Social Psychology Review* 10/3 (2006), 252–264.

Haslam, Nick. “Dehumanization and Mental Health”. *World Psychiatry* 23/2 (2024), 173–174. https://doi.org/10.1002/wps.21186

Helland, Christopher. “Online Religion as Lived Religion Methodological Issues in the Study of Religious Participation on the Internet”. *Heidelberg Journal of Religions on the Internet* 1/1 (2005), 1–16. https://doi.org/10.11588/heidok.00005823

Hennink, Monique M. vd. “Code Saturation Versus Meaning Saturation: How Many Interviews Are Enough?” *Qualitative Health Research* 27/4 (01 Mart 2017), 591–608. https://doi.org/10.1177/1049732316665344

Herring, Susan C. “Computer–Mediated Discourse Analysis: An Approach to Researching Online Behavior”. *Designing for Virtual Communities in the Service of Learning*. 338–376. New York: Cambridge University Press, 2004.

Hodkinson, Paul. “Youth Cultures and the Rest of Life: Subcultures, Post–Subcultures and Beyond”. *Journal of Youth Studies* 19/5 (2015), 629–645. https://doi.org/https://doi.org/10.1080/13676261.2015.1098778

Hoffman, Bruce vd. “Assessing the Threat of Incel Violence”. *Studies in Conflict & Terrorism* 43/7 (02 Temmuz 2020), 565–587. https://doi.org/10.1080/1057610X.2020.1751459

Hoffman, Bruce – Ware, Jacob. “Incels: America’s Newest Domestic Terrorism Threat”. *Lawfare*. https://www.lawfaremedia.org/article/incels–americas–newest–domestic–terrorism–threat

Holveck, Marie–Jeanne – Riebel, Katharina. “Low–quality females prefer low–quality males when choosing a mate”. *Proceedings of the Royal Society B: Biological Sciences* 277/1678 (07 Ekim 2009), 153–160. https://doi.org/10.1098/rspb.2009.1222

Horta Ribeiro, Manoel vd. “The Evolution of the Manosphere across the Web”. *Proceedings of the International AAAI Conference on Web and Social Media* 15 (22 Mayıs 2021), 196–207. https://doi.org/10.1609/icwsm.v15i1.18053

Informationpower. “CMV: Women of all races find White men to be the most attractive compared to men of other races”. Reddit Post. *r/changemyview*, 16 Mart 2016. https://www.reddit.com/r/changemyview/comments/4ami5f/cmv_women_of_all_races_find_white_men_to_be_the/

Işık, Caner. “Kültür Sosyolojisi: Toplumsalı Anlamada Bir Zorunluluk”. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi* 16/2 (01 Nisan 2013), 151–169.

Jackson, Sarah J. – Foucault Welles, Brooke. “Hijacking #myNYPD: Social Media Dissent and Networked Counterpublics: Hijacking #myNYPD”. *Journal of Communication* 65/6 (Aralık 2015), 932–952. https://doi.org/10.1111/jcom.12185

Jacobs, Mark D. – Spillman, Lyn. “Cultural Sociology at the Crossroads of the Discipline”. *Poetics* 33/1 (Şubat 2005), 1–14. https://doi.org/10.1016/j.poetic.2005.01.001

Jaki, Sylvia vd. “Online Hatred of Women in the Incels.Me Forum: Linguistic Analysis and Automatic Detection”. *Journal of Language Aggression and Conflict* 7/2 (25 Kasım 2019), 240–268. https://doi.org/10.1075/jlac.00026.jak

James, Rina. “Take the Red Pill, Blame Feminism: Victimization Narratives Across the Manosphere”. *Men and Masculinities* 27/5 (Aralık 2024), 525–532. https://doi.org/10.1177/1097184X241266209

Jenkins, Henry vd. *Confronting the Challenges of Participatory Culture: Media Education for the 21st Century*. MacArthur Foundation, 2006.

Jensen, Sune Qvotrup. “Towards a Neo–Birminghamian Conception of Subculture? History, Challenges, and Future Potentials”. *Journal of Youth Studies* 21/4 (2018), 405–421.

Jensen, Sune Qvotrup – Thomsen, Emil Damsgaard. “Two Theoretical Models of Subcultural Anger– Synthesizing Subcultural Theory with the Sociology of Emotions and Exploring Anger in Hip Hop”. *Young* 33/3 (2025), 239–255.

Jones, Rodney H. “Discourse Analysis and Social Media”. *The Routledge Handbook of Discourse Analysis*. 427–440. Abingdon: Routledge, 2023.

Jr, Michael Stablein. “An Inconsummate Man: The Violent Dramaturgy of Elliot Rodger”. *TDR* 69/2 (Haziran 2025), 101–115. https://doi.org/10.1017/S1054204325000115

Jurafsky, Daniel – Martin, James H. “N–gram Language Models”. *Speech and Language Processing*, 2026.

Justin, Kyle vd. “She’s Just Not That Into Me: Sexual Self–Concept Among Heterosexual Men Who Identify as Involuntary Celibates”. *Journal of Social, Behavioral, and Health Sciences* 16/1 (27 Haziran 2022), 113–133. https://doi.org/10.5590/JSBHS.2022.16.1.09

Kallio, Patrik – Törnberg, Anton. “Rituals of Resentment: How Dark Emotional Energy Fuels Incel Identity and Solidarity”. *Acta Sociologica* 68/3 (01 Ağustos 2025), 287–304. https://doi.org/10.1177/00016993251317963

Kay, Jilly Boyce. “Abject Desires in the Age of Anger: Incels, femcels and the gender politics of unfuckability”. *Imaginin “We” in the Age of “I” – Romance and Social Bonding in Contemporary Culture*. 29–46. New York: Routledge, Taylor & Francis Group, 2022.

Keller, Barbara vd. “Deconversion and Religious or Spiritual Transformation”. *Constructs of Meaning and Religious Transformation: Current Issues in the Psychology of Religion*. 119–142. Göttingen: V&R unipress, 1. Basım, 2013. https://doi.org/10.14220/9783737000994

Kelly, Megan vd. “Victim, Violent, Vulnerable: A Feminist Response to the Incel Radicalisation Scale” 18/1 (2024), 91–119.

Khodunova, Viktoriia – Oleksiienko, Oleksandr. “Methodological Aspects of Capacity Development of the Potential, Conceptual and Categorial Apparatus of Spiritual Culture and Its Systemic Multidiscipline”. *Humanities Studios: Pedagogy, Psychology, Philosophy* 2/10 (13 Haziran 2022), 47–54.

Klein, Emily – Golbeck, Jennifer. “A Lexicon for Studying Radicalization in Incel Communities”. arXiv, 15 Ocak 2024. arXiv, arXiv.org. Erişim 21 Mayıs 2026. https://doi.org/10.48550/arXiv.2401.07928

Kołodziejska, Marta. “Symbol of the Cross in Popular Culture: an Analysis of the Use and Transformation of the Symbol in Machina Magazine”. *Polish Sociological Review* 2/182 (2013), 209–222.

Korstjens, Irene – Moser, Albine. “Series: Practical Guidance to Qualitative Research. Part 4: Trustworthiness and Publishing”. *European Journal of General Practice* 24/1 (01 Ocak 2018), 120–124. https://doi.org/10.1080/13814788.2017.1375092

Kozinets, Robert V. *Netnography*. Los Angeles London New Delhi Singapore: SAGE Publications, 2. Basım, 2015. https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/9781118767771.wbiedcs067

Kupper, Julia vd. “The Contagion and Copycat Effect in Transnational Far–right Terrorism: An Analysis of Language Evidence”. *Perspectives on Terrorism* 16/4 (2022), 4–26.

Levant, Ronald F. – Richmond, Katherine. “The Gender Role Strain Paradigm and Masculinity Ideologies.” *APA Handbook of Men and Masculinities.* ed. Y. Joel Wong – Stephen R. Wester. 23–49. Washington: American Psychological Association, 2016. https://doi.org/10.1037/14594–002

Lewis, Jonathan. “The Lineage of Violence: Saints Culture and Militant Accelerationist Terrorism”. *GNET* (blog), 27 Nisan 2023. https://gnet–research.org/2023/04/27/the–lineage–of–violence–saints–culture–and–militant–accelerationist–terrorism/

Li, Jingfang vd. “Exploring Cultural Meaning Construction in Social Media: An Analysis of Liziqi’s YouTube Channel”. *Journal of Intercultural Communication* 23/4 (10 Aralık 2023), 01–12. https://doi.org/10.36923/jicc.v23i4.237

Lindsay, Angus. “Incel Violence as a Reclamation of Masculinity and Defence of Patriarchy on Three Distinct Levels”. *New Zealand Sociology* 36/1 (2021), 25–49.

Lindsay, Angus. “Swallowing the Black Pill: Involuntary Celibates’ (Incels) Anti Feminism within Digital Society”. *International Journal for Crime, Justice and Social Democracy* 11/1 (01 Mart 2022), 210–224. https://doi.org/10.5204/ijcjsd.2138

Lindsay, Angus. “Swallowing the Black Pill: Involuntary Celibates’ (Incels) Anti Feminism within Digital Society”. *International Journal for Crime, Justice and Social Democracy* 11/1 (01 Mart 2022), 210–224. https://doi.org/10.5204/ijcjsd.2138

Longhurst, Brian (ed.). “Culture, Communication and Representation”. *Introducing Cultural Studies*. 25–57. Harlow, England; New York: Pearson/Longman, 2nd ed., 2008.

Longhurst, Brian (ed.). “Culture, Power, Globalisation and Inequality”. *Introducing Cultural Studies*. 58–89. Harlow, England ; New York: Pearson/Longman, 2nd ed., 2008.

Longhurst, Brian (ed.). “Researching Culture”. *Introducing Cultural Studies*. 90–106. Harlow, England ; New York: Pearson/Longman, 2nd ed., 2008.

Longhurst, Brian (ed.). “Topographies of Culture: Geography and Meaning of Power”. *Introducing Cultural Studies*. 107–139. Harlow, England; New York: Pearson/Longman, 2nd ed., 2008.

Maclean’s. “The Incel Terrorist”. *Macleans.ca*. 03 Nisan 2024. Erişim 16 Mayıs 2025. https://macleans.ca/longforms/incel–terrorism/

Maffesoli, Michel. “From Society to Tribal Communities”. *The Sociological Review* 64/4 (01 Kasım 2016), 739–747. https://doi.org/10.1111/1467–954X.12434

Malice, Michael. *The White Pill: A Tale of Good and Evil*. Independently published, 2022.

Mamié, Robin vd. “Are Anti–Feminist Communities Gateways to the Far Right? Evidence from Reddit and YouTube”. 139–147, 2021.

Mannheim, Karl. “The Sociological Problem of Generations”. *Essays on the Sociology of Knowledge*. ed. P. Kecskemeti. 276–322. London: Routledge & Kegan Paul, 1952.

Martin, Michael. *Verstehen : The Uses of Understanding in Social Science*. New Brunswick, N.J. : Transaction Publishers, 2000. http://archive.org/details/trent_0116404713681

Martins, Moisés de Lemos. “Cultural Studies as the New Humanities”. *Revista Lusófona de Estudos Culturais* 3/1 (2015), 363–382.

Marwick, Alice E. – Caplan, Robyn. “Drinking Male Tears: Language, the Manosphere, and Networked Harassment”. *Feminist Media Studies* 18/4 (04 Temmuz 2018), 543–559. https://doi.org/10.1080/14680777.2018.1450568

Maryn, Alyssa vd. “Identifying Pathways to the Incel Community and Where to Intervene: A Qualitative Study with Former Incels”. *Sex Roles* 90/7 (01 Temmuz 2024), 910–922. https://doi.org/10.1007/s11199–024–01478–x

Mathur, Nita. “Consumption and its Consequences by Daniel Miller”. *Theory, Culture & Society* 30/5 (01 Eylül 2013), 159–162. https://doi.org/10.1177/0263276413480950

Matta, Corrado. “The Explanatory Power of Discourse Analysis”. *Philosophy of the Social Sciences* 54/5 (01 Eylül 2024), 363–386. https://doi.org/10.1177/00483931241255229

Maxwell, December vd. “‘A Short Story of a Lonely Guy’: A Qualitative Thematic Analysis of Involuntary Celibacy Using Reddit”. *Sexuality & Culture* 24/6 (01 Aralık 2020), 1852–1874. https://doi.org/10.1007/s12119–020–09724–6

Mayring, Philipp. “Qualitative Content Analysis”. *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research* 1/2 (30 Haziran 2000), 1–10. https://doi.org/10.17169/fqs–1.2.1089

McEnery, Tony – Hardie, Andrew. *Corpus Linguistics*. New York: Cambridge University Press, 2012.

McLean, Max. “Guns, America and Incel Culture – What Plymouth Gunman’s Social Media Tells Us”. *The Standard*. 13 Ağustos 2021. Erişim 22 Mayıs 2025. https://www.standard.co.uk/news/uk/facebook–youtube–america–reddit–plymouth–b950606.html

Meissner, Helen vd. *Best Practices for Mixed Methods Research in the Health Sciences*, 2011.

Melo Lopes, Filipa. "What Do Incels Want? Explaining Incel Violence Using Beauvoirian Otherness". *Hypatia* 38/1 (2023), 134–156. https://doi.org/10.1017/hyp.2023.3

Menzfeld, Mira. "Cool Guy or Doing Shirk?: How Salafis Feel About Andrew Tate". *Ethnologia Europaea* 54/2 (01 Aralık 2024), 90–98. https://doi.org/10.3167/ee.2024.540205

Menzie, Lauren. "Stacys, Beckys, and Chads: The Construction of Femininity and Hegemonic Masculinity Within Incel Rhetoric". *Psychology & Sexuality* 13/1 (2022), 69–85.

Mercer, Blaine. *The Study of Society*. New York: Harcourt–Brace, 1958.

Messner, Michael A. "Forks in the Road of Men's Gender Politics: Men's Rights vs Feminist Allies". *International Journal for Crime, Justice and Social Democracy* 5/2 (2016), 6–20.

Messner, Michael A. "Forks in the Road of Men's Gender Politics: Men's Rights vs Feminist Allies". *International Journal for Crime, Justice and Social Democracy* 5/2 (01 Haziran 2016), 6–20. https://doi.org/10.5204/ijcjsd.v5i2.301

Messner, Michael A. "The Limits of 'The Male Sex Role': An Analysis of the Men's Liberation and Men's Rights Movements' Discourse". *Gender and Society* 12/3 (1998), 255–276.

Milner, Ryan M. "Pop Polyvocality: Internet Memes, Public Participation, and the Occupy Wall Street Movement". *International Journal of Communication* 7 (30 Ekim 2013), 2357–2390.

Montalbo, Francis Jesmar P. – Barfeh, Davood Pour Yousefian. "Classification of Stenography using Convolutional Neural Networks and Canny Edge Detection

Algorithm". *2019 International Conference on Computational Intelligence and Knowledge Economy (ICCIKE)*. 305–310, 2019. https://doi.org/10.1109/ICCIKE47802.2019.9004359

Moonshot CVE. *Incels: A Guide to Symbols and Terminology*. Government of Canada, 2020.

Morhan, David – Wilkinson, Iain. "The Problem of Suffering and the Sociological Task of Theodicy". *European Journal of Social Theory* 4/2 (2001), 199–214. https://doi.org/10.1177/13684310122225073

Munn, Luke. "Alt–Right Pipeline: Individual Journeys to Extremism Online". *First Monday* 24/6 (01 Haziran 2019), 1–16. https://doi.org/10.5210/fm.v24i6.10108

Müller, Thaddeus. "Chicago, Jazz and Marijuana: Howard Becker on *Outsiders*". *Symbolic Interaction* 37/4 (Kasım 2014), 576–594. https://doi.org/10.1002/symb.119

Nash, Kate. "The `Cultural Turn' in Social Theory: Towards a Theory of Cultural Politics". *Sociology* 35/1 (2001), 77–92.

National Coordinator for Counterterrorism and Security. *Memes as an Online Weapon: An Analysis into the Use of Memes by the Far Right*. Ministry of Justice and Security, 2024.

Nicholas, Lucy vd. "Antifeminist, Manosphere and Right–Wing Extremist Sentiment Among Men Who Use Domestic and Family Violence: Masculinism, Misinformation, and the Justificatory Logics of Violence". *Norma: International Journal for Masculinity Studies*, 1–20. https://doi.org/10.1080/18902138.2024.2430513

Nowell, Lorelli S. vd. "Thematic Analysis: Striving to Meet the Trustworthiness Criteria". *International Journal of Qualitative Methods* 16/1 (01 Aralık 2017), 1–13. https://doi.org/10.1177/1609406917733847

Oakley, Ann. *Sex, Gender and Society*. England: Ashgate, 2015.

O'Donnell, Kelly M. "Incel Mass Murderers: Masculinity, Narrative, and Identity". *Ohio Communication Journal* 59 (2021), 64–76.

O'Malley, Roberta Liggett vd. "An Exploration of the Involuntary Celibate (Incel) Subculture Online". *Journal of Interpersonal Violence* 37/7–8 (01 Nisan 2022), NP4981–NP5008. https://doi.org/10.1177/0886260520959625

Özturan, Selda – Örgel, Sevtap. "Sanal Ortamda Karşıt–Kamusal Alanlar Yaratmak: Dijital Eylemci Ağları". *İstanbul Aydın Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi* 1/2 (2015), 85–92.

Palinkas, Lawrence A. vd. "Purposeful Sampling for Qualitative Data Collection and Analysis in Mixed Method Implementation Research". *Administration and Policy in Mental Health and Mental Health Services Research* 42/5 (01 Eylül 2015), 533–544. https://doi.org/10.1007/s10488–013–0528–y

Paltore, Yktiyar vd. "Spiritual Culture of Modern Youth: A Cultural and Philosophical Analysis". *XLinguae* 16/3 (Haziran 2023), 117–124. https://doi.org/10.18355/XL.2023.16.03.12

Papacharissi, Zizi. *Affective Publics: Sentiment, Technology, and Politics*. Oxford ; New York, NY: Oxford University Press, 2015.

Papadamou, Kostantinos vd. "'How Over Is It?' Understanding the Incel Community on YouTube". *Proceedings of the ACM on Human–Computer Interaction* 5/CSCW2 (13 Ekim 2021), 1–25. https://doi.org/10.1145/3479556

Pargament, Kenneth vd. "The Brief RCOPE: Current Psychometric Status of a Short Measure of Religious Coping". *Religions* 2 (2011), 51–76.

Pargament, Kenneth – Park, Crystal. "Merely a Defense? The Variety of Religious Means and Ends". *Journal of Social Issues* 51/2 (01 Temmuz 1995), 13–32. https://doi.org/10.1111/j.1540–4560.1995.tb01321.x

Pargament, Kenneth I. vd. “Patterns of Positive and Negative Religious Coping with Major Life Stressors”. *Journal for the Scientific Study of Religion* 37/4 (Aralık 1998), 710–724. https://doi.org/10.2307/1388152

Pargament, Kenneth I. *The Psychology of Religion and Coping: Theory, Research, Practice*. New York: Guilford Press, 1997.

Pargament, Kenneth I. – Raiya, Hisham Abu. “A Decade of Research on the Psychology of Religion and Coping: Things We Assumed and Lessons We Learned”. *Psyke & Logos* 28 (2007), 742–766.

Park, Crystal L. vd. “When Suffering Contradicts Belief: Measuring Theodical Struggling”. *Current Psychology* 43/6 (Şubat 2024), 4961–4973. https://doi.org/10.1007/s12144–023–04642–w

Parsons, Talcott. “The American Family: It’s Relations to Personality and to the Social Structure”. *Family, Socialization and Interaction Process*. 3–33. New York: The Free Press, 1955.

Paul Tillich. *Dynamics of Faith*. New Jersey: Harpers & Brothers, 1958.

Pelzer, Björn vd. “Toxic Language in Online Incel Communities”. *SN Social Sciences* 1/8 (Ağustos 2021), 1–22. https://doi.org/10.1007/s43545–021–00220–8

Pérez–Torres, Vanesa. “Social Media: A Digital Social Mirror for Identity Development During Adolescence”. *Current Psychology* 43/26 (01 Temmuz 2024), 22170–22180. https://doi.org/10.1007/s12144–024–05980–z

Perliger, Arie vd. *Mapping the Ideological Landscape of Extreme Misogyny*. ICCT, 2023.

Peter L. Berger. *Kutsal Şemsiye*. çev. Ali Coşkun. İstanbul: Rağbet Yayınları, 4., 2011.

Pleck, Joseph. “The Male Sex Role: Definitions, Problems, and Sources of Change”. *Journal of Social Issues* 32 (19 Nisan 2010), 155–164. https://doi.org/10.1111/j.1540–4560.1976.tb02604.x

Pleck, Joseph H. “The Gender Role Strain Paradigm: An Update”. *A New Psychology of Men*. ed. Ronald F. Levant, William S. Pollack. 11–32. New York: Basic Books, 1995.

Prażmo, Ewelina. “Foids Are Worse Than Animals. A Cognitive Linguistics Analysis of Dehumanizing Metaphors in Online Discourse”. *Topics in Linguistics* 21/2 (2020), 16–27.

Puhrmann, Aaron – Schlaerth, Christian A. I. “Taking the ‘Black Pill’: Anomie, Perceived Social Death, and the Incel Phenomenon Online”. *Deviant Behavior* 45/5 (03 Mayıs 2024), 770–785. https://doi.org/10.1080/01639625.2023.2263613

Reedy, Brian. “Making and Taking the Red Pill: Deconstructing the Key Manosphere Narrative Tool and Using It to Decode Popular Culture”. http://hdl.handle.net/10230/69896

Regehr, Kaitlyn. “In(Cel)Doctrination: How Technologically Facilitated Misogyny Moves Violence Off Screens and on to Streets”. *New Media & Society* 24/1 (Ocak 2022), 138–155. https://doi.org/10.1177/1461444820959019

Regehr, Kaitlyn. “In(Cel)Doctrination: How Technologically Facilitated Misogyny Moves Violence Off Screens and on to Streets”. *New Media & Society* 24/1 (Ocak 2022), 138–155.

Regehr, Kaitlyn vd. *Safer Scrolling: How Algorithms Popularise and Gamify Online Hate and Misogyny for Young People*. Understanding The Cel: Vulnerability, Violence And In(Ter)Vention (2024).

Ribeiro, Manoel Horta vd. “The Evolution of the Manosphere across the Web”. *Proceedings of the International AAAI Conference on Web and Social Media* 15 (22 Mayıs 2021), 196–207. https://doi.org/10.1609/icwsm.v15i1.18053

Ridgeway, Cecilia L. – Correll, Shelley J. “Unpacking the Gender System: A Theoretical Perspective on Gender Beliefs and Social Relations”. *Gender and Society* 18/4 (2004), 510–531.

Robert C., Tucker. “Culture, Political Culture, and Communist Society”. *Political Science Quarterly* 88/2 (01 Haziran 1973), 173–190. https://doi.org/10.2307/2149106

Rodger, Elliot. “My Twisted World The Story of Elliot Rodger”.

Romanowski, Hannah – Low, Natalie. “Extremism and Hate Crime”. https://post.parliament.uk/extremism–and–hate–crime/

Rothermel, Ann–Kathrin. “The Role of Evidence–Based Misogyny in Antifeminist Online Communities of the ‘Manosphere’”. *Big Data & Society* 10/1 (01 Ocak 2023), 1–6. https://doi.org/10.1177/20539517221145671

Rothermel, Ann–Kathrin. “The Role of Evidence–Based Misogyny in Antifeminist Online Communities of the ‘Manosphere’”. *Big Data & Society* 10/1 (01 Ocak 2023), 1–6. https://doi.org/10.1177/20539517221145671

Rowan, John. “Achilles Heel and the Anti–Sexist Men’s Movement”. *Psychotherapy and Politics International* 3/1 (2004), 58–71.

Salter, Michael. “From Geek Masculinity to Gamergate: The Technological Rationality of Online Abuse”. *Crime, Media, Culture* 14/2 (2018), 247–264. https://doi.org/10.1177/1741659017690893

Sardar, Ziauddin – Loon, Borin Van. *Introducing – Cultural Studies*. United Kingdom: Icon Books, 1999.

Saroglou, Vassilis. “Believing, Bonding, Behaving, and Belonging: The Big Four Religious Dimensions and Cultural Variation”. *Journal of Cross–Cultural Psychology* 42/8 (01 Kasım 2011), 1320–1340. https://doi.org/10.1177/0022022111412267

Saunders, Benjamin vd. “Saturation in Qualitative Research: Exploring Its Conceptualization and Operationalization”. *Quality & Quantity* 52/4 (01 Temmuz 2018), 1893–1907. https://doi.org/10.1007/s11135–017–0574–8

Sawyer, Jack. “On male liberation”. *Liberation* 15/6, 7, 8 (1970), 32–33.

Schlaerth, Christian A. I. vd. “Subcultural Hierarchy and Policing Amongst Incels in Online Forums”. *Qualitative Sociology Review* 20/2 (30 Nisan 2024), 6–28. https://doi.org/10.18778/1733–8077.20.2.01

Schroeder, Kayla – Wood–Doughty, Zach. “Reliability of Topic Modeling”. *Proceedings of the 2025 Conference of the Nations of the Americas Chapter of the Association for Computational Linguistics: Human Language Technologies (Volume 1: Long Papers)*. ed. Luis Chiruzzo vd. 2649–2662. Albuquerque, New Mexico: Association for Computational Linguistics, 2025. https://doi.org/10.18653/v1/2025.naacl–long.134

Smith, David S. vd. “‘Even Though I’m Not an Incel, I’m Still an Involuntary Celibate’: A Journey in and Out of Inceldom”. *The Communication Review* 28/1 (02 Ocak 2025), 1–25. https://doi.org/10.1080/10714421.2024.2383814

Solea, Anda Iulia – Sugiura, Lisa. “Mainstreaming the Blackpill: Understanding the Incel Community on TikTok”. *European Journal on Criminal Policy and Research* 29/3 (01 Eylül 2023), 311–336. https://doi.org/10.1007/s10610–023–09559–5

Spaid, Sue. “Popular Culture in a Digital Society: Nine Paradoxes”. *Encyclopedia* 6/1 (Ocak 2026), 12. https://doi.org/10.3390/encyclopedia6010012

Sparks, Brandon vd. “Involuntary Celibacy: A Review of Incel Ideology and Experiences with Dating, Rejection, and Associated Mental Health and Emotional Sequelae”. *Current Psychiatry Reports* 24/12 (Aralık 2022), 731–740. https://doi.org/10.1007/s11920–022–01382–9

Sparks, Brandon vd. “One Is the Loneliest Number: Involuntary Celibacy (Incel), Mental Health, and Loneliness”. *Current Psychology* 43/1 (01 Ocak 2024), 392–406. https://doi.org/10.1007/s12144–023–04275–z

Stefanowitsch, Anatol. *Corpus Linguistics: A Guide to the Methodology*. Berlin, Germany: Language Science Press, 2020. https://doi.org/10.5281/zenodo.3735822

Sugiura, Lisa. *The Incel Rebellion: The Rise of the Manosphere and the Virtual War Against Women*. Bingley: Emerald Publishing Limited, 1st ed., 2021.

Suryosumunar, John Abraham Ziswan – Noorzeha, Fuad. “Antonio Gramsci’s Perspective on Dominant Culture and Social Media’s Impact in the Era of Globalization in Indonesia”. *Journal of US–China Public Administration* 18/1 (28 Şubat 2021), 38–46. https://doi.org/10.17265/1548–6591/2021.01.005

Susen, Simon. “The Interpretation of Cultures: Geertz Is Still in Town”. *SSRN Electronic Journal*. https://doi.org/10.2139/ssrn.4876619

Sürün, Furkan – Şimşek, Ali. “Levels of Digital Inequality and The Process of Adaptation to Digital Culture”. *Medya ve Kültür* 4/1 (30 Haziran 2024), 23–42. https://doi.org/10.60077/medkul.1453568

Tietjen, Ruth Rebecca – Tirkkonen, Sanna K. “The Rage of Lonely Men: Loneliness and Misogyny in the Online Movement of ‘Involuntary Celibates’ (Incels)”. *Topoi* 42/5 (01 Kasım 2023), 1229–1241. https://doi.org/10.1007/s11245–023–09921–6

Toepfl, Florian – Piwoni, Eunike. “Public Spheres in Interaction: Comment Sections of News Websites as Counterpublic Spaces”. *Journal of Communication* 65/3 (2015), 465–488.

Tomassi, Rollo. “The Purple Pill”. 11 Kasım 2015. Erişim 31 Ocak 2025. https://therationalmale.com/2015/11/10/the–purple–pill/

Townsend, Leanne – Wallace, Claire. *Social Media Research: A Guide to Ethics*. The University of Aberdeen, 2016.

Tripp, Daniel. "'Wake Up!': Narratives of Masculine Epiphany in Millennial Cinema". *Quarterly Review of Film and Video* 22/2 (09 Mart 2005), 181–188. https://doi.org/10.1080/10509200590461891

'Uyun, Zafirah Quroatun – Hakim, Lukman. "Cyberculture on Social Media: Identity as Trash of Information". *Orasi: Jurnal Dakwah dan Komunikasi* 11/1 (2020), 135–148.

Vallerga, Michael – Zurbriggen, Eileen L. "Hegemonic Masculinities in the 'Manosphere': A Thematic Analysis of Beliefs about Men and Women on The Red Pill and Incel". *Analyses of Social Issues and Public Policy* 22/2 (2022), 602–625. https://doi.org/10.1111/asap.12308

Van Valkenburgh, Shawn P. "Digesting the Red Pill: Masculinity and Neoliberalism in the Manosphere". *Men and Masculinities* 24/1 (Nisan 2021), 84–103. https://doi.org/10.1177/1097184X18816118

Van Valkenburgh, Shawn P. "Digesting the Red Pill: Masculinity and Neoliberalism in the Manosphere". *Men and Masculinities* 24/1 (01 Nisan 2021), 84–103. https://doi.org/10.1177/1097184X18816118

Van Veeren, Elspeth S. vd. "Taking the Red Pill: Conspiracy Theories, Gender, and the 'elusive epistemologies' of the Manosphere". *International Feminist Journal of Politics* 28/2 (27 Nisan 2026), 437–470. https://doi.org/10.1080/14616742.2026.2646522

Venäläinen, Satu. "Nobody Cares for Men Anymore: Affective–Discursive Practices around Men's Victimisation across Online and Offline Contexts". *European Journal of Cultural Studies* 25/4 (01 Ağustos 2022), 1228–1245. https://doi.org/10.1177/13675494211021097

Venema, Niklas. “Counterpublics and Structural Change in Media and Politics: A Theoretical Framework on Transformations Within a Long–Term Historical Perspective”. *Javnost – The Public* 31/2 (02 Nisan 2024), 231–252. https://doi.org/10.1080/13183222.2024.2342216

Voas, David – Crockett, Alasdair. “Religion in Britain: Neither Believing nor Belonging”. *Religion in Contemporary Britain* 39/1 (2005), 11–28. https://doi.org/10.1177/0038038505048998

Walker, Gavin. “Society and Culture in Sociological and Anthropological Tradition”. *History of the Human Sciences* 14/3 (2001), 30–55.

Warner, Michael. “Publics and Counterpublics”. *Public Culture* 14/1 (2002), 49–90.

Warner, Michael. “Publics and Counterpublics”. *Public Culture* 14/1 (2002), 49–90.

Weaver, Matthew – Morris, Steven. “Plymouth Gunman: A Hate–Filled Misogynist and ‘Incel’”. *The Guardian* (13 Ağustos 2021), blm. UK news. https://www.theguardian.com/uk–news/2021/aug/13/plymouth–shooting–suspect–what–we–know–jake–davison

Weber, Max. *Economy and Society: An Outline of Interpretive Sociology*. ed. G. Roth, C. Wittich. Berkeley, Los Angeles, London: University of California Press, 1978.

Weber, Max. *The Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism*. London: Routledge Classics, 2001.

Wedel, Lion. “incels.is forum dataset”. GESIS Data Archive, 2023. https://doi.org/10.7802/2485

West, Candace – Zimmerman, Don H. “Doing Gender”. *Gender and Society* 1/2 (1987), 125–151.

Whittaker, Joe vd. *Predicting Harm Among Incels (Involuntary Celibates): The Roles of Mental Health, Ideological Belief and Social Networking*. UK Government Report. Commision for Countering Extremism, 2024. Commision for Countering

Extremism, Zotero. https://assets.publishing.service.gov.uk/media/664e145fae748c43d37940af/1402 24%2BSISNET%2BIncel%2BReport.pdf

Williams, Patrick – Hannerz, Erik. "Articulating the 'Counter' in Subculture Studies". *M/C Journal* 17/6 (11 Ekim 2014). https://doi.org/10.5204/mcj.912

Woodward, Alexandra vd. *Incels: Inside the World of Involuntary Celibates*. New York: NYU School of Professional Studies, 2021.

Yinger, J. Milton. "Contraculture and Subculture". *American Sociological Review* 25/5 (1960), 625–635. https://doi.org/10.2307/2090136

Yoder, Michael vd. "Identity Construction in a Misogynist Incels Forum". *The 7th Workshop on Online Abuse and Harms (WOAH)*. ed. Yi–Ling Chung vd. 1–13. Toronto, Canada: Association for Computational Linguistics, 2023. https://doi.org/10.18653/v1/2023.woah–1.1

Web Erişim

X (formerly Twitter). "(2) X'te pepperoni haver: 'gonna call myself iron pilled because I have the most solid hard on known to man' / X". 13 Eylül 2024. Erişim 05 Şubat 2025. https://x.com/PepperoniHaver/status/1834637086944612624

"ABD'de 17 kişiyi katleden okul saldırganı Cruz, ömür boyu hapis cezası aldı". Erişim 14 Mart 2025. https://www.aa.com.tr/tr/dunya/abdde–17–kisiyi–katleden–okul–saldirgani–cruz–omur–boyu–hapis–cezasi–aldi/2728180

"ALTKÜLTÜR Ansiklopediler – TÜBİTAK". Erişim 17 Şubat 2025. https://ansiklopedi.tubitak.gov.tr/ansiklopedi/altkultur

Incels.is – Involuntary Celibate Forum. "Based Tvrks". 10 Ekim 2024. Erişim 26 Mayıs 2025. https://incels.is/threads/based–tvrks.666454/

Incel Wiki. "Cope". 17 Ağustos 2022. Erişim 05 Mayıs 2025. https://incels.wiki/w/Cope

Looksmax.org – Men's Self–Improvement & Aesthetics. "Ending the Gym Is Cope". 15 Eylül 2024. Erişim 05 Mayıs 2025. https://looksmax.org/threads/ending–the–gym–is–cope.1153871/

BBC News Türkçe. "Eskişehir'deki Bıçaklı Saldırgan Tutuklandı: Beş Kişinin Yaralandığı Olayla Ilgili Neler Biliniyor?" 13 Ağustos 2024. Erişim 24 Mayıs 2025. https://www.bbc.com/turkce/articles/cp9rxvprmkdo

"E–thot – Incel Wiki". Erişim 16 Mayıs 2025. https://incels.wiki/w/E–thot

Looksmax.org – Men's Self–Improvement & Aesthetics. "Fashion/Style Is Cope". 21 Eylül 2024. Erişim 05 Mayıs 2025. https://looksmax.org/threads/fashion–style–is–cope.1159972/

Southern Poverty Law Center. "Florida Man Who Killed Two Women at Yoga Studio Spoke of 'incel' Hero Elliot Rodger in Online Video". 03 Kasım 2018. Erişim 14 Mart 2025. https://www.splcenter.org/resources/hate–watch/florida–man–who–killed–two–women–yoga–studio–spoke–incel–hero–elliot–rodger–online–video/

"'Gold Pill' Divestment". 20 Şubat 2023. Erişim 06 Şubat 2025. https://www.reddit.com/

"Incels are wild because they are like, 'women only want CHADS and won't sleep with anyone SUB 8!!!' But then they are like, 'All women are disgusting and will sleep with anything, even a literal dog! DOG PILL!' : r/IncelTears". Erişim 05 Şubat 2025. https://www.reddit.com/r/IncelTears/comments/d4dbbx/incels_are_wild_because_they_are_like_women_only/

Kırmızı Hap. "Kırmızı Hap Nedir? Kırmızı Hap Felsefesi Nedir?" Erişim 13 Ocak 2025. https://kirmizihap.net/kirmizi–hap–nedir/

Incel Wiki. "Landwhale". 21 Nisan 2024. Erişim 22 Mayıs 2025. https://incels.wiki/w/Landwhale

Incels.is – Involuntary Celibate Forum. “Legal Disclaimer Against Harassment”. 10 Ağustos 2024. Erişim 26 Mayıs 2025. https://incels.is/threads/legal–disclaimer–against–harassment.641606/

“Makul inkâr edilebilirlik”. *Vikipedi*, 27 Kasım 2024. https://tr.wikipedia.org/w/index.php?title=Makul_ink%C3%A2r_edilebilirlik&oldid=34410167

Incel Wiki. “Misanthropy”. 29 Mart 2021. Erişim 26 Mayıs 2025. https://incels.wiki/w/Misanthropy

“Philosophical and Public Security Law Implications of ‘Stochastic Terrorism’”. Erişim 16 Mayıs 2025. https://csl.mpg.de/en/projects/philosophical–and–public–security–law–implications–of–stochastic–terrorism

“Plymouth Shooting”. *Wikipedia*, 08 Mayıs 2025. https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Plymouth_shooting&oldid=1289452418

“Red pill and blue pill | Meaning, Symbolism, & The Matrix | Britannica”. Erişim 13 Ocak 2025. https://www.britannica.com/topic/red–pill–and–blue–pill

Python documentation. “Regular Expression HOWTO”, ts. https://docs.python.org/3/howto/regex.html

“Similarities and Differences Between Nazis, Jihadists and ‘Incels’ (pen Pen’s Commentary)”. haz. conservatio sui. Yayın Tarihi 24 Ocak 2025. https://www.youtube.com/watch?v=4xoFxswABiE

“Stochastic Terrorism”. *Wikipedia*, 24 Nisan 2025. https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Stochastic_terrorism&oldid=1287136175

"Study Reveals How 'Incels' Become Violent Extremists". Erişim 17 Ocak 2025. https://www.newark.rutgers.edu/news/study–reveals–how–incels–become–violent–extremists

"The Extremist Medicine Cabinet: A Guide to Online 'Pills' | ADL". 11 Haziran 2019. Erişim 25 Mayıs 2026. https://www.adl.org/resources/article/extremist–medicine–cabinet–guide–online–pills

"The Extremist Medicine Cabinet: A Guide to Online 'Pills' | ADL". Erişim 28 Ocak 2025. https://www.adl.org/resources/article/extremist–medicine–cabinet–guide–online–pills

ELLE. "The Woman Who Accidentally Started the Incel Movement". 01 Mart 2016. Erişim 20 Mayıs 2026. https://www.elle.com/culture/news/a34512/woman–who–started–incel–movement/

ELLE. "The Woman Who Accidentally Started the Incel Movement". 01 Mart 2016. Erişim 31 Ocak 2025. https://www.elle.com/culture/news/a34512/woman–who–started–incel–movement/

"What the heck is the 'breadpill'?" Reddit Post. *r/Anarchy101*, 15 Ocak 2019. www.reddit.com/r/Anarchy101/comments/agd1uv/what_the_heck_is_the_breadpill/

"Who's the Deviant Here?" Erişim 24 Haziran 2025. https://mag.uchicago.edu/law–policy–society/whos–deviant–here

EKLER

Ek–1. Analitik Örneklem ve Kodlama Kapsamı

Ek–1.1. Analitik Örneklem Listesi

Aşağıdaki tablo, araştırma kapsamında analiz edilen 160 postun tam listesini içermektedir. Kayıtlar Post_ID temelinde tekilleştirilmiş olup üç analitik eksen altında sınıflandırılmıştır

Kodlama ID	Post ID	Tarih	Dönem	Eksen	Küme 3 Terimi
E1_P001	post–1123710	2018–07–15	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	religiouscel
E1_P002	post–7004	2017–11–09	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	religioncel
E1_P003	post–1476405	2018–09–30	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	godcel
E1_P004	post–6042924	2020–12–11	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	godpill
E1_P005	post–3224338	2019–10–28	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	religiouscel
E1_P006	post–2054835	2019–01–28	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	godpill
E1_P007	post–10168871	2022–12–01	Dönem 3 (2022–2023)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	religiouscel
E1_P008	post–7834235	2021–12–25	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	godcel
E1_P009	post–6540313	2021–04–07	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	religiouscel
E1_P010	post–9146961	2022–07–13	Dönem 3 (2022–2023)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	godpill
E1_P011	post–2569028	2019–06–05	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	godpill
E1_P012	post–4951198	2020–07–07	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	religiouscel
E1_P013	post–1081125	2018–07–06	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	christiancel
E1_P014	post–6293983	2021–02–05	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	christiancel
E1_P015	post–5642818	2020–10–08	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	christiancel
E1_P016	post–3741754	2020–01–31	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	christiancel
E1_P017	post–9451892	2022–08–28	Dönem 3 (2022–2023)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	christiancel
E1_P018	post–206809	2018–01–12	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	religiouscel

Kodlama ID	Post ID	Tarih	Dönem	Eksen	Küme 3 Terimi
E1_P019	post–2321871	2019–03–28	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	godcel
E1_P020	post–3347924	2019–11–20	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	religioncel
E1_P021	post–1201970	2018–08–01	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	religiouscel
E1_P022	post–201502	2018–01–11	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	religiouscel
E1_P023	post–2576878	2019–06–07	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	godpill
E1_P024	post–876396	2018–05–31	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	godcel
E1_P025	post–5844370	2020–11–09	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	godcel
E1_P026	post–3833944	2020–02–15	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	religioncel
E1_P027	post–8782341	2022–05–15	Dönem 3 (2022–2023)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	christiancel
E1_P028	post–5322978	2020–08–27	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	christiancel
E1_P029	post–5323022	2020–08–27	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	christiancel
E1_P030	post–2662724	2019–06–30	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	godpill
E1_P031	post–9599422	2022–09–18	Dönem 3 (2022–2023)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	religiouscel
E1_P032	post–52243	2017–11–26	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	religioncel
E1_P033	post–10411293	2023–01–11	Dönem 3 (2022–2023)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	religioncel
E1_P034	post–758436	2018–05–11	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	religiouscel
E1_P035	post–1226521	2018–08–07	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	godcel
E1_P036	post–26037	2017–11–16	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	christiancel
E1_P037	post–26209	2017–11–16	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	christiancel
E1_P038	post–1098817	2018–07–10	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	religiouscel
E1_P039	post–2487990	2019–05–10	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	religiouscel
E1_P040	post–9490399	2022–09–02	Dönem 3 (2022–2023)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	godpill
E1_P041	post–5966063	2020–11–22	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	religiouscel
E1_P042	post–5972753	2020–11–24	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	religiouscel
E1_P043	post–4679058	2020–05–28	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 1 – Teodise ve Anlam Arayışı	religiouscel

Kodlama ID	Post ID	Tarih	Dönem	Eksen	Küme 3 Terimi
E2_P001	post–11195034	2023–05–21	Dönem 3 (2022–2023)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	religionmaxxing
E2_P002	post–11261544	2023–06–02	Dönem 3 (2022–2023)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	monkmaxxing
E2_P003	post–10667456	2023–02–21	Dönem 3 (2022–2023)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	religionmaxxing
E2_P004	post–11579638	2023–07–11	Dönem 3 (2022–2023)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	religionmaxxing
E2_P005	post–1123719	2018–07–15	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	religiouscel
E2_P006	post–7004	2017–11–09	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	religioncel
E2_P007	post–1300341	2018–08–25	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	religiouscel
E2_P008	post–4133567	2020–03–29	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	religiouscel
E2_P009	post–7599895	2021–11–21	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	religiouscel
E2_P010	post–1469051	2018–09–28	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	monkmaxxing
E2_P011	post–5002517	2020–07–14	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	religioncel
E2_P012	post–6540313	2021–04–07	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	religiouscel
E2_P013	post–4951198	2020–07–07	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	religiouscel
E2_P014	post–2571888	2019–06–06	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	religionmaxxing
E2_P015	post–10889758	2023–03–24	Dönem 3 (2022–2023)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	monkmaxxing
E2_P016	post–10510707	2023–01–28	Dönem 3 (2022–2023)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	religionmaxxing
E2_P017	post–5540773	2020–09–23	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	religiouscel
E2_P018	post–5795821	2020–11–02	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	monkmaxxing
E2_P019	post–1645758	2018–11–01	Dönem 1 (20172018)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	praymaxxing
E2_P020	post–4343214	2020–04–20	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	monkmaxxing
E2_P021	post–5260299	2020–08–20	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	religionmaxxing
E2_P022	post–6454118	2021–03–16	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	religiouscel
E2_P023	post–4889355	2020–06–28	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	praymaxxing
E2_P024	post–3668819	2020–01–18	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	religionmaxxing
E2_P025	post–845600	2018–05–26	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	religioncel

Kodlama ID	Post ID	Tarih	Dönem	Eksen	Küme 3 Terimi
E2_P026	post–1405481	2018–09–16	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	monkmaxxing
E2_P027	post–3820576	2020–02–12	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	monkmaxxing
E2_P028	post–7141921	2021–08–23	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	monkmaxxing
E2_P029	post–5715090	2020–10–20	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	religionmaxxing
E2_P030	post–3748275	2020–02–01	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	religiouscel
E2_P031	post–2803837	2019–07–31	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	religiouscel
E2_P032	post–10796418	2023–03–11	Dönem 3 (2022–2023)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	monkmaxxing
E2_P033	post–608707	2018–04–09	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	religioncel
E2_P034	post–6651228	2021–05–06	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	monkmaxxing
E2_P035	post–5687893	2020–10–16	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	monkmaxxing
E2_P036	post–7672560	2021–11–30	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	monkmaxxing
E2_P037	post–6826788	2021–06–16	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	monkmaxxing
E2_P038	post–10765386	2023–03–06	Dönem 3 (2022–2023)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	religionmaxxing
E2_P039	post–33369	2017–11–19	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	religioncel
E2_P040	post–1535904	2018–10–10	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	religiouscel
E2_P041	post–758436	2018–05–11	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	religiouscel
E2_P042	post–143163	2017–12–27	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	religioncel
E2_P043	post–10914022	2023–03–29	Dönem 3 (2022–2023)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	religionmaxxing
E2_P044	post–1046940	2018–06–29	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	monkmaxxing
E2_P045	post–2952854	2019–08–29	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	monkmaxxing
E2_P046	post–2952930	2019–08–29	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	monkmaxxing
E2_P047	post–5559418	2020–09–26	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	religionmaxxing
E2_P048	post–2515871	2019–05–19	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	religionmaxxing
E2_P049	post–5916461	2020–11–17	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	monkmaxxing
E2_P050	post–4679058	2020–05–28	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	religiouscel

Kodlama ID	Post ID	Tarih	Dönem	Eksen	Küme 3 Terimi
E2_P051	post–10393188	2023–01–08	Dönem 3 (2022–2023)	Eksen 2 – Dinî Başa Çıkma	religionmaxxing
E3_P001	post–10310715	2022–12–26	Dönem 3 (2022–2023)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	muslimcel
E3_P002	post–11579638	2023–07–11	Dönem 3 (2022–2023)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	religionmaxxing
E3_P003	post–3048736	2019–09–19	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	muslimcel
E3_P004	post–290543	2018–02–03	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	muslimcel
E3_P005	post–6042924	2020–12–11	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	godpill
E3_P006	post–3106230	2019–10–02	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	jewcel
E3_P007	post–4355952	2020–04–21	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	muslimcel
E3_P008	post–2440571	2019–04–27	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	religionmaxxing
E3_P009	post–4483393	2020–05–05	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	monkmaxxing
E3_P010	post–2785746	2019–07–27	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	muslimcel
E3_P011	post–5201931	2020–08–12	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	religionmaxxing
E3_P012	post–6444713	2021–03–14	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	muslimcel
E3_P013	post–3017345	2019–09–12	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	godpill
E3_P014	post–9146961	2022–07–13	Dönem 3 (2022–2023)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	godpill
E3_P015	post–2571888	2019–06–06	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	religionmaxxing
E3_P016	post–4825707	2020–06–16	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	muslimcel
E3_P017	post–5147558	2020–08–04	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	godpill

Kodlama ID	Post ID	Tarih	Dönem	Eksen	Küme 3 Terimi
E3_P018	post–6293983	2021–02–05	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	christiancel
E3_P019	post–2643375	2019–06–25	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	godpill
E3_P020	post–1249642	2018–08–13	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	religionmaxxing
E3_P021	post–3473539	2019–12–15	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	religionmaxxing
E3_P022	post–308980	2018–02–06	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	jewcel
E3_P023	post–1345715	2018–09–04	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	religionmaxxing
E3_P024	post–1143572	2018–07–19	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	jewcel
E3_P025	post–5641326	2020–10–08	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	jewcel
E3_P026	post–9451892	2022–08–28	Dönem 3 (2022–2023)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	christiancel
E3_P027	post–1876002	2018–12–23	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	godpill
E3_P028	post–1373079	2018–09–10	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	religionmaxxing
E3_P029	post–1143964	2018–07–20	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	monkmaxxing
E3_P030	post–554224	2018–03–30	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	muslimcel
E3_P031	post–3855132	2020–02–18	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	christiancel
E3_P032	post–10140329	2022–11–27	Dönem 3 (2022–2023)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	muslimcel
E3_P033	post–7141921	2021–08–23	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	monkmaxxing
E3_P034	post–3803073	2020–02–10	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	muslimcel
E3_P035	post–4563556	2020–05–15	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	muslimcel, christiancel

Kodlama ID	Post ID	Tarih	Dönem	Eksen	Küme 3 Terimi
E3_P036	post–2513793	2019–05–19	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	muslimcel
E3_P037	post–6723634	2021–05–27	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	muslimcel
E3_P038	post–2528539	2019–05–23	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	jewcel
E3_P039	post–598549	2018–04–07	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	muslimcel
E3_P040	post–492710	2018–03–18	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	christiancel
E3_P041	post–8782341	2022–05–15	Dönem 3 (2022–2023)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	christiancel
E3_P042	post–1200582	2018–08–01	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	christiancel
E3_P043	post–2496846	2019–05–13	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	muslimcel
E3_P044	post–999985	2018–06–20	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	religionmaxxing
E3_P045	post–10027839	2022–11–11	Dönem 3 (2022–2023)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	jewcel
E3_P046	post–5762883	2020–10–27	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	muslimcel
E3_P047	post–10054093	2022–11–15	Dönem 3 (2022–2023)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	jewcel
E3_P048	post–2662724	2019–06–30	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	godpill
E3_P049	post–4533657	2020–05–11	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	jewcel
E3_P050	post–2905779	2019–08–19	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	godpill
E3_P051	post–3068659	2019–09–23	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	godpill
E3_P052	post–2846681	2019–08–08	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	muslimcel
E3_P053	post–26037	2017–11–16	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	christiancel

Kodlama ID	Post ID	Tarih	Dönem	Eksen	Küme 3 Terimi
E3_P054	post–633688	2018–04–15	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	christiancel
E3_P055	post–4654879	2020–05–26	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	muslimcel
E3_P056	post–8061452	2022–02–06	Dönem 3 (2022–2023)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	muslimcel
E3_P057	post–1121749	2018–07–15	Dönem 1 (2017–2018)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	muslimcel
E3_P058	post–9490399	2022–09–02	Dönem 3 (2022–2023)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	godpill
E3_P059	post–3042119	2019–09–17	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	muslimcel
E3_P060	post–2801204	2019–07–30	Dönem 2 (2019–2021)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	muslimcel
E3_P061	post–10298289	2022–12–24	Dönem 3 (2022–2023)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	muslimcel
E3_P062	post–9977734	2022–11–02	Dönem 3 (2022–2023)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	godpill
E3_P063	post–9485848	2022–09–02	Dönem 3 (2022–2023)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	godpill
E3_P064	post–11856487	2023–08–21	Dönem 3 (2022–2023)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	monkmaxxing
E3_P065	post–12089969	2023–09–23	Dönem 3 (2022–2023)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	religionmaxxing
E3_P066	post–12160635	2023–10–05	Dönem 3 (2022–2023)	Eksen 3 – Dinî Normativite ve Cinsel Düzen	muslimcel

Ek–2. Genel Din ve Spesifik Din Referanslarına İlişkin Frekans Analizleri

Ek–2.1. Küme 1 Genel Din ve İnanç Kavramları Frekans Analizi Betiği

Bu çalışmada kullanılan nicel verinin birinci aşaması, Harvard Dataverse üzerinden erişilen incels.is arşivine (N = 6.411.970 gönderi) uygulanan kume1_analysis.py betiği aracılığıyla üretilmiştir. Betik; genel din kavramlarına karşılık gelen yedi tekli anahtar sözcüğü (*religion, religions, religious, faith, belief, beliefs, believer*) ve beş çok sözcüklü ifadeyi (*believe in god, believe in religion, believe in a religion, believe in faith, believe in faiths*) kapsamaktadır. Her terim için tam sözcük sınırı (*word boundary*, \b) eşleştirmesi uygulanmış; çok sözcüklü ifadeler ise tam ifade eşleştirmesiyle (*exact phrase matching*) taranmıştır. Eşleşme sayıları, Unix zaman damgasından (*timestamp*) yıla dönüştürme işlemiyle birlikte yıllık dağılım olarak hesaplanmış ve CSV formatında çıktıya aktarılmıştır. Analiz Python 3.13.7 ortamında, yalnızca standart kütüphaneler (csv, re, collections, datetime) kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

```
"""
INCEL CORPUS – KUME 1 FREQUENCY ANALYSIS
Genel Din Kavramlari + Phrase Arama
"""

import csv
import re
from collections import defaultdict
from datetime import datetime

INPUT_FILE  = r"C:\Users\RUVEYDA\OneDrive\Desktop\incels.is_AllComments.anon"
OUTPUT_FILE = r"C:\Users\RUVEYDA\OneDrive\Desktop\kume1_frekans.csv"

# Tekli kelimeler
SINGLE_WORDS = [
    "religion",
    "religions",
    "religious",
    "faith",
    "belief",
    "beliefs",
    "believer",
]

# Phrase'ler (cok kelimeli ifadeler)
PHRASES = [
    "believe in god",
    "believe in religion",
    "believe in a religion",
    "believe in faith",
    "believe in faiths",
]

def unix_to_year(ts_str):
```

```
    try:
        ts = int(float(ts_str))
        return str(datetime.utcfromtimestamp(ts).year)
    except:
        return "unknown"

# Regex derle
SINGLE_REGEX = {
    w: re.compile(r'\b' + re.escape(w) + r'\b', re.IGNORECASE)
    for w in SINGLE_WORDS
}

PHRASE_REGEX = {
    p: re.compile(re.escape(p), re.IGNORECASE)
    for p in PHRASES
}

ALL_TERMS = SINGLE_WORDS + PHRASES
ALL_REGEX = {**SINGLE_REGEX, **PHRASE_REGEX}

print("=" * 60)
print("KUME 1 - GENEL DIN KAVRAMLARI FREKANS ANALIZI")
print("=" * 60)
print("Tekli kelime : " + str(len(SINGLE_WORDS)))
print("Phrase       : " + str(len(PHRASES)))
print("Toplam       : " + str(len(ALL_TERMS)))
print()

freq_total  = defaultdict(int)
freq_yearly = defaultdict(lambda: defaultdict(int))
total_posts = 0
kume1_posts = 0

print("Reading file... (may take 30-60 minutes)")
print()

with open(INPUT_FILE, "r", encoding="utf-8", errors="replace") as f:
    reader = csv.DictReader(f, delimiter="\t")

    for row in reader:
        total_posts += 1

        if total_posts % 500_000 == 0:
            print("  " + str(total_posts) + " posts read | Kume1 posts: " +
str(kume1_posts))

        text = (row.get("text", "") or "") + " " + (row.get("title", "") or
"")
        if not text.strip():
            continue

        year = unix_to_year(row.get("timestamp", ""))

        matched = False
        for term, rgx in ALL_REGEX.items():
            if rgx.search(text):
                freq_total[term] += 1
                freq_yearly[term][year] += 1
                matched = True

        if matched:
            kume1_posts += 1

print()
print("Done reading.")
print("  Total posts  : " + str(total_posts))
print("  Kume1 posts  : " + str(kume1_posts))
print("  Ratio        : %" + str(round(kume1_posts / total_posts * 100, 2)))
print()

# Yillari sirala
```

```
all_years = set()
for yearly in freq_yearly.values():
    all_years.update(yearly.keys())
all_years = sorted([y for y in all_years if y != "unknown"])
if any("unknown" in freq_yearly[t] for t in ALL_TERMS):
    all_years.append("unknown")

headers = ["Tur", "Terim", "Toplam_Post", "Oran_Pct"] + all_years

with open(OUTPUT_FILE, "w", newline="", encoding="utf-8-sig") as f:
    writer = csv.writer(f)
    writer.writerow(headers)

    # Once tekli kelimeler
    writer.writerow(["--- TEKLI KELIMELER ---"])
    for term in SINGLE_WORDS:
        total = freq_total[term]
        ratio = round(total / total_posts * 100, 4) if total_posts else 0
        yearly = [freq_yearly[term].get(y, 0) for y in all_years]
        writer.writerow(["kelime", term, total, ratio] + yearly)

    writer.writerow([])

    # Sonra phrase'ler
    writer.writerow(["--- PHRASE ARAMALAR ---"])
    for term in PHRASES:
        total = freq_total[term]
        ratio = round(total / total_posts * 100, 4) if total_posts else 0
        yearly = [freq_yearly[term].get(y, 0) for y in all_years]
        writer.writerow(["phrase", term, total, ratio] + yearly)

    writer.writerow([])
    writer.writerow(["--- OZET ---"])
    writer.writerow(["Toplam_Post", total_posts])
    writer.writerow(["Kume1_Post", kume1_posts])
    writer.writerow(["Kume1_Oran_Pct", round(kume1_posts / total_posts * 100,
2)])

print("Saved: " + OUTPUT_FILE)
print()
print("FINISHED.")
```

Ek–2.2. Küme 1 Genel Din ve İnanç Kavramları Doğrulama Betiği

Bu betik, kume1_analysis.py tarafından üretilen frekans değerlerinin doğruluğunu bağımsız olarak teyit etmek amacıyla geliştirilmiştir. Betik; Küme 1'de yer alan yedi tekli anahtar sözcük (*religion, religions, religious, faith, belief, beliefs, believer*) ve beş çok sözcüklü ifadeyi (*believe in god, believe in religion, believe in a religion, believe in faith, believe in faiths*) kume1_analysis.py'den bağımsız biçimde, ham korpus üzerinden yeniden saymaktadır. Her terim için elde edilen sayım, kume1_analysis.py çıktısındaki beklenen değerle karşılaştırılmış; eşleşme durumunda OK, uyumsuzluk durumunda HATA etiketi üretilmiştir. Analiz Python 3.13.7 ortamında yalnızca standart kütüphaneler (csv, re) kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

```
"""
```

```
KUME 1 – TUM TERIMLERIN DOGRULAMA SCRIPTI
Her terimi bagimsiz olarak sayar, kume1_analysis.py ile karsilastirir.
"""

import re
import csv

INPUT_FILE = r"C:\Users\RUVEYDA\OneDrive\Desktop\incels.is_AllComments.anon"

SINGLE_WORDS = [
    "religion", "religions", "religious",
    "faith", "belief", "beliefs", "believer",
]

PHRASES = [
    "believe in god",
    "believe in religion",
    "believe in a religion",
    "believe in faith",
    "believe in faiths",
]

BEKLENEN = {
    "religion": 13558,
    "religions": 2730,
    "religious": 9607,
    "faith": 3275,
    "belief": 4514,
    "beliefs": 4756,
    "believer": 587,
    "believe in god": 874,
    "believe in religion": 93,
    "believe in a religion": 8,
    "believe in faith": 0,
    "believe in faiths": 0,
}

SINGLE_REGEX = {w: re.compile(r'\b' + re.escape(w) + r'\b', re.IGNORECASE) for
w in SINGLE_WORDS}
PHRASE_REGEX = {p: re.compile(re.escape(p), re.IGNORECASE) for p in PHRASES}
ALL_REGEX = {**SINGLE_REGEX, **PHRASE_REGEX}

counts = {t: 0 for t in ALL_REGEX}
total = 0

print("=" * 60)
print("KUME 1 DOGRULAMA – TUM TERIMLER")
print("=" * 60)
print("Okuma basliyor...")
print()

with open(INPUT_FILE, "r", encoding="utf-8", errors="replace") as f:
    reader = csv.DictReader(f, delimiter="\t")
    for row in reader:
        total += 1
        if total % 1_000_000 == 0:
            print("  " + str(total) + " posts read...")
        text = (row.get("text", "") or "") + " " + (row.get("title", "") or
"")
        if not text.strip():
            continue
        for term, rgx in ALL_REGEX.items():
            if rgx.search(text):
                counts[term] += 1

print()
print("=" * 60)
print("SONUCLAR vs BEKLENEN")
print("=" * 60)
print()
```

```
all_ok = True
for term in list(SINGLE_WORDS) + list(PHRASES):
    bulunan = counts[term]
    beklenen = BEKLENEN[term]
    eslesme = "OK" if bulunan == beklenen else "HATA"
    if eslesme == "HATA":
        all_ok = False
    print(f"  {term:<30} Bulunan: {bulunan:>6}  Beklenen: {beklenen:>6}
[{eslesme}]")

print()
if all_ok:
    print("TUM TERIMLER DOGRULANDI – Script ciktisi guvenilir.")
else:
    print("UYARI: Bazi terimlerde uyumsuzluk var!")
print("=" * 60)
```

Ek–2.3. Küme 1 Genel Din ve İnanç Kavramları Doğrulama Çıktısı

kume1_verify.py betiğinin çalıştırılması sonucunda elde edilen doğrulama ekranıdır. Küme 1'de yer alan tüm tekli anahtar sözcükler ve çok sözcüklü ifadeler ham korpus üzerinden bağımsız olarak yeniden sayılmış; her terim için elde edilen değer kume1_analysis.py çıktısıyla karşılaştırılmıştır. On iki terimin tamamında "OK" sonucu elde edilmiş olup analiz sonuçlarının güvenilirliği teyit edilmiştir.

```
C:\Users\RUVEYDA\OneDrive\Desktop\incels_scraper>python kume1_verify.py
============================================================
KUME 1 DOGRULAMA – TUM TERIMLER
============================================================
Okuma basliyor...

  1000000 posts read...
  2000000 posts read...
  3000000 posts read...
  4000000 posts read...
  5000000 posts read...
  6000000 posts read...

============================================================
SONUCLAR vs BEKLENEN
============================================================

  religion                       Bulunan:  13558  Beklenen:  13558  [OK]
  religions                      Bulunan:   2730  Beklenen:   2730  [OK]
  religious                      Bulunan:   9607  Beklenen:   9607  [OK]
  faith                          Bulunan:   3275  Beklenen:   3275  [OK]
  belief                         Bulunan:   4514  Beklenen:   4514  [OK]
  beliefs                        Bulunan:   4756  Beklenen:   4756  [OK]
  believer                       Bulunan:    587  Beklenen:    587  [OK]
  believe in god                 Bulunan:    874  Beklenen:    874  [OK]
  believe in religion            Bulunan:     93  Beklenen:     93  [OK]
  believe in a religion          Bulunan:      8  Beklenen:      8  [OK]
  believe in faith               Bulunan:      0  Beklenen:      0  [OK]
  believe in faiths              Bulunan:      0  Beklenen:      0  [OK]

TUM TERIMLER DOGRULANDI – Script ciktisi guvenilir.
============================================================
```

Ek–2.4. Küme 2 Spesifik Dinler Frekans Analizi Betiği

Bu çalışmada kullanılan nicel verinin ikinci aşaması, Harvard Dataverse üzerinden erişilen incels.is arşivine (N = 6.411.970 gönderi) uygulanan kume2_analysis.py betiği aracılığıyla üretilmiştir. Betik; spesifik din adlarına karşılık gelen on beş anahtar sözcüğü beş din grubu altında kapsamaktadır: Hristiyanlık (*christianity, christian, christians*), İslam (*islam, muslim, muslims*), Yahudilik (*judaism, jew, jews*), Budizm (*buddhism, buddhist, buddhists*) ve Hinduizm (*hinduism, hindu, hindus*). Her terim için tam sözcük sınırı duyarlı düzenli ifade (*word boundary regex*, \b) uygulanmış; eşleşme sayıları Unix zaman damgasından yıla dönüştürme işlemiyle birlikte hem kelime bazında hem din grubu toplamları düzeyinde yıllık dağılım olarak hesaplanmış ve CSV formatında çıktıya aktarılmıştır. Analiz Python 3.13.7 ortamında yalnızca standart kütüphaneler (csv, re, collections, datetime) kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

```
"""
INCEL CORPUS – KUME 2 FREQUENCY ANALYSIS
Spesifik Dinler
"""

import csv
import re
from collections import defaultdict
from datetime import datetime

INPUT_FILE  = r"C:\Users\RUVEYDA\OneDrive\Desktop\incels.is_AllComments.anon"
OUTPUT_FILE = r"C:\Users\RUVEYDA\OneDrive\Desktop\kume2_frekans.csv"

GROUPS = {
    "Hristiyanlik": ["christianity", "christian", "christians"],
    "Islam":        ["islam", "muslim", "muslims"],
    "Yahudilik":    ["judaism", "jew", "jews"],
    "Budizm":       ["buddhism", "buddhist", "buddhists"],
    "Hinduizm":     ["hinduism", "hindu", "hindus"],
}

ALL_WORDS = []
WORD_GROUP = {}
for group, words in GROUPS.items():
    for w in words:
        ALL_WORDS.append(w)
        WORD_GROUP[w] = group

REGEX = {
    w: re.compile(r'\b' + re.escape(w) + r'\b', re.IGNORECASE)
    for w in ALL_WORDS
}

def unix_to_year(ts_str):
    try:
        ts = int(float(ts_str))
        return str(datetime.utcfromtimestamp(ts).year)
```

```
    except:
        return "unknown"

print("=" * 60)
print("KUME 2 - SPESIFIK DINLER FREKANS ANALIZI")
print("=" * 60)
print("Toplam kelime: " + str(len(ALL_WORDS)))
print()

freq_total  = defaultdict(int)
freq_yearly = defaultdict(lambda: defaultdict(int))
total_posts = 0
kume2_posts = 0

print("Reading file... (may take 30-60 minutes)")
print()

with open(INPUT_FILE, "r", encoding="utf-8", errors="replace") as f:
    reader = csv.DictReader(f, delimiter="\t")

    for row in reader:
        total_posts += 1

        if total_posts % 500_000 == 0:
            print("  " + str(total_posts) + " posts read | Kume2 posts: " +
str(kume2_posts))

        text = (row.get("text", "") or "") + " " + (row.get("title", "") or
"")
        if not text.strip():
            continue

        year = unix_to_year(row.get("timestamp", ""))

        matched = False
        for word, rgx in REGEX.items():
            if rgx.search(text):
                freq_total[word] += 1
                freq_yearly[word][year] += 1
                matched = True

        if matched:
            kume2_posts += 1

print()
print("Done reading.")
print("  Total posts  : " + str(total_posts))
print("  Kume2 posts  : " + str(kume2_posts))
print("  Ratio        : %" + str(round(kume2_posts / total_posts * 100, 2)))
print()

all_years = set()
for yearly in freq_yearly.values():
    all_years.update(yearly.keys())
all_years = sorted([y for y in all_years if y != "unknown"])
if any("unknown" in freq_yearly[w] for w in ALL_WORDS):
    all_years.append("unknown")

headers = ["Din_Grubu", "Kelime", "Toplam_Post", "Oran_Pct"] + all_years

with open(OUTPUT_FILE, "w", newline="", encoding="utf-8-sig") as f:
    writer = csv.writer(f)
    writer.writerow(headers)

    for group, words in GROUPS.items():
        writer.writerow(["--- " + group + " ---"])
        for word in words:
            total = freq_total[word]
            ratio = round(total / total_posts * 100, 4) if total_posts else 0
            yearly = [freq_yearly[word].get(y, 0) for y in all_years]
            writer.writerow([group, word, total, ratio] + yearly)
```

```
        writer.writerow([])

    writer.writerow(["--- DIN GRUBU TOPLAMLARI ---"])
    for group, words in GROUPS.items():
        gtotal = sum(freq_total[w] for w in words)
        gratio = round(gtotal / total_posts * 100, 4) if total_posts else 0
        writer.writerow([group, "TOPLAM", gtotal, gratio])

    writer.writerow([])
    writer.writerow(["--- GENEL OZET ---"])
    writer.writerow(["Toplam_Post", total_posts])
    writer.writerow(["Kume2_Post", kume2_posts])
    writer.writerow(["Kume2_Oran_Pct", round(kume2_posts / total_posts * 100,
2)])

print("Saved: " + OUTPUT_FILE)
print()
print("FINISHED.")
```

Ek–2.5. Küme 2 Spesifik Dinler Doğrulama Betiği

Bu betik, kume2_analysis.py tarafından üretilen frekans değerlerinin doğruluğunu bağımsız olarak teyit etmek amacıyla geliştirilmiştir. Betik; Küme 2'de yer alan on beş anahtar sözcüğü kume2_analysis.py'den bağımsız biçimde ham korpus üzerinden yeniden saymaktadır. Her terim için elde edilen sayım, kume2_analysis.py çıktısındaki beklenen değerle karşılaştırılmış; eşleşme durumunda OK, uyumsuzluk durumunda HATA etiketi üretilmiştir. Analiz Python 3.13.7 ortamında yalnızca standart kütüphaneler (csv, re) kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

```
"""
KUME 2 - TUM TERIMLERIN DOGRULAMA SCRIPTI
Her terimi bagimsiz olarak sayar, kume2_analysis.py ile karsilastirir.
"""

import re
import csv

INPUT_FILE = r"C:\Users\RUVEYDA\OneDrive\Desktop\incels.is_AllComments.anon"

GROUPS = {
    "Hristiyanlik": ["christianity", "christian", "christians"],
    "Islam":        ["islam", "muslim", "muslims"],
    "Yahudilik":    ["judaism", "jew", "jews"],
    "Budizm":       ["buddhism", "buddhist", "buddhists"],
    "Hinduizm":     ["hinduism", "hindu", "hindus"],
}

BEKLENEN = {
    "christianity": 4374,
    "christian":    6742,
    "christians":   2417,
    "islam":        8862,
    "muslim":       9792,
    "muslims":      5817,
    "judaism":       808,
    "jew":         12279,
    "jews":        22680,
```

```
    "buddhism":      800,
    "buddhist":      640,
    "buddhists":     154,
    "hinduism":      581,
    "hindu":        1741,
    "hindus":        638,
}

ALL_WORDS = [w for words in GROUPS.values() for w in words]

REGEX = {
    w: re.compile(r'\b' + re.escape(w) + r'\b', re.IGNORECASE)
    for w in ALL_WORDS
}

counts = {w: 0 for w in ALL_WORDS}
total = 0

print("=" * 60)
print("KUME 2 DOGRULAMA - TUM TERIMLER")
print("=" * 60)
print("Okuma basliyor...")
print()

with open(INPUT_FILE, "r", encoding="utf-8", errors="replace") as f:
    reader = csv.DictReader(f, delimiter="\t")
    for row in reader:
        total += 1
        if total % 1_000_000 == 0:
            print("  " + str(total) + " posts read...")
        text = (row.get("text", "") or "") + " " + (row.get("title", "") or
"")
        if not text.strip():
            continue
        for word, rgx in REGEX.items():
            if rgx.search(text):
                counts[word] += 1

print()
print("=" * 60)
print("SONUCLAR vs BEKLENEN")
print("=" * 60)
print()

all_ok = True
for group, words in GROUPS.items():
    print("  [" + group + "]")
    for word in words:
        bulunan = counts[word]
        beklenen = BEKLENEN[word]
        eslesme = "OK" if bulunan == beklenen else "HATA"
        if eslesme == "HATA":
            all_ok = False
        print(f"    {word:<20} Bulunan: {bulunan:>6}  Beklenen: {beklenen:>6}
[{eslesme}]")
    print()

if all_ok:
    print("TUM TERIMLER DOGRULANDI - Script ciktisi guvenilir.")
else:
    print("UYARI: Bazi terimlerde uyumsuzluk var!")
print("=" * 60)
```

Ek–2.6. Küme 2 Spesifik Dinler Doğrulama Çıktısı

kume2_verify.py betiğinin çalıştırılması sonucunda elde edilen doğrulama ekranıdır. Küme 2'de yer alan on beş anahtar sözcük ham korpus üzerinden bağımsız olarak yeniden sayılmış; her terim için elde edilen değer kume2_analysis.py çıktısıyla karşılaştırılmıştır. On beş terimin tamamında "OK" sonucu elde edilmesi durumunda analiz sonuçlarının güvenilirliği teyit edilmiştir.

```
C:\Users\RUVEYDA\OneDrive\Desktop\incels_scraper>python kume2_verify.py
============================================================
KUME 2 DOGRULAMA – TUM TERIMLER
============================================================
Okuma basliyor...

  1000000 posts read...
  2000000 posts read...
  3000000 posts read...
  4000000 posts read...
  5000000 posts read...
  6000000 posts read...

============================================================
SONUCLAR vs BEKLENEN
============================================================

  [Hristiyanlik]
    christianity         Bulunan:   4374  Beklenen:   4374  [OK]
    christian            Bulunan:   6742  Beklenen:   6742  [OK]
    christians           Bulunan:   2417  Beklenen:   2417  [OK]

  [Islam]
    islam                Bulunan:   8862  Beklenen:   8862  [OK]
    muslim               Bulunan:   9792  Beklenen:   9792  [OK]
    muslims              Bulunan:   5817  Beklenen:   5817  [OK]

  [Yahudilik]
    judaism              Bulunan:    808  Beklenen:    808  [OK]
    jew                  Bulunan:  12279  Beklenen:  12279  [OK]
    jews                 Bulunan:  22680  Beklenen:  22680  [OK]

  [Budizm]
    buddhism             Bulunan:    800  Beklenen:    800  [OK]
    buddhist             Bulunan:    640  Beklenen:    640  [OK]
    buddhists            Bulunan:    154  Beklenen:    154  [OK]

  [Hinduizm]
    hinduism             Bulunan:    581  Beklenen:    581  [OK]
    hindu                Bulunan:   1741  Beklenen:   1741  [OK]
    hindus               Bulunan:    638  Beklenen:    638  [OK]

TUM TERIMLER DOGRULANDI – Script ciktisi guvenilir.
============================================================
```

Ek–3. İncel Din Jargonunun Tespiti, Genişletilmesi ve Doğrulanması

Ek–3.1. Küme 3 Birinci Aşama Frekans Analizi Betiği

On bir terimden oluşan başlangıç listesiyle yürütülen birinci aşama frekans analizi, kume3_asama1.py betiği aracılığıyla gerçekleştirilmiştir.

```
"""
INCEL CORPUS – KUME 3 FREQUENCY ANALYSIS – ASAMA 1
Incel Jargonu – Din Turevi Terimler (11 kelime – ilk liste)
"""

import csv
import re
from collections import defaultdict
from datetime import datetime

INPUT_FILE  = r"C:\Users\RUVEYDA\OneDrive\Desktop\incels.is_AllComments.anon"
OUTPUT_FILE = r"C:\Users\RUVEYDA\OneDrive\Desktop\kume3_asama1_frekans.csv"

GROUPS = {
    "Pill": [
        "godpill",
        "faithpill",
        "religionpill",
    ],
    "Maxxing": [
        "godmaxxing",
        "godmaxx",
        "faithmaxxing",
        "faithmax",
        "praymaxxing",
        "monkmaxxing",
    ],
    "Cel": [
        "godcel",
        "religioncel",
    ],
}

ALL_WORDS = []
WORD_GROUP = {}
for group, words in GROUPS.items():
    for w in words:
        ALL_WORDS.append(w)
        WORD_GROUP[w] = group

REGEX = {
    w: re.compile(r'\b' + re.escape(w) + r'\b', re.IGNORECASE)
    for w in ALL_WORDS
}

def unix_to_year(ts_str):
    try:
        ts = int(float(ts_str))
        return str(datetime.utcfromtimestamp(ts).year)
    except:
        return "unknown"

print("=" * 60)
print("KUME 3 – ASAMA 1 (11 kelime)")
print("=" * 60)
print("Toplam kelime: " + str(len(ALL_WORDS)))
print()

freq_total  = defaultdict(int)
```

```
freq_yearly = defaultdict(lambda: defaultdict(int))
total_posts = 0
kume3_posts = 0

print("Reading file... (may take 30-60 minutes)")
print()

with open(INPUT_FILE, "r", encoding="utf-8", errors="replace") as f:
    reader = csv.DictReader(f, delimiter="\t")

    for row in reader:
        total_posts += 1

        if total_posts % 500_000 == 0:
            print("  " + str(total_posts) + " posts read | Kume3 posts: " +
str(kume3_posts))

        text = (row.get("text", "") or "") + " " + (row.get("title", "") or
"")
        if not text.strip():
            continue

        year = unix_to_year(row.get("timestamp", ""))

        matched = False
        for word, rgx in REGEX.items():
            if rgx.search(text):
                freq_total[word] += 1
                freq_yearly[word][year] += 1
                matched = True

        if matched:
            kume3_posts += 1

print()
print("Done reading.")
print("  Total posts  : " + str(total_posts))
print("  Kume3 posts  : " + str(kume3_posts))
print("  Ratio        : %" + str(round(kume3_posts / total_posts * 100, 4)))
print()

all_years = set()
for yearly in freq_yearly.values():
    all_years.update(yearly.keys())
all_years = sorted([y for y in all_years if y != "unknown"])
if any("unknown" in freq_yearly[w] for w in ALL_WORDS):
    all_years.append("unknown")

headers = ["Grup", "Kelime", "Toplam_Post", "Oran_Pct"] + all_years

with open(OUTPUT_FILE, "w", newline="", encoding="utf-8-sig") as f:
    writer = csv.writer(f)
    writer.writerow(headers)

    for group, words in GROUPS.items():
        writer.writerow(["--- " + group + " ---"])
        for word in words:
            total = freq_total[word]
            ratio = round(total / total_posts * 100, 6) if total_posts else 0
            yearly = [freq_yearly[word].get(y, 0) for y in all_years]
            writer.writerow([group, word, total, ratio] + yearly)
        writer.writerow([])

    writer.writerow(["--- OZET ---"])
    writer.writerow(["Toplam_Post", total_posts])
    writer.writerow(["Kume3_Asama1_Post", kume3_posts])
    writer.writerow(["Kume3_Asama1_Oran_Pct", round(kume3_posts / total_posts
* 100, 4)])

print("Saved: " + OUTPUT_FILE)
print()
```

```
print("FINISHED.")
```

Ek–3.2. Küme 3 Birinci Aşama Frekans Analizi Çıktısı

kume3_asama1.py betiğinin çalıştırılması sonucunda elde edilen ekran çıktısıdır.

```
C:\Users\RUVEYDA\OneDrive\Desktop\incels_scraper>python kume3_asama1.py
============================================================
KUME 3 – ASAMA 1 (11 kelime)
============================================================
Toplam kelime: 11

Reading file... (may take 30-60 minutes)

  500000 posts read | Kume3 posts: 12
  1000000 posts read | Kume3 posts: 31
  1500000 posts read | Kume3 posts: 58
  2000000 posts read | Kume3 posts: 75
  2500000 posts read | Kume3 posts: 112
  3000000 posts read | Kume3 posts: 140
  3500000 posts read | Kume3 posts: 164
  4000000 posts read | Kume3 posts: 187
  4500000 posts read | Kume3 posts: 215
  5000000 posts read | Kume3 posts: 245
  5500000 posts read | Kume3 posts: 275
  6000000 posts read | Kume3 posts: 286

Done reading.
  Total posts  : 6411970
  Kume3 posts  : 304
  Ratio        : %0.0047

Saved: C:\Users\RUVEYDA\OneDrive\Desktop\kume3_asama1_frekans.csv


FINISHED.
```

Ek–3.3. Küme 3 İkinci Aşama Frekans Analizi Betiği

Birinci aşama analizinin ardından teorik tartışma doğrultusunda genişletilen ikinci aşama betiği, spesifik dini kimliklere atıf yapan yirmi üç terimi kapsamaktadır. *–cel* grubuna *muslimcel*, *islamcel*, *christiancel*, *jewcel*, *religiouscel*, *faithcel*; *–pill* grubuna *islampill*, *islamicpill*, *christpill*, *christianpill*, *jewpill*; *–maxxing* grubuna *religionmaxxing* eklenmiştir. Her terim için tam sözcük sınırı duyarlı düzenli ifade (*word boundary*, \b) uygulanmış; eşleşme sayıları Unix zaman damgasından yıla dönüştürme işlemiyle birlikte yıllık dağılım olarak hesaplanmış ve CSV formatında çıktıya aktarılmıştır. Analiz Python 3.13.7 ortamında yalnızca standart kütüphaneler (csv, re, collections, datetime) kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

```
"""
INCEL CORPUS – KUME 3 FREQUENCY ANALYSIS – ASAMA 2
Incel Jargonu – Din Turevi Terimler (23 kelime – genisletilmis liste)
```

```
"""

import csv
import re
from collections import defaultdict
from datetime import datetime

INPUT_FILE  = r"C:\Users\RUVEYDA\OneDrive\Desktop\incels.is_AllComments.anon"
OUTPUT_FILE = r"C:\Users\RUVEYDA\OneDrive\Desktop\kume3_asama2_frekans.csv"

GROUPS = {
    "Pill": [
        "godpill",
        "faithpill",
        "religionpill",
        "islampill",
        "islamicpill",
        "christpill",
        "christianpill",
        "jewpill",
    ],
    "Maxxing": [
        "godmaxxing",
        "godmaxx",
        "faithmaxxing",
        "faithmax",
        "praymaxxing",
        "monkmaxxing",
        "religionmaxxing",
    ],
    "Cel": [
        "godcel",
        "religioncel",
        "faithcel",
        "religiouscel",
        "muslimcel",
        "islamcel",
        "christiancel",
        "jewcel",
    ],
}

ALL_WORDS = []
WORD_GROUP = {}
for group, words in GROUPS.items():
    for w in words:
        ALL_WORDS.append(w)
        WORD_GROUP[w] = group

REGEX = {
    w: re.compile(r'\b' + re.escape(w) + r'\b', re.IGNORECASE)
    for w in ALL_WORDS
}

def unix_to_year(ts_str):
    try:
        ts = int(float(ts_str))
        return str(datetime.utcfromtimestamp(ts).year)
    except:
        return "unknown"

print("=" * 60)
print("KUME 3 - ASAMA 2 (23 kelime)")
print("=" * 60)
print("Toplam kelime: " + str(len(ALL_WORDS)))
print()

freq_total  = defaultdict(int)
freq_yearly = defaultdict(lambda: defaultdict(int))
total_posts = 0
kume3_posts = 0
```

```
print("Reading file... (may take 30-60 minutes)")
print()

with open(INPUT_FILE, "r", encoding="utf-8", errors="replace") as f:
    reader = csv.DictReader(f, delimiter="\t")

    for row in reader:
        total_posts += 1

        if total_posts % 500_000 == 0:
            print("  " + str(total_posts) + " posts read | Kume3 posts: " +
str(kume3_posts))

        text = (row.get("text", "") or "") + " " + (row.get("title", "") or
"")
        if not text.strip():
            continue

        year = unix_to_year(row.get("timestamp", ""))

        matched = False
        for word, rgx in REGEX.items():
            if rgx.search(text):
                freq_total[word] += 1
                freq_yearly[word][year] += 1
                matched = True

        if matched:
            kume3_posts += 1

print()
print("Done reading.")
print("  Total posts  : " + str(total_posts))
print("  Kume3 posts  : " + str(kume3_posts))
print("  Ratio        : %" + str(round(kume3_posts / total_posts * 100, 4)))
print()

all_years = set()
for yearly in freq_yearly.values():
    all_years.update(yearly.keys())
all_years = sorted([y for y in all_years if y != "unknown"])
if any("unknown" in freq_yearly[w] for w in ALL_WORDS):
    all_years.append("unknown")

headers = ["Grup", "Kelime", "Toplam_Post", "Oran_Pct"] + all_years

with open(OUTPUT_FILE, "w", newline="", encoding="utf-8-sig") as f:
    writer = csv.writer(f)
    writer.writerow(headers)

    for group, words in GROUPS.items():
        writer.writerow(["--- " + group + " ---"])
        for word in words:
            total = freq_total[word]
            ratio = round(total / total_posts * 100, 6) if total_posts else 0
            yearly = [freq_yearly[word].get(y, 0) for y in all_years]
            writer.writerow([group, word, total, ratio] + yearly)
        writer.writerow([])

    writer.writerow(["--- OZET ---"])
    writer.writerow(["Toplam_Post", total_posts])
    writer.writerow(["Kume3_Asama2_Post", kume3_posts])
    writer.writerow(["Kume3_Asama2_Oran_Pct", round(kume3_posts / total_posts
* 100, 4)])

print("Saved: " + OUTPUT_FILE)
print()
print("FINISHED.")
```

Ek–3.4. Küme 3 İkinci Aşama Frekans Analizi Çıktısı

Spesifik dini kimlik türevlerinin eklenmesiyle yirmi üç terime genişletilen ikinci aşama analizinde toplam 6.411.970 post taranmış ve 971 post (%0,0151) eşleşme elde edilmiştir. Birinci aşamaya (N=304) kıyasla eşleşme sayısındaki artış, spesifik dini kimlik jargonunun (*muslimcel*, *islamcel*, *christiancel* vb.) korpusta anlamlı bir varlık gösterdiğini teyit etmektedir.

kume3_asama2.py betiğinin çalıştırılması sonucunda elde edilen ekran çıktısıdır.

```
C:\Users\RUVEYDA\OneDrive\Desktop\incels_scraper>python kume3_asama2.py
============================================================
KUME 3 – ASAMA 2 (23 kelime)
============================================================
Toplam kelime: 23

Reading file... (may take 30–60 minutes)

  500000 posts read | Kume3 posts: 47
  1000000 posts read | Kume3 posts: 123
  1500000 posts read | Kume3 posts: 205
  2000000 posts read | Kume3 posts: 269
  2500000 posts read | Kume3 posts: 367
  3000000 posts read | Kume3 posts: 447
  3500000 posts read | Kume3 posts: 533
  4000000 posts read | Kume3 posts: 620
  4500000 posts read | Kume3 posts: 702
  5000000 posts read | Kume3 posts: 788
  5500000 posts read | Kume3 posts: 866
  6000000 posts read | Kume3 posts: 923

Done reading.
  Total posts  : 6411970
  Kume3 posts  : 971
  Ratio        : %0.0151

Saved: C:\Users\RUVEYDA\OneDrive\Desktop\kume3_asama2_frekans.csv

FINISHED.
```

Ek–3.5. Din İçerikli Postlarda Bigram ve Morfolojik Jargon Tarama Betiği

Küme 3 terim listesinin tümevarımsal olarak genişletilmesi amacıyla Küme 1 kapsamındaki 34.973 din içerikli **post** üzerinde bigram analizi yürütülmüştür. Betik; Küme 1 kelimelerini içeren gönderileri ham korpustan ayıklayarak bu gönderiler üzerinde dört ayrı analiz gerçekleştirmektedir: (i) en sık geçen 100 tekli kelime (*unigram*), (ii) en sık geçen 100 kelime çifti (*bigram*), (iii) din içerikli postlarda geçen tüm *–cel* ekli kelimeler, (iv) tüm *–pill* ekli kelimeler ve (v) tüm *–maxxing* ekli kelimeler. Bu analiz aracılığıyla başlangıç listesinde yer almayan ancak korpusta fiilen dolaşımda olan

terimler – *religionmaxxing*, *religiouscel*, *jesuspill*, *jihadicel*, *catholicel*, *mormoncel* ve diğerleri – tespit edilmiş ve Küme 3'ün nihai listesine dahil edilmiştir. Sonuçlar bigram_analizi.txt dosyasına aktarılmıştır. Analiz Python 3.13.7 ortamında yalnızca standart kütüphaneler (csv, re, collections, datetime) kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

```
"""
BIGRAM ANALIZI - DIN ICERIKLI POSTLARDA EN SIK KELIME CIFTLERI
Kume 1 kelimelerini iceren postlarda en sik gecen:
1. Tekli kelimeler (unigram) - en sik 100
2. Kelime ciftleri (bigram) - en sik 100
3. "-cel", "-pill", "-maxxing" ekli kelimeler - tam liste
"""

import csv
import re
from collections import Counter
from datetime import datetime

INPUT_FILE  = r"C:\Users\RUVEYDA\OneDrive\Desktop\incels.is_AllComments.anon"
OUTPUT_FILE = r"C:\Users\RUVEYDA\OneDrive\Desktop\bigram_analizi.txt"

# Kume 1 kelimeleri - din icerikli postlari yakalamak icin
KUME1 = [
    "religion", "religions", "religious",
    "faith", "belief", "beliefs", "believer",
    "believe in god", "believe in religion", "believe in a religion",
]

KUME1_REGEX = [re.compile(r'\b' + re.escape(k) + r'\b', re.IGNORECASE) for k
in KUME1]

# Incel jargonu morfolojisi
CEL_REGEX     = re.compile(r'\b\w+cel\b', re.IGNORECASE)
PILL_REGEX    = re.compile(r'\b\w+pill\b', re.IGNORECASE)
MAXXING_REGEX = re.compile(r'\b\w+maxx(ing|ed|er)?\b', re.IGNORECASE)

# Stop words - anlamsiz cok sik gecen kelimeler
STOP = {
    "the","a","an","and","or","but","in","on","at","to","for","of","with",
    "is","are","was","were","be","been","being","have","has","had","do",
    "does","did","will","would","could","should","may","might","shall",
    "i","you","he","she","it","we","they","me","him","her","us","them",
    "my","your","his","its","our","their","this","that","these","those",
    "what","which","who","how","when","where","why","not","no","so","if",
    "just","like","get","got","all","more","also","about","up","out","can",
    "there","they","than","then","them","some","from","into","its","much",
    "even","only","after","before","because","by","as","any","same","most",
    "other","one","two","three","her","him","his","its","our","your","their",
    "s","t","don","didn","won","isn","aren","wasn","weren","haven","hasn",
    "hadn","wouldn","couldn","shouldn","can't","don't","doesn't","didn't",
    "it's","i'm","i've","i'll","that's","what's","he's","she's","they're",
}

def unix_to_year(ts_str):
    try:
        ts = int(float(ts_str))
        return str(datetime.utcfromtimestamp(ts).year)
    except:
        return "unknown"

def is_kume1(text):
    for rgx in KUME1_REGEX:
        if rgx.search(text):
```

```
            return True
    return False

def clean_tokens(text):
    text = text.lower()
    text = re.sub(r'[^a-z0-9\s]', ' ', text)
    tokens = text.split()
    return [t for t in tokens if t not in STOP and len(t) > 2]

print("=" * 60)
print("BIGRAM ANALIZI - DIN ICERIKLI POSTLAR")
print("=" * 60)
print()

unigram_counter = Counter()
bigram_counter  = Counter()
cel_counter     = Counter()
pill_counter    = Counter()
maxxing_counter = Counter()

total = 0
din_posts = 0

print("Okuma basliyor...")
print()

with open(INPUT_FILE, "r", encoding="utf-8", errors="replace") as f:
    reader = csv.DictReader(f, delimiter="\t")

    for row in reader:
        total += 1
        if total % 500_000 == 0:
            print("  " + str(total) + " posts read | Din posts: " +
str(din_posts))

        text = (row.get("text", "") or "") + " " + (row.get("title", "") or
"")
        if not text.strip():
            continue

        if not is_kume1(text):
            continue

        din_posts += 1

        # Morfoloji tarama
        for m in CEL_REGEX.findall(text):
            cel_counter[m.lower()] += 1
        for m in PILL_REGEX.findall(text):
            pill_counter[m.lower()] += 1
        for m in MAXXING_REGEX.findall(text):
            maxxing_counter[m.lower()] += 1

        # Unigram ve bigram
        tokens = clean_tokens(text)
        unigram_counter.update(tokens)
        bigrams = [(tokens[i], tokens[i+1]) for i in range(len(tokens)-1)]
        bigram_counter.update(bigrams)

print()
print("Tamamlandi.")
print("  Toplam post : " + str(total))
print("  Din post    : " + str(din_posts))
print()

# Sonuclari yaz
with open(OUTPUT_FILE, "w", encoding="utf-8") as f:

    f.write("BIGRAM ANALIZI - DIN ICERIKLI POSTLAR\n")
    f.write("=" * 60 + "\n")
    f.write("Toplam post : " + str(total) + "\n")
```

```
    f.write("Din post    : " + str(din_posts) + "\n\n")

    f.write("=" * 60 + "\n")
    f.write("EN SIK 100 UNIGRAM (tekli kelime)\n")
    f.write("=" * 60 + "\n")
    for word, count in unigram_counter.most_common(100):
        f.write(f"  {word:<30} {count}\n")

    f.write("\n" + "=" * 60 + "\n")
    f.write("EN SIK 100 BIGRAM (kelime cifti)\n")
    f.write("=" * 60 + "\n")
    for (w1, w2), count in bigram_counter.most_common(100):
        f.write(f"  {w1} {w2:<40} {count}\n")

    f.write("\n" + "=" * 60 + "\n")
    f.write("TUM -CEL EKLI KELIMELER (din postlarinda)\n")
    f.write("=" * 60 + "\n")
    for word, count in cel_counter.most_common():
        f.write(f"  {word:<30} {count}\n")

    f.write("\n" + "=" * 60 + "\n")
    f.write("TUM -PILL EKLI KELIMELER (din postlarinda)\n")
    f.write("=" * 60 + "\n")
    for word, count in pill_counter.most_common():
        f.write(f"  {word:<30} {count}\n")

    f.write("\n" + "=" * 60 + "\n")
    f.write("TUM -MAXXING EKLI KELIMELER (din postlarinda)\n")
    f.write("=" * 60 + "\n")
    for word, count in maxxing_counter.most_common():
        f.write(f"  {word:<30} {count}\n")

print("Kaydedildi: " + OUTPUT_FILE)
print()
print("FINISHED.")
```

Ek–3.6. Bigram ve Morfolojik Jargon Tarama Çıktısı

bigram_analysis.py betiğinin çalıştırılması sonucunda elde edilen ekran çıktısıdır.

```
C:\Users\RUVEYDA\OneDrive\Desktop\incels_scraper>python bigram_analysis.py
============================================================
BIGRAM ANALIZI - DIN ICERIKLI POSTLAR
============================================================

Okuma basliyor...

  500000 posts read | Din posts: 3170
  1000000 posts read | Din posts: 5975
  1500000 posts read | Din posts: 8691
  2000000 posts read | Din posts: 11071
  2500000 posts read | Din posts: 13691
  3000000 posts read | Din posts: 16162
  3500000 posts read | Din posts: 18948
  4000000 posts read | Din posts: 21459
  4500000 posts read | Din posts: 24438
  5000000 posts read | Din posts: 27408
  5500000 posts read | Din posts: 29987
  6000000 posts read | Din posts: 32859

Tamamlandi.
  Toplam post : 6411970
  Din post    : 34973

Kaydedildi: C:\Users\RUVEYDA\OneDrive\Desktop\bigram_analizi.txt

FINISHED.
```

Ek–3.7. Küme 3 Nihai Frekans Analizi Betiği

Bigram analizinin tümevarımsal katkısıyla genişletilen kırk terimlik nihai liste üzerinde yürütülen son frekans analizi betiğidir. Betik; *–pill* (12 terim), *–maxxing* (7 terim) ve *–cel* (21 terim) olmak üzere üç morfolojik grup altında toplam kırk terimi kapsamaktadır. Her terim için hem tam sözcük sınırı duyarlı (*strict*) hem de sınırsız (*broad*) düzenli ifade eşleştirmesi uygulanmış; böylece olası yazım varyantları da tespit edilmiştir. Eşleşen postlardan her terim için en fazla on örnek metin kume3_ornekler.txt dosyasına aktarılmıştır. Eşleşme sayıları Unix zaman damgasından yıla dönüştürme işlemiyle birlikte yıllık dağılım olarak hesaplanmış ve CSV formatında çıktıya aktarılmıştır. Analiz sonucunda toplam 1.166 post (%0,0182) bu kümenin kapsamına girmiştir. Analiz Python 3.13.7 ortamında yalnızca standart kütüphaneler (csv, re, collections, datetime) kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

```
"""
INCEL CORPUS – KUME 3 FREQUENCY ANALYSIS
Incel Jargonu – Din Turevi Terimler
"""

import csv
import re
from collections import defaultdict
from datetime import datetime

INPUT_FILE  = r"C:\Users\RUVEYDA\OneDrive\Desktop\incels.is_AllComments.anon"
OUTPUT_FILE = r"C:\Users\RUVEYDA\OneDrive\Desktop\kume3_frekans.csv"
SAMPLE_FILE = r"C:\Users\RUVEYDA\OneDrive\Desktop\kume3_ornekler.txt"

GROUPS = {
    "Pill": [
        "godpill",
        "religionpill",
        "religiouspill",
        "islampill",
        "islamicpill",
        "christpill",
        "christianpill",
        "jewpill",
        "jesuspill",
        "biblepill",
        "atheismpill",
        "afterlifepill",
    ],
    "Maxxing": [
        "monkmaxxing",
        "godmaxxing",
        "godmaxx",
        "faithmaxxing",
        "faithmax",
        "praymaxxing",
        "religionmaxxing",
```

```
    ],
    "Cel": [
        "muslimcel",
        "religiouscel",
        "christiancel",
        "monkcel",
        "atheistcel",
        "jesuscel",
        "spiritualcel",
        "islamcel",
        "hinducel",
        "buddhistcel",
        "jihadicel",
        "biblecel",
        "catholicel",
        "mormoncel",
        "orthodoxcel",
        "tradcel",
        "religioncel",
        "faithcel",
        "godcel",
        "jewcel",
        "islamicincel",
    ],
}

ALL_WORDS = []
WORD_GROUP = {}
for group, words in GROUPS.items():
    for w in words:
        ALL_WORDS.append(w)
        WORD_GROUP[w] = group

# Strict regex (kelime siniri)
STRICT_REGEX = {
    w: re.compile(r'\b' + re.escape(w) + r'\b', re.IGNORECASE)
    for w in ALL_WORDS
}

# Broad regex (kelime siniri yok - yazim varyantlarini yakalar)
BROAD_REGEX = {
    w: re.compile(re.escape(w), re.IGNORECASE)
    for w in ALL_WORDS
}

def unix_to_year(ts_str):
    try:
        ts = int(float(ts_str))
        return str(datetime.utcfromtimestamp(ts).year)
    except:
        return "unknown"

print("=" * 60)
print("KUME 3 - INCEL JARGONU FREKANS ANALIZI")
print("=" * 60)
print("Toplam kelime: " + str(len(ALL_WORDS)))
print()

freq_strict = defaultdict(int)
freq_broad  = defaultdict(int)
freq_yearly = defaultdict(lambda: defaultdict(int))
total_posts = 0
kume3_posts = 0

# Ornek postlar (max 10 per keyword)
samples = defaultdict(list)

print("Reading file... (may take 30-60 minutes)")
print()

with open(INPUT_FILE, "r", encoding="utf-8", errors="replace") as f:
```

```
    reader = csv.DictReader(f, delimiter="\t")

    for row in reader:
        total_posts += 1

        if total_posts % 500_000 == 0:
            print("  " + str(total_posts) + " posts read | Kume3 posts: " +
str(kume3_posts))

        text = (row.get("text", "") or "") + " " + (row.get("title", "") or
"")
        if not text.strip():
            continue

        year = unix_to_year(row.get("timestamp", ""))

        matched = False
        for word in ALL_WORDS:
            # Strict arama
            if STRICT_REGEX[word].search(text):
                freq_strict[word] += 1
                freq_yearly[word][year] += 1
                matched = True
                if len(samples[word]) < 10:
                    snippet = text[:300].replace("\n", " ").strip()
                    samples[word].append(snippet)

            # Broad arama (strict'ten farkli eslesme sayisi)
            if BROAD_REGEX[word].search(text):
                freq_broad[word] += 1

        if matched:
            kume3_posts += 1

print()
print("Done reading.")
print("  Total posts  : " + str(total_posts))
print("  Kume3 posts  : " + str(kume3_posts))
print("  Ratio        : %" + str(round(kume3_posts / total_posts * 100, 4)))
print()

# Yillari sirala
all_years = set()
for yearly in freq_yearly.values():
    all_years.update(yearly.keys())
all_years = sorted([y for y in all_years if y != "unknown"])
if any("unknown" in freq_yearly[w] for w in ALL_WORDS):
    all_years.append("unknown")

headers = ["Grup", "Kelime", "Strict_Match", "Broad_Match", "Oran_Pct"] +
all_years

with open(OUTPUT_FILE, "w", newline="", encoding="utf-8-sig") as f:
    writer = csv.writer(f)
    writer.writerow(headers)

    for group, words in GROUPS.items():
        writer.writerow(["--- " + group + " ---"])
        for word in words:
            strict = freq_strict[word]
            broad  = freq_broad[word]
            ratio  = round(strict / total_posts * 100, 6) if total_posts else
0
            yearly = [freq_yearly[word].get(y, 0) for y in all_years]
            writer.writerow([group, word, strict, broad, ratio] + yearly)
        writer.writerow([])

    writer.writerow(["--- GRUP TOPLAMLARI ---"])
    for group, words in GROUPS.items():
        gtotal = sum(freq_strict[w] for w in words)
        gratio = round(gtotal / total_posts * 100, 6) if total_posts else 0
```

```
        writer.writerow([group, "TOPLAM", gtotal, "-", gratio])

    writer.writerow([])
    writer.writerow(["--- GENEL OZET ---"])
    writer.writerow(["Toplam_Post", total_posts])
    writer.writerow(["Kume3_Post", kume3_posts])
    writer.writerow(["Kume3_Oran_Pct", round(kume3_posts / total_posts * 100,
4)])

# Ornek postlari ayri dosyaya yaz
with open(SAMPLE_FILE, "w", encoding="utf-8") as f:
    f.write("KUME 3 - INCEL JARGONU ORNEK POSTLAR\n")
    f.write("=" * 60 + "\n\n")
    for group, words in GROUPS.items():
        f.write("[" + group + "]\n\n")
        for word in words:
            f.write("Kelime: " + word + "\n")
            f.write("Strict: " + str(freq_strict[word]) + " | Broad: " +
str(freq_broad[word]) + "\n")
            if samples[word]:
                f.write("Ornekler:\n")
                for i, s in enumerate(samples[word], 1):
                    f.write("  " + str(i) + ". " + s + "\n")
            else:
                f.write("  Eslesme bulunamadi.\n")
            f.write("\n")
        f.write("\n")

print("Saved: " + OUTPUT_FILE)
print("Saved: " + SAMPLE_FILE)
print()
print("FINISHED.")
```

Ek–3.8. Küme 3 Nihai Frekans Analizi Çıktısı

kume3_analysis_final.py betiğinin çalıştırılması sonucunda elde edilen ekran çıktısıdır.

```
C:\Users\RUVEYDA\OneDrive\Desktop\incels_scraper>python
kume3_analysis_final.py
============================================================
KUME 3 - INCEL JARGONU FREKANS ANALIZI
============================================================
Toplam kelime: 40

Reading file... (may take 30-60 minutes)

  500000 posts read | Kume3 posts: 54
  1000000 posts read | Kume3 posts: 154
  1500000 posts read | Kume3 posts: 253
  2000000 posts read | Kume3 posts: 323
  2500000 posts read | Kume3 posts: 440
  3000000 posts read | Kume3 posts: 545
  3500000 posts read | Kume3 posts: 652
  4000000 posts read | Kume3 posts: 758
  4500000 posts read | Kume3 posts: 852
  5000000 posts read | Kume3 posts: 955
  5500000 posts read | Kume3 posts: 1043
  6000000 posts read | Kume3 posts: 1106

Done reading.
  Total posts  : 6411970
  Kume3 posts  : 1166
  Ratio        : %0.0182

Saved: C:\Users\RUVEYDA\OneDrive\Desktop\kume3_frekans.csv
Saved: C:\Users\RUVEYDA\OneDrive\Desktop\kume3_ornekler.txt

FINISHED.
```

Ek–3.9. Küme 3 Nihai Frekans Değerleri Doğrulama Betiği

Bu betik, kume3_analysis_final.py tarafından üretilen frekans değerlerinin doğruluğunu bağımsız olarak teyit etmek amacıyla geliştirilmiştir. Betik; Küme 3'te yer alan kırk anahtar sözcüğü kume3_analysis_final.py'den bağımsız biçimde ham korpus üzerinden yeniden saymaktadır. Her terim için elde edilen sayım beklenen değerle karşılaştırılmış; eşleşme durumunda OK, uyumsuzluk durumunda HATA etiketi üretilmiştir. Analiz Python 3.13.7 ortamında yalnızca standart kütüphaneler (csv, re) kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

```
"""
KUME 3 – TUM TERIMLERIN DOGRULAMA SCRIPTI
Her terimi bagimsiz olarak sayar, kume3_analysis.py ile karsilastirir.
"""

import re
import csv

INPUT_FILE = r"C:\Users\RUVEYDA\OneDrive\Desktop\incels.is_AllComments.anon"

GROUPS = {
    "Pill": [
        "godpill", "religionpill", "religiouspill",
        "islampill", "islamicpill", "christpill", "christianpill",
        "jewpill", "jesuspill", "biblepill", "atheismpill", "afterlifepill",
    ],
    "Maxxing": [
        "monkmaxxing", "godmaxxing", "godmaxx",
        "faithmaxxing", "faithmax", "praymaxxing", "religionmaxxing",
    ],
    "Cel": [
        "muslimcel", "religiouscel", "christiancel", "monkcel",
        "atheistcel", "jesuscel", "spiritualcel", "islamcel",
        "hinducel", "buddhistcel", "jihadicel", "biblecel",
        "catholicel", "mormoncel", "orthodoxcel", "tradcel",
        "religioncel", "faithcel", "godcel", "jewcel", "islamicincel",
    ],
}

BEKLENEN = {
    "godpill": 68, "religionpill": 7, "religiouspill": 4,
    "islampill": 25, "islamicpill": 0, "christpill": 20,
    "christianpill": 0, "jewpill": 109, "jesuspill": 11,
    "biblepill": 10, "atheismpill": 1, "afterlifepill": 2,
    "monkmaxxing": 136, "godmaxxing": 17, "godmaxx": 9,
    "faithmaxxing": 1, "faithmax": 0, "praymaxxing": 8,
    "religionmaxxing": 69,
    "muslimcel": 188, "religiouscel": 65, "christiancel": 52,
    "monkcel": 33, "atheistcel": 24, "jesuscel": 12,
    "spiritualcel": 4, "islamcel": 20, "hinducel": 17,
    "buddhistcel": 3, "jihadicel": 23, "biblecel": 6,
    "catholicel": 13, "mormoncel": 3, "orthodoxcel": 2,
    "tradcel": 17, "religioncel": 26, "faithcel": 1,
    "godcel": 32, "jewcel": 123, "islamicincel": 20,
}

ALL_WORDS = [w for words in GROUPS.values() for w in words]
```

```
REGEX = {
    w: re.compile(r'\b' + re.escape(w) + r'\b', re.IGNORECASE)
    for w in ALL_WORDS
}

counts = {w: 0 for w in ALL_WORDS}
total = 0

print("=" * 60)
print("KUME 3 DOGRULAMA - TUM TERIMLER")
print("=" * 60)
print("Okuma basliyor...")
print()

with open(INPUT_FILE, "r", encoding="utf-8", errors="replace") as f:
    reader = csv.DictReader(f, delimiter="\t")
    for row in reader:
        total += 1
        if total % 1_000_000 == 0:
            print("  " + str(total) + " posts read...")
        text = (row.get("text", "") or "") + " " + (row.get("title", "") or
"")
        if not text.strip():
            continue
        for word, rgx in REGEX.items():
            if rgx.search(text):
                counts[word] += 1

print()
print("=" * 60)
print("SONUCLAR vs BEKLENEN")
print("=" * 60)
print()

all_ok = True
for group, words in GROUPS.items():
    print("  [" + group + "]")
    for word in words:
        bulunan = counts[word]
        beklenen = BEKLENEN[word]
        eslesme = "OK" if bulunan == beklenen else "HATA"
        if eslesme == "HATA":
            all_ok = False
        print(f"    {word:<20} Bulunan: {bulunan:>6}  Beklenen: {beklenen:>6}
[{eslesme}]")
    print()

if all_ok:
    print("TUM TERIMLER DOGRULANDI - Script ciktisi guvenilir.")
else:
    print("UYARI: Bazi terimlerde uyumsuzluk var!")
print("=" * 60)
```

Ek–3.10. Küme 3 Nihai Frekans Değerleri Doğrulama Çıktısı

kume3_verify.py betiğinin çalıştırılması sonucunda elde edilen doğrulama ekranıdır. Küme 3'te yer alan kırk terimin tamamı ham korpus üzerinden bağımsız olarak yeniden sayılmış; her terim için elde edilen değer kume3_analysis_final.py çıktısıyla karşılaştırılmıştır. Kırk terimin tamamında "OK" sonucu elde edilmiş olup analiz sonuçlarının güvenilirliği teyit edilmiştir.

```
SONUCLAR vs BEKLENEN
============================================================

  [Pill]
    godpill              Bulunan:     68  Beklenen:     68  [OK]
    religionpill         Bulunan:      7  Beklenen:      7  [OK]
    religiouspill        Bulunan:      4  Beklenen:      4  [OK]
    islampill            Bulunan:     25  Beklenen:     25  [OK]
    islamicpill          Bulunan:      0  Beklenen:      0  [OK]
    christpill           Bulunan:     20  Beklenen:     20  [OK]
    christianpill        Bulunan:      0  Beklenen:      0  [OK]
    jewpill              Bulunan:    109  Beklenen:    109  [OK]
    jesuspill            Bulunan:     11  Beklenen:     11  [OK]
    biblepill            Bulunan:     10  Beklenen:     10  [OK]
    atheismpill          Bulunan:      1  Beklenen:      1  [OK]
    afterlifepill        Bulunan:      2  Beklenen:      2  [OK]

  [Maxxing]
    monkmaxxing          Bulunan:    136  Beklenen:    136  [OK]
    godmaxxing           Bulunan:     17  Beklenen:     17  [OK]
    godmaxx              Bulunan:      9  Beklenen:      9  [OK]
    faithmaxxing         Bulunan:      1  Beklenen:      1  [OK]
    faithmax             Bulunan:      0  Beklenen:      0  [OK]
    praymaxxing          Bulunan:      8  Beklenen:      8  [OK]
    religionmaxxing      Bulunan:     69  Beklenen:     69  [OK]

  [Cel]
    muslimcel            Bulunan:    188  Beklenen:    188  [OK]
    religiouscel         Bulunan:     65  Beklenen:     65  [OK]
    christiancel         Bulunan:     52  Beklenen:     52  [OK]
    monkcel              Bulunan:     33  Beklenen:     33  [OK]
    atheistcel           Bulunan:     24  Beklenen:     24  [OK]
    jesuscel             Bulunan:     12  Beklenen:     12  [OK]
    spiritualcel         Bulunan:      4  Beklenen:      4  [OK]
    islamcel             Bulunan:     20  Beklenen:     20  [OK]
    hinducel             Bulunan:     17  Beklenen:     17  [OK]
    buddhistcel          Bulunan:      3  Beklenen:      3  [OK]
    jihadicel            Bulunan:     23  Beklenen:     23  [OK]
    biblecel             Bulunan:      6  Beklenen:      6  [OK]
    catholicel           Bulunan:     13  Beklenen:     13  [OK]
    mormoncel            Bulunan:      3  Beklenen:      3  [OK]
    orthodoxcel          Bulunan:      2  Beklenen:      2  [OK]
    tradcel              Bulunan:     17  Beklenen:     17  [OK]
    religioncel          Bulunan:     26  Beklenen:     26  [OK]
    faithcel             Bulunan:      1  Beklenen:      1  [OK]
    godcel               Bulunan:     32  Beklenen:     32  [OK]
    jewcel               Bulunan:    123  Beklenen:    123  [OK]
    islamicincel         Bulunan:     20  Beklenen:     20  [OK]

TUM TERIMLER DOGRULANDI - Script ciktisi guvenilir.
```

Ek–4. Küme 3 Terimlerinin Söylemsel Bağlam Analizi

Ek–4.1. Küme 3 Co–occurrence Analizi Betiği

Bu çalışmada Küme 3 kapsamındaki 40 incel din jargonu teriminin söylemsel bağlamını haritalandırmak amacıyla co–occurrence (eş–dizimlilik) analizi gerçekleştirilmiştir. Betik; bu 40 terimi içeren 1.166 post üzerinde çalışmakta ve her terim için en sık birlikte geçen kelimeleri sistematik biçimde saymaktadır. Bu sayımlar Tablo 1 ve Şekil 11'in temel veri kaynağını oluşturmakta; üç söylemsel eksenin – teodise, dini başa çıkma ve dini normativite – tümevarımsal olarak kavramsallaştırılmasında belirleyici analitik rol üstlenmektedir. Analiz Python 3.13.7 ortamında yalnızca standart kütüphaneler (csv, re, collections, datetime) kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

```
"""
CO-OCCURRENCE ANALIZI - KUME 3 (1.166 POST)
Kume 3 (incel din jargonu) iceren postlar uzerinde:
1. Genel unigram - en sik 100 kelime
2. Genel bigram - en sik 100 kelime cifti
3. Her Kume 3 terimi icin ayri co-occurrence - en sik 30 kelime
4. Yillik dagilim
"""

import csv
import re
from collections import Counter, defaultdict
from datetime import datetime

INPUT_FILE   = r"C:\Users\RUVEYDA\OneDrive\Desktop\incels.is_AllComments.anon"
OUTPUT_TXT   = r"C:\Users\RUVEYDA\OneDrive\Desktop\cooccurrence_kume3.txt"
OUTPUT_CSV   = r"C:\Users\RUVEYDA\OneDrive\Desktop\cooccurrence_kume3.csv"

KUME3_GROUPS = {
    "Pill": [
        "godpill", "religionpill", "religiouspill",
        "islampill", "islamicpill", "christpill", "christianpill",
        "jewpill", "jesuspill", "biblepill", "atheismpill", "afterlifepill",
    ],
    "Maxxing": [
        "monkmaxxing", "godmaxxing", "godmaxx",
        "faithmaxxing", "faithmax", "praymaxxing", "religionmaxxing",
    ],
    "Cel": [
        "muslimcel", "religiouscel", "christiancel", "monkcel",
        "atheistcel", "jesuscel", "spiritualcel", "islamcel",
        "hinducel", "buddhistcel", "jihadicel", "biblecel",
        "catholicel", "mormoncel", "orthodoxcel", "tradcel",
        "religioncel", "faithcel", "godcel", "jewcel", "islamicincel",
    ],
}

KUME3_ALL = [w for words in KUME3_GROUPS.values() for w in words]
KUME3_REGEX = {
    w: re.compile(r'\b' + re.escape(w) + r'\b', re.IGNORECASE)
    for w in KUME3_ALL
```

```
}

STOP = {
    “the”,”a”,”an”,”and”,”or”,”but”,”in”,”on”,”at”,”to”,”for”,”of”,”with”,
    “is”,”are”,”was”,”were”,”be”,”been”,”being”,”have”,”has”,”had”,”do”,
    “does”,”did”,”will”,”would”,”could”,”should”,”may”,”might”,”shall”,
    “i”,”you”,”he”,”she”,”it”,”we”,”they”,”me”,”him”,”her”,”us”,”them”,
    “my”,”your”,”his”,”its”,”our”,”their”,”this”,”that”,”these”,”those”,
    “what”,”which”,”who”,”how”,”when”,”where”,”why”,”not”,”no”,”so”,”if”,
    “just”,”like”,”get”,”got”,”all”,”more”,”also”,”about”,”up”,”out”,”can”,
    “there”,”than”,”then”,”some”,”from”,”into”,”much”,”even”,”only”,
    “after”,”before”,”because”,”by”,”as”,”any”,”same”,”most”,”other”,
    “one”,”two”,”three”,”s”,”t”,”re”,”ve”,”ll”,”d”,”m”,
    “people”,”thing”,”things”,”going”,”really”,”actually”,
    “every”,”always”,”never”,”still”,”over”,”back”,”well”,”way”,”make”,
    “made”,”know”,”think”,”said”,”say”,”see”,”look”,”want”,”need”,”feel”,
    “good”,”very”,”much”,”here”,”now”,”time”,”year”,”years”,”since”,”last”,
}

def unix_to_year(ts_str):
    try:
        ts = int(float(ts_str))
        return str(datetime.utcfromtimestamp(ts).year)
    except:
        return “unknown”

def get_kume3_matches(text):
    matched = []
    for word, rgx in KUME3_REGEX.items():
        if rgx.search(text):
            matched.append(word)
    return matched

def clean_tokens(text):
    text = text.lower()
    text = re.sub(r’[^a-z0-9\s]’, ‘ ‘, text)
    tokens = text.split()
    return [t for t in tokens if t not in STOP and len(t) > 2]

total_posts    = 0
kume3_posts    = 0
genel_unigram  = Counter()
genel_bigram   = Counter()
yillik_dagilim = defaultdict(int)
term_unigram   = defaultdict(Counter)
term_post_count = defaultdict(int)

with open(INPUT_FILE, “r”, encoding=“utf-8”, errors=“replace”) as f:
    reader = csv.DictReader(f, delimiter=“\t”)
    for row in reader:
        total_posts += 1
        if total_posts % 500_000 == 0:
            print(str(total_posts) + “ posts read | Kume3: “ +
str(kume3_posts))
        text = (row.get(“text”, “”) or “”) + “ “ + (row.get(“title”, “”) or
“”)
        if not text.strip():
            continue
        k3_matches = get_kume3_matches(text)
        if not k3_matches:
            continue
        kume3_posts += 1
        year = unix_to_year(row.get(“timestamp”, “”))
        yillik_dagilim[year] += 1
        tokens = clean_tokens(text)
        genel_unigram.update(tokens)
        bigrams = [(tokens[i], tokens[i+1]) for i in range(len(tokens)-1)]
        genel_bigram.update(bigrams)
```

```
        for term in k3_matches:
            term_post_count[term] += 1
            term_unigram[term].update(tokens)

print("Tamamlandi.")
print("  Toplam post : " + str(total_posts))
print("  Kume3 post  : " + str(kume3_posts))
print("  Oran        : %" + str(round(kume3_posts / total_posts * 100, 4)))
print("Kaydedildi: " + OUTPUT_TXT)
print("Kaydedildi: " + OUTPUT_CSV)
print("FINISHED.")
```

Ek–4.2. Küme 3 Co–occurrence Analizi Çıktısı

cooccurrence_analysis.py betiğinin çalıştırılması sonucunda elde edilen ekran ve dosya çıktısıdır. Küme 3'ün 40 terimi ham korpus üzerinden taranmış; 1.166 eşleşen post için terim bazında co–occurrence sayımları gerçekleştirilmiştir. Aşağıda özet çıktı sunulmaktadır.

```
CO-OCCURRENCE ANALIZI – KUME 3 (1.166 POST)
============================================================
Toplam post  : 6411970
Kume3 post   : 1166
Oran         : %0.0182

============================================================
YILLIK DAGILIM
============================================================
  2017 : 18
  2018 : 263
  2019 : 208
  2020 : 240
  2021 : 115
  2022 : 135
  2023 : 187

============================================================
EN SIK 100 UNIGRAM (kume3 postlarinda)
============================================================
  women                          239
  life                           193
  muslimcel                      190
  god                            164
  chad                           152
  foids                          147
  men                            143
  monkmaxxing                    142
  incels                         135
  jewcel                         128
  incel                          127
  sex                            126
  cope                           114
  based                          111
  jewpill                        109
  blackpill                      103
  foid                            95
  world                           84
  godpill                         73
  religion                        70
  religionmaxxing                 69
  religiouscel                    67
  muslim                          62
```

```
  inceldom                          59
  christiancel                      53
  heaven                            44
  jews                              42
  islam                             45
  cope                             114
  ...

============================================================
HER KUME 3 TERIMi ICIN CO-OCCURRENCE (en sik 10 kelime)
============================================================

[Pill]

  muslimcel (N=188)
    women    45  |  muslim   41  |  sex      30
    islam    26  |  life     25  |  men      24
    white    23  |  west     21  |  marriage 16
    rape     13

  monkmaxxing (N=136)
    foids    29  |  cope     25  |  life     22
    work     22  |  men      22  |  yourself 21
    incel    20  |  sex      19  |  women    19
    sexual   17

  jewcel (N=123)
    based    18  |  jews     18  |  incels   15
    chad     14  |  incel    11  |  women    11
    jew      10  |  looks     9  |  stacy     8
    jewish    6

  jewpill (N=109)
    take     19  |  taking   17  |  government 13
    jews     12  |  brutal   11  |  jew      11
    drugs    10  |  jewish    7  |  cope      7
    state     7

  religionmaxxing (N=69)
    god      25  |  women    25  |  religion 21
    life     16  |  cope     13  |  chad     11
    sex      10  |  praying   8  |  inceldom  8
    desire    8

  godpill (N=68)
    women    77  |  god      31  |  chad     22
    blackpill 18 |  foids    12  |  world    11
    life     13  |  sex      10  |  virgin    9
    truth     8

  religiouscel (N=65)
    life     22  |  god      18  |  cope     11
    heaven   11  |  believe  10  |  normies   8
    rope      8  |  kill      8  |  coping    8
    degeneracy 7

  christiancel (N=52)
    god      20  |  hell     13  |  christian 11
    life     11  |  heaven    9  |  cope       7
    chad      7  |  prayer    6  |  suffer     6
    rope      6

  godcel (N=32)
    god       8  |  status    6  |  earthly   7
    ascend    6  |  race      6  |  decadence 5
    jews      5  |  lookism   5  |  jewish    4
    purely    4
```

```
  religioncel (N=26)
    life     13  |  incel    11  |  sex      10
    cope      9  |  incels    8  |  inceldom  8
    god       8  |  religion  7  |  lack      6
    validation 6

TUM TERIMLER DOGRULANDI - Script ciktisi guvenilir.
FINISHED.
```

Ek–5. Amaçlı Örnekleme Havuzunun Oluşturulması

Ek–5.1. Amaçlı Örnekleme İçin Konu Bazlı Ön Filtreleme Betiği (filter_religion.py)

Amaçlı örnekleme aşamasından önce, örneklemenin yapılacağı havuzu tanımlamak amacıyla konu bazlı bir ön filtreleme uygulanmıştır. Bu betik; genel din kavramları, spesifik din adları ve o aşamada bilinen incel din jargonu türevlerini kapsayan 37 anahtar sözcüklük liste aracılığıyla 6.411.970 postluk ham korpusu taramış; söz konusu sözcüklerden herhangi birini içeren gönderileri ayrıştırarak incels_religion_filtered.csv dosyasına aktarmıştır. İşlem sonucunda 393.207 gönderi içeren ara külliyat oluşturulmuş ve bu dosya amaçlı örnekleme betiğinin giriş verisi olarak kullanılmıştır. Analiz Python 3.13.7 ortamında yalnızca standart kütüphaneler (csv, re, datetime) kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

```
"""
Harvard Dataverse – incels.is Din Filtresi
Kaynak: incels.is_AllComments.anon
Cikti: incels_religion_filtered.csv
"""

import csv
import re
from datetime import datetime

INPUT_FILE  = r"C:\Users\RUVEYDA\OneDrive\Desktop\incels.is_AllComments.anon"
OUTPUT_FILE =
r"C:\Users\RUVEYDA\Desktop\incels_scraper\incels_religion_filtered.csv"

KEYWORDS = [
    "religion", "religious", "religiosity",
    "faith", "faithful",
    "god", "godpill", "godfag",
    "belief", "believe", "believer",
    "cope", "coping",
    "pray", "prayer", "praying",
    "church", "mosque", "synagogue",
    "christian", "christianity", "christocel",
    "muslim", "islam", "muslimcel", "islamcel",
    "jewish", "judaism", "jewcel",
    "atheist", "atheism",
    "spiritual", "spirituality",
    "religioncel", "faithpill", "religionmax",
    "religionpill", "religioncope",
]

def contains_keyword(text):
    if not text:
        return False
    text_lower = text.lower()
    for kw in KEYWORDS:
```

```
        if kw in text_lower:
            return True
    return False

def main():
    print("=== Din Filtresi Baslatildi ===")
    print(f"Kaynak: {INPUT_FILE}")
    print(f"Cikti: {OUTPUT_FILE}")
    print(f"Aranacak {len(KEYWORDS)} kelime...")
    print()

    matched = 0
    total = 0

    with open(INPUT_FILE, "r", encoding="utf-8", errors="replace") as infile,
\
         open(OUTPUT_FILE, "w", newline="", encoding="utf-8") as outfile:

        reader = csv.DictReader(infile, delimiter="\t")
        fieldnames = reader.fieldnames
        print(f"Sutunlar: {fieldnames}")

        writer = csv.DictWriter(outfile, fieldnames=fieldnames)
        writer.writeheader()

        for row in reader:
            total += 1
            if total % 100000 == 0:
                print(f"  {total:,} satir islendi, {matched:,} eslesme...")

            text  = row.get("text",  "") or ""
            title = row.get("title", "") or ""

            if contains_keyword(text) or contains_keyword(title):
                writer.writerow(row)
                matched += 1

    print()
    print(f"=== Tamamlandi ===")
    print(f"Toplam satir: {total:,}")
    print(f"Eslesen satir: {matched:,}")
    print(f"Cikti: {OUTPUT_FILE}")

if __name__ == "__main__":
    main()
```

Ek–5.2. Amaçlı Örnekleme İçin Konu Bazlı Ön Filtreleme Çıktısı

filter_religion.py betiğinin çalıştırılması sonucunda elde edilen komut satırı çıktısıdır. 6.411.970 postun tamamı taranmış ve 37 anahtar sözcükten herhangi birini içeren 393.207 gönderi (%6,13) ayrıştırılmıştır.

```
=== Din Filtresi Baslatildi ===
Kaynak: C:\Users\RUVEYDA\OneDrive\Desktop\incels.is_AllComments.anon
Cikti:  C:\Users\RUVEYDA\Desktop\incels_scraper\incels_religion_filtered.csv
Aranacak 37 kelime...

Sutunlar: ['link', 'comment_id', 'user', 'parent', 'timestamp', 'title',
'text']

  100,000 satir islendi,   6,170 eslesme...
```

```
  200,000 satir islendi,  12,276 eslesme...
  300,000 satir islendi,  18,495 eslesme...
  400,000 satir islendi,  24,773 eslesme...
  500,000 satir islendi,  31,040 eslesme...
  600,000 satir islendi,  37,148 eslesme...
  700,000 satir islendi,  43,314 eslesme...
  800,000 satir islendi,  49,544 eslesme...
  900,000 satir islendi,  55,728 eslesme...
1,000,000 satir islendi,  61,990 eslesme...
1,100,000 satir islendi,  68,230 eslesme...
1,200,000 satir islendi,  74,376 eslesme...
1,300,000 satir islendi,  80,531 eslesme...
1,400,000 satir islendi,  86,682 eslesme...
1,500,000 satir islendi,  92,849 eslesme...
1,600,000 satir islendi,  99,056 eslesme...
1,700,000 satir islendi, 105,238 eslesme...
1,800,000 satir islendi, 111,434 eslesme...
1,900,000 satir islendi, 117,697 eslesme...
2,000,000 satir islendi, 123,878 eslesme...
2,100,000 satir islendi, 130,060 eslesme...
2,200,000 satir islendi, 136,328 eslesme...
2,300,000 satir islendi, 142,572 eslesme...
2,400,000 satir islendi, 148,853 eslesme...
2,500,000 satir islendi, 155,071 eslesme...
2,600,000 satir islendi, 161,273 eslesme...
2,700,000 satir islendi, 167,542 eslesme...
2,800,000 satir islendi, 173,797 eslesme...
2,900,000 satir islendi, 179,987 eslesme...
3,000,000 satir islendi, 186,241 eslesme...
3,100,000 satir islendi, 192,495 eslesme...
3,200,000 satir islendi, 198,755 eslesme...
3,300,000 satir islendi, 205,012 eslesme...
3,400,000 satir islendi, 211,283 eslesme...
3,500,000 satir islendi, 217,534 eslesme...
3,600,000 satir islendi, 221,694 eslesme...
3,700,000 satir islendi, 227,323 eslesme...
3,800,000 satir islendi, 233,913 eslesme...
3,900,000 satir islendi, 239,911 eslesme...
4,000,000 satir islendi, 246,269 eslesme...
4,100,000 satir islendi, 252,215 eslesme...
4,200,000 satir islendi, 258,898 eslesme...
4,300,000 satir islendi, 266,081 eslesme...
4,400,000 satir islendi, 272,019 eslesme...
4,500,000 satir islendi, 277,983 eslesme...
4,600,000 satir islendi, 284,426 eslesme...
4,700,000 satir islendi, 291,981 eslesme...
4,800,000 satir islendi, 299,758 eslesme...
4,900,000 satir islendi, 305,526 eslesme...
5,000,000 satir islendi, 311,271 eslesme...
5,100,000 satir islendi, 317,130 eslesme...
5,200,000 satir islendi, 323,210 eslesme...
5,300,000 satir islendi, 328,900 eslesme...
5,400,000 satir islendi, 334,109 eslesme...
5,500,000 satir islendi, 340,949 eslesme...
5,600,000 satir islendi, 348,364 eslesme...
5,700,000 satir islendi, 354,250 eslesme...
5,800,000 satir islendi, 358,445 eslesme...
5,900,000 satir islendi, 364,403 eslesme...
6,000,000 satir islendi, 370,285 eslesme...
6,100,000 satir islendi, 376,116 eslesme...
6,200,000 satir islendi, 381,560 eslesme...
6,300,000 satir islendi, 386,892 eslesme...
6,400,000 satir islendi, 392,474 eslesme...

=== Tamamlandi ===
Toplam satir: 6,411,970
Eslesen satir: 393,207
Cikti: C:\Users\RUVEYDA\Desktop\incels_scraper\incels_religion_filtered.csv
```

Ek–5.3. Amaçlı Örnekleme Betiği (ornekleme_FINAL.py)

```
"""


Kaynak: incels_religion_filtered.csv
Cikti: 3 adet CSV dosyasi (her eksen icin bir aday havuzu)

Yontem: Amacli ornekleme (purposive sampling)

Kriter:
Her eksen icin Kume 3 terimi zorunlu tutulmus;
eksenin kuramsal yapisina gore anahtar kelime, phrase ve/veya bigram
esleshmeleriyle aday metin havuzlari olusturulmustur.
Eksen 3'te ek olarak din referansi filtresi uygulanmistir.

NOTLAR:
- Ayni veri birimi birden fazla eksen aday havuzunda yer alabilir.
- Post/comment ayrimi filtreleme icin degil, bilgi amacli tutulmaktadir.
- Eksen 3'te din referansi genis tutulmustur; nihai baglam manuel kodlamada
belirlenecektir.
"""

import csv
import re
import os
from datetime import datetime

# ============================================================
# DOSYA YOLLARI
# ============================================================
INPUT_FILE =
r"C:\Users\RUVEYDA\OneDrive\Desktop\incels_scraper\incels_religion_filtered.cs
v"
OUTPUT_DIR = r"C:\Users\RUVEYDA\OneDrive\Desktop\incels_scraper\ornekleme"

os.makedirs(OUTPUT_DIR, exist_ok=True)

# ============================================================
# EKSEN KRITERLERI
# ============================================================

# Eksen 1 - Teodise ve Anlam Arayisi (ADAY)
EKSEN1_KUME3 = [
    "religiouscel", "christiancel", "godpill", "godcel", "religioncel"
]
EKSEN1_ANAHTAR = [
    "heaven", "hell", "prayer", "suffer", "suffering",
    "afterlife", "soul", "sin", "curse", "cursed",
    "fate", "destiny", "punishment", "divine", "eternal"
]
EKSEN1_PHRASES = [
    "believe in god", "god made me", "god hates",
    "god cursed", "god punished", "why god"
]

# Eksen 2 - Dini Basa Cikma ve Epistemik Cerceveleme (ADAY)
EKSEN2_KUME3 = [
    "monkmaxxing", "religionmaxxing", "praymaxxing", "faithmaxxing",
    "religioncel", "religiouscel"
]
EKSEN2_ANAHTAR = [
    "cope", "coping", "blackpill", "inceldom", "hopeless"
]
EKSEN2_PHRASES = [
    "cope with religion",
    "religion is cope",
    "faith as cope",
    "prayer as cope"
]
```

```
EKSEN2_BIGRAMS = [
    “religion cope”,
    “cope religion”,
    “religion coping”,
    “faith cope”,
    “religious cope”
]

# Eksen 3 - Dini Normativite ve Cinsel Duzen (ADAY)
EKSEN3_KUME3 = [
    “muslimcel”, “godpill”, “jewcel”, “christiancel”,
    “religionmaxxing”, “monkmaxxing”
]
EKSEN3_ANAHTAR = [
    “women”, “woman”, “sex”, “sexual”, “marriage”, “marry”,
    “wife”, “rape”, “virgin”, “virginity”,
    “foid”, “foids”, “whore”, “degeneracy”,
    “female”, “females”
]
EKSEN3_PHRASES = [
    “women are”, “women should”, “sex with”,
    “sexual market”, “female nature”
]
EKSEN3_DIN = [
    “islam”, “muslim”, “christian”, “christianity”, “jew”, “jewish”,
    “judaism”, “allah”, “god”, “religion”, “religious”, “faith”,
    “pray”, “prayer”, “church”, “mosque”, “quran”, “bible”,
    “halal”, “haram”, “sin”, “heaven”, “hell”
]

# ============================================================
# YARDIMCI FONKSIYONLAR
# ============================================================

def contains_any(text, keywords):
    """Metin icinde anahtar kelimelerden herhangi biri geciyor mu?
    Kelime siniri (\\b) ile tam esleshme yapar."""
    if not text:
        return False, []
    text_lower = text.lower()
    found = []
    for kw in keywords:
        pattern = r"\b" + re.escape(kw.lower()) + r"\b"
        if re.search(pattern, text_lower, flags=re.UNICODE):
            found.append(kw)
    return len(found) > 0, found


def contains_phrase(text, phrases):
    """Metin icinde cok sozcuklu ifade var mi?"""
    if not text:
        return False, []
    text_lower = text.lower()
    found = []
    for phrase in phrases:
        if phrase.lower() in text_lower:
            found.append(phrase)
    return len(found) > 0, found


def tokenize(text):
    """Noktalama isaretlerini temizleyen tokenization."""
    if not text:
        return []
    return re.findall(r"\b\w+\b", text.lower(), flags=re.UNICODE)


def contains_bigram(text, bigram):
    """Gercek bigram kontrolu: iki kelime ardisik gecmeli."""
    if not text:
        return False
```

```
    words = tokenize(text)
    parts = tokenize(bigram)
    if len(parts) != 2:
        return False
    for i in range(len(words) - 1):
        if words[i] == parts[0] and words[i + 1] == parts[1]:
            return True
    return False


def contains_any_bigram(text, bigrams):
    """Birden fazla bigram adayi icinde kontrol yapar.
    Bulunan bigramlari listeler."""
    found = []
    for bg in bigrams:
        if contains_bigram(text, bg):
            found.append(bg)
    return len(found) > 0, found


def get_donem(timestamp):
    """Timestamp'ten donem ve tarih uret."""
    try:
        ts = float(timestamp)
        dt = datetime.fromtimestamp(ts)
        year = dt.year
        if year <= 2018:
            return "Donem1_2017-2018", dt.strftime("%Y-%m-%d")
        elif year <= 2021:
            return "Donem2_2019-2021", dt.strftime("%Y-%m-%d")
        else:
            return "Donem3_2022-2023", dt.strftime("%Y-%m-%d")
    except Exception:
        return "Belirsiz", ""


def post_mu_yorum_mu(parent):
    """Parent bossa thread basligi, doluysa yorum."""
    if not parent or parent.strip() == "":
        return "Thread Basligi"
    return "Yorum"


# ============================================================
# ANA ISLEM
# ============================================================

def main():
    print("=" * 60)
    print("AMACLI ORNEKLEME SCRIPTI (FINAL)")
    print("=" * 60)
    print()
    print("NOT: Bu script ADAY havuzu uretmektedir.")
    print("Nihai siniflandirma manuel kodlama ile yapilacaktir.")
    print("Ayni veri birimi birden fazla eksen aday havuzunda")
    print("yer alabilir.")
    print()
    print(f"Kaynak: {INPUT_FILE}")
    print(f"Cikti:  {OUTPUT_DIR}")
    print()

    eksen1_posts = []
    eksen2_posts = []
    eksen3_posts = []
    total = 0

    with open(INPUT_FILE, "r", encoding="utf-8", errors="replace", newline="")
as infile:
        reader = csv.DictReader(infile)

        for row in reader:
```

```
            total += 1
            if total % 50000 == 0:
                print(f"  {total:,} satir islendi...")

            text = (row.get("text", "") or "").strip()
            title = (row.get("title", "") or "").strip()
            full_text = (text + " " + title).strip()
            timestamp = (row.get("timestamp", "") or "").strip()
            parent = (row.get("parent", "") or "").strip()
            link = (row.get("link", "") or "").strip()
            comment_id = (row.get("comment_id", "") or "").strip()

            donem, tarih = get_donem(timestamp)
            tur = post_mu_yorum_mu(parent)

            # ----------------------------------------------------------
            # EKSEN 1 - TEODISE (ADAY)
            # Kume 3 + (anahtar kelime veya phrase)
            # ----------------------------------------------------------
            has_kume3_e1, found_kume3_e1 = contains_any(full_text,
EKSEN1_KUME3)
            has_anahtar_e1, found_anahtar_e1 = contains_any(full_text,
EKSEN1_ANAHTAR)
            has_phrase_e1, found_phrase_e1 = contains_phrase(full_text,
EKSEN1_PHRASES)

            if has_kume3_e1 and (has_anahtar_e1 or has_phrase_e1):
                eksen1_posts.append({
                    "Aday_Eksen": "Aday - Eksen 1 (Teodise)",
                    "Post_ID": comment_id,
                    "Tarih": tarih,
                    "Donem": donem,
                    "Tur": tur,
                    "Thread": link,
                    "Kume3_Terimi": ", ".join(found_kume3_e1),
                    "Eksen_Kelimesi": ", ".join(found_anahtar_e1 +
found_phrase_e1),
                    "Din_Referansi": "",
                    "Title": title[:150],
                    "Text": text,
                    "Kodlama_Notu": ""
                })

            # ----------------------------------------------------------
            # EKSEN 2 - BASA CIKMA (ADAY)
            # Kume 3 zorunlu + (anahtar kelime veya phrase veya bigram)
            # Uc eksen arasinda mantiksal tutarlilik korunmaktadir.
            # ----------------------------------------------------------
            has_kume3_e2, found_kume3_e2 = contains_any(full_text,
EKSEN2_KUME3)
            has_anahtar_e2, found_anahtar_e2 = contains_any(full_text,
EKSEN2_ANAHTAR)
            has_phrase_e2, found_phrase_e2 = contains_phrase(full_text,
EKSEN2_PHRASES)
            has_bigram_e2, found_bigram_e2 = contains_any_bigram(full_text,
EKSEN2_BIGRAMS)

            if has_kume3_e2 and (has_anahtar_e2 or has_phrase_e2 or
has_bigram_e2):
                eksen2_kelime = found_anahtar_e2 + found_phrase_e2
                for bg in found_bigram_e2:
                    eksen2_kelime.append(f"{bg} (bigram)")

                eksen2_posts.append({
                    "Aday_Eksen": "Aday - Eksen 2 (Basa Cikma)",
                    "Post_ID": comment_id,
                    "Tarih": tarih,
                    "Donem": donem,
                    "Tur": tur,
                    "Thread": link,
                    "Kume3_Terimi": ", ".join(found_kume3_e2),
```

```
                    "Eksen_Kelimesi": ", ".join(eksen2_kelime),
                    "Din_Referansi": "",
                    "Title": title[:150],
                    "Text": text,
                    "Kodlama_Notu": ""
                })

            # ----------------------------------------------------------
            # EKSEN 3 - NORMATIVITE (ADAY)
            # Kume 3 + (cinsiyet/cinsellik kelimesi veya phrase) + din
referansi
            # Uclu filtre: teorik tutarlilik icin din baglami zorunludur.
            # ----------------------------------------------------------
            has_kume3_e3, found_kume3_e3 = contains_any(full_text,
EKSEN3_KUME3)
            has_anahtar_e3, found_anahtar_e3 = contains_any(full_text,
EKSEN3_ANAHTAR)
            has_phrase_e3, found_phrase_e3 = contains_phrase(full_text,
EKSEN3_PHRASES)
            has_din_e3, found_din_e3 = contains_any(full_text, EKSEN3_DIN)

            if has_kume3_e3 and (has_anahtar_e3 or has_phrase_e3) and
has_din_e3:
                eksen3_posts.append({
                    "Aday_Eksen": "Aday - Eksen 3 (Normativite)",
                    "Post_ID": comment_id,
                    "Tarih": tarih,
                    "Donem": donem,
                    "Tur": tur,
                    "Thread": link,
                    "Kume3_Terimi": ", ".join(found_kume3_e3),
                    "Eksen_Kelimesi": ", ".join(found_anahtar_e3 +
found_phrase_e3),
                    "Din_Referansi": ", ".join(found_din_e3),
                    "Title": title[:150],
                    "Text": text,
                    "Kodlama_Notu": ""
                })

    # ============================================================
    # SONUCLARI KAYDET
    # ============================================================

    fieldnames = [
        "Aday_Eksen",
        "Post_ID",
        "Tarih",
        "Donem",
        "Tur",
        "Thread",
        "Kume3_Terimi",
        "Eksen_Kelimesi",
        "Din_Referansi",
        "Title",
        "Text",
        "Kodlama_Notu"
    ]

    ciktilar = [
        ("eksen1_teodise_ADAY", eksen1_posts),
        ("eksen2_basa_cikma_ADAY", eksen2_posts),
        ("eksen3_normativite_ADAY", eksen3_posts)
    ]

    for eksen_adi, posts in ciktilar:
        output_path = os.path.join(OUTPUT_DIR, f"{eksen_adi}_havuz.csv")

        with open(output_path, "w", newline="", encoding="utf-8-sig") as
outfile:
            writer = csv.DictWriter(outfile, fieldnames=fieldnames,
extrasaction="ignore")
```

```
            writer.writeheader()
            writer.writerows(posts)

        donem_sayilari = {}
        tur_sayilari = {}

        for p in posts:
            d = p["Donem"]
            t = p["Tur"]
            donem_sayilari[d] = donem_sayilari.get(d, 0) + 1
            tur_sayilari[t] = tur_sayilari.get(t, 0) + 1

        print("\n" + "=" * 50)
        print(eksen_adi.upper())
        print("=" * 50)
        print(f"Toplam aday metin: {len(posts)}")

        print("\nDonem dagilimi:")
        for d in sorted(donem_sayilari.keys()):
            print(f"  {d}: {donem_sayilari[d]}")

        print("\nTur dagilimi:")
        for t in sorted(tur_sayilari.keys()):
            print(f"  {t}: {tur_sayilari[t]}")

        print(f"\nKaydedildi: {output_path}")

    toplam = len(eksen1_posts) + len(eksen2_posts) + len(eksen3_posts)

    print("\n" + "=" * 50)
    print("GENEL OZET")
    print("=" * 50)
    print(f"Toplam taranan satir: {total:,}")
    print(f"Eksen 1 - Teodise (aday):      {len(eksen1_posts)}")
    print(f"Eksen 2 - Basa Cikma (aday):   {len(eksen2_posts)}")
    print(f"Eksen 3 - Normativite (aday):  {len(eksen3_posts)}")
    print(f"Toplam aday havuzu:            {toplam}")
    print()
    print("NOT: Bu havuz ADAY niteligindedir.")
    print("Nihai siniflandirma arastirmaci tarafindan")
    print("manuel kodlama ile yapilacaktir.")


if __name__ == "__main__":
    main()
```

Ek–5.4. Amaçlı Örnekleme Betiği Çıktısı

Aşağıda amaçlı örnekleme betiğinin (ornekleme_FINAL.py) komut satırı çıktısı sunulmaktadır.

```
============================================================
AMACLI ORNEKLEME SCRIPTI (FINAL)
============================================================

NOT: Bu script ADAY havuzu uretmektedir.
Nihai siniflandirma manuel kodlama ile yapilacaktir.
Ayni veri birimi birden fazla eksen aday havuzunda
yer alabilir.

Kaynak: incels_religion_filtered.csv
Cikti:  ornekleme/

  50,000 satir islendi...
  100,000 satir islendi...
  150,000 satir islendi...
  200,000 satir islendi...
```

```
  250,000 satir islendi...
  300,000 satir islendi...
  350,000 satir islendi...

==================================================
EKSEN1_TEODISE_ADAY
==================================================
Toplam aday metin: 45

Donem dagilimi:
  Donem1_2017-2018: 14
  Donem2_2019-2021: 24
  Donem3_2022-2023: 7

Tur dagilimi:
  Thread Basligi: 31
  Yorum: 14

==================================================
EKSEN2_BASA_CIKMA_ADAY
==================================================
Toplam aday metin: 62

Donem dagilimi:
  Donem1_2017-2018: 13
  Donem2_2019-2021: 28
  Donem3_2022-2023: 21

Tur dagilimi:
  Thread Basligi: 36
  Yorum: 26

==================================================
EKSEN3_NORMATIVITE_ADAY
==================================================
Toplam aday metin: 73

Donem dagilimi:
  Donem1_2017-2018: 16
  Donem2_2019-2021: 34
  Donem3_2022-2023: 23

Tur dagilimi:
  Thread Basligi: 57
  Yorum: 16

==================================================
GENEL OZET
==================================================
Toplam taranan satir: 393,207
Eksen 1 - Teodise (aday):      45
Eksen 2 - Basa Cikma (aday):   62
Eksen 3 - Normativite (aday):  73
Toplam aday havuzu:            180

NOT: Bu havuz ADAY niteligindedir.
Nihai siniflandirma arastirmaci tarafindan
manuel kodlama ile yapilacaktir.
```

Ek–6. İncel ve Manosfer Jargonu Sözlüğü

Bu sözlük, araştırma gövdesinde, nitel bulgular bölümünde aktarılan forum alıntılarında, yöntemsel operasyonelleştirme listelerinde yer alan incel/manosfer jargonunu alfabetik olarak bir araya getirmektedir. Amaç, incel kültürüne aşina olmayan bir okuyucunun metindeki terimleri bağımsız biçimde çözümleyebilmesini sağlamaktır. İncel kriptolekti, sabit ve kapalı bir sözcük listesi halinde işlememektedir. Kökler, ön ekler, son ekler ve sözcük birleşimleri aracılığıyla yeni türevler üretilebilmektedir. Çalışmada yer alan Chabriel, Messiah–maxxing, KingOfTheUniverse–maxxing ve St. Black Ops Cel gibi bağlama özgü kullanımlar, bu hareketli yapının örnekleridir. Sözlükte önce üretken biçimbirimlere ilişkin kısa bir anahtar verilmiş, ardından yerleşik terimler ve alıntılarda karşılaşılan tekil türevler alfabetik düzende açıklanmıştır. Kadınlara, erkeklere, etnik ve dinî gruplara yönelik aşağılayıcı, ırkçı, dehümanize edici veya şiddetle ilişkili ifadeler, söylemin analitik çözümlemesini mümkün kılmak amacıyla tanımlanmıştır. Tanımlar, söz konusu ifadelerin topluluk içindeki kullanım biçimini betimlemekte ve herhangi bir değer onayı taşımamaktadır. Çoğul biçimler, yazım varyantları ve Türkçe çekim eki almış kullanımlar ilgili kök maddenin altında birlikte değerlendirilmiştir. Sözlük, incel kriptolektiyle doğrudan ilişkili terimlerin yanında, çalışmada incel söyleminin okunması için gerekli görülen manosfer, çevrimiçi kültür ve alt-sağ kesişimindeki sınırlı sayıdaki aktarım terimini de içermektedir. Kaynakça başlıklarında veya bağlantı dizgilerinde tesadüfen görünen ifadeler, sıradan kelimeler ve güvenilir biçimde açıklanamayan rastlantısal karakter dizileri sözlüğe alınmamıştır.

Üretken Biçimbirimler ve Birleşim Kalıpları

–cel / –cell: Bir kimliği, bedensel özelliği, etnik konumu, dinî aidiyeti veya davranış biçimini incel statüsüyle birleştiren üretken son ek. Muslimcel, heightcel, religiouscel,

non-religiouscel ve depersonalisationcell gibi türevler bu kalıpla kurulmaktadır. Ek, alıntı içinde “low-IQ cel” gibi anlık ve satirik birleşimler de üretebilir.

Chad– / –chad: Yüksek çekicilik ve cinsel başarı atfedilen Chad arketipini farklı etnik, dinî, tarihsel veya satirik figürlerle birleştiren üretken kalıp. Chadpreet, Chaddam, Romechad ve Chabriel gibi türevler bu yolla kurulmaktadır.

–cope / coping: Bir pratiği veya inanç çerçevesini avunma, teselli ya da kendini kandırma biçimi olarak kodlayan bileşim ailesi. Religioncope ve coping and hoping bu söylemsel mantık içinde anlam kazanır.

–fuel: Belirli bir duyguyu veya tutumu besleyen içerikleri “yakıt” eğretilemesiyle adlandıran üretken ek. Tezde suifuel geçmekte, hopefuel ise karşıt örnek olarak açıklanmaktadır.

–max / –maxx / –maxxing / –maxxed / –maxxer: Bir niteliği, pratiği veya stratejiyi en üst düzeye çıkarma fikrini taşıyan üretken ek ailesi. “–maxxed” stratejinin ileri düzeyde uygulanmış hâlini, “–maxxer” ise uygulayan kişiyi anlatır. Looksmaxxing, religionmaxxing, copemaxxed ve monkmaxxer bu yapıyla kurulmaktadır.

–mog / –mogging / –mogged: Birini görünüş, boy, statü veya başka bir üstünlük ölçütü bakımından gölgede bırakma fikrini taşıyan kök ve ek ailesi. “Mogged”, bir başkası tarafından ezilmiş veya açık ara geride bırakılmış olmayı anlatır.

–pill / –pilled / –piller: Bir görüşü hakikate erişim, uyanış veya açıklama çerçevesi biçiminde sunan üretken ek ailesi. “–pilled” söz konusu çerçeveyi benimsemiş kişiyi, “–piller” ise bu çerçeveyi savunan veya yayan kişiyi anlatır. Blackpill, godpill, whitepilled ve godpiller bu yapının örnekleridir.

Alfabetik Terimler Sözlüğü

A

Afterlifepill: Ahiret/öteki dünya inancını bir "hakikat hapı" gibi sunan, dünyevî yoksunluğun ölümden sonra telafi edileceği fikrine dayanan din bağlantılı –pill türevi.

Alpha (alfa erkek): Manosfer hiyerarşisinde en üst sırada görülen, baskın, statü ve güç sahibi, kadınlar tarafından arzulandığı varsayılan erkek tipi. "Beta" ve "omega"nın karşıtı.

Alt-right pipeline: Kullanıcının öneri sistemleri, memler, iç şakalar, grup onayı ve ardışık küçük yönlendirmeler aracılığıyla giderek daha uç içeriklere taşınmasını anlatan çevrimiçi radikalleşme hattı. İncel ekosistemindeki dijital sertleşmeyi açıklamak amacıyla kullanılan, alt-sağ literatüründen devralınmış bir ifadedir.

Approach: PUA ve manosfer çevrelerinde bir kadınla romantik veya cinsel temas kurmak amacıyla iletişimi başlatma girişimi. Tezde geçen "1000 approaches" ifadesi, ilişki kurma olasılığını artırmak için çok sayıda girişimde bulunmayı anlatır.

Arabcel: Arap kökenli olmayı incel konumunun bir bileşeni sayan, etnik temelli –cel türevi.

Ascend/Ascension/Ascending (yükseliş): Bireyin incel konumundan çıkarak cinsel/romantik ilişkiye erişmesi, yani "incellikten kurtulması". İncel söyleminde çoğu zaman ulaşılması çok güç, neredeyse kurtuluş benzeri bir eşik olarak kurulur. "Ascending" bu çıkışa yönelme sürecini anlatır.

Asceticel: Cinsellikten uzak yaşamı, bilinçli bir çilecilik (asketik münzevîlik) tercihi olarak çerçeveleyen –cel türevi. "ascetic celibate" ifadesinin kısaltmasıdır.

Atheismpill: Ateizmi bir "uyanış/hakikate erişim" çerçevesi olarak sunan din bağlantılı –pill türevi.

Atheistcel: Ateist kimliği incel statüsüyle birleştiren melez adlandırma. İnançsızlığı incel deneyiminin bir parçası ya da nedeni gibi konumlandırır.

AWALT (All Women Are Like That): "Bütün Kadınlar Aynıdır" – tüm kadınların aynı olumsuz (çıkarcı, sadakatsiz) doğaya sahip olduğunu öne süren mizojinist genelleme. Karşıtı NAWALT ("Not All Women Are Like That").

B

Based: Onay ve takdir bildiren argo. Bir görüşü ya da kişiyi "ana akıma boyun eğmeden, olduğu gibi, cesurca" bulmayı ifade eder. "Cringe" (utanç verici) teriminin karşıtıdır.

Becky: Sıradan, ortalama çekicilikteki kadın tipi. Çok çekici kadını niteleyen "Stacy"nin bir alt basamağı olarak kullanılır.

Beta (beta erkek): Hiyerarşide alfanın altında konumlanan, çekingen, statüsü düşük, kadınlar nezdinde "ikincil" sayılan erkek tipi.

Beta male uprising / Beta erkek ayaklanması: Beta olarak sınıflandırılan erkeklerin kendilerini mağdur eden cinsel ve toplumsal düzene karşı isyan etmesi gerektiği fikrini taşıyan söylem. Tezde blackpill'in kolektif mağduriyet ve siyasal suçlama hattı bağlamında geçmektedir.

Betabux: Kadınların romantik veya cinsel olarak arzulamadıkları, fakat maddi güvence sağladığı için ilişki ya da evlilik bakımından tercih edebilecekleri ileri sürülen erkek tipi. "Beta" ve "bucks" (para) kelimelerinin birleşimidir.

Biblecel: İncil/kutsal metin bağlılığını incel kimliğiyle eklemleyen –cel türevi.

Biblepill: İncil'i bir hakikat/açıklama çerçevesi olarak benimsemeyi anlatan –pill türevi.

Black pill pipeline: İncel altkültürüne dâhil olan kullanıcıların ortak dışlanma deneyimi üzerinden giderek daha radikal "pill" konumlarına yönelmesini ve blackpill'in bu güzergâhta aşırılaşma hattı üretmesini anlatan analitik ifade.

Blackcel: Siyah (Afrika kökenli) erkeği incel konumuyla ilişkilendiren, ırksallaştırılmış –cel türevi.

Blackops2cel: Ciddi olmayan/abartılı bir gerekçeyle "incel" olduğunu iddia etmeyi alaya alan, espri amaçlı ve çok marjinal bir –cel türevi (bir video oyunundan türetilmiştir).

Blackpill / Black Pill (kara hap): İncel söyleminin merkezî ideolojisi. Çekiciliğin ve cinsel/romantik kaderin büyük ölçüde genetik ile fiziksel görünüm tarafından belirlendiğini, bunun değiştirilemez olduğunu ve bireyin durumunun umutsuz olduğunu savunan determinist dünya görüşü. Tezde "female-blackpill" gibi türetmelerin kurulmasına imkân veren temel köktür.

Blackpilled / Blackpilling: Kara hap dünya görüşünü benimsemiş, içselleştirmiş kişi. "Blackpilling", bu çerçevenin bir başkasına aktarılması veya benimsetilmesi sürecini anlatır.

Bluepill / Blue Pill (mavi hap): Toplumun "ana akım", romantik ve eşitlikçi anlatısını benimseyen, incel söylemine göre gerçeği görmeyen "saf/aldatılmış" bakış açısı.

Bluepilled / Blue-pilled: Mavi hap bakışını taşıyan kişi. "Blue-pilled" aynı terimin kısa çizgili yazımıdır.

Boyo / Boyos: Forum içi hitap biçimi. "dostum", "kardeşim", "elemanlar" gibi yakınlık kuran bir sesleniş işlevi taşır. İncel-spesifik olmak zorunda bulunmayan internet argosudur, fakat tezdeki alıntılarda geçmektedir.

Breadpill: Ekonomik/maddi güvence (“ekmek”) çerçevesini bir hakikat hapı gibi sunan marjinal –pill türevi.

Breathmaxxing: Nefes egzersizini bir zihinsel başa çıkma/öz-denetim stratejisi olarak en üst düzeye çıkarma. Forumda dinî/yarı-dinî pratiklerle birlikte anılan –maxxing türevi.

Brutal: Kara hap “gerçeğinin” acımasızlığını vurgulamak için kullanılan pekiştireç. “ne kadar acı da olsa gerçek bu” anlamı taşır.

Buddhistcel: Budist kimliği incel statüsüyle birleştiren –cel türevi.

C

Careermax: Kariyeri/mesleki statüyü en üst düzeye çıkarmayı bir strateji olarak öne süren –max türevi.

Carousel ride / Cock carousel: Manosferde kadınların gençlik döneminde çok sayıda cinsel partnerle ilişki yaşadığı iddiasını aşağılayıcı biçimde anlatan metafor. Tezde “carousel ride” varyantı geçmektedir.

Catholicel: Katolik kimliği incel statüsüyle birleştiren –cel türevi.

Chabriel: “Chad” ile Cebrail/Gabriel adının birleştirilmesiyle kurulmuş, teodise eksenindeki bir alıntıda geçen satirik ve bağlama özgü türev. Cennette dahi görünüş hiyerarşisinin süreceği iddiasını mizahi biçimde ifade eder.

Chad: Genetik olarak “kusursuz”, uzun boylu, çekici ve cinsel açıdan son derece başarılı erkek arketipi. İncel söyleminde, kadınların bu tip erkeklere yöneldiği iddiasının simgesidir. Irksallaştırılmış türevleri de vardır: siyah erkek için Tyrone, Doğu Asyalı için Chang, Güney Asyalı için Chadpreet, Arap/Müslüman için Chaddam.

Chad hegemony / Chadworshipping: “Chad hegemony”, cinsel düzenin çekici ve yüksek statülü erkeklerin lehine işlediği iddiasını anlatır. “Chadworshipping”, bu üstünlüğü meşrulaştırdığı ileri sürülen görüşleri savunmayı veya kadınların Chad figürüne yönelimini “Chad’e tapınma” gibi kodlamayı ifade eden aşağılayıcı türevdir.

Chaddam: “Chad” arketipinin Müslüman veya Orta Doğulu erkek imgesiyle birleştirildiği, ırksallaştırılmış türev. Tezde Müslüman kadınların yöneldiği varsayılan yüksek çekicilikteki erkek figürünü anlatır.

Chadpreet: “Chad” arketipinin Güney Asyalı, özellikle Hint kökenli erkek imgesiyle birleştirildiği ırksallaştırılmış türev.

Chang: “Chad”in Doğu Asyalı erkek karşılığı olarak kurulan, ırksallaştırılmış çekici-erkek arketipi.

Christcel / Christiancel: Hristiyan kimliğini incel statüsüyle birleştiren melez adlandırma. (“Christcel”, aynı anlamın kısaltılmış varyantıdır.)

Christianpill: Hristiyanlığı bir hakikat/açıklama çerçevesi olarak sunan –pill türevi.

Christmaxxing: Hristiyan inancını, ibadetini ve bağlılığını bir başa çıkma ya da erişim stratejisi olarak en üst düzeye çıkarma.

Christocel: Hristiyan incel için kullanılan bir başka varyant (tezin ön-filtre listesinde geçer).

Christpill: Mesih/İsa figürünü merkeze alan din bağlantılı –pill türevi.

Coal burner: Siyahi erkeklerle romantik veya cinsel ilişki kuran kadınları aşağılamak amacıyla kullanılan ırkçı ifade. Tezde etno-dinî evlilik ve soy sınırlarının müzakeresi bağlamında geçmektedir.

Consooming / Consoom: “Consuming” (tüketmek) fiilinin alaycı ve bozulmuş yazımı. Tezde “consooming suifuel blackpill” kalıbı içinde, umutsuzluğu besleyen kara hap içeriklerini tekrar tekrar tüketme davranışını eleştirmek için kullanılmaktadır.

Cope / Copium / Coping / Coper (başa çıkma / “kopyum”): İncel söyleminde, acı verici gerçeği yumuşatmak için başvurulan, kendini kandırma niteliğindeki teselli/başa çıkma stratejisi. “Copium”, bu tesellinin bir tür uyuşturucu gibi alındığını ima eden alaycı türevdir. “Coping”, işlemin sürdürülmesini, “coper” ise bu tür avunma pratiklerine başvurduğu ileri sürülen kişiyi anlatır. Forumda çoğunlukla küçümseyici anlamda kullanılır.

Copemaxxing / Copemaxxed: Başa çıkma/teselli davranışlarını en üst düzeye çıkarma hâli. Çoğu zaman “gerçekte çözüm üretmeyen, dayanmayı sağlayan” anlamında.

Coping and hoping: Avunma ve boş umut üretme anlamında kullanılan alaycı kalıp. Blackpill’in değişmez gerçeklik iddiasına aykırı görülen iyimser yönelimleri küçümsemek amacıyla kullanılır.

Cuck / Cucked: Aşağılayıcı terim. Kendi yerine başka (genelde daha baskın) bir erkeğin geçtiği, küçük düşürüldüğü varsayılan erkek. Manosferde feminizme veya “zayıflığa” boyun eğdiği düşünülen erkekleri damgalamak için kullanılır. “Cucked”, bu duruma düşmüş veya bu niteliğe sahip sayılmış olmayı anlatan sıfat biçimidir.

Currycel: Güney Asyalı (genelde Hint alt kıtası kökenli) erkeği incel konumuyla ilişkilendiren, ırksallaştırılmış –cel türevi.

D

Degeneracy / Degenerate (yozlaşma / yoz): Modern toplumu, cinselliği ve kültürü ahlaki çöküş içinde gören. "geleneğin bozulması" anlatısına dayanan değer yargısı. Kişi için kullanıldığında "ahlaken yozlaşmış" anlamına gelir.

Delusionmaxxing / Delusionmaxx: Bilinçli olarak bir "yanılsama/inanç" üretip ona tutunmayı bir başa çıkma stratejisi olarak en üst düzeye çıkarma. "Delusionmaxx", aynı kökün forum alıntısında geçen kısaltılmış biçimidir. Forumda dini de kapsayacak biçimde kullanılır.

Depersonalisationcell / Depersonalisationcells: İncel konumunu duyarsızlaşma/kişilik yitimi (depersonalizasyon) deneyimiyle birleştiren, tezde tek seferlik geçen –cel(l) türevi. Çoğul biçimi forum alıntısında "depersonalisationcells" şeklinde kullanılmıştır.

Dog Pill / Dogpill (köpek hapı): Blackpill merkezli söylemde kadınların erkekler yerine köpeklerle cinsel ilişkiyi tercih edeceklerine dair spekülatif, aşağılayıcı ve dehümanize edici iddia. Kadın cinselliğini etik sorumluluk ve duygusal bağ alanından koparıp hayvani arzu anlatısına indirger.

Dog whistle: Dışarıdan bakıldığında masum, belirsiz veya sıradan görünen, grup içindeki kullanıcılar tarafından ise ideolojik çağrışımı çözülebilen kodlu mesaj. İncel ve alt-sağ çevrimiçi kültürlerinde makul inkâr alanı açan iletişim biçimlerinden biridir.

E

E-thot: Çevrimiçi ortamda erkeklerin ilgisini maddi kazanca ve sosyal medya şöhretine çeviren kadınları aşağılamak için kullanılan terim ("thot"un internet versiyonu).

Einstein-IQ cel / Low-IQ cel: E3_P052 alıntısında görülen, zekâ düzeyini "–cel" ekiyle birleştiren satirik ve bağlama özgü türevler. "Low-IQ cel" küçümseyici bir hitap, "Einstein-IQ cel" ise ironik bir övgü biçimidir.

ER olmak: Elliot Rodger'a gönderme yaparak onun izinden giden bir saldırgana dönüşmeyi veya intihar saldırısına yönelmeyi ima eden riskli ifade. İncel şiddet hafızasında fail yüceltimi ve taklit edilebilir şiddet rotasıyla ilişkilidir.

Escortcel: Cinsel ilişki için ücret ödemeye başvuran ya da bu durumla tanımlanan incel için kullanılan –cel türevi.

Ethicscel: Etik/ahlaki bir tercih nedeniyle cinsellikten uzak durduğunu söyleyen kişi. "volcel"in (gönüllü bekâr) bir alt biçimi.

F

Failo effect: Olumsuz fiziksel özelliklerin kişinin diğer niteliklerinin de olumsuz değerlendirilmesine yol açtığı varsayımını anlatan, "halo effect"in incel söylemindeki tersine çevrilmiş türevi.

Faithcel: İnanç bağlılığını incel statüsüyle birleştiren –cel türevi.

Faithmaxxing / Faithmax: İnancı, ibadeti ve dinî bağlılığı bir strateji ya da öz-denetim pratiği olarak en üst düzeye çıkarma.

Faithmog / Faithmogs: "Mog" (üstün gelip gölgede bırakma) eyleminin inanç/dindarlık alanına taşınması. Birinin dinî/manevî üstünlük bakımından bir başkasını açık ara geçmesi (örn. "Chad incelleri iman bakımından bile faithmog'lar").

Faithpill: İnancı/imanı bir hakikat çerçevesi olarak benimsemeyi anlatan din bağlantılı –pill türevi.

Fakecel: "Gerçek incel olmadığı" iddia edilen kişi. Aslında çekici olup ilişki kurabilecekken incellik taklidi yaptığı öne sürülen birey. Topluluk içi meşruiyet sınırı çizmek için kullanılır.

Female-blackpill: Kadın incellerin veya femcel çevrelerinin görünüş, arzu edilme ve romantik dışlanma deneyimlerini kara hap terminolojisiyle çerçeveleyen kullanım. Tezde pink pill hattıyla bağlantılı olarak geçmektedir.

Femcel: Kadın istemsiz bekâr (female involuntary celibate). İncel söyleminin erkek-merkezli yapısı içinde sıklıkla varlığı reddedilen ya da küçümsenen bir kategori.

Foid / Femoid / Foids: Kadını insan-altı bir kategoriye indirgeyen aşağılayıcı terim ("female humanoid" – dişi insansı). Kadınları akıl, ahlak ve insanî değer alanından dışlayan dehümanizasyon işlevi taşır. "Foids", foid teriminin çoğul biçimidir.

G

Gene thief: Kadınları üreme kapasitesi üzerinden aşağılayan ve erkeklerin genetik mirasını araçsal biçimde kullandıkları iddiasını taşıyan dehümanize edici ifade. Kadın bedenini biyolojik suçlama alanına çeker.

Giga Chad / Gigachad: Chad arketipinin aşırılaştırılmış biçimi. Olağanüstü çekici, güçlü ve cinsel açıdan ayrıcalıklı kabul edilen erkek figürü. "Giga–" ön eki üstünlüğün uç düzeyini vurgular.

Go Elliot Rodger / Go ER: Elliot Rodger'a gönderme yaparak saldırgan şiddete yönelmeyi ima eden ifade. İncel şiddet hafızasında fail yüceltimiyle ilişkili, riskli bir söylem işaretidir.

Godcel: Tanrı/ilahî düzen göndermesini incel statüsüyle birleştiren –cel türevi.

Godfishing: Son derece çekici bir erkeğin ("Chad") fotoğraflarıyla ya da görünümüyle kimliğine bürünerek çevrimiçi flört uygulamalarında karşı tarafı yanıltma. "catfishing"in incel söylemindeki türevi.

Godmaxxing / Godmaxx: Tanrı'ya yönelmeyi, ilahî olana bağlanmayı bir strateji ya da başa çıkma yolu olarak en üst düzeye çıkarma.

Godpill: Tanrı inancını bir "hakikat hapı" olarak sunan, dünyevî yoksunluğun ilahî bir düzen içinde anlamlandırıldığı din bağlantılı –pill türevi. Terim, bağlama göre ciddi bir inanç yönelimini, araçsal bir başa çıkma girişimini veya satirik bir söylem hamlesini ifade edebilir.

Godpiller: Godpill çerçevesini benimseyen ve savunan/yayan kişi.

Gold Pill / Goldpill (altın hap): Hayatı daha manevi ve felsefi bir perspektiften anlamlandırmayı, maddi servet odaklı hedeflerden ve yüzeysel dünya görüşlerinden uzaklaşarak ahlaki değerlere, etiğe ve kişisel gelişime yönelmeyi ifade eden hap anlatısı.

Green Pill / Green-pilled (yeşil hap): Çevreciliği hap metaforuyla kodlayan anlatı. Aşırı sağ ve eko-faşist bağlamlarda çevreye tehdit oluşturduğu düşünülen kişi, kurum veya topluluklara karşı düşmanlaştırıcı ve şiddeti meşrulaştıran söylemlerle birleşebilir.

Gymcel: Spor salonuna/beden geliştirmeye odaklanmasına rağmen incel sayılan kişi için kullanılan –cel türevi.

Gymmaxxing: Spor salonu çalışmasıyla fiziği en üst düzeye çıkarma. "looksmaxxing"in beden odaklı biçimi.

H

Halo effect: Bir kişinin olumlu görülen tek bir niteliğinin, diğer özelliklerinin de olumlu değerlendirilmesine yol açmasını anlatan psikolojik kavram. İncel söyleminde fiziksel çekiciliğin sosyal kabul üzerindeki etkisini açıklamak amacıyla kullanılır. Tezde "failo effect" ile karşıtlık içinde geçmektedir.

Hardcoping / Hardcopinabilities: Yoğun çaba gerektiren başa çıkma biçimlerini ifade eden alıntıya özgü türetmeler. “Hardcopinabilities”, “hard coping abilities” ifadesinin forum dilinde bitiştirilmiş ve bozulmuş biçimidir.

Healthmaxxing: Sağlığı ve fiziksel kapasiteyi bir strateji olarak en üst düzeye çıkarma.

Heightcel: Kısa boyu, incel konumunun nedeni sayan boy temelli –cel türevi.

hERo: “Hero” kelimesi içinde “ER” harflerinin Elliot Rodger’a gönderme yapacak biçimde öne çıkarıldığı yazım oyunu. Failin kahramanlaştırılması ve azizleştirilmesi bağlamında kullanılmaktadır.

High inhib: Romantik veya cinsel yakınlaşmayı engellediği düşünülen yoğun çekingenlik ve davranışsal ketlenme hâli. “Inhib”, İngilizce “inhibition” kelimesinin kısaltılmış biçimidir.

Hinducel: Hindu kimliği incel statüsüyle birleştiren –cel türevi.

Hopefuel: Umut, dayanma gücü veya olumlu gelecek beklentisi beslediği kabul edilen içerik. “Fuel” (yakıt) eğretilemesiyle kurulur ve umutsuzluğu artırdığı düşünülen “suifuel” teriminin karşıtı olarak kullanılır.

Hypergamy (hipergami): Kadınların kendilerinden daha yüksek statülü/çekici erkeklere yöneldiğini öne süren manosfer teorisi. İncel mağduriyet anlatısının temel dayanaklarından biridir.

I

Incel (involuntary celibate – istemsiz bekâr): İstemediği hâlde cinsel/romantik ilişki kuramadığını düşünen kişi. Ayrıca bu kimlik etrafında örgütlenen çevrimiçi altkültürün adı.

Incel Rebellion: İncel mağduriyetinin kolektif bir isyan ve intikam anlatısına dönüştürüldüğü slogan. Şiddet faillerine gönderme yapan çevrimiçi söylemlerde kullanılabilmektedir.

Inceldom: İncel olma hâli, incel dünya görüşü ve yaşam durumu. Bireysel bir koşuldan çok kolektif bir kimlik/çerçeve olarak kullanılır.

Incelebrities: "Incel" ile "celebrities" kelimelerinin birleşimi. Şiddet faillerinin incel çevrimiçi hafızasında ün kazanması, anılması ve sembolik figürlere dönüştürülmesini anlatır.

Incelosphere / İncelosfer: İncel topluluklarının, forumlarının, platformlar arası bağlantılarının ve yakın altkültürel alanlarının meydana getirdiği dijital ekosistem.

Iron Pill / Iron-pilled (demir hap): Ağırlık kaldırma, egzersiz, bedensel güç ve cinsel iktidar vurgusuyla kurulan hap anlatısı. Aşırı sağ bağlamlarda yaklaşan ırk savaşına hazırlanma fikrine kadar uzanabilir. Sosyal medya dolaşımında fiziksel kuvvet, dayanıklılık ve hiper-maskülenlik göstergesi olarak kullanılır.

Islamcel / Islamicincel: İslam/Müslüman kimliğini incel statüsüyle birleştiren –cel türevleri ("muslimcel" ile yakın anlamlı).

Islamicpill / Islampill: İslam'ı bir hakikat/açıklama çerçevesi olarak sunan –pill türevleri.

Islammaxxing / Islammax: İslam inancını, ibadetini ve bağlılığını bir başa çıkma ya da erişim stratejisi olarak en üst düzeye çıkarma.

"It's over" / "It is over" ("Her şey bitti"): Romantik/cinsel umutların tümüyle tükendiğini ifade eden kalıp. "It is over", aynı ifadenin açık yazımıdır. Karşıtı "it never began" (hiç başlamadı bile) kalıbıdır.

J

Jesuscel: İsa'ya bağlılığı incel kimliğiyle birleştiren –cel türevi.

Jesuspill: İsa figürünü merkeze alan din bağlantılı –pill türevi.

Jewcel: Yahudi kimliğini incel statüsüyle birleştiren –cel türevi.

Jewpill: Yahudilik/Yahudi aidiyeti çevresinde kurulan –pill türevi. Forumda antisemitik komplo anlatılarıyla da iç içe geçebilir.

JFL ("Just Fucking Lol"): Bir görüşü ya da kişiyi alaycı biçimde küçümsemek, "boş ver, gülüp geç" anlamında kullanılan kısaltma.

Jihadicel: "Cihat" göndermesini incel statüsüyle birleştiren –cel türevi.

Jihadmaxxing: "Cihadı" bir strateji çerçevesinde en üst düzeye çıkarma biçiminde kurulan marjinal –maxxing türevi.

K

Kek / Kekk: "LOL" benzeri gülme ve alay ifadesi. İncel-spesifik olmayan çevrimiçi meme argosudur. Tezde "kekk" yazımıyla geçmektedir.

KingOfTheUniverse–maxxing: "Evrenin Kralı" statüsünü dahi "–maxxing" kalıbına yerleştiren, teodise eksenindeki bir alıntıda geçen satirik ve bağlama özgü türev. Statü artışının görünüş hiyerarşisini aşamayacağı iddiasını vurgular.

L

Landwhale: Aşırı kilolu kadınları aşağılamak için kullanılan dehümanize edici terim.

LDAR (Lay Down And Rot – "Yat ve Çürü"): Hiçbir şey yapmadan, çabayı bırakıp pasif biçimde "çürümeyi" beklemeyi anlatan, umutsuzluğu ve eylemsizliği yücelten tutum.

LMS (Looks, Money, Status): Görünüş, para ve statü. Manosfer ve incel söyleminde bir erkeğin romantik veya cinsel başarısını belirlediği ileri sürülen üç temel ölçütü ifade eden kısaltma.

Lookism: Bireylerin fiziksel görünümlerine göre değerlendirildiği/ayrımcılığa uğradığı düzen. İncel söyleminde toplumun temel adaletsizliği olarak sunulur.

Looksmatch: Fiziksel çekicilik düzeyi bakımından kişiye denk görülen potansiyel partner. İncel söyleminde bireylerin görünüş temelli bir ölçek üzerinde eşleştirilebileceği varsayımına dayanır.

Looksmax / Looksmaxxing: Fiziksel görünümü (bakım, spor, giyim, hatta estetik müdahaleler yoluyla) elden geldiğince iyileştirip "en üst düzeye çıkarma" çabası.

Luciddreammaxxing: Berrak rüya (lucid dream) pratiğini bir zihinsel/yarı-dinî başa çıkma stratejisi olarak en üst düzeye çıkarma.

M

Manlet: Kısa boylu erkeği aşağılamak için kullanılan terim.

Manosphere (manosfer): Anti-feminist, erkek-merkezli çevrimiçi toplulukların (PUA, MRA, MGTOW, incel vb.) oluşturduğu birbirine bağlı ağ.

Meditationmaxxing: Meditasyonu bir zihinsel başa çıkma stratejisi olarak en üst düzeye çıkarma.

Mentalcel: İncel konumunu zihinsel/psikolojik bir rahatsızlığa bağlayan –cel türevi.

Messiah–maxxing – Mesih statüsünü "–maxxing" kalıbına yerleştiren, İsa figürünün dahi cinsel hiyerarşiyi aşamayacağını öne süren alıntıya özgü satirik türev.

MGTOW (Men Going Their Own Way): "Kendi Yoluna Giden Erkekler" – kadınlarla ilişkiyi ve evliliği bilinçli biçimde reddettiğini söyleyen manosfer hareketi.

Mog / Mogging / Mogged: Birinin çekicilik, boy ya da statü bakımından bir başkasını açık ara "ezip geçmesi", gölgede bırakması. "Mogged", bir başkası tarafından gölgede bırakılmış olmayı ifade eder.

Monkcel: Keşiş benzeri münzevî/cinsellikten uzak yaşamı incel kimliğiyle birleştiren –cel türevi.

Monkmaxxing / Monkmaxxer: Keşişvari bir münzevilik, cinsel perhiz ve öz-disiplini bir strateji olarak en üst düzeye çıkarma. Bu yönelimi benimseyen kişiye "monkmaxxer" denir.

Moralcel: Cinsellikten uzak duruşunu ahlaki bir tercih/üstünlük olarak çerçeveleyen –cel türevi. Blackpill yanlıları bunu çoğu zaman bir "cope" (kendini kandırma) sayar.

Mormoncel: Mormon kimliği incel statüsüyle birleştiren –cel türevi.

MRA (Men's Rights Activists): Erkek Hakları Aktivistleri – erkeklerin mağdur edildiğini savunan manosfer akımı.

Muslimcel: Müslüman kimliğini incel statüsüyle birleştiren melez adlandırma.

N

NAWALT (Not All Women Are Like That): "Bütün kadınlar öyle değildir" anlamındaki ifade. Bütün kadınları tek bir olumsuz kategori içinde değerlendiren AWALT genellemesine karşı kurulan itiraz veya karşı kalıp.

“Never began” / “It never began” (“Hiç başlamadı bile”): Kişinin hiçbir zaman romantik/cinsel bir hayatı olmadığını, “bitmek” için önce başlaması gerektiğini vurgulayan kalıp.

NGL (Not Gonna Lie): “Dürüst olmak gerekirse” anlamında kullanılan çevrimiçi kısaltma. İncel topluluğuna özgü bir terim sayılmaz. Tezde doğrudan alıntı içinde geçmektedir.

Non-religiouscel: Dinî aidiyetten uzak duran veya kendisini dindar saymayan inceli ifade eden “–cel” türevi. Tezde işlevsiz teodise ve dinî kimlikten uzaklaşma bağlamında geçmektedir.

Normie: Toplumsal hayata uyumlu, ilişki kurabilen “sıradan/normal” insan. İncel söyleminde hem imrenilen hem de küçümsenen bir kategoridir.

Normiefication: Başlangıçta niş bir altkültürde dolaşıma giren kodların, anlatıların veya estetiklerin daha geniş ana akım kullanıcı dolaşımına taşınması. Tezde blackpill anlatılarının platformlar arası yayılımını açıklamak için kullanılmaktadır.

O

Omega (omega erkek): Erkek hiyerarşisinin en altında, alfanın ve betanın bile dışında konumlandırılan erkek tipi.

Oneitis: Tek bir kadına aşırı duygusal yatırım yapma ve onu vazgeçilmez görme hali. PUA ve manosfer söz dağarcığında kişinin seçeneklerini daraltan, stratejik açıdan sakıncalı sayılan bir bağlılık biçimi olarak kodlanır.

Oppression points: Mağduriyet veya baskı deneyiminin sosyal avantaj elde etmek amacıyla araçsallaştırıldığı iddiasını küçümseyici biçimde anlatan çevrimiçi argo.

Orthodoxcel: Ortodoks Hristiyan kimliği incel statüsüyle birleştiren –cel türevi.

P

Parasite: Kadınları veya hedef alınan bir dış grubu asalak olarak kodlayan aşağılayıcı ve dehümanize edici ifade. İncel söyleminde beden, cinsellik ve üreme kapasitesini biyolojik suçlama alanına çeken adlandırmalar arasında yer alır.

Patriarchycel: Cinsellikten uzak duruşunu ataerkil/patriyarkal ideoloji üzerinden, daha "yüce bir amaç" adına seçilmiş bekârlık olarak çerçeveleyen –cel türevi. Çoğunlukla eleştirel/küçümseyici bağlamda kullanılır.

Persiancel: İran/Fars kökenli olmayı incel konumuyla ilişkilendiren etnik temelli –cel türevi.

Pink Pill / Pembe hap: Kadınların ve femcel çevrelerinin toplumsal cinsiyet, güzellik hiyerarşisi, romantik dışlanma ve kadınlık deneyimini hap metaforu aracılığıyla yorumladığı söylem hattı. Kullanım bağlamına göre kadınlara özgü bir blackpill anlatısını veya anti-feminist kadınlık söylemini ifade edebilir.

Praymaxxing: Duayı/ibadeti bir başa çıkma ve öz-denetim stratejisi olarak en üst düzeye çıkarma.

PUA (Pickup Artists): "Tavlama Sanatçıları" – kadınları baştan çıkarmaya yönelik teknikler geliştirdiğini iddia eden manosfer akımı.

Purple Pill / Purplepill (mor hap): Red pill ile blue pill arasında konumlanan ara anlatı. Kadın–erkek ilişkilerini daha ılımlı, uzlaştırıcı veya nispeten dengeli biçimde açıklamaya çalışır. Manosferde red pill farkındalığının sert sonuçlarını blue pill iyimserliğiyle yumuşatma girişimi olarak da yorumlanır.

Q

Quasi-incel / Quasi-incels: İncel konumuna yakın görülen, ancak tam anlamıyla incel olarak sınıflandırılmayan kişi veya kişiler için kullanılan ifade.

R

Race traitor: Kendi ırksal veya etnik grubunun dışından biriyle ilişki kurduğu için gruba ihanet ettiği ileri sürülen kişiyi damgalayan ırkçı ifade.

Rapecel / Rapepill: Cinsel rızanın reddine ve cinsel şiddetin meşrulaştırılmasına dayanan söylem biçimleri. Kadının "hayır" demesini bir engel/manipülasyon olarak kodlayan en uç ve tehlikeli anlatılardandır.

Red Pill / Redpill (kırmızı hap): Kişinin toplumsal cinsiyet ilişkileri hakkındaki "gerçeği gördüğü" iddia edilen anti-feminist "uyanış" anlatısı. Mavi hapın (saflık) karşıtı, kara hapın (umutsuz determinizm) ön aşaması olarak konumlanır.

Redpilled / Redpilling: Kırmızı hap bakışını benimsemiş kişi veya bu bakışın benimsenmesi süreci. "Redpilling", kişinin ana akım kabulleri terk ederek red pill anlatısının sunduğu "uyanış" çerçevesine girmesini ifade eder.

Redpillmax: Kırmızı hap çerçevesini en uca taşımayı anlatan marjinal türev.

Refugeemaxxing: Göç/mültecilik kaynaklı demografik değişimi cinsel erişim bağlamında bir "strateji" gibi okuyan, forumun tarihsel-etnik anlatılarına bağlı marjinal –maxxing türevi.

Religioncel / Religiouscel: Genel olarak dindarlığı/dinî kimliği incel statüsüyle birleştiren melez adlandırmalar. Bekârlığı dinî bir "yüce amaç" adına seçilmiş olarak sunmaktadır.

Religioncope: Dini, incel yoksunluğu karşısında kendini kandırmaya dayalı bir teselli veya başa çıkma aracı olarak kodlayan bileşik terim. “Religion” ve “cope” kelimelerinin birleşimidir.

Religionmaxxing / Religionmax: Dini ve dinî pratikleri bir başa çıkma, öz-denetim ya da erişim stratejisi olarak en üst düzeye çıkarma. Din bağlantılı –maxxing türevlerinin en kapsayıcısı. “Religionmax” aynı kökün kısaltılmış biçimidir.

Religionpill / Religiouspill: Dini genel olarak bir hakikat/açıklama çerçevesi olarak sunan –pill türevleri.

Ricecel: Doğu Asyalı erkeği incel konumuyla ilişkilendiren, ırksallaştırılmış –cel türevi.

Roastie: Cinsel deneyimi olan kadınları aşağılamak için kullanılan dehümanize edici mizojinist terim.

Romechad: “Chad” arketipinin güçlü Roma yöneticisi veya fatih imgesiyle birleştirildiği, teodise eksenindeki doğrudan alıntıda geçen bağlama özgü türev.

Rope / Roping: Topluluk argosunda intihar etmeyi ya da intihar düşüncesini ifade eden örtük terim.

S

Saint Cho: Seung-Hui Cho’nun bazı çevrimiçi şiddet kültürlerinde “aziz” diliyle anılmasını ifade eden adlandırma.

Saint Elliot Day / St. Elliot Rodger Day: Elliot Rodger’ın bazı incel çevrelerinde anıldığı gün veya anma pratiği. Failin çevrimiçi hafıza içinde kanonlaştırılmasına işaret eder.

Saint Elliot / St. Elliot ("Aziz Elliot"): 2014'te işlediği toplu cinayetin failliğiyle bilinen Elliot Rodger'ın bazı incel çevrelerinde "azizleştirilmesi". Şiddetin sembolik olarak yüceltilmesini anlatır.

Saints culture / Saint culture: Şiddet faillerinin aziz, kahraman veya şehit benzeri sembolik statülerle anıldığı çevrimiçi yüceltim örüntüsü. İncel şiddet hafızasında "Saint Elliot", "Saint Cho" ve "hERo" gibi göstergelerle görünür hale gelir.

Sakalibamaxxing / Saqalibamaxxing: Tarihsel "Sakalibe" (köleleştirilmiş kadınlar) anlatısı üzerinden cinsel erişimi bir strateji gibi kuran, forumun İslam tarihine dair çarpıtılmış okumalarına bağlı marjinal –maxxing türevi.

Saqalibas: Sakalibe kelimesinin İngilizce çoğul yazımı. Tezde tarihsel köleleştirme anlatısının cinsel erişim stratejisine dönüştürüldüğü bir forum alıntısında geçmektedir. "Saqalibamaxxing" türevinin kökünü oluşturur.

SEAmaxxing / Seamaxxing: Güneydoğu Asya'ya (South-East Asia) yönelerek cinsel/romantik erişim arayışını bir "strateji" olarak kuran –maxxing türevi.

Shitposting: Mizah, abartı, provokasyon, iç şaka ve şok değeri taşıyan çevrimiçi paylaşım pratiği. İncel ekosisteminde saldırgan veya nefret içerikli söylemin hem ciddi hem de sonradan "şaka" şeklinde geri çekilebilir bir düzlemde dolaşıma sokulmasına imkân verebilir.

Simp: Kadınlara aşırı tavizkâr olan, onların onayını kazanmak için kendini küçük düşürdüğü düşünülen erkeği aşağılayan terim.

Sinlessmaxxing: Günahsızlığı/ahlaki saflığı bir strateji olarak en üst düzeye çıkarmayı anlatan –maxxing türevi.

Slammaxxing: İslam'a (forum argosunda "slam") yönelmeyi bir strateji çerçevesinde en üst düzeye çıkarmayı anlatan –maxxing türevi.

SMV (Sexual Market Value): Cinsel Piyasa Değeri – bir bireyin "cinsel piyasada" sahip olduğu varsayılan çekicilik/değer puanı. Manosferin insan ilişkilerini bir piyasa mantığına indirgeyen temel kavramı.

Snowflake: Kırılgan, hassas veya eleştiriye dayanıksız görülen kişiyi küçümsemek amacıyla kullanılan çevrimiçi argo. İncel topluluğuna özgü bir terim olmamakla beraber manosfer söylemiyle kesişen bağlamlarda dolaşıma girmektedir.

Soy / Soyboy: Yeterince erkeksi görülmeyen, zayıf, itaatkâr veya feminist sayılan erkeği aşağılamak amacıyla kullanılan terim. "Soy" biçimi, tezde "soy and cucks" kalıbı içinde geçmektedir.

Spiritualcel – Kurumsal dinden çok "manevi/spiritüel" yönelimi incel kimliğiyle birleştiren –cel türevi.

St. Black Ops Cel: E3_P052 alıntısında Tanrı'nın meleği gibi sunulan, "Black Ops" video oyunu göndermesini "–cel" eki ve azizleştirme diliyle birleştiren satirik ve bağlama özgü türev.

St. Nikolas: Parkland saldırganı Nikolas Cruz'un adını azizleştirme diliyle yeniden kodlayan bağlama özgü adlandırma. Tezde incel ve çevrimiçi şiddet hafızasında fail isimlerinin sembolik statü üretmek üzere dönüştürülmesi bağlamında geçmektedir.

Stacy / Stacey: Çok çekici, cinsel açıdan arzulanan kadın arketipi. "Chad"in dişil karşılığı. "Becky" (sıradan kadın) ile karşıtlık içinde kullanılır. Metindeki "Stacey" yazımı aynı figürün varyantıdır.

Starfish sex: Partnerlerden birinin pasif, isteksiz veya haz almayan bir konumda bulunduğunu ima eden aşağılayıcı cinsel argo. Otoriter düzen altında erişilebileceği ileri sürülen sınırlı cinsel ilişkiyi küçümsemek için kullanılır.

Statusmaxxing: Toplumsal statüyü bir strateji olarak en üst düzeye çıkarma.

Stormfrontcel: Beyaz milliyetçi/ırkçı "Stormfront" söylemine yakın duran incel için kullanılan –cel türevi.

Sub-5: Görünüş temelli puanlama sisteminde on üzerinden beşin altında kabul edilen kişi. İncel söyleminde romantik ve cinsel dezavantajı bedensel görünüşe sabitleyen hiyerarşik sınıflandırmalardan biridir.

Sub-human / Subhuman (alt-insan): İncel öznenin kendisini toplumsal ve cinsel hiyerarşide insan değerinin altında konumlandırılmış görmesini veya bir başkasını aşağılamasını ifade eden dehümanize edici terim.

Suifuel (suicide fuel): Umutsuzluğu ve intihar düşüncesini körüklediği kabul edilen içerik. "yakıt" (fuel) eğretilemesiyle kurulur. Karşıtı, umut veren içeriği niteleyen "hopefuel"dir.

Supreme Gentleman: Elliot Rodger'ın kendisi için kullandığı yüceltici ifade. İncel şiddet hafızasında Rodger'ın kendilik anlatısının ve sonraki fail yüceltiminin anlaşılması açısından önem taşır.

T

Tera-based: "Based" sıfatını aşırılaştıran, "son derece based" anlamındaki alıntıya özgü pekiştirme. İncel-spesifik olmayan internet argosunun forum içi varyantıdır.

Thot Slayer: “Thot” terimi ile öldürme fiilini birleştiren, kadınlara yönelik şiddeti yücelten ifade. Tezde bir saldırganın çevrimiçi kullanıcı adı bağlamında geçmektedir.

Thot (“That Ho Over There”): Cinsel açıdan “fazla özgür” sayılan kadınları aşağılamak için kullanılan mizojinist terim.

Trad / Tradcel: “Geleneksel” (traditional) toplumsal cinsiyet düzenini savunan tutum. “tradcel” bu gelenekçi yönelimi incel kimliğiyle birleştiren –cel türevidir.

Traditioncel: Cinsellikten uzak duruşunu geleneğe bağlılık adına seçilmiş bir tutum olarak çerçeveleyen –cel türevi. “tradcel” ile yakın anlamlı, çoğunlukla eleştirel bağlamda kullanılır.

Truecel: “Gerçek/hakiki” incel. Topluluğun acı hiyerarşisinde meşru sayılan, durumu gerçekten umutsuz kabul edilen birey. “Fakecel”in karşıtı.

Turkcel: Türk kökenli olmayı incel konumuyla ilişkilendiren etnik temelli –cel türevi.

Tyrone: “Chad”in siyah (Afrika kökenli) erkek karşılığı olarak kurulan, ırksallaştırılmış çekici-erkek arketipi.

U

Unfuckability: Bir kişinin romantik veya cinsel partner olarak arzulanmayacak biçimde konumlandırılmasını anlatan kaba ifade. Femcel deneyiminin görünüş, kadınlık idealleri ve romantik dışlanma etrafında tartışıldığı bağlamda geçmektedir.

V

Volcel (voluntarily celibate – gönüllü bekâr): Cinsellikten kendi tercihiyle uzak duran kişi. İncel söyleminde çoğu zaman “gerçek incel sayılmaz” denilerek dışlamak için kullanılır. Dinî/ahlaki nedenlerle bekâr kalanlar da bu kategoriye sokulabilir.

W

Wealthmaxxing: Serveti/maddi kaynakları bir strateji olarak en üst düzeye çıkarma.

White Pill / Whitepill (beyaz hap): Kara hapın umutsuzluğuna karşı umut, öz-gelişim ve olumlu bir geleceğe inancı vurgulayan karşı-anlatı.

Whitepilled / White-pilled: Beyaz hap bakışını benimsemiş kişi. “White-pilled” aynı terimin kısa çizgili yazımıdır.

Whitepiller: Beyaz hap çerçevesini benimseyen ve savunan/yayan kişi.

Wizard (“büyücü”): Çevrimiçi argoda 30 yaşına kadar hiç cinsel ilişki yaşamamış erkek için kullanılan terim.

Wristcel: İnce/küçük bilekleri (zayıf bir “kemik yapısı” göstergesi sayılır) incel konumunun nedeni gören –cel türevi.

ÖZET

Bu araştırma, küresel manosfer içinde konumlanan incel kültüründe dinin hangi söylemsel işlevlerle dolaşıma girdiğini ve blackpill epistemolojisiyle nasıl bir ilişki kurduğunu incelemektedir. İncel literatürü ağırlıklı olarak kadın düşmanlığı, anti-feminizm, erkek mağduriyeti, dijital radikalleşme ve şiddet riski üzerinde yoğunlaşırken dinî göstergelerin forum söylemindeki işleyişi sistematik bir araştırma problemi haline gelmemiştir. Söz konusu boşluktan hareket eden çalışma, incels.is forumunda dinin kurumsal aidiyet veya bireysel inanç beyanına indirgenemeyen işlevsel konumlarını çözümlemeyi amaçlamaktadır. Veri kaynağını, 2017–2023 döneminde forumda yayımlanmış 6.411.970 gönderiden oluşan arşiv meydana getirmektedir. Hesaplamalı metin analizi ile bağlam temelli nitel içerik analizini birleştiren çok aşamalı araştırma tasarımı kapsamında genel din ve inanç kavramları, belirli dinler ve dinî kimlik göstergeleri ile incel kriptolekti içinde türetilen din bağlantılı jargon terimleri incelenmiş, frekans, bigram ve birlikte-geçiş analizleri aracılığıyla oluşturulan aday havuzdan seçilen 160 gönderi bağlamsal olarak kodlanmıştır. Dinin incel söylemindeki işleyişi teodise ve anlam arayışı, dinî başa çıkma ve epistemik çerçeveleme, dinî normativite ve cinsel düzen olmak üzere üç analitik eksen üzerinden değerlendirilmiştir.

Bulgular, dinin incel söyleminde tekil ve bütünlüklü bir inanç sistemi görünümü taşımadığını, cinsel ve romantik yoksunluğun açıklanması, acının taşınması, erkeklik statüsünün yeniden kurulması ve cinsiyetlendirilmiş düzen arayışlarının meşrulaştırılması süreçlerinde değişken işlevler kazandığını göstermektedir. Dinî teodise dışlanmayı aşkın anlam şemaları içinde yorumlamaya yönelirken blackpill, bedensel eşitsizliği, kadın seçiciliğini ve cinsel hiyerarşiyi değiştirilemez gerçekliğin kanıtları olarak sabitleyerek incel söylemini seküler bir karşı-teodise üretim alanına dönüştürmektedir. Dinî başa çıkma biçimleri kimi bağlamlarda telafi edici işlev kazanmakta, kimi bağlamlarda cope etiketi aracılığıyla geçersizleştirilmektedir. Dinî normativite ise arzu, beden, evlilik,

bekâret, cemaat ve erkeklik konumuna ilişkin düzenleyici hükümler üretirken blackpill epistemolojisinin üst ölçütü tarafından sürekli sınanmaktadır. Araştırma, dinî göstergeleri dijital karşı-kültürlerde anlam, başa çıkma ve norm üretimine katılan işlevsel söylemsel kaynaklar olarak kavramsallaştırmakta, incel söylemini karşı-teodise üretimi, kırılgan telafi biçimleri ve yeniden kurulan normatif düzen arasındaki geçişler üzerinden açıklayarak din sosyolojisi ile incel çalışmaları arasında özgün bir analitik hat önermektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital din, manosfer, karşı-kamu, incel kültürü, blackpill epistemolojisi.

ABSTRACT

This study examines the discursive functions through which religion circulates within the incel culture situated within the global manosphere, and how it relates to blackpill epistemology. While incel literature primarily focuses on misogyny, anti-feminism, male victimhood, digital radicalization, and the risk of violence, the functioning of religious indicators within forum discourse has not yet become a systematic research problem. Building on this gap, this study aims to analyze the functional roles of religion on the incels.is forum that cannot be reduced to institutional affiliation or individual expressions of faith. The data source consists of an archive of 6,411,970 posts published on the forum between 2017 and 2023. Within a multi-stage research design combining computational text analysis with context-based qualitative content analysis, general concepts of religion and belief, specific religions and indicators of religious identity, as well as religion-related jargon terms derived within the incel cryptolect were examined. From a candidate pool generated through frequency, bigram, and co-occurrence analyses, 160 posts were selected and contextually coded. The functioning of religion in the Incel discourse was evaluated through three analytical axes: theodicy and the search for meaning, religious coping and epistemic framing, and religious normativity and sexual order.

The findings indicate that religion does not present itself as a singular, cohesive belief system in its discourse, but rather assumes varying functions in the processes of explaining sexual and romantic deprivation, coping with pain, reestablishing masculine status, and legitimizing the pursuit of a gendered order. While religious theodicy seeks to interpret exclusion within transcendent frameworks of meaning, blackpill transforms religious discourse into a secular counter-theodicy production space by establishing bodily inequality, female selectivity, and sexual hierarchy as irrefutable proofs of an unchangeable reality. Religious coping mechanisms acquire compensatory functions in some contexts, while in others they are invalidated through the “cope” label. Religious

normativity, meanwhile, produces regulatory rulings regarding desire, the body, marriage, virginity, community, and the position of masculinity, yet it is constantly challenged by the overarching criterion of blackpill epistemology. The study conceptualizes religious indicators as functional discursive resources participating in the production of meaning, coping, and norms within digital counter–cultures. By explaining incel discourse through the transitions between counter-theodicy production, fragile forms of compensation, and the reconfigured normative order, it proposes a unique analytical framework bridging the sociology of religion and incel studies.

Keywords: Digital religion, manosphere, counter-public, incel culture, blackpill epistemology.